

ဝင်အတွင်းနေ့စဉ်မှတ်တမ်း သိပ္ပံမောင်ဝ

၂၀၀၂၊ ဒီဇင်ဘာ။

မြန်မာစာအုပ်တိုက်

၁၄၅၊ ၃၆လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကင်း။

သိပ္ပံမောင်ဝ (ဦးစိန်တင်) ၁၈၉၉-၁၉၄၂

မော်လမြိုင်မြို့၊ မုပွန်နတ်ကျွန်းရပ်တွင် အဖဦးအုန်းရွှေ၊ အမိဒေါ်တင့်တို့မှ ၁၈၉၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားသည်။ ငယ်နာမည် မောင်စိန်တင် ၁၉၂၀ တွင် ဒဿမတန်း (ဆယ်တန်း) အောင်မြင်ခဲ့။ ၁၉၂၁ တွင် ဗဟန်းကြားတောရနှင့် သရက်တောကျောင်းတိုက်တို့ရှိ ဗဟိုနေရှင်နယ် အမျိုးသားကျောင်းတို့၌ ကျောင်း ဆရာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၃ ပထမကျောင်းသားသပိတ်အပြီး၌ ဥပစာဝိဇ္ဇာ အောက်တန်းကျောင်းသား (အိုင်အေဂျူနီယာ) အဖြစ် ပညာသင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၄ တွင် အိုင်အေ အထက်တန်းစာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။ သာဗိုအောင်ဆုတံဆိပ်နှင့် ကောလိပ်ပါဠိဆုတံဆိပ်တို့ကို ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၂၇ တွင် ဘီအေစာမေးပွဲကို မြန်မာ ဘာသာ၌ ပထမတန်းဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့။ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းတွင် တစ်ဦးတည်းသော ကျောင်းသားအဖြစ် ပထမတန်းကို ပထမအဆင့်ဖြင့် အောင်မြင်၊ အမ်အေတန်းကို တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၇ တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံဝန်ထမ်း(အိုင်စီအက်စ်) အဖြစ် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်တွင် ၂ နှစ် ပညာသင်ကြားခွင့်ရရှိ ခဲ့သည်။

၁၉၁၉ ခု ဆယ်တန်းမအောင်မီ ကျောင်းသားဘဝမှစ၍ “ဝဇီရာတင့်” အမည်ဖြင့် စတင်၍ ရေးသားခဲ့။ ဂန္ထလောက၊ ယူနီဗာစတီ ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း၊ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်မဂ္ဂဇင်း၊ သူရိယမဂ္ဂဇင်း၊ သူရိယ သတင်းစာ၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်ကျော် စသောစာနယ်ဇင်းများတွင် စာပေအမြောက်အမြား ကို ကလောင်အမည်ခွဲ ၅၇ ခုခန့်ဖြင့် လုံးချင်းစာအုပ်၊ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုဆောင်းပါး များ၊ ခရီးသွားဆောင်းပါးများ၊ ပေးစာဆောင်းပါးများ၊ ပြဇာတ်များနှင့် အခြားသော စာပေမျိုးစုံကို ရေးသားခဲ့သည်။ “အောက်စဖို့ဒ်နေ့စဉ်မှတ်တမ်း” အမည်ရှိ ခရီးသွား ဆောင်းပါး၊ မောင်လူအေး ဇာတ်ဆောင်ပါ ဝတ္ထုဆောင်းပါးများ၊ ပေးစာများနှင့် တင့်တင့်အမည်ဖြင့် ရေးသားသော ပြဇာတ်များမှာ ထင်ရှားသည်။ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ် တို့နှင့်အတူ ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုကို ဆရာဦးဖေမောင်တင်၏ အားပေးမှုဖြင့် စတင်၍ မြန်မာစာပေကို မြှင့်တင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၉ မှ ၁၉၄၂ အထိ နိုင်ငံဝန်ထမ်းအဖြစ် မြို့အုပ်၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၊ အရေးပိုင်၊ ဒုတိယအတွင်းဝန် စသည့် ရာထူးများဖြင့် မြို့ပေါင်း ၁၂ မြို့နယ်တို့၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့တွင် စစ်ပြေးရင်း ရွှေဘို၊ ကန့်ဘလူရှိ ဂါးတာရွာဗိုလ်တဲတွင် လူဆိုးခါးပြတို့၏ မှားယွင်းမှုကြောင့် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

“ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏တာဝန်ဖြစ်သည်။
ကျွန်ုပ်တို့ပြုမှန်မည့် မြန်မာစာဖြစ်ပါသည်။ ကြိုးစားကြစို့။ ”

သိပ္ပံမောင်ဝ

စာရေးသူ

၁၈၉၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် မွေးဖွား၊ ငယ်နာမည် မောင်စိန်တင် ၁၉၂၀ တွင် ဒသမတန်း (ဆယ်တန်း) အောင်မြင်ခဲ့၊ ၁၉၂၁ တွင် ဗဟန်းကြားတောရ နှင့် သရက်တောကျောင်းတိုက်တို့ရှိ ဗဟိုနေရှင်နယ်အမျိုးသားကျောင်းတို့၌ ကျောင်း ဆရာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့၊ ၁၉၂၃ ပထမကျောင်းသားသပိတ်အပြီး၌ ဥပစာဝိဇ္ဇာ အောက်တန်းကျောင်းသား (အိုင်အေဂျူနီယာ) အဖြစ် ပညာသင်ခဲ့၊ ၁၉၂၄ တွင် အိုင်အေ အထက်တန်းစာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့၊ သာဒိုးအောင်ဆုတံဆိပ် နှင့် ကောလိပ်ပါဠိဆုတံဆိပ်တို့ကို ရရှိခဲ့၊ ၁၉၂၇ တွင် ဘီအေစာမေးပွဲကို မြန်မာဘာသာ၌ ပထမတန်းဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့၊ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းတွင် တစ်ဦးတည်းသော ကျောင်းသားအဖြစ် ပထမတန်းကို ပထမအဆင့်ဖြင့်အောင်မြင်၊ အမ်အေတန်းကို တက်ရောက်ခဲ့၊ ၁၉၂၇ တွင် အင်္ဂလန်အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်တွင် ၂ နှစ် ပညာ သင်ကြားခွင့်ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၁၉ ခု ဆယ်တန်းမအောင်မီ ကျောင်းသားဘဝမှစ၍ “ဝဇီရာတင့်” အမည်ဖြင့် စတင်၍ရေးသားခဲ့၊ ဂန္ထလောက၊ ယူနီဗာစတီ ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း၊ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်မဂ္ဂဇင်း၊ သူရိယမဂ္ဂဇင်း၊ သူရိယ သတင်းစာ၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်ကျော် စသော စာနယ်ဇင်းများတွင် စာပေအမြောက်အမြား ရေးသားခဲ့၊ ကလောင်အမည်ခွဲ ၅၇ ခုခန့်ဖြင့် လုံးချင်း စာအုပ်၊ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုဆောင်းပါးများ၊ ခရီးသွားဆောင်းပါးများ၊ ပေးစာဆောင်းပါးများ၊ ပြဇာတ်များနှင့် အခြားသော စာပေမျိုးစုံကို ရေးသားခဲ့၊ “အောက်စဖို့ဒ်နေ့စဉ် မှတ်တမ်း” အမည်ရှိ ခရီးသွားဆောင်းပါးနှင့် မောင်လူအေး ဇာတ်ဆောင်ပါ ဝတ္ထုဆောင်းပါးများနှင့် တင့်တင့်အမည်ဖြင့် ရေးသားသောပြဇာတ်များမှာ ထင်ရှား သည်။ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်တို့နှင့်အတူ ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုကို ဆရာဦးဖေမောင်တင်၏ အားပေးမှုဖြင့်စတင်၍ မြန်မာစာပေကို မြှင့်တင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၉ မှ ၁၉၄၂ အထိ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းအဖြစ် မြို့အုပ်၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၊ အရေးပိုင်၊ ဒုတိယ အတွင်းဝန် စသည့်ရာထူးများဖြင့် မြို့ပေါင်း ၁၂ မြို့တို့၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့တွင် စစ်ပြေးရင်း ရွှေဘို၊ ကန့်ဘလူရှိ ဂါးတာရွာ ဗိုလ်တဲတွင် လူဆိုးခါးပြတို့၏ မှားယွင်းမှုကြောင့် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

နိဒါန်း

နှစ်ပေါင်းအစိတ်ခန့် ကြာပြီဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ ဂျပန်များဝင်ပုံ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းမှ အင်္ဂလိပ်များထွက်ပုံ၊ ထိုအခိုက် မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့ တွေ့ကြုံခံစားရပုံတို့ကို အတော် မေ့သွားကြပြီ။ သတိရမိသမျှမှာလည်း ဝိုးတိုးဝါးတားဖြစ်ကုန်ပြီ။ သို့သော်လည်း ကံအားလျော်စွာ ထိုကာလအတွင်းက ရေးမှတ်ခဲ့သော မှတ်တမ်း တစ်စောင် ရှိနေပေသေးသည်။ ထိုမှတ်တမ်း၏အတ္ထုပ္ပတ္တိတို့မှာ ဤသို့တည်း။

ဦးစိန်တင်၊ အိုင်စီအက်သည်(ဝါ) စာရေးဆရာသိပ္ပံမောင်ဝသည် ကျောင်းသား ဘဝစဉ်ကပင် နေ့စဉ်မှတ်တမ်း ရေးလေ့ရှိသည်ဟု ရင်းနှီးသူတို့က ပြောသည်။ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်စာအုပ်မှာ သက်သေဖြစ်သည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်သောအခါလည်း မှတ်တမ်းတစ်ခုကို ဂရုတစိုက်ရေးပြန်သည်။ ၁၉၄၁ ခု ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ အမေရိကန်တို့၏ ပစိဖိတ်ရေတပ်စခန်း ပါးလ်ဟာဘာကို ဂျပန်တို့တိုက်ခိုက်သည့်နေ့တွင်စ၍ သိပ္ပံမောင်ဝသည် စစ်အတွင်း နေ့စဉ်မှတ်တမ်းကို ကျမ်းတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ဖြစ်အောင် ရည်ရွယ်ကာရေးသည်။ ပထမပိုင်းသည် လျှောက်လွှာစက္ကူအရွယ် စာမျက်နှာ ၃၀၀ခန့် ရှိသည်။ နောက် ဒုတိယပိုင်းကို ဆက်ရေးသည်ဟုဆိုသည်။ ယခု တွေ့ရှိရသော မှတ်တမ်းမှာ ၁၉၄၂ခု ဇူလိုင်လ ၅ရက်နေ့ (၁၃၀၃ခု ပြာသိုလဆုတ် ၅ရက် တနင်းလာနေ့)မှ စကာ ၁၉၄၂ ခု ဇွန်လ ၅ရက် နေ့တွင် အဆုံးသတ်သော မှတ်တမ်းစုဖြစ်သည်။

၁။ လူထုဦးလှရေးသော သိပ္ပံမောင်ဝအကြောင်း၊ မျက်နှာ ၂၁၅။

ဒုတိယပိုင်းဆိုသည်မှာ ဤအပိုင်းပင်ဖြစ်တန်သည်။ ပထမပိုင်း အကြောင်းကို စုံစမ်းကြည့်ရာ ဂါးတာမိုလ်တဲကို ဓါးပြတိုက်ရာတွင် သေတ္တာနှင့် ပါသွားသည် ဟုသိရသည်။ ဓါးပြတိုက်စဉ်က ရေးမှတ်ဆဲဖြစ်သော ဤဒုတိယပိုင်းမှာ ကြမ်းပေါ်တွင် ပြန့်ကြဲကျန်ရစ်ခဲ့၍ တစ်ရွက်ချင်း ပြန်ကောက်သိမ်းယူခဲ့ရ သည်ဟု ဆိုသည်။

ဦးစိန်တင်သည် ဤဒုတိယပိုင်းကို ရန်ကုန်မြို့ ပြည်ထောင်စုရိပ်သာလမ်း (ယခင်ဟယ်လပင်လမ်း) အမှတ် ၁၁၉ ဦးလှရှိရှိ၏နေအိမ်တွင် စတင်ရေးမှတ်သည်။ ထိုစဉ်အခါက ဦးစိန်တင်သည် ကာကွယ်ရေးနှင့်ပြည်ထဲရေးဌာနတွင် ဒုတိယအတွင်း ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းနေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ နှင်းဆီကုန်းလမ်း (ယခင်ရို့ဘေလမ်း) အမှတ် ၉၉တွင် သားမယားများနှင့်အတူနေထိုင်သည်။ စစ်ဖြစ်လာသောအခါ ဇနီးဒေါ်ခင်မြမြနှင့် သားသမီးများဖြစ်သော မောင်မွှေး၊ မယ်မွှေး၊ မယ်ကေးတို့ကို ပြည်မြို့သို့ပို့ထားကာ အိမ်တွင် တပည့်များနှင့်အတူ တစ်ဦးတည်းနေသည်။ ခဏကြာသောအခါ သားမယားများကို ပြည်မြို့မှပြန်ခေါ်၍ မအူပင်မြို့တွင် ထားသည်။ ၁၉၄၁ခု ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်ကို ဂျပန်တို့ ပထမအကြိမ်လေကြောင်းမှ တိုက်ခိုက်သောအခါ ဦးစိန်တင်သည် ဦးလှရှိရှိတို့ အိမ်သို့ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်သည်။ ဦးလှရှိရှိတို့အိမ်မှာ အပေါ်ထပ်တွင် အိမ်သားများ နေ၍ အောက်ထပ်ကို ခေတ်ကာလအခြေအနေအရ ရုံးလုပ်ထားသည်။ ဦးစိန်တင် သည် ရုံးသို့ အကြမ်းရေး မှတ်စုစာရွက်အလွတ်များကို လက်ဆွဲသားရေးအိတ်တွင် ထည့်ထားပြီးလျှင် ညအချိန် နေ့တာကုန်၍ လူခြေတိတ်သောအခါ စာရွက်ထုတ်ကာ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းကို ရေးလေ့ရှိကြောင်း သိမှီလိုက်သူတို့ထံမှ ကြားရသည်။ သူ၏လက်ရေးများကိုမူ လေ့လာကြည့်သောအခါ အပြင်၊ အဖြည့်၊ အဖျက်၊ အလွန်နည်းသည်ကိုတွေ့ရ၏။ မျဉ်းဖြောင့်ဖြောင့် လက်ရေး ညီညီရေးသည်ကိုတွေ့ ရ၏။ ဤနေ့စဉ်မှတ်တမ်းများကို မည်သည့်အရပ်တို့တွင် ရေးသည်၊ မည်မျှကြာကြာ ရေးသည်ကို မှတ်တမ်းများကို ဖတ်သွားသောအခါ အတိအကျတွေ့ရပါလိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း ဦးစိန်တင် ၂၅၊ ၄၂ ရက်စွဲနှင့် ရေးခဲ့သော သူတို့မိသားစု၏ စစ်ပြေးခရီးစဉ်သည် ဤနေ့စဉ်မှတ်တမ်း၏ အကျဉ်းချုပ်ဖြစ်ပါတော့သည်။

‘ မြင့်နှင့်ကလေးများမှာ လက်ဦးဆုံး ရန်ကုန်မှပြည်သို့ပြေးခဲ့ကြရ၏။ ပြည်မှမအူပင်၊မအူပင်မှမန္တလေး၊ မန္တလေးမှရွှေဘို၊ ရွှေဘိုမှကန်ဘလူ၊ ကန်ဘလူမှ ဂါးတာ၊ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ပြေးခဲ့ရရှာလေပြီ။ သမီးအငယ်

ကလေး မယ်ကေးမှာ တစ်လသမီးအရွယ်ကတည်းက ပြေးနေလိုက်သည်မှာ ယခု ၆လသမီးအရွယ်သို့ ရောက်ပြီဖြစ်သော်လည်း ပြေးရတုန်းပင်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်မယ်ကေးကို မယ်ပြေး ဟူ၍သာ နာမည်ပြောင်းလိုက် ချင်တော့သည်။ ’

ဦးစိန်တင်သည် မိမိအတွေ့၊ မိမိအကြား၊ မိမိအတွေးတို့ကို ဤသို့သော ကာလပျက်ချိန် ဒုက္ခသုက္ခများအကြားတွင် (ရက်အနည်းငယ် ပျက်ကွက်သည်မှ တစ်ပါး) နေ့စဉ်ရက်ဆက် စီကာပတ်ကုံးရေးမှတ်ခဲ့ရာ ၁၉၄၂ခု ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့ညအထိ ဖြစ်ပါသည်။ နောက်တစ်နေ့ နံနက်လင်းအားကြီးအချိန် သူ၏မှတ်တမ်းတို့တွင် အကြိမ်ကြိမ်ဖော်ပြခဲ့သော သူ့အလွန်မြတ်နိုးသည့် သားမယား တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးညာတိမိတ်သင်္ဂဟတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဤတိုင်း ဤပြည် ဤဌာနီကလည်းကောင်း၊ ဦးစိန်တင်စွန့်ခွာသွားရရှာသည်။

နှစ်ပေါင်းအစိတ်ခန့်ရှိပြီဖြစ်၍ ဤမှတ်တမ်းတို့ကို ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည် လည်း အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းနိုင်စရာ ရှိလောက်ပြီ။ စာဖတ်ပရိသတ်သည်လည်း ချင်ရဲပြေအောင် ဖတ်ချင်လှလေပြီ။ သမိုင်းဆရာတို့သည်လည်း သမာဓိတရား ရှေ့ထား၍ လေ့လာနိုင်လောက်ပြီဟု ယူဆကာ စက်တင်ပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေပါသည်။ ဤမှတ်တမ်းတွင်ပါဝင်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်အချို့အကြောင်းကို မေးမြန်းရှာဖွေ၍ အောက်ခြေမှတ်ချက်ဖြင့် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့မှာ ထင်ရှားဆဲဖြစ်၍ ဤတွင်မဖော်ပြတော့ပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့မှာ ရှာဖွေရန် အချိန်မရ၍ မဖော်ပြလိုက်နိုင်ပါ။

ဤမှတ်တမ်းကိုဖတ်၍ မိမိတို့၏ စစ်အတွင်း အတွေ့အကြုံများနှင့် ဆက်စပ်ကာ အဖိုးအဖွားတို့သည် မြေးများကိုလည်းကောင်း၊ အမိအဖတို့သည် သားသမီးများ ကိုလည်းကောင်း၊ အကိုအမတို့သည် ညီ ညီမများကိုလည်းကောင်း မျက်မှောက် ခေတ်မြန်မာ့ အရေးပုံကြီး တစ်ရပ်အကြောင်းကို ဝေဖန်သုံးသပ် ပြောပြနိုင်ကြပါ လိမ့်မည်ဟု ယုံမှတ်ပါကြောင်း။

နိဂုံးအနေဖြင့်ကား ဤမှတ်တမ်းတို့ကို ပုံနှိပ်ခွင့်ပြုသော ဒေါ်ခင်ခင်မြင့်နှင့် သား သမီးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိုင်းဝန်းကူညီကြသော စာပေဗိမ္မာန်ဒေါ်တင်ထွေး၊ ဆရာဇော်ဂျီ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ် စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ပါ၏။

၁၈ ရက်၊ ၁၁ လ၊ ၁၉၆၆
ပုဂံစာအုပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စစ်အတွင်းနေ့စဉ်မှတ်တမ်း ဒုတိယအကြိမ်အတွက်
သိပ္ပံမောင်ဝမိသားစု၏ အမှာစာ

သိပ္ပံမောင်ဝ(ဦးစိန်တင်)၏ စာပေမြတ်နိုးသော စာပေဝါသနာရှင်များ အားလုံး မင်္ဂလာအပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံ၍ ကျန်းမာရွှင်လန်းကြစေရန် ဆုတောင်းမေတ္တာ ပို့အပ်ပါသည်။

ကျွန်တော်-ကျွန်မတို့၏ ဖေဖေ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေများကို ယခုထက်တိုင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ထင်ပေါ်ထိမ်းသိမ်း ဆောင်ရွက်ပေးကြသောပုဂ္ဂိုလ်များအား၎င်း၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ရာပြည့်အထိမ်းအမှတ်ကို ယဉ်ကျေးမှုဗိမ္မာန်တွင် စည်ကား သိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပပေးခဲ့ကြသည့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဌာနဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ် များအား၎င်း၊ ရာပြည့်ပွဲတော်တွင် စေတနာအပြည့်ဖြင့် စာတမ်းများဖတ်ကြား ဟောပြောပေးခဲ့ကြသည့် နိုင်ငံကျော်စာရေးဆရာကြီး များအား၎င်း၊ ရာပြည့်ပွဲတော် တွင် တက်ရောက်လာကြသောဖေဖေ၏ စာပေချစ်မြတ်နိုးသူ ပရိတ်သတ်ကြီးအား ၎င်း၊ ဖေဖေ၏သားသမီးများဖြစ်ကြသော မောင်လူမွှေး၊ (ဦးတင်မောင်မြင့်)၊ မယ်မွှေး(ဒေါ်တင်မေမြင့်) နှင့် မယ်လေး(ဒေါ်တင်ဆွေမြင့်)တို့မှ အထူးကျေးဇူး ဥပကာရ တင်ရှိပါကြောင်း အကြောင်းသင့်၍ ဤနေရာမှ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့၏ ဖေဖေကလည်း အရွယ်ရောက်သည့်နေ့မှ ကွယ်လွန်ချိန်မတိုင်မီ တစ်နာရီအလို(၁၉၄၂ ခု၊ ဇွန်လ ၆ရက်၊ နံနက် ၃:၀၀ နာရီ) အထိ ဖေဖေချစ်မြတ်နိုးသည့်ကလောင်ကို လက်ကမချဘဲ မြန်မာလူမျိုးတို့အတွက် မြန်မာစာပေကို အားမာန်အပြည့်၊ ဇွဲသတ္တိအပြည့်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သည့်စာဆိုကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကွယ်လွန်သူ မေမေ၏ တင်ပြချက်အရ ဤစာအုပ်ပါ ‘စစ်အတွင်း နေ့စဉ်မှတ်တမ်း’ ကို ထိုကဲ့သို့ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြောင်း သိခဲ့ရပါသည်။

ဖေဖေသည် သူ၏တိုတောင်းလှသောသက်တမ်းအတွင်း (၁၉၀၀ ပြည့်မှ ၁၉၄၂ ခုနှစ်အထိ) ဘက်ပေါင်းစုံမှ စာပေအမျိုးအစား စုံလင်စွာကို ကလောင်အမည် အမြောက်အများနှင့် ရေးသားပြုစုခဲ့သည့် ထူးကဲသောပါရမီကို ဂုဏ်ယူမဆုံး အံ့ဘနန်း ဖြစ်မိခဲ့ကြပါသည်။ တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက်ဖြစ်စဉ်အတွင်း သက်တမ်းတိုတို ဖြင့် ရန်သူမဟုတ်သည့် သူတပါး လက်ချက်ဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့သော ဖေဖေအတွက် ဝမ်းနည်းနှုမောတမ်းတမိခဲ့ရခြင်းအမှန်ပါ။ ကောင်းစွာမှတ်မိခဲ့ရခြင်း မရှိသောစာပေ သူရဲကောင်းကြီးဖေဖေသည် ဘဝဆက်တိုင်းဆက်တိုင်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော အဖြစ်ဆိုး မျိုးမှ ကင်းဝေးစေရန် ဆုတောင်းမေတ္တာ ပို့သယုံမှတစ်ပါး အခြားမရှိတော့ပါ။

ဖေဖေရေးသားခဲ့သော စာပေများနှင့်ပတ်သက်၍ အကူအညီများ လိုအပ် သော် ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့မှ ဝမ်းပန်းတသာဖြင့် အားပေးကူညီမည်ဖြစ်ပါကြောင်း သတင်းကောင်းပါးရင်းဖြင့် ဤကဲ့သို့ ရေးသားတင်ပြခွင့်ရခဲ့သည်ကို ကျေးဇူးတင် ရှိပါကြောင်း။

လေးစားစွာဖြင့်

မောင်လူမွှေး (ဦးတင်မောင်မြင့်)
 မယ်မွှေး (ဒေါ်တင်မေမြင့်)
 မယ်ကေး (ဒေါ်တင်ဆွေမြင့်)

သိပ္ပံမောင်ဝ

စစ်အတွင်းနေ့စဉ်မှတ်တမ်း

၉

ဇွန်ဝါရီလ၊ ၁၉၄၂။

၅၊ ၁၊ ၄၂။

ပြာသိုလဆုတ် ၅ ရက်၊ တနင်္လာနေ့၊ ၁၃၀၃ ခု။

- ၁။ နံနက်စောစော ၂နာရီတွင် အိပ်ရာမှထပြီးလျှင် ပုသိမ်အမြန်နှင့် မအူပင်မှ မြင့် နှင့် အတူလိုက်လာခဲ့လေသည်။
- ၂။ မြင့်မှာ တစ်လနီးပါး လင်နှင့် ကွဲကွာနေရပြီးနောက် ရန်ကုန်တွင် ၂ရက်မျှတွေ့ရ၊ ထိုနောက် ထပ်ကာ တစ်လနီးပါးခွဲခွာနေရသောကြောင့် ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် လင်နှင့်အတူ ရန်ကုန်တွင် တနင်္ဂနွေတစ်ပတ်ခန့် ဆိုးတူကောင်းဖက် အရေစွန့်ကာ နေမည် ဟူသော သဘောနှင့် လိုက်လာခြင်းဖြစ်၏။
- ၃။ ပထမတန်းတွင် လူချောင်သောကြောင့် အလွယ်တကူ နေရာရလေသည်။
- ၄။ ၁၀နာရီခန့်တွင် ရန်ကုန်သို့ရောက်၏။ မော်တော်ကား မောင်းသမား မောင်ညွန့်မောင်အား မေးကြည့်သောအခါ နံနက် ၁နာရီခန့်တွင် လေကြောင်း အချက်ပေး ဥဩမှုတ်ကြောင်း မင်္ဂလာဒုံလေယာဉ်ပျံကွင်းပေါ် ဖုံးချသည် ထင်ကြောင်း ပြောပြလေသည်။
- ၅။ အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ ကိုလှရှိန်တို့ ဇနီးမောင်နှံ ပြန်မရောက်သေးပေ။ ဦးစောဟန်လည်း ပြန်မရောက်သေး။
- ၆။ ၁၁နာရီကျော်မှ ကိုလှရှိန်တို့ ဇနီးမောင်နှံ သူတို့၏ တပည့်ကျော် မထွေးနှင့် ပေါက်လာကြ၏။
- ၇။ မြင့် ပါလာကြောင်းကိုသိကြသောအခါ အံအားလည်း သင့်နေကြ၊ ဝမ်းလည်း

- ၁။ ဒေါ်ခင်ခင်မြင့်(ခင်သန်းမြင့်)၊ ဦးစိန်တင်(သိပ္ပံမောင်ဝ) ၏ဇနီး။
- ၂။ ရန်ကုန်မြို့၊ ဟယ်လပင်လမ်း၊ အမှတ်၁၁၉၊ ဦးလှရှိန်တို့နေသောအိမ်။ ယခုပြည်ထောင်စုရိပ်သာဖြစ်နေပြီ။

မြောက်ကြပေသည်။

၈။ ဒေါ်လှရှိန်မှာ ဗုံးကိုကြောက်သည် မှန်၏။ ဗုံးကိုကြောက်သည်ထက် လင်ကိုချစ်သဖြင့် သူတကာပြောင်းကြသော်လည်း လင်နှင့်မခွာဘဲ ရန်ကုန်တွင် လင်နှင့် ဆိုးတူကောင်းဖက် နေလေသည်။ မြင့် ရောက်လာသောအခါ မိန်းမဖော် ရသောကြောင့်များစွာ အားတက်ရှာလေသည်။ ဒေါ်လှရှိန်မှာ ကိုလှရှိန်တစ် ယောက် အတွက်သာပူရ၏။ မြင့်ကား လင်အတွက်လည်းပူရ။ သားသမီးများ အတွက်လည်း ပူရ။ လင်နှင့်အတူ ရန်ကုန်မှာပင် ဆိုးတူကောင်းဖက် နေချင် ပါ၏။ သားငယ်သမီးငယ်များအတွက် ငဲ့ရလေသည်။ ဒေါ်လှရှိန်က ဗုံးကျသည့် အကြောင်းကို ဖောက်သည်ချ၏။

မနက်စာမစားမီ နှင်းဆီကုန်းလမ်း(ယခင်ရို.ဘင့်လမ်း)ယခု ဗုံးချက်ကြောင့် အတော်အတန် ပျက်စီးနေသော နေအိမ်^၁ သို့ မြင့်နှင့်အတူ သွားကြည့်ကြလေသည်။ မြင့် အတော် စိတ်မကောင်းဖြစ်၏။ အံလည်းအံသြ၏။ မီးမလောင်သောကြောင့် ပစ္စည်းများပြန်ရသည့်အတွက် ဝမ်းသာရှာ၏။

နံနက်စာစားပြီးလျှင် ရုံးသို့သွားရ၏။ နေ့ခင်း ၃နာရီခန့်တွင် လေကြောင်းအချက် ပေး ဥဩမှုတ်သော်လည်း ဦးကျော်နှင့်စကားကောင်းနေသောကြောင့် မကြားရ။ စကား ပြောပြီး၍ အခန်းပြင်ထွက်သောအခါကျမှ ဦးခင်မောင်^၂တို့က ဆီးပြောသော ကြောင့် ခေတ္တလုံခြုံရာ အခန်းတစ်ခန်းတွင် ဦးခင်မောင်တို့နှင့်အတူ စကားပြောနေ ကြရ၏။ ၄နာရီ ထိုးလျှင် လေဘေးကင်း ဥဩမှုတ်၏။

၅ နာရီအိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ ညနေက လေကြောင်းအချက်ပေး ဥဩမှုတ် သောကြောင့် မြေတွင်းဂူအတွင်း ပြေးဆင်းရကြောင်းကို ရယ်ရယ်မောမောနှင့် မြင့်နှင့်ဒေါ်လှရှိန်တို့က ပြောပြကြလေသည်။ ရန်ကုန်တွင် နေထိုင်ရပုံအကြောင်း ကလေးကို မြင့် အတော်ကလေးရိပ်မိသွားပြီ။

ညစာ စားသောက်ပြီးနောက် စကားပြောနေခိုက် လေကြောင်းအချက်ပေး ဥဩ မှုတ်သောကြောင့် ဆင်းပြေးရသေး၏။

ရန်ကုန်တွင် ဗုံးမကျ။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ရန်ကုန်သို့မရောက်။

၁။ ရန်ကုန်မြို့၊ ရီဘောင့်လမ်း(ယခုနှင်းဆီကုန်းလမ်း)၊ အမှတ်၉၉၊ ဦးစိန်တင်တို့နေသောအိမ်။ ၂၅၊ ၁၂၊ ၄၂ နေ့ကဗုံးချခံရသည်။
၂။ သူကြီးဂေဇက် ဦးခင်မောင်။

၆၊ ၁၊ ၄၂။
၁၃၀၃ ခု၊ ပြာသိုလဆုတ် ၆ ရက်၊ အင်္ဂါ။

နံနက် ၁ နာရီအချိန်တွင် လေကြောင်းအချက်ပေး ဥဩမှုတ်သောကြောင့် ဆင်းပြေး ရသေး၏။ မင်္ဂလာဒုံဘက်ဆီမှ ဖုံးသံများကြားရလေသည်။

မြင့်ခများမှာ ဖုံးသံကြားဖူးရှာလေပြီ။ ဗဟုသုတ တစ်မျိုးပင်။ နောင် ပြောစမှတ် ရလေပြီ။

တစ်နာရီကျော်ကျော် ကြာသောအခါကျမှ လေဘေးကင်း ဥဩမှုတ်၍ အိမ်ပေါ်ပြန်တက်ကာ အိပ်ကြရလေသည်။ လသာလိုက်သည်မှာ ထိန်လျက် နေ၏။

လသာသာနှင့်လာ၍ ဖုံးကြဲလေသည်။ ရှေးအခါက လသာလျှင် စိတ်ကြည်နူး ဖွယ်ကောင်း၏။ ယခုအခါ လသာသည်မှာ စိတ်ကြည်နူးဘွယ်မကောင်း။ ကြောက်စရာပင် ကောင်းတော့၏။ လသာခြင်းသည် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံလာရန် အကြောင်းပေတည်း။

၉ နာရီ ရုံးသွားပြီးလျှင် အတွင်းဝန်ကြီးရုံးမှ ဆရာဖြစ်သင်ကောလိပ်သို့ ရုံးကိုပြောင်းရန် စီမံရ၏။ စစ်လော်ရီ ၁၀စင်း ဖြင့် အခေါက်ခေါက်အခါခါ သယ်ယူရ၏။ နေရာတကျဖြစ်အောင် စီမံရလေသည်။ ဦးဘသန်းမှလွဲ၍ မည်သည့်အရာရှိ၊ မည်သည့် စာရေး၊ မည်သည့် ပြာတာကိုမျှ အားမကိုးရ။ လတ်လျားလတ်လျားနှင့် လျှောက်နေကြလေသည်။ အလွန်စိတ်ပျက်စရာ ကောင်း၏။ ဖုံးကြဲပြီးကတည်းက စာရေး၊ ပြာတာ၊ အရာရှိတို့မှာ စည်းကမ်းကို ရိုသေခြင်းမရှိ။ ပေါ့ပေါ့ဆဆနှင့် ဖြစ်နေကြ လေတော့သည်။ ဖုံးကြောက်သည်မှ တစ်ပါး ဘာကိုမျှမလုပ်လိုကြကုန်။ အချောင်သာခိုချင်ကြတော့သည်။ ဖုံးကျသည့် နေ့ကတည်းက ပြေးနေကြသော စာရေး၊ ပြာတာတို့လည်း မနည်းပြီ။

တစ်နေ့လုံး ရုံးပြောင်းနေရသည်နှင့်ပင် အချိန်ကုန်တော့၏။

ညနေ အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ ကိုလှရှိန် အစေခံများနှင့်အတူ မြေတွင်းဂူသစ်ကို ဆက်၍တူးကြပြန်၏။ အတော်နက်လေပြီ။ သို့သော် မကျေနပ်သေး။ နက်သည်ထက် နက်အောင်သာတူးနေကြလေပြီ။ ၁၂ ပေ မနက်မချင်းတူးရန် ဆုံးဖြတ်ထားကြလေသည်။

မြေတူးနေခိုက် လေကြောင်းအချက်ပေး ဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေတွင်းဂူ ဟောင်း သို့ ပြေးကြရသေး၏။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာ။ ဗုံးသံမကြားရ။ ၁၅ မိနစ်အတွင်း ဘေးကင်းအချက်ပေးမှုတ်၏။

မှောင်သောအခါ ညစာ စားကြလေသည်။ ညစာ စားပြီး ဝရန်တာတွင် ထွက်ကာ ကာဖီသောက်ရင်း ငှယောက်သား စကားပြောနေကြလေသည်။ ဤသို့စကားပြောနေခိုက် လထွက်၍လာလေသည်။ ဗုံးအကြောင်းစစ်အကြောင်း ကိုသာ ပြောနေကြလေသည်။ လထွက်လာပြီ။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ လရောင်နှင့်လာ၍ ဗုံးကြဲမလားမသိဟု ရယ်စရာပြောနေကြကုန်၏။ ဤသို့ပြောနေ ခိုက် လေကြောင်းအချက်ပေး ဥဩမှုတ်သောကြောင့် ဆင်းပြေးရပြန်၏။

မြင့် ရောက်လာကတည်းက ဂူအတွင်း တအောင်းတည်းအောင်းနေရရှာ၏။ စစ်အတွင်း ရန်ကုန်တွင် နေထိုင်ရပုံအကြောင်းကို မြင့် အတော်ကလေး သိလာလေပြီ။

လေဘေးကင်း ဥဩမှုတ်သောအခါ အိပ်ပေါ်ပြန်တက်ကာ အိပ်ကြလေသည်။

၇၊ ၁၊ ၄၂။
၁၃၀၃ ခု၊ ပြာသိုလဆုတ် ၇ ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူး။

နံနက် - နာရီ အချိန်တွင် ကိုဂျပန်တို့ လာပြန်၏။ မြေတွင်းဂူသို့ ပြေးရပြန်၏။
ဂူအတွင်း၌ ခြင်္သေ့များကို သွေးလှူရပြန်၏။

မြင့် မှာလည်း ပြေးရဖန် များသောကြောင့် အတော်အကျင့်သားရလေပြီ။
များစွာ ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိတော့။ ဂျပန်ပုံးပင် ဖြစ်လင့်ကစား လာဖန်များတော့
ရိုးလေပြီ။

ဘေးကင်းဥဩမှုတ်သောအခါ အိမ်ပေါ်ပြန်တတ်၍ စိတ်ချလက်ချ အိပ်ကြလေ
သည်။ သူတို့မလာသေးလျှင် အိပ်ရသည်မှာ တထင့်ထင့်နှင့်နေ၏။ သူတို့ပြန်သွား
တော့မှ စိတ်ချလက်ချ အိပ်ကြလေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် လာလျှင်လည်း
မြန်မြန်လာ။ ပြီးလျှင် မြန်မြန်ပြန်ကြ။ သည်တော့မှ စိတ်ချလက်ချ အိပ်ရသည်ဟု
တစ်ခါတစ်ခါ တွေးမိသည်။

ရုံးပြောင်း၍ မပြီးသေး။ ဆက်လက်၍ ပြောင်းနေရသေးသည်။ အခန်းများကို
နေရာချပေး နေရသည်။

ကျောင်းကြီးကား လှပပါပေသည်။ ခိုင်ခံ့ပါပေသည်။ ပန်းပင်များမှာလည်း
လှပသော အပွင့်များကို ဆောင်နေပေသည်။

ဒုတိယတန်း ကျောင်းသားကလေးများ၏အခန်းတွင် နေရ၏။ ကျောင်းမှထွက်
ပြီးနောက် ၁၅ နှစ်ကျော်ကျော် အစိုးရအမှုထမ်းပြီးနောက်မှ ဒုတိယတန်းသို့
ပြန်ရောက် ရပေသည်ဟု တွေးပြီး ပြုံးမိသည်။ ဤဆရာဖြစ်သင် ကျောင်းကြီးမှာ
ရုံးအဖြစ်သို့ ရောက်လိမ့်မည်ဟု ရှေးအခါက မည်သူတွေးတောမိမည်နည်း။
ယခုကား ကျောင်းကြီး မှာ ရုံးကြီးဘဝသို့ ပြောင်းရရှာလေပြီ။ မည်သည့်အခါမှ
ကျောင်းဘဝသို့ ပြန်ရောက် ရပေမည်နည်း။ နောင်အခါ မည်သို့ အသုံးတော်

ခံရဦးမည်ကို မည်သူပြောကြားနိုင်ပါအံ့နည်း။ ဤစစ်ကြီးကား ရှုပ်ထွေးအောင် ပြုလုပ်တတ်ပါပေ၏။

၁ နာရီထိုးသောအခါ လေကြောင်းအချက်ပေး ဥသြမှုတ်သောကြောင့် ကျင်းထဲ ဆင်းနေရသေး၏။

ငါးနာရီ ရုံးဆင်းသောအခါ မြင့်နှင့်အတူ ၂၃၊၂၅ နေ့များက ဗန်းကြံထားသော နေရာများကို လိုက်၍ ကြည့်ကြသည်။

မြင့်ခမျာမှာလည်း အိမ်မှပစ္စည်းများကို တစ်နေ့လုံးသိမ်းဆည်းနေရလေသည်။

၁။ ၁၉၄၁ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃နှင့် ၂၅ရက်၊ ရန်ကုန်ကို ဂျပန်တို့လေကြောင်းစတင် တိုက်ခိုက်သောနေ့များ။

၈၊ ၁၊ ၄၂။

၁၃၀၃ ခု၊ ပြာသိုလဆုတ် ၈ ရက်၊ ကြာသပတေး။

- ၁။ မနက်က မြင့်နှင့်အတူ မြို့အတွင်း လိုက်လျှောက်ကြည့်။
- ၂။ ကိုလှရှိန်နှင့်အတူ ဆရာဖြစ်သင်ကောလိပ်သွား။
- ၃။ သုံးနာရီပြန်လာ။
- ၄။ မြင့်နှင့်အတူ အိမ်သွား၊ ပစ္စည်းသိမ်း။
- ၅။ ရုံးသစ်သို့ထပ်မံသွား။
- ၆။ စာတန်းများကို ဝေရန်စီမံ။
- ၇။ ငါးနာရီခွဲမှ ရုံးဆင်း။
- ၈။ ဂူတူး။
- ၉။ ဦးစောဟန်နှင့် ညီညီတို့လာ။ ညက ဘန်ကောက်သွားပြီး ဗုံးကြဲကြောင်း၊ ဂျပန် တို့ မုတ္တမမီးရထားဆိပ် ဗုန်းကြဲကြောင်း ပြောကြသည်။
- ၁၀။ ညစာစားပြီး ရေဒီယိုနားထောင်။ ယိုးဒယား၊ လန်ဒန်၊ ရန်ကုန်တို့ကပါ ဘန်ကောက် ဗုံးကြဲကြောင်း ပြောကြသည်။
- ၁၁။ ယနေ့ တစ်နေ့လုံး ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ မလာ။ သို့သော် ဘန်ကောက် သွားကြသည့်အတွက် ည လာမလား ထင်ကြသည်။

၁။ ညီညီမှာ ဦးတင့်ဆွေ၏ညီ၊ ရွှေတိဂုံဘုရားတွင် မဟာမိတ်တို့၏ ဗုံးကြဲရာ ဗုံးစသင့်၍ အနိစ္စရောက်သည်။

၉၊ ၁၊ ၄၂။
ပြာသိုလဆုတ် ၉ ရက်။

၄ နာရီခွဲ၊ ၅နာရီ ၄၅မိနစ်။ (လေဘေး Air Raid)။ ကာဖီသောက်ပြီး ဆံပင်ညှပ်ရန် ကိုလှရှိန်၊ မြင့်တို့နှင့်အတူ Scott Market သို့ သွားကြသည်။ ဆံပင်ညှပ်ဆိုင် တစ်ဆိုင်မျှမဖွင့်သေး။ Give & Take လည်း မဖွင့်သေး။ အားလုံးပြန်လာကြသည်။ လမ်းပေါ်တွင် လူစည်ကားပါ၏။ Scott Market ဆိုင်များ မဖွင့်ကြသေး။

အိမ်ပြန် တွင်းတူး။ ပြီးလျှင် ထွက်ကြပြန်သည်။

- ၁။ ကြေးနန်းရိုက်။ တော်တော်နေရာကျနေပြီ။
- ၂။ လက်တိုဂျင်တိုက်သွား။ မဖွင့်သေး။
- ၃။ ရိုးတိုက် အရပ်ဝယ်။ မရှိ။
- ၄။ ဘဏ်တိုက်သွား။ ချက်မပါသွား။ ငွေမထုတ်ရ။
- ၅။ U.S Army Car အများတွေ့ရသည်။
- ၆။ နံနက်စာစားပြီး ရုံးသွား။ နာရီပြန်တစ်ချက် ထိုးတော့မည်။
- ၇။ ရုံးသစ်ဖြစ်သော တီတီစီ ၊ ရောက်ခါနီးတွင် လေကြောင်းအချက်ပေး ဥဩမှုတ်။
- ၈။ အခန်းနှင့်မလှမ်းမကမ်း သစ်ပင်များအောက်တွင် တူးထားသောကျင်းထဲ သွားနေသည်။ နာရီဝက်တွင် လေဘေးကင်း ဥဩမှုတ်။
- ၉။ ၅နာရီခွဲအထိ ရုံးအလုပ်လုပ်။
- ၁၀။ မြေတွင်း ဂူသစ်တူးရင်း စစ်အကြောင်း စကားပြောကြ။
- ၁၁။ ဥဩမှုတ်။ ပြေးကြပြန်၏။ လေယာဉ်ပျံများ အသံကြားရ။ ဖုံးသံပေါ်မလာ။
- ၁၂။ ရေမိုးချိုး။ ညစာ စား။ ၁၁နာရီ ထိုးသည့်တိုင်အောင် စကားပြောကြ။

၁။ Teacher' Training College

၁၀၊ ၁၊ ၄၂။
၁၃၀၃၊ ပြာသိုလဆုတ် ၁၀ ရက်။

နံနက် ၄ နာရီအချိန်တွင် လေကြောင်းအချက်ပေး ဥဩမှုတ်၊ ပြေးဆင်းကြ။
ဝင်ခါနီး လရောင်ကြောင့် ထိန်လင်းလျက်နေ၏။ ဂူအတွင်း ခြင်များမှာ တဝီဝီ။
လေကြောင်းအချက်ပေး ဥဩအသံမှာ ရန်ကုန်သူ ရန်ကုန်သားတို့၏ စိတ်တွင်
ငှက်ဆိုး၏အသံကဲ့သို့ ထင်မှတ်ကြသော်လည်း ရန်ကုန်မြို့ကျင်းများ မြေတွင်းဂူများ
တွင် ကိန်းအောင်းနေကြသော ခြင်တို့၏စိတ်တွင်ကား ဟင်္သာ ကရဝိတ်ငှက်တို့၏
တွန်ကျူးသံဟု ထင်မှတ်ကြပေလိမ့်မည်။ ထိုလေကြောင်း အချက်ပေး ဥဩသံမှာ
ခြင်အပေါင်းတို့၏ ပွဲတော်တည်ရန် အချက်ပေးသော ခေါင်းလောင်းသံပင် ဖြစ်
ပေ၏။ ဥဩသံကြားလျှင် ခြင်အပေါင်းတို့မှာ လူအပေါင်းတို့၏ သွေးကို
သောက်ရတော့အံ့ဟု နှုတ်သီးကို ပြင်နေကြကုန်၏။ သူတို့ကိန်းအောင်းရာ ဂူအတွင်း
ကျင်းအတွင်းသို့ ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် တဝီဝီနှင့် အောင်စည်အောင်မောင်းကို
တီးကာ စားပွဲကြီးကို ခံလေတော့သည်။

ဂူအတွင်းသို့ ရောက်သောအခါ အိပ်ရန်ကြိုးစားသော်လည်း ခြင်အပေါင်းတို့၏
နောက်ရက် ရမ်းကားမှုကြောင့် မအိပ်နိုင်။ ဆိုဖာပေါ်တွင် အသာလှဲကာနေရ၏။
နာရီဝက်ခန့်ကြာသောအခါ ခပ်ဝေးဝေးမှ ဗုံးကျသောအသံကို ကြားရလေသည်။
ဗုံးပေါင်း ၆ လုံးခန့် ရှိပေလိမ့်မည်။ မင်္ဂလာဒုံ လေယာဉ်ပျံကွင်းတွင် ကျသည်ဟု
ထင်ကြ၏။

၅ နာရီ ၄၅ မိနစ်တွင် လေဘေးကင်းဥဩမှုတ်။ ကိုလှရှိန်တို့လင်မယား၊
သူတို့၏ အစေခံမထွေး၊ မြင့်တို့နှင့်အတူ ဂူမှထွက်ပြီး အိမ်ပေါ်သို့ တက်ကြလေသည်။
လကား သာလျက်ပင်။ ပွဲကပြန်လာသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ စကားတပြောပြောနှင့်
ရယ်လား မောလား။ လေယာဉ်ပျံများ မရှိတော့ပြီဖြစ်သောကြောင့် မကြောက်ကြ

တော့ပြီ။ စောစောက ကြောက်သည်ကိုပင် သတိမရတော့ပေ။

၂။ ပြန်၍အိပ်ကြ။

၃။ ၈ နာရီကျော်မှထကြ။

၄။ မြင့် မအူပင် ပြန်မည်ဖြစ်၍ ဈေးသွား၊ ဈေးဝယ်ကြ။

Lectogen မရ။ ငွေ ၃၀၀ ထုတ်။

၅။ ၁ နာရီ ရုံးတတ်။

၆။ ၃ နာရီခွဲ အိမ်ပြန်။

၇။ သင်္ဘောမရှိ။

၈။ နေ့ခင်းနှင့် ညနေခင်း ဂျပန်မလာ။

၁၁၊ ၁၊ ၄၂။

ပြာသိုလဆုတ် ၁၁ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

နံနက် ၄ နာရီခန့်တွင် ဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေတွင်းဂူထဲသို့ ကိုလှရှိန်၊ Mrs. Hla Shain၊ မထွေး၊ မြင့်တို့နှင့်အတူ ပြေးဆင်းရ၏။

၅ နာရီထိုးပြီးမှ အိမ်ပေါ်တက်ရ၏။ ခေတ္တအိပ်ပြီးမှ မအူပင်သို့ သွားရန် ပြင်ရတော့၏။ မြင့် ရန်ကုန်သို့ လိုက်လာသည့်နေ့ကတည်းက တစ်ညမျှ မပြတ် ဂူထဲ ပြေးဆင်းခဲ့ရလေသည်။ အတော်ပင် ဂျပန် ဖုံးအကြောင်း သိသွားလေပြီ။ လက်ဦးက လေကြောင်းအချက်ပေး ဥဩသံကိုကြားလျှင် အတော်ကြောက်ပြီး အလန့်တကြား ဖြစ်ခဲ့၏။ ကြာသောအခါ အတော် ရိုးလာပြီဖြစ်သောကြောင့် လက်ဦးကလောက် မကြောက်ရှာတော့ပြီ။ သားသမီးများက ရှိနေသေးသောကြောင့် ရန်ကုန်တွင် ကြာကြာနေ၍ မဖြစ်။ သားသမီးများရှိရာ မအူပင်သို့ ပြန်ရဦးတော့မည်။ မြင့်မှာ သားသမီးများနှင့် ခွဲနေရမည်လည်း အခက်။ လင်နှင့် ကြာကြာခွဲ၍လည်း မနေလို။

၆ နာရီခွဲလျှင် သင်္ဘောဆိပ်သို့ ဆင်းကြတော့၏။ မိုးပင် ကောင်းကောင်း မလင်းသေးပေ။ ၇ နာရီတွင် သင်္ဘောထွက်မည်ဟု ကြော်ငြာထားလေသည်။ မနေ့ညကလို နောက်ကျသောကြောင့် သင်္ဘောမမီမှာ စိုးရိမ်ကြသောကြောင့် စောစော တင်ကြို၍ ဆင်းခဲ့ကြလေသည်။ သင်္ဘောပေါ်သို့ ရောက်ပြီးနောက် ၂ နာရီကျော် မှ သင်္ဘောထွက်လေသည်။ မနေ့ညနေက သင်္ဘောများကဲ့သို့ အချိန်မှန်မှန် မထွက်ပါဘဲ ကြော်ငြာထားသောအချိန်ထက် တစ်နာရီနောက်ကျမှ ထွက်လေသည်။ သင်္ဘောအချိန်များမှာ လိုက်နာရန် ခက်နေလေပြီ။ တစ်နာရီ စောလိုက်သော

အစိုးရနာရီများမှာ^၁ အမျိုးမျိုး ရှုပ်ထွေးစေလေသည်။ မည်မျှကြာအောင် ဤသို့ ရှုပ်ထွေးနေမည်မသိ။

သင်္ဘောဦး ပထမခန်းထဲတွင် ကုလား၂ ယောက်နှင့် တရားမဝန်ထောက် ဦးစံညွန့်တို့ ပါလာသည်။ ဦးစံညွန့်မှာ အသိဟောင်းဖြစ်သောကြောင့် သူနှင့် အတန်ကြာအောင် စကားကောင်းနေကြလေသည်။ တွံတေးသို့ ရုံးပြောင်းရွှေ့ရန် နေရာထိုင်ခင်းများကို သွား၍ကြည့်ခြင်းဖြစ်၏။ သင်္ဘောထွက်၍ မကြာမီမှာပင် ခရီးသည် ကုလား ၂ ယောက်တို့နှင့် အသိဖြစ်သွား၏။ သူတို့ ၂ ယောက်လုံး မအူပင်သို့ သွားမည်ဖြစ်၏။ တစ်ယောက်သောသူတွင် ပစ္စည်းအများပင် ပါလာ၏။ သား မယားတို့အား မအူပင်တွင် သွားထားကြသော သူတို့တည်း။

ကံတူအကျိုးပေးများဟု ဆိုရပေမည်။

တွံတေးတွင် ဦးစံညွန့် ဆင်းသွားသောအခါ အခန်းထဲ အတူပါလာသော ကုလား၂ ယောက်နှင့်ပင် စစ်အကြောင်း၊ ရန်ကုန် ဖုံးကြဲကြောင်းတို့ကို ပြောကြား ဆွေးနွေးကြကုန်၏။

မနက်စာ စားချိန်တွင် ကျိုက်ထော်က ဝယ်လာသော ခဲတံချောင်းနှင့် ငါးဖယ်ကျော်တို့ကို စား၏။ ထမင်း ပါမလာ။

၃ နာရီထိုးသောအခါ မအူပင်သို့ ရောက်၏။ မြိုင်^၂နှင့် မောင်မွှေး^၃တို့ သင်္ဘောဆိပ်သို့ ဆင်းလာကြလေသည်။ တဲအိမ်သို့ရောက်သောအခါ မောင်မွှေး အား သူ၏ ဘိုင်စကယ်၊ ဂေါက်သီး၊ ဂေါက်တုတ်များ၊ ကစားစရာ သုံးပုံဖဲများကို ပေး၏။ မောင်မွှေး ဝမ်းသာ၍ မဆုံးတော့ပြီ။ ဘိုင်စကယ်ကို စီး၏။ သုံးပုံဖဲပြား ကလေးများနှင့် အိမ်ဆောက်တမ်း ကစား၏။ ဂေါက်သီးများကို ရိုက်တမ်းကစား၏။ မယ်မွှေး^၄ ကလေးကလည်း သူ့အစ်ကိုနှင့်အတူ သုံးပုံဖဲများနှင့်ဆော့၏။ သူလည်း အလွန်ပျော် နေလေသည်။ ၂ လသမီးကလေးဖြစ်သော မယ်ကေး^၅ကား

၁။ ထိုအခါက ဆောင်းဥတုနာရီကို တစ်နာရီစော၍ ပြောင်းရွှေ့ထားသည်။ နေ့တာတို သောကြောင့်ရွှေ့ခြင်းဖြစ်သည်။
၂။ မြိုင်မှာ ခင်ခင်မြိုင်၊ ဦးစောမောင်၏ဇနီး၊ ဒေါ်ခင်သန်းမြင့်၏ ညီမအကြီး
၃။ မောင်မွှေး၊ ယခုတင်မောင်မြင့်
၄။ မယ်မွှေး၊ ယခုတင်မေမြင့်
၅။ မယ်ကေး၊ ယခု တင်ဆွေမြင့်

ပက်လက်ကလေး ရုန်းကန် ရုန်းကန်နှင့် လုပ်နေလေသည်။ သူကား ဘာမျှ မသိရှာပေ။ မွေးပြီး တစ်လကြာတွင် ပြည်သို့ပြေးခဲ့ရ၏။ ပြည်မှ မအူပင်သို့ ပြေးခဲ့ရရှာ၏။ သနားစရာကလေးပင်။ သို့သော် ဘာမျှ မသိရှာပေ။ ဤသို့ ပြေးရင်းလွှားရင်းပင် အတော်ကြီးပြင်း၍လာရ၏။ ဝဝဖြိုးဖြိုး ရှိသည်မှာ အားရစရာကြီးပင်။

တစ်ညနေလုံး ကလေးတွေနှင့်ပင် အတူကစားရင်း အချိန်ကုန်၏။

ညစာ စားပြီးနောက် အတန်ကြာလျှင် ဝင်၍အိပ်တော့၏။ နံနက် အချိန်မတော် ၇ နာရီအချိန်တွင် သင်္ဘောစီးရဦးမည်။

၁၂၊ ၁၊ ၄၂။
ပြာသိုလဆုတ် ၁၂ရက်။

နံနက် ၅ နာရီအချိန်တွင် မဟာရန်နှင့်အတူ သင်္ဘောဆင်းခဲ့၏။

လူများလှပေသည်။ ဒုတိယတန်း၊ ပထမတန်းများတွင် ပြည့်နေလေပြီ။ ကုန်းပတ်ပေါ်တွင်လည်း အိပ်နေကြသည်မှာ အတုံးအရုံး။ ခြေချစရာပင် နေရာမရှိ။ အဘယ်သို့ လုပ်ရမည်နည်း။ အကယ်၍ ဤသင်္ဘောနှင့် မလိုက်လျှင် ကနေ့ရုံးတက်နိုင်မည်မဟုတ်။ ဤသို့ အခက်အခဲတွေ့နေကာ မည်သို့လုပ်ရမည်ကို မသိ ဖြစ်နေခိုက် မိတ်ဆွေ မောင်ဦးကျော်က ဘယ်သွားမလို့လဲ၊ နေရာမရှိလျှင် သည်ကို လိုက်ခဲ့ပါလားဟု ခေါ်သောကြောင့် သူ့နားသွားလေသည်။ သူခင်းထားသော နေရာမှာပင် ထိုင်၏။ ကိုကျော် သူ့မိတ်ဆွေတို့နှင့်အတူ ဝိုင်း၍ စစ်အကြောင်း ပြောကြသည်မှာ အတော်ပင်ကြာလေသည်။ တစ်သင်္ဘောလုံးတွင် သားမယားတို့ကို ရုံးပိတ်ရက်အတွင်း သွားကြည့်ကာ ပြန်လာကြသူချည်းဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သင်္ဘောကြပ်နေခြင်းဖြစ်၏။ စနေနေ့ညနေ သင်္ဘောများတွင် ရန်ကုန်မှထွက်သော သင်္ဘောတို့တွင် လူများ၏။ တနင်္ဂနွေမနက် ရန်ကုန်ရောက်သော သင်္ဘောတို့တွင်လည်း လူများ၏။ ရုံးပိတ်ရက်ကလေးအတွင်း ရန်ကုန်မှပြောင်းရွှေ့ထားရသော သားမယားတို့အား သွားကြည့်ကြခြင်းဖြစ်၏။ သင်္ဘောကုမ္ပဏီများစွာ ပိုက်ဆံဝင်လမ်းဖြောင့်၏။

၁။ခေတ္တအိပ်။

၂။မိုးလင်းသောအခါ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကွဲနေသောကောလိပ်ကျောင်းသား ဘဝက အသိဟောင်းကိုသာထင်၊ ကိုကျော်တို့နှင့်တွေ့။ ဝမ်းမြောက်စွာ နှုတ်ဆက်ကြ။

၃။ နင်းသည်းစွာကျ။ သင်္ဘောကို ဖြည်းဖြည်းမောင်း။ ကမ်းဘေးတွင် ခေတ္တဆိုက်ထားရ။

၄။ တွံတေးဝသို့ အတော်နေမြင့်မှရောက်။ မြောင်းအရာရှိက မော်တော်ဘုတ်ဖြင့် မြောင်းတွင် ရေနည်းကြောင်းပြောပြီးလျှင် သင်္ဘောများကို ရပ်ထား၏။ ထိုမျှနှင့် မကျေနပ်သေးဘဲ ညက ရန်ကုန်တွင် အကြီးအကျယ် ဗုံး ကျ၏ဟု ဖောက်သယ်ချ။ လူအများယုံကြ။ ၁၁ နာရီကျော်မှ တူးမြောင်းထဲဝင်။ နာရီပြန်တစ်ချက်ခွဲမှ ရန်ကုန်ရောက်။ ပြောင်းတိုင်မှ မီးခိုးထွက်နေသည်ကိုပင် ရန်ကုန်တွင် ဗုံးကျထား၍ မီးလောင်နေသည်ဟု ထင်သူတို့က ထင်ကြသေး။ ဖဲဝိုင်း။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် သို့ တက္ကစီခ ၅ ကျပ်တောင်း။ ကိုသာထင်တို့ လင်မယားကို ကားနှင့်အတူခေါ်ခဲ့။ ခေတ္တနေထိုင်ရာ ကိုလှရှိန်တို့အိမ်ရောက်။ ကတိုက်ကရိုက် အဝတ်အစားလဲ။ ရုံးထွက်ခဲ့။ ကိုသာထင်တို့ကို အပို့လွှတ်လိုက်။ ရုံးတွင် အလုပ်များ။ ၅နာရီခွဲမှ နေအိမ်သို့ ပြန်လာ။ လမ်းထဲတွင် R.A.F တပ်သားတစ်ယောက် မော်တော်ကားကို ရပ်ခိုင်း။ ရပ်ရှင်ရုံသို့ လိုက်ပို့ပေးရန် ချိုသာစွာပြောသောကြောင့် Eliteရုံသို့ ပို့လိုက်။ ရွှေတိဂုံဘုရားကြီးကို အလွန်ချီးမွမ်း။ မနေ့ကပင် အိန္ဒိယပြည်က ရောက်လာ။ ဝင်ဒါမီယာ ဥယျာဉ်တွင် နေရသည်ဟုဆို။ ရပ်ရှင်ရုံသို့ ရောက်သောအခါ များစွာ ကျေးဇူးတင်စကားပြောကြား။

၆ နာရီ အိမ်ပြန်ရောက်။ ကိုလှရှိန်၊ ကိုစိုးတင့်တို့နှင့် ပြောင်းရွှေ့ရေးမူကို ဆွေးနွေးကြ။ ညစာ စားပြီး စစ်သတင်း နားထောင်။ အိပ်။

၁၃၊ ၁၊ ၄၂။
ပြာသိုလဆုတ် ၁၃ ရက်။

နံနက် ၄ နာရီခန့်အချိန်တွင် ကိုရွှေဂျပန်တို့ ကောင်းကင်ယံမှ ပျံဝဲသွားကြသဖြင့် မြေတွင်းဂူထဲ ဆင်းပြေးရသေးသည်။ ခြောက်နာရီထိုးခါနီးမှ ဘေးကင်းဥဩမှုတ် လေသည်။ သည်အခါကျမှ အိမ်ပေါ်ပြန်တက်ပြီးလျှင် စိတ်ချလက်ချအိပ်ရ၏။ ကိုရွှေဂျပန်တို့ နံနက်တိုင်းလာပြီး ဒုက္ခပေးကြသည့်အတွက် အိပ်ပျက်သည်မှာ ကြာလေပြီ။ ရန်ကုန်တွင်ကား အထိအခိုက်မရှိ။ မင်္ဂလာဒုံမှာသာ ဗုံးကျလေသည်။ မည်မျှကြာအောင် ဤသို့ လာပြီးဒုက္ခပေးမည် မသိတော့ပြီ။ သူတို့လာသည်မှာ အချိန်မှန်နေပြီဖြစ်သောကြောင့် သူတို့မလာမီအချိန်တွင်ပင် နိုးနေလေ့ရှိလေသည်။

ရုံးတွင် အတော်ကလေးအလုပ်များလာလေပြီ။ ရန်ကုန်မြို့အတွင်း ဗုံးကျစအခါ ကမူကား စာရေးများကလည်းမရှိ။ အရာရှိတွေကလည်း အလုပ်မလုပ်ကြသော ကြောင့် ရုံးတွင် အလုပ်ပါးလေသည်။ ယခုမူကား အတော်ကလေး အနေအထား ကျသွားပြီ။

မိုးနက်ကြီး(ဦးသန့်တင်)ထံမှ စာတစ်စောင်ရလေသည်။ ထူးကြီးမှ (၉၊ ၁၊ ၄၂)ရက်နေ့က ထည့်လိုက်သောစာမှာ (၁၃၊ ၁၊ ၄၂)ရက်နေ့မှ ရောက်လေသည်။ ခါတိုင်းမူကား ၂ရက်အတွင်း ရ၏။ သူ၏စာတွင် ရန်ကုန်၌ ဗုံးကြဲသော အကြောင်းကို ထူးကြီးစသော တောရွာများတွင် အမျိုးမျိုးကားပြီး ပြောနေ ကြကြောင်း၊ ရန်ကုန်မှ ပြေးသွားသောသူများ မဟုတ်မဟတ် ယုံစရာမရှိသော သတင်းတို့ကို ပေးကြောင်း၊ သတင်းစာများ မရောက်သောကြောင့် ဤသို့ မဟုတ်သတင်းများ ပြန့်ပွားနေကြောင်း၊ သူတို့က ထိုမဟုတ်သတင်းတို့ကို ဖြေနေရကြောင်း ပါလေသည်။ ယခုအခါတွင် စာများလည်း မြန်မြန်မရောက်နိုင်၊ သတင်းစာများလည်း မြန်မြန်မရောက်နိုင်သောကြောင့် တောနယ်များတွင် မဟုတ်

မဟတ်သောသတင်းစကားများ ပြန့်ပွားနေသည်မှာ ထူးဆန်းသည်မဟုတ်ပေ။

ဦးစောဟန် ယနေ့ညနေ ပြန်တန်ဆာမှ ပြန်ရောက်လာ၏။ အအေးမိပြီး နှာစေးချောင်းဆိုး ဖြစ်လာလေသည်။ ဤအခါမျိုးတွင် ရောဂါဘယဖြစ်မှာ အလွန် စိုးရိမ်ရ၏။

အစော့မှာလည်း တောမှ ပြန်ရောက်လာလေသည်။ သူတို့ရုံး မကြာမီ သုံးခွသို့ ပြောင်းတော့မည်ဟု ပြော၏။

ညစာ စားပြီးသောအခါ စစ်သတင်းကို ရေဒီယိုတွင် နားထောင်ရာ မာလာယု ကျွန်းဆွယ်တွင် ကွာလာလမ်ပူမြို့ ကျပြီဟု သိရှိရ၏။ အင်္ဂလိပ်နှင့် အိန္ဒိယ တပ်ကို မိုင်ငါးဆယ်မျှ နောက်ဆုတ်ပေးရသည်ဟုလည်း ကြားရ၏။ စင်ကာပူနှင့် မိုင်တစ်ရာ ခန့်ကျော်ကျော်မျှသာ ဝေးတော့သည်။ အတော်ပင် ဝမ်းနည်းစိတ် မကောင်း ဖြစ်ကြရ၏။

၁။ ဦးစောမောင်။

၁၄၊ ၁၊ ၄၂။
ပြာသိုလဆုတ် ၁၄ရက်။

ကနေ့ မနက်စောစော ၃ နာရီခန့်အခါကပင် အိပ်ရာမှ နိုးနေလေသည်။ ဂျပန်လေယာဉ်ပျံများသည် နံနက် ၃ နာရီ ၄ နာရီခန့်တွင် နေ့စဉ်ရက်ဆက်လာသည်မှာ ၁၀ ရက်ပင်ကျော်ပြီဖြစ်သောကြောင့် မျက်စိမှာ ကျင့်သားရနေလေပြီ။ ၃ နာရီအချိန်ရောက်လျှင်ပင် အလိုအလျောက် အိပ်ရာမှ နိုးတော့၏။ ကနေ့မနက် မလာလျှင် အလွန်ကောင်းပေလိမ့်မည်ဟု တွေးတောမိ၏။ သို့သော် စိတ်မချရသောကြောင့် စိတ်ချလက်ချ ပြန်၍ မအိပ်ဝံ့ချေ။

ဤသို့ တွေးတောစိတ်ကူးနေဆဲမှာ လေကြောင်း ဥဩသံကိုကြားရ၏။ အိပ်ရာထဲမှ ကတိုက်ကရိုက်ထပြီးလျှင် ဆွယ်တာအင်္ကျီ၊ ကုပ်အင်္ကျီတို့ကို ထပ်ဝတ်၊ အရေးကြီး အဖိုးတန်သော ပစ္စည်းများထည့်ထားသည့် လွယ်အိတ်ကိုဆွဲ၊ သက္ကလပ်စောင်ထူထူကြီးကိုပိုက်ကာ အိမ်အောက်ထပ်သို့ဆင်းပြီး မြေတွင်းဂူသို့ သုတ်ခြေတင်တော့၏။ အစော၊ ကိုလှရှိန်၊ ဒေါ်လှရှိန်၊ မိထွေးတို့လည်း ရှေ့က ပြာရာပြာရာနှင့် စိုင်းကြလေသည်။

မြေတွင်းဂူထဲရှိ ဆိုဖာတစ်ခုပေါ်တွင် ကိုလှရှိန်နှင့် ဒေါ်လှရှိန်တို့ထိုင်ကြ၏။ ကျန်တစ်ခုတွင် အစောနှင့်အတူတူဝင်၍ ထိုင်လေသည်။ မိထွေးကား ကုလားထိုင်တစ်လုံးပေါ်တွင် ထိုင်၏။

လူများ အရောက်ညီသောအခါ ဂူအတွင်း စောင့်စားနေကြသော ကိုရွှေခြင်တို့သည် အောင်စည် အောင်မောင်းကိုတီးကာ ရောက်လာကြသော သူတို့၏ သွေးကို ဖောက်ကာ သောက်ကြကုန်၏။ ဖလစ်ခေါ် ဓါတ်ငွေ့လက်နက်ဖြင့် ခုခံသော်လည်း ခြင်အပေါင်းတို့မှာ ဖြန့်ပင် မဖြန့်ကြချေ။ အောင်ပွဲခံမြဲတိုင်း ခံနေကြသောကြောင့် တဝီဝီနှင့် ဆူညံ၍သာနေတော့သည်။

သူတို့ကို မတတ်နိုင်သောကြောင့် ပါလာသော သက္ကလပ်စောင်ထူထူကြီးကို ခေါင်းမြီးခြုံပြီးလျှင် ဆိုဖာပေါ်တွင်လှဲကာ အိပ်လေတော့၏။ အိပ်၍ကား မပျော်။ သို့သော် မှိန်းလျက်နေလေသည်။ မသိတစ်ချက် သိတစ်ချက်နေ၏။

ဂူထဲရောက်၍ တစ်နာရီခန့်ကြာသောအခါ ကောင်းကင်တွင် လေယာဉ်ပျံများ ပျံသန်းနေသောအသံကို ကြားရလေသည်။ အိပ်မပျော်တပျော် ဖြစ်နေသောကြောင့် လေယာဉ်ပျံများ ပျံဝဲနေသည်မှာ အိပ်မက်မက်နေသကဲ့သို့ ထင်မှတ်ရပေ၏။ ဦးခေါင်းပေါ်မှ ဖြတ်သွားသောအခါ အသံမှာ အတော်ကလေးကျယ်၏။ အသံမှာ တစ်စတစ်စ တိုးသွားသောအခါ အတော်ကလေးစိတ်အေး၍ လာလေသည်။ မကြာမီ လေယာဉ်ပျံတို့၏အသံ ပျောက်သွား၏။ အသံပျောက်သွား၍မူ မကြာမီပင် အတော်လှမ်းလှမ်းမှ ဗုံးများပေါက်ကွဲသံကို ကြားရလေသည်။ ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် မင်္ဂလာဒုံ လေယာဉ်ပျံကွင်းတွင် ဗုံးကျသည်ဟု ထင်မှတ်ကြ၏။

ဗုံးဆံများကျပြီးနောက် တိတ်လျက်နေ၏။ “အင်း တစ်နေ့အဖို့ ပြီးပြန်ပြီ”ဟု တွေးမိသောကြောင့် ဝမ်းမြောက်ရလေသည်။ မကြာမီ လေဘေးကင်း ဥဩမှုတ်လျှင် အိမ်ပေါ်တက်၍ စိတ်ချလက်ချ အိပ်ရတော့၏။ ဤသို့ တွေးတော ဝမ်းမြောက်နေ ခိုက် လေယာဉ်ပျံများ၏ အသံကို ကြားရ၏။ ထိုအသံမှာ တစ်စတစ်စနီးလာပြီး လျှင် ဦးခေါင်းအပေါ်တည့်တည့်သို့ရောက်လာ၏။ ဘုရား ဘုရားဟု ဘုရားကိုသာ တမိလေသည်။

ဤသို့ ဘုရားကို တနေ့ခိုက် ဂျိုင်း ဂျိုင်းဟူသော လေယာဉ်ပျံပစ် အမြောက် သံကို ဘုရင်ခံအိမ်ဘက်ဆီမှ ကြားရသည်။ အမြောက်ဆံ ကောင်းကင်တွင် ပေါက်ကွဲသော အသံကိုလည်း ကြားရလေသည်။ မီးပန်းလွှတ်သောအခါ ကောင်းကင်တွင် လင်းသွားသကဲ့သို့သော အလင်းရောင်ကိုလည်း ဂူတစ်ဘက်တွင် မြင်ရလေသည်။

ဘုရင်ခံ၏ အိမ်တော်ဘက်မှ လေယာဉ်ပျံပစ် အမြောက်သံများကို ကြားရ ပြီးသည့်နောက် ဗုံးပေါက်ကွဲသော အသံများကိုလည်း ကျယ်လောင်စွာ ကြားရ လေသည်။ ထိုအသံမှာ ကျယ်လောင်လှသောကြောင့် မင်္ဂလာဒုံတွင်ကျသော ဗုံးပေါက်ကွဲသံမဟုတ်ကြောင်းကို သိရလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့အတွင်းပင် ကျသည်ဟု အားလုံး တညီတညာတည်း ထင်မှတ်ကြလေသည်။ အနည်းဆုံး ဗုံးပေါင်း ၁၀လုံးခန့် ရှိပေလိမ့်မည်။

ဗုံးပေါက်ကွဲသံများ ကြားပြီးသည့်နောက် လေယာဉ်ပျံအမြောက်များ၏

ပစ်ခတ်သံကို ကြားရပြန်၏။ ပြီးလျှင် ကောင်းကင်ထက်တွင် လေယာဉ်ပျံများ ဝဲနေသော အသံများကိုလည်း ကြားရလေသည်။ ထိုအသံများမှာ တစ်စတစ်စ နီးလာပြီးလျှင် ဦးခေါင်းထက်ပေါ်သို့ ရောက်လာ၏။ ဘုရား တရား တ,မိလေသည်။ ဗုံးသံကို မကြားရ။ သာဓု ခေါ်မိသည်။ ထို့နောက် လေယာဉ်ပျံအသံများမှာ တစ်စတစ်စ ဝေးသွားလေသည်။ ပြန်၍လာကြဦးမည်လားဟု စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်မိကြလေသည်။ သို့သော် ပြန်၍ မလာကြတော့ပြီ။ သူတို့၏အသံများကို မကြားရတော့ပေ။ သို့သော် ဂူတွင်းမှ မထွက်ဝံ့သေး။

အားလုံးကပင် ဘုရင်ခံအိမ်တော်အနီးတွင်လည်းကောင်း၊ မြစ်ဆိပ်မှာ သော်လည်းကောင်း၊ ဗုံးကျသည့်ဟု တညီတညာတည်း ဆိုကြလေသည်။ မည်သည့်နေရာတွင် ဗုံးကျသည်ဟု သိချင်လှပြီ။ သို့သော် ဂူတွင်းမှမထွက်ဝံ့ကြ သေး။

မိုးလည်း တစ်စတစ်စ လင်း၍လာလေပြီ။ အလင်းရောင်သည် ဂူမှ ဖြတ်ကျော် ကာ ဂူအတွင်းသို့ ဝင်လာ၏။

ခုနစ်နာရီထိုးခါနီးမှ ဘေးကင်းဥဒြမူတ်သံကို ကြားရလေသည်။ ထိုအခါကျမှ ဂူတွင်းမှထွက်ပြီးလျှင် အရပ်လေးမျက်နှာသို့ လှမ်း၍ကြည့်ကြကုန်၏။ မည်သည့် ဘက်တွင်မှ မီးခိုးကို မမြင်ရပေ။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဗုံးကျသောနေရာကို လိုက်ရှာအံ့ဟု လေးယောက်သား မော်တော်ကားနှင့် ထွက်သွားကြလေသည်။ ထိုလေးယောက်တွင် ဒေါ်လှရှိန် လည်း ပါလေသည်။ ပထမ ကမ်းနားလမ်းတစ်လျှောက်တွင် လိုက်၍ ရှာကြလေ သည်။ ဗုံးကျသောနေရာကို မတွေ့ရ။ ထို့နောက် ဗိုလ်တထောင်ဘက်မှ ဖြတ်ပြီးလျှင် ကန်တော်ကြီးဘက်ဆီပတ်ပြီး ကြည့်ကြလေသည်။ ဗုံးကျသောနေရာကို မတွေ့။ ထို့နောက် ကန်တော်ကြီးမှ ဖြတ်တက်လာကြပြီးလျှင် ပြည်လမ်းအတိုင်း လိုက်ပြီး လျှင် အင်းယားကန်စောင်းအထိ သွားကြ၏။ ဗုံးကျသောနေရာကိုကား မတွေ့ရ။ ကြည့်မြင်တိုင်ဘက်တွင်လည်း မီးခိုးကို မမြင်ရသောကြောင့် အိမ်ဘက်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြလေသည်။ အိမ်သို့ တိုက်ရိုက်မဝင်သေးဘဲ အန်ကယ်ဒန်း^၁ တို့အိမ်သို့ ဝင်ပြီးလျှင် စုံစမ်းကြ၏။ အန်ကယ်ဒန်းအိမ်ရှိ ဝါဒင်ကြီး^၂ ဝါဒင်ငယ်တို့လည်း

၁။ ဦးဘဒွန်း။

၂။ Warden (Air Raid Warden)

ဗုံးမည်သည့်နေရာတွင် ကျသည်ဟု မပြောနိုင်ကြပေ။

နံနက်စာစားပြီး ရုံးတက်၏။ ရုံးရောက်မှ စုံစမ်းကြည့်သောအခါကျမှ သမိုင်းတွင် ဗုံးများကျကြောင်း သိရလေသည်။ သမိုင်းတွင်ကျသော ဗုံးသံမှာ ဘုရင်ခံအိမ်တော်အနီးကျသော ဗုံးသံဟုထင်မှတ်ရလေသည်။ ဗုံးကျသောကြောင့် ကလေးတစ်ယောက်နှင့် လူကြီး၂ ယောက် သေဆုံးကြသည်ဟု ကြားရ၏။

တစ်နေ့လုံး ကုလားများ အထုပ်အပိုးများနှင့် မြို့တွင်းမှ ထွက်ကာ ပြည်လမ်းတစ်လျှောက် စီတန်းသွားနေကြသည်ကို မြင်ရ၏။ ကုလားများ ပြေးကြပြန်ပြီ။ အလုပ်သမားတို့၏ ပြဿနာကြီးမှာဆိုးရွား၍ လာရလေဦး တော့မည်။ အလုပ်သမား အတွင်းဝန် ကိုလှရှိန် အလုပ်များပေးဦးတော့မည်။ စိတ်ညစ်ရပေးဦးတော့မည်။

ဗုံးဒဏ်ကို ကြောက်ကြသဖြင့် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကူလီကုလားများ အိန္ဒြေရရ မနေနိုင်ကြ။ တလှုပ်လှုပ်တရွရွနှင့် တပြေးတည်းပြေး တပြောင်းတည်းပြောင်း နေကြလေတော့သည်။ စိတ်ပျက်ဖွယ်ကောင်းလှတော့၏။ သူတို့ ဤသို့ဖြစ်နေကြ လျှင် ကုန်တင်၊ ကုန်ချမှစ၍ ကူလီများမကင်းသော အလုပ်အကိုင် တို့ကို ထိခိုက် တော့မည်။

ရန်ကုန်တွင် အတော်ကလေး ပြန်လည်စည်ကားလာပြီးနောက်မှ တစ်မျိုး ချောက်ချား၍ လာပြန်လေပြီ။ သဘောဖြင့် အိန္ဒိယပြည်သို့ ပြန်ကြသော ကုလားများ လည်း မနည်းပြီ။ အစိုးရအမှုထမ်းများပင် ရန်ကုန်တွင် မနေလိုကြသောကြောင့် ရုံးများကို အေးချမ်းသော မြို့ကလေးများသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် ကြိုးစားနေကြပြီ။ ကိုစောဟန်၏ ရုံးကိုပင် ရွှေ့တောင်သို့ပြောင်းရန် စီစဉ်နေလေပြီ။ ကိုလှရှိန်တို့၏ ရုံးကိုကား မြောင်းမြသို့ ပြောင်းရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်လေပြီ။ ကိုလှရှိန်ကား ရန်ကုန်တွင် နေရစ်ခဲ့ရမည်။ ကာကွယ်ရေး နှင့် ပြည်ထဲရေး ဝန်ရုံးကိုကား ပြောင်းလိမ့်မည်မဟုတ်။ ပြောင်းမည်ဟူ၍ လေသံမျှ မကြားရ။ ပြောင်းရန် စိတ်ကူးထဲတွင် ထည့်မည်မထင်။ သို့ဖြစ်လေရကား ရန်ကုန်မှာပင် ဆက်လက်၍ နေရပေးဦးတော့မည်။

ရုံးမှပြန်ရောက်သောအခါ ကိုလှရှိန်တစ်ယောက်တည်း အလုပ်သမားများ၏ ပြဿနာအတွက် စိတ်ရှုပ်နေသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ အလုပ်သမားပြဿနာ

၁။ ကာကွယ်ရေးနှင့် ပြည်ထဲရေးဌာနတွင် ဦးစိန်တင်သည် ဒုတိယအတွင်းဝန် ဖြစ်သည်။

ရှုပ်ထွေးနေရသည့်အထဲတွင် ရန်ကုန်မှ ရုံးပြောင်းရန် လောနေကြသော အရာရှိအချို့ကလည်း ပူဆာနေကြသေး၏။ ကိုလှရှိန်ခများမှာ ထိုအရာရှိထံမှ အကူအညီမရသည့်အပြင် သူတို့အတွက်ပင် တစ်မျိုး စိတ်ရှုပ်နေရပြန်လေသည်။ ထိုအရာရှိတို့ကား အေးချမ်းသော အခါကောင်းများတွင် အလွန်ခေါင်းဆောင်ချင်၊ အလွန်တွင်ကျယ်ချင်၊ အလွန်ကြွားဝါချင်ကြသောသူတို့တည်း။ ယခုကဲ့သို့အရေးမျိုးနှင့်ကြုံသောအခါတွင်မူကား မျက်နှာတွင် သွေးတစ်စက်မျှမရှိအောင် ကြောက်ကြလေသည်။ ရှက်ဖွယ်ပါတကား။

ကိုလှရှိန်၏ရုံးမှ ကုလားစာရေးတစ်ယောက် အလုပ်ထွက်၍ အိန္ဒိယပြည်သို့ ပြေးလေပြီ။ အခြားရုံးစာရေးများ၊ ပြာတာများလည်း ရုံးမှန်မှန် မတက်ကြချေ။ ကိုလှရှိန်၏ ရုံးတစ်ရုံးတည်းမှာသာမဟုတ်။ အခြားသော ရုံးများတွင်လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် အလုပ်မှထွက်သူ စာရေး ပြာတာအများပင် ရှိလေသည်။

ရိုးရိုးအခါတွင်မူကား အလုပ်တစ်ခုပေါ်လာလျှင်လုပ်ချင်သူ မြောက်များစွာပေါ်လာ၏။ လျှောက်လွှာ အမြောက်အမြားရောက်လာ၏။ ယခုကဲ့သို့သော အခါမျိုးတွင်မူကား အလုပ်လက်မဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များပင် အလုပ်မှထွက်၍ ပြေးကြလေသည်။ တရားရစရာပင်။

မနက်ဖြန် (၁၅ရက်နေ့)တွင် ဂျပန်လေယာဉ်ပျံများ အကြီးအကျယ် ဗုံးလာကြလိမ့်မည်ဟူသော ဈေးစကားမှာ ထွက်ပေါ်လာပြန်ပြီ။ ကြားရသူတို့လည်း ကြောက်ကြပြန်ပြီ။ ၁ရက်နေ့ကလည်း ဤသို့သော ဈေးစကား ဖြစ်ခဲ့၏။ သို့သော် ဂျပန်လေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာကြချေ။

ဂျပန်တို့ကား သူတို့လာချင်သည့်အချိန် လာပေလိမ့်မည်။ ယခုပင် နံနက်တိုင်း မိုးမလင်းမီလာသည်မှာ ၁၀ ရက်ပင်ရှိသွားပြီ။ သို့သော် မည်သည့်နေ့တွင်လာ၍ မည်သို့ လုပ်မည်ဟူ၍ကား မပြောချေ။ သို့ပါလျက် မဟုတ်မဟတ်သော ဈေးစကားတို့ကို ယုံကြည်နေကြသည်မှာ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းလှပေ၏။ ရန်ကုန်တွင် လူအများ စိတ်ချောက်ချားစေရန် တမင်သက်သက် ခြောက်လှန့်နေကြသော ရန်သူ ပဉ္စမတပ်သားများ ရန်ကုန်တွင် အမြောက်အများ ရှိမည်မှာ ယုံမှားဖွယ်မရှိ။

ယခု ၁၁ နာရီ ထိုးပြီ။ မနက်ဖြန် မနက်စောစော ဂျပန်လေယာဉ်ပျံတို့ လာလျှင် ဆင်းပြေးပြီး ဂူအောင်းရပေဦးမည်။ စောစောအိပ်ရာ ဝင်မှ နေရာကျမည်။ ကနေ့မနက်တွင် စာသုံးစောင်ရလေသည်။ ၂၄၊ ၁၂၊ ၄၁က အစ်ကို ကိုတင်^၂မော်လမြိုင်မှ ထည့်ပေးလိုက်သော စာတစ်စောင်၊ မိတ်ဆွေ ကိုသန့် ^၃ ၄၊ ၁၂၊ ၄၂နေ့က ပန်းတနော်မှ ထည့်လိုက်သော စာတစ်စောင်၊ မြင့် ပြည်မှာရှိစဉ်က ၁၈၊ ၁၂၊ ၄၁နေ့တွင် ထည့်လိုက်သော စာတစ်စောင်။ ရိုးရိုးအခါဖြစ်မှုကား ထိုစာများကို တစ်ရက် နှစ်ရက်အတွင်း ရမည်ဖြစ်၏။ ယခုကား အရက် ၂၀၊ တစ်လနီးပါးကြာမှ ရလေသည်။ စာတိုက်ဌာနမှ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျေပြန်စွာ မဆောင်ရွက်နိုင်တော့ပြီ။ စာတိုက်ဘက်တွင် လုပ်နေသော စာပို့၊ ပြာတာ၊ စာရေး၊ စာတိုက်ဗိုလ်အများပင် ပြေးကုန်ကြသောကြောင့်ပေတည်း။

အများအားဖြင့် အိန္ဒိယတိုင်းသား အလုပ်သမားတို့မှာ အိန္ဒိယပြည်သို့ မြန်းကြွကုန်ကြ၏။ နှစ်ပေါင်းများစွာက ပေါပေါရသော ကုလားအလုပ်သမားတို့ကို အားပေးကာ ခိုင်းစေလာသောဌာနတိုင်း အခက်အခဲနှင့် တွေ့ကြရလေသည်။ အိန္ဒိယတိုင်းသားတို့ကား မြန်မာပြည်တွင် ဧည့်သည်များသာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ အရေးအကြောင်းကလေးပေါ်လာသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မိမိတို့၏ နေရင်းဌာနသို့ မြန်းကြွကြလေသည်။ နောင် စစ်ကြီးပြီး၍ တိုင်းပြည်အေးချမ်းလာသောအခါ ဤအချက်ကို လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားကြရာ၏။

၁။ ည ၁၁ နာရီတွင် မှတ်တမ်း ရေးနေသည်။
 ၂။ ဦးတင်မှာ ၁၃၁၅ ခု တပေါင်းလဆုတ် ၁ရက်နေ့ ဂျိုးဖြူ လေယာဉ်ပျံပျက်ရာတွင်ဆုံးသည်။ သူ့စာများကပြောခဲ့တဲ့ သိပ္ပံမောင်ဝအကြောင်း၊ မျက်နှာ ၂၂၄ (ဇ)။
 ၃။ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး။

၁၅၊ ၁၊ ၄၂။
ပြာသိုလဆုတ် ၁၅ရက်၊ လကွယ်နေ့။

ယနေ့တွင် ဂျပန်လေယာဉ်ပျံများလာကာ ရန်ကုန်မြို့ကို ပြာကျအောင် ပြုလုပ် လိမ့်မည်ဟု တီးတိုးစကား ပြောကြားကြသည် တစ်ကြောင်း၊ သတင်းလည်း ပြေးနေသည် တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် မနေ့ကတည်းကပင် ကူလီကုလား အလုပ်သမားများ ရန်ကုန်မှ အပြင်အပသို့ ပြေးကြကုန်၏။ အချို့မြန်မာများလည်း မြို့ပြင်ထွက်ကာ ရှောင်တိမ်းနေကြလေသည်။ သို့သော် တစ်နေ့လုံး ဂျပန်တို့ ပေါ် မလာကြ။ ရန်ကုန်မြို့ကြီးပြာမကျ။ အေးချမ်းလျက်ပင်။ မနက်စောစော ၄ နာရီ အချိန်တွင် လေဘေးဥဩမှုတ်၏။ သို့သော် လေယာဉ်ပျံတို့ကား ရန်ကုန်သို့ပေါ် မလာ။ ၁၀မိနစ်အတွင်း လေဘေးဥဩသံကို မှုတ်သောကြောင့် အိမ်ပေါ်ပြန်တက် ကာ စိတ်ချလက်ချအိပ်ရ၏။

(၁၊ ၁၊ ၄၂) ရက်နေ့ကလည်း တစ်ကြိမ်၊ ယနေ့လည်း ဂျပန်လေယာဉ်ပျံ အမြောက်အများလာကာ ရန်ကုန်မြို့ကို ဖုံးကြံမည်ဟူ၍ သတင်းဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ဂျပန်လေယာဉ်ပျံတို့ကား ပေါ်မလာ။ တိုင်းပြည်မြို့ရွာ ချောက်ချားလေ အောင် တမင်သက်သက် မမှန်သတင်းကို လွှင့်နေကြသော ရန်သူသူလျှို့ ပဉ္စမံတပ် သားများ ရန်ကုန်တွင် များစွာရှိလိမ့်မည်ဟု ထင်မှတ်ရ၏။ ခြောက်သောသူကခြောက် ၍ ကြောက်သောသူတို့ကလည်း အရမ်းမဲ ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်နေကြလေသည်။

မနက်စောစော ကာဖီသောက်ပြီးသောအခါ ဦးကာစီ ပေါက်လာ၏။ သူ၏ရုံး ရန်ကုန်မှ ပြောင်းရွှေ့ရမည့်အကြောင်း ပြောလေသည်။ မည်သည့်မြို့သို့ ပြောင်းလျှင် ကောင်းမည်ကို သိလိုသောကြောင့် လာရောက်ဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်၏။ အလုပ် အကြောင်းများကို ဆွေးနွေးကြပြီးလျှင် စစ်အခြေအနေကို ဆွေးနွေးကြလေသည်။ အကယ်၍ စင်ကာပူကို ဂျပန်တို့ရလျှင် ဩစတြေးလျကျွန်းဘက်သို့ ဆက်လက်

ချီတက်လိမ့်မည်ဟု ဦးကာစီကထင်၏။ မြန်မာပြည်ဘက်သို့ ချီတက်လိမ့်မည်ဟု သူမထင်။ ဦးကာစီက ထင်မှတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပါစေဟု ဆုတောင်းရတော့သည်။

မနက်စာစားပြီးနောက် ရုံးမသွားမီ ဘဏ်တိုက်သို့သွား၍ ငွေ ၅၀၀ ထုတ်သည်။ လွယ်လွယ်ကူကူနှင့်ပင်ရ၏။ ဘဏ်တိုက်မှအပြန် ကလေးများအတွက် မအူပင်သွားလျှင် ယူသွားရန် လက်ဂျင်တိုဘူးများကို လိုက်ဝယ်ရာ မည်သည့်ဆိုင်မှာမှ မရ။ ဂလက်စိုကိုကားရပါ၏။

ညနေတွင် ဦးစောဟန် ပေါက်လာလေသည်။ သူတို့၏ရုံး ရွှေကျင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် ဆုံးဖြတ်ပြီးပြီဟုသိရ၏။ ရုံးပြောင်းခြင်းကိစ္စတွေမှာ ပြောင်းဆန်၍ နေလေပြီ။ အချို့က မန္တလေး၊ အချို့က ဟင်္သာတ၊ အချို့က ပြည်၊ အချို့က သရက်၊ အချို့က အောင်လံ၊ အချို့က မြောင်းမြ၊ အချို့ကပေါင်းတည် စသဖြင့် ပြောင်းရွှေ့ကြလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့တွင် တစ်စုတစ်ရုံးတည်း နေခဲ့သောရုံးများ တစ်နိုင်ငံလုံး အနှံ့အပြားဖြစ်နေလျှင် တစ်ရုံးနှင့်တစ်ရုံး အလွယ်တကူနှင့် ဆက်သွယ်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ စာတိုက်ဌာနမှာလည်း အလုပ်ကို ကျေပြန်အောင် မလုပ်နိုင်သောအခါဖြစ်သောကြောင့် တစ်ရုံးနှင့်တစ်ရုံး ဆက်သွယ်ရန် အခဲအယဉ်းနှင့် များစွာ တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ အရေးကြီးသောကိစ္စများကို မည်သို့ဆောင်ရွက်ကြမည် မသိတော့ပြီ။ တစ်ရုံးနှင့်တစ်ရုံး အဆက်အသွယ်ပြတ်နေလျှင် အခက်အခဲ ကြုံတော့မည်။ အကယ်၍ ရုံးများကို ရန်ကုန်မှ ပြောင်းလိုလျှင် အားလုံးကို တစ်မြို့တည်းသို့ ပြောင်းရန် သင့်ပေသည်။ သို့မှသာ အရေးကြီးသော ကိစ္စများကို အလွယ်တကူ လျင်မြန်စွာ ပြီးနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ရုံးများကို အနှံ့အပြား ပြောင်းထားခြင်းကြောင့် နောင်ကို မည်ကဲ့သို့သောအခက်အခဲများနှင့် တွေ့ရမည်ကို စောင့်၍ ကြည့်ရဦးတော့မည်။

ညစာ စားသောက်ပြီးနောက် စစ်သတင်းကို နားထောင်၏။ ဘိုနီယိုကျွန်းတွင် ဒပ်ချ်စစ်တပ်များက အောင်မြင်စွာ ခုခံတိုက်ခိုက်နေကြောင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစုတွင် အမေရိကန်စစ်သားများက ကောင်းစွာခုခံနေသေးကြောင်း ကြားရ၍ အားတက်မိ သေးတော့သည်။ သို့သော် မလေးကျွန်းဆွယ်၏ အခြေအနေကိုကား သတင်း မပေးချေ။

သတင်းနားထောင်ပြီးနောက် အိပ်မည်အလုပ် ဦးတင်ကြီးနှင့် ညီညီတို့ ပေါက်လာကြ၏။ စစ်အခြေအနေအကြောင်း ဆွေးနွေးကြသည်။ သူတို့ ဝါဒင် အလုပ်မှ ထွက်ကြတော့မည်ဟု ပြောကြ၏။ အကြောင်းမူကား ဝါဒင်များ လိုက်နာရ

မည့် ဥပဒေများကို ပြင်မည်တစ်ကြောင်း၊ လခပေး၍ ဝါဒင်သစ်များကို ခန့်တော့မည် တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု သိရ၏။ ဥပဒေများကိုလည်း ခဏခဏ ပြောင်းကြ၊ လုပ်ကိုင်ပုံစနစ်တွေကိုလည်း ခဏခဏပြောင်းကြနှင့် လုပ်နေကြသည်မှာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပမလားဟု တွေးမိ၏။ ပိုနေမြဲ ကျားနေမြဲ ရှိရင်းစွဲဝါဒင်များကိုပင် ပိုမို၍ တောင့်တင်းကောင်းမွန်လာအောင် စီမံခြင်းက ကောင်းမည်လား မသိ။

မနက်ဖြန် ရန်ကုန်ကို ဂျပန်တို့ လာဦးမလား မပြောတတ်။ သူတို့မလာမီ အိပ်ရေးဝအောင် အိပ်ထားရတော့မည်။

၁၆၊ ၁၊ ၄၂။
တပို့တွဲလဆန်း ၁ ရက်နေ့။

နံနက် ၄ နာရီအချိန်တွင် အိပ်ရာမှနိုးနေ၏။ နံနက်တိုင်း ဂျပန်လေယာဉ်ပျံများ လာလေ့ရှိသောကြောင့် သူတို့လာသောအချိန်တွင် အိပ်ရာမှ နိုးနေသည်မှာ ၃-၄ ရက် ရှိသွားပြီ။ ယနေ့နံနက်လည်း အိပ်ရာမှနိုးပြီးလျှင် လေဘေးဥဒြမူတ်သော အသံကိုသာလျှင် နားစွင့်ကာ ထောင်နေ၏။ ဥဒြသံကို မကြားရသဖြင့် တထင့်ထင့် နှင့် စောင့်နေရသောကြောင့် မိုးလင်းသွားသည့်တိုင်အောင် မအိပ်ရပေ။ ခါတိုင်းမူကား ၄ နာရီခန့်အချိန်တွင် အိပ်ရာမှနိုးနေ၏။ အိပ်ရာမှနိုးပြီး မကြာမီ အိပ်ရာမှထပြီး ဂူအတွင်းသို့ ပြေးဆင်း၏။ အတန်ကြာ၍ လေဘေးကင်း ဥဒြမူတ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အိမ်ပေါ်ပြန်တက်ပြီးလျှင် စိတ်ချလက်ချ အိပ်ရ၏။ ယနေ့နံနက်တွင် ကိုဂျပန်တို့ မလာကြသောကြောင့် အအိပ်ပျက်လေတော့သည်။

ယနေ့နံနက် ရန်ကုန်ဂေဇက်တွင် ဆောင်းပါးရှင်တစ်ဦးက ရန်ကုန်မြို့ရှိ မြို့သူမြို့သားတို့အား အစိုးရက မကြောက်ကြနှင့်၊ ရန်ကုန်မှ ထွက်မသွားကြနှင့်၊ မိမိတို့ လက်ရှိအလုပ်အကိုင်ကို ဆက်လက်၍ လုပ်ကိုင်ကြပါဟု တိုက်တွန်းပြော ကြားနေသော်လည်း အစိုးရ အရာရှိများ၊ အစိုးရရုံးများကား နေ့စဉ်နှင့်အမျှ မြို့လေးများသို့ ပြောင်းရွှေ့နေသည်မှာ တော်ပါ့မလားဟု ရေးသားထားလေသည်။ ထိုဆောင်းပါးရှင် ကပင် အစိုးရ အရာရှိများကိုယ်တိုင်က ကြောက်၍ မိမိတို့၏ရုံးများ ကို ပြောင်းရွှေ့နေလျှင် မြို့သူမြို့သား ဆင်းရဲသားတို့အား မကြောက်ကြနှင့်ဟု ဆို၍ရပါမည်လောဟု မေးထားလေသည်။

ထိုသူ ရေးသည်မှာလည်း ဟုတ်တုတ်တုတ်ပင်။ တိုင်းပြည် အေးချမ်းသော အခါတုန်းက အစိုးရမျက်နှာရအောင် လုပ်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ရာထူး တိုးတက်ရန်အမျိုးမျိုး အကြံထုတ်သောသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ အစိုးရ

ချီးမြှင့်သောဘွဲ့များကိုရရန် ကြိုးစားခဲ့ကြသောသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ယခုကဲ့သို့သော အရေးပေါ် ပေါက်လာသောအခါ အိန္ဒြေမရအောင်ပင် ဖြစ်ပြီးလျှင် ခွင့်မပန်ဘဲ ပြေးသူ ပြေးကြ၊ အလုပ်ထွက်သူ ထွက်ကြ၊ ရုံးပြောင်းရအောင် စက်ပုန်းခုတ်သူခုတ်ကြနှင့် လုပ်နေကြသည်ကို မြင်ရလေသည်။ တရားရစရာ ကောင်းလှပေတော့သည်။

အလုပ်သမားရေးမှာလည်း ရှုပ်ထွေးတုန်းရှိသေး၏။ ရန်ကုန်တွင် ဗုံးကျစဉ် ကလောက် မဆိုးဝါးသော်လည်း လက်နက်တင်လာသော သင်္ဘောများပေါ်မှ လက်နက်များကို ယခုအခါတွင် မြန်မြန်ထက်ထက် မချနိုင်သေးပေ။ ဤပြဿနာကို မည်သို့ ရှင်းလင်းကြမည်မသိ။ ကော်မတီတွေခန့်၊ အစည်းအဝေးတွေလုပ်နှင့် ရှုပ်ထွေးတုန်းပင်။ ခရီးကား မရောက်သေးပေ။ မည်မျှကြာအောင် ဤသို့ အစည်းအဝေးတွေ လုပ်နေကြဦးမည် မသိ။ လူများလျှင် စကားများ၏။ ခရီးကား မတွင်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်၏ အပြစ်ပေလော။ တစ်ဦးတစ်ယောက်က ခေါင်းဆောင်ကာ ရဲရဲတင်းတင်းကြီး ဤပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရန် ကောင်းလှပေသည်။ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်ပေးမည့်သူ မရှိသမျှ ရှုပ်ထွေးနေမည်လားဟု စဉ်းစားမိ၏။ အလုပ်သမား ဌာနအတွင်းဝန်ဖြစ်သော ကိုလှရှိန်မှာလည်း အစည်းအဝေးများကို တက်ရလွန်း သဖြင့် ခါးချို ဦးခေါင်း ရှုပ်နေလေပြီ။ ဤဆိပ်ကမ်းကူလီ အလုပ်သမားတို့အရေးကား ကြီးမားလှပေ၏။ ဤပြဿနာကြီး မြန်မြန်ရှင်းလင်းသွားပါစေဟု ဆုတောင်းရတော့ သည်။

အိမ်မှ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်၊ မွေ့ရာ၊ ကုတင်တို့ကို မောင်စောမောင်၏ တပည့် အုန်းမြိုင်နှင့် မအူပင် မြင့်ရှိရာသို့ နေ့ခင်းသင်္ဘောနှင့် ပို့လိုက်လေသည်။ ပစ္စည်းများကို သင်္ဘောဆိပ်၊ သင်္ဘောဆိပ်မှ သင်္ဘောထဲချရာ၌ အလွန်ဒုက္ခနှင့် တွေ့ရလေသည်။ ပစ္စည်းများကို အိမ်မှသင်္ဘောဆိပ်သို့ချရန် လော်ရီ၊ မော်တော် ဘတ်(စ်)၊ ကူလီမရ။ လက်တွန်းလှည်းတစ်ခုကို အုံးမြိုင်ရှာလာပြီးလျှင် ပစ္စည်းများကိုတင်ကာ တင်အံ့၊ မဟာရန်တို့နှင့်အတူတွန်း၍ သင်္ဘောဆိပ်သို့ ချရလေသည်။ သင်္ဘောဆိပ်သို့ ရောက်ပြန်သော် ဆိပ်ကမ်းရှိ မြန်မာကူလီအချို့က ကူလီခကို အဆမတန်တောင်း သောကြောင့် မဟာရန်၊ တင်အံ့၊ အုံးမြိုင်၊ ညွန့်မောင်တို့ကိုယ်တိုင် သယ်ပိုးကာ သင်္ဘောပေါ် တင်ကြရလေသည်။ ထိုအခါကြီးစွာတောင်းသော ကူလီတို့အား ပေးမည့်အစား ကိုယ့်တပည့်များကို ပေးအံ့ဟု သူတို့အား တစ်ယောက် နှစ်ကျပ်စီ ပေးလေသည်။ သူတို့တတွေ အတော်ကျေနပ်ကြ၏။ ဤတပည့်ကျော်တို့ကား

သူတကာတပည့်များကဲ့သို့ ထွက်ပြေးခြင်းမပြုပါဘဲ သခင်နှင့် ဆိုးတူ ကောင်းဖက် အမှုထမ်းကြသူတို့တည်း။ ကျေးဇူးတင်စရာပင်။ ခမျာ မဟာရန်၊ တင်အံ့နှင့် အုန်းမြိုင်တို့မှာ ၅ နာရီထိုးမှ နံနက်စာကို စားသောက်ရရှာလေသည်။

ပုသိမ်သင်္ဘောနှင့် အိန္ဒိယပြည်မှရောက်လာကြသော အိန္ဒိယတိုင်းသား လေယာဉ်ပျံတပ်တော်သားများ ပါသွားကြသည်ကို မြင်သောအခါ အားတက်မိ၏။

လွန်ခဲ့သည့် ၁၅ ရက်ခန့်အခါကတည်းက တူးလာသော မြေတွင်းဂူသစ်မှာ ယခုအခါ ၁၂ ပေမျှ နက်လေပြီ။ အတိမ်အနက်ကား တော်လောက်ပြီ။ သို့သော် ဂူကိုပြုပြင်မွမ်းမံရန် လူလုံလောက်စွာမရှိ။ ကိုလှရှိန်၏ ထမင်းချက်၊ မော်တော် ကားမောင်းသမား တူဝရီးတို့လည်း ဂျပန်ရန်ကို ကြောက်ကြသောကြောင့် အလုပ်မှ ထွက်ကုန်ကြပြီ။ တင်အံ့မှာလည်း သူတို့ခိုအောင်းရန် မြေဂူကို မွမ်းမံနေရသည်နှင့်ပင် မအားသဖြင့် ဂူသစ်ကိုတူးရာ၌ အကူအညီမပေးနိုင်။ မဟာရန်တစ်ယောက်တည်း သာ တူးဆွမွမ်းမံနေရရှာ၏။ တစ်ခါတစ်ခါ ကိုလှရှိန်နှင့်အတူ မဟာရန်ကို ကူညီတူးဆွပေး၏။ သို့သော် ဤသို့ သုံးယောက်မျှ မနက်ခင်း၊ ညနေခင်းတွင်တူးဆွ မွမ်းမံရုံနှင့် ဂူမြန်မြန်ပြီးမည်မဟုတ်။ မြန်မြန်ပြီးရန်မှာလည်း အရေးကြီးလှပေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မြန်ပြီးစီးလေအောင် ငွေ ၂၀၀၀နှင့် ကန်ထရိုက် ပေးလိုက်၏။ ကန်ထရိုက်၏ အလုပ်သမားတို့ မနက်က အလုပ်ဝင်ကြလေသည်။ ၃-၄ရက်ကြာ လျှင် ပြီးတော့၏။ ထိုဂူပြီးလျှင် ဂျပန်စုံ တိုက်ရိုက်ကျစေကာမူ စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိ။ အလွန်ခိုင်ခံ့မည်ဂူတည်း။

မနက်ဖြန် ညနေသင်္ဘောနှင့် မြင့်တို့ရှိရာ မအူပင်သို့သွားရန် ဦးကျော်ထံမှ ခွင့်တောင်း၍ရခဲ့ပြီ။ တနင်္လာနေ့ကျမှ ရုံးတက်အမိပြန်လာမည်။ မြင့်တို့နှင့် မနက်ဖြန် တွေ့ရမည့်အရေးကို တွေး၍ဝမ်းသာနေတော့သည်။

ကိုလှရှိန်၏ တပည့်များအားလုံးလိုလိုပင် ထွက်ကုန်ပြီဖြစ်သောကြောင့် သူ၏ဇနီး ဒေါ်လှရှိန်ကိုယ်တိုင် ထမင်းချက်ကျွေးနေရလေသည်။ ကိုလှရှိန်တို့၏ အိမ်မှာ နေထိုင်ရသည်မှာ တစ်လနီးပါး ရှိလေပြီ။ သူတို့ ဇနီးမောင်နှံကို ကျေးဇူးများစွာ တင်ရပေတော့သည်။

ညစာစားပြီးလျှင် စစ်အခြေအနေအကြောင်း၊ နောင်ရေးအကြောင်းတို့ကို ဆွေးနွေးကြ၏။ ကိုလှရှိန်က သူ ကျောင်းသားဘဝတုန်းက တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အကြောင်းများကို ပြောပြကာ ၂ ယောက်သား တဝါးဝါးနှင့် ရယ်ကြရလေသည်။ ထိုအခိုက်တွင် စစ်အကြောင်းမေ့နေ၏။ သက်သာရာကလေး ရလေသည်။

ဒေါ်လှရှိန်ကား အိပ်ပျော်နေပြီ။

ယနေ့တစ်နေ့လုံး ဂျပန်တို့ ပေါ်မလာ။ လေဘေးဥဩသံကိုလည်း မကြားရ။

ဩ ချမ်းသာစွ။ ချမ်းသာစွ။

နောင်လည်း ဆက်လက်၍ ယနေ့ကဲ့သို့ ဖြစ်ပါစေ။

၁၇၊ ၁၊ ၄၂။
တပို့တွဲလဆန်း ၂ရက်နေ့။

ကနေ့မနက်လည်း မနေ့ကကဲ့သို့ပင် ဂျပန်လေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာ။ စိတ်ချလက်ချပင် အိပ်ရလေသည်။

ကိုလှရှိန်၊ ဒေါ်လှရှိန်တို့နှင့် ကာဖီသောက်နေခိုက် ဦးစောဟန်သည် ဆွယ်တာအင်္ကျီအနီကလေးကိုဝတ်ကာ ပြာရာပြာရာနှင့် အိမ်ဝင်းအတွင်းသို့ ဝင်လာသည်ကို မြင်ရလေသည်။ သတင်းထူးတစ်ခု ပါလာလိမ့်မည်ဟု သုံးယောက်သား ပြောကာ သူ့အရောက်ကို စောင့်နေကြလေသည်။ ထင်သည့်အတိုင်းပင် ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ဂျပန်တို့ ထားဝယ်မြို့အရှေ့စူးစူးရှိ မြစ်တာရွာသို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် နေပြီဟု အလန်တကြား ပြောလေသည်။ ဘီဘီစီ ရေဒီယိုမှ ကြားသည်ဟု ဆို၏။ ဤသတင်းမျိုးကို ရန်ကုန်ရေဒီယိုမှ ပြောလိမ့်မည် မထင်ဟူ၍လည်း ပြောပြန်လေသည်။

ဦးစောဟန် မရောက်မီက ရောက်နေသော ရန်ကုန်ဂေဇက်ကို ဖွင့်၍ ဖတ်ကြည့်ရာ မြစ်တာတွင် ဂျပန်စစ်သားများနှင့် မြန်မာဘက်မှ စစ်သားတို့ တွေ့ဆုံတိုက်ခိုက်ကြကြောင်း ပါလာလေသည်။ စစ်၏ အခြေအနေအကြောင်းများကို လေးယောက်သား ဆွေးနွေးပြောဆိုကြပြီးနောက် ဦးစောဟန် သူ၏အိမ်သို့ ပြန်သွား၏။ ကိုလှရှိန် အလုပ်သမားများအရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးမည့် အစည်းအဝေးသို့ အလုပ်သမား ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဘအုံးနှင့်အတူ ထွက်သွား၏။

လေဘေး ကာကွယ်ရေးအတွက် တူးဆွပြုလုပ်နေသော မြေတွင်းဂူသစ်ကို သွားရောက်ကြည့်ရှု၏။ အတော်ပင် ခရီးရောက်နေသည်ကို မြင်ရသောကြောင့် ဝမ်းမြောက်မိ၏။ လေးငါးရက်အတွင်း ပြီးလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရပေသည်။ ဤဂူသစ်သာ ပြီးမူကား ဂျပန်ပုံးများကို မကြောက်တော့ပြီ။ လာချင်လာ

မလာချင်နေ။ ဤဂူ မပြီးမီသာ မလာပါစေနဲ့။

ကနေ့ညနေ သင်္ဘောနှင့် မအူပင် သားမယားများ ရှိရာသို့ သွားမည်ဖြစ်သော ကြောင့် သမီးကလေး ၂ယောက်အတွက် လက်တိုဂျင် ဘူးများကို ပင်ရင်းကုမ္ပဏီတွင် သွား၍ဝယ်ရလေသည်။ လက်တိုဂျင်ကို မည်သည့်ဆိုင်တွင်မှ ဝယ်၍ မရတော့ပြီ။ ပင်ရင်းကုမ္ပဏီတွင် ၃ပေါင်ဘူး ၄ဘူးကို ရသောကြောင့် ဝမ်းသာရလေသည်။ ယခင်ကလည်း ၄ဘူးသာရ၏။ အကယ်၍ တစ်ဦးဦးက အများကြီးဝယ်ထား လိုက်မည်ဆိုလျှင် လူအများအတွက် မရမည်စိုးသောကြောင့် ဤသို့ စီမံခြင်း ဖြစ်လေသည်။

နံနက်စာ စားသောက်ပြီးလျှင် ရုံးတက်၏။ နာရီပြန်တစ်ချက် ထိုးတော့မည်။ နာရီပြန် ၂ချက်ခွဲလျှင် အိမ်ပြန်ပြီး မအူပင်သွားရန်အတွက် စီမံရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ရုံးအလုပ်များကို ခပ်သွက်သွက်ပင် လုပ်ရ၏။

၃နာရီခွဲလျှင် သင်္ဘောဆိပ်သို့ ဆင်းခဲ့၏။ အရေးကြီးသော စာအုပ်သေတ္တာကိုပါ အတူဆောင်ယူခဲ့လေသည်။ အကယ်၍ ရန်ကုန် ဗုံးကျသဖြင့် အိမ်မီးလောင် လျှင် ဤစာအုပ်များ ပျက်စီးဆုံးပါးသွားမည်ကို စိုးရိမ်ရလေသည်။ သို့ဖြစ်သော ကြောင့် ကိုယ်နှင့်အတူ ယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

ပုသိမ်သင်္ဘော ပထမခန်းတွင်နေရာမရှိ။ ဒုတိယတန်းတွင် နေရာမရ။ တတိယတန်း ကုန်းပတ်ပေါ်တွင်လည်း လူများ ကြပ်နေလေသည်။ စနေနေ့ညနေ ရန်ကုန်မှထွက်သော သင်္ဘောတို့တွင် လူအထူးကြပ်၍ တနင်္လာနေ့ ရန်ကုန်သို့ ရောက်သောသင်္ဘောတို့တွင်လည်း ထိုနည်းအတိုင်း လူအလွန်ကြပ်လေသည်။ နယ်သို့ သားမယားများကို ပို့ထားရသော ရန်ကုန်အလုပ်သမား၊ စာရေး၊ စာချို၊ အရာရှိ အပေါင်းတို့သည် ရုံးပိတ်ရက် တနင်္ဂနွေနေ့များတွင် သားမယားတို့ရှိရာသို့ မဆိုင်းမတွဘဲ စိုင်းကြလေတော့သတည်း။

သင်္ဘောတွင် နေရာမရသဖြင့် ဟိုကြည့်သည်ကြည့်လုပ်နေရာ မြို့မဆရာဟိန်ကို သင်္ဘောအလယ်ပိုင်းတွင် တွေ့ရသဖြင့် အားတက်သွား၏။ သူ့အား နှုတ်ဆက်လိုက် ရာ သူနှင့်အတူပင် သူ့နေရာတွင်လိုက်ရန် ပြောသောကြောင့် ဝမ်းမြောက်စွာ သူ့အနားတွင် ဝင်ထိုင်၏။ သူနှင့် စကားပြောနေခိုက် ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ရောက်လာ၏။ သူလည်း ဒုတိယတန်းတွင် နေရာမရ။ ဆရာဟိန်၏ နေရာမှာပင် ဝင်၍ထိုင်ရလေ သည်။ မကြာမီ ဒုတိယ ပြန်ကြားရေးဝန် ဦးဘတင် ရောက်လာပြန်၏။ သူကား သင်္ဘောအောက်ထပ်တွင်နေရာရပြီးလေပြီ။ သို့သော် မိတ်ဆွေများနှင့်တွေ့သော

ကြောင့် သူလည်း ဤနေရာမှာပင် လာထိုင်၏။ ဦးဘချိုနှင့် ဆရာဟိန်တို့ကား မြောင်းမြသို့ သွားကြမည်။ ဦးဘတင်မှာ ပုသိမ်သို့ သွားမည် ဖြစ်၏။ လေးယောက်သား စကားကောင်းလျက်နေကြလေသည်။

ရန်ကုန်မြစ်ထဲတွင် လက်နက်၊ ကျောက်မီးသွေး၊ စားရေရိက္ခာမှစ၍ စစ်နှင့် ပတ်သက်သော ကုန်များကို တင်ဆောင်လာသော ပင်လယ်ကူးသင်္ဘော အမြောက်အမြားပင် ရောက်နေလေသည်။ ကူလီများ လုံလုံလောက်လောက် မရှိသောကြောင့် ထိုကုန်များကို မြန်မြန်ထက်ထက် မချနိုင်။ ဤသင်္ဘောများ ပေါ်မှကုန်များကို မြန်မြန်ချရန်မှာ အလွန်အရေးကြီး၏။ သို့မှသာ စစ်၏ အခြေအနေ မှာ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာပေလိမ့်မည်။ ဤအချိန်မှာ အစည်းအဝေးများလုပ်၊ ကော်မတီများဖွဲ့ ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်နေရန် အချိန်မဟုတ်ပေ။ တစ်စုံတစ်ယောက် သောသူက ထိထိရောက်ရောက်၊ မြန်မြန်ထက်ထက် ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရန် အချိန်ဖြစ်၏။ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း၊ ကော်မတီဖွဲ့ခြင်း၊ အစည်းအဝေးလုပ်ခြင်း စသော ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ တိုင်းပြည်အေးချမ်းနေသောအခါများတွင် ကောင်းသော လည်း ယခုကဲ့သို့ စစ်ကြီးဖြစ်နေသည့်အခါများတွင် ကောင်းမည်မထင်။ ယခုကဲ့သို့ သော အခါမျိုးတွင် တစ်ဦးတည်း တာဝန်ယူကာ ခေါင်းဆောင်၍ စီမံရန် သင့်ပေ သည်။ လူများလျှင် စကားများ၏။ စကားများလျှင် အလုပ်မတွင်။ ဤအလုပ်သမား ပြဿနာကြီးကို မည်သည့်အခါကျမှ ဆုံးဖြတ်ပြီးစီး ပါအံ့နည်း။ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရပ်ဆိုင်း၍ နေကြသော သင်္ဘောတို့မှာ ကုန်များကို မည်သည့်အခါ ကျမှ သယ်ယူပို့ချဖြစ်ပါမည်နည်း။ မြန်လေ ကောင်းလေပင်။ စောင့်ကြည့်ကြဦးစို့။

သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်သောအခါ ဦးဘချို၊ ဆရာဟိန်၊ ဦးဘတင်တို့နှင့် ဝိုင်းထိုင်ကာ လေးယောက်သား ထွေရာလေးပါး ပြောကြားနေကြတော့၊ စစ်အကြောင်းနှင့် ပလ္လင်ခံ၏။ ဂျပန်သူလျှို့အဖွဲ့အကြောင်းသို့ရောက်၊ စာပေ အကြောင်း ဆွေးနွေးကြ၏။ စစ်အကြောင်းဖြင့် နိဂုံးချုပ်ကြလေသည်။ ဤအချိန်အခါ တွင် မည်သူမဆို စစ်အကြောင်းမပါလျှင် စကားပြော၍ မဖြစ်တော့ပြီ။ ဦးဘချိုကား ဗဟုသုတ အမျိုးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်ရလေကား သူ၏စကားများမှာ လွန်စွာမှပင် မှတ်သားနားထောင်ဘွယ် ကောင်းလေသည်။ သူရွတ်ပြသော အန္တရာယ်ကင်း ဂါထာကိုလည်း ကူးယူလိုက်ကြကုန်၏။ ဤအခါမျိုးတွင် မည်သူသည်အန္တရာယ် မကင်းလိုပါအံ့နည်း။ အန္တရာယ်ကင်းဂါထာကို မယူလိုအံ့နည်း။

သင်္ဘောထဲတွင်ပါလာသော ဦးဘရှင်ဆိုသူက ဦးဘချိုနှင့် ဆရာဟိန်

တည်းဟူသော စာရေးဆရာ ပညာရှိ အကျော်တို့ကို ကြည်ညိုသည်ဖြစ်ရလေကား ပထမတန်းမှ လက်ဖက်ရည်ကို ဝယ်၍ တိုက်ကြ၏။ ဦးဘချိုတို့၏ ကျေးဇူးကြောင့် လက်ဖက်ရည်တစ်ပန်းကန်နှင့် ပေါင်မုန့် ငှက်ပျောသီးတို့ကို အချောင်စားသောက် ရလေသည်။

၇ နာရီအချိန်တွင် သင်္ဘော မအူပင်တွင်ဆိုက်ကပ်၏။ မြင့်တို့ ညီအမ သားအမိသည် ယခင်က တည်းနေသောအိမ်တွင်မဟုတ်တော့ပြီ။ ဈေးအနီး အိမ်တစ်အိမ်ကို တစ်လစာနှင့် ငှား၍နေလေသည်။ ကိုယ့်အိမ် ကိုယ့်ယာနှင့်ဖြစ်သော ကြောင့် အားနာစရာမရှိ။ ချောင်ချောင်ချိချိ ရှိလှပေသည်။ တစ်အိမ်သားလုံးပင် ဝမ်းသာ ပျော်ရွှင်လျက်ရှိကြ၏။ ဆူပူသော ဈေးနား၊ မြို့တွင်းနှင့်ဝေးသောအစိုးရ အိမ်များမှာသာ နေထိုင်ခဲ့ရသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၁၂နှစ် ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း ယခုမူကား ဈေးနှင့်ကပ်လျက် ဆူညံလှစွာသောနေရာတွင် နေထိုင်ရလေပြီ။ ဤခေတ်ဆိုးကြီးတွင် ဤနေရာမျိုးတွင် ချောင်ချောင်ချိချိ တစ်သီးတစ်ခြား နေရသည်ပင် ဝမ်းမြောက်ရပေတော့သည်။ အချို့ကား အိမ်တစ်လုံးတွင် လူပေါင်း သုံးဆယ် လေးဆယ်မျှ တိုးဝေ၍ အိပ်ကြ၊ နေကြရကုန်၏။ အချို့ကလည်း အိမ်ခြေရာခြေနှင့်ပင် မနေထိုင်ကြရ။ သစ်ပင်ရိပ်များတွင် တဲငယ်များကိုထိုးကာ နေထိုင်ကြရလေသည်။ ထိုသူတို့နှင့်စာလျှင် မြင့်တို့ နေထိုင်ရသည်က များစွာ ချမ်းသာပေးသေး၏။ တစ်နိုင်လုံး အနေအထိုင် အစားအသောက်မှစ၍ နေရာတကာ တွင် အပြောင်းလဲကြီး ပြောင်းလဲနေပေပြီ။ နောင် မည်သို့ဖြစ်မည်ကို မည်သူမျှ မတွေးတတ်။ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်နှင့်သာ နေထိုင်ကြရကုန်၏။ ရှေ့ရေးကို တွေးလိုက်တိုင်း မအေးဖွယ်။ အခြေအနေမှာ ဤမျှနေမည်လော။ ဤ ထက်ပင် ဆိုးရွားဦးမည်လော။ ဤထက် မကောင်းလျှင်ရှိစေ၊ ဤထက်ကား မဆိုးပါစေ နှင့်ဟူ၍သာ ဆုတောင်းနေကြရကုန်၏။

မြင့်တို့ ငှား၍နေသောအိမ်ကား လွန်ခဲ့သည့် သုံးလေးရက်ကလေးကပင် ဓါတ်ပုံဆိုင် ဖြစ်ခဲ့၏။ ညစာ စားပြီးနောက် သားမယား ဆွေမျိုးများနှင့် အားရဝမ်းသာ စကားပြောပြီးလျှင် အတော်ညဉ့်နက်သောအခါ အိပ်ရာဝင်၏။ အိပ်ရသော အခန်းကား ရှေးအခါက ဓါတ်ပုံ ရိုက်ရာအခန်းဖြစ်လေသည်။ တောပုံ တောင်ပုံများ၊ တိုက်တာဝင်းခြံများမှစ၍ ဓါတ်ပုံရိုက်ရာတွင် အသုံးပြုသောကိရိယာများပင် အခန်းတွင်း၌ ရှိလေသည်။ ရှေးအခါက ဤဓါတ်ပုံခန်းမျိုးထဲသို့ ဓါတ်ပုံရိုက်ရန်သာ ဝင်ခဲ့ဖူးသော်လည်း ဤစစ်ကြီး၏ကျေးဇူးကြောင့် ဓါတ်ပုံရိုက်သောအခန်းတွင်းမှာပင်

အိပ်ရလေပြီဟု တွေးတောကာ တစ်ယောက်တည်း ပြုံးရယ်မိတော့သည်။

၁၈၊ ၁၊ ၄၂။
တပို့တွဲလဆန်း ၃ရက်၊ တနင်္ဂနွေ။

ညက ဂျပန်လေယာဉ်ပျံ၊ ဂျပန်ဗုံးတို့ကို မကြောက်ရဘဲ စိတ်ချလက်ချ အိပ်ရသောကြောင့် အတော်ပင် အိပ်ရေးရလေသည်။ ရန်ကုန်တွင် လေဘေးဥဒြဟူတ်သောအခါ ဆင်းပြေးရ။ ဥဒြဟူတ်သော်လည်း တထင့်ထင့်နှင့်အိပ်ရသောကြောင့် အိပ်ရေးကောင်းကောင်းမရပေ။

အိပ်ရာမှ ထကတည်းက တစ်မနက်လုံး တစ်နေ့လုံး မောင်မွှေး၊ မမွှေးတို့နှင့် ပျော်ပါးစွာကစားကြ၊ စကားပြောကြ၊ မေးကြ၊ မြန်းကြနှင့် အတော်ပင် စိတ်ချမ်းသာလေသည်။ မမွှေးကား လူမှန်း ကောင်းကောင်းမသိတတ်သေး။ စကားလည်း ကောင်းကောင်း မပြောတတ်။ စစ်ဖြစ်သည်ကိုလည်း မသိ။ ပြေးရလွှားရသည်ကိုလည်း နားမလည်။ အချိန်တန်လျှင် စားမည်။ သောက်မည်။ အချိန်တန်လျှင် အိပ်မည်။ အချိန်တန်၍ မစားမသောက် မအိပ်ရလျှင် ငိုမည်။ အစာဝ၍ အိပ်ရေးရလျှင် ဆော့မည်။ သူကား ဤမျှသာ သိ၏။ ထိုထက်ပို၍ မသိပေ။

မောင်မွှေးကား မမွှေးထက် ပို၍သိ၏။ စစ်ဖြစ်သည်ကို သိသည်။ ပြေးရလွှားရသည်ကို သိသည်။ မအူပင်မှာ နေရခြင်းထက် ရန်ကုန်မှာနေရခြင်းက ကောင်းမှန်း သိသည်။ ဂျပန်များ ရန်ကုန်ကိုလာ၍ ဗုံးကြဲသည်ကို သူကြားရသည်။ ထိုထက်ပို၍ကား သူမသိရှာ။ “ဖေဖေပြန်လျှင် ရန်ကုန်ကို လိုက်ချင်တယ်” ဟု ဆို၏။ “မောင်လိုက်လို့ ဘာဖြစ်မလဲ။ ရန်ကုန်မှာ ဗုံးတွေကျ၊ အိမ်တွေပျက်၊ လူတွေသေနဲ့” ဟု ဖြေသောအခါ “မောင်လိုက်ပြီးတော့ ဂျပန်ဗုံးတွေကို ဖမ်းမှာပေါ့။ သည်တော့ အိမ်တွေဘာပျက်မလဲ။ လူတွေဘာသေမလဲ” ဟု ဖြေရှာ၏။

မောင်မွှေးကား ခေတ်သစ်လက်နက်ဖြစ်သော ဗုံး၊ စက်သေနတ်တို့၏ ဆိုးရွားရက်စက်ကြောင်းများကို မသိရှာပေ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဗုံးများ၊

စက်သေနတ်တို့၏ ဆိုးရွားကြောင်းကို သိကြပေ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဗုံးများ၊ စက်သေနတ်များကိုမကြောက်။ မကြောက်သောကြောင့်လည်း ဗုံးကိုဖမ်းမည်ဟုဆိုခြင်းဖြစ်၏။ အကြောင်းမညီညွတ်သောကြောင့် ရန်ကုန်မှမပြောင်းရနိုင်ဘဲ ရန်ကုန်မှမပြောင်းဘဲ ရန်ကုန်တွင်ကျန်ရစ်ခဲ့ကြရရှိသောသူတိုင်း သားအမိ မောင်မွေးတို့အရွယ်ကလေးများကား ဗုံး၊ စက်သေနတ်တို့ကို ကြောက်ကြ၊ လန့်ကြပေသည်။ မောင်မွေးကဲ့သို့ ဗုံးဖမ်းမည်ဟု ဆိုကြမည်မဟုတ်ပေ။ ရန်ကုန်တွင် ဗုံးစ၍မကျမီပင် မောင်မွေးတို့ သားအမိအား ရန်ကုန်မှပြောင်းရွှေ့ထားလိုက်ရသည့် အတွက်ပင် ဝမ်းမြောက်ရပေတော့သည်။

မြင့်ကား မြိုင်၊ နီ^၂တို့နှင့် တစ်မနက်လုံး ထမင်းဟင်း ချက်နေရရှာ၏။ ထမင်းချက် တင်အံ့တို့ မိသားတစ်စုကား ရန်ကုန်မှာပင် ရှိကြပေသေးသည်။ နောင် မည်သို့ဖြစ်မည် မသိသေးသောကြောင့် သူတို့ကို မအူပင်သို့မပြောင်းရွှေ့ရသေးပေ။ မြင့်တို့ညီအမမှာလည်း ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်ပင် အိမ်သားတစ်စုအား ချက်ပြုတ်ကျွေးမွေးကြသောကြောင့် ဝမ်းမြောက်ရပေသည်။ ညည်းညူခြင်းမရှိကြ။

ညနေ ၃ နာရီခွဲအချိန်တွင် မောင်စောမောင်ရောက်လာလေသည်။ မြိုင်မြိုင်ကား သူ့ယောက်ျားရောက်လာသောကြောင့် အိမ်နောက်ဖေးမှ ခုန်ပေါက်ကာ ပြေးထွက်လာလေသည်။ ဝမ်းသာ၍ မဆုံးတော့ပြီ။ မောင်စောမောင် သုံးခွ၊ သံလျင်တို့တွင် အရေးပိုင်နှင့်အတူ နယ်လှည့်ထွက်နေရသောကြောင့် လင်မယား နှစ်ယောက်ကွဲကွာနေကြသည်မှာ ၁၅ရက်ခန့် ရှိပေပြီ။ ဤကဲ့သို့ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်နှင့် နေရသောခေတ်ဆိုးကြီးထဲတွင် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ၁၅ရက်ခန့် ခွဲခွာနေရသည်မှာ ၁၅လခန့်ကြာသည်ဟု ထင်မှတ်ကြလျှင် အပြစ်မဆိုသာပေ။ ကိုယ်စိတ်နှင့်နှိုင်းကာ ကိုယ်ချင်းစာမိတော့၏။

ရန်ကုန်တွင် စစ်ရိပ်စစ်ငွေ့များ သန်းနေသောကြောင့် ရန်ကုန်တွင် နေထိုင်ရသည်မှာ တစ်နေ့မျှစိတ်အေးချမ်းသာသည်မရှိ။ မိုးလင်းသည်မှ မိုးချုပ်သည့်တိုင်အောင် စစ်အကြောင်းပြော၊ စစ်နှင့် ပတ်သက်သောအလုပ်ကိုလုပ်။ စစ်နှင့်ဆိုင်သော အကြောင်း စိတ်ကူးနှင့် စားလည်း စစ်စိတ်၊ အိပ်လည်း စစ်စိတ်နှင့်သာ နေရပေတော့သည်။ လူတိုင်းကိုပင် စစ်နတ်ကြီးဖမ်းစား၍ထားလေပြီ။ အိပ်လည်း တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်။ စားလည်း တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်နှင့် နေထိုင်ရ

၁။ နီမှာ ခင်ခင်နု၊ ဦးစိုးညွန့်၏ဇနီး၊ ဒေါ်ခင်သန်းမြင့်၏ ညီမအလတ်။

သောသူတို့ကား အဘယ်မှာလျှင် စိတ်ပျော်ရွှင်စွာ နေထိုင်နိုင်ကြပါအံ့နည်း။ ငှက်ဆိုး၏ အသံနှင့်တူသော သေမင်းတမန် လေကြောင်းဥဩသံများကို ကြားရဖန်များသော ရန်ကုန်တွင် နေထိုင်ကြသောသူအပေါင်းတို့ အဘယ်မှာလျှင် စိတ်အေးချမ်းသာစွာ နေထိုင်နိုင်ကြပါအံ့နည်း။ ဤသို့ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်နှင့် နေထိုင်ရသော ရန်ကုန်မြို့မှ လေဘေးဥဩသံကို မကြားရ။ ဗုံးတို့၊ စက်သေနတ်တို့၏ဘေးကိုလည်း မစိုးရိမ်ရသေးသော မအူပင်မြို့တွင် တစ်ရက်မျှ လာရောက်နေထိုင်ရသည်မှာ လောကနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နေသည်ဟု ထင်မှတ်ရပေ၏။ မအူပင်သို့ တစ်နေ့တာမျှ လာရောက်နေထိုင်ရခြင်းသည် အလွန်ပူပြင်းသော သဲကန္တာရ ကြီးအတွင်း ခရီးပြင်းသွားနေရသော ခရီးသည်မှာ အေးမြသာယာသော အိုအေစစ်ခေါ် ဥယျာဉ်ကလေးအတွင်းသို့ ခေတ္တ ရောက်သွားသည်နှင့် တူလှပေသည်။

ဥ ဂုဏ်ရီ ရေဒီယိုသတင်းကို နားထောင်သောအခါ မော်လမြိုင်တွင် ဂျပန်လေယာဉ်ပျံများ လာ၍ ဗုံးကြဲသည်ဟု ကြားရ၏။ မော်လမြိုင်တွင် ရှိနေကြသော ညီအစ်ကို၊ မောင်နှမဆွေမျိုးအပေါင်းတို့အတွက် စိတ်ပူပန်ရပြန်လေသည်။ မော်လမြိုင် မည်သည့်အရပ်တွင် ဗုံးကျပါသနည်း။ ညီအစ်ကို မောင်နှမများ နေထိုင်ရာအရပ်တွင် ကျလျှင်ခက်လေရဲ့။ အထိအခိုက် များစွာမရှိဟု ကြားရသောကြောင့် တော်ပေသေး၏။ မီးများ လောင်သေးသလော။ မိမိ ကလေးဘဝက နေထိုင်ကြီးပြင်းလာခဲ့ရာဖြစ်သော အိမ်သည် ဗုံးစာဖြစ်သွားပြီလော။ မီးထဲပါသွားပြီလော။

တောင်မင်းကို မြောက်မင်း မကယ်နိုင်ဆိုသော စကားကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေပြီ။ ညီအစ်ကို မောင်နှမတို့ကိုလည်း ကိုယ်က မကယ်နိုင်။ ကိုယ့်ကိုလည်း ညီအစ်ကို မောင်နှမများက အကူအညီမပေးနိုင်။ ကိုယ့်ဒုက္ခနှင့်ကိုယ်၊ သူ့ဒုက္ခနှင့်သူ ဖြစ်နေလေပြီ။ ရန်ကုန်မှာရော မော်လမြိုင်မှာပါ ရန်သူလေယာဉ်ပျံတို့၏ ကျက်စားရာဖြစ်နေလေပြီ။

ဤသို့ တွေးတောပူပန်နေခိုက် ဦးဒါဘာ^၁ နှင့် ကိုမောင်မောင်တို့ရောက်လာကြကုန်၏။ သူတို့နှစ်ယောက်နှင့် မြင့်တို့ ဖေဖေ^၂ ယောက်သား ဤအခြေ

၁။ ဦးဒါဘာမှာ ဒေါ်ခင်သန်းမြင့်တို့ ငှားနေသော အိမ်၏ပိုင်ရှင်။
 ၂။ ကျိုက်လတ်မြို့၊ ဆန်စက်ပိုင်ရှင် ဦးစိုးကြီး။

အနေထက် ဆိုးလာလျှင် ရင်းနှီးသောဆွေမျိုးသားချင်းအပေါင်းတို့အား တောနယ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် အရေးများကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြကုန်၏။ အတော်ညဉ့်နက်မှ ပြန်သွားကြလေသည်။

၁၉၊ ၁၊ ၄၂။
တပို့တွဲလဆန်း ၄ ရက်။

မအူပင်မှ နံနက် ၆ နာရီထွက်မည့် သင်္ဘောကိုစီးရမည်။ ၆ နာရီ ဆိုသည်မှာမှန်၏။ သို့သော် ရှေး ၆ နာရီလော။ အစိုးရက တစ်နာရီစောပြီးပြောင်းထားသော ၆ နာရီလောဟု အသေအချာမသိ။ ကူလီများအားမေးကြည်သောအခါလည်း ဝိုးဝိုးဝါးဝါးသာပြော ကြ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ၄ နာရီကတည်းက အိပ်ရာမှထပြီးလျှင် ၅ နာရီအချိန်တွင် သင်္ဘောဆင်း၏။ မိုးမလင်းသေး။ အချိန်အလွန်စောနေလေပြီ။ အိမ်ပြန်၍အိပ်ရန်လည်းမဖြစ်။ သင်္ဘောပထမအခန်း ထဲမှာပင်ထိုင်ကာ တောင်တွေးမြောက်တွေးနှင့် လုပ်နေကြလေသည်။

မြင့်နှင့် မောင်စောမောင်တို့လည်း ပါလာကြကုန်၏။ မောင်စောမောင်မှာ ယနေ့ရုံးတက်ရန်ရှိသည်။ မြင့်ကား အိမ်တွင်ကျန်သေးသော ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းပြီး ပို့လိုသည်သာမက ကလေးများအတွက် သုံးလေးလစာလောက် ဆေးများကို ဝယ်လိုသေးသည်။ မြင့် လိုက်သင့်မလိုက်သင့်ကို အတော်ကြာအောင်ပင် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြသည်။ တော်တော်နှင့် ဆုံးဖြတ်၍မရ။ နံနက်စောစော အိပ်ရာမှထသောအခါကျမှ ဆုံးဖြတ်ဖြစ်သည်။ သူ့ခမျာ ကတိုက်ကရိုက်ပင် လိုက်လာခဲ့ရရှာသည်။

မိုးလင်း၍ သင်္ဘောထွက်ခါနီးသောအခါ အရေးပိုင်ဦးချစ်မောင်၊ ဘဏ္ဍာရေး ဌာန ဒုတိယအတွင်းဝန် မစ္စတာချာကရာဘာတီ၊ ကျန်းမာရေးဌာန အတွင်းဝန် ဦးကျော်သိန်း I.C.S တို့ရောက်လာကြ၏။ တစ်ခန်းတည်းတွင် စုရုံးမိကြ လေသည်။ သားမယားများရှိရာ မအူပင်သို့ ရုံးပိတ်ရက်အတွင်းလာ၍ ရုံးဖွင့်ရက်တွင် ရန်ကုန်သို့ ပြန်ကြသော ကံတူအကျိုးပေးဆရာများဖြစ်ကြလေသည်။

သင်္ဘောထွက်သောအခါ မပြော၍မပြီးသော စစ်၏အခြေအနေအကြောင်း

ပြောဆိုဆွေးနွေးကြလေသည်။ ထို့နောက်မှ အလုပ်အကိုင်အကြောင်း၊ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟတို့အကြောင်းများကို ပြောကြားကြလေသည်။ ဤသို့စကားတပြော ပြောနှင့် လာလိုက်ကြသည်မှာ နာရီပြန်တစ်ချက်ထိုးသောအခါ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း တွင် သင်္ဘောဆိုက်၏။ အားလုံးပင် နှုတ်ဆက်ကာ အသီးသီးသင်္ဘောပေါ်မှ ဆင်းကြကုန်၏။

တံတားပေါ်သို့ရောက်၍ တစ်လှမ်းနှစ်လှမ်းမှမရသေး သင်္ဘောပေါ်မှ ရှေ့က ဆင်းသွားကြသောလူအားလုံးပင် သင်္ဘောဆီသို့ သူထက်ငါတိုးရော့ကာ ဆင်းပြေး လာကြကုန်၏။ သူတို့ဆင်းပြေးသည်ကိုမြင်လျှင် သူတို့နှင့်အတူပင် သင်္ဘောပေါ်သို့ အလန်တကြား ကတိုက်ကရိုက်ပင် တက်ကြလေသည်။ သင်္ဘောလည်း ပါသမျှ သော သူတို့နှင့်ပင် တံတားမှခွာကာ ခုတ်၍ထွက်လာခဲ့၏။ ကမ်းဘေးတွင် ဆိုက်ထားသော အခြားသင်္ဘောတို့လည်း ဤသို့ပင် ကတိုက်ကရိုက်နှင့်ထွက်ကာ မြစ်ညာသို့ စုန်တက်သွားကြကုန်၏။ ဤသို့ပြေးကြခြင်းကား လေဘေးဥသြသံကြား သောကြောင့်ဖြစ်လေသည်။

စီးလာသောသင်္ဘောနှင့် အခြားသင်္ဘော ၃-၄ စင်းတို့သည် တွံတေး တူးမြောင်းထဲသို့ သူထက်ငါ အရင်ရောက်အောင် စက်ကုန်မောင်းနှင်ပြေးကြကုန်၏။ တူးမြောင်းအတွင်း တစ်မိုင်ခန့်သွားမိလျှင် စီတန်းကာ ကမ်းဘေးတွင်ဆိုက်ထားကြ ကုန်၏။ သင်္ဘောထဲတွင်ပါလာကြသော ခရီးသည်အချို့သည် ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေဟု တဖြစ်တောက်တောက်ရေရွတ်ကာ နေကြကုန်၏။ အချို့ကလည်း ရန်ကုန်မြို့ပေါ်သို့ မတက်တော့ပြီ၊ ဆိပ်ကမ်းမှပင် မှီရာသင်္ဘောဖြင့် မိမိတို့နေရပ်သို့ ပြန်တော့မည်ဟု ပြောဆိုကြလေသည်။

ဤသို့တူးမြောင်းထဲတွင် သင်္ဘောဆိုက်ထားခိုက် တိုးတက်ရေးသတင်းစာ တစ်စောင်ကို ဦးချစ်မောင်ထံသို့ လူတစ်ယောက်ယူလာ၍ပေး၏။ မျက်နှာဖုံးတွင် နန်းရင်းဝန်ဦးစောအား ဘုရင်မင်းမြတ်အစိုးရက မြန်မာပြည်သို့ပြန်ရန် ခွင့်မပေးဘဲ ထားသည်ဟူသော မြန်မာပြည်အစိုးရ၏ ကျေညာချက်ပါလာလေသည်။ ဦးစောသည် စစ်ဖြစ်စကတည်းက ရန်သူနှင့် ပူပေါင်းဆက်ဆံနေသည့်အတွက် ဤသို့ချုပ်ချယ် ထားရကြောင်း၊ ဦးစောကိုယ်တိုင်ကပင် ရန်သူနှင့်ပူပေါင်း ဆက်ဆံသည်ဟု ဝန်ခံကြောင်း ပါလာလေသည်။ ဤသတင်းကို ကြားလိုက်ရသော အခါ ဦးချစ်မောင်၊ မစ္စတာချာကရာဘာတီမှစ၍ အားလုံးပင် အံ့အားသင့်ပြီးသွား ကြလေသည်။ အမျိုးမျိုး တွေးတောကာ စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်ကြကုန်၏။

မြန်မာပြည်၏ အခြေအနေမှာ မည်သို့ပြောင်းလဲဦးမည်နည်း။ ရန်သူနှင့် အကြိတ်အနယ် တိုက်ခိုက်နေရသည့်အခါကြီးထဲတွင် ဤသို့ စိတ်မချမ်းသာစရာ ကိစ္စကြီးပေါ်ပေါက်၍လာသည်မှာ အလွန်တရာပင် စိတ်ပျက်အားငယ်စရာကောင်း လှတော့၏။ အားလုံးပင် မည်သူမျှ စိတ်မချမ်းသာ။ ဤအရေးတွင် မြန်မာပြည် ဝန်ကြီးချုပ်များ မည်သို့သဘောထားမည်နည်း။ နှုတ်ထွက်ကြမည်လော။ ဆက်လက်ပြီး ဆောင်ရွက်သွားကြမည်လော။ အကယ်၍ နှုတ်ထွက်ကြလျှင် မည်သို့ဖြစ်မည်နည်း။ မည်သူ့အား အစိုးရသစ်ကို ဖွဲ့စေမည်နည်း။ အစိုးရသစ်ကို ဖွဲ့မည့်သူပေါ်ပေါက် ပါမည်လော။ ဘုရင်ခံကိုယ်တိုင် အုပ်ချုပ်ရေးကို သိမ်းပိုက်ကာ ဆောင်ရွက်မည်လော။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် တိုင်းပြည်မှာ မည်သို့ဖြစ်လာမည်နည်း။ ဆူပူခြင်းများ ပေါ်ပေါက် လာဦးမည်လော။ ဤသို့ထွေရာလေးပါး စဉ်းစားကာ အမျိုးမျိုးသော မေးခွန်းတို့ကို မေးမိ၏။ အမျိုးမျိုးစိုးရိမ်မိ၏။

တစ်နာရီခန့်ကြာသော် လေဘေးကင်းဥဒြမူတ်သောကြောင့် သင်္ဘောအားလုံး ပင် ဆိပ်ကမ်းတွင် ပြန်၍ကပ်ကြလေသည်။ တည်းနေရာ ကိုလှရှိန်တို့အိမ်သို့ ရောက်သောအခါ ထားဝယ်ကျပြီလိုလို သတင်းသုံးသုံးကြားကြောင်း သိရသဖြင့် စိတ်မှာ ယခင်ကထက်ပင် ရှုပ်ထွေး၍သွားပြန်၏။ မြင့်ကို ရန်ကုန်သို့ ခေတ္တခေါ်ခဲ့ သည်မှာ မှားသလော။ အရေးဆိုလျှင် မြင့်သည် ကလေးများနှင့်အတူ ရှိနေမှဖြစ်မည်။ မြင့်အား မအူပင်သို့ ညနေသင်္ဘောနှင့် ပြန်လွှတ်ရကောင်းမည်လော။ အချိန်လည်း များစွာမရှိတော့ပြီ။ ကိုလှရှိန်တို့ဇနီးမောင်နှံက တစ်ရက်၊ နှစ်ရက်နေပါဦးဟု တားသောကြောင့် ညနေတွင် မပြန်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ရလေသည်။

ညနေခင်း ရုံးသို့သွားသောအခါ ဝန်ကြီးချုပ်များရာထူးကိုပြန်၍ လက်ခံကြ မည်ဟု သိရသောကြောင့် အတော်ကလေး စိတ်သက်သာရ၏။ သို့သော် မော်လမြိုင်မြို့ မုပွန်ရပ်တွင် ဂျပန်တို့ ၁၇ ရက်နေ့နံနက်က ဗုံးကြဲကြောင်း သိရသဖြင့် စိတ်မသက်သာဖြစ်ရပြန်လေသည်။ မုပွန်ရပ်ကား ညီအစ်ကိုမောင်နှမ ဆွေမျိုးတတွေ ရှိမှရှိကြပါသေး၏လော။ တစ်ရပ်လုံး မီးလောင်သဖြင့် ပြာကျ ကုန်ပြီလော။ မုပွန်မရမ်းကျောင်းနှင့် ဂါတ်တဲနားတွင်လည်း ဗုံးကျသည်ဟု သိရ၏။ မုပွန်ဂါတ်တဲကား အစ်ကို ကိုတင်၏အိမ်နှင့်ကိုက် ၅၀ မျှသာဝေးလေသည်။ အစ်ကို ကိုတင်၏အိမ် လွတ်ပါမည်လော။ ဤသို့ အမျိုးမျိုးတွေးတောကာ စိုးရိမ်မိပြန်လေသည်။

ရုံးမှပြန်လာပြီးနောက် ဗုံးကြဲခံရသော နေအိမ်ဟောင်း^၂တွင် ကျန်သေးသော ပစ္စည်းများကို မြင့်နှင့်အတူ သွား၍သိမ်းဆည်း ၏။ ကပြာကရာပင် သိမ်းဆည်းပြီး ပြန်လာခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအိမ်တစ်ဝိုက်တွင်ကာ ခြောက်သွေ့လှပေ၏။ ခါတိုင်း ဒပ်ဖရင်သားဖွားရုံသို့ လာရောက်ကြသော သူတို့နှင့် ညနေတိုင်း စည်ကားသော်လည်း ယခုကား ဆောက်ထားသော အိမ် ၈ အိမ်ခန့်တွင်လည်း လူတစ်ယောက်မျှမရှိ။ ပျော်ရွှင်စရာကောင်းဖို့ကိုမဆိုထားဘိ၊ ကြောက်စရာပင်ကောင်းလေတော့သည်။ အိမ်ကို ဗုံးမမှန်မီကကောင်းမွန်စွာ ပြုစုထားသောကြောင့် အပွင့်အမျိုးမျိုးတို့ကို ဆောင်ခဲ့သောပန်းပင်တို့မှာလည်း မည်သူမျှ မရှိသောကြောင့် သေကုန်ကြလေပြီ။ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းလှတော့၏။

မှောင်သောအခါ နေထိုင်ရာဖြစ်သော ကိုလှရှိန်တို့အိမ်သို့ ပြန်ခဲ့ကြ၏။ ညစာစားသောက်ပြီးသောအခါ စစ်၏အခြေအနေကို၎င်း၊ ကိုစောကို ဖမ်းသောကြောင့် တိုင်းပြည်၏အခြေအနေ မည်သို့ဖြစ်မည့်အကြောင်းများကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြလေသည်။ စစ်၏အခြေအနေမှာအားတက်စရာမကောင်းလှသော်လည်း ဦးစောအတွက် တိုင်းပြည်တွင် ဆူပူလိမ့်မည်မထင်ကြောင်း အားလုံးသဘောတူကြလေသည်။

နောင် မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်မသိ။ နောင် ရုတ်တရက် အရေးပေါ်လာလျှင် ကလေးများနှင့် ကွဲကွာနေမည် စိုးရသောကြောင့် မြင့်အား မနက်ဖြန်ညနေသင်္ဘောနှင့် ပြန်ပို့ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်လေသည်။ မြင့်ကား မပြန်ချင်လှသေး။ သို့သော် အရေးကြီးသော အခြေကို မြင်လေသည်။

ညတွင် ၂ကြိမ်တိုင်တိုင် လေဘေးဥဩမှုတ်လေသည်။ မှုတ်တိုင်း မှုတ်တိုင်း ဂူအတွင်း ပြေးဆင်းကြရကုန်၏။ ဗုံးသံများကိုကား မကြားရ။ မြင့်ရောက်သည့်နေ့မှာပင် လေဘေးဥဩ တစ်နေ့တည်း ၃ကြိမ်ကျလေသည်။ မြင့်ကား မအူပင်သို့ အမြန်ဆုံး ပြန်လျှင် အကောင်းဆုံးဖြစ်၏။

၁။ ရို့ဘောင့်လမ်း၊ အမှတ် ၉၉။ ယခု နှင်းဆီကုန်းလမ်း။

၂၀၊ ၁၊ ၄၂။
လဆန်း ၅ ရက်။

မနက်စောစော အိပ်ရာမှထ၍ သတင်းစာကို ကောက်ဖတ်လိုက်သောအခါ ထားဝယ် ရန်သူ့လက်သို့ ကျရောက်ပြီဖြစ်ကြောင်း သိရှိရလေသည်။ အားလုံးပင် ဝမ်းနည်း စိတ်ပူ၍ သွားကြလေသည်။

ခဏကြာလျှင် ဦးစောဟန်၊ ညီညီ၊ ပူစီနာ^၁တို့ ပေါ်လာကြ၏။ ပူစီနာက ရေဒီယိုထဲတွင် ထားဝယ်ကျကြောင်း ညကကြားရသောကြောင့် တစ်ညလုံး အိပ်မပျော်ကြောင်း ပြောလေသည်။ ပူစီနာကဲ့သို့ ညက အိပ်မပျော်ကြသောသူ အများပင် ရှိပေလိမ့်မည်။

ညီညီက ၁၇ရက်နေ့ မော်လမြိုင်တွင် ဗုံးကြဲရာတွင်မုပွန်အရက်စက်အတွင်း ဗုံးကျကြောင်း၊ ဦးတိုးလုံးသား လာဘကိုလည်း ဗိုက်တွင်ဗုံးမှန်ကြောင်း ပြောလေသည်။ မုပွန်အရက်စက်ကား ညီအစ်ကို မောင်နှမများ စုဝေးနေထိုင်ရာ အိမ်နှင့် ပေ ၃၀၀ခန့်ပင် ဝေးပေသည်။ ဦးတိုးလုံးသား ကိုလာဘ၏အိမ်မှာလည်း ထိုအိမ်နှင့် များစွာမဝေးလှ။ ထိုတစ်ဝိုက်တွင် ဗုံးကျကြောင်း ညီအစ်ကိုမောင်နှမ၊ ဆွေမျိုးများ ရှိကြပါသေး၏လော။ မည်သူသေ၍ မည်သူရှိကြပါသေးသနည်း။ မိမိငယ်စဉ်ကတည်းက နေထိုင်ကြီးပြင်းလာရာ မိဘတို့၏အိမ်မှာ မီးဘေးဗုံးစာ ဖြစ်သွားပြီလော။ ကြေးနန်းရိုက်မေးရ ကောင်းမည်လော။ စာပင်ရေးရကောင်းမည် လော။ အကျိုးရှိမည် မထင်။ ကြေးနန်းလည်း မြန်မြန် ရောက်မည်မဟုတ်။

၁။ ပူစီနာမှာ ဦးဘဒွန်း၏ သားအငယ်ဆုံး။ ယခု ဗိုလ်မှူးညွန့်အောင် (ရေတပ်)။

စာကား ဝေးလှစွာ၏။ ညီအစ်ကို မောင်နှမတစ်တွေမှာ ဗုံးမမှန်ကြစေကာမူ မှပွန်ရပ်တွင် ရှိကြတော့မည်မဟုတ်။ ဘေးကင်းရာအရပ်သို့ ပြေးကုန်ကြတော့ မည်မှာမလွဲတည်း။ သို့ဖြစ်လေရကား ကြေးနန်းပေးသော်လည်း အကျိုးရှိတော့မည် မဟုတ်။ သူတို့တစ်တွေ ဘေးမထိ ဗုံးမမှန်ကြပါစေနှင့်ဟူ၍သာ ဆုတောင်းရ လေတော့သတည်း။

မော်လမြိုင်အရှေ့ဘက် မြဝတီတစ်ဝိုက်တွင်လည်း ရန်သူစစ်တပ်များနှင့် တိုက်နေပြီဟူသော သတင်းကိုလည်း ကြားရ၏။ မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်နည်းဟု တွေးတော ပူပန်မိလေသည်။

နံနက်စာ စားပြီးနောက် ရုံးရောက်သောအခါ ရုံးစာအမြောက်အမြား ရောက်နေသည်ကို မြင်ရလေသည်။ ထို မြောက်များစွာသော ရုံးစာတို့တွင် ကြေးနန်းတစ်စောင် ပါလာလေသည်။ ထိုကြေးနန်းစာကို ဖောက်ပြီးဖတ်ကြည့်ရာ ညီအစ်ကို မောင်နှမ ဆွေမျိုးအားလုံး အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာရာ ရကြသည်။ ယခု အားလုံးပင် ဘီလူးကျွန်း ကွမ်ရိုက်ရွာသို့ ပြောင်းသွားကြပြီဟူသောသတင်းကို ကြားရ၏။ အစ်ကို ကိုတင်က ရိုက်လိုက်သော ကြေးနန်းစာဖြစ်လေသည်။ ထို သတင်းကို ကြားရသောအခါ ဝမ်းသာ၍မဆုံးတော့ပြီ။ အတော်ပင် အားတက်လာ တော့၏။ ဤခေတ်ဆိုးကြီးအတွင်း ဝမ်းနည်းခြင်း၊ စိတ်ပူခြင်း၊ ပူပန်ခြင်း၊ စိတ်ပျက် ခြင်း၊ အားငယ်ခြင်းတို့နှင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ အားတက်ခြင်းတို့မှာ အကြီးအကျယ် ရောပြွန်း၍သာနေလေတော့သည်။ ဤသို့ မည်သို့မျှကြာအောင် ဖြစ်ပျက်နေဦးမည် နည်း။

ရုံးအလုပ်များကို မြန်မြန်ပြီးအောင်လုပ်ပြီးလျှင် ဘနာရီထိုးသောအခါ အိမ်ပြန် ခဲ့၏။ အိမ်မှနာရီကို ကြည့်သောအခါ ၄နာရီထိုးတော့မည်။ ကနေ့ညနေ လိုက်မည့် သင်္ဘောမှာလည်း ၄နာရီတွင် ထွက်တော့မည်။ သင်္ဘောမမီလျှင် ခက်နေမည်စိုးသော ကြောင့် ကတိုက်ကရိုက်ပင် နေအိမ်မှထွက်ခဲ့ကြလေသည်။

သင်္ဘောဆိပ်သို့ ရောက်သောအခါ လပွတ္တာသင်္ဘောရော မြောင်းမြသင်္ဘောပါ မထွက်သေးကြောင်း သိရလေသည်။ လပွတ္တာသင်္ဘောပေါ် တက်မည်ပြုသောအခါ ပထမတန်းထဲတွင် တရပ်တစ်သိုက်နှင့် ပြည့်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ပုသိမ်သင်္ဘော ပေါ်သို့ တက်ကြ၏။ ပထမတန်းရော၊ ဒုတိယတန်းရော ပြည့်နေလေပြီ။ သို့သော် ပထမတန်းထဲတွင် အလုပ်သမားဌာန ဒုတိယအတွင်းဝန် ဦးသန်းအေးကို တွေ့သည်နှင့် ပထမခန်းထဲမှာပင် ဝင်၍ ထိုင်ကြလေသည်။

သဘောမှာ တော်တော်နှင့်မထွက်နိုင်။ ၅နာရီထိုးမှ ထွက်ရတော့၏။ အကြောင်းမူကား စာများကို ယူမလာသောကြောင့် စောင့်နေခြင်းဖြစ်၏။ ငါးနာရီ ထိုးသည့်တိုင်အောင်ပင် စာများကို ယူမလာသောကြောင့် ဆိပ်ကမ်းမှ သဘော ထွက်ခွာလာခဲ့လေသတည်း။

မအူပင်သို့ ၉ နာရီထိုးပြီးမှ ရောက်၏။ အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ အားလုံးပင် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ မောင်မွေးက သူ့အတွက် ဘာဝယ်ခဲ့သလဲ မေးသောအခါ ဘာမျှပါမသွားသောကြောင့် အဖြေရခက်နေလေတော့သည်။ ဤ ခေတ်ကြပ်ကြီး ထဲတွင် ကတိုက်ကရိုက်ကြီး သွားလာနေထိုင် စားသောက်ရတော့၏။

သားသမီး အိမ်သားအပေါင်းတို့နှင့် တစ်ညတာမျှ တွေ့ရသည်ကိုပင် ဝမ်းမြောက်လှလေသည်။

ရေဒီယိုသတင်းကို နားထောင်သောအခါ ဆာပေါ်ထွန်းအစိုးရသစ်ကို ဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်ကြောင်း သိရှိရလေသည်။ အမတ်ဟောင်းများအပြင် ဟင်္သာတအမတ် ဦးအိန် သစ်တောရေး ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သွားကြောင်း ပါလာလေသည်။ နန်းရင်းဝန်ကြီး ဦးစောကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဘာမျှတိုင်းပြည် ဆူပူခြင်းမရှိ။ ဝန်ကြီးချုပ်များလည်း ရာထူးကို ဆက်လက် လက်ခံကြလေသည်။ စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်နေသောကိစ္စကြီး ချောမော၍ သွားတော့၏။

၂၁၊ ၁၊ ၄၂။
လဆန်း ၆ ရက်။

နံနက်စောစော ၆နာရီတွင် အိပ်ရာမှထကာ သင်္ဘောဆင်းရလေသည်။ ခရီးသည် အလွန်နည်းသောကြောင့် ချောင်ချောင်ချိချိ စီးရလေသည်။ တစ်လမ်းလုံး စာရေး၍ လာ၏။

ထန်ရွာသို့ရောက်သောအခါ တရုပ်လင်မယားနှင့် ၂နှစ်အရွယ်သားကလေး တစ်ယောက်တို့ တက်လာကြကုန်၏။ သားကလေးမှာ မမာမကျန်းဖြစ်နေသော ကြောင့် တစ်လမ်းလုံး မိုန်း၍ လာရှာလေသည်။ ထို တရုပ်လင်မယားနှင့် သားကလေးတို့ကား ရန်ကုန်မှပြေးလာကြသူများ ဖြစ်ဟန်တူ၏။ တောရောက်မှ ကလေးမမာ မကျန်းဖြစ်သောကြောင့် ကြောက်ကြောက်နှင့်ပင် ရန်ကုန်သို့တက်ကာ ဆရာဝန်အား လာပြဟန်တူလေသည်။ လင်မယားနှစ်ယောက်စလုံး သားကလေး အား များစွာ ယုယစွာ ပြုစုရှာပေသည်။ မောင်မွေး မယ်မွေးတို့နှင့် နှိုင်းစာပြီးလျှင် ကိုယ်ချင်းစာမိ၏။

သင်္ဘောမှာ ရွာစဉ်လျှောက်ကာ ဆိုက်ကပ်၍ လာသောကြောင့် ရန်ကုန်သို့ ၂နာရီထိုးမှရောက်လေသည်။ ရုံးတက်ရန် အချိန်အတန်နောက်ကျနေပြီဖြစ် သောကြောင့် ရုံးသို့ တိုက်ရိုက် စိုင်းရလေတော့သည်။ နံနက်စာ ထမင်းတစ်နပ် ငတ်၏။ ဆာလောင်ခြင်းလည်း မဖြစ်။ ညစာ စားသောအခါကျမှ မနက်စာအတွက် ပါ နှိမ်၍ များများကြီးစားလိုက်လေသည်။

၂၂၊ ၁၊ ၄၂။
လဆန်း ၇ ရက်။

- ၁။ ညက ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ မလာသောကြောင့် ကောင်းကောင်း အိပ်ရသည်။
- ၂။ မြဝတီတွင် ဂျပန်နှင့် ယိုးဒယားတို့ကို အင်္ဂလိပ်တပ်များက ခုခံနေရကြောင်း သတင်းစာထဲတွင် ပါလာလေသည်။ အတော်ပင် စိတ်ပျက်အားငယ်နေကြသည်။
- ၃။ ကိုလှရှိန် အသံဖမ်းစက် ပျက်နေသောကြောင့် သတင်းကိုမကြားရ။ သတင်းစာကိုသာ ဖတ်ရတော့သည်။
- ၄။ ၁၀နာရီကျော်ကျော်တွင် လေဘေးအချက်ပေး ဥဩမှုတ်၍ ဂူအတွင်း ဆင်းနေကြရသည်။
- ၅။ ကိုလှရှိန်၏ မိတ်ဆွေလည်း ပါ၏။ အရေးရှိလျှင် ပြေးလွှားရန်အကြောင်း ပြော၏။ သူ၏အလိုကား ရန်ကုန်နှင့် မနီးမဝေး အလွန်ခေါင်သောတောတွင် ရိက္ခာအလုံအလောက်၊ လက်နက်အလုံအလောက်နှင့်သွား၍ စုနေရန်ဖြစ်၏။ မြို့မှာနေလျှင် ရန်သူအား ကြောက်ရသည်။ ရွာတွင်နေလည်း လူဆိုးများကို ကြောက်ရသည်။ တောထဲတွင် မည်သူ့ကိုမျှ မကြောက်ရ။ သို့သော် တောထဲတွင် တစ်စုတစ်ဝေးတည်းနေလျှင် တစ်စုံတစ်ယောက် မသိဘဲ နေမည်လော။ သိလျှင် လူဆိုးနား၊ ရန်သူနား မပေါက်ပေဘူးလော။ သို့သော် သူတို့အကြံထက် ကောင်းသောအကြံကိုလည်း မတွေးမိ။

၆။ ကိုလှရှိန်၏ ဂူအတွင်း အောင်းနေခဲ့သည်မှာ ယနေ့ တစ်လတိတိရှိလေပြီ။ ကိုလှရှိန်၏အိမ်မှာ နေသည်မှာလည်း တစ်လတိတိရှိလေပြီ။^၁ ကိုလှရှိန်၏ ထမင်းကို စားလာရသည်မှာလည်း တစ်လတိတိရှိလေပြီ။ ကျေးဇူးတင်စရာပင်။

ကိုလှရှိန်၏ဂူကား အတော်ခိုင်လုံ၏။ သေသေသပ်သပ်လည်းရှိ၏။ ချောင်ချောင်ချိချိလည်းရှိ၏။ ဂူမှာ လူတစ်ရပ်ခန့်မြင့်၍ အလျား ၁၀ပေ၊ အနံ ၆ပေမျှ ရှိ၏။ အပေါ်တွင် သံပြားများကို မိုးထားပြီးလျှင် ထိုသံပြားများပေါ်မှ မြေပုံး၊ ထိုမြေပေါ်တွင် ထန်းပင်ကလေး၊ ပန်းပင်ကလေးများကို စိုက်ထားလေသည်။ အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ကြည့်လျှင် ပန်းခြံကလေးဟု ထင်မှတ်ဖွယ်။ မြေတွင်းဂူကလေးဟု မည်သူမျှ ထင်မည်မဟုတ်။ ကောင်းကင်ကမူကား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဤနေရာ တွင် မြေတွင်းဂူ ရှိမည်ဟု သိမည်မဟုတ်။

ဂူအတွင်းကား ဆက်တီ ၂ခု၊ ခုံရှည်တစ်ခု၊ ကုလားထိုင်တစ်ခု၊ စားပွဲကလေး တစ်ခုရှိလေသည်။ ဂူအတွင်းနေရသည်မှာ အတော်ကလေး ဇိမ်ရှိ၏။ အိမ်ပေါ်တွင် နေရသည်နှင့် များစွာ မခြားလှပေ။

တစ်မနက်လုံး မိုးအုံ့နေလေသည်။ အတော်ကလေးအေး၏။ ကိုလှရှိန်တို့ လင်မယားက ဆက်တီတစ်ခုပေါ်တွင် ထိုင်ကြ၏။ သူတို့မိတ်ဆွေ မဂျစ်^၂စာရေး ဆရာ မောင်အောင်^၃တို့နှင့်အတူ သုံးယောက်သားက ဆက်တီတစ်ခုပေါ်တွင် ထိုင်ကြ၏။ မထွေးကား သူထိုင်နေကျ ကုလားထိုင်ပေါ်တွင် ထိုင်လေသည်။

ဂူထဲရောက်သွားသောအခါ အတော်ကလေး စိတ်အေး၍သွားကြလေသည်။ ဂူထဲသို့ တိုက်ရိုက်ကျမှာကိုသာစိုးရိမ်ရ၏။ ဂူထဲတိုက်ရိုက်မကျသမျှ စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိ။ အနီးအနားတွင် ကျစေကာမူ ထိခိုက်ရန်အကြောင်းမရှိ။ ဗုံး၏ သတ္တိအကြောင်း အတော်ကလေး အပါးဝလာလေပြီဖြစ်သောကြောင့် ကြောက်စိတ်များ စွာမရှိတော့ပြီ။

၁။ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ ရန်ကုန်တွင် ပထမအကြိမ် ဗုံးကြဲသည်။ ထိုနေ့တွင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ယခုပြည်ထောင်စုရိပ်သာလမ်းရှိ ဦးလှရှိန်အိမ်သို့ပြောင်း သည်။

၂။ Majid

၃။ မောင်အောင်မှာ ယခု တပ်မတော်တွင် အမှုထမ်းနေသည်။

ဗုံးသံကြားရဖန်များ၊ ဥဩသံ ကြားရဖန်များ၊ ဂူအတွင်း ပုန်းအောင်းရဖန်များပြီ ဖြစ်သောကြောင့် အတော်ကလေး ကျင့်သားရနေလေပြီ။ ရှေးကကဲ့သို့ ထူးဆန်းသော အချက်များ မဟုတ်ကြတော့ပြီ။ နေ့စဉ်အလုပ်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေပြီ။ လေဘေး ကာကွယ်ရေးအလုပ်ကား နေ့စဉ်အလုပ်ဖြစ်နေတော့၏။ အရေးကြီးသောငွေကြေး၊ စာချုပ်စာတမ်း၊ ချက်လက်မှတ်စာအုပ်၊ ခြောက်လုံးပြူးသေနတ်တို့ကို လွယ်အိတ် ကလေးတစ်လုံးနှင့် ထည့်ထားပြီးလျှင် ကိုယ်နှင့်အတူ သွားလေရာကို ဆောင်ယူသွား ၏။ ည အိပ်ရာမဝင်မီတွင် ထိုလွယ်အိတ်ကို ခေါင်းရင်းမှာချိတ်ထား၏။ မှန်ကို စက္ကူပြာ ကပ်ထားသောလက်နှိပ်ခါတ်မီးကို ခေါင်းအုံးအောက်တွင် ထား၏။ သက္ကလပ် အင်္ကျီနှင့် စောင်ထူထူတစ်ထည်ကို ခေါင်းရင်း ကုတင်တိုင်တွင် ချိတ်ထား ၏။ ဥဩသံကြားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လွယ်အိတ်၊ စောင်၊ သက္ကလပ်အင်္ကျီ၊ လက်နှိပ် ခါတ်မီးတို့ကို ကိုင်ကာ ဂူရှိရာသို့ ကတိုက်ကရိုက် ပြေးရ၏။ ဤအလုပ် ကား ညတိုင်း အလုပ်ဖြစ်၏။

ကနေ့ နံနက်ကား စောင်၊ လက်နှိပ်ခါတ်မီးတို့ မပါ။ လွယ်အိတ်ကိုသာ ဆွဲယူပြီးလျှင် ဂူထဲဆင်းပြေး၏။ ဂူထဲရောက်သောအခါ ခဏမျှ ကိုလှရှိန်တို့နှင့် ထွေရာလေးပါး ပြောကြားကြပြီးနောက် ဆက်တီကိုမှီကာ ခေါင်းကို ဆက်တီအမှီ ထိပ်ပေါ်တွင်ချကာ မှိန်းလေတော့၏။ အေးအေးကလေးနှင့် အိပ်မပျော်တပျော် ဖြစ်နေလေသည်။ ခဏခဏ ဂူထဲဆင်းအောင်းရဖန်များသောကြောင့် လက်ဦးက ကဲ့သို့ မကြောက်တော့ပြီ။ တိုက်ရိုက် ဗုံးမှန်၍ သေလိုလည်း သေစေတော့။ ကြောက်နေ၍ လည်း အကျိုးမရှိဟု စိတ်ထဲတွင်ဖြစ်၍နေ၏။ ဤသို့ မှိန်း၍နေခိုက် လေယာဉ်ပျံ အသံတစ်ခုကို ကြားရ၏။ အနိမ့်ကလေး ပျံသွားသည်ဟု ထင်ရလေသည်။ ဤသို့ အနိမ့်ကလေးပျံသွားသောကြောင့် ရန်သူလေယာဉ်ပျံဟူ၍ မထင်ကြချေ။ ခေါင်းပေါ်မှကျော်သွား၍ မကြာမီပင် လေယာဉ်ပျံပစ် အမြောက်သံများကို ကျယ်လောင်စွာ ကြားရ၏။ နေရာပေါင်းများစွာမှ ပစ်ခတ်နေ သည်မှာ အချက်ပေါင်း မနည်းပြီ။ အနည်းဆုံး အချက်၂၀ကျော်ပေလိမ့်မည်။

အတန်ကြာလျှင် တိတ်၍သွားတော့၏။ လေယာဉ်ပျံသံများကိုသာ ကြားရလေ သည်။ စောစောက ကြားရသောအသံတို့အနက် မည်သည့်အသံက ဗုံးပေါက်ကွဲ သောအသံ၊ မည်သည့်အသံက လေယာဉ်ပျံပစ် အမြောက်၏အသံဟူ၍ ခွဲခြားမရ။ သို့သော် ဗုံးများကို ချခဲသည်ဟူ၍ကား ထင်မှတ်ကြလေသည်။

အမြောက်သံ၊ ဗုံးသံ၊ လေယာဉ်ပျံသံများကို မကြားရသည်မှာ အတော်ပင်

ကြာပြီဖြစ်သော်လည်း လေဘေးကင်း ဥဩသံကို မကြားရချေ။ မိုးအုံ့နေသော ကြောင့် တိမ်တိုက်အကြားတွင် ဂျပန်လေယာဉ်ပျံများ ပုန်းအောင်းနေမည်စိုးသော ကြောင့် မြန်မြန် လေဘေးကင်းဥဩ မပေးဟန်တူ၏။ ၁၁နာရီ ၄၅မိနစ်ကြာမှ လေဘေးကင်း ဥဩမှုတ်လေသည်။

မနက်စာကို ၁နာရီထိုးမှ စားရလေသည်။ မနက်စာ စားပြီးနောက် စာတိုက်ကြီးတွင် သွင်းထားသော ငွေကိုထုတ်ရန် ထွက်ခဲ့၏။ ငွေထုတ်သူတို့နှင့် ပြည့်နှက်၍ နေလေသည်။ စာတိုက်စာရေးအား မေးကြည့်သောအခါ မနက်ဖြန် ၁၁နာရီမှလာရန် ပြောသောကြောင့် ထွက်လာခဲ့၏။

ဆိပ်ကမ်းတွင် လက်နက်များကို တင်နေသည်ကို မြင်ရ၍ များစွာ အားတက်မိလေသည်။ စစ်သားများလည်း အမြောက်အမြားပင် ရောက်လာပြီဟု ကြားရ၏။

စာတိုက်ကြီးမှ ရုံးတက်ရန် ဆရာဖြစ်သင်ကောလိပ်ကျောင်းသို့ လာခဲ့လေ သည်။ ရုံးရောက်၍ များမကြာမီမှာပင် လေဘေးအချက်ပေး ဥဩမှုတ်သော ကြောင့် အခန်းထဲမှထွက်လာကာ အနီးအနားရှိ မြေတွင်းဂူထဲ ဆင်းရလေသည်။ ထိုမြေတွင်းဂူကား ကိုလှရှန်တို့ အိမ်ဝင်းအတွင်းက မြေတွင်းဂူလောက် မကောင်း။ ချောင်ချောင်ချိချိ မရှိလှ။ ကျဉ်းသောကြောင့် ကုလားထိုင်ထား၍ မရ။ မြေနံရံကိုမှီကာ ရပ်နေကြရလေသည်။ အရာရှိ၊ စာရေး၊ ပြာတာမှစ၍ လူပေါင်း ၁၅ယောက်မျှ ထိုကျင်းထဲတွင် ရှိပေလိမ့်မည်။ အပြောင် အပျက် အနောက် အရွန်းတို့ကိုပြောကာ တသောသောနှင့် ရယ်မောနေကြလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်တွင် ဗုံးမကျသည်မှာ တစ်လနီးပါးရှိပြီဖြစ်သောကြောင့် ဗုံး၏တန်ခိုးကြီးကြောင်းကို ခပ်မေ့မေ့ ဖြစ်နေကြလေပြီ။ မြေတွင်းဂူထဲနေလျှင် ဗုံးဘေးမှလွတ်မြောက်မည်ဟူ၍လည်း ထင်မှတ် ယုံကြည်ကြဟန် တူလေသည်။ ဤအခါတွင်ကား မြေတွင်းဂူများသည် ရန်ကုန်တွင် နေထိုင်ကြသူ လူအပေါင်းတို့၏ မှီခိုအားထားရာကြီးပါတကား။ မြေတွင်းဂူထဲသို့ ရောက်သွားလျှင် ကြောက်စိတ် ကင်းကြကုန်၏။ ပျော်ရွှင် ရယ်မောနိုင်ကြကုန်၏။ ဤ မြေတွင်းဂူကား ကျွန်ုပ်တို့၏အိမ်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အဖ ဖြစ်ပေ၏။

နာရီဝက်ခန့်ကြာလျှင် လေဘေးကင်း ဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေတွင်းဂူမှ ထွက်လာကြပြီးလျှင် မိမိတို့ လုပ်ကိုင်စရာရှိသော အလုပ်များကို လုပ်ကိုင်နေကြ ကုန်၏။ လေဘေးဥဩမှုတ်သော်လည်း ဂျပန်လေယာဉ်ပျံတို့ မရောက်လာကြ။

ညနေ ငါးနာရီခွဲလျှင် အိမ်သို့ ပြန်တော့အံ့ဟု အလုပ်ခန်းမှထွက်လာခဲ့၏။ ကျောင်း အဆောက်အဦတွင် စိုက်ထားသော ပီတူနီးယားခေါ်ရာသီပန်း၊ ဖလော့ခေါ် ရာသီပန်းတို့မှာ လှပတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ်ကောင်းသော ပန်းပွင့်တို့ကို ဆောင်နေကြ သည်ကို မြင်ရ၏။ လမ်းဘေးများတွင်လည်း ရဲရဲတောက်သော ပန်းပွင့်များကို ဆောင်နေကြသော ဘူဂင်ဗီလာခေါ် ပန်းပင်များမှာလည်း စိတန်း၍ပေါက်နေ ကြကုန်၏။ ထိုကျောင်းတစ်ဝိုက်တွင် ပန်းပင်အပေါင်းတို့မှာ လှပသောအဆင်း တို့ကိုဆောင်နေကြကုန်၏။ ဆရာဖြစ်သင်ကောလိပ်ကျောင်းကြီးမှာ ကျက်သရေ တစ်မျိုးတိုးတက်နေလေသည်။ သို့သော် ထိုပန်းတို့ကို စီမံစိုက်ပျိုးခဲ့ကြသော ကျောင်းဆရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ထိုပန်းတို့၏ တင့်တယ်ခြင်း အရသာကို ခံစားရမည့် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းဆရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ထိုကျောင်းကြီး၏ အရှင်သခင်တို့သည်လည်းကောင်း ထိုကျောင်းကြီးတွင် မရှိတော့ပြီ။ ဘေးကင်း ရန်ကွာရာအရပ်သို့ပြောင်းကာ နေထိုင်ကြရလေပြီ။ ထိုကျောင်း ထိုပန်းပွင့်တို့၏ ခေတ္တအရှင်ဖြစ်ကြကုန်သော လေတပ်တော် စစ်ဗိုလ်စစ်သားတို့ သည်လည်းကောင်း၊ စစ်သတင်း ဖြန့်ချိရေးဌာနဝင်အရာရှိ စာရေးစာချီ၊ အလုပ်သားတို့သည် လည်းကောင်း ဤသာယာသောပန်းခြံ ပန်းပင်တို့၏ အရသာကို ခံစားရမှန်းလည်း မသိ။ ခံစားချင်သော စိတ်လည်း မရှိ။ မိမိတို့၏ အလုပ်ကိုသာ ကြိုးစားလုပ်ကိုင်ကာ အလုပ်မှာသာ စိတ်ရောက်နေကြလေသည်။ စစ်ကြီး၏ ပြောင်းလဲနေသောအခြေအနေ မှာသာလျှင် စိတ်ဝင်စားနေကြလေသည်။ ဤပန်းပင် တို့၏ လှပဆန်းကြယ်နေခြင်း ကား အချည်းနှီးသာတည်း။ သူတို့လှပခြင်း၏ အရသာကို ခံစားလိုသူလည်း မရှိ။ တရားရစရာကောင်းလှပတော့သည်။ ဤသို့ တွေးတောကာ ဆန်းကြယ်စွာ ပွင့်နေကြသော ပန်းပင်များအကြားမှ လျှောက်ကာ တပ်မတော်ကားရှိရာသို့ ထွက်လာခဲ့လေသည်။ ပန်းပင်တို့ကား မိမိတို့အား ချီးမွမ်းကာ ဂရုစိုက်မည့်သူ တစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်လာသောကြောင့် ဝမ်းသာအားရ နေကြပုံ ပေါ်လေသည်။

အိမ်ပြန်ရောက် လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက်သောက်ပြီးနောက် မြေတွင်းဂူသစ်ကို လုပ်နေရာသို့ ကိုလှရှိန်နှင့်အတူသွားကြည့်ကြ၏။ ၄-၅ရက်နှင့်ပြီးသေးမည်မထင်။ လုပ်နေသူတို့က သူတို့ လုပ်သည်မှာ အတော်မြန်သည်ဟု ထင်မှတ်ကြပေလိမ့်မည်။ ဂူတွင်းပုန်းအောင်းကြရန် စောင့်နေသူတို့ကမူကား နှေးလွန်းလှ၏ဟု ထင်မှတ်ကြ လေသည်။

ညစာ စားသောက်ပြီးနောက် စစ်အကြောင်းပြောကြ၊ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြနှင့်

လုပ်နေတုန်း ညီညီ၊ တင်ကြီး၊ အန်ကယ်ဒန်းတို့ ပေါက်လာကြလေသည်။ စစ်အကြောင်းကိုပင် ဆွေးနွေးပြောဆိုကြကုန်၏။ ရယ်စရာ ကောလာဟလ အကြောင်းများကို ပြောဆိုရယ်မောကြကုန်၏။ အမြဲပင် စိတ်ညစ်ပူပန်နေရသော အခါကြီးအတွင်း ဤသို့ ရယ်စရာ မောစရာကလေးများကိုမှ မပြောရလျှင် ရူးဖွယ်ရာသာရှိတော့သည်။

၁၂နာရီထိုးခါနီးမှ သူတို့တစ်တွေ ပြန်သွားကြလေသည်။ သူတို့ ပြန်လာသော အချိန်တွင် မိုးဖွဲဖွဲကလေး ရွာနေ၏။ ကောင်းကင်တစ်ခုလုံး မှောင်အတိ မိုက်နေလေသည်။ ဤအချိန် ဤအခါတွင် မိုးရွာသည်မှာ မြန်မာပြည်အတွက် နိမိတ်ကောင်းပေပဲဟု ကိုလှရှိန်က နိမိတ်ဖတ်၏။ ဤသို့ မှောင်နေလျှင် ဂျပန်လေယာဉ်ပျံများ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ သည်ည လာလိမ့်မည်မဟုတ်။ ကောင်းကောင်းအိပ်ရာမှာပဲ ဟူ၍လည်း ပြောလေသည်။ နိမိတ်ဖတ်သည့်အတိုင်း ပြောသည့်အတိုင်း ဖြစ်ပါစေဗျား ဟူ၍ဆိုကာ အိပ်ရာထဲဝင်လေသတည်း။

၂၃၊ ၁၊ ၄၂။
လဆန်း ၈ ရက်။

ညက ကိုလှရှိန် နိမိတ်ဖတ်သည့်အတိုင်း ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ မလာသောကြောင့် တစ်ညလုံး ကောင်းကောင်း အိပ်ရလေသည်။ ဩ ချမ်းသာစွာ။ ချမ်းသာစွာ။

အိပ်ရာမှထသောအခါ မိုးဖွဲဖွဲကလေး ရွာနေကြောင်း သိရလေသည်။ ကောင်းကင်တွင် မိုးရိပ်များ အုံ့လျက်နေ၏။ နေရောင်ကို မမြင်ရ။ ဤသို့သောနေ့မျိုး တွင် ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ လာလိမ့်မည်မဟုတ်။ ယနေ့အဖို့ စိတ်အေးလက်အေး နေရတော့မည်ဟု တွေးမိ၏။ ဤသို့ တွေးမိသည့်အတိုင်း ဝမ်းမြောက်လျက် နေကြလေသည်။ ဤအခိုက်မှာပင် လေဘေးဥဒြဟူတ်သောကြောင့် မြေတွင်းဂူထဲသို့ ဆင်းပြေးကြရကုန်၏။ အချိန်ကား ၁၀နာရီ ၁၅မိနစ်ခန့် ရှိပေလိမ့်မည်။ လေဘေး ဥဒြသံကို ကြားရဖန်များသောကြောင့် ရိုးနေလေပြီ။ များစွာ ကြောက်လန့် တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိလှ။

မြေတွင်းဂူထဲရောက်ပြီးနောက် အတန်ကြာအောင် အတော်ဝေးဝေးမှ အမြောက်သံလိုလို ဗုံးသံလိုလို ၄-၅-၆ကြိမ် ကြားလိုက်ရ၏။ ထို့နောက် ထို အသံများကို မကြားရ။ ကောင်းကင်တွင် ပျံနေသော လေယာဉ်ပျံတို့၏ အသံကိုသာ ကြားရလေသည်။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ၏ အသံ။ အမေရိကန်၊ အင်္ဂလိပ် လေယာဉ်ပျံတို့၏ အသံဟူ၍ကား ခွဲခြား၍မသိပေ။ ၁၁နာရီခွဲခါနီးမှ ဘေးကင်း ဥဒြ ဟူတ်သံကို ကြားရ၍ ဂူအတွင်းမှ ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။

၁၂နာရီထိုးသောအခါ စာတိုက်ကြီးသို့သွား၍ ငွေထုတ်၏။ ငွေထုတ်ရန် လာကြသောသူတို့ကား အတော်များ၏။ ငွေထုတ်ပေးမည့် စာတိုက် စာရေးတို့ကား တစ်ယောက်မျှ မရောက်သေး။ ဇွဲကောင်းကောင်းနှင့် နာရီဝက်ခန့် စောင့်နေသော် လည်း သူတို့ ပေါ်မလာကြ။ သို့ဖြစ်၍ လက်လျှော့ကာ ထွက်လာရလေသည်။

မနက်စာ စားပြီးမှ တစ်ခါလာဦးမည်ဟု အားခဲထား၏။

စာတိုက်ကြီးမှ ထွက်လာ၍ အတွင်းဝန်ကြီး ရုံးအနီးရောက်သောအခါ လမ်းသွားလမ်းလာ လူအပေါင်းတို့ ပြေးလွှားနေကြသည်ကိုလည်းကောင်း၊ လမ်းထဲတွင် မော်တော်ကားတို့ကို အပြင်းမောင်းနှင်နေသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မြင်ရသောအခါ လေဘေး ဥဩမှုတ်နေပြီဖြစ်ကြောင်းကို သိရ၏။ အတန်ကလေး သွားမိလျှင် လေဘေး ဥဩသံကိုပင် ကြားရလေသည်။ မောင်ညွန့်မောင်က အပြင်းမောင်းကာ အိမ်သို့ ပြန်လို၏။ သို့သော် အပြင်းမမောင်းစေ။ ဗုံးမှန်၍မသေ၊ မော်တော်ကားမှောက်၍ သေမှာစိုးရသည်ဟုဆိုကာ သူ့အား ခပ်ဖြေးဖြေး မောင်းခိုင်း ရလေသည်။ သေမင်းတမန် ဖြစ်သော (ဝါ) ငှက်ဆိုး၏အသံနှင့်တူသော ဥဩသံများ ၏ ပယောဂကြောင့် မော်တော်ကားအပေါင်းတို့မှာ အတင်းသာ စိုင်းကြတော့၏။ ကိုယ့်လမ်း ကိုယ်မသွားပါ ဘဲ ထင်မိထင်ရာ ကျော်တက်၊ ဖြတ်တက်ကြသည်မှာ အလွန်စိုးရိမ်စရာကောင်းလေသည်။ ထိုသို့ ဥဩပေးသောအခါတွင် လမ်းစောင့်ပုလိပ် တစ်ယောက်မျှမရှိတော့ပြီ။ သူတို့လည်း သေဘေးကိုကြောက်သောကြောင့် ပုန်းအောင်းနေကြလေပြီ။

၁၀ မိနစ်ခန့်ကြာသောအခါ နေအိမ်ရှိ မြေတွင်းဂူထဲရောက်တော့၏။ ကိုလှရှိန်တို့ ရောက်နှင့်ကြပေပြီ။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံတို့ကား ပေါ်မလာကြသေးပေ။ ဥဩမှုတ် သည်မှ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်သို့ ရောက်သည့်အကြားတွင် အချိန် အတော်ကလေးရ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အလန့်တကြား ပြေးလွှားရန်မလို။ စည်းကမ်းသေဝပ်စွာ ခိုအောင်းစရာနေရာများသို့သွားကာ ခိုအောင်းကြရကောင်း ပေသည်။

ကောင်းကင်တွင် လေယာဉ်ပျံဝဲသံများကို ကြားရသော်လည်း ဗုံးသံ၊ လေယာဉ်ပစ်အမြောက်သံတို့ကိုကား မကြားရပေ။ နာရီပြန်တစ်ချက်ထိုးသောအခါ ဘေးကင်းဥဩသံကို ကြားရလေသည်။

ထိုအခါကျမှ ဂူအတွင်းမှထွက်လာ၍ မနက်စာကို စားသောက်ကြရလေသည်။ ၂နာရီထိုးသောအခါ စာတိုက်ကြီးသို့သွားကာ ငွေထုတ်ပြန်၏။ စာတိုက်ကြီး တွင် ငွေထုတ်နေသူ တရုတ်၊ ကုလားတို့ကား တိုး၍မပေါက်အောင်ပင် များ၏။ သူတို့နှင့်အတူ တိုးကာနေလေသည်။ သည်တစ်ခါ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ငွေမရမချင်း မပြန်ဘူးဟူသော ဇွဲမျိုးနှင့် တိုးဝှေ့ကာ စောင့်နေလေသည်။ တစ်နေ့တစ်လံ ပုဂံ ဘယ်ပြေးမလဲဆိုသော စကားအတိုင်း ၃နာရီထိုးသောအခါ မိမိထုတ်လိုသောငွေကို

ရ၏။

စာတိုက်ကြီးမှ တိုက်ရိုက် ရုံးသို့သွား၏။ ရုံးသားအားလုံးပင် အတော် ပျော်ရွှင်နေကြလေသည်။ အကြောင်းမူကား နေ့ခင်း နံနက်ခင်း တိုက်ပွဲများတွင် ဂျပန်လေယာဉ်ပျံအစင်း၂၀ကျော်တို့ကို ပစ်ချလိုက်သည်ဟူသော သတင်းကြောင့် ပေတည်း။ ကော့ကရိတ်တစ်ဝိုက်တွင် ရန်သူတို့ကို မဝင်နိုင်အောင် တားဆီးထား တုန်း ဖြစ်သည်ဟု သိရလေသည်။ မော်လမြိုင်ဘက်သို့ ရန်သူများ မရောက် ကြသေး။

ရုံးမှ ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဦးကြည်ဝင်းအား မြေတွင်းဂူသစ်အနားတွင် တွေ့ရ၏။ နေ့ခင်းကတိုက်ပွဲတွင် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံတစ်စင်းကို ဖျက်ချလိုက် ပြီးနောက် မိမိလေယာဉ်ပျံအား အခြားရန်သူ့လေယာဉ်ပျံက စက်သေနတ်နှင့် ပစ်သောကြောင့် ဓါတ်ဆီထည့်သော 'တင့်'ကို မှန်၍ မြေပေါ်သို့ဆင်းရသော လေယာဉ် ပျံစီးသူရဲအား တိုးကြောင်ကလေးမှ ရန်ကုန်သို့ ကားနှင့် ခေါ်ခဲ့ရသည်ဟု အားရပါးရ ပြောပြလေသည်။

ညစာ စားပြီးသောအခါ ကိုလှရှိန်နှင့် စစ်၏အခြေအနေကို ဆွေးနွေး ဝေဖန်ကြလေသည်။ ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းတွင် အမေရိကန်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်း စစ်သားတို့ ဂျပန်တို့အား ခုခံတိုက်ခိုက်တုန်းရှိသေး၏။ မလေးကျွန်းဆွယ်တွင် စင်ကာပူနှင့် မိုင်၁၀၀ခန့်အတွင်းတွင် ဩစတြေးလျ စစ်တပ်များနှင့် ဂျပန်တို့ တိုက်ခိုက်တုန်း ရှိပေသေး၏။ မြန်မာပြည်တွင် ထားဝယ်ကျလေပြီ။ မြိတ်မှာလည်း ဘာသတင်းကိုမျှ မကြားရ။ မြိတ်လည်း ရန်သူလက်သို့ရောက်ပြီဟု ထင်မှတ်ရလေသည်။ ကော့ကရိတ်တစ်ဝိုက်တွင်လည်း တိုက်နေကြဆဲပင်။

ရန်ကုန်မြို့ကို စစ်ဘက်မှ သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်လိမ့်မည်။ စစ်နှင့် မသက်ဆိုင် သောသူအားလုံး ရန်ကုန်မှထွက်ကြရမည်ဟူသော ကောလာဟလဖြစ်လျက်နေလေ သည်။ အကယ်၍ သတင်းမှန်ပါလျှင် သားမယားတို့အား မိမိနှင့်အတူ အစိုးရ ပြောင်းလေရာသို့ ခေါ်သွားရမည်လော။ သူတို့အား မအူပင်မှာပင် ထားခဲ့ရမည်လော ဟူသော ပြဿနာမှာ ပေါ်လာလေသည်။ အတူတူခေါ်သွားလျှင် ကောင်းပါ၏။ သို့သော် ဤသို့ အခက်အခဲနှင့် ပြောင်းရွှေ့ရသောအခါ နုနယ်လှသေးသော ကလေးများကို မည်သို့ ခေါ်ဆောင်သွား၍ ဖြစ်ပါမည်နည်း။ မခေါ်ဘဲထားခဲ့မည် ဆိုလျှင်လည်း မည်မျှကြာအောင် ခွဲခွာနေကြရမည်မသိ။ တစ်ယောက်သတင်းကို တစ်ယောက် မကြားသိရလျှင် မည်မျှ စိတ်ဆင်းရဲရမည်နည်း။ ဤသို့သော

တွေးတောမှုတို့ကြောင့် စိတ်ရှုပ်လျက်သာ နေလေတော့သည်။

ယခုအခါ တိုင်းသူပြည်သားအပေါင်းတို့မှာ စစ်အတွင်းသာ ပူပန်နေကြရလေ တော့သည်။ ပြေးလွှားရမည့်အရေး။ ပြောင်းရွှေ့ရမည့်အရေးတို့ကိုသာ တွေးတော နေကြရတော့သည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် တိုင်းရေးပြည်ရေးကို မစဉ်းစားနိုင်။ ၁၅ရက်နေ့ က ကောင်စီအစည်းအဝေးကို ချိန်းပါသော်လည်း အမတ်များ စုံလင်လင် မရောက်သောကြောင့် ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်ရလေသည်။ ဦးစောကို မြန်မာပြည်သို့ ပြန်မလွှတ်သည့်အရေးကိုလည်း မည်သူမျှ ဂရုမစိုက်နိုင်တော့ပြီ။ ၃-၄ရက်ရှိသေး အားလုံး ကုန်ကြလေပြီ။ ယခင်အခါကမူကား ဦးစောကိုဖမ်းလျှင် တိုင်းပြည် ဆူပူလိမ့် မည်ဟု ထင်မှတ်ခဲ့ကြသော်လည်း ယခုအခါတွင်ကား ဘာသံမျှ မကြားရ။ တိတ်ချက်သား ကောင်းနေလေတော့သည်။ ယခုအခါမှာ သူတကာအကြောင်း မတွေးတောနိုင်။ သူတကာအတွက် မဆောင်ရွက်နိုင်။ မိမိအတွက်ပင် အလွတ်ရုန်း နေကြရတော့သည်။ ဗုံးမမှန်အောင်ပင် မနည်း ကြည့်ရှောင်နေကြရသည်။ မိမိမော်တော်ကားကို အစိုးရမသိမ်းအောင်ပင် မနည်း ကြိုးစားနေရသည်။ မိမိ သားမယားများ ချောင်ချောင်ချိချိ နေနိုင်ရန်ပင် အတော်ကြိုးစားနေရပေသည်။ ဤသို့သော အခါမျိုးတွင် တိုင်းရေးပြည်ရေးအကြောင်း၊ ဦးစောအကြောင်း မည်သူစဉ်းစားနိုင်အံ့နည်း။ ဤအကြောင်းများကို ဦးစောသိမူကား တိုင်းသူပြည်သား တို့အား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အပြစ်တင်မည် မဟုတ်ပေ။

နေ့ခင်းက ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ အစင်း၂၀ကျော်တို့အား ဖျက်ဆီးလိုက်သော ကြောင့်လား မပြောတတ်။ ကနေ့ညနေ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ ရန်ကုန်သို့ ပေါ်မလာကြ။ ယခုအချိန်အထိ ပေါ်မလာသေး။ တစ်ညလုံး ပေါ်လာလိမ့်မည်ဟူ၍ လည်းမထင်။ ကောင်းကောင်း အိပ်ရမည် ထင်၏။

၂၄၊ ၁၊ ၄၂။
လဆန်း ၉ ရက်။

ညက ထင်မှတ်သည့်အတိုင်း တစ်ညလုံး ကိုဂျပန်တို့ ပေါ်မလာကြသော ကြောင့် ကောင်းစွာအိပ်ရလေသည်။

နံနက်အိပ်ရာမှထ ရန်ကုန်ဂေဇက်ကို ဖတ်သောအခါ မနေ့က ကောင်းကင် တိုက်ပွဲအကြောင်းကို သိရလေသည်။ ဂျပန်လေယာဉ် ပျံ ၂၁ စင်း ဧကန် ပျက်ကျ၍၊ ၅ စင်းမှာ ပျက်ကျသည်ဟု ထင်ရကြောင်း၊ ၁၉ စင်းမှာ အတော်ပင်ထိခိုက်သွားသောကြောင့် မိမိတို့၏ဌာနသို့ ပြန်ရောက်လိမ့်မည် မထင်ကြောင်းတို့ကို ဖတ်ရသောအခါ အတော်ပင် အားတက်မိလေသည်။ သတင်းစာဖတ်နေခိုက် ကိုလှရှိန်တို့၏တူ ကောလိပ်ကျောင်းသား ‘အတင်’ ပေါက်လာ၏။ အားလုံးဝိုင်းကာ မနေ့က အတော်နာသွားသောကြောင့် ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ယနေ့ရန်ကုန် သို့လာလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ပြောသောအခါ အတင်က သည်လို အထင်မကြီးနဲ့အုံး ဦးလေးရဲ့၊ တော်တော်ကြာ သူတို့ပေါက်လာ မှဖြင့် စိတ်ပျက်နေရအုံးမယ်ဟု ဆိုလေသည်။

ဤသို့ပြောဆို၍ စကားမဆုံးခင်ပင် ငှက်ဆိုးသံနှင့်တူသော လေဘေး ဥဩသံကို ကြားရသောအခါ အိန္ဒြေမပျက် ဂူအတွင်းသို့ ဆင်းကြလေသည်။ ယခင်က ဥဩသံကိုကြားလျှင် ဂူအတွင်းသို့ ကပြာကရာ ကတိုက်ကရိုက် ပြေးဆင်းလေ့ရှိသော်လည်း ယခုမူကား ကျင့်သားရနေပြီဖြစ်သောကြောင့် အိန္ဒြေရရပင် ဂူအတွင်းသို့ ဆင်းကြလေသည်။

ဂူအတွင်းရောက်သောအခါလည်း ထွေရာလေးပါး စကားကောင်းနေကြသည်။ လေယာဉ်ပျံများအကြောင်းကိုပင် သတိမရကြပေ။ ယခင်အခါကမူကား လေယာဉ်ပျံတို့၏ အသံကိုသာလျှင် နားစွင့်ကာ ထောင်နေပြီးလျှင် စိတ်ထဲတွင်

တထိတ်ထိတ်နှင့် နေကြလေသည်။ ကောင်းကင်တွင် လေယာဉ်ပျံတို့၏ တရှိန်တည်းထိုးဆင်းသောအသံ၊ တရှိန်တည်းထိုးပြီးတက်သွားသောအသံ၊ စက်သေနတ်တို့၏ အသံများကို ကြားနေရလေသည်။ အတော်ဝေးဝေးမှ လေယာဉ်ပျံပစ် အမြောက်သံများကိုလည်း ကြားရ၏။ ဗုံးပေါက်ကွဲသော အသံတို့ကိုကား မကြားရပေ။ ဤကိုထောက်ခြင်းအားဖြင့် ကောင်းကင်တွင် တိုက်လေယာဉ်ပျံအချင်းချင်း လိုက်ကြ၊ ပြေးကြ၊ ပစ်ကြ၊ ခတ်ကြ လုပ်နေကြောင်း သိရလေသည်။ မနေ့ကတိုက်ပွဲမှာ ရန်ကုန်အပြင်ဘက်တွင်ဖြစ်၏။ ယနေ့တိုက်ပွဲမှာ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်မှာပင် ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ဗုံးများ မကျသောကြောင့် ဝမ်းမြောက်ရလေတော့သည်။ ၁၀ နာရီ ၁၀ မိနစ်ခန့်အခါက လေဘေးဥဩမှတ်ရာ ၁၁ နာရီခွဲမှ ဘေးကင်းဥဩသံကို ကြားရလေသည်။

ရန်သူတို့သည် မယုံရ။ မနေ့ကကဲ့သို့ နောက်တစ်ကြိမ် လာချင်လာပဦးမည်။ သူတို့မလာခင် မြန်မြန်မနက်စာစားမှ တော်မည်ဟုဆိုကာ နံနက်စာကို စားကြလေသည်။ ဤအခါမျိုးတွင် လုပ်ရန်ရှိသောကိစ္စများကို မြန်မြန်ထက်ထက် လုပ်မှ နေရာတကျဖြစ်ပေမည်။ ရှေးအခါကလို အချိန်ကိုဖြုန်းနေ၍ မဖြစ်တော့ပေ။

နံနက်စာစားသောက်ပြီးနောက် ရုံးသွားအံ့ဟု မော်တော်ကားပေါ်တက်သည် နှင့်တစ်ပြိုင်နက် လေဘေးဥဩသံကို ကြားရပြန်၏။ မြေဂူအတွင်း ဆင်းကြရပြန်၏ လက်ဦးတစ်ကြိမ်တုန်းကကဲ့သို့ပင် ဆေးလိပ်၊ စီးကရက်သောက်ရင်း စကား တပြောပြောနှင့် နေကြလေသည်။ ကောင်းကင်တွင်ကား တိမ်ခိုး တိမ်တိုက်များ ကင်းစင်၏။ လေယာဉ်ပျံတို့၏ အသံများမှာလည်း ဆူညံ့နေလေသည်။ ယခုအခါတွင် ရန်ကုန်တွင်ရှိနေကြသော သူတို့ကား လေဘေးဥဩကို မှုတ်သော် ဂူအတွင်းဆင်း၍ နေကြ၏။ သူတို့ကား ယခင်ကကဲ့သို့ ကြောက်အားမပိုတော့ပြီ။ သူတို့၏ သဘောထားမှာ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများလာလျှင် ဂူအတွင်းဝင်မည်။ ဂူပေါ်သို့တိုက်ရိုက်ဗုံးကျ၍ သေလျှင်လည်း ကံအတိုင်းပင်ဖြစ်၏။ လူပေါ်သို့မကျ လျှင် ကိစ္စမရှိ။ လေယာဉ်ပျံ များထွက်ခွာသွားသော် မိမိတို့ လုပ်ကိုင်စရာရှိသည် ကိုလုပ်မည်။ ဤအတိုင်း သဘောထားကာ သွားလာနေထိုင် လုပ်ကိုင်စားသောက် နေကြလေသည်။

၁ နာရီအချိန်မှ လေဘေးဥဩမှတ်ရာ၊ ၂ နာရီခွဲခါနီးမှ ဘေးကင်းဥဩ မှတ်လေသည်။

ယနေ့ ၁ နာရီအချိန်တွင် အတွင်းဝန် ဦးကျော်၏အခန်း၌ အရေးကြီးသော

အစည်းအဝေးရှိ၏။ ယခုအချိန်ကား ၂ နာရီပင် ခွဲနေလေပြီ။ အစည်းအဝေးကို ၃ နာရီထိုးပြီးမှ လုပ်ရတော့မည်။ ဤခေတ်ဆိုးကြီးအတွင်း မည်သည့်ကိစ္စကိုမျှ အချိန်မှန်မှန် မလုပ်ရ။ ဖြစ်သလို ဆောင်ရွက်သွားကြရတော့သည်။

ရုံးသို့ရောက်သောအခါ ၃ နာရီထိုးနေလေပြီ။ ဦးကျော်ပင် ရုံးသို့မရောက်သေး အစည်းအဝေးမှာ မည်မျှကြာမည်နည်း။ များစွာမကြာပါစေနှင့်ဟု ဦးတင့်ဆွေနှင့် အတူ ဆုတောင်းကြကုန်၏။ ယနေ့ စနေနေ့ဖြစ်သောကြောင့် ၄ နာရီထိုးသော် သင်္ဘောနှင့် သားမယားများရှိရာ မအူပင်သို့သွားရမည်။ ဦးတင့်ဆွေမှာလည်း သူ၏ သားမယားများရှိရာ မှော်ဘီ (တိုက်ကြီး)သို့ ခပ်စောစောပင် သွားလိုသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အစည်းအဝေး မြန်မြန်ပြီးပါစေဟု ဆုတောင်းကြလေသည်။

၃ နာရီနှင့် ၁၅ မိနစ်အချိန်တွင် အစည်းအဝေးကို ကျင်းပလေသည်။ အစည်းအဝေးရှည်မည်စိုးသောကြောင့် စကားများများမပြောကြ။ လိုရင်းလောက်ကို သာ ပြောကြသောကြောင့် ၄ နာရီတွင် အစည်းအဝေးပြီးသွား၏။ မအူပင်သို့သွား မည့် သင်္ဘောမှာ ၄ နာရီတွင်ထွက်မည်။ ယခုလည်း ၄ နာရီထိုးပြီ။ သင်္ဘောဆိပ်သို့ အနည်းဆုံး ၁၀ မိနစ်ခန့်သွားရမည်။ သင်္ဘောမီပါဦးမည်လော။ ရန်သူ လေယာဉ်ပျံများလာသောကြောင့် ဤသို့ဖြစ်ရလေသည်ဟု သူတို့ကို စိတ်ဆိုးမိ လေသည်။ သို့သော် စိတ်ဆိုးနေ၍မဖြစ်။ သင်္ဘောကို မိလိုမိငြား သွား၍ကြည့်လေ ဦးမည်ဟု စိတ်ကူးကာ မော်တော်ကားကို အမြန်အမောင်းခိုင်းကာ သင်္ဘောဆိပ်သို့ ထွက်လာခဲ့၏။ အိမ်သို့ဝင်ကာ မအူပင်သို့ ယူသွားရန် ပြင်ထားသောပစ္စည်းများကို ယူရန်ပင်အချိန်မရ။ အဝတ်တစ်ထည်ကိုယ်တစ်ခုနှင့်သာ ထွက်လာခဲ့ ရလေသည်။

ကံအားလျော်စွာ သင်္ဘောဆိပ်သို့ရောက်သော် သင်္ဘောမခွာသေး။ သင်္ဘောထဲ သို့ အတင်းပြေးဆင်းရတော့၏။ သင်္ဘောထဲလည်းရောက် သင်္ဘောလည်း ဆိပ်ကမ်းမှခွာလေတော့သည်။ သင်္ဘောတစ်ခုလုံး ခရီးသည်များနှင့် ကြပ်နေသော ကြောင့် ထိုင်စရာ တစ်ကွက်မျှမရှိ။ ရပ်ပြီးလိုက်ရန်သာ နေရာရှိတော့သည်။ ရပ်ပြီးလိုက်ရန် နေရာပင် ကောင်းသောနေရာတွင်မရ။ သင်္ဘောအောက်ထပ် ဘျိုင့်လာနားတွင် ဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းကောင်းရပ်တည်၍မရ။ အတက်အဆင်း လူများကို ခဏခဏ ရှောင်တိမ်းပေးနေရလေသည်။ ဤခေတ်မျိုးတွင် ဖြစ်သလိုသာ သွားလာရပေမည်။ ညည်းညူနေလည်း အကျိုးမရှိ။

တွံတေးအလွန် သုံးလေးမိုင်ခန့်သို့ ရောက်သောအခါ တူးမြောင်းထဲတွင် ရေနည်းနေသောကြောင့် သင်္ဘောမှာ ဆက်လက်၍မသွားနိုင်တော့ပြီ။ ကမ်းဘေးတွင်

ဆိုက်ကပ်ထားရ၏။ ရေတက်လာသည်တိုင်အောင် စောင့်နေရပေဦးမည်။ မြန်မြန်ရောက်လိုမှ အနေးဖြစ်ရလေတော့သည်။ မစ္စတာချာကရာဘတီနှင့် မစ္စတာအာရားတို့မှာလည်း အတော်စိတ်ပျက်ကြ၏။ သူတို့ ၂ ယောက်နှင့် တစ်သင်္ဘောတည်းစီး၊ တစ်ခရီးထဲသွားသူများပေတည်း။ သူတို့လည်း သားမယား တို့အား ပို့ထားရာ မအူပင်သို့ သွားမည့်သူများဖြစ်ကြလေသည်။

တစ်နာရီခန့်ကြာမှ တွံတေးတူးမြောင်းမှ ထွက်ရလေသည်။ မအူပင်သို့ သင်္ဘောအရောက်နောက်ကျပေလိမ့်မည်။ သင်္ဘောထဲတွင် ခရီးသည်အပေါင်း တို့လည်း တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် အသိအကျွမ်းဖြစ်သွားကြကုန်၏။ တရပ်၊ ကုလား၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ မည်သူမဆို ရန်သူ့ပုံအတွက် ဆင်းရဲဒုက္ခ တွေ့ခဲ့ကြရသူချည်းဖြစ်သောကြောင့် တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ညှာတာ ထောက်ထားကြလေသည်။ မောက်မာခြင်း၊ ခက်ထန်ခြင်း ကင်းကြကုန်၏။ ဤကား ဂျပန်ပုံများ၏ ကျေးဇူးတစ်မျိုးပေတည်း။

မအူပင်သို့ရောက်သောအခါ ၁၁ နာရီထိုးပြီ။ သားသမီးတို့လည်း အိပ်ကုန်ကြပြီ။ ၁၂ နာရီထိုးခါနီးမှ ညစာစားသောက်ရ၏။ အဆာလွန်နေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းကောင်းမစားနိုင်။

ပုလိပ်မင်းကြီး၏လက်မှတ်ကို မရထားသောသူတို့၏ မော်တော်ကားများကို ရန်ကုန်ပုလိပ်များက စစ်ဘက်တွင် အသုံးပြုရန်အတွက် လိုက်၍သိမ်းနေ မိမိ၏မော်တော်ကားကို သိမ်းမည်စိုးသောကြောင့် အတော်သတိထားကာ ရှောင်နေရလေသည်။ ပုလိပ် မင်းကြီးထံ စာတင်ထားသော်လည်း ယခုထက်တိုင် ပုလိပ်မင်းကြီးအမိန့်စာကို မရသေး။ ကနေ့ည စိတ်ချလက်ချ အိပ်ရမည်။ သာဓု၊ သာဓု။

၂၅၊ ၁၊ ၄၂။

လဆန်း ၁၀ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

အိမ်ကို ဗုံးမှန်သည်မှာ ၂၅.၁၂.၄၁ နေ့ကဖြစ်သောကြောင့် ယနေ့ တစ်လ တိတိရှိပြီ။

တစ်နေ့ကရော၊ မနေ့ကရော ရန်သူလေယာဉ်ပျံတို့ တစ်နေ့လျှင် ၂ ကြိမ်တိုင်တိုင် ရန်ကုန်သို့ လာရောက်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ရန်ကုန်မှ တိုက်လေယာဉ်ပျံတို့က ထွက်၍ ခုခံကြသောကြောင့် ရန်ကုန်မြို့ပေါ်သို့ ဗုံးများမကျချေ။ ယနေ့လည်း ရန်ကုန်သို့ လာသေးသလားမပြောတတ်။ ဤမအူပင်မြို့တွင်ကား အေးချမ်းလှပေ၏။ လေယာဉ်ပျံအသံကိုလည်း မကြားရ။ လေဘေးဥဩသံကိုလည်း မကြားရ။ စစ်အကြောင်းကိုလည်း ဆွေးနွေးခြင်းမပြုကြ။ အလွန်တရာမှ စိတ်ချမ်းသာ ပေသည်။

ရန်ကုန်နှင့် မအူပင်မှာ မိုင် ၅၀ ခန့်မျှ ဝေးကွာသော်လည်း မိုင် ၅၀၀ မျှ ဝေးကွာသည်ဟု ထင်မှတ်ရပေသည်။ လေယာဉ်ပျံသံ၊ ဥဩသံတို့ကို နာရီနှင့် အမျှ ကြားနေရသောကြောင့် ပြေးနေရ၊ လွှားနေရသော ရန်ကုန်မြို့တွင် ၆ ရက်ခန့် နေရပြီးနောက် ထိုအသံတို့ကို မကြားရသောနေရာ၌ ချစ်ခင်ရင်းနှီးသော သားသမီး၊ ဇနီး၊ ဆွေမျိုးတို့နှင့် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် တစ်ရက်တာမျှ နေရသည်မှာ လောကနိဗ္ဗာန်ဟု ထင်မှတ်ရပေသည်။ သားသမီးဖြစ်ကြသော မောင်မွှေး၊ မမွှေးတို့ မှာလည်း ကွဲကွာနေသောဖခင်နှင့်ပြန်တွေ့ရသောအခါ ဝမ်းသာ၍မဆုံးတော့ပြီ။

၁။ (ရို့ဘောင့်လမ်း၊ (ယခု နှင်းဆီကုန်းလမ်း)အမှတ် ၉၉၊ ဦးစိန်တင်တို့အိမ်ကို ဗုံးထိရာ မီးဖိုဖျက်သွားသည်။)

မောင်မွှေးသည် သူ၏ သုံးဘီးစက်ဘီးပေါ်တွင် သုံးပုံဖဲ သစ်သားချပ်ကလေးများကို တင်ဆောင်ယူလာပြီးလျှင် ဗုံးကျ၍ ထိခိုက်သော လူနာတွေဖြစ်သည်။ ဆေးကုပေးပါဟုဆိုကာ ကစားလေသည်။ ကလေးများမှာ ရှာရှာဖွေဖွေကစားတတ်ပလေဟူ၍လည်း မဆိုသာ။ ခေတ်အလိုက် ကစားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ခေတ်မီသောကလေးဟု ဆိုရပေမည်။

ညနေသုံးနာရီခန့်အချိန်တွင် တနင်္ဂနွေ ဂေဇက်ကိုဖတ်ရ၏။ မနေ့က တိုက်ပွဲတွင် ရန်သူဗုံးကြဲတိုက်လေယာဉ်ပျံ ၇ စင်းစလုံးကို ပစ်ချလိုက်ရုံမျှမက တိုက်လေယာဉ်ပျံ ၉ စင်းတို့ကိုလည်း ပစ်ချလိုက်သည်ဟု ပါလာသောကြောင့် ဝမ်းမြောက်အားတက်မိတော့သည်။

ညနေစောင်းတွင် မြစ်ကမ်းခြေတစ်လျှောက် မြင့်နှင့်အတူ လမ်းလျှောက်ကြလေသည်။ လေညှင်းခံထွက်ကြသူ ကုလား၊ မြန်မာ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ကလေး၊ လူကြီးများနှင့် ပြည့်နှက်လျက်နေလေသည်။ မအူပင်ကား ရှေးနှင့်မတူ၊ အလွန်ပင်စည်ကားလျက်နေလေပြီ။ အချို့သော ဧည့်သည်ကုလားများသည် မြစ်ကမ်းခြေတွင် ဝိုင်းများဖွဲ့ကာ အပျော်တမ်းဖဲရိုက်ကစားနေကြလေသည်။ ရန်ကုန်တွင်ရှိနေကြသောကုလားများ ဤသို့ကစားနိုင်ကြပါမည်လော။

အစိုးရအရာရှိများနေထိုင်ရာဘက်ဆီသို့ လျှောက်သွားကြသောအခါ ထိုအပိုင်းတွင် နေထိုင်ကြသော အရာရှိသားမယားအပေါင်းတို့သည် ကျေကျေ နပ်နပ်နေထိုင်လျက် ရှိနေကြသည်ကို မြင်ရလေသည်။ ရှေးနှင့်မတူတော့ပြီ။ ရှေးအခါက ရန်ကုန်မှာ နတ်ဘုံနတ်နန်းဟုထင်၍ မအူပင်ကဲ့သို့ ခြင်ပေါသောမြို့ကို ငရဲပြည်ဟု ထင်မှတ်ခဲ့ကြသော်လည်း ယခုအခါတွင်မူကား ရန်ကုန်မှာ ငရဲပြည်နှင့်တူနေလေပြီ။ မအူပင်မှာ နတ်ပြည်နှင့်တူနေလေပြီ။ ရှေးက အရာရှိများကို ရန်ကုန်သို့ပို့လျှင် များစွာဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ ရန်ကုန်သို့ပြောင်းရစေရန် ကြိုးစားကပ်ရပ်ကြကုန်၏။ ယခုမူကား ရန်ကုန်သို့မပြောင်းရစေရန် ကြိုးစား ကပ်ရပ်ကြကုန်၏။ ရှေးအခါက မအူပင်သို့ရောက်နေသော အရာရှိတို့သည် မအူပင်မှ ပြောင်းရပါစေဟု ဆုတောင်းခဲ့ကြ၏။ ယခုအခါတွင်ကား မအူပင်မှ မပြောင်းရပါစေနှင့် ဆုတောင်းနေကြပေလိမ့်မည်။

၇ နာရီ ၁၅ မိနစ်တွင် စစ်သတင်းကို နားထောင်သောအခါ မော်လမြိုင်ဘက်ဆီတွင် ခုခံနေသေးကြောင်း၊ ယနေ့နံနက်တွင် ရန်ကုန်၌ လေဘေးဥဒြဟုတ်သော်လည်း ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ မရောက်လာကြဟု သိရှိရလေသည်။

လွန်ခဲ့သည့် ၂ ရက်ကတိုက်ပွဲများတွင် ဂျပန်တို့ အတော်အထိနာသွားသောကြောင့် မလာဝံ့ကြဟန်တူလေသည်။ နောင်မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်မသိ။

ယခုအခါ ဦးစောအကြောင်း မေ့ကုန်ကြလေပြီ။ သတင်းစာများတွင်လည်း မဖတ်ရတော့ပြီ။ သူ့အကြောင်း ပြောဆိုကြသည်ကိုလည်း မကြားရတော့ပြီ။ ဦးစောသာ ဤအကြောင်းကိုသိမှုကား ဝမ်းနည်းအားငယ်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်။ တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်တို့၏ သွားရာလမ်းကို သွားရခြင်းမျှ ဖြစ်၏။

တိုင်းရေးပြည်ရေးဇာတ်ခုံတွင် ဦးစောဝင်စေ။ ဆာပေါ်ထွန်းထွက်စေ။

၂၆၊ ၁၊ ၄၂

လဆန်း ၁၁ ရက်။

မအူပင်မှ နံနက် ၆ နာရီထွက်သောသင်္ဘောနှင့်လိုက်၏။ ပထမတန်းထဲတွင် လူများပြည့်နေသောကြောင့် အပြင်ဘက် ကုန်းပတ်ပေါ်မှပင် လိုက်လာလေသည်။ သင်္ဘောခ ၁၄ ပဲသာ ကျ၏။ ဤကဲ့သို့သော ခေတ်ဆိုးကြီးထဲတွင် ပိုက်ဆံ သက်သာလေ ကောင်းလေပင်။ ထိုင်၍လိုက်လာရန် ပက်လက်ကုလားထိုင်တစ်လုံး ကို တမတ်ပေး၍ ငှား၏။ အတော်နေရာကျလေသည်။ မနီးမဝေးတွင် ဦးချစ်မောင်တို့ သားအဖလည်း ပါလာကြလေသည်။ သူလည်း ပထမတန်းတွင် နေရာမရသော ကြောင့် အပြင်ဘက်က လိုက်လာကြ၏။ တစ်လမ်းလုံး စစ်အခြေအနေအကြောင်း သာ ပြောကြား၍လာကြ ကုန်၏။ အရေးအကြောင်းရှိလျှင် မည်သို့ပြေး မည်သို့ပြောင်းရမည့်အကြောင်းတို့ကို ဆွေးနွေးကြကုန်၏။ အစိုးရအမှုထမ်းများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ထင်သလို၊ စိတ်ကူးပေါက်သလို စီမံ၍မဖြစ် အစိုးရက စီမံသည့်အတိုင်း မီးဆင်ကိုကြည့်၍ ကရပေလိမ့်မည်။ လွတ်လပ်ခွင့်ကား အနည်းငယ်မျှ မရှိပေ။ ထားဝယ်မှထွက်ပြေး လာခဲ့ကြသော အစိုးရ အရာရှိအချို့တို့ ၏အကြောင်းများကို ကြားသိရသမျှ ဖောက်သည်ချကြလေသည်။ ရန်ကုန်ပြန် ရောက်လျှင် မော်လမြိုင်ကျပြီဟူ၍များ ကြားမည်လားဟု တထင့်ထင့်နှင့် လိုက်ပါ လာကြရလေသည်။ အတော်ပင်အားငယ် ပူပန်မိကြကုန်၏။

တွံတေးတူးမြောင်းထဲသို့ ဝင်သောအခါ ၁၀ နာရီခွဲနေလေပြီ။ ဦးချစ်မောင် တို့သားအဖတွင် ပါလာသော ထမင်းဟင်းတို့ကို ကပ်စားလေသည်။ တူးမြောင်းထဲ ရောက်ကာမှ ဟိုနေရာတွင် ရပ်ခိုင်း၊ သည်နေရာတွင်ရပ်ခိုင်းနှင့် သင်္ဘောမှာ ရန်ကုန်သို့ တော်တော်နှင့်မရောက်နိုင်။ ၂ နာရီခွဲပြီးမှသင်္ဘော ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းတွင် ဆိုက်တော့၏။ သင်္ဘောဆိုက်သောအချိန်တွင် လေဘေးဥဩမမှုတ်ပါစေနှင့်ဟူ၍သာ

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

ဆုတောင်းရလေသည်။ ဆုတောင်းသည့်အတိုင်းပင် လေဘေးဥဩ မမှုတ်။ ဆုတောင်းပြည့်၏။

သင်္ဘောဆိပ်မှ တိုက်ရိုက်ပင် ရုံးသို့သွား၏။ ရုံးရောက်သောအခါ မော်လမြိုင် မှအရာရှိအချို့ကို လွတ်လပ်ရာအရပ်သို့သွားနိုင်ပြီဟု ဆိုင်ရာက သွားခွင့်ပြုလိုက် ပြီဖြစ်ကြောင်း ကြားသိရလေသည်။ မော်လမြိုင်ကျတော့မည်လော။ မော်လမြိုင်မှ ဘီလူးကျွန်း ကွမ်းရိုက်ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြသော ညီအစ်ကို၊ မောင်နှမ၊ ဆွေမျိုးအပေါင်းတို့အတွက် စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်မိ၏။ သို့သော် မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်။ ကံအကြောင်းကိုသာ အောက်မေ့ရတော့သည်။

သတင်းစာတွင်လည်း ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ထဲ၌ ကုန်သင်္ဘော ၂ စင်းတို့ကို ရန်သူတို့က နှစ်မြှုပ်လိုက်ကြောင်း ပါလာ၏။ အခြေအနေမှာ တစ်နေ့တစ်ခြား ဆိုးရွား၍သာ လာလေတော့သည်။ မည်မျှကြာအောင် ဤသို့ဖြစ်နေဦးမည်နည်း။ မည်သည့်အခါတွင် ရန်သူတို့ကို အောင်မြင်မည်နည်း။

ရုံးမှဆင်းသောအခါ ရန်သူများ မော်ချီဘက်မှလည်း ချီတက်တိုက်ခိုက်နေပြီဟု သတင်းသွဲ့သွဲ့ကြားရ၏။ မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်မသိ။

မနက်က လေဘေးဥဩ ၂ ကြိမ်တိုင်တိုင်ပေးသည်ဟု ကိုလှရှိန်ပြော၍ သိရလေသည်။ ထိုအချိန်က (မအူပင်-ရန်ကုန်) သင်္ဘောထဲတွင် ရှိသေး၏။

ညစာကို ကိုလှရှိန်တို့လင်မယားနှင့် စားသောက်နေခိုက် ပြည်လမ်းနှင့် ပြည်ထောင်စုရိပ်သာလမ်းဖြတ်ရာ လမ်းအလယ်တည့်တည့်တွင် ကွန်ကရစ်ဖြင့် လုပ်ထားသော ပုလိပ်လမ်းပြရာခုံမြင့်ကလေးကိုတိုက်ကာ မော်တော်လော်ရီတစ်စင်း မှောက်သော အသံကိုကျယ်လောင်စွာကြားရလေသည်။ ဒေါ်လှရှိန်မှာ ဗုံးကွဲသံ ထင်မှတ်၍ အတော်ပင်လန့်ဖျပ်၍သွား၏။ မော်တော်လော်ရီမှောက်ကြောင်းသိမှ အတော်စိတ်အေးသွားရှာ၏။ ဤခုံမြင့်ကလေးကိုတိုက်ကာ မှောက်သော မော်တော်ဘတ်၊ မော်တော်ကား၊ မော်တော်လော်ရီများ အတော်များပြီ။ မီးထိန်အောင် ထွန်းရသောခေတ်တွင် ဤခုံမြင့်မျိုးမှာ ကိစ္စမရှိသော်လည်း မှောင်ချထားသော ညများတွင်ကား မော်တော်ယာဉ်တို့အား များစွာမှ ဘေးတွေ့စေတတ်လေသည်။ ဤခုံမြင့်မျိုးကို ဖျက်ပစ်သင့်ပေပြီ။ ပုလိပ်များမှာ အခြားအလုပ်များကိုလုပ်နေရ သောကြောင့် ဤကိစ္စမျိုးကို ဂရုမစိုက်နိုင်ပေ။

ညစာစားပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကောင်းကင်တွင် လေယာဉ်ပျံတို့၏ အသံများကို ဆူညံစွာကြားရ၏။ ကိုယ့်ဘက်က လေယာဉ်ပျံလော၊ သူ့ဘက်က

လေယာဉ်ပျံလောဟု မသိရ။ အသာနားထောင် နေကြရလေသည်။ ဤသို့ နားထောင် နေခိုက်မှာပင် လေဘေးဥသြသံကို ကြားသောကြောင့် နေရာမှထကာ မြေပူထဲ ဆင်းကြလေသည်။ ဂူအတွင်း စကားတပြောပြောနှင့် နေကြကုန်၏။ ကြောက်စိတ် လန့်စိတ်လည်း များစွာမရှိတော့ပြီ။

များမကြာမီပင် ဒုံးဒုံးဒိုင်းဒိုင်းဟူသော အသံများကို ကြားရ၏။ အမြောက်သံ လော၊ ဗုံးပေါက်ကွဲသံလော ဟူ၍ကား ခွဲခြား၍မရ။ အဝေးကြီး၌ ကျသည်ဟူ၍ကား သိရှိကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် များစွာထိတ်လန့်ခြင်း မဖြစ်ကြချေ။ အနီးအနားတွင် ကျမည်ဖြစ်မှုကား မကြောက်ဘဲ နေပါမည်လော။

၁၀ နာရီထိုးပြီးမှ ဘေးကင်းဥသြကို ကြားရလေသည်။ လက်ဖက်ရည် ကြမ်းနှင့် မြေပဲယိုတို့ကို စားသောက်ကြရင်း စစ်၏အခြေအနေအကြောင်းကို ဆွေးနွေးပြောဆိုကြ၏။ အားတက်စရာများစွာမရှိ။ သထုံနယ်မှ အရာရှိများကိုပင် လွတ်လပ်ရာသို့ သွားနိုင်ပြီဟု ဆိုင်ရာကအမိန့်ရှိကြောင်း ပြောပြလေသည်။ ဟုတ်မဟုတ်မသိရသေး။ အကယ်၍ ဟုတ်မှုကား အခြေအနေမှာ များစွာမလှတော့ ပြီ။ ပြေးလွှားရန် အကြောင်းများကို ဆွေးနွေးကြလေသည်။ သို့သော် အစိုးရက မည်သို့မျှအမိန့်မပေးသေးသောကြောင့် မည်သို့မျှ မစီမံတတ်ကြပေ။ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မချနိုင်ကြဘဲ အစည်းအဝေးကို ၁၂ နာရီအချိန်တွင် အဆုံးသတ်ကြလေသတည်း။

မနက်ဖြန်မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်နည်း။
စောင့်ကြည့်ကြဦးစို့။

၂၇၊ ၁၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၂ ရက်။

ညွန့်မောင်၊ တင်အံ့၊ မဟာရန်တည်းဟူသော တပည့်ကျော် သုံးယောက်တို့ သည် စွန့်ခွာ၍မသွားကြ။ စွဲစွဲမြဲမြဲပင် ရှိနေကြလေသည်။ သူတို့ဂတိအတိုင်း တည်းကြပေ၏။ ဆိုးတူ ကောင်းဖက်နေကြမည့်သူတို့တည်း။ ကောင်းလျှင်နေမည်၊ ဆိုးလျှင် ပြေးမည်ဟူသော တပည့်အစားထဲကမဟုတ်ကြပေ။

သူတို့တစ်တွေ ကိုယ့်အကျိုးကိုကြည့်လျှင် သူတို့၏အကျိုးကိုလည်း ကိုယ်ကကြည့်ရပေမည်။ မဟာရန်၏သားမယားတို့ကား ဘင်္ဂလားတွင်ရှိနေကြ ကုန်၏။ သူတို့အတွက် ပူပင်စရာမရှိ။ ပြေးလွှားစရာရှိလျှင်လည်း အတူတူပင် ပြေးလွှားနိုင်လေသည်။

တင်အံ့ကား သူတို့ကဲ့သို့ လွတ်လပ်သူမဟုတ်။ သူ၏မယားနှင့် သားသမီး ၅ ယောက်တို့အတွက် ကြည့်ရပေဦးမည်။ သူတို့အား မအူပင်တွင် ပို့ထားရမှာက လည်း သူတို့အတွက် နေစရာမရှိ။ အကယ်၍ အေးချမ်းသည့်တိုင်အောင် ရန်ကုန်တွင်နေကြဟုဆိုလျှင် နေကြမည်ကား မလွဲပေ။ သို့သော် အရေးကြုံလာ၍ ပြေးရလွှားရမည်ဖြစ်မှု အရွယ်မရောက်သေးသော သားသမီး ၄၊ ၅ ယောက်နှင့် မည်သို့ပြေးလွှားနိုင်ပါအံ့နည်း။ ယခုအခါ သူတို့အတွက် စီမံမှ တော်မည်ဟု တွေးမိသည့်အတိုင်း တင်အံ့နှင့်တိုင်ပင်၏။ မန္တလေးသို့ မီးရထားသွားနေခိုက် သူတို့အား မန္တလေးသို့ ပြန်လွှတ်ထားရလျှင် ကောင်းပေမည်။ နောင် အေးအေး ချမ်းချမ်းရှိသောအခါကျမှ ပြန်၍လာရန်ဖြစ်၏။ သူတို့သွားဖို့ စရိတ်အလုံအလောက် ပေးလိုက်မည်။ သူတို့စားသောက်ဖို့လည်း အတော်အသင့် ပေးလိုက်မည်။ ဤအကြံကို တင်အံ့သဘောတူ၏။ မနက်ဖြန် မန္တလေးသို့သွားရန် ပြင်ဆင် ပေတော့ဟု ပြောလိုက်၏။ ဤသို့ မစီမံလျှင် နောင် သူတို့ဆင်းရဲမှုနှင့် တွေ့ကြုံပါက

ကိုယ့်ပယောဂနှင့် ကင်းမည်မဟုတ်။ သူတို့က ကိုယ့်အပေါ်တွင် ကောင်းလျှင် ကိုယ်ကလည်း သူတို့အပေါ်တွင် ကောင်းရပေမည်။

ညကလာသော ရန်သူလေယာဉ်ပျံတို့သည် ဗုံးများကိုချ၍မသွား၊ ကာတွန်းရုပ်ပုံ စာရွက်များကိုချ၍ သွားလေသည်။ ကာတွန်းပေါင်း လေးမျိုးမျှ မြင်ရလေသည်။ အင်္ဂလိပ်ကို ဝက်ရုပ်ကဲ့သို့ ဆွဲထားပြီးလျှင် မြန်မာအဝတ်အစားနှင့် လူသုံးယောက်က လိုက်၍နေသောပုံ၊ အင်္ဂလိပ်အား ဘီလူးအသွင် ရေးဆွဲထားသောပုံ၊ သုံးရောင်ချယ် အလံကြီးကို ရှေ့ကထမ်း၍ ချီတက်လာသော မြန်မာများ၏ပုံနှင့် အာဇာနည်တို့ ၏ပုံများကို ရေးဆွဲထားလေသည်။ သုံးရောင်ချယ်အလံကြီးနှင့် ပုံထိပ်က အင်္ဂလိပ်များကို မောင်းထုတ်ကြ၊ လွတ်လပ်ရေးတပ်ကြီးကို ဝင်ကြပါဟု ပါလာလေ သည်။ ဤကိုထောက်ခြင်းအားဖြင့် ဂျပန်တို့လက်အောက်သို့ ရောက်သွားသော နယ်များတွင် မြန်မာတို့အား လက်နက်ပေးပြီးလျှင် နောင် အင်္ဂလိပ်တပ်များနှင့် တိုက်ရသည့်အခါ မြန်မာများကို ရှေ့ကထမ်း၍ တိုက်ပေလိမ့်မည်။ ထိုနယ်များမှ မြန်မာတို့ကား မည်သို့ဖြစ်ကြဦးမည်မသိ။ မော်လမြိုင်ဘီလူးကျွန်းတွင် တိမ်းရှောင် နေကြကုန်သော ညီအစ်ကို ဆွေမျိုးတို့အတွက် စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်မိ၏။ သို့သော် မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်။

မော်လမြိုင်အကြောင်း မည်သို့မျှမကြားရ။ တနင်္သာရီခရိုင်စစ်စခန်းမှာ မည်သို့မျှမထူးခြားဟူ၍သာ သာမန်အားဖြင့် သိရလေသည်။ ဈေးစကားတို့ကား အမျိုးမျိုးဖြစ်နေ၏။ မော်လမြိုင်တွင် လူတစ်ထောင်ခန့်သာရှိတော့သည်ဟူ၍လည်း ဆိုကြကုန်၏။ အံ့ဖွယ်မရှိ။ ဤသို့သောအခါမျိုးတွင် တစ်ထောင်မျှရှိသေးသည်ပင် တော်လှပေ၏။

ရန်ကုန်မှာလည်း အထက်အညာသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားသူတို့ အလွန်တစ်ရာမှ များပြားလှပေသည်။ ရန်ကုန်ကို ဗုံးကြဲစအခါက ရန်ကုန်မြို့မှ လူများ၊ ရန်ကုန်နှင့် မနီးမဝေးဖြစ်သော တိုက်ကြီး၊ မော်ဘီ၊ သင်္ကန်းကျွန်း၊ အင်းစိန်တို့တွင် ပြောင်းရွှေ့၍နေထိုင်ကြလေသည်။ ယခု ရန်သူတို့ မော်လမြိုင်အနီးသို့ရောက်ပြီဟု ကြားရသောအခါ ရန်ကုန်အနီးအနားတွင် နေရမည်မှာ မလုံသောကြောင့် အထက်အညာသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြပြန်လေပြီ။ အထက်အညာတွင် လူများပြည့်ကြပ်၍ နေလေတော့မည်။ အခြားလူများ ပြောင်းရွှေ့ကြသော်လည်း အချို့အစိုးရ အမှုထမ်း တို့ကား ရန်ကုန်မှ မခွာရသေးပေ။

ယနေ့ တစ်နေ့လုံး ရန်သူ လေယာဉ်ပျံများ မလာကြချေ။ ည ၈ နာရီခွဲခန့်

ညစာ စားသောက်နေခိုက် လေဘေးဥဩမှုတ်သောကြောင့် ညစာစားရင်း တန်းလန်းပင် ဂူအတွင်း ဆင်းကြရလေသည်။

ဂူထဲရောက်၍မျှမကြာသေးမီ အန်ကယ်ဒန်း၏သား အတင် ပါပေါက်လာ၏။ စကားပြောနေကြစဉ် အတင်က သူ၏အဆက်ကလေးများအကြောင်းကို ဖောက်သည်ချနေသဖြင့် တစ်ဂူလုံး တဝါးဝါးနှင့် နေကြလေသည်။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများကို သတိမရတော့ပေ။ လေယာဉ်ပျံထိုးဆင်းသောအသံ၊ အောက်မှပစ်သော အမြောက်သံတို့ကို ကြားမှ ခဏမျှ စကားပြတ်သွား၏။ နားထောင်နေသူတို့လည်း အပြင်ဘက်သို့ အာရုံစိုက်ကြလေသည်။ လေယာဉ်ပျံသံများ ဝေးသွားသောအခါ အတင်က စကားဆက်ပြန်၏။ အားလုံး တဝါးဝါးနှင့် နေကြရပြန်၏။ ရန်ကုန်သို့ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ လာဖန်များသောကြောင့် အတော်ပင် ရိုးနေလေပြီ။ ထို့ပြင်လည်း လေဘေးထက် ရန်သူတို့ မြန်မာပြည်တွင်းသို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်လာသောဘေးက ပိုမိုဆိုးရွားနေသောကြောင့် လေဘေးကို အပျော့ဟူ၍ ထင်မှတ်နေကြလေတော့သည်။

ဇုနာရီခွဲမှ ဘေးကင်းဥဩမှုတ်သံကို ကြားရလေသည်။ ဂူအတွင်းမှ တက်လာပြီးနောက် ထမင်းစားပွဲသို့ သွားသောအခါ ထမင်းပွဲရှိ ထမင်းဟင်းများကို ကာမန်၊ ဘူရှီ၊ မင်နီ^၂ (Carman, Bushy, Minnie) စသောခွေး သုံးလေးကောင်နှင့် ကြောင် ၂ ကောင်တို့က စားတော်ခေါ်လိုက်ပြီဖြစ်သောကြောင့် စားသောက်စရာဟူ၍ ဘာတစ်ခုမှ မကျန်တော့ကြောင်းကို သိရလေသည်။ ဖြစ်ပျက်ရပုံအကြောင်းများကို စုရုံးကာ ရယ်မောပြောဆိုနေခိုက် ဟယ်လပင်လမ်း (ပြည်ထောင်စုရိပ်သာလမ်း) နှင့် ပြည်လမ်းဆုံရာ အလယ်တွင် ပြုလုပ်ထားသော ပုလိပ်လမ်းပြရာခုံမြင့်ကလေးကို မော်တော်ကား တိုက်လိုက်သောအသံကိုကြားလိုက်ရ၏။ မော်တော်ကား မှောက်သွားသည်ဟု ထင်မှတ်ရလေသည်။ မနေ့ညကလည်း ဤနေရာကိုပင် မော်တော်လော်ရီ တိုက်ခဲ့လေသည်။ အနီးအနား အိမ်များမှထွက်၍ အကူအညီပေးကြလေသည်။ ဤခုံမြင့်ကလေးကိုဖျက်ပစ်ရန် အချိန်တန်ပြီ။

၁။ အတင်မှာ ဦးဘဒွန်း၏စတုတ္ထသား။ ယခုရန်ကုန်ခရိုင် မီးသတ်အရာရှိ ဦးလှတင်။
၂။ Carman, Bushy, Minnie.

ညစာစားနေရင်း မြေဂူတွင်းသို့ ဆင်းပြေးရ၊ တက်လာပြန်သော အခါတွင် လည်း အစားအစာများကို ခွေးနှင့်ကြောင်တို့က စားတော်ခေါ်သွားကြသဖြင့် ထပ်မံမစားရလေရကာ အားလုံးပင် မကျေမနပ် ဖြစ်နေကြကုန်၏။ ကံအားလျော်စွာ အတင်က သူကိုယ်တိုင် မြို့ထဲသို့သွား၍ ခေါက်ဆွဲဝယ်ပေးမည်ပြောသောကြောင့် ကျေးဇူးတင်စွာနှင့် သူ့အား အဝယ်လွှတ်လိုက်ရလေသည်။ သူပြန်ရောက်သောအခါ အားလုံးပင် အားရပါးရ စားသောက်ကြကုန်သတည်း။

ညအိပ်ရာမှထပြီး ဂူထဲဆင်းမပြေးရပါစေသတည်း။

၂၈၊ ၁၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၃ ရက်။

ညက ဆုတောင်းပြည့်လေသည်။ အိပ်ရာဝင်ကတည်းက ဥဩသံမကြားရ။
ကောင်းစွာအိပ်ရ၏။

ရန်ကုန်ဂေဇက်တင်းစာကို နံနက်စောစောဖတ်သောအခါ မနေ့ညက
ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံတစင်းကို တိုးကြောင်ကလေးအနီးတွင် ညတိုက်လေယာဉ်ပျံ
တစင်းက ဖျက်ချလိုက်ကြောင်း တွေ့ရသောကြောင့် အတော်ပင်ဝမ်းမြောက်ကြ၏။
ညတွင် တက်၍တိုက်ရန် ညတိုက်လေယာဉ်ပျံများလည်း ရန်ကုန်သို့ ရောက်နေ
ပြီဖြစ်ကြောင်း သိရသောကြောင့်လည်း အတော်ပင်အားတက်ကြလေသည်။

မော်လမြိုင်ကို စစ်ဘက်ကအုပ်ချုပ်နေပြီဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း စစ်ဘက်မှ
ကျေညာလေသည်။ မော်လမြိုင်မြို့ ရန်သူ့လက်တွင်းသို့ရောက်သွားပြီဟု ထင်မှတ်
နေခဲ့သော်လည်း ယခုထက်တိုင် ရန်သူများ မသိမ်းပိုက်နိုင်သေးကြောင်း သိရသော
ကြောင့်လည်း များစွာအားတက်ဝမ်းမြောက်ရလေသည်။

မလေးကျွန်းဆွယ်တွင် ဗဟတ်ဗတန်မြို့ ရန်သူတို့လက်သို့ ရောက်ရပြီ
ဟူသောသတင်းကို ကြားသောအခါ အနည်းငယ် အားငယ်သွားပြန်လေသည်။
ထိုမြို့ကား စင်္ကာပူနှင့် မိုင် ၆၀ မျှသာဝေးတော့သည်။ သို့သော် မြန်မာပြည်တွင်ကား
စင်္ကာပူ၊ မလေးကျွန်းဆွယ်အခြေအနေများကို ဂရုစိုက်နိုင်။ မြန်မာပြည်၏
အခြေအနေကိုသာလျှင် ဂရုစိုက်နေကြသည်။ မော်လမြိုင်ကျမည်ဆိုလျှင် ဝမ်းနည်း
အားငယ် စိုးရိမ်ကြမည်။ မော်လမြိုင်မရောက်သေးလျှင် ဝမ်းမြောက် အားတက်
ကြမည်။ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်တွင် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများလာ၍ ဗုံးကြဲလျှင် ထိတ်လန့်
ကြောက်ရွံ့ ထွက်ပြေးကြမည်။ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်သို့ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ မရောက်နိုင်
အောင် တိုက်လေယာဉ်ပျံတို့က တားဆီးထားမည်ဆိုလျှင် ဝမ်းမြောက် အားရကြ

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

မည်။

လွန်ခဲ့သည့် သုံးလေးရက်အတွင်းက ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ အမြောက်အများ တို့ကို ပစ်ချလိုက်ရုံမျှမကသေး၊ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံတို့သည် ရန်ကုန်မြို့ပေါ်တွင် ဗုံးကြဲမချနိုင်သောကြောင့် ထိတ်လန့်နေသောစိတ်များ အတော်ကလေး ကင်းစပြု လာ၏။ မော်လမြိုင်ရန်သူ့လက်တွင်းသို့ မရောက်သေးသည့်အတွက်လည်း အတော်ကလေး ကြောက်စိတ်ပြေလာကြကုန်၏။ လူ့စိတ်ကား ခဏခဏပင် ပြောင်းနေလေသည်။

တင်အံ့တို့လင်မယားနှင့် သားသမီး ၅ ယောက် နံနက်စောစောကတည်းက မန္တလေးသို့ မီးရထားနှင့် ပြန်သွားကြလေပြီ။ ညတိုင်း အလွန်ကျဉ်းကြပ်သော ကျင်းကလေးအတွင်း ကြပ်ကြပ်တည်းတည်းနှင့် ဝင်အိပ်ရသော လေဘေးဒုက္ခမှ ကင်းကြလေပြီ။ မည်မျှဝမ်းမြောက်ကြမည်နည်း။

နံနက် ၁၀ နာရီခန့်အချိန်တွင် လေဘေးဥဩမှုတ်သောကြောင့် ဂူထဲ ဆင်းနေရလေသည်။ ဂူအတွင်းမှာပင် စကားပြောသူပြော၊ သတင်းစာဖတ်သူဖတ် နှင့် နေကြ၏။ လေယာဉ်ပျံတို့၏ အသံများကိုသာ ကြားရ၍ ဗုံးပေါက်ကွဲသော အသံကလည်းကောင်း၊ လေယာဉ်ပျံပစ်အမြောက်သံကိုလည်းကောင်း မကြားရချေ။ တစ်နာရီခန့်ကြာသော် ဘေးကင်းဥဩသံကို ကြားရလေသည်။

ဂူတွင်း၌ထိုင်ကာ စကားပြောနေခိုက် လမ်းတွင် ဥဩပေးချက်နှင့် မိနေသော တရုပ် ၂ ယောက် ဂူထဲသို့ ပြေးဝင်လာကြကုန်၏။ သူတို့အားထိုင်ရာနေများကို ကြည်ဖြူစွာပေးလေသည်။ ကူမင်းမြို့မှလာ၍ ကုန်များကို လာဝယ်ကြသော တရုပ်တို့တည်း။ ရန်ကုန်မှ ကုန်များကို ကူမင်းမြို့သို့ လော်ရီများနှင့် တင်ဆောင်သွား မည်ဟု ပြောကြလေသည်။ တရုပ်ပြည်သတင်းများကို မေးသောကြောင့် သိချင်ရာ တို့ကို ပြောပြကြလေသည်။ ယခုမှ တွေ့ကြသောသူတို့ဖြစ်သော်လည်း ရှေးကသိဖူး သကဲ့သို့ ဖော်ဖော်ရွေရွေ ချစ်ချစ်ခင်ခင်ပင် စကားပြောဆိုကြလေသည်။ ဘေးအမျိုး မျိုး၊ ဒုက္ခအမျိုးမျိုးတို့နှင့် တိုးနေသောအခါကြီးတွင် လူမျိုးမရွေး တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ကူညီချင်သောစိတ်များ လူတိုင်းမှာပင် တိုးပွားလျက်နေလေသည်။ မာန်မာနများ ယုတ်လျှော့လျက်နေ၏။

၁၂ နာရီအချိန်မှ ဥဩမှုတ်သည်မှာ ၂ နာရီထိုးပြီးမှ ဘေးကင်းဥဩသံကို ကြားရလေသည်။ ဗုံးသံအမြောက်သံများကို မကြားရ။ လေယာဉ်ပျံသံတို့ကိုသာ ကြားရလေသည်။ တိုက်လေယာဉ်ပျံအချင်းချင်း တိုက်ကြဟန်တူ၏။ ရန်ကုန်

တိုက်ပွဲများတွင် ဗုံးကြဲလေယာဉ်ပျံများ ပျက်ကျသည်မှာ များလှပြီဖြစ်သောကြောင့် တိုက်လေယာဉ်ပျံများကိုသာ လွတ်ဟန်တူလေသည်။ ဤတိုက်ပွဲမှာ အတော်ပင် ကြာလေသည်။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ မည်မျှပျက်ကျသည်ကို သိလိုလှ၏။

နံနက်စာကို ၂ နာရီ ၁၅ မိနစ်မှ စားရလေသည်။ ၃ နာရီထိုးပြီးမှ ရုံးသို့ ရောက်၏။ ရုံးတက်ချိန်တို့မှာလည်း မမှန်တော့ပြီ။ ဖြစ်ချင်ရာ ဖြစ်နေတော့၏။ ရှေးနှင့် အနည်းငယ်မျှမတူ။

ရုံးရောက်သောအခါ နေ့ခင်းကတိုက်ပွဲတွင် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ ၇ စင်းကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သည်ဟု သတင်းသုံးသပ်ကြားရ၏။ ဟုတ်မဟုတ်မသိ။ စစ်ဘက်က ကျေညာချက်ကိုမြင်မှ အမှန်ကို သိရတော့မည်။

ညက ဘန်ကောက်မြို့ကို ဗုံးသွားကြသည့် သတင်းကိုလည်း သိရလေသည်။ ဤသတင်းကား သတင်းအမှန်ပင်ဖြစ်၏။ ဘန်ကောက်မြို့ကို အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန် လေယာဉ်ပျံတို့သွား၍ ဗုံးကြဲသည်မှာ သုံးကြိမ်ရှိပြီ။ ဘန်ကောက်သူ ဘန်ကောက် သားတို့ မည်မျှကြောက်ကြမည်နည်း။ မည်မျှ ကစဉ့်ကရဲနှင့် ပြေးလွှားကြမည်နည်း။ ရန်ကုန်တွင် ပြေးလွှားကြသကဲ့သို့ ပြေးလွှားကြမည်ကား မလွဲတည်း။ ဘန်ကောက် တွင်လည်း ရန်ကုန်ကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေး၍နေပေလိမ့်မည်။ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်တွင် ရန်သူတို့ ဗုံးကြဲချသည်မှာ နှစ်ခါသာရှိသေး၏။ ဘန်ကောက်မြို့ပေါ်သို့ မြန်မာပြည် ဘက်မှ သွား၍ ဗုံးကြဲချသည်မှာ သုံးခါပင်ရှိသွားပြီ။ ရန်ကုန်နှင့်ဘန်ကောက်တို့ ဘေးသင့်ကြကုန်၏။ ဤမြို့နှစ်မြို့တို့သည် မည်မျှကြာအောင် ဗုံးဒဏ်ကို ခံကြရ ဦးမည်လော။

၂၆.၁၂.၄၁ ရက်နေ့မှ ယနေ့တိုင် ရန်ကုန်မြို့ပေါ်သို့ ဗုံးမကျသေးပေ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရန်ကုန်မြို့မှာ အတော်ကလေးပြန်၍ စည်ကားလာလေသည်။ ဆိပ်ကမ်းကူလီများလည်း အတော်များများပင် အလုပ်ဆင်းကြလေပြီ။ သင်္ဘောများ ပေါ်မှ ကုန်များကိုချရာတွင်လည်း အတော်ကလေး မြန်မြန်ထက်ထက်ရှိလာလေပြီ။

လွန်ခဲ့သောတစ်လခန့်အခါကစ၍ တူးခဲ့သောဂူသစ်မှာ ပြီးခါနီးပြီ။ ဤဂူသစ်ပြီး လျှင် ယခုထက်ပင် စိတ်အေးချမ်းသာနေပေဦးမည်။ ဤဂူသစ်အပေါ်သို့ တော်ရုံ တန်ရုံဗုံးများကျလျှင်ပင် စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိ။

မော်လမြိုင်တောနယ်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်၍နေကြရရှာသော ညီအစ်ကို၊ မောင်နှမ၊ ဆွေမျိုးများထံသို့ ကြေးနန်းရိုက်၍လည်း ရမည်မဟုတ်။ စာပေး၍လည်း ရောက်မည်မဟုတ်။ သူတို့နှင့် အဆက်အသွယ်ပြတ်လေပြီ။ မည်သည့်အခါကျမှ

သူတို့နှင့်တွေ့ရပါမည်နည်း။ သူတို့နှင့် မည်သည့်အခါကျမှ စာပေးစာယူလုပ်၍ရပါမည်နည်း။ ခေတ်ဆိုးကြီးနှင့် တွေ့နေရလေပြီတကား။

ရန်ကုန်မြို့တွင်လည်း စစ်မြို့ကြီးဖြစ်နေလေပြီ။ တစ်မြို့လုံး စစ်မော်တော်ကားများ၊ စစ်လော်ရီ၊စစ်ဘတ်စ်ကားများနှင့် ပြည့်နေတော့၏။ လမ်းထဲတွင် မော်တော်ကား ၃ စင်းတွေလျှင် ၂ စင်းမှာ စစ်မော်တော်ကားများဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။

စစ်ဘက်ကသုံးရန်အတွက် မော်တော်ကား၊ မော်တော်ဘတ်၊ လော်ရီများကိုလည်း ပုလိပ်ဘက်၊ စစ်ဘက်မှ တသိမ်းတည်းသိမ်းနေလေသည်။ မိမိ၏ မော်တော်ကားမပါသွားရန် ပုလိပ်မင်းကြီးထံ စာရေးထားရာ ယခုတိုင် သူ့ထံမှ လက်မှတ်မရသေးသောကြောင့် ရန်ကုန်တွင် ရဲရဲတင်းတင်း မသွားမလာဝံ့ချေ။

ကနေ့ည ကိုဂျပန်တို့ပေါ်မလာသေး။ တစ်ညလုံးပေါ်မလာပါစေနဲ့။ ကောင်းကောင်းအိပ်ချင်သည်။

၂၉၊ ၁၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၄ ရက်။

ယနေ့ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံတို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်လာလေသည်။ နံနက် ၁၀ နာရီကျော်ကျော်တွင် တစ်ကြိမ်၊ ၁၂ နာရီကျော်ကျော်တွင်တစ်ကြိမ်၊ ညနေသုံးနာရီ ကျော်ကျော်တွင်တစ်ကြိမ်ဖြစ်၏။ ဒုတိယအကြိမ်လာစဉ်က နံနက်စာ စားသောက် နေခိုက်ဖြစ်သောကြောင့် ထမင်းပန်းကန်ထဲ ဟင်းများပုံပြီးလျှင် ဂူအတွင်းသို့ ယူဆင်း သွားရလေသည်။ တတိယအကြိမ်လာကြသောအခါ ရုံးရောက်နေပြီ။ ရုံးတွင် တူးထားသော ကျင်းထဲဆင်းနေရလေသည်။

ညဦးတွင် မလာသေး။ မလာပါစေနှင့်ဟု ဆုတောင်းရသည်။

မနေ့က ကောင်းကင်တိုက်ပွဲတွင် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ ၁၀ စင်းပျက်ကျသည်ဟု ရန်ကုန်ဂေဇက်တွင်ပါလာလေသည်။ အားတက်စရာပင်။

မော်လမြိုင်လည်း မကျသေး။ သံလွင်မြစ်အရှေ့ဘက်တွင် ရန်သူစစ်သား များနှင့် တွေ့ဆုံရပြီဟူ၍သာ သိရလေသည်။ မည်သည့်နေရာတွင် တွေ့ဆုံကြရ သည်ဟူ၍ကား မသိရချေ။

ညနေတွင် ဂူသစ်ပြုလုပ်နေသည်ကို ကိုလှရှိန်နှင့်အတူ ဆော်ဩနေခိုက် ဒုတိယပုလိပ်မင်းကြီး ဦးထိပ်တင်နှင့် မော်လမြိုင်နယ်ပိုင် ကိုသီတို့ ပေါက်လာ ကြလေသည်။ ကိုသီကား မော်လမြိုင်မှ ထွက်လာရသော အစိုးရအရာရှိတို့တွင် တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်လေသည်။ သူ၏ပစ္စည်းများ ဘာတစ်ခုကိုမျှ မယူလာ နိုင်။ အဝတ်တစ်ထည်ကိုယ်တစ်ခုနှင့် ထွက်လာခဲ့ရသောသူတည်း။ မော်လမြိုင်တွင် အရေးပိုင်နှင့်ရာဇဝတ်ဝန်တို့ စစ်တပ်များနှင့် နေရစ်ခဲ့ကြသည်ဟုပြော၏။ ခရိုင်မင်းကြီး ကား ကျိုက်ထိုတွင် ရုံးစိုက်နေလေပြီ။

မော်လမြိုင်အကြောင်းမေးရာ မော်လမြိုင်တစ်မြို့လုံး ခြောက်၍နေပြီဖြစ်

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

ကြောင်း၊ စစ်သားများကသာ အုပ်ချုပ်နေကြောင်း၊ ဆိုင်များဈေးများကိုလည်း ပိတ်ထားကြောင်း၊ စစ်တပ်များက မော်လမြိုင်တွင် ထိထိရောက်ရောက် ခုခံမည်ထင်ကြောင်းတို့ကို ပြောပြလေသည်။

မုပွန်ရပ်တွင် ဗုံးကြဲသည့်အကြောင်းကိုမေးသောအခါ ၁၇.၁.၄၂ နေ့က မုပွန်ရပ်တွင် ဗုံးကြဲရာ၌ ညီမောင်ထွန်းတင်^၁၏ အိမ်အနီး ဗုံးတစ်လုံးကျသောကြောင့် သူ၏အိမ်အတော်ကလေးပျက်စီးသွားကြောင်း၊ သူတို့တစ်အိမ်သားလုံး မည်သူ့အား မှု ထိခိုက်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ မောင်ထွန်းတင် အိမ်ရှေ့မှ အဘိုးကြီးတစ်ယောက် ဗုံးမှန်သေကြောင်း၊ အရက်စက်တွင် ဗုံး ၅ လုံးကျသောကြောင့် အရက်စက်တစ်ခုလုံး ရစရာမရှိအောင် ပျက်စီးသွားကြောင်း ပြောပြလေသည်။ ဗုံးမှန်၍သေသော အဘိုးကြီးမှာ ဦးပန်းလှိုင်ဖြစ်သလား မပြောတတ်ပေ။ ငယ်ငယ်ကတည်းက နေထိုင်ကြီးပျင်းလာရာအိမ်မှာရှိပါသေးသလောဟု မေးသောအခါ ရှိသေးကြောင်း ပြန်ပြော၍ ဝမ်းသာရတော့သည်။

မြိတ်နယ်မှပြောင်းလာသော အရာရှိအပေါင်းတို့ ရန်ကုန်ရောက်ပြီဟူ၍ လည်းသိရ၏။

ဦးဘလှိုင်၊ ဦးဘသီ၊ ဦးဘဝင်းတို့ကို လွတ်လိုက်ပြီဟူ၍ သတင်းစာများထဲတွင် ဖတ်လိုက်ရလေသည်။ စစ်ကြီးဖြစ်လိုက်သည်မှာ မြန်မာပြည်တွင် အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲ၍ သွားလေတော့၏။ အကျဉ်းခံနေရသူများ လွတ်၍လာကြကုန်၏။ လွတ်လပ်နေသူများ ထောင်ထဲရောက်ကြကုန်၏။ တရားရစရာပင်။

၈ နာရီအချိန် ညစာစားနေခိုက် ပြည်လမ်းနှင့် ပြည်ထောင်စုရိပ်သာလမ်း (ယခင်ဟယ်ပင်လမ်း)ဆုံရာ အလယ်တွင် ပုလိပ်လမ်းပြလျှင်ရပ်ရာ ခုံမြင့်ကလေးကို မော်တော်ကားတစ်စီး တိုက်သံကိုကြားရ၏။ ဤခုံမြင့်ကလေးကို မော်တော်ကားများ တိုက်နေသည်မှာ ၄ ညတိုင်တိုင်ရှိပြီ။ ရှေးအခါက ဤသို့မဟုတ်။ သားရဲများစီး နေပြီလော။ ရန်ကုန် ပုလိပ်အဖွဲ့ကလည်း ဤခုံမြင့်ကလေးကို ယခုထက်တိုင် ဖျက်မပစ်သေး။ မည်မျှကြာအောင် ဤနေရာတွင် မော်တော်ကား တိုက်ပွဲများ ဖြစ်နေဦးမည်နည်း။

၁။ ဂျပန်ဝင်စ မုဒုံမြို့နယ် ကော့ခနီးရွာတွင် ဖျား၍ ဆုံးသည်။ သူ့စာများက ပြောခဲ့တဲ့ သိပ္ပံမောင်ဝ အကြောင်း၊ မျက်နှာ ၂၂၄ (၉)

၃၀၊ ၁၊ ၄၂။

လဆန်း ၁၅ ရက်၊ လပြည့်နေ့။

မနေ့က ရန်ကုန်အနီး ကောင်းကင်တိုက်ပွဲတွင် ရန်သူလေယာဉ်ပျံ ၁၆ စင်းကို ဖျက်ဆီးလိုက်သည်ဟု ရန်ကုန်ဂေဇက်သတင်းစာတွင် ပါလာလေသည်။ ၁၅ စင်းတို့ကို တိုက်လေယာဉ်ပျံတို့က ဖျက်ချ၍ ၁ စင်းကိုကား လေယာဉ်ပျံ ပစ်အမြောက်က ပစ်ချလိုက်လေသည်။ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်တို့ဘက်မှ တစ်စင်းမျှ အပျက်အစီးမရှိ။ ဂေဇက်အဆိုအားဖြင့် ယနေ့အထိ မြန်မာပြည်တွင် ပစ်ချလိုက်သော ရန်သူလေယာဉ်ပျံ အပေါင်း ၁၁၄ စင်းရှိပြီ။ မနေ့က ဖျက်ဆီးလိုက်သော လေယာဉ်ပျံ ၁၅ စင်းအနက် အင်္ဂလိပ်လေယာဉ်ပျံသမားက မည်၍၊ အမေရိကန် လေယာဉ်ပျံသမားက မည်မျှဟူ၍ ပါမလာချေ။ ယခင်ကမူကား ခွဲခြား၍ ဖော်ပြခဲ့လေသည်။ ၂၈ ရက်နေ့တိုက်ပွဲတွင် ရန်သူလေယာဉ်ပျံ ၁၀ စင်းကျရာ ၁၀ စင်းလုံးကို အမေရိကန်တို့က ဖျက်ချလေသည်။ ၂၃ ရက်နေ့တိုက်ပွဲတွင် ၂၀ စင်းပျက်ကျရာ ၁၇ စင်းကို အမေရိကန်တို့က ဖျက်ချခြင်း ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရန်ကုန်မြို့၊ သူမြို့၊ သားများနှင့် မြန်မာပြည် တစ်ပြည်လုံးက အမေရိကန်လေတပ်သားတို့အား အထူးချီးမွမ်းနေကြလေသည်။ သူတို့၏ သတ္တိစွမ်းရည်ကြောင့် ရန်ကုန်မြို့ကြီးမှာ ရန်သူတို့၏ ဗုံးဘေးမှ တစ်လကျော်ကျော်ပင် ကင်းဝေးနေကြရသည်ဟူ၍ အမေရိကန်လေတပ်သားတို့အား ကျေးဇူးဥပကာယ များစွာတင်လျက်နေကြလေသည်။

မနက်စောစော ၃ နာရီခန့်အချိန်က လေဘေးဥဩမှုတ်သောကြောင့် အိပ်ရာမှ ထ၍ ဂူအတွင်းဆင်းရသေးသည်။ လေယာဉ်ပျံအသံမကြားရ။ ဗုံးသံ အမြောက်သံ မကြားရ။ နာရီဝက်ခန့်ကြာလျှင် ဘေးကင်းဥဩမှုတ်သောကြောင့် အိမ်ပေါ်ပြန် တက်ပြီးလျှင် ဆက်လက်၍အိပ်ရလေသည်။

တစ်နေ့လုံး ရန်သူလေယာဉ်ပျံများမလာ။ ဥဩသံကို မကြားရ။ အတော်ပင် အားတက်၊ အတော်ပင်စိတ်ခိုင်၊ အတော်ပင်ရဲရင့်၍ လာကြလေသည်။ လူအများ၏ စိတ် မပျက်ပြားရလေအောင် မည်သို့ပင်ဟောဟော၊ မည်သို့ပင် ရေးရေး၊ မည်သို့ပင် တိုက်တွန်းစေကာမူ စိတ်မပျက်ပြားအောင် တားဆီးနိုင်လျှင် ဟောစရာမလို။ ရေးစရာမလို။ တိုက်တွန်းစရာမလို။ သူတို့အလိုလိုပင် ရဲရင့်ကြံ့ခိုင်၍လာမည်မှာ မလွဲတည်း။

ကနေ့ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ မလာသည်မှာ ဥပုသ်နေ့ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဦးထင်ကျော်က ပြောလေသည်။ လွန်ခဲ့သောဥပုသ်နေ့တွင် ရေးသားခဲ့သော မှတ်တမ်းကို ပြန်၍စစ်ဆေးကြည့်သောအခါ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ၂ ကြိမ်တိုင်တိုင်လာကြောင်းကို သိရလေသည်။ ဤသို့ မိမိ ထင်မိထင်ရာ စိတ်ကူးထဲတွင်ပေါ်တိုင်း ပြောဆိုလေ့ရှိကြသောကြောင့် မဟုတ်မမှန်သော ကောလဟာလသတင်းများ မြန်မာတစ်ပြည်လုံးတွင် အထူးသောင်းကျန်း၍နေလေ သည်။

ညနေရုံးကပြန်ရောက်လာသောအခါ ကိုလှရှိန်၊ စာရေးမောင်အောင်၊ အလုပ်သမား ၃ ယောက်တို့နှင့်အတူ ဂူသစ်ကို မြေဝိုင်း၍ဖို့ကြလေသည်။ ဂူသစ် ကားပြီးလေပြီ။ အနည်းငယ်မွမ်းမံရန်သာလိုတော့၏။ ကနေ့ည လေဘေး ဥဩသံ ကြားလျှင် ဤဂူသစ်ထဲသို့ဆင်းကြမည်။ ဤဂူကား အနက် ၁၂ ပေရှိ၏။ ဂူအထက်က ထုထယ်ကြီးသော သစ်သားများဖြင့် အုပ်၍ထားလေသည်။ ထိုသစ်သားတို့၏အထက်တွင် ဝါးဘိုးဝါးခြမ်းများ၊ ထိုအထက်တွင်မှ မြေ ၉ ပေခန့်ထပ်၍ဖို့ထားလေသည်။ ဤကား တော်ရုံတန်ရုံဗုံးတိုက်ရိုက်မှန်လျှင်ပင် စိုးရိမ်ဖွယ်ရှိမည်မထင်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဤဂူပြီးအောင် အထူးကြိုးစား ကြရလေသည်။ ကြိုးစားကြသည်အတိုင်းလည်း ပြီးလေပြီ။ အားလုံးဝမ်းမြောက်၍ မဆုံးတော့ပြီ။ ဤဂူသာလျှင် ကျွန်ုပ်တို့၏ အသက် သခင်ပါတကား။

ပြည်လမ်းနှင့် ယခင်ဟယ်လပင်လမ်း၊ (ပြည်ထောင်စုရိပ်သာလမ်းဆုံရာ တည့်တည့်တွင်ရှိသော ပုလိပ် လမ်းပြလျှင်ရပ်ရာ ခုံမြင့်ကလေးကို ဖျက်ပစ်လိုက် လေပြီ။ ကနေ့မှစ၍ မော်တော်ကား တိုက်သံ၊ မှောက်သံများကို မကြားရတော့ပြီ။ ဪ ကောင်းလေစွ၊ ကောင်းလေစွ။

၃၁၊ ၁၊ ၄၂။

လဆုတ် ၁ ရက်။

မော်လမြိုင်မြို့ကျဆုံးလေပြီ။ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ စိတ်ပျက်ခြင်း၊ အားငယ်ခြင်း၊ စိတ်ပူခြင်းတို့နှင့် ပြည့်လျှမ်းလျက်နေတော့၏။

ထားဝယ်ကျစဉ်အခါကလည်း ဝမ်းနည်းအားငယ်ခဲ့ပါ၏။ သို့သော် ဤမျှပင်သောကမဖြစ်ခဲ့ပေ။ ထားဝယ်သို့ရောက်လည်းမရောက်ဘူး။ ကိုယ့်မြို့လည်းမဟုတ်။

မော်လမြိုင်ကား ကိုယ့်မွေးဖွားရာဖြစ်၏။ ကိုယ့်မွေးဖွားကြီးပြင်းလာရာ အိမ်ရှိ၏။ ကိုယ့်မိဘကဆင်းသက်၍ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ရာ လယ်မြေများရှိရာအရပ်ဖြစ်၏။ ထိုအိမ်ကိုပစ်၍ ညီအစ်ကိုမောင်နှမအပေါင်းတို့ ပြေးကုန်ကြရလေပြီ။ ထိုလယ်မြေများကို ပြန်၍ရပါဦးမည်လော။ လယ်ယာမြေများကို ပြန်၍ရပါဦးမည်လော။ လယ်ယာ အိမ်ခြေဆုံးပါးသည်မှာ ရှိစေတော့။ ကိုယ်တစ်ယောက်တည်း မဟုတ်။ အများပင် ဤသို့ ဆုံးပါးကြသည်။ သို့သော် ညီအစ်ကိုမောင်နှမ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ အဘယ်သို့ဖြစ်နေကြပါမည်နည်း။ ၁၈.၁.၄၂ ရက်နေ့ ကြေးနန်းအရ အားလုံး ကျန်းကျန်းမာမာ ရှိကြသည်ဟု ကြားရ၏။ ယခု မော်လမြိုင် ရန်သူလက်သို့ရောက် ပြီဖြစ်သောကြောင့် ထိုဆွေမျိုးအပေါင်းတို့မှာ မည်သို့သော ဆင်းရဲဒုက္ခမျိုးနှင့် တွေ့ကြရ ဦးမည်နည်း။ မိမိငယ်ငယ်ကတည်းက နေထိုင်ကြီးပြင်းလာရာဒေသကို မျက်စိထဲတွင် ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် မြင်နေရပေ၏။ ဤဝမ်းနည်းခြင်းစိတ်ကို မဖျောက်နိုင်။ မိမိမွေးဖွား ကြီးပြင်းလာရာအိမ်တွင် ရန်သူစစ်သားများ ဝင်ရောက် နေထိုင်ပြီလော။ တေလေဂျပိုးများ နေအိမ်ထဲသို့ဝင်ကာ မိမိငယ်စဉ်က တည်းက စုဆောင်းသိမ်းဆည်းထားခဲ့သော စာအုပ်များကို မွေနှောက်ဖျက်ဆီး ၍ပစ်ကြမည် လော။ မိမိအမြတ်တနိုးထားခဲ့သော စာအုပ်များကို ဆားထုပ်၊ ငါးပိထုပ်ရန်

တပြား ၂ ပြားနှင့် ရောင်းစားကြမည်လော။ မိမိမွေးဖွားနေထိုင်ခဲ့ရာမြို့ရှိ သက်မဲ့ သက်ရှိအပေါင်းတို့အား ရန်သူတို့ အကြွင်းမဲ့ သိမ်းပိုက်လိုက်ပြီတကား။

နံနက် ၁၀ နာရီတွင် တစ်ကြိမ်၊ ၁ နာရီတွင်တစ်ကြိမ် ရန်ကုန်၌ လေဘေးဥဩ မှုတ်လေသည်။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများပေါ်မလာ။ ၂ ကြိမ်စလုံး ဂူသစ်တွင် ပုန်းအောင်းကြရလေသည်။ စိတ်အလွန်လုံခြုံ၏။ ဂူပေါ်သို့ ဗုံးတိုက်ရိုက်ကျစေကာမူ များစွာ စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိ။

၂ နာရီထိုးလျှင် ရုံးတက်၊ ၃ နာရီရုံးမှဆင်းပြီးလျှင် မအူပင်သင်္ဘောဆိပ်သို့ ထွက်လာခဲ့၏။ အိန္ဒိယပြည်မှ စစ်သားသင်္ဘောကြီး ၆ စင်းနှင့် ရောက်လာကြလေ သည်။ အားတက်ဘဖွယ်ပင်တည်း။ သို့သော် မော်လမြိုင် မကျအောင်ကား သူတို့မတတ်နိုင်တော့ပြီ။ မော်လမြိုင်အတွက်မူကား သူတို့မှာ အလာနှောင်းလေ သည်။

မော်လမြိုင်နှင့် မုတ္တမတို့ကို ယနေ့ရန်သူများလာ၍ ဗုံးကြဲသည်ဟု ညနေရေဒီယိုတွင် ကြားရလေသည်။ အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ် လေယာဉ်ပျံတို့သည် ရန်ကုန်မှာသာ စုရုံး၍နေသောကြောင့် ရန်သူများ ရန်ကုန်ကိုလာ၍ မနှိပ်စက်နိုင်။ မော်လမြိုင်နှင့် မုတ္တမတို့တွင်ကား ခုခံရန် လေယာဉ်ပျံများမရှိသောကြောင့် ရန်သူများ ထင်သလို နှိပ်စက်နိုင်လေသည်။ လေယာဉ်ပျံအမြောက်အများ မြန်မြန်ရောက်ပါ စေဟု ဆုတောင်းရ၏။ လေယာဉ်ပျံများ လုံလောက်စွာရောက်လာလျှင် မည်မျှ ကောင်းမည်နည်း။

မလေးကျွန်းဆွယ်ရှိ စစ်သားအားလုံးကို စင်္ကာပူကျွန်းသို့ ရုပ်သိမ်း လိုက်ပြီဟူ၍လည်း ရေဒီယိုမှ ပြောကြားလေသည်။ အားငယ်စရာကောင်းလှပေတော့ သည်။

ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၁၉၄၂။

၁၊ ၂၊ ၄၂။

လဆုတ် ၂ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

မော်လမြိုင်ကျဆုံးကြောင်း၊ စင်္ကာပူကျွန်းသို့ စစ်တပ်အားလုံး ရုပ်သိမ်း လိုက်ရကြောင်းများကို ကြားသိရသောကြောင့် ညက တော်တော်နှင့် အိပ်မပျော်နိုင်။ ဤအကြောင်းများကိုသာလျှင် တရေးရေးနှင့် တွေးတောနေမိတော့၏။ ညီအစ်ကို မောင်နှမများနှင့် အဆက်ပြတ်လေပြီ။ စာရေး၊ ကြေးနန်းရိုက်၍ ရတော့မည်မဟုတ်။ သူတို့၏ သတင်းကိုလည်း ကြားရမည်မဟုတ်တော့ပြီ။ မည်သည့်အခါကျမှ ပြန်တွေ့ရမည်နည်း။ ဤတစ်သက်တွင် သူတို့အားလုံးနှင့် ပြန်တွေ့ရပါဦးမည်လော။ မြန်မာပြည်တွင် နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော်မျှ မကြုံဘူးသော အဖြစ်မျိုးကို ကြုံတွေ့ရ ပြီတကား။ လွန်ခဲ့သည့် သီတင်းကျွတ်လက မော်လမြိုင် မောင်ငံရပ်တွင် နှစ်တစ်ရာပြည့် ဆွမ်းကြီးလောင်းပွဲကို ကျင်းပခဲ့၏။ တပို့တွဲလတွင် မော်လမြိုင် ရန်သူလက်သို့ သက်ဆင်းကျရောက်ရလေပြီတကား။ ဆုံလည်းဆုံတတ်ပလေ။ မော်လမြိုင်တွင် သင်္ကြန်မည်သို့နေမည်နည်း။ သင်္ကြန်ပွဲကိုပင် ကျင်းပနိုင်ကြပါဦး မည်လော။ ဤသို့ ထွေးရာလေးပါး စဉ်းစားနေမိသောဟူ၏။ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ စိတ်ပျက်ခြင်း၊ အားငယ်ခြင်းတို့ကား ဆိုစရာမရှိတော့ပြီ။

ညက စောစောမအိပ်နိုင်သောကြောင့် မနက်စောစောမထနိုင်။ နံနက် ၉ နာရီထိုးခါနီးမှ မောင်မွှေးက အကြိမ်ကြိမ်လာ၍နိုးသောကြောင့် အိပ်ရာမှထ ကာဖီ သောက်လေသည်။ မောင်မွှေးအမေကား အိမ်သားများ စားသောက်ဖို့ ထမင်းချက်နေရရှာလေသည်။ ထမင်းချက် တင်အံ့တို့လင်မယား သားအမိ ၊ အတွက် နေရာမရှိသောကြောင့် သူတို့အား မခေါ်ထားနိုင်။ ကိုယ်တိုင်ချက်ပြုတ်

၁။ ၂။ ၁၊ ၄၂ တွင် တင်အံ့တို့ မန္တလေးသို့ ပြန်ကြပြီ။

ကျွေးမွေးနေ ရခြင်းဖြစ်၏။

သူတို့အမေ ထမင်းချက်နေခိုက် မောင်မွေး၊ မယ်မွေးတို့နှင့် ပျော်ရွှင်စွာ ကစားရ၏။ သူတို့လည်း ပျော်လိုက်ကြသည်မှာ ဆိုစရာမရှိပြီ။ မယ်မွေးမှာ အခုမှ စကားတစ်လုံးစ နှစ်လုံးစကို ပြောနိုင်ရုံရှိသေး၏။ အခုမှ တစ်လှမ်းနှစ်လှမ်း လျှောက်တတ်ရုံရှိသေး၏။ မြန်မာပြည်ကြီး၏ ဆိုးရွားလှသောအခြေအနေကို ဤမောင်နှမသည် အဘယ်မှာလျှင် သိနိုင်ကြအံ့နည်း။ ဤသို့ မသိတတ်ခြင်းကြောင့် လည်း ပျော်ပါးကြရှာပေသည်။ သူတို့စိတ်ထဲတွင် ပူပန်သောက တစ်စက်မျှမရှိ။ သူတို့ကဲ့သို့ ပျော်ချင်စမ်းပါဘိတော့။

မအူပင်တွင် တစ်ရက်တလေလာ၍နေရသည်မှာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သကဲ့သို့ ထင်မှတ်ရပေ၏။ လေဘေးဥဩသံကို မကြားရ။ လေယာဉ်ပျံသံကို မကြားရ။ မြေဂူထဲသို့ ဆင်းမအောင်းရ။ အလွန်နေရာကျလေသည်။ စိတ်အေးလက်အေး နေရသောအခါတွင် စိတ်အေးလက်အေးပင် နေမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ မော်လမြိုင် အကြောင်းကို မေ့လို၏။ မမေ့နိုင်ပေ။

ညစာစားသောက်ပြီးနောက် လသာသာတွင် မောင်မွေး၊ မြင့်၊ ကြည်ကြည် တို့နှင့်အတူ မအူပင်ကမ်းနားလမ်း တာရိုးပေါ်တွင် လျှောက်ကြ၏။ ထွက်ပေါ်ခါစ လရောင်မှာ ရေပြင်ပေါ်တွင် တလျှပ်လျှပ်တဖြတ်ဖြတ်နေ၏။ စိတ်ကြည်နူးဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။ မောင်မွေးမှာ ပျော်လိုက်သည်မှာ ဆိုစရာမရှိ။

အိမ်ပြန်လာ၍ စစ်သတင်းကို ရေဒီယိုတွင်နားထောင်ရာ မနေ့ညက ရန်ကုန်မြောက်ဘက် လေယာဉ်ပျံကွင်းကို ၄ ကြိမ်တိုင်တိုင် ရန်သူတို့လာ၍ ဖုံးကြသည်ဟု ကြားသိရလေသည်။ ညက မအူပင်ရောက်နေသောကြောင့် ကောင်းကောင်းအိပ်ရလေသည်ဟု တွေးတောဝမ်းမြောက်ရလေသတည်း။

၁။ ကြည်ကြည်မှာ ခင်ခင်ကြည်၊ ဦးမောင်မောင်မြင့်၏ဇနီး၊ ဒေါ်ခင်သန်းမြင့်၏ ညီမအထွေး။

၂၂၂၂
လဆုတ် ၃ ရက်။

နံနက်စောစော မအူပင်မှထွက်သော ရန်ကုန်သင်္ဘောနှင့် လိုက်လာခဲ့၏။ သင်္ဘောထဲတွင် ဦးချစ်မောင်၊ ဦးကျော်သိန်း(အိုင်စီအက်စ်)၊ မစ္စတာချာကရာဇာတီ တို့လည်း ပါလာကြကုန်၏။ ဤသူတို့ကား ကံတူအကျိုးပေး။ တစ်လှေတည်းစီး တစ်ခရီးတည်းသွား သူတို့တည်း။ စနေနေ့ညနေတွင် တစ်သင်္ဘောတည်း မအူပင်သို့ လိုက်လာကြ၏။ တနင်္လာနေ့မနက်တွင် တစ်သင်္ဘောတည်း ရန်ကုန်သို့ပြန်ကြလေ သည်။ ဤသို့သွားကြပြန်သည်မှာ နာရီစက်ကဲ့သို့ မှန်လျက်နေ၏။ အချင်းချင်း လည်း အလွန်တရာမှ ရင်းနှီးနေကြလေပြီ။

ယနေ့ ရေအလှည့်သင့်သောကြောင့် ခပ်စောစောပင် တွံတေးတူးမြောင်းဝမှ ထွက်ရလေသည်။ တူးမြောင်းထဲမှ မထွက်မီကလေးမှာပင် လေဘေးဥဩကြောင့် ဆက်လက်မသွားရဘဲ တူးမြောင်းထဲမှာပင် ခေတ္တရပ်ထားရလေသည်။ အတော်က လေးကြာမှ ထွက်လာရလေသည်။ သင်္ဘောစောစောရောက်သောကြောင့် စောစော ပင် ရုံးတက်ရလေသည်။

နံနက်စောစော ၄ နာရီခန့်တစ်ကြိမ်၊ ၁၀ နာရီကျော်ကျော်တွင်တစ်ကြိမ် လေဘေးဥဩမှုတ်သည်ဟု သိရ၏။

ရုံးမှပြန်လာသောအခါ ဖားအံကျပြီဟု သတင်းသဲ့သဲ့ ကြားရလေသည်။ ညနေ လက်ဖက်ရည်ကို မည်သူမျှမသောက်ရ။ နို့ဆီကို မည်သည့်ဆိုင်တွင်မှ ဝယ်မရသောကြောင့်တည်း။ စားရေးသောက်ရေး တစ်စတစ်စ ကြပ်တည်းစပြုလာ လေပြီ။ နောင်မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်နည်း။

၅ နာရီခွဲခန့်အချိန်တွင် တင်ကြီ၊ ညီညီ၊ အန်ကယ်ဒန်း၊ ပုကြာ^၁ ပူစီနာတို့ ပေါက်လာကြပြီးလျှင် စစ်အကြောင်း ဆွေးနွေးပြောဆိုကြလေသည်။ ပြောင်းရွှေ့ဖို့ရာ အကြောင်းများကိုပင် ပြောကြားတိုင်ပင်ကြလေသည်။ ကြောက်ကြသည်ကား မှန်၏။ သို့သော် အရယ်ကား မပျက်ကြပေ။ တစ်ယောက်ကရယ်စရာကိုပြောလိုက် ကျန်လူများက တဝါးဝါးနှင့် ရယ်နေကြကုန်၏။ မြန်မာတို့ကား ဤအခါမျိုး မှာပင် အရယ်မပျက်ပေ။ ကလေးရှက်ကငို၊ လူကြီးကြောက်ကရယ်ဟူသော စကားပုံတစ်ခု အသစ်ထွင်ရလျှင် ကောင်းမည်ဟု တွေးမိ၏။

၁။ ပုကြာမှာ ဦးဘဒွန်း၏ တတိယသား။ ယခု ပါမောက္ခ ဒေါက်တာကျော်သက်။

၃၊ ၂၊ ၄၂။
လဆုန် ၄ ရက်။

ညက လေဘေးဥသြ မမှုတ်သောကြောင့် ကောင်းကောင်းအိပ်ရသည်။

စာရေး မောင်အောင်က နို့ဆီ ၂ ဘူးရှာလာသောကြောင့် ကာဖီသောက်ရ၏။ မနက်စောစော ကာဖီသောက်ရင်း စစ်၏အခြေအနေကိုသာလျှင် ဆွေးနွေးနေကြ ကုန်၏။ ရန်သူလည်းနီး၍လာလေပြီ။ မော်လမြိုင်ကိုပင် သိမ်းပိုက်လိုက်ပြီ။ ခေါင်းဆေးကျွန်း ဘက်မှနေ၍ မုတ္တမကိုပင် အမြောက်နှင့်ပစ်ခတ်နေလေပြီ။ ၁၅.၂.၄၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ကို စစ်ဘက်က အုပ်ချုပ်တော့မည်။ မြို့သူမြို့သားများ ရန်ကုန်မှ ထွက်ခွာသွားရမည်ဟူ၍ ကောလဟလသတင်း အကြီးအကျယ် ဖြစ်နေလေသည်။ ဟုတ်မဟုတ်ကား မသိ။ အထက်တန်းမြန်မာအရာရှိများပင် အတည်တကျမသိရပေ။ မြို့အတွင်း အိန္ဒြေမပျက်သွားလာနေကြသော်လည်း စိတ်ထဲကမူကား စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်နေကြပုံရလေသည်။ ပြေး၍ဖြစ်သောသူများ ပြေးကုန်ကြပြီ။ ပြေး၍မဖြစ်သော အစိုးရအရာရှိများ၊ ကိစ္စတစ်ခုခုကြောင့် မပြေးနိုင်သော သူများ၊ ပိုက်ဆံမရှိသောကြောင့် မပြေးနိုင်သောသူများသာ ကျန်တော့ ၏။ ဤသို့မပြေးနိုင်ကြသောသူတို့လည်း မြို့အတွင်း အတော်ပင်များသေး၏။

ဆာမောင်ကြီးထံသွား၍ သတင်းပေးလေသည်။ လေဒီမောင်ကြီးနှင့် သားသမီး များ သူတို့နေရပ် ရွှေကျင်မှာပင် တစ်စုတစ်ဝေးတည်း ဆွေမျိုးများနှင့် နေထိုင်ကြ ကြောင်း အထက်မြန်မာပြည်တွင်ပို့ထားမည်ကြံသော်လည်း နောင် အရေးအ ကြောင်း ပေါ်ပေါက်လျှင် လူဆိုး၊ ဓါးပြတို့ကို ကြောက်ရကြောင်းတို့ကို ပြောပြ လေသည်။ အထက်သို့ အစိုးရပြောင်းမပြောင်း၊ ပြောင်းလျှင်မည်သည့်အချိန်လောက် တွင် ပြောင်းမည်ဖြစ်ကြောင်းကို မေးစမ်းကြည့်ရာ ပြောင်းရန်မစီမံသေးကြောင်း ပြောင်းမည်ဟူ၍ မထင်ကြောင်း ပြောလေသည်။

ဤသို့စကားပြောနေခိုက် မိန်းမကြီးတစ်ယောက် ပေါက်လာပြီးလျှင် သူမည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုဗားဂရာလမ်း ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်းတွင် ခိုကပ်နေကြောင်း၊ နောင် ၄-၅-၁၀ရက်အတွင်း ရန်ကုန်ကို စစ်ဘက်က မီးရှို့ပစ်မည် ဟုကြားရကြောင်း၊ သူ့အထက်အညာကိုပြေးလိုသော်လည်း ငွေမရှိသောကြောင့် မပြေးနိုင်ကြောင်း၊ ပြေးဖို့ရာ စရိတ်ငွေထောက်ပံ့ရန်အကြောင်းများကို ပြောပြ၏။ ဆာမောင်ကြီးက ထိုကြားသောသတင်းများမှာ မမှန်ကြောင်း၊ သို့သော် အထက် သို့သွားလိုက သွားနိုင်ကြောင်းပြောပြီးလျှင် စရိတ်ငွေ ၁၀ ကိုပေးလိုက်လေသည်။ ထိုမိန်းမကြီးခမျာ ကြောက်လွန်၍ အသံများပင်တုန်နေလေသည်။ ဤသို့ ကြောက်နေကြသူများ ရန်ကုန်တွင်လည်းကောင်း၊ မြန်မာပြည်အမြို့မြို့တွင်လည်း ကောင်း၊ အတော်များနေပေလိမ့်မည်။

ထိုမိန်းမကြီးထွက်သွား၍ မကြာမီမှာပင် လေဘေးဥဩမှုတ်သောကြောင့် ဆာမောင်ကြီးနှင့်အတူ အိမ်ဝင်းအတွင်းရှိ ဂူထဲသို့ ဝင်လေသည်။ အပါးတော်မြဲ ဦးဘိုးနဲနှင့် အခြားအိမ်နေယောက်ျား ၂ ယောက်လည်းပါလေသည်။ ၁၅ မိနစ်ခန့် အတွင်း ဘေးကင်းဥဩမှုတ်လေသည်။ ခဏမျှစကားပြောပြီးလျှင် အိမ်သို့ပြန်ခဲ့၏။

၁ နာရီအချိန်တွင် ရုံးတက်၏။ ရုံးတွင် အလုပ်လုပ်၍မျှမကြာသေးမီပင် လေဘေးဥဩမှုတ်ပြန်သဖြင့် မြေဂူထဲဆင်းရပြန်လေသည်။ မြေဂူထဲတွင် ဝင်အောင်း နေခိုက် ထားဝယ်မှထွက်ပြေးလာသော ရာဇဝတ်ဝန်ထောက် ဦးဘဘွား ပေါက်လာလေသည်။ ဒုတိယပုလိပ်မင်းကြီး မစ္စတာအယ်လက်ဒေါအား လာကြည့် ရာတွင် လေဘေး ဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေဂူထဲသို့ ရောက်လာခြင်းဖြစ်လေသည်။ သူဂူထဲရောက် သည်နှင့်တပြိုင်နက် ဂူထဲရောက်နေပြီဖြစ်သော အယ်ဒီတာတာ ဟောင်း ဦးထွန်းဖေ၊ ဦးမောင်မောင်ပြည်၊ ဦးဘသန်းအစရှိသောသူတို့က ထားဝယ်တွင် ဖြစ်ပျက်ပုံအကြောင်း၊ ရန်သူများ၏အပြုအမူအကြောင်းများကို သိလိုစေနှင့် မေးမြန်းကြလေသည်။ ထားဝယ်အကြောင်း သတင်းမှန်ကိုကြားလို ကြသည်မှာ ကြာလှပေပြီ။ ယခင်က တဆင့်စကားကိုသာလျှင် ဝိုးဝိုးဝါးဝါး ကြားသိရလေသည်။ ရေငတ်တုန်း ရေတွင်းထဲကျဆိုသောစကားကဲ့သို့ ထားဝယ် အကြောင်း ကြားနေချင်တုန်း ထားဝယ်မှ ပြေးလာသူတစ်ယောက် ဂူအတွင်းသို့ ရောက်လာပေသည်။

ဦးဘဘွားလည်း မိမိတွေ့ကြုံခဲ့ရပုံအလုံးစုံတို့ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ပြောပြလေသည်။ ဂျပန်စစ်တပ်များနှင့် ယိုးဒယားသို့ပြေးနေကြသော သခင်များ

ပါလာကြောင်း၊ မြို့ကိုပုံးကြဲသောကြောင့် မြို့မီးလောင်ကြောင်း၊ ထိုအခါ ပိတ်ထားသောအိမ်များကို ဖောက်ခွဲဖွင့်ကြပြီးလျှင် ပစ္စည်းများကို လုကြကြောင်း၊ အရေးပိုင်နှင့် ရာဇဝတ်ဝန်တို့မှာ ဂျပန်များဝင်လာသည်အထိ မထွက်ပြေးကြသောကြောင့် အဖမ်းခံကြရကြောင်း၊ သူ့အားလည်း ဂျပန်တို့က ဖမ်းပြီး လက်ပြန်ကြီးတုပ်ကြသေးကြောင်း၊ နောင် သူက အရာရှိတစ်ယောက်အား သူ့အရာရှိဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသောအခါကျမှ လက်ပြန်ကြီးကို ဖြေလိုက်ကြောင်း၊ ထို့နောက် လူအများကြားထဲမှ မယောင်မလည်နှင့် ထွက်ပြေးခဲ့ရကြောင်း၊ ပင်လယ်ထဲတွင် တံငါလှေတစ်စင်းနှင့် ၆ ရက်တိုင်တိုင် ကျိုက္ခမီအရောက်လာခဲ့ရကြောင်းများကို ပြောပြသောအခါ နားထောင်နေသူအားလုံးပင် ဂရုစိုက်နားထောင်နေကြကုန်၏။ အထက်တွင် ပျံ့နေကြသော လေယာဉ်ပျံတို့ကိုပင် ဂရုစိုက်နိုင်ကြချေ။ ဘေးကင်းဥဒြမူတ်သော်လည်း မထွက်နိုင်ကြ။ ဦးဘဘွားပြောကြား၍ ပြီးသောအခါကျမှသာလျှင် အားလုံး ဂူအတွင်းမှ ထွက်ကြပြီးလျှင် မိမိတို့အခန်းအသီးသီးသို့ သွားကြလေသတည်း။

၄ နာရီထိုးသောအခါ အတွင်းဝန်ဦးသန်းတင်၏အိမ်တွင် ကျင်းပမည့် မြန်မာအတွင်းဝန်များ အစည်းအဝေးသို့ ထွက်ခဲ့၏။ ဦးသန်းတင်၊ ဦးကျင်၊ ဦးလှရှိန်၊ ဦးရွှေဘော်၊ ဦးစိုးညွန့်တို့ ရောက်လာကြလေသည်။ စစ်၏အခြေအနေအကြောင်းကို ဆွေးနွေးကြ၏။ ရန်သူနီးပြီဖြစ်သောကြောင့် အစိုးရပြောင်းမပြောင်းကို မေးကြည့်သောအခါ မည်သူမျှ ဤသတင်းကို မပေးနိုင်ကြချေ။ ဘယ်လိုလုပ်ကြမည်မသိဖြစ်နေကြကုန်၏။ ဦးသန်းတင်က ခေါက်ဆွဲထမင်းကြော်တို့နှင့် ဧည့်ခံလိုက်သေးသည်။ ခေါက်ဆွဲကောင်းကောင်းကို မစားရသည်မှ ကြာပြီဖြစ်သောကြောင့် အတော်စား၍ ကောင်း၏။ ကျေးဇူးတင်စရာပင်။

အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ ကိုလှရှိန်၊ ညီညီ၊ တင်ကြီး၊ ဒေါ်လှရှိန်တို့နှင့် စစ်အခြေအနေအကြောင်း ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြပြန်၏။ မုန်လုံးစက္ကူကပ် သီချင်းကဲ့သို့ အဖန်တလဲလဲပင် စိတ်ညစ်အားငယ်ခြင်းသို့သာလျှင် ပြန်၍ရောက်နေတော့၏။ မည်သို့သောစီမံချက်များကို ပြုလုပ်ရမည်မသိ ဖြစ်နေကြလေသည်။ ညီညီနှင့် တင်ကြီးတို့ကား သားမယားမရှိ၊ လူပျိုများဖြစ်ကြသောကြောင့် အခြားသူတို့လောက် မပူပင်ရချေ။ သို့သော် ညီညီ၏အမတ်တစ်ယောက်မှာ ရန်ကုန်တွင်ရှိသေးသောကြောင့် သူလည်း သူ့အစ်မအတွက် ပူရသေးသည်။ မျက်နှာအတော်ပင်ပျက်သေးသည်။

ည ၁၁ နာရီခွဲအချိန်တွင် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ ရောက်လာကြသဖြင့်

လေဘေးဥဩမှုတ်လေသည်။ ဗုံးကျသောအသံမှာ အလွန်အမင်းကျယ်သောကြောင့် မြို့တွင်း၌ ကျသည်ဟု ထင်မှတ်ရလေသည်။ ၁၂ နာရီကျော်မှ ဘေးကင်းဥဩသံကို ကြားရလေသည်။ မြေဂူထဲမှထွက်လာသောအခါ ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းဘက်တွင် မီးလောင်နေကြောင်း သိရ၏။ မီးခိုးမီးရောင်တို့ကို မြင်ရလေသည်။ ရန်ကုန် သင်္ဘော ဆိပ်ကမ်းဂိုဒေါင်များကို မီးလောင်နေပြီဟု ထင်မှတ်ရလေသည်။ သို့သော် သွားမကြည့်ဝံ့။ နောက်တစ်ခါ ထပ်၍လာမှဖြင့် ခက်ချေမည်။

ရန်ကုန်မြို့ပေါ်သို့ ၂၅.၁၂.၄၁ နေ့က ဗုံးကျပြီးနောက် ဗုံးတစ်ခါမျှ မကျသေးပေ။ ယခုမှတစ်ကြိမ်ကျပြန်လေသည်။ ရန်ကုန်ပေါ် နောက်ဆုံးဗုံးကျသည်မှာ တစ်လနှင့် ၁၀ ရက်နီးပါးရှိလေပြီ။

ဘေးကင်းဥဩမှုတ်၍ တစ်နာရီမျှမကြာသေးမီပင် လေဘေးဥဩ မှုတ်သော ကြောင့် မြေဂူထဲဆင်းရပြန်၏။ လေယာဉ်ပျံများမလာ။ အမြောက်သံ၊ ဗုံးသံ တို့ကိုလည်း မကြားရ။ မကြာမီအတွင်းတွင် ဘေးကင်းဥဩသံကို ကြားသဖြင့် အိမ်ပေါ်တက်ကာ အိပ်ကြရပြန်လေသည်။

၄၊ ၂၊ ၄၂။
လဆုတ် ၅ ရက်။

ညက ဗုံးကျသည်မှာ ပုဇွန်တောင်ရပ်ကွက်တွင် ဖြစ်သည်ဟု စာရေးမောင်အောင် ကပြော၍ သိရလေသည်။ ပုဇွန်တောင်ဈေး အတော်ကလေးပျက်စီး သွား၍ လူအသေအပျောက်လည်းရှိသည်ဟု ဆိုလေသည်။ သို့သော် မများလှ။ အလွန်ဆုံး ၅၀ ရှိမည်ဟု ပြောသံကြားရလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်တွင် ဗုံးကျသည်မှာ သုံးကြိမ်မျှရှိလေပြီ။

မမွေးနှင့်မကေးတို့ကို ထိန်းသော ကလေးထိန်းကရင်မ အင်းစိန် ရွာမရှိ သူ၏ နေအိမ်သို့ ခေတ္တပြန်လာသောကြောင့် သူ့အားခေါ်ပြီးလျှင် မအူပင်သို့ ပို့ပေးရန် အင်းစိန်ရွာမသို့ ထွက်ခဲ့ရလေသည်။ လေဘေးဥဩ တိုးနေမည်ကိုလည်း စိုးရိမ်မိ သေး၏။ အချိန်ကား ၁၀ နာရီခွဲ ၁၁ နာရီနီးပါးခန့် ရှိပေလိမ့်မည်။ ကလေးထိန်း ကရင်မ၏ အိမ်သို့ရောက်၍မျှမကြာသေးခင်ပင် လေဘေးဥဩသံကို ကြားရ၏။ ခိုအောင်းစရာ မြေဂူဟူ၍မရှိ။ မော်တော်ကားကို ဝင်းခြံအတွင်းရှိ သစ်ပင်ဝါးပင် များအောက်တွင် ဝင်ဆိုက်ထားစေပြီးလျှင် မော်တော်ကားပေါ်မှပင် ကောင်းကင်ကို ကြည့်နေရတော့၏။ အကြောင်းရှိက ဝင်ပုန်းရန် အနီးအနား ဝါးဘိုးချုံကို ကြည့်ထား ရလေသည်။ ထိုနေရာကား မင်္ဂလာဒုံနှင့် မဝေးလှတော့ပြီ။ မင်္ဂလာဒုံ လေယာဉ်ပျံ ကွင်းမှ တိုးတက်လာသော လေယာဉ်ပျံများကိုပင် မြင်ရလေသည်။ ကြည့်၍ကောင်း သေးတော့။ ခါတိုင်းမူကား လေဘေးဥဩပေးလျှင် ဂူထဲမှာချည်း အောင်းနေရသော ကြောင့် လေယာဉ်ပျံတိုက်ပွဲများကို မမြင်ဖူးချေ။ ဤအကြိမ် လေယာဉ်ပျံများ၏ တိုက်ပွဲကို ကြည့်ရလိမ့်မည်အထင်နှင့် စောင့်ကြည့်နေသော်လည်း ရန်သူလေယာဉ် ပျံများ ပေါ်မလာကြသောကြောင့် လက်လျှော့လိုက်ရ၏။ တစ်ခါလောက်တော့ တိုက်ပွဲများကို ကြည့်ချင်စမ်းပါဘိ။

ထိုတစ်ဝိုက်တွင် လူများသည် ဗုံး၏ဘေးရန်ကို များစွာ ကြောက်ကြပုံမရ။ အချို့လမ်းပေါ်တွင် သွားလာနေကြ၏။ မော်တော်ကားများလည်း ထိုလမ်းပေါ်မှာ ဖြတ်ကျော်မောင်းနှင်၍ သွားနေကြလေသည်။

အတန်ကြာမှ ဘေးကင်းဥဒြမှုတ်သံကြား၍ ကလေးထိန်းကိုခေါ်ပြီးလျှင် အိမ်ပြန်ခဲ့လေသည်။ နံနက်စာစားပြီးနောက် ရုံးတက်၏။ ရုံးတွင်လုပ်စရာအလုပ်များစွာ မရှိသဖြင့် ခပ်စောစောပင် အိမ်ပြန်ခဲ့လေသည်။

ကိုလှရှိန်၊ ဒေါ်လှရှိန်တို့နှင့်အတူ ဒါလဟိုဇီလမ်း (ယခုမဟာဗန္ဓုလလမ်း) အိမ်နံပါတ် ၈၃၆ တွင်နေသော ဘဏ္ဍာရေးအတွင်းဝန် ရုံးစာရေးကြီး ဦးထင်ကျော်၏အိမ်သို့ သွားကြလေသည်။ ဦးထင်ကျော် တွဲတေးကပြန်မလာသေး။ ဦးထင်ကျော်အား ငွေ ၁၂၀ ပေး၍ သမ္မန်တစ်စင်း အဝယ်ခိုင်းထားလေသည်။ သမ္မန်လိုက်ဝယ်နေဟန်တူလေသည်။ နောင် အရေးအကြောင်းပေါ်လာသောအခါ ထိုသမ္မန်နှင့် ပြောင်းရွှေ့ပြေးရန်ဖြစ်၏။ သူတကာကဲ့သို့ စောစောကတည်းက ပြောင်းရွှေ့ပြေးနိုင်သောသူများမဟုတ်သောကြောင့် နောက်ဆုံး အရေးကြုံလျှင် ခက်နေပေလိမ့်မည်။ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း နည်းများကို စီမံထားရ၏။

ဦးထင်ကျော်အိမ်မှထွက်ခဲ့ပြီးနောက် အလုံပန်းခြံအနီး ချောင်းကလေးသို့ သွား၍ စုံစမ်းကြည့်ကြလေသည်။ ဦးထင်ကျော် သွားဝယ်နေသော သမ္မန်ရောက်လာလျှင် ဤထဲတွင် လျှို့ဝှားရန်ဖြစ်၏။ အရေးအကြောင်းရှိကမီးရထား၊ သင်္ဘော၊ မော်တော်ကားတို့နှင့် တိမ်းရှောင်၍ရမည်မဟုတ်။ ဤသမ္မန်သာလျှင် မှီခိုအားထား ရာဖြစ်လေသည်။

ထို့နောက် အိမ်သို့ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။ စစ်သတင်းကား ရှေးကထက် ပို၍ မထူးသေး။ သံလွင်မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းမှနေ၍ ခုခံနေတုန်းရှိသေး၏။ ရန်သူတို့ သံလွင်မြစ်ကို မဖြတ်ကျော်နိုင်သေးပေ။

ညတွင် အန်ကယ်ဒန်းနှင့် တင်ကြီးတို့ ပေါက်လာကြ၏။ ညီညီကား သူတို့နှင့် သွားအတူလာအတူဖြစ်ခဲ့၏။ ယခုသူမပါလာ။ မေးသောအခါ မနက်ဖြန် သင်္ဘောနှင့် ညောင်တုန်းသို့ သူ၏အစ်မကို လိုက်ပို့ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စည်း

၁။ အရေး စိတ်စောသွားဟန် ရှိ၏။ ဦးထင်ကျော်ကိုပင် ဆိုလိုဟန် တူသည်။

များကို သိမ်းဆည်းနေရသဖြင့် မလိုက်လာကြောင်း ပြောကြလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့
 အတွင်း ဆိုးတူကောင်းဖက် ဗုံးကြားထဲတွင် အတူတူနေထိုင်လာသော ရင်းနှီးသည့်
 မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ရန်ကုန်က ထွက်ခွာတော့မည်ဖြစ်သောကြောင့် စိတ်မကောင်း
 ဖြစ်မိ၏။ မည်သည့်အခါကျမှ ပြန်တွေ့ရမည်မသိပြီ။ သူ့ကိုအားကျ၏။ သူကား
 အစိုးရအမှုထမ်းမဟုတ်။ သွားချင်သည့်အချိန်တွင် သွားနိုင်၏။ လာချင်သည့်
 အချိန်တွင် လာနိုင်၏။ အစိုးရအမှုထမ်းတို့ကား အစိုးရကသွားဆိုမှ သွားရသည်။
 နေဆိုလျှင် နေရမည်။ အကျယ်ချုပ်သမားများပေတည်း။
 အကြောင်းရှိလျှင် အစိုးရ ပြင်ဦးလွင်သို့ ပြောင်းရွှေ့လိမ့်မည်ဟု သဲ့သဲ့ ကြားသိ
 ရလေသည်။ ဟုတ်မဟုတ်ကား မသိရသေးပေ။

၅၊ ၂၊ ၄၂။
လဆုတ် ၆ရက်။

နံနက် ၃ နာရီအချိန်တွင် လေဘေးဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေဂူသစ်ထဲဆင်းပြေးကြရ၏။ မြေဂူထဲရောက်၍ များမကြာမီတွင် လေယာဉ်ပျံသံကို ကြားရ၏။ ထိုနောက် ဗုံးသံလိုလို ကျယ်လောင်သော ပေါက်ကွဲသံကြီး လေးချက်ကိုကြားရလေသည်။

တစ်နာရီခန့်ကြာသောအခါ ဘေးကင်းဥဩသံကို ကြားရသောကြောင့် အိမ်ပေါ်တက်၍ ပြန်အိပ်ကြလေသည်။ အိပ်မောကျနေခိုက် ဥဩသံကိုကြားရသဖြင့် မြေဂူထဲဆင်းရပြန်၏။ ၅နာရီခွဲတော့မည်။ တစ်နာရီခန့် မြေဂူထဲနေရ၏။ ထိုနောက် ဘေးကင်းဥဩသံကိုကြားရသဖြင့် အိမ်ပေါ်တက်၍ အိပ်လေသည်။ အတော်နေမြင့်မှ အိပ်ရာမှနိုးလေသည်။ အိပ်ရာမှနိုးသော်လည်း မထသေးဘဲ အိပ်ရာထဲတွင် မှိန်းနေသေး၏။ ဤအခိုက် ဥဩသံကြားရသဖြင့် အိပ်ရာထဲမှထပြေးရပြန်၏။ အလွန်ဒုက္ခပေးသော လေယာဉ်ပျံတို့တည်း။ ကောင်းကောင်းမအိပ်၊ ကောင်းကောင်းမစားရ၊ ကောင်းကောင်းမနေထိုင်ရပေ။ လေယာဉ်ပျံများကား ပေါ်မလာကြပေ။ တစ်မနက်အတွင်း ၃ကြိမ်တိုင်တိုင် အိပ်ရာထဲမှ ထပြေးရသည်မှာ စိတ်ပျက်စရာကောင်းလှပေသည်။ စိတ်လည်း တို၏။

နံနက် ၁၀နာရီထိုးမှ မြေဂူထဲ ထွက်ရလေသည်။ ကာဖီသောက်ပြီးနောက် သတင်းစာဝယ်ရန် မော်တော်ကားနှင့် ထွက်ခဲ့လေသည်။ သတင်းစာကုလား သတင်းစာကို လာမပေးသည်မှာ ၅ရက်ရှိပြီ။ လခထုတ်ပြီးကတည်းက ရန်ကုန်မှ ထွက်ပြေးပြီဟု ထင်မှတ်ရပေသည်။ ကိုလှရှိန်၏ ရေဒီယိုမှာလည်း ပျက်နေလေပြီ။ ရှေးအခါက ရေဒီယိုပျက်သွားလျှင် ချက်ချင်းပြင်လိုက်နိုင်၏။ ယခုကား ပြင်သောဆိုင်များ ပိတ်ထားပြီဖြစ်သောကြောင့် ရေဒီယိုသတင်းကို နားမထောင်ရပေ။

ဤခေတ်ဆိုးကြီးတွင် အမျိုးမျိုးသောအခက်အခဲနှင့် တွေ့ကြုံနေရလေသည်။ ဤမျှ နှင့်ရပ်လျှင် တော်ပေသေး၏။ မည်မျှဆိုးရွားဦးမည်ကို မသိ။

သတင်းစာဝယ်ပြီးနောက် မနေ့က ဗုံးကျရာ ပုဇွန်တောင်ဘက်ဆီသို့လည်း သွားလေသည်။ ပုဇွန်တောင်ဈေး ဗုံးမှန်ထားသောကြောင့် အတော်ကလေး ပျက်စီး ယိုယွင်းနေလေသည်။ အနီးအနားရှိ ကဇော်ဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာလည်း မီးလောင် ထားသဖြင့် ကျွမ်းနေသည်ကိုတွေ့ရ၏။ အနီးအနားတစ်ဝိုက်တွင်လည်း ဗုံးကျထား သောနေရာများ ကို မြင်ရ၏။ ဗုံးအလုံးပေါင်း မများလှပေ။

ထိုနေရာမှ ထွက်လာပြီးနောက် ကြက်တန်းသို့ဝင်ပြီးလျှင် ဓါတ်ဆီထည့် ရန် တိုင်ကီတစ်ခုကို ၅ကျပ်၊ ၈ပဲ ပေး၍ဝယ်လေသည်။ အရေးပေါ်လာလျှင် ပြေးကြ လွှားကြနှင့် ဓါတ်ဆီလုံလုံလောက်လောက် ဝယ်၍ရမည်မဟုတ်။ သို့ဖြစ် သောကြောင့် လိုလိုမယ်မယ် ဓါတ်ဆီကို စုဆောင်းထားရန်ဖြစ်၏။ ရန်ကုန်ကို ဗုံးကြဲစတန်းကလို ဓါတ်ဆီကို အလွယ်တကူ ဝယ်၍ မရမှာစိုးရ၏။

ကြက်တန်းမှအပြန် ဗရိပ်ဆီတစ်ဘူးကို ဝယ်အံ့ဟု လိုက်ရှာရာ ဆိုင်များ ပိတ်ထားသည်ကိုတွေ့ရလေသည်။ ဆူးလေဘုရားလမ်း ဝှတ်ယီးယားဆိုင်သို့ သွားသောအခါ ထိုဆိုင်ကို စစ်ဘက်က သိမ်းသွားပြီဖြစ်ကြောင်း သိရလေသည်။ တစ်မြို့လုံး နဲ့အောင်ရှာတော့မှ ဆီတစ်ပုံးကို အဘိုးကြီးစွာနှင့် ဝယ်၍ရလေသည်။ အခက်အခဲအမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့ကြုံနေရလေပြီ။ စစ်ဆိုတာ ဤဟာမျိုးပါတကားဟု တွေးတောမိသော ဟူ၏။

၁နာရီမထိုးမီ ရုံးသို့ရောက်၏။ အတွင်းဝန်ဦးကျော်နှင့် တွေ့သောအခါ ရုံးပြောင်း ရန်ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးကြ၏။ ရန်ကုန်တွင် သူနှင့်မေဂျာကွက်တို့သာနေရမည်။ ကျန်အရာရှိနှင့်စာရေးအားလုံး မန္တလေးသို့အမြန်ဆုံးသွားကြရန် ဆုံးဖြတ်လေသည်။ မစွတာ အယ်လစ်ဇင်ဒါနှင့် ဦးတင့်ဆွေတို့ တစ်ရက် နှစ်ရက်အတွင်း မန္တလေး သို့သွား၍ အိမ်များကိုရှာရမည်။ သူတို့ပြန်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မန္တလေးသို့ ပြောင်းရန် စီမံရမည်ဟု ဆိုလေသည်။ ရုံးသားအားလုံး ဝမ်းသာကြကုန်၏။

ရုံးပြောင်းသည်ကား နေရာကျပေသည်။ ဝမ်းမြောက်စရာပင်။ သို့သော် မြင့်နှင့် ကလေးများကို မည်သို့ခေါ်ရအံ့နည်း။ မော်တော်ကားနှင့်ခေါ်လျှင် နေရာကျမည်လော။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် သူတို့ကို မအူပင်မှ ရန်ကုန်သို့ခေါ်ခဲ့ရမည်။ သူတို့ရောက်နေခိုက် ဗုံးများကျကအခက်။ သူတို့ကို မခေါ်ထားလျှင် နောင် သင်္ဘောများ အသွားအလာပြတ်သွားက မခက်ပါလော။ အခုကတည်းက သူတို့ကို

မန္တလေးသို့ သင်္ဘောနှင့် ပို့လိုက်ရလျှင် ကောင်းမည်လော။ ဤသို့လည်းနေရာမကျ။ သူတို့ချည်းသွား၍ မဖြစ်။ မန္တလေးတွင် ယောင်လည်လည် ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ သူတို့နှင့် တပါတည်း မန္တလေးသို့ သင်္ဘောနှင့်သွားက အသိုနည်း။ ဤသို့သွားလျှင် မော်တော်ကားကိုချန်ထားခဲ့ရမည်။ မော်တော်ကားများကို သင်္ဘောပေါ်တင်ရန် လက်မခံဟု ကြားရလေသည်။ မော်တော်ကားကို ညွှန်မောင်၊ မဟာရန်တို့နှင့် ပို့လိုက် မည်ဆိုကလည်း အရှင်မပါလျှင် လမ်းထဲတွင် ပုလိပ်များကဖမ်းပြီး သိမ်းယူလိုက် မှာကို စိုးရိမ်ရလေသည်။ မိမိ မန္တလေးသို့ရောက်ပြီး နေရာတကျဖြစ်မှ မြင့်တို့ကို ခေါ်ယူမည်ဆိုက ကောင်း၏။ သို့သော် ထိုအခါတိုင်အောင် သင်္ဘော၊ မီးရထားများ သွားလာနေပါ ဦးမည်လော။ ဤသို့ သို့လောသို့လော တွေးတောနေ သည်နှင့်ပင် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မရောက်နိုင်တော့ပြီ။

ထို့ပြင် ကိုလှရှိန်တို့အကြောင်းကိုလည်း တွေးမိ၏။ ကိုလှရှိန်တို့နှင့် နေလာသည်မှာ တစ်လခွဲရှိပြီ။ သူတို့နှင့် ဆိုးတူကောင်းဖက် နေထိုင်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ သူတို့ပြောင်းလျှင်ပြောင်းမည်။ သူတို့ပြေးလျှင်ပြေးမည်ဟုသဘောတူ ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ ယခုကား သူတို့မသွားခင် သွား၍တော်မည်လော သူတို့ကို အရေးထဲတွင် ချန်ခဲ့၍ ဟန်မည်လော။ သူတို့ပြောင်းရန် အခွင့်ရသည့်အခါကျမှ သူတို့နှင့်အတူ ပြောင်းရလျှင် ကောင်းမည်လားဟူ၍လည်း စဉ်းစားမိလေသည်။

၆၊ ၂၊ ၄၂။
လဆုတ် ၇ရက်။

ညကကောင်းစွာမအိပ်ရ။ ဪ ခုကွ၊ ဒုကွ။ နံနက် တစ်နာရီခန့်အချိန်တွင် တစ်ကြိမ်၊ ၃နာရီခန့်အချိန်တွင် တစ်ကြိမ်၊ ၅နာရီခန့်အချိန်တွင် တစ်ကြိမ် လေဘေးဥဩမှုတ်သံများကို ကြားရလေသည်။ လေဘေးဥဩသံကိုကြားလျှင် မြေဂူထဲဆင်းလိုက်၊ ဘေးကင်းဥဩသံကိုကြားလျှင် အိမ်ပေါ်တက်အိပ်လိုက်နှင့် အကြိမ်ကြိမ် လုပ်နေရသောကြောင့် အိပ်ပျက်လှတော့သည်။

ကောင်းကောင်းမအိပ်ရသောကြောင့် နံနက် ၉နာရီမှ အိပ်ရာမှထလေသည်။ သတင်းစာသွားဝယ်မည်ဟု မောင်ညွန့်မောင်ကို မော်တော်ကားအထုတ်ခိုင်းသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လေဘေးဥဩမှုတ်လေသည်။ တစ်နာရီခန့်မြေဂူထဲနေရ၏။ ကာဖီ သောက်သောအခါ ၁၀နာရီရှိပြီ။ ကာဖီသောက်နေခိုက် မောင်ညွန့်မောင် သတင်းစာ ကို ဝယ်ယူခဲ့လေသည်။ ရန်သူများသံလွင်မြစ်ကို မကျော်နိုင်သေးပေ။ ဖားအံကျပြီ ဆိုသော သတင်းမှာ လုံးလုံးမမှန်။

၁၁နာရီထိုးသောအခါ လေဘေးဥဩမှုတ်ပြန်၏။ မြေဂူထဲဆင်းရပြန်လေသည်။ ၁၂နာရီခန့်တွင် ဘေးကင်းဥဩမှုတ်လေသည်။

၁နာရီအချိန်တွင် ရုံးသို့အသွား ဆာမောင်ကြီးအိမ်သို့ ဝင်ကြည့်၏။ သတင်းမေးရန်ဖြစ်လေသည်။ ဆာမောင်ကြီးမရှိ။ ညောင်လေးပင်သို့ သွားသည်ဟု သိရ၏။ သားမယားများကို သွားခေါ်ဟန်တူလေသည်။

ရုံးသို့ရောက်သောအခါ ရုံးမန္တလေးသို့ ပြောင်းရမည့် အကြောင်းများကို စီမံရ၏။

ကနေ့ တိုက်ပွဲတွင် ရန်သူလေယာဉ်ပျံ ၁၀စင်းကို ဖျက်ဆီးလိုက်သည်ဟု ကြားသိရ၏။

ရုံးတွင် ရှိနေခိုက် ၄နာရီခန့်အချိန်တွင် လေဘေးဥသြမှုတ်ပြန်လေသည်။
နံနက် ၁ နာရီအချိန်မှ ညနေ ၃နာရီတိုင်အောင် လေဘေးဥသြ ၆ကြိမ်
မှုတ်ရလေသည်။ ဤသို့ တစ်ခါမျှမရှိသေး။ ထူးခြားသော နေ့ပေတကား။

၇၊ ၂၊ ၄၂။
လဆုတ် ဂရက်

ည ဗုံးလာကြံခြင်းမှာ ဆုတ်ယုတ်သည်မရှိ။ တစ်နေ့တစ်ခြား သည်း၍ လာလေသည်။

ညသန်းခေါင်ကျော်အချိန်မှစ၍ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ ရန်ကုန်သို့လာ လိုက်သည်မှာ ထပ်တလဲလဲ နေတော့၏။ ၄-၅ကြိမ်ထက်မနည်းတော့ပြီ။ နံနက် ၆နာရီကျော်မှ ရပ်စဲသွား၏။ သို့သော် ၉နာရီနှင့် ၁၀ နာရီအတွင်း တစ်ကြိမ်လာသေး သည်။ သူတို့လာ၍ နောင်ယုတ်မှုကြောင့် ညက မြေဂူအတွင်းမှာ အိပ်ကြရလေသည်။ လေဘေးဥဩ စ၍မှုတ်ကတည်းက မြေဂူထဲဆင်းလိုက်ရသည်မှာ ၁၀နာရီထိုးတော့မှ အိမ်ပေါ်တက်တော့၏။ မြေဂူထဲတွင် စိတ်ချလက်ချအိပ်သောကြောင့် လေဘေး ဥဩမှုတ်သော်လည်း ဂရုမစိုက်၊ ဘေးကင်းဥဩမှုတ်သော်လည်း အမှုမထား။ ဗုံးများ ကျနေသော်လည်း အိပ်မောကျနေသည့်အခါ ကျနေ၏။ နံနက် ၂နာရီခန့် အချိန်တွင် ဗုံးပေါက်ကွဲသံတွေကို ကျယ်လောင်စွာ ကြားနေရပေ၏။ ဤအခိုက်တွင် ကိုလှရှိန် တရားရှူးနှင့် အိပ်မောကျနေလေသည်။

ညနေ ၃နာရီအချိန်တွင် မအူပင်သွားရန် သင်္ဘောဆိပ်သို့ ဆင်း၏။ လပွတ္တာ အမြန်ရော၊ ပုသိမ်အမြန်ရော လူကြပ်နေလေသည်။ ခြေချစရာပင် နေရာမရှိ။ ထိုသင်္ဘောတို့တွင် မြန်မာများထက် ကုလားတွေက ပိုမိုများပြားလေသည်။ သင်္ဘော ပေါ်တွင် နေရာမရသဖြင့် အခက်ကြုံနေရလေသည်။ သို့သော် ထိုသင်္ဘော တစ်စင်း စင်းနှင့် လိုက်ရမည်။ မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို ရအောင်လိုက်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ ပုသိမ်အမြန်ပေါ်သို့ တက်တော့၏။ လူအများကို တွန်းတန်တွန်း၊ အဖယ်ခိုင်းတန် အဖယ်ခိုင်း၊ နင်းတန်နင်း၊ မတက်နိုင်တော့ပြီ။

နောက်ဆုံးတွင် ပထမခန်းထဲသို့ ရောက်သွား၏။ ထိုအခန်းထဲတွင်လည်း နေရာမရှိ။ အားလုံး ပြည့်နေလေပြီ။ သို့သော် ထိုင်စရာ တစ်နေရာကား ရှိပေသည်။

အိပ်ခန်းမလို။ ထိုင်စရာနေရာရလျှင်တော်ပြီဟု သဘောထားကာ ဝင်၍ ထိုင်တော့၏။ အခန်းထဲတွင် ဟိုက်ကုတ်တရားသူကြီး ဦးဘဦး^၁ လည်းပါ၏။

တရားဌာန ဝန်ကြီးချုပ် ကတော် Mrs. Saw Pe Tha လည်းပါ၏။ ဦးဘဦး နှင့်သိဟောင်းဖြစ်သောကြောင့် သူ့နားမှာပင်ထိုင်ကာ စကားပြောနေလေသည်။ ထိုအခန်းထဲတွင် ပါလာသော လူခပ်ရွယ်ရွယ်တစ်ယောက်က လက်မှတ်သွားအဝယ် ခိုင်း၏။ အကယ်၍ လက်မှတ်ဝယ်မထားပါက လက်မှတ်စစ်က မောင်းချမည် စိုးရသည် ဟုဆို၏။ လက်မှတ်ရုံပိတ်ထားပြီဖြစ်ကြောင်း ပြန်၍ဖြေရလေသည်။ လူကြပ်လွန်းသောကြောင့် သဘောပေါ်သို့ လက်မှတ်စစ်ပေါ်၍ မလာ။ သဘော လည်း ၅နာရီ ထိုးခါနီးသောအခါ ထွက်ခဲ့၏။ ဤအခါကျမှ ပထမတန်းဘွိုင်ကုလား က နာမည်လာ၍ အရေးခိုင်းတော့သည်။

အတန်ကြာလျှင် သဘောခန်းထဲတွင် ပါလာကြသူတို့နှင့် အသိအကျွမ်း ဖြစ်ကုန်ကြ၏။ စစ်အကြောင်းကိုသာလျှင် ပြောကြား၍လာကြလေသည်။ ရေကျမိ သောကြောင့် သဘောအတော်နောက်ကျ၏။ ၈နာရီထိုးသောအခါ အားလုံးပင် ညစာစားသောက်ကြလေသည်။ ညစာစားပြီး ကာဖီသောက်ကြသောအခါ တရားသူကြီးဦးဘဦးသည် ကာဖီထဲ သကြားမထည့်မိ၊ ဆားထည့်မိသောကြောင့် နောက်ထပ်တစ်ပန်းကန်မှာ၍ သောက်ရလေသည်။ ခါတိုင်းမူကား ဤသို့ ဖြစ်မည်မဟုတ်။ ယခုကဲ့သို့ ပြောင်းဆန်နေသော အခါကြီးထဲတွင် စစ်အတွက်ပူရ၊ သားမယားအတွက် ပူရ၊ နေရာထိုင်ခင်းအတွက်ပူရ၊ ဗုံးအတွက်ပူရနှင့် လူတိုင်း မေ့မေ့လျော့လျော့ ဖြစ်နေ၏။ တရားသူကြီးဦးဘဦး ကာဖီထဲ သကြားမထည့်မိဘဲ ဆားထည့်မိသည်မှာ ဘာမျှ အံ့ဩစရာမဟုတ်ပေ။

ဇွနာရီခွဲမှ မအူပင်သို့ရောက်၏။ ခါတိုင်းဆိုက်သည့်နေရာတွင် မဆိုက်။ စာပို့သဘောကြီးများ ဆိုက်ကပ်ရာတွင် ဆိုက်သောကြောင့် သဘောလက်ရန်းကို

၁။ နောင်သော် ဆာဘဦး၊ နောင်သော် သမ္မတကြီး ဦးဘဦး။

ကျော်၍ တက်ရလေသည်။ မတော်တဆ ကျသွားမှဖြင့် အခက်။ စိတ်ပျက်စရာ
ကောင်းလှပေသည်။ သို့သော် ဤခေတ်မျိုးတွင် ဤဒုက္ခမျိုးကို ဒုက္ခဟူ၍ မထင်မှတ်
နိုင်တော့ပြီ။

မနေ့က ရန်ကုန်လေကြောင်းတိုက်ပွဲတွင် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ ၁၀စင်းကို
ဖျက်ဆီးလိုက်သည်ဟု ရေဒီယိုက ဆို၏။

၇၊ ၂၊ ၄၂။

လဆုတ် ဇူရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

မအူပင်မှာဖြစ်သောကြောင့် ညက ကောင်းကောင်းအိပ်ရ၏။ လွန်ခဲ့သည့် ၂ညက အိပ်ရေးပျက်လာသောကြောင့် မနက်က တော်တော်နေ့မြင့်မှ အိပ်ရာမှ ထလေသည်။

အလွန် စိတ်အေးချမ်းသာ နေရသောနေ့ပေတည်း။ ကလေးများနှင့် ပျော်ပျော်ပါးပါးနေရ၏။ ဖတ်ချင်သောစာအုပ်ကိုဖတ်ရ၏။ မြင့်နှင့်တိုင်ပင် ဆွေးနွေး စရာရှိသည်များကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၏။ ညနေခင်းတွင် မြင့်၊ ကြည်ကြည်၊ မောင်မွှေး မယ်မွှေးတို့နှင့်အတူ တာလမ်းကိုလျှောက်ကာ သောင်ပြင်ရှိရာသို့ သွားကြ၏။ ကလေးနှစ်ယောက်မှာ ပြေးကြ၊ လွှားကြ၊ ရေထဲခဲများကို ပစ်ချကြ။ သဲကစားကြနှင့် အလွန်ပင် ပျော်ရွှင်ကြလေသည်။ ဤသို့ သားမယားများနှင့် တစ်ရက်တစ်လေ နေရသည်မှာ လောကနိဗ္ဗာန်ပဲဟု ထင်မှတ်မိပေ၏။ တစ်နေ့လုံး စစ်အကြောင်းကို မစဉ်းစား၊ စစ်ကိုမေ့ထားလိုက်ရလေတော့သည်။

ညနေ ရေဒီယိုသတင်းကို နားထောင်သောအခါ ဘုရင်ခံ ဆာရက်ဂျီနယ် ဒေါ်မန်စမစ်က တိုင်းသူပြည်သားတို့အား ရည်ရွယ်ကာ ပေးလိုက်သော စကား လက်ဆောင်ကို ကြားရလေသည်။ ထိုစကားတွင် မြန်မာပြည်နှင့်ရန်ကုန်မြို့ကို ကောင်းကောင်း ကာကွယ်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရန်ကုန်တွင် လုပ်ကိုင်နေကြသောလူများ စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်စရာမရှိကြောင်း၊ နောင် ပြောင်းရွှေ့ရမည့်အခါ အစစအရာရာ ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရန်ကုန်တွင် နေရန်မလိုသူများ ထွက်သွားလျှင် ကောင်းမည့်အကြောင်းတို့ပါလေသည်။ အားတက်စရာ ကောင်းသောစကားပေ တည်း။

မနေ့က ရန်ကုန်လေကြောင်း တိုက်ပွဲတွင် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ ၄စင်းတို့ကို ဖျက်ဆီးလိုက်သည် ဟူ၍လည်း ကြားရ၏။

ဇူ ၂၂ ၄၂။
လဆုတ် ၁၀ရက်။

စောစော ဖိနာရီအချိန်တွင် မအူပင်မှ ထွက်လာခဲ့၏။ ပထမခန်းထဲတွင် ဦးကျော်သိန်း၊ ဦးဇေယျ၊ မစ္စတာ ခူး၊ ဦးလှဖေ (Preventive Officer, nephew of U Chit Hlaing) တို့ပါလာကြလေသည်။ စကားတပြောပြောနှင့်ပင် ကဝက်ကင်းသို့ ရောက်လျှင် ပိုကာ ဆွဲကြလေသည်။ ပိုကာ မဆွဲသည်မှာ ၂လကျော်လေပြီ။ စစ်အတွက် စိတ်မအေးလှသောကြောင့် ပျော်ချင်ပါးချင် ကစားချင်သောစိတ် အနည်းငယ်မျှမရှိ။ ယခုကဲ့သို့ ခရီးသွားရင်း ကစားရသည်မှာ စိတ်ပင် များစွာ ပျော်ရွှင်ခြင်း မရှိလှသော်လည်း စစ်အကြောင်း စိတ်ပျောက်နေ၏။ ၃-၄ကျပ် ခန့် ရှုံးလေသည်။ ဦးဇေယျက ၁၀ခန့် ရှုံး၏။ မစ္စတာခူးချည်းနိုင်လေသည်။

နေ့ခင်း ၂နာရီထိုးပြီးမှ ရန်ကုန်သို့ရောက်၏။ လေဘေးဥဩမကြားရသော ကြောင့် သက်သာပေသည်။ အိမ်ကို ခဏဝင်ပြီးလျှင် ရုံးသို့သွား၏။

ရုံးတွင်လည်း စာရေးများ၊ ပြာတာများ၊ အရာရှိများ နည်းပါးလှပေသည်။ ခွင့်ယူသူတို့သာ များလှပေသည်။ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းလှပေတော့၏။

ဦးကျော်နှင့်တွေ့သောအခါ ဦးကျော်က ဘုရင်ခံ၏ မိန့်ခွန်းအရ အခြေအနေ များမှာ ကောင်းမွန်လာပြီ ဖြစ်သောကြောင့် အရာရှိများ မန္တလေးသို့သွားရန် မလို သလိုလို ပြောနေပြန်၏။ ဝမ်းသာရမလိုလို၊ ဝမ်းနည်းရမလိုလို ဖြစ်နေလေသည်။ တွေးတောစရာတွေ အများပင် ပေါ်၍လာတော့၏။

ညကျသောအခါ အန်ကယ်ဒန်း၊ ဦးဇေယျနှင့် တင်ကြီးတို့ ပေါက်လာ ကြ၏။ အန်ကယ်ဒန်းမှာ ယခင်ကကဲ့သို့ပင် စိတ်အေးချမ်းသာရှိ၏။ စင်္ကာပူ၊ ဖိလစ်ပိုင်တို့တွင်လည်း ရန်သူတို့ကို တားဆီးထားတုန်းရှိသေး၏။

ညတွင်မြေဂူထဲ ဆင်းအိပ်ကြလေသည်။

၁၀၊ ၂၊ ၄၂။
လဆုတ် ၁၁ရက်။

ညက တစ်ညလုံး ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာ။ တစ်နေ့လုံးလည်း ပေါ်မလာကြ။ နေ့စဉ်ပင် လေဘေးဥသြသံများကို ကြားခဲ့ရသောကြောင့် ယနေ့တွင် ထူးထူးခြားခြား ဥသြသံမကြားရသဖြင့် ဟာတာတာ ဖြစ်လျက်နေလေသည်။ ဤသို့ ရန်သူတို့ မလာသည်မှာ ဝမ်းသာရမလိုလို၊ စိုးရိမ်ရမလိုလို ဖြစ်နေ၏။ စင်္ကာပူကို ဖိပြီး တိုက်နေသောကြောင့်ပင် မလာသလော။ ရန်ကုန်သို့ လေယာဉ်ပျံ အလုံးအရင်းနှင့်လာရန် လိုသလောက်သောလေယာဉ်ပျံတို့ကို စုရုံးနေသောကြောင့် ပင် မလာသလော။ ရန်ကုန်သို့လာတိုင်း အဖျက်အဆီး ခံရသောကြောင့် မလာ သလောဟု အမျိုးမျိုး တွေးတောမိကြလေသည်။

နံနက် ရန်ကုန်ဂေဇက်သတင်းစာတွင် စင်္ကာပူကျွန်းသို့ အနောက်ဘက် မှနေ၍ ရန်သူများ အလုံးအရင်းနှင့် တက်ရောက်နေကြသည်ဟု ဖတ်လိုက်ရ၏။ အတော်ပင် အားငယ်၍သွားလေသည်။ စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်မိတော့၏။ သံလွင် စစ်စခန်းတွင်ကား ထူးမခြားနားဟု ပါလာလေသည်။

တစ်နေ့အားတက် တစ်နေ့စိတ်ပျက်အားငယ်။ တစ်နေ့အားတက်စရာ သတင်းကို ကြားရ၊ တစ်နေ့ ပူပန်စရာသတင်းကို ကြားရလေသည်။ စစ်အတွင်း နေထိုင်ကြရသူတိုင်း ဤသို့သောအခြေအနေမျိုးနှင့် တွေ့ကြရမည်မှာ မလွဲတည်း။

ရုံးမှာလည်း စာရေး၊ အရာရှိ၊ ပြာတာတို့ စုံစုံလင်လင် ရုံးမတက်ကြ။ အချို့ ပြေးကုန်ကြပြီ။ သို့သော် အကြောင်းအမျိုးမျိုးတို့ကိုပြကာ ခွင့်ကိုကား တောင်းကြ လေသည်။

သားမယားတို့အား အထက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရန်အရေးကို အမျိုးမျိုးတွေး၏။ သို့သော် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မချနိုင်။ ပြောင်းရွှေ့ရန်အစိုးရက မည်သည့်အခါမှ

အမိန့်ပေးမည်နည်း။

မစ္စတာ အယ်လစ်ဇန္ဒားနှင့် ဦးတင့်ဆွေတို့ မန္တလေးသွား၍ အိမ်ရှာကြ သည်မှာလည်း ပေါ်မလာကြသေး။

ရုံးမှပြန်လာသောအခါ ဦးကြည်ဝင်း၊ ကိုလှရှိန်တို့နှင့် စကားပြောနေသည် ကိုတွေ့ရ၏။ စစ်၏အခြေအနေအကြောင်း၊ ပြောင်းရွှေ့ရေးများအကြောင်းတို့ကို ဆွေးနွေးနေကြလေသည်။

ညစာစားပြီးနောက် စောစောပင် မြေဂူထဲဆင်း၍ အိပ်ရာဝင်ကြလေသည်။

၁၁၊ ၂၊ ၄၂။
လဆုတ် ၁၂ရက်။

ညက တစ်ညလုံး ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ မလာကြသောကြောင့် ကောင်းကောင်း အိပ်ရလေသည်။ သို့သော် အကြောင်းပေါ်လျှင် သားမယားတို့အား ပြောင်းရွှေ့ရန် အရေးများအတွက် စိတ်ကူးနေရသည်နှင့်ပင် တော်တော်နှင့် အိပ်မပျော်နိုင်။ နံနက် ၂နာရီ၊ ၃နာရီထိုးတော့မှ အိပ်ပျော်သွားလေသည်။

နံနက် ရန်ကုန်ဂေဇက်ကို ဖတ်သောအခါ ရန်သူတပ်သားများ စင်္ကာပူမြို့နှင့် ၁၀မိုင်လောက်သာဝေးကြောင်း၊ အခြားနေရာများတွင်လည်း ရန်သူများ တက်ရောက်ကြကြောင်းများကို သိရှိရလေသည်။ သံလွင် စစ်စခန်းတွင်ကား ရန်သူ တပ်ကလေး တစ်ခုနှင့် မုတ္တမမြောက်ဘက်မှာ တွေ့ရသည်ကို သိရ၏။

ဇနာရီအချိန်တွင် လေဘေးဥဩသံကြားရ၍ မြေဂူထဲဆင်းရသေးသည်။ မကြာမီ ဘေးကင်းဥဩကိုမှုတ်၏။

တစ်နာရီထိုးသောအခါ ရုံးတက်။ ရုံးရောက်၍ များမကြာမီတွင် လေဘေးဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေဂူထဲ ဆင်းရသေး၏။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာ။

ရုံးပြောင်းလျှင် မည်သူလိုက်ရမည် မလိုက်ရကို ဦးကျော်၏အခန်းတွင် ဆွေးနွေး၏။ အရာရှိထဲက ဦးတင့်ဆွေ၊ မစ္စတာအယ်လစ်ဇန္ဒားနှင့် ဦးဘိုးလတ်တို့ မန္တလေးသွားကြရမည်။ ကျန်အရာရှိများ နေရစ်ခဲ့ရမည်။

ရုံးမဆင်းမီမှာပင် မုတ္တမဘက်သို့ ရန်သူတို့ရောက်၍ မုတ္တမ ရန်သူတို့ လက်သို့ ရောက်ပြီဟူသော စစ်တပ်ကျေညာချက်ကို မစ္စတာချာရီ ယူလာပြီး ပြလေသည်။ ဝမ်းနည်းစိတ်ပျက်ခြင်းကား ဆိုဖွယ်မရှိ။ သားမယားတို့ကို မအူပင်တွင် ဆက်လက်ထား၍ နေရာကျပါမည်လော။ အညာတွင် ပို့ထားရကောင်းမည်လော။ ဦးတင့်ဆွေက မနက်ဖြန် မအူပင်မှာ သားမယားတို့အား သွားခေါ်ရန်တိုက်တွန်း၏။

သွားခေါ်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်လေသည်။ အချိန်ရပါဦးမည်လော။

အိမ်ပြန်ရောက်၍ ကိုလှရှိန်တို့အား မုတ္တမကျပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောသောအခါ အတော်ပင်အံ့အားသင့်သွားကြလေသည်။ ညစာကိုကောင်းကောင်းမစားနိုင်ကြ။ ညစာ စားပြီး ကိုလှရှိန်နှင့်တိုင်ပင်ရာ မန္တလေးဘက်သို့ပြေးခြင်းထက် မအူပင်ဘက်ကပင် တော်သေးသည်ဟု ဆိုလေသည်။ မအူပင်ဘက်တွင် အသိုင်းအဝိုင်းကောင်း၏။ ရန်သူများလည်း အဆောတလျင် မရောက်နိုင်။ မန္တလေးမှာမူကား အားထားစရာ နည်း၏။ ရန်သူများလည်း မန္တလေးသို့သွားနိုင်က အမြန်ဆုံးသွားပေလိမ့်မည်။ မအူပင်ကား ချောင်ကျသောကြောင့် ရှောင်ရတိမ်းရလွယ်ကူလှပေသည်။ မည်သို့ စီမံရမည်မသိ ဖြစ်တော့သည်။

၁၂၊ ၂၊ ၄၂။
လဆုတ် ၁၃ရက်။

ကနေ့ တစ်နေ့လုံး ညကလည်း တစ်ညလုံး ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများမလာကြ။ မြေကွဲထဲ ဆင်းမအိပ်ဘဲ အိမ်ပေါ်မှာပင် အိပ်ကြသည်မှာ ၂ညရှိပြီ။ လမိုက်သောညများ ဖြစ်သောကြောင့် ညတွင်မလာကြဟန်တူလေသည်။ နေ့တွင်မလာသည်ကား စင်္ကာပူ၊ သထုံနယ်တို့တွင် အလုပ်များနေသောကြောင့် မလာကြဟန်တူ၏။

မနက်က ရန်ကုန်ဂေဇက်သတင်းစာတွင် မုတ္တမ ကျကြောင်း ပါလာလေသည်။ သို့သော် စင်္ကာပူ အကြောင်းကား ပါမလာ။

သားမယား တို့အား မည်သည့်မြို့တွင်ထားရမည့်အကြောင်းကို ဆုံးဖြတ်၍ မရ ဖြစ်တော့၏။ ဤအရေးကား သေရေးရှင်ရေး ဖြစ်လေသည်။ ခြေလှမ်း မှားလျှင် ခက်မည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဆုံးဖြတ်၍မရ ဖြစ်နေလေတော့သည်။ စဉ်းစားလေ ဆုံးဖြတ်၍မရလေ။ တိုင်ပင်လေ ဆုံးဖြတ်၍မရလေ ဖြစ်တော့၏။

ကိုလှရှိန်တို့လည်း အကြံပေးတတ်။ မနက် ၁၀နာရီခန့်အချိန်တွင် ဦးစိုးညွန့် ဆီသွား၍ ဆွေးနွေး၏။ ဦးစိုးညွန့် သဘောကား သားမယားတို့အား အထက်အညာ သို့ ပို့ထားသည်က ကောင်းသည်။ ထိုနောက် ဦးကျော်ထံ သွား၏။ ဦးကျော်၏ အလိုကား မအူပင်မှာပင် တစ်စုတစ်ဝေးတည်း ထားသည်ကကောင်း၏။ ဦးစိုးညွန့် ပြောသည်မှာ ဟုတ်၏။ ဦးကျော်ပြောသည်မှာလည်း မှန်လေသည်။ သို့သော် သည်နှစ်ခုတွင် မည်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရမည် မသိခြင်းက ခက်၏။

ရုံးရောက်၍ ဦးတင့်ဆွေနှင့် တိုင်ပင်ပြန်သောအခါ အထက်အညာတွင် ထားခြင်းက ကောင်းသည်ဟုဆိုကာ အထက်သို့ပို့ရန် အတင်းတိုက်တွန်းပြန်၏။ သားမယားတို့အား သူ၏ သားမယားများနှင့် ဆိုးတူကောင်းဘက် ကြည့်ရှုပါမည်ဟု တာဝန်ယူ၏။

ယခုထက်တိုင် ဆုံးဖြတ်၍ မရသေးပေ။

နေ့ခင်းက မြင့်တို့မေမေ စာတိုက်တွင်အပ်ထားသော ငွေ ၃၀၀ ကို သွား၍ ထုတ်၏။ ငွေလာထုတ်သူတို့ ပါး၍သွားလေပြီ။ သုံးလေးယောက်သာ ရှိတော့၏။ လွန်ခဲ့သည့် ၁၅ ရက်ခန့်အခါကမူကား ငွေလာထုတ်သူတို့မှာ တိုးမပေါက်အောင် များပြားလှပေသည်။ စာတိုက်တွင် အပ်ထားသော ငွေတို့ကို ထုတ်လိုက်ကြသည်မှာ ကုန်လောက်ပြီ။

အစိုးရကျေညာသောသတင်းအရ ဖားအံတွင် ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ ရန်သူတို့ကို တွန်းလှန်လိုက်ကြောင်း သိရ၏။

စင်္ကာပူကျပြီ ဟူ၍လည်း သတင်းသဲ့သဲ့ ကြားရလေသည်။ အကယ် ဟုတ်လျှင် ဝမ်းနည်းအားငယ်စရာကြီးပေတည်း။ စစ်၏အခြေအနေ မည်သို့ ပြောင်းလဲဦး မည်နည်း။

၁၃၊ ၂၊ ၁၄၂။

လဆုတ် ၁၄ရက်၊ လကွယ်နေ့။

ညက တစ်ညလုံး၊ ကနေ့ တစ်နေ့လုံး ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာသောကြောင့် ဝမ်းသာရတော့သည်။ လေယာဉ်ပျံများလာနေကျ ဖြစ်သောကြောင့် ယခုကဲ့သို့ သူတို့ ပေါ်မလာသည်ပင် ဟာတာတာ ဖြစ်နေလေသည်။ ကနေ့မနက် သတင်းစာ တွင် စင်္ကာပူမကျသေးကြောင်း ပါလာလေသည်။ အားတက်ဖွယ်ပင်။ ဖားအံမှာ လည်း ရန်သူတို့ကျူးကျော်၍ မလာနိုင်သေးပေ။

ယခုအခါတွင် အရေးကြီးဆုံးသော အချက်ကား သားမယားတို့အား အထက်သို့ပို့လျှင် ကောင်းမည်လော။ မအူပင်မှာပင်ထားလျှင် ကောင်းမည်လောဟု ဝေခွဲ၍ မရသောအချက်ပေတည်း။ ဤအချက် စိတ်ထဲတွင်ပေါ်နေသည်မှာ သုံးလေးရက်ရှိပြီ။ သို့သော် ဆုံးဖြတ်၍မရနိုင်။ အလွန်ခက်ခဲသောအချက်ပေတည်း။ သေရေးရှင်ရေးတမျှ အရေးကြီးသော အချက်ဖြစ်၏။ အကယ်၍ ခြေလှမ်းမှားလျှင် အခက်ပင်။ ပြန်၍ ပြုပြင်ရန် တတ်နိုင်မည်မဟုတ်။ အကယ်၍ မအူပင်တွင် သားမယား တို့အား ဆက်လက်ထားသည်ဖြစ်အံ့၊ နောင် အကြောင်းပေါ်လာလျှင် သင်္ဘောလမ်းများ ပိတ်ကောင်း ပိတ်သွားလိမ့်မည်။ ထိုအခါကျမှ အစိုးရက အထက်အညာသို့ ချက်ချင်းသွားရမည်ဟုဆိုလျှင် သားမယားတို့အား အသို့ ခေါ်ဆောင်သွားနိုင်ပါအံ့နည်း။ သားမယားတို့မပါဘဲ အထက်အညာတွင် သွားရောက်အမှုထမ်းနေ၍ အဘယ်မှာလျှင် စိတ်ပျော်ရွှင်နိုင်အံ့နည်း။ သားမယားတို့ အား အဘယ်မျှကြာအောင် ကွဲကွာနေမည်မသိ။ အကယ်၍ အထက်အညာတွင် သူတို့အား ပို့ထားသည်ဖြစ်အံ့၊ အညာလမ်းပိတ်သွားလျှင် မခက်ပါလော။ ရန်သူတို့သည် မည်သည့်လမ်းက လာမည်မသိ။ အညာလမ်း မပိတ်သွားသည် ထားဦး၊ မိမိမပါဘဲ အညာတွင် သားမယားတို့အား သွား၍ထားလျှင်

အသို့စိတ်ချနိုင်အံ့နည်း။ သူတို့အား အရေးဆိုလျှင် ကိုယ်ဖိရင်ဖိ မည်သို့ စောင့်ရှောက်အံ့နည်း။ အထက်အညာမှ သူတကာပြေးကြသည် ဖြစ်အံ့၊ သားမယားတို့ အဘယ်သို့ပြေးနိုင်အံ့နည်း။ မြင့်မှာလည်း လူမမယ် နီတာရဲကလေးနှင့် အခြား ၂ယောက်တို့၏ တာဝန်ကို အသို့ဆောင်ကြဉ်းနိုင်အံ့နည်း။ ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေများကား ရှိပါ၏။ ရင်းနှီးသောဆွေမျိုးများကား မရှိပေ။ မိတ်ဆွေတို့မှာလည်း သူတို့၏ဒုက္ခနှင့် သူတို့ပင်။ သူတို့၏ရင်းနှီးသော ဆွေမျိုးတို့၏ တာဝန်ကို ဆောင်ကြဉ်းရဦးမည်။ ဤအရေးများကို တွေးလေလေ ဆုံးဖြတ်၍ မရနိုင်လေလေ ဖြစ်လေတော့သည်။

ရုံးတွင် မစ္စတာချာရီနှင့်တွေ့၍ တိုင်ပင်သောအခါ အညာတွင် သွားထားခြင်းက မအူပင်တွင် ဆက်လက်ထားခြင်းထက် ပို၍ ကောင်းသည်ဟု ပြောပြန်၏။ သူပြောသည်ကို စိတ်ပါလာပြန်သဖြင့် သားမယားတို့အားခေါ်ရန် ညနေ ၄နာရီသင်္ဘောနှင့် မအူပင်သို့ လိုက်သွား၏။ ရေအလှည့်သင့်သည့်အတွက် မအူပင်သို့ စောစောပင်ရောက်၏။ ခါတိုင်းရောက်သည့်အခါများကဲ့သို့ ဝမ်းမမြောက်လှပေ။ မြင့်နှင့်တကွ သားသမီးသုံးယောက်တို့သည် သူ၏ညီအစ်မများ၊ မြင့်၏ အဖေတို့နှင့် ခွဲခွါရတော့မည့်အရေးကို မြင်သောကြောင့်ပေတည်း။ အဘိုးကြီးသည် သူ၏ မြေးကလေး ၃ယောက်နှင့် အသို့ ခွဲခွာချင်ပါအံ့နည်း။ မြင့်၏ညီမ မြိုင်မြိုင်နှင့်နီနီတို့သည် သူတို့၏အစ်မ၊ သူတို့၏တူ၊ တူမကလေးများနှင့် အသို့ခွဲခွာချင်ပါအံ့နည်း။ မြင့်သည် သူ၏ဖခင်အိုကြီးနှင့် အသို့ခွဲခွာချင်ပါအံ့နည်း။ သူ၏ညီမကလေးများနှင့် အသို့ခွဲခွာ ချင်ပါအံ့နည်း။ ခွဲခွာပြီးနောက် မည်သည့်အခါမှ ပြန်တွေ့ရမည်မသိပေ။ ဤအရေးများကို တွေးမိလေလေ ဝမ်းနည်းလေလေ ဖြစ်တော့၏။

မြင့်နှင့်ကလေးများကို အညာသို့ပို့ရန် လာခေါ်ကြောင်းပြောသောအခါ အားလုံးပင် ကြေကွဲကြကုန်၏။ သူတို့ညီအစ်မ ၄ယောက်ရှိသည့်အနက် မြင့်နှင့်ကြည်ကလိုက်၊ မြိုင်နှင့်နီနီက နေရန် ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။ သူတို့၏ဘခင်ကြီးလည်း မအူပင်မှာပင် မြိုင်မြိုင်၊ နီနီတို့နှင့် နေရစ်ရန်ဆုံးဖြတ်လေသည်။ ညတွင်းချင်းပင် ပစ္စည်းများ ထုပ်ပိုးပြင်ဆင်ကြကုန်၏။ တစ်ယောက်မျှ စိတ်ကောင်းကြသည်မရှိ။ ပြင်ဆင်ခြင်းသည် နံနက် နာရီပြန် ၂ချက်ထိုးမှ ပြီး၏။

၁၄၊ ၂၊ ၄၂။
တပေါင်းလဆန်း ၁ရက်။

လေးနာရီထိုးသော် အိပ်ရာမှထကြပြန်၏။ လမ်းထဲတွင်စားသွားရန် ချက်ပြုတ်ကြ
ရပြန်၏။ သူတို့ညီအစ်မတတွေမှာ အိပ်ကြရသည်မရှိ။ သူတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို
မြင်လျှင် မသနားဘဲမနေနိုင်။ စစ်၏ ခါးသောအရသာမှာ ဆိုးသည်ထက် ဆိုး၍
လာလေသည်။

ခြောက်နာရီထိုးလျှင် သင်္ဘောထွက်တော့မည်။ ၆နာရီ မထိုးမီကလေးတွင်
အိမ်မှ မထွက်မီ အဘိုးကြီးအား ကန်တော့ကြကုန်၏။ ညီအစ်မအချင်းချင်း
နှုတ်ဆက် ကြကုန်၏။ သူတို့၏ မျက်စေ့များတွင် မျက်ရည်အိုင်လျက်နေလေသည်။
အဘိုးကြီးကား ဆုပေးရှာ၏။ အသံတုန်နေလေသည်။ မည်မျှကြေကွဲဝမ်းနည်း
နေမည်နည်း။ သူတို့၏အဖြစ်အပျက်ကို မြင်ရလျှင် မည်သူမျှ မသနားဘဲနေမည်
နည်း။ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက်ကွဲကွာနေသည်မှာ ခါတိုင်းကွဲကွာနေခြင်းနှင့်
မတူ။ နောင် မည်မျှကြာအောင် ကွဲကွာ၍နေရမည်ကိုမသိသော ကွဲကွာခြင်းမျိုး
ဖြစ်၏။ ဤသို့ မသေချာသော ကွဲကွာခြင်းမျိုးဖြစ်သောကြောင့် အထူးတလည်
ကြေကွဲဝမ်းနည်းခြင်း ဖြစ်ရလေသည်။

၆ နာရီထိုးလျှင် သင်္ဘောဆိပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့ကြကုန်၏။ ညီအစ်မ၊ ဆွေမျိုး
မိတ်ဆွေအများ ဆင်းလာပြီး လိုက်ပို့ကြလေသည်။ သင်္ဘောထွက် နှုတ်ဆက်ကြ
သောအခါ ဝမ်းနည်း၍ မဆုံးတော့ပြီ။

နာရီပြန်တစ်ချက်တွင် ရန်ကုန်သို့ရောက်ကြ၏။ မြင့်တို့သားအမိအား
ကိုလှရှိန်တို့အိမ်တွင်ထားပြီးလျှင် ရုံးသို့ထွက်လာခဲ့၏။ ဦးကျော်နှင့်တွေ့သောအခါ
ဦးကျော်က မြင့်နှင့်ကလေးများကို ပို့ပြီးလျှင် သောကြာ (၂၀၊ ၂၊ ၄၂) နေ့ အရောက်
ပြန်လာခဲ့ရန်ပြောလေသည်။

အိမ်ပြန်ရောက်၍ မြင့်နှင့်တိုင်ပင်သောအခါ ဤသို့ သူတို့အား မန္တလေးတွင် ထားခဲ့ပြီး ပြန်လာပါက နောင် အရေးအကြောင်းရှိလျှင် တကွတပြားစီ ဖြစ်နေဖွယ်ရာ ရှိသည်။ အရေးအကြောင်းမရှိလျှင်လည်း အကြာကြီးခွဲခွာနေ၍ ဖြစ်မည်မဟုတ်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရန်ကုန်အိမ်ဟောင်းမှာပင် ဆက်လက်နေပြီးလျှင် နောင် ရန်ကုန်မှ ရွှေ့ပြောင်းရန် အမိန့်ရမှ အတူတူပြောင်းရွှေ့ရန် ကောင်းသည်ဟုဆို၏။ ဤသို့စီမံ ရန်ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။ ထိုညတွင် စိတ်အညစ်ကြီးညစ်ရ၏။ မရူးသည်တမယ် ရှိတော့သည်။ ဤသို့သော ခဲရာခဲဆစ်အရေးထဲတွင် မြင့်သည် စိတ်ညစ်ညူးခြင်းမရှိဘဲ စိတ်ခိုင်စွာနှင့် အကြံဉာဏ် ပေးနိုင်သည့်အတွက်သူ့အား ကျေးဇူးတင်ရတော့သတည်း။

၁၅၊ ၂၊ ၄၂။

တပေါင်းလဆန်း ၂ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ယနေ့ တနင်္ဂနွေ ဖြစ်သောကြောင့် ရုံးမတက်ရ။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာသည်မှာ ကြာလေပြီ။ ယနေ့လည်း မလာ။ ညကလည်း မရောက်။

မနက်စာစားပြီးလျှင် အိမ်ပြောင်းကြသည်။ မဟာရန်၊ ညွန့်မောင်နှင့် အုံးမြိုင်တို့ အတော်ပင်မောကြ၏။ မြင့်နှင့် ကလေးထိန်းတို့မှာလည်း ကလေးများက တစ်ဘက်၊ အိမ်ကိုရှင်းလင်းရသည်ကတစ်ဘက်နှင့် အလွန်မောပန်းကြလေသည်။ မဟာရန်မှာ ပျက်နေသောမြေဂူကို ပြုပြင်သည်နှင့်ပင် အချိန်ကုန်တော့၏။

ပစ္စည်းအချို့ကို မန္တလေးသို့ ရထားနှင့်ပို့ရန် လော်ရီတစ်စင်းနှင့် လာသိမ်းသော ကြောင့် ထည့်ပေးလိုက်ရသည်။

ညစာကို ဝယ်စားကြလေသည်။ မောမောပန်းပန်း ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေးနှင့် အတော် ထမင်းစား မြိန်ကြသည်။

ဤအိမ်မှ မြင့်တို့တတွေ တိမ်းရှောင်သွားကြသည်မှာ ၁၅၊ ၁၂၊ ၄၁ နေ့က ဖြစ်၏။ ၁၅၊ ၂၊ ၄၂ နေ့တွင် ပြန်၍ ရောက်ကြသောကြောင့် ဤအိမ်မှ ခွဲခွာနေကြရသည် မှာ ၂လတိတိ ရှိပြီ။ သူတို့ပြောင်းရွှေ့သွားစဉ်အခါက အိမ်ရှေ့တွင် စိုက်ထားသော ပန်းပင်တို့မှာ အပွင့်များဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ နေ၏။ ယခုကား ခြောက်သွေ့နေသော ပန်းပင်တို့ကိုသာ မြင်ရတော့၏။ ရွက်လှပပန်းပင်၊ နှင်းပန်းပင်တို့ပင် ခြောက်သွေ့၍ နေကြလေပြီ။ သူတို့ကို စောင့်ရှောက် ကြည့်ရှုခဲ့သော မာလီကုလားကား ၂၅၊ ၁၊ ၄၁ နေ့ကတည်းက ပြေးရှာလေပြီ။ ဘယ်ဆီရောက်၍ ဘယ်ဆီပေါက်သည်မသိ။

ညအခါ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများလာလျှင် အပြေးရ လွယ်ကူစေရန်၊ ဂူထဲ ဆင်းရ လွယ်ကူစေရန် အိမ်အောက်ထပ် ဧည့်ခန်းထဲတွင် အိပ်ရာခင်း၍ အိပ်ကြလေ သည်။ အိမ်နားနီးချင်း အိမ်များတွင် လူမရှိသောကြောင့် တိတ်လျက်နေ၏။

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

အလွန် ခြောက်သွေ့လှသော နေရာကလေးပေတည်း။ ခါတိုင်းဖြစ်မှုကား ဤနေရာမျိုးတွင် နေရမည်ဆိုလျှင် အတော်ကြောက်ကြပေလိမ့်မည်။ ယခုမူကား ဖြစ်သလို တော်သလို နေကြရသောကြောင့် မကြောက်နိုင်၊ မလန့်နိုင်တော့ပြီ။

အိပ်မပျော်မီတွင် သဘောဆိပ်မှ သံချပ်ကာကားများ၊ တင့်ကားများ၊ စစ်လော်ရီများ တက်နေကြသောအသံများကို တစ်ရံမစဲ ကြားနေရသောကြောင့် အတော်ပင်အားတက်မိလေသည်။

ဤအိမ်တွင် မည်မျှကြာအောင် နေရဦးမည်မသိ။ ဤသို့ အခြေအနေ အပြောင်းအလဲ မြန်လှသော အခါကြီးတွင် ရှေ့ရေးများကို မတွေးတောတတ်အောင် ဖြစ်တော့သည်။

၁၆၊ ၂၊ ၄၂။
လဆန်း ၃ရက်။

မနက်စောစော ကာဖီသောက်ပြီးလျှင် မြင့်နှင့်အုံးမြိုင်တို့က ထမင်းချက်ကြသည်။ မဟာရန်နှင့်ညွန့်မောင်တို့က မြေဂူကို ပြုပြင်ကြသည်။ နန္ဒီကလေးထိန်းက ကလေးအနီးများ၊ အင်္ကျီအဝတ်အစားများကို လျှော်ဖွပ်လေသည်။ အကြည်က မယ်လေးကို ထိန်းလေသည်။ မောင်မွှေးနှင့်မယ်မွှေးတို့ကို ထိန်းမည့်သူမရှိသောကြောင့် သူတို့ကို ထိန်းရင်း သူတို့နှင့်ကစားလေသည်။ ပြောမရ ဆိုမရ ရှိလှသည်။ မောင်မွှေးက သဲပုံပေါ်တက်လျှင် မယ်မွှေးကတက်၏။ သဲပုံပေါ်ရောက်သောအခါ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက်က သဲများနှင့် ဆုပ်ကိုင်၍ ပေါက်ကြ၏။ တစ်ယောက်ကိုင်ထားသည်ကို တစ်ယောက်က လှယူ၏။ အလှခံရသူကလည်းမပေး။ ဆူညံဆူညံနှင့် နေတော့သည်။ သူတို့အား ချော၍မရ၊ ငေါက်၍မရ၊ အလွန်စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းလေသည်။ နွားတစ်ထောင် ထိန်းရသည်ထက် ကလေးတစ်ယောက်ကို ထိန်းရခြင်းက ခက်သည်ဆိုသောစကားမှာ ယခုမှမှန်ကြောင်းသိရတော့သည်။ ကလေးတစ်ယောက်ကို ထိန်းရသည်မှာ ဤမျှခဲယဉ်းလျှင် ကလေး ၂ယောက်ကို ထိန်းရခြင်းကား အသို့ ဆိုဖွယ်ရာရှိတော့အံ့နည်း။

နေ့ခင်း နာရီပြန်တစ်ချက်တီးမှ နံနက်စာ စားသောက်ကြရလေသည်။

ရုံးသို့ရောက်သောအခါ စင်္ကာပူ ကျပြီဖြစ်ကြောင်း ကြားသိရလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့အတွက် အရေးကြီးလာလေပြီ။ ရန်သူ့ရေတပ်သည် စင်္ကာပူဘက်မှ လှည့်လာပြီးလျှင် ရန်ကုန်မြို့ကိုလာ၍ တိုက်ခိုက်မှဖြင့် ခက်တော့မည်။ ဤအကြောင်းကို အတွင်းဝန် ဦးကျော်နှင့် တိုင်ပင်သောအခါ မနက်ဖြန်မနက် သားမယားများနှင့် အတူ မန္တလေးသို့ မော်တော်ကားနှင့် ထွက်ကြရန်ပြောလေသည်။

ချက်ချင်းပင် ရုံးမှထွက်လာပြီးလျှင် အကျိုးအကြောင်းကို မြင့်အားပြော

ကြားသည်။ မနက်ဖြန်ထွက်ရန်အတွက် ပြင်ဆင်ရန်ပြော၏။ မြင့်တို့မှာလည်း မနက်က မောလှသောကြောင့် နေ့ခင်း ခေတ္တအိပ်မည်ဟု ချိန်နေကြသော်လည်း မအိပ်ကြရတော့။ မနက်ဖြန်ထွက်ဖို့ရာ ပြင်ဆင်ရတော့သည်။ တစ်အိမ်လုံး အလုပ်များ နေတော့၏။ မဟာရန်မှာလည်း ဤအိမ်တွင် အတော်ကြာကြာကလေး နေရမည် အထင်နှင့် မြေဂူကို အသစ်ထပ်မံ မွမ်းမံ၍ ထားသည်မှာ အချည်းနှီး ဖြစ်ရတော့မည်ဟု ယူကျုံးမရ ဖြစ်ရရှာလေသည်။

မြင့်တို့ ပြင်ဆင်နေခိုက်တွင် ဝယ်စရာခြမ်းစရာရှိသည်တို့ကို မြို့တွင်းသွား၍ ဝယ်ခြမ်းရ၏။ လမ်းထဲတွင် စားသောက်သွားကြရန် ပေါင်မုန့်၊ ကိတ်မုန့်၊ လိမ္မော်ရည် စသည်တို့ကို ဝယ်၏။ မော်တော်ကားထဲတွင် ဓါတ်ဆီအပြည့်အစုံထည့်၏။ ဓါတ်ဆီ ဝယ်ရန်မခက်သေး။ လိုသလောက် ဝယ်၍ရသေး၏။ မြို့တွင်းတွင်လည်း အရောင်း အဝယ် မပျက်။ ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် ရောင်းဝယ်နေကြကုန်၏။

ပစ္စည်းများကို ဝယ်ခြမ်းလာပြီးနောက် နေအိမ်တွင်ထား၏။ ထိုနောက် ရုံးသို့ဆက်လက်၍ သွားလေသည်။ ရုံးသို့ရောက်သောအခါ လုပ်စရာရှိသော အလုပ် အားလုံးကို ပြီးဆုံးအောင်လုပ်ရလေသည်။ အလုပ်ကြွေးများကိုလည်း ဆပ်ရ၏။ အတော်ကလေး စိတ်အေးသွားလေသည်။ ရုံးမှဆင်းလာသောအခါ မှောင်နေလေပြီ။

မြင့်တို့တစ်တွေမှာလည်း မနက်ဖြန် ယူဆောင်သွားရန် ပစ္စည်းများကို ထုပ်ပိုးနေကြ၏။ လမ်းထဲတွင် စားသောက်သွားရန် ချက်ပြုတ်နေကြကုန်၏။ မည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ အားရသည်မရှိ။ သို့သော် တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်နှင့် နေထိုင်ရသော ရန်ကုန်မြို့မှ ထွက်ခွာရတော့မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝမ်းသာလျက်နေကြလေသည်။

၁၇ ၊ ၂၂ ၄၂။
လဆန်း ၄ရက်။

ယနေ့ကား ရန်ကုန်မှထွက်ခွာရသော နေ့ပင်တည်း။ ပျော်သလိုလည်း ရှိ၏။
ဗုံးဘေး အမြောက်ဘေးတို့မှ ကင်းဝေးရတော့မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝမ်းမြောက်၏။
မြန်မာပြည်မြို့တော်ဖြစ်သော မြို့ကြီးမှထွက်ခွာသွားပြီးနောက် နောင် မည်သည့်အခါ
ကျမှ ရန်ကုန်သို့ရောက်ရမည်ကိုမသိ။ နောင် ပြန်ရောက်သောအခါ ရန်ကုန်မြို့ကြီးမှာ
ဤအခြေအနေမှ ရှိပါတော့မည်လော စသဖြင့် အမျိုးမျိုးတွေးတောကာ ဝမ်းနည်း
မိလေသည်။

ညက ပစ္စည်းများကို ညဉ့်နက်သည်တိုင်အောင် ထုပ်ပိုးရ၊ နံနက်ကျပြန်
သောအခါလည်း စောစောကြီးထရသောကြောင့် မည်သူမျှကောင်းကောင်းမအိပ်ရ
ပေ။ ညက တစ်ညလုံးရန်သူလေယာဉ်ပျံများ မလာကြသောကြောင့် တော်ပေသေး
၏။

နံနက် ၆နာရီ မလင်းတလင်းအချိန်တွင် ရန်ကုန်မြို့ကြီးမှ မော်တော်ကားနှင့်
ထွက်၍လာခဲ့၏။ မော်တော်ကားထဲတွင် ပါလာသူတို့ကား ဇုယောက်နှင့်နှင်ဖြစ်၏။
မြင့်၊ မောင်မွှေး၊ မမွှေး၊ မကေး၊ ကြည်ကြည်၊ ကလေးထိန်း၊ မဟာရန်နှင့်
ညွန့်မောင်တို့တည်း။ ကလေးထိန်းကား ဆွေမျိုးများကို ပစ်ကာ လိုက်လာရှာပေ
သည်။ သူသာမပါလျှင် ကလေးများအတွက် မြင့်မှာ အတော်ပင် ဒုက္ခရောက်
ပေလိမ့်မည်။ အခြားအခြားသော ကလေးထိန်းတို့ကား အလုပ်မှထွက်ကာ
နေရပ်သို့ပြန်ပြေးကြကြောင်း ကြားသိရသောအခါ မယ်မွှေးတို့၏ကလေးထိန်းကား
ကျေးဇူးတင်၍ မဆုံးတော့ပြီ။ ကလေးများ ကုသိုလ်ကောင်းသည်ဟု ဆိုရပေမည်။
မဟာရန်မှာလည်း သခင်နှင့်ကောင်းတူဆိုးဖက် မခွဲမခွာဘဲ လိုက်လာသည်မှာ
အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရပေမည်။ ညွန့်မောင်လည်း ထိုနည်းအတူပင်တည်း။

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

ရန်ကုန်မြို့မှ တစ်စတစ်စ ဝေး၍ဝေး၍လာသောအခါ အလွန်လေးလံနေသော ဝန်ထုပ်ကြီးမှာ တစ်စတစ်စ ပေါ့၍လာသကဲ့ဖြစ်ပေ၏။ စိတ်ထဲတွင်လည်း တစ်မျိုးအေး၍အေး၍လာလေသည်။ မင်္ဂလာဒုံဘက်ကို ဖြတ်ကျော်လာရမည်စိုးသော ကြောင့် အင်းစိန် ရွာမ လှော်ကားဘက်မှ ထွက်လာခဲ့လေသည်။ ထိုလမ်းတွင်လည်း ကောင်း၊ မင်္ဂလာဒုံဘက်တွင်လည်းကောင်း၊ သေနတ်လိုင်စင်များကို စစ်ဆေးပြီးလျှင် သေနတ်များကို သိမ်းလိုက် သိမ်းထားတတ်သည် ကြားသောကြောင့် မိမိ၏ သေနတ်များအတွက် စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်မိလေသည်။ ရန်ကုန် ပုလိပ်မင်းကြီးထံတွင် သေနတ်လိုင်စင်ကို သွား၍အသစ်လဲထားသည်မှာလည်း ပြန်၍မရသေး။ ငွေပေးထားပြီးကြောင်း လက်မှတ်ကိုသာ ရထားသည်။ ထိုလက်မှတ်ကိုပြရုံနှင့် ဆိုင်ရာ ပုလိပ်အရာ ရှိများ၊ စစ်သားများက ကျေနပ်ပါမည်လော။ ဤသို့တစ်လမ်းလုံး တွေးတောကာ လာလေသည်။ လှော်ကားလမ်းမှထွက်ပြီး ပြည်လမ်းသို့ ချိုးဝင်သည့်တိုင်အောင် သေနတ်လိုင်စင် စစ်ဆေးသောသူ တစ်စုံတစ်ယောက်နှင့်မျှ မတွေ့သောကြောင့် စိတ်အေး၍ သွားလေသည်။ ဤခေတ်ဆိုးကြီးတွင် သေနတ်မရှိလျှင် အခက်။ သေနတ်သည်သာလျှင် မှီခိုအားထားရာ ရှိတော့သည်။

လမ်းထဲတွင် ရန်ကုန်မှထွက်လာကြသော မော်တော်ကား ၂စီး၊ ၃စီး လောက်ကို သာ တွေ့ရသည်။

၁၀ နာရီထိုးသောအခါ သာယာဝတီရောက်၏။ ခရီးကြိုခိုက် ဖြစ်သောကြောင့် မိတ်ဆွေကြီးဦးခင်မောင်ဖြူတို့၏ အိမ်သို့ဝင်၏။ သူတို့ဇနီးမောင်နှံက နံနက်စာကို သူတို့၏အိမ်တွင် စားရန်ခေါ်ကြလေသည်။ သို့သော် နေပူနေမည်စိုးသောကြောင့် မစားနိုင်။ သူတို့ကကြည်ဖြူစွာနှင့် တိုက်လိုက်သော ကာဖီနှင့် မုန့်သေတ္တာတို့ကိုသာ စားသောက်ခဲ့ကြလေသည်။ ဦးခင်မောင်ဖြူနှင့် ခဏကလေးတွေ့သည်တွင် လွန်ခဲ့သည့်ရက်များက ရန်ကုန်မှ ပြေးလာကြသော ကုလားများနှင့် ပက်သက်၍ တွေ့ကြုံရသောဒုက္ခများအကြောင်း၊ စစ်နှင့်ပက်သက်၍ အလုပ်ရှုပ်ကြောင်းများကို ပြောပြလိုက်ရာလေသည်။ ယခုကဲ့သို့သောအခါမျိုးတွင် အရေးပိုင်အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်နေရသည်မှာ သက်သာလှမည် မဟုတ်ပေ။

သာယာဝတီမှ ၁၀နာရီခွဲခန့်အချိန်တွင် ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ၁၂နာရီ ခန့်အချိန်တွင် လမ်းဘေး ဝါးရုံများအောက် မြေပြောင်ပြောင်ကလေးတွင် နံနက်စာကို စားသောက်ကြလေသည်။ မနေ့ကဝယ်လာသော ပေါင်မုန့်နှင့်၊ နံနက်ကချက်လာ သော ကြက်သားဟင်းများကို စားသောက်ကြလေသည်။ စိတ်ထဲတွင် ရန်ကုန်က

ပြေးလာသည်ဟု မထင် ။ ပျော်ပွဲစားထွက်လာသည်ဟု ထင်မှတ်သောကြောင့် အတော်ပင် မြိန်ကြလေသည်။ ဗုံးများကျ၊ လေဘေးဥဩများကို ခဏခဏမှတ်လေ့ ရှိသော ရန်ကုန်မြို့မှာ မိုင်ပေါင်းများစွာတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ပြီဟု တွေးထင်မိလေ၏။ ရန်ကုန်မြို့တွင် စိုးရိမ်ပူပန်ခဲ့သည်များကို မေ့သလိုလို နေလေပြီ။ ဖြစ်ပျက်နေသော စစ်ကြီးကိုပင် သတိမရတော့ပြီ။

ခေတ္တမျှ ထိုဝါးရုံများအောက်တွင် နားပြီးလျှင် ဆက်လက်၍ထွက်လာကြ ပြန်၏။ ရွှေတောင်နှင့်ပြည်အကြား သာယာသော ရှုမျှော်ခင်းကလေးသို့ရောက်သော အခါ အတော်ပင် စိတ်ပျော်ရွှင်လာသည်။ ၂၉၊ ၁၂၊ ၄၁ နေ့တွင် ထိုနေရာသို့ ရောက်စဉ်က ပျော်ခြင်း၏အရသာကို တစ်ယောက်တည်းခံစားရ၏။ ယခုမူကား သားမယားများနှင့်အတူ ခံစားရလေသည်။ ဪ ချမ်းသာပေစွ၊ ချမ်းသာပေစွ။

ပြည်မြို့သို့ဝင်ခါနီးတွင် ကုလားတစ်စုသည် အထုပ်အပိုးများနှင့် ရွှေတောင် ဘက်သို့ ပြာရိပြာရာနှင့် လာနေကြသည်ကို မြင်ရ၏။ တစ်နေရာတွင်လည်း ကုလားအချို့၏လက်မောင်းများကို ဆေးထိုးနေသည်ကို မြင်ရ၏။ အချို့နေရာများ တွင် နေပူကြိတ်၌ မြင်ရလေသည်။ ဤအချင်းအရာများကို မြင်ရသောအခါ ထူးဆန်းသည်ဟု ထင်မှတ်မိပေ၏။

၂နာရီခွဲသောအခါ ပြည်သို့ရောက်၏။ ဒေါ်သာဒုတ်တို့အိမ်တွင် ဝင်ရောက် တည်းခိုလေသည်။ မန္တလေးသို့ ရုံးပြောင်းရွှေ့ရကြောင်း ကြားရသောအခါ ဒေါ်သာဒုတ်ရော သူ၏ညီအစ်မ၊ မိခင်တို့ပါ ဝင်လာကြလေသည်။ သို့သော် ကိုသာဒုတ်ရန်ကုန်တွင် ရှိသေးသောကြောင့် ပူပင်သောက မကင်းကြချေ။ ရန်ကုန်မှ ပြေးလာကြသော ကုလားများသည် ပြည်မြို့၏အပြင်ဘက်တွင် ဝမ်းရောဂါ ဖြစ်သောကြောင့် အမြောက်အမြားပင် သေကြေပျက်စီးကြကြောင်းကိုလည်း သိရ၏။ ပြည်တွင်ဝင်လာစဉ်က အိပ်နေ၊ လဲလျောင်းနေသည်ဟု ထင်ခဲ့သော သူတို့ကား စင်စစ်အားဖြင့် သေနေသူတို့သာ ဖြစ်ပေသည်ဟု ယခုမှသိရတော့သည်။

လက်ဦးက တစ်နေ့လျှင် ၅၀၀သော ကုလားတို့ကိုသာ ပြည်မှနေ၍ တစ်ဘက် ကမ်းသို့ကူးကာ တောင်ကုပ်သို့သွားစေသော်လည်း ဝမ်းရောဂါဖြစ်လာသောကြောင့် အကန့်အသတ်မရှိ အားလုံးကိုပင် ထွက်ခွင့်ပြုရပေပြီ။ လမ်းထဲတွင် မည်သူ သေကျေပျက်စီးကြဦးမည်ကား မသိတော့ပြီ။ ဤသူတို့ကား ကံဆိုးပေစွ။ ရန်ကုန်တွင် နေလျှင် ဗုံးမှန်မည်စိုး၍ ပြေးလာကြရှာပေသည်။ ပြည်မြို့သို့ ရောက်လျှင် ဝမ်းရောဂါနှင့် သေကျေပျက်စီးကြရှာပေသည်။ သူတို့ကား ဗုံးကြောင့်မသေ။

ဝမ်းရောဂါကြောင့် သေကြရရှာပြီတကား။

ခရီးပန်းလာသည်တစ်ကြောင်း၊ မနက်ဖြန်စောစောထကာ ခရီးဆက်လက် သွားရမည်တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် စောစောပင် အိပ်ရာဝင်ကြလေသည်။ အိပ်၍မပျော် မိပင် မေမေ၊ ဖေဖေ ပြန်လာပြီဟု အသက်၅နှစ်အရွယ်ရှိ ကိုသာဒုတ်၏ သားက အော်နေသည်ကို ကြားသဖြင့် အိမ်အောက်ထပ်သို့ဆင်းပြီး ကြည့်သော အခါ ကိုသာဒုတ်ရောက်နေကြောင်းကို သိရလေသည်။ ရန်ကုန်မှ အရာရှိများအား အစိုးရက အထွက်ခိုင်းပြီလောဟု မေးသောအခါ မခိုင်းသေးကြောင်း၊ သူ့အား မန္တလေးသို့ ပြောင်းရွှေ့လိုက်သောကြောင့် ရန်ကုန်မှထွက်လာကြောင်း ပြောပြလေ သည်။ ရန်ကုန်၏အခြေအနေအကြောင်း မေးသောအခါ ယခင်ကကဲ့သို့ပင် ရှိသေး ကြောင်း ပြောပြလေသည်။ ကိုသာဒုတ်တို့ လင်မယား သားအမိကား ၂၁ရက်နေ့မှ ပြည်မှ ထွက်ကြပေလိမ့်မည်။

၁၈၊ ၂၊ ၁၉၄၂။
လဆန်း ၅ရက်။

မနက် ဝေလီဝေလင်းတွင် ပြည်မြို့မှ ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။ နံနက် ၇နာရီခွဲခန့်ချိန်တွင် အောင်လံမြို့သို့ ရောက်၏။ ပြည်နှင့် အောင်လံကမ်းကား တောအုပ်၊ ယာခင်းများကို ဖြတ်၍သွား၏။ ပြည်နှင့်ရန်ကုန်လမ်းကဲ့သို့ လယ်ကွင်း များကို ဖြတ်ကျော်သွားသည်မဟုတ်ပေ။ နံနက်ခင်း၏ သာယာခြင်းကား ဆိုဖွယ် မရှိ။ အလွန်မှပင် တင့်တယ်လှပေ၏။ ရန်ကုန်မှ စိတ်ရှုတ်ကာ ထွက်လာခဲ့ရသော သူတို့၏အဖို့ကား မည်မျှတင့်တယ်မည်နည်း။ ဤနံနက်ခင်းကလေး၏ အရသာကို ခံစားရသောအခါ စစ်အကြောင်း၊ ဗုံးအကြောင်း၊ အမြောက်အကြောင်းတို့ကို မေ့၍ နေလေသည်။

အောင်လံမြို့ ဈေးအနီး ကာဖီဆိုင်တစ်ဆိုင်တွင် မော်တော်ကားကိုဆိုက်ကာ ကာဖီသောက်ကြလေသည်။ အနီးအနားဆိုင်မှ မုန့်ဟင်းခါးကို ဝယ်စားကြလေ သည်။ ထိုဆိုင်မှ အုန်းထမင်း၊ ကြက်သားဟင်းများကို ဝယ်ယူကြလေသည်။ လမ်းထဲတွင် စားသွားရန် ဖြစ်သည်။

အောင်လံမှ ထွက်သောအခါ အတော်ကလေး နေပူလာလေပြီ။ အောင်လံနှင့် တောင်တွင်းကြီးအကြား မော်တော်ကားလမ်းကား အလွန်ခြောက်သွေ့လှပေ၏။ သစ်ပင်ကြီးကြီးမားမားဟူ၍ မမြင်ရ။ ကျောက်ကုန်း၊ သဲတောများကိုသာ ဖြတ်၍ သွားရလေသည်။ ၁၁နာရီကျော်ကျော်တွင် တောင်တွင်းကြီးသို့ ရောက်၏။ တောင်တွင်းကြီးတစ်ဝိုက်တွင်ကား အတော်ကလေး အေး၏။ တောင်တွင်းကြီးနှင့် အောင်လံအကြားမှာကဲ့သို့ ခြောက်သွေ့သွေ့ ပူစပ်စပ်ကြီးမနေ။ လယ်ပြင်များကို လည်း မြင်ရ၏။ ချောင်း၊ မြောင်းများကိုလည်း မြင်ရ၏။ အတော်ကလေး စိုစိုပြေပြေ ရှိလှပေသည်။

တောင်တွင်းကြီးအလွန် တစ်မိုင်ခန့်အကွာ မန်ကျည်းပင် အရိပ်ကောင်းကောင်းအောက်တွင် မော်တော်ကားကိုဆိုက်ကာ အာလံမှဝယ်လာသော ထမင်းဟင်းတို့ကို စားသောက်ကြလေသည်။ ကလေးအငယ် မယ်ကေးလည်း နို့စို့ရရှာလေသည်။

၁၂နာရီအချိန် နေပူကြဲကြဲတွင် ခရီးဆက်ကြပြန်၏။ တောင်တွင်းကြီးနှင့် မကွေးလမ်းကား အောင်လံနှင့်တောင်တွင်းကြီးလမ်းကဲ့သို့ ခြောက်သွေ့သွေ့ပင်။ သာယာခြင်းမရှိ။ ဤသို့ လာခဲ့ကြရာ မကွေးနှင့် ၁၄မိုင်ခန့်အကွာရှိ ရင်းချောင်းသို့ ရောက်သောဟူ၏။ ယင်းချောင်းကို ကျော်ပြီးနောက် တစ်ဘက်ကမ်းသို့ တက်လိုက်ရာ မော်တော်ကားခများမှာ မတက်နိုင်ရှာတော့ပေ။ အကြောင်းကိုစုံစမ်းသောအခါ ရေပိုက်ပေါက်သွားကြောင်း သိရ၏။ ယင်းချောင်းအနီး ကူးတို့ဆိပ်ရှိ ဝါးတဲကလေးတို့တွင် ဝင်၍ နားကြ၏။ ညွန့်မောင်က ပေါက်သွားသောရေပိုက်ကို ဖာထေးရသည်။ ဤ ကူတို့ဆိပ်တွင် မော်တော်ကားပျက်သောကြောင့် တော်ပေသေး၏။ နေပူကြဲကြဲ လမ်းထဲတွင် ပေါက်မည်ဖြစ်မှုကား မည်မျှ ဒုက္ခရောက်ကြမည်နည်း။ ကုသိုလ် ကောင်းသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

တစ်နာရီနီးပါးခန့် ထိုနေရာတွင် နားနေကြရကုန်၏။ ယင်းချောင်းမှ ဖြတ်လာသော လေအေးကလေးကြောင့် ကလေးများ အိပ်ပျော်သွားကြလေသည်။

မော်တော်ကား ပြင်ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ ထွက်လာကြပြန်ရာ မကွေးသို့ ၂နာရီခန့်အချိန်တွင် ရောက်၏။ မိတ်ဆွေကြီး ဦးဘကြွားနှင့် ဇနီးတို့က သူတို့အိမ်တွင် ဝင်ရောက်တည်းခိုသောကြောင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိကြလေသည်။ သူတို့အိမ်တွင်လည်း ခပ်စောစောက ရောက်နေကြသော စစ်ပြေး ရန်ကုန်သူ၊ ရန်ကုန်သား ဆွေမျိုးများ ရောက်နေကြလေသည်။ ဦးဘကြွားတို့ ဇနီးမောင်နှံမှာ ဂရုတစိုက် ပြုစုရှာကြကုန်၏။

မကွေးတွင်လည်း လေယာဉ်ပျံကွင်းရှိသောကြောင့် မကွေးမှလူများ အတော်ပြေးကုန်ကြလေပြီ။ ညနေခင်းတွင် ဒုတိယစက်ရှင်မင်းကြီး ဦးဘိုးခအိမ်သို့ အလည်သွားရာ သူတို့အိမ်တွင်လည်း ဧည့်သည်အများပင် ရောက်နေကြောင်း သိရ၏။ သူတို့လည်း ကလေးများနှင့် မိန်းမတွေကို မကွေးမှ ရွှေ့ပြောင်းထားရန် စိတ်ကူး ထုတ်နေကြလေသည်။

၁၉၊ ၂၊ ၄၂
လဆန်း ၆ ရက်။

ကလေးများပါလာသောကြောင့် ခရီးပန်းမည်စိုး၍ မကွေးတွင် ယနေ့အဖို့ နားနေခြင်းဖြစ်၏။ တစ်နေ့လုံး လေယာဉ်ပျံသံတို့နှင့် ဆူညံ၍ နေလေသည်။

ယနေ့ လေဘေးဥသြ ၂ ကြိမ်မှတ်သောကြောင့် မြေဂူထဲ ဆင်းနေရသေးသည်။ ရန်ကုန်မှ ဗုံးရန်ကြောင့် ထွက်လာခဲ့မှ၊ မကွေးတွင် လေဘေးဥသြနှင့် တိုးနေရပြန်လေသည်။ ရန်ကုန်တွင် လေဘေးဥသြသံများကို ကြားရဖန်များနေပြီဖြစ်သောကြောင့် ရိုးနေလေပြီ။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံတို့ကား ပေါ်မလာ။

နေ့ခင်းက မော်တော်ကားကို ပြင်ရာ အထမမြောက်။ ဂတ်စကက် အသစ်လဲမှဖြစ်မည်ဟုဆို၏။ မကွေးတွင် ၎င်းဂတ်စကက်ကို ဝယ်၍မရ။ ရေနံချောင်းမှာ ဝယ်မှဖြစ်မည်ဟု ဆိုကြလေသည်။ ယနေ့ခေတ်မျိုးတွင် မော်တော်ကားပျက်လျှင် ခက်တော့သည်။ ခြေကျိုးနေသောသူနှင့်တူတော့၏။ ဘယ်ကိုမှ သွား၍ရမည်မဟုတ်။ ဘယ်ကိုမျှ ပြေး၍ဖြစ်မည်မဟုတ်။

မနက်ဖြန် ရေနံချောင်းလူလွတ်၍ လိုသော ဂတ်စကက်ကို ဝယ်ရတော့မည်။ သို့ဖြစ်၍ မနက်ဖြန် ခရီးဆက်လက်သွားရန် မတတ်နိုင်။ အနားပို၍ ရသောကြောင့် ကောင်းကောင်းပင်။

ညနေပိုင်းတွင် ဦးကျော်စိန်ပေါက်လာပြီးလျှင် ဂေါက်သီးရိုက်ရန် ခေါ်၏။ ဂေါက်သီးကွင်းကား ဦးဘကြား၊ ဦးကျော်စိန်တို့အိမ်များနှင့် မဝေးလှပေ။ ဂေါက်သီးနောက်ဆုံးရိုက်သည်မှာ ရန်ကုန်မြို့ကို (၂၃၊ ၁၂၊ ၄၁နေ့က) ဗုံးကြဲသည့်နေ့က ဖြစ်သောကြောင့် ၂လနီးပြီး သို့ဖြစ်၍ ဂေါက်သီးကို ကောင်းကောင်း မရိုက်နိုင်။ ပျော်လည်း မပျော်လှ။ ဂေါက်သီးရိုက်နေခိုက် ဂေါက်သီးကွင်းပေါ်သို့ ပျံဝဲ၍ သွားကြသော လေယာဉ်ပျံတို့ကား မနည်းလှပေ။ ရှေးအခါကမူကား မကွေးမြို့သို့

လေယာဉ်ပျံ တစ်စင်းနှစ်စင်း ဖြတ်ကျော်လာလျှင် အထူးအဆန်းလုပ်ကာ ထွက်ကြည့်ကြပေလိမ့်မည်။ ယခု လေယာဉ်ပျံတို့၏ စက်သံကြောင့် ကောင်းစွာ မအိပ်ကြရသဖြင့် စိတ်ညစ်ကြလေသည်။ မကွေးကဲ့သို့ အေးချမ်းစွာနေသောမြို့မှာပင် မအေးချမ်းတော့ပြီ။ မြို့သူမြို့သားများ ထွက်ပြေးကြပြီဖြစ်သောကြောင့် မြို့အတွင်း လူ သုံးပုံတစ်ပုံသာ ကျန်တော့၏။

ညစာ စားသောက်ပြီးနောက် ရေဒီယိုတွင်ပင် သတင်းကို နားထောင်ရာ မန္တလေးမြို့ရိုးအတွင်း နန်းတော်အနီး အထက်မြန်မာပြည် အင်္ဂလိပ်ကလပ်ပေါ်သို့ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ဖုံးကြဲသွားသည်ဟု ကြားသိရလေသည်။

၂၀၊ ၂၊ ၄၂
လဆန်း ၇ ရက်။

ယနေ့ မကွေးမှ ထွက်မည်ဟု စိတ်ကူးထားသော်လည်း မော်တော်ကား ပျက်နေသောကြောင့် မထွက်ဖြစ်။ ဦးဘကြွားတို့၏အိမ်မှာပင် သောင်တင်ပြီး နေလေပြီ။ နံနက်စောစောတွင် ရေနံချောင်းသို့ စကားပြောကြေးနန်းဆက်၍ မေးသော အခါ အလိုရှိသော ဂတ်စကက်ကို မရနိုင်ကြောင်း သိရ၏။

ညွန့်မောင်က ပျက်စီးသွားသော ဂတ်စကက်ကိုပင် ဖာထေးပြုပြင်ကာ မောင်းနှင်မည်ဟုဆိုကာ ဂတ်စကက်အဟောင်းကို ဖာထေးပြုပြင်၏။ ညွန့်မောင်က အမျိုးမျိုး ကြိုးစားဖာထေးသော်လည်း အချည်းနှီးသာ ဖြစ်တော့သည်။ ကံမလိုက် သောကြောင့် အကြံအိုက်ရရှာလေသတည်း။ မကွေးတွင် ဆက်လက်၍ နေရပုံပေါ်ပြီ။ ကုသိုလ်ထူးသောကြောင့်လေလော၊ ကုသိုလ်ဆိုးသောကြောင့် လေလောဟု မပြောနိုင်။

နံနက်စာ စားသောက်ပြီးနောက် ပိုကာဆွဲကြလေသည်။ စစ်အတွင်း ပြေးရလွှားရနှင့် စိတ်ညစ်လှသဖြင့် စိတ်မှ ပျော်စေတော့ဟူသောသဘောနှင့် ပိုကာဆွဲကြခြင်းဖြစ်၏။ ပိုကာတွင် စိတ်မပါသောကြောင့်ပေလော၊ ကံမကောင်း သောကြောင့်ပေလောမသိ၊ ခွက်ခွက်လန်အောင် ရှုံးလေသည်။

လေယာဉ်ပျံအသံတို့ကား တစ်ရံမစဲ ဆူညံလှပေ၏တကား။ နံနက်စောစော တွင် တောင်ဘက်သို့ ပျံသန်းသွားကြပြီးနောက် ၁၁နာရီ ၁၁နာရီခွဲအချိန်တွင် မကွေးသို့ ပြန်လာကြလေသည်။ နံနက်စာစားရန် ပြန်လာကြဟန်တူ၏။

ညနေ မှောင်ခါနီးအချိန်တွင် စစ်ကားများ၊ လော်ရီများ၊ ကိုယ်ပိုင်ကားများ အမြောက်အမြား အပြေးအလွှား ရောက်လာကြလေသည်။ လေတပ်စစ်ကူများ ရောက်လာသည်ဟု ထင်မှတ်ကြလေသည်။ မေးမြန်းကြည့်သောအခါ တရပ်များ

လားရှိုးသို့သွားရန် ရောက်လာကြသည်ဟု သိရှိရလေသည်။

၂၁၊ ၂၊ ၄၂။
လဆန်း၊ ဂရက်

ပျဉ်းမနားနှင့် ပုသိမ်တို့ကို ရန်သူများလာ၍ ဖုံးကြံကြကြောင်း သိရှိရလေသည်။

မနက်စောစောက ညွန့်မောင်အား ဂတ်စကက်အသစ်များကိုဝယ်ရန် ပြည်မြို့သို့ လွှတ်လိုက်ရလေသည်။ ၂ရက် ၃ရက် မကွေးတွင် နေရချည်သေး။ မတတ်နိုင် တော့ပြီ။ ဤခေတ်ဆိုးကြီးတွင် အမျိုးမျိုးသော အခက်အခဲများနှင့် တွေ့ကြုံရလေ သည်။ ကိုယ်တစ်ယောက်တည်းမဟုတ်။ အများပင် ဤသို့တွေ့ကြုံရသောကြောင့် စိတ်ပျက်နေသော်လည်း အကျိုးရှိတော့မည် မဟုတ်ပေ။

ညွန့်မောင် ပြည်သို့သွားကာ ဂတ်စကက်အသစ်များကို သွားဝယ်စေကာမူ ရချင်မှရမည်။ လိုလိုမယ်မယ်ဆိုသလို မကွေးတွင် တစ်ဦးတည်းသာရှိသော မော်တော်ကားပြင်ဆရာ မောင်ရွှေဘော်ကိုခေါ်၍ မေးမြန်းကြည့်သောအခါ ပြင်ပေးနိုင်ကြောင်းပြောပြသောကြောင့် အပြင်ခိုင်း၏။ ညနေခင်းတွင် ပြင်ဆင်၍ ပြီးသွား၏။ သူနှင့်အတူတူပင် မော်တော်ကားကို တောင်တွင်းကြီးလမ်းအတိုင်း အစမ်းမောင်းကြည့်ကြ၏။ ရေနံချောင်းလမ်းခွဲသို့ရောက်သောအခါ ရန်ကုန်မှ ပြေးလာကြသော မော်တော်ကားတန်းကြီးနှင့်တွေ့တော့၏။ ထိုလမ်းခွဲ သစ်ပင်ရိပ် တွင် ရပ်နေသူကား အခြားမဟုတ်။ အတွင်းဝန်မင်း ဦးကျော်ပင် မဟုတ်ပါလော။ အလို ဘုရား။ ဘယ်နှယ်ဖြစ်လာကြပါလိမ့်။ ရန်ကုန်က ပြေးလာကြရပြီလော။ အစစ်ပေါ့။ ပြေးလာကြရပေပြီ။ ၄၈နာရီအတွင်း ရန်ကုန်မြို့က ထွက်ကြရမတဲ့။ အင်း၊ ရန်ကုန်မှ ပြေးလာရသည့်ဘဝသို့ ရောက်ရလေပြီတကား။

ထို ရေနံချောင်းလမ်းခွဲရှိ သစ်ပင်ရိပ်အောက်တွင် ခေတ္တနားနေကြသော သူတို့လည်း မနည်းပြီ။ နေကလည်းပူ၊ ဖုန်ကလည်း တထောင်းထောင်း၊ စိတ်ပျက် စရာကောင်းလှပေတော့၏။ လမ်းထဲတွင် မော်တော်ကားပျက်နေသောကြောင့်

မလိုက်လာနိုင်သဖြင့် ထိုမော်တော်ကားတို့တွင် ပါလာသောသူတို့အား စောင့်စားနေသူတို့လည်းရှိ။ ပစ္စည်းများ အခြားမော်တော်ကားတို့တွင် ပါလာသဖြင့် ထိုမော်တော်ကားတို့၏အလာကို စောင့်နေကြသူတို့လည်းရှိ။ လူအချင်းချင်း တကွတပြားဖြစ်နေသောကြောင့် မိမိတို့၏အဖော်များကို စောင့်စားနေသူတို့လည်းရှိ။ ရန်ကုန်မှ ပြေးလာကြကုန်သော လူအပေါင်းတို့မှာ ဖရိုဖရဲနှင့် ဖြစ်နေကြသည်ကို မြင်ရပေသည်။ ဤသို့ ပြေးလာကြသူတို့မှာ ပစ္စည်းများကို ပစ်လာကြရသည်လည်း အများ။ မည်သူအားမျှ စိတ်ချမ်းသာခြင်း မရှိပေ။ ဤအချင်းအရာကို မြင်ရသောအခါ အဘယ်မှာလျှင် စိတ်မတုန်မလှုပ်ဘဲ နေပါတော့အံ့နည်း။ ပြင်သစ်ပြည်၊ ဘယ်လ်ဂျီယံပြည်များ ကျစဉ်က ပြေးကြ လွှားကြသည့်အကြောင်း၊ ဒုက္ခရောက်ကြသည့်အကြောင်းများကို ကြားဖူးပါ၏။ ယခုကား မျက်မြင်ဖြစ်လေပြီ။ စစ်၏ ခါးသောအရသာမှာ တစ်နေ့တစ်ခြား ဆိုးဝါး၍ လာလေတော့သတည်း။

ဦးကျော်မှာလည်း မိမိနှင့်အတူပါလာသော မော်တော်ကားတစ်စီး ယင်းချောင်းအကူးနားတွင် စက်ပျက်နေသောကြောင့် အခက်ကြုံနေလေသည်။ ထိုကားပေါ်တွင် အရေးကြီးသောအမှုတွဲများ ပါလာလေသည်။ မည်သို့ လုပ်ရမည်မသိ။ နောက်ဆုံးတွင် ကားတစ်စီးကိုလွှတ်၍ ထိုအမှုတွဲတို့ကို အယူခိုင်း၏။ ပြီးလျှင် ခရီးဆက်လက်သွားလေသည်။ ထိုကားကို ပြုပြင်မွမ်းမံကာ ယူဆောင်လာခဲ့ပါတော့ဟု မှာခဲ့၏။ ထိုကားမှာ အခြားမဟုတ်။ နာမည်ကျော် ဦးဘိုးစိန်ကြီး၏ ကားဖြစ်၏။ လွန်ခဲ့သောလေးငါးရက်အတွင်းကပင် သတင်းဖြန့်ချိရေးဌာနက အသုံးပြုရန် ၄၀၀ဝိပေး၍ ဝယ်လာသော ကားပေတည်း။ ဤကားကြီးကို ပြုပြင်နေရလျှင် မကွေးတွင် ၃-၄ရက် နေရချေဦးတော့မည်။ မည်မျှကြာအောင် နေရစေကာမူ ကိစ္စမရှိ။ မန္တလေးသို့ ရောက်ချင်သည့်အခါမှ ရောက်စေတော့။ ရန်ကုန်မှဝေးလျှင်ပင် တော်လေပြီ။

ဦးကျော်တို့ ထွက်ခွာသွားသောအခါ ရာဇဝတ်ဝန်ထောက် ဦးကျော်စိန်အား ထိုကားပျက်ကို မော်တော်ဘတ်တစ်စီးဖြင့် မကွေးမြို့သို့ ဆွဲယူလာရန် တောင်းပန်ရပေ၏။ ဦးကျော်စိန်က ကတိပေး၏။ ထို့နောက် နေအိမ်သို့ ပြန်၍ လာခဲ့လေသည်။ အိမ်ရောက်၍ မကြာမီအတွင်းမှာပင် ထိုမော်တော်ကားမှာ အိမ်ရှေ့တွင် လာ၍ဆိုက်၏။ မော်တော်ကားမောင်းသမား မောင်တင်အုံးက ယာယီပြင်ကာ တဖြည်းဖြည်း မောင်းနှင်၍ လာခြင်းဖြစ်၏။

ညစာစားချိန်တွင် မော်တော်ကားတစ်စီးဖြင့် အောက်လွှတ်တော် ဒုတိယအတွင်းဝန် ဦးတင်အုံး ပေါက်၍လာလေသည်။ သူကား ၄၈နာရီအတွင်း

ရန်ကုန်မှထွက်ကြရန် အမိန့်ရသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ထွက်လာသောသူတို့တွင် တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်၏။ ရန်ကုန်တွင် မြို့ပျက်သကဲ့သို့ ပြေးကြလွှားကြ ဖြစ်နေကြောင်း၊ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်နေကြကြောင်း ပြောပြလေသည်။ သူကိုယ်တိုင်လည်း အတော်ပူပန်နေပုံရလေသည်။ မည်သူ မပူပန်ဘဲ နေအံ့နည်း။ မကွေးမြို့ထဲသို့လည်း ကားအမျိုးမျိုးအစားစားတို့မှာ မြောက်မြားစွာ ဝင်ရောက်၍ လာလေသည်။

ပုသိမ်နှင့် ပျဉ်းမနားသို့ ရန်သူလေယာဉ်ပျံတို့ ဗုံးလာ၍ကြကြောင်းကိုလည်း ကြားသိရပေသည်။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံတို့ကား မြန်မာပြည်အနှံ့အပြားကို လိုက်၍ ဗုံးကြဲလေပြီ။

၂၂၊ ၂၊ ၄၂။

လဆန်း ၉ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

နံနက်စောစောတွင် ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် လေယာဉ်ပျံများက နှိုးသောကြောင့် အိပ်ရာမှ နိုးလေသည်။

ရန်ကုန်မှ မိုင်ပေါင်းများစွာ ဝေးကွာနေသော မကွေးမြို့တွင် နေထိုင်ရ သောကြောင့် စိတ်အတော်ပင် ပျော်ရွှင်နေပေ၏။ လေယာဉ်ပျံကွင်းရှိသောကြောင့် မကွေးမှလူများ ရှောင်တိမ်းပြေးလွှားနေကြသော်လည်း ရန်ကုန်မှလာသော သူတို့ အဖို့ကား မကွေးမှာနေရသည်မှာ နိဗ္ဗာန်တမျှ ထင်မှတ်ရပေ၏။ စိတ်အေးအေး ချမ်းချမ်းရှိ၏။ အစားအသောက်ဝင်၏။ မန္တလေးသို့ မသွားရဘဲ မကွေးမှာပင် ဆက်လက် နေထိုင်ရလျှင် မည်မျှကောင်းမည်နည်းဟူ၍လည်း တွေးတောမိပေ၏။ ဦးဘကြွား၏အိမ်တွင် တည်းခိုနေသော အခြားစစ်ပြေးသူတို့နှင့်လည်း အတော်ပင် အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်နေလေပြီ။ ရယ်စရာမောစရာများကို ပြောကာပင် ပျော်ရွှင်နေနိုင် ကြလေသည်။ ရန်ကုန်မှာတုန်းကမူကား ဤသို့ ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နေနိုင်ရန်ဝေးစွာ။ စိတ်ကူးထဲမှာပင် မထည့်နိုင်တော့ပေ။

ညနေစောင်းတွင် ရန်ကုန်မှ ပြေးလာကြသော မော်တော်ကားအမျိုးမျိုးတို့ကို မြင်ရပြန်၏။ မနေ့ကတုန်းကကဲ့သို့ပင်တည်း။ ထိုပြေးလာသော ကားများတွင် ဦးဘိုးဝင်းကားလည်း ပါ၏။ မိမိကားကို ဦးဘကြွား၏အိမ်ရှေ့တွင် ထိုးဆိုက်ပြီးလျှင် အိမ်ပေါ်သို့တက်၏။ အိမ်ပေါ်သို့ရောက်ပြန်သော် ကြာကြာမနေနိုင်ရှာ။ စကား တစ်ခွန်း နှစ်ခွန်းမျှကို ပြောကြားလျှင် (လျက် ?) မင်းဘူးဘက်ကူးမည်ဟုဆိုကာ ထွက်သွားလေသည်။ သူနှင့် ကောင်းကောင်းပင် စကားမပြောလိုက်ရ။ သတင်း မမေးလိုက်ရ။ ယခုအခါ မည်သူမဆို ကတိုက်ကရိုက်နှင့်ချည်းပင်။

ပြည်မြို့သို့ လွှတ်လိုက်သော ညွန့်မောင်လည်း ပေါ်မလာသေး။ မော်တော်

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

ဘတ်ကားများကို မရသောကြောင့် အပြန်နောက်ကျနေပုံရလေသည်။ ညွန့်မောင် ကနေ့ပြန်ရောက်သော်လည်း မနက်ဖြန် ခရီးထွက်၍ ဖြစ်မည်မဟုတ်။ ဦးကျော် ထားခဲ့သော မော်တော်ကားက ရှိသေးသည်။ သူ့အား ရွှေဘော်ပြင်၍ မပြီးသေး။ အနည်းဆုံး တစ်ရက် နှစ်ရက် ကြာပေးဦးမည်။ မောင်ရွှေဘော်မှာလည်း မော်တော်ကားပျက်များကို ပြင်ရသည်မှာ လက်ပင်မလည်နိုင်တော့ပြီ။ ဓာတ်ဆီရောင်း သူ၊ မော်တော်ကားပြင်သူတို့ ဝင်ငွေလည်းဖြောင့်သော ခေတ်ကြီးပေတည်း။

ဘီးလင်းမြစ်နှင့် စစ်တောင်းမြစ်အကြားတွင် တိုက်ပွဲအကြီးအကျယ် ဖြစ်နေသည်ဟု ကြားရလေသည်။ ယခုအခါတွင်ကား အခြားစစ်ကြောင်း၊ စစ်ပွဲများ အကြောင်းကို ဂရုမစိုက်နိုင်။ မြန်မာပြည်စစ်ပွဲအကြောင်းကိုသာလျှင် ဂရုတစိုက် နားထောင်ရလေသည်။

၂၃၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၀ရက်။

ယနေ့ကား မကွေးတွင် ထူးခြားသော နေ့မဟုတ်။ အခြားအခြားသော နေ့များကဲ့သို့ပင် လေယာဉ်ပျံသံများ ဆူညံစွာ ကြားရ၏။ ရန်ကုန်မှ ပြေးလာသူများ တစ်ညမျှ မကွေးတွင် အိပ်ပြီးနောက် နံနက်တွင် ပြန်၍ ထွက်သွားကြကုန်၏။ မကွေးကား လမ်းခုလတ်တွင်ကျသောကြောင့် ဦးဘကြွား၊ ဦးကျော်စိန်တို့မှာ ရန်ကုန်မှ ပြေးလာသူတို့အား ဧည့်ခံကျွေးမွေးနေကြရသည်နှင့် အားရသည်မရှိ။ သူတို့၏ ဇနီးများမှာလည်း ဒုက္ခသည် မိတ်ဆွေတို့အား ကြည်ကြည်ဖြူဖြူ အားရပါးရပင် ချက်ပြုတ်ကျွေးမွေး ဧည့်ခံကြရှာပေသည်။ အလွန်တစ်ရာမှပင် ကျေးဇူးတင်ဖွယ် ကောင်းလှပေ၏။

နံနက်စောစော ၈နာရီခန့်အချိန်တွင် မင်းဘူးအရေးပိုင် ဦးအုံးက စကားပြော ကြေးနန်းဆက်၍ သတင်းမေးရှာပေ၏။ မကွေးဘက်တွင် ကလေးများနှင့် စိတ်မချရလျှင် မင်းဘူးဘက်ကူးလာပြီးလျှင် သူတို့အိမ်တွင်လာနေရန် ခေါ်ရှာပေ၏။ ယခုကဲ့သို့ ပြေးလွှားနေရသောအခါမျိုးတွင် သတိရ၍ ဖိတ်မန္တကပြုသည့်အတွက် ဦးအုံးအား များစွာ ကျေးဇူးတင်ရပေတော့သည်။ သို့သော် မင်းဘူးဘက်ကူး၍ကား မဖြစ်။ ကလေးတွေက တစ်ဘက်။ မန္တလေးသို့သွားရန်ရက်ကလည်း နီးနေသည့် အတွက် ဖြစ်၏။

မောင်ညွန့်မောင် ပြည်မြို့မှ ပြန်ရောက်လေပြီ။ သို့သော် လိုချင်သော ဂက်စကက်ကိုကား မရလာပေ။ မောင်ရွှေဘော်က ပြင်ပေးသောကြောင့်သာ နေရာကျပေတော့သည်။ နို့မဟုတ်လျှင် မကွေးတွင် သောင်တင်နေမည်မှာ မလွဲတော့ပေ။ မောင်ရွှေဘော်ပြင်ထားသည်မှာ ကြာကြာမှ ခံပါ့မလားဟု တွေးကာ စိုးရိမ်မိပေ၏။ သို့သော် မည်သူမျှ မတတ်နိုင်။ ဤသို့ ပြင်ထားသော မော်တော်ကား

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

နှင့်ပင် မန္တလေးသို့ သွားရပေမည်။

ညနေစောင်းသောအခါ ရေတပ်စစ်ဗိုလ် မစ္စတာချောင်ပိုးသည် ဦးတင်ကြီး၏ညီမောင်တင်မောင်နှင့် ပေါက်လာကြ၏။ မစ္စတာချောင်ပိုးထံမှ ကြားရသောသတင်းအရ ရန်ကုန်မြို့အခြေမှာ အတော်ပင် ဆိုးရွားနေလေပြီ။ အင်းစိန် ထောင်မှ လွတ်လိုက်သော အကျဉ်းသားတို့မှာ ထောင်အဝတ်အစားများနှင့်ပင် မြို့တွင်း လျှောက်ကာ သောင်းကျန်းနေကြကြောင်း၊ တံတားကလေး အရူးထောင်မှ လွတ်လိုက်သော အရူးများမှာ ဝတ်လစ်စလစ်နှင့် မြို့အတွင်း လျှောက်နေကြကြောင်း၊ ကြည့်မြင်တိုင်ကိုလည်း လူမသမာတို့က မီးရှို့သောကြောင့် မီးလောင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ဝပ်ဆင်တိုက်ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ်းနားတစ်လျှောက် ဂိုထောင်များကိုလည်းကောင်း၊ ဖွင့်ပေးလိုက်သောကြောင့် ရှိသမျှပစ္စည်းတို့ကို လူအများ ထုတ်ယူသယ်ဆောင်နေကြကြောင်း ပြောပြသောအခါ၊ ဪ ရန်ကုန်မြို့ကြီးမှာ ပျက်စီးရရှာလေပြီတကားဟု ယူကျုံးမရ ဝမ်းနည်းလှပေတော့သည်။ တံတားကလေး အရူးထောင်မှ အရူးများကို စောစောစီးစီးက ရန်သူနှင့်ဝေးသော မြို့တစ်မြို့သို့ အဘယ်ကြောင့် မပို့ထားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အင်းစိန် ထောင်သားတို့အား အထက်မြန်မာပြည် ထောင်တစ်ထောင်သို့ အဘယ်ကြောင့် ဆိုင်ရာက မပို့ထားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မစဉ်းစားတတ်အောင်ပင် ဖြစ်ရတော့သည်။ ထောင်သားများ၊ အရူးများ သောင်းကျန်းမှုကြောင့် ရန်ကုန်မြို့တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသောသူများ မည်မျှ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ကြမည့်အရေးကို တွေးလိုက်တိုင်း ဝမ်းနည်းမိလေသည်။ ဤအကြောင်းများကို ကြားရသူတိုင်း ယူကျုံးမရ၊ စုတ်တသပ်သပ်နှင့်သာ နေကြလေသတည်း။

ရန်ကုန်မှ ပြေးလာသူများ လွန်ခဲ့သည့်နေ့များကလောက် များပြားခြင်းမရှိ။ ယခင်နေ့များက ပြေးကုန်ကြပြီဖြစ်သောကြောင့် အနည်းငယ်သာ ကျန်ရစ်တော့သည်။ မစ္စတာချောင်ပိုးတို့ ဦးဘကြားအိမ်မှာပင် အိပ်မည်ဖြစ်၏။ ညစာစားချိန်တွင် ဦးဘကြား မင်းကတော်၏ ဆွေမျိုးတော်သူတို့ ကားတစ်စီးနှင့် ပေါက်လာကြပြန်၏။ အိမ်သားအပေါင်းတို့မှာ ဝမ်းသာအားရ ခရီးဦးကြိုပြုကြပြီးလျှင် နှုတ်ခွန်းဆက်၊ မေးမြန်းကြသည်မှာ ဆူညံ၍သာနေတော့၏။ သူတို့ကလည်း ရန်ကုန်၏ သနားစရာကောင်းသော အခြေအနေကို ပြောပြကြကုန်၏။ မော်တော်ကားသစ်၊ လော်ရီသစ်များကိုပင် မီးတင်ရှို့လိုက်ကြောင်း၊ အချို့မော်တော်ကားပိုင်ရှင်တို့မှာ ဓါတ်ဆီလုံလုံလောက်လောက် မရကြသောကြောင့် မိမိတို့၏ ကားများကို

ရန်ကုန်တွင် ထားခဲ့ရသောကြောင့် မီးအရှိခံကြရကြောင်းတို့ကို ဖောက်သည်ချလေသည်။ မြန်မာပြည်တွင် မကြုံဖူးသော ဘေးဒုက္ခမျိုးနှင့် တွေ့ကြုံရလေပြီတကား။

ရန်ကုန်ရေဒီယိုမှ စစ်တောင်းနှင့် ဘီးလင်းမြစ်အကြားတွင် အကြီးအကျယ် တိုက်ခိုက်နေကြောင်း ကြားသိရလေသည်။

၂၄၊ ၂၊ ၄၂
လဆန်း ၁၁ရက်။

မော်တော်ကား ၂စီးလုံးကို ပြင်၍ ပြီးလေပြီ။ မောင်ညွန့်မောင်လည်း ပြည်မှ ပြန်ရောက်လာလေပြီ။ မနက်ဖြန်စောစော မကွေးမှ ထွက်ရတော့အံ့။ မကွေးတွင် သောင်တင်နေသည်ကား တနင်္ဂနွေတစ်ပတ်မျှ ရှိလေပြီဖြစ်သည်။

နံနက်စာ စားသောက်ပြီးနောက် စကားစု၍ ပြောကြားနေခိုက် ပေါက်လာ သူကား အန်ကယ်ဒန်းဖြစ်လေသည်။ ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင် ရယ်ရယ်မောမောနှင့် အိမ်ပေါ်သို့ တက်လာလေသည်။ ဤသို့ ပြေးရလွှားရသောအခါမျိုးမှာပင် အန်ကယ်ဒန်း စိတ်ပျက်ခြင်းမရှိ။ အန်ကယ်ဒန်း၏ စိတ်မျိုးကို လိုချင်စမ်းပါဘိ။

လမ်းထဲတွင် မော်တော်ကားပျက်သောကြောင့် ယာပြင်တဲတွင် တစ်ညခွဲ အိပ်ခဲ့ရသည်။ အခြားသူဖြစ်မှုကား ဤကဲ့သို့သော အဖြစ်အပျက်နှင့် ကြုံတွေ့ရလျှင် စိတ်အပျက်ကြီးပျက်မည်ကား မလွဲတည်း။ အန်ကယ်ဒန်းကား စိတ်မပျက်။ ဒုက္ခဟူ၍ မထင်။ သူ၏စိတ်ထဲတွင် ပျော်ပင်ပျော်သေးသည်ဟုဆို၏။ မိမိတွင် ပါလာသော ပိုက်ဆံကြေးငွေတို့ကိုလည်း ပိုက်ဆံပြတ်နေသော မိတ်ဆွေ တပည့် တို့အား ဝေခဲသည်ဟု ဆို၏။ လမ်းထဲတွင်လည်း ကြုံရာအိပ် ကြုံရာတွင်စားလာ သည် ဟုဆို၏။ အန်ကယ်ဒန်းကား အပူအပင် တစ်စက်မျှမရှိ၊ စိတ်အေးလက်အေး နေတတ်သူဖြစ်လေသည်။ ဆင်းရဲဒုက္ခဆိုသည်ကား အပြင်ဘက်တွင်မရှိ။ မိမိစိတ်ထဲ တွင်မှာသာရှိသည်ဟု အန်ကယ်ဒန်းက ဆိုလေသည်။ မိမိစိတ်က ဆင်းရဲသည် ဟုထင်လျှင် ဆင်းရဲ၏။ ချမ်းသာသည်ဟုထင်လျှင် ချမ်းသာ၏။ ဤကား အန်ကယ်ဒန်း၏ အလိုပေတည်း။ အန်ကယ်ဒန်းကား စိတ်ချမ်းသာပေစွ။ ချမ်းသာပေစွ။ အန်ကယ်ဒန်းကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးနှင့် အတူနေရာ တွေ့ဆုံရခြင်း သည် တစ်မျိုးစိတ်ချမ်းသာရာရ၏။

အန်ကယ်ဒန်း စကားပြောနေခိုက် သူ့အတွက် ထမင်းပြင်၍ ပြီးပြီ။ ထမင်းစားရင်းလည်း လမ်းထဲတွင် တွေ့ဆုံခဲ့သောအကြောင်းများကို အားပါးတရ ပြောပြလေသည်။ သူ၏စကားထဲတွင် စိတ်ပျက်ခြင်း စိတ်ပူခြင်း အရိပ်အငွေ့ပင် မပါချေ။

နံနက်စာ စားသောက်ပြီးနောက် ဝိုင်းဖွဲ့ကာ စကားပြောကြပြန်၏။ သူနှင့်အတူ ပါလာသော ထောင်ကဲမှာ မင်းဘူးဘက်သို့ ကူးသွားသောကြောင့် မကွေးဘက်မှ စောင့်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ရောက်စက မကွေးမှ ညနေထွက်ပြီးလျှင် ရေနံချောင်းတွင် သွားအိပ်မည်ဟု ဆို၏။ ညနေကျသောအခါ မကွေးမှာပင် အိပ်တော့မည်ဟု ဆိုလေသည်။ သူ့မိတ်ဆွေ ထောင်ကဲ မင်းဘူးမှပြန်လာသောအခါ ညနေတွင်ပင် ရေနံချောင်းသို့ ထွက်သွားတော့၏။ အန်ကယ်ဒန်းကား ဘာမျှ အပူအပင်မရှိ။ သူ၏စိတ်မျိုးကို လိုချင်စမ်းပါဘိတော့။

နေဝင်ချိန်တွင် ဦးဘကြွားအိမ်သို့ ရောက်လာသူကား အကောက်ဝန်မင်း ဦးညွန့်၊ (အိုင်စီအက်စ်) နှင့် သားမယားများဖြစ်လေသည်။ ဦးညွန့်တို့ ဇနီးမောင်နှံ၊ သားကလေး၃ယောက်၊ ကလေးထိန်း ၂ယောက်၊ အခြား ယောက်ျားတစ်ယောက်၊ အားလုံး ၉ယောက်နှင့်နှင်ဖြစ်၏။ ခေါင်မိုး၊ ကားတွင်း၊ ကားနောက်မြီးတို့တွင် တင်၍လာသော ပစ္စည်းတို့မှာလည်း မနည်းတော့ပြီ။ ကလေးသုံးယောက်တို့၏ တာဝန်ကား နည်းလှသည်မဟုတ်။ ကလေးမရှိ လင်ကိုယ် မယားကိုယ်တို့ကား ကလေးတို့၏ ဒုက္ခကိုကောင်းကောင်းမသိကြ။ ကလေးရှိသော သူတို့သာ ကလေး တို့နှင့် ခရီးသွားရသော ဒုက္ခကို ကောင်းကောင်းသိရှိကြလေသည်။ မောင်မွေး၊ မယ်မွေး၊ မယ်ကေးတည်းဟူသော ကလေးတို့၏မိဘတို့ကား ဦးညွန့်တို့အား ကောင်းကောင်းကြီး ကိုယ်ချင်းစာနိုင်ပေသည်။

ဦးညွန့်ခမျာမှာ ၄၈နာရီ နို့တစ်ပေးမှ ပြေးလာရသူဖြစ်သောကြောင့် မော်တော်ကားတစ်စီးစာ ပစ္စည်းတို့ကိုသာ ယူလာနိုင်ပေသည်။ ကျန်သောပစ္စည်း တို့ကိုကား ရန်ကုန်တွင်ထားခဲ့ရရှာ၏။ ဦးညွန့်နှင့်စာလျှင် တော်ပေသေး၏ဟု တွေးတောမိတော့၏။ ၁၅ရက်နေ့က အချို့သောပစ္စည်းတို့ကို ရုံးအမှုတွဲများနှင့်အတူ မန္တလေးသို့ မီးရထားနှင့် ပို့လိုက်ရပေသေးသည်။

ဦးညွန့်တို့မှာ ကလေးများနှင့် ပြေးလာရသောသူများဖြစ်သောကြောင့် နားနား နေနေ လာရသဖြင့် ယနေ့မှ မကွေးသို့ ရောက်ခြင်းဖြစ်ပေ၏။

ဦးဘကြွားအိမ်တွင်လည်း ဧည့်သည်များ ပြည့်နှက်နေပြီဖြစ်သောကြောင့်

ဦးဘကြွား၏ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်အိမ်တွင် နေရာချ၍ ထားလေသည်။ ညစာကို ဦးဘကြွားအိမ်တွင် လာရောက်စားသောက်ကြ၏။ ထမင်းပွဲတွင်လည်းကောင်း၊ စားပြီးနောက်လည်းကောင်း၊ ပြေးလွှားရခြင်းအကြောင်း၊ ဒုက္ခရောက်ခြင်း အကြောင်းတို့ကို ဋီကာဖွင့်ကြကုန်၏။ မနက်ဖြန် မနက်စောစော မကွေးမှ အတူတူ ထွက်ကြရန်လည်း တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ခရီးပန်းလာသောကြောင့် ဦးညွန့်တို့ ခပ်စောစောကပင် သူတို့၏တည်းခိုအိမ်သို့ ပြန်သွားကြလေသည်။

ကနေ့ စစ်သတင်းအရ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ၊ ကုလား စစ်တပ်များ စစ်တောင်းမြစ် ဆီသို့ ဆုတ်လာလေပြီ။ စိတ်အတော်ပျက်ကြသောဟူ၏။

၂၅၊ ၂၊ ၄၂

လဆန်း ၁၂ရက်။

နံနက် မိုးလင်းလျှင်လင်းချင်း ဦးညွန့်တို့နှင့် ပူးပေါင်းကာ မော်တော်ကား ၃စီးဖြင့် မကွေးမှ ထွက်လာကြကုန်၏။

ကား၂စီးလုံးမှာ ပြင်ထားခါစဖြစ်သောကြောင့် ခပ်ဖြေးဖြေး အမောင်းခိုင်းရ၏။ လမ်းခုလတ်တွင် စက်ပျက်နေမှဖြင့် ခက်ပေတော့မည်။ မနက်စောစော မော်တော်ကား ဖြင့် ခရီးသွားရသည်မှာ စိတ်ကြည်လင် အေးမြလှပေ၏။

ခပ်စောစောပင် ရေနံချောင်းသို့ ရောက်ကြလေသည်။ လမ်းထဲတွင် မန္တလေးဘက်ဆီသို့ ဦးတည်ကာသွားနေကြသော မော်တော်ကားများကို မြင်ရ၏။ ရေနံချောင်းတွင် ဓါတ်ဆီထည့်ကြ၊ ဝယ်လိုရာကို ဝယ်ကြပြီးလျှင် ခရီးဆက်ကြပြန် ၏။ မော်တော်ကားများ ပျက်မလား၊ ပျက်မလားဟု တစ်လမ်းလုံး တထိတ်ထိတ်နှင့် နေတော့၏။ ရေနံချောင်းမှ လှည်းများနှင့် ပစ္စည်းကိုပြောင်းရွှေ့နေကြသော သူများကိုလည်းမြင်ရပေ၏။ ဤခေတ်ကြီးကား အပြောင်းအရွှေ့ခေတ်ကြီးဟူ၍ဆို လျှင် မှားမည်မဟုတ်ပေ။ အောက်မြို့အောက်ရွာမှ အထက်အညာသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြ ကုန်၏။ အထက်အညာမှ ထိုထက် အထက်ကျသောဒေသသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြကုန် ၏။ မြို့မှ လူများ ရွာသို့ပြောင်းရွှေ့ကြကုန်၏။ ကိုယ့်နေရင်းဌာနမှ မပြောင်းမရွှေ့ဘဲ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် နေနိုင်သူတို့ကား ရှားလှပေတော့သည်။ မိမိတို့ နေရင်းဌာနမှ အေးချမ်းလိမ့်မည်ဟူ၍ ထင်မှတ်သူတို့မှာလည်း မရှိသလောက်ပင်။ ဟိုသို့ပြောင်း လျှင် ချမ်းသာလိမ့်နိုးနိုး၊ သည်သို့ပြောင်းလျှင် ကောင်းလိမ့်နိုးနိုး၊ မြန်မာပြည်တစ်ပြည် လုံး ပြောင်းရွှေ့နေကြသည်နှင့်ပင် စရိတ်ကုန်၊ အချိန်ကုန်တော့၏။ ရန်သူများလာမှာ ကို ကြောက်၍ ပြေးသူတို့ကတစ်မျိုး၊ လေယာဉ်ပျံများလာ၍ ဗုံးကြဲမည်ကို ကြောက်၍ ပြေးသူတို့က တစ်မျိုး၊ တောကြောင် တေလေဂျပိုးတို့ကိုကြောက်၍

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

ပြေးသူတို့က တစ်မျိုးနှင့် ပြေးသူ၊ လွှားသူတို့ အမျိုးမျိုးပင်။

ဤသို့ ပြေးကြလွှားကြ သူတို့၏အကြောင်းကို စဉ်းစားရင်းလာခဲ့ရာ ရေနံချောင်းမှ ၁၅မိုင်ခန့်အကွာတွင် ဦးဘိုးစိန်ထံမှ ဝယ်ယူလိုက်သောကားခများ ဆက်လက်၍ မသွားနိုင်ရှာသဖြင့် ရပ်လိုက်ရ၏။ အကြောင်းကို စုံစမ်းသောအခါ မကွေးမှ ပြင်၍ပေးလိုက်သော လေရဟတ်မှာ ပြန်၍ ပျက်သွားကြောင်း သိရလေ သည်။ လမ်းခုလတ်တွင် ၎င်းလေရဟတ်ကို အသို့ပြင်၍ ဖြစ်ပါတော့အံ့နည်း။ သို့ဖြစ်လေရကား ထိုကားတွင်ပါလာသောသူတို့မှာ ကျန်ကား ၂စီးတွင် ပြောင်း၍ စီးကြရကုန်၏။ ထိုနာဖျားမစွမ်းသော ကားနာအား လိုလိုမယ်မယ်ယူခဲ့သော အုန်းဆံကြိုးနှင့်ဆွဲ၍ ဆောင်ကြဉ်းခဲ့၏။ သို့သော် ကုန်းတက်တွေကများလေရကား အလွယ်တကူနှင့် မလိုက်နိုင်ရှာပေ။ တစ်စီးပျက်သည်မှာ ရှိစေတော့။ ဆွဲသောကားပါ ပျက်သွား မည်ဖြစ်မှုကား လမ်းခုတ်လတ်တွင် ခက်ရချေတော့မည်။ အချိန်မှာလည်း ၁၂နာရီ ထိုးတော့မည်။ ကလေးများအတွက် အခက်ပင်။ နံနက်စာလည်း မစားရသေး။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ထိုကားရောဂါသည်အား ထိုနေရာတွင်ပင် ပစ်ခဲ့ရလေသည်။ ကားမောင်းသမား မောင်တင်အုံးကိုကား ငွေ ၁ဝိပေးပြီးလျှင် ကျောက်ပန်းတောင်းသို့ ရောက်အောင်ယူပြီးလျှင် စက်ကိုပြင်ကာ ပုပ္ဖားမိုလ်တဲသို့ ရောက်အောင် လိုက်လာရန် မှာခဲ့၏။ မောင်တင်အုံးကို အကူအညီပေးရန်ကိုလည်း မြို့ပိုင်မင်းဦးသာမော စာကလေးတစ်စောင်ကိုရေးပြီးလျှင် မောင်တင်အုံးလက်တွင် အပ်ခဲ့၏။

ကျောက်ပန်းတောင်း ပုပ္ဖားဘက်သို့ ခွဲထွက်သော လမ်းဆုံတွင် ဦးညွန့်တို့၏ ကားနှင့် ဆုံလေသည်။ မိတ္ထီလာဘက်လော၊ မြင်းခြံဘက်လောဟု ဆွေးနွေးကြ ပြီးနောက် မြင်းခြံဘက်သို့ သွားမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။

ထိုနေရာမှ ၂မိုင် ၃မိုင်ခန့် သွားပြီးလျှင် ချောင်းတစ်ချောင်းသို့ရောက်၍ ဖြတ်ကူးရာ သဲထဲတွင် နစ်၍နေတော့၏။ ကမ်းပါးပေါ်တွင် လူအများပင် ထိုင်နေကြ သည်။ သူတို့ကား လာ၍ မကူညီကြ။ ထိုသူတို့ကား သူတကာကားများ သဲထဲ တွင် နစ်နေကြပါစေရန် ဆုတောင်းကြဟန်တူ၏။ သို့မှသာလျှင် သူတို့ကို ငှား၍ အတွန်းခိုင်းပေလိမ့်မည်။ ကားနစ်ခြင်းသည် သူတို့ကိုငှား၍ အတွန်းခိုင်းပေလိမ့်မည်။ ကားနစ်ခြင်းသည် သူတို့၌အကျိုးရှိ၏။ ကားတွန်းခြင်းသည် သူတို့၏ အသက် မွေးကြောင်းပင်တည်း။ သူတကာအခက်အခဲနှင့်ကြုံမှ သူတို့ ပိုက်ဆံရပေလိမ့်မည်။ ဤအလုပ်မျိုးကား ကောင်းသောအလုပ်မျိုးဟု မဆိုနိုင်။

စင်စစ်ကား ဒုက္ခရောက်နေသူတို့အား ဝိုင်းဝန်းကူညီကြရန် ကောင်းလှပေသည်။ အကူအညီခံရသောသူတို့ကလည်း ကျေးဇူးမသိဘဲ နေကြမည်မဟုတ်။ သူတို့အား ထိုက်သင့်သော ကြေးငွေကို ပေးကြမည်သာတည်း။ တစ်ဦး၏ကျေးဇူးကို တစ်ဦး သိမည်ပင်။ ယခုကား ဤသို့မဟုတ်။ မေတ္တာတရား ကင်းမဲ့၏။ ပိုက်ဆံပေးမှ ကူညီမည်ဟူသော နိုင်ငံခြားသားတို့၏ သဘောမျိုးကို ထားကြလေသည်။ သူတို့ ဤသဘောမျိုးကိုထားလျှင် ငါတို့ကား သူတို့ကို မခိုင်း၊ ငါတို့အချင်းချင်း တွန်းကြမည်ဟုဆိုကာ ဦးညွန့်တို့ကားတွင် ပါသောသူများပါ ဆင်း၍ တွန်းကြသောကြောင့် ဤမှာ ဘက်ကမ်းမှ ထိုမှာဘက်ကမ်းသို့ ရောက်ကြရလေသတည်း။ ဦးညွန့်တို့၏ ကားမှာ ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းပင် ကျော်တက်နိုင်လေသည်။

ထို သဲချောင်းမှ အတန်ကလေးသွားမိသောအခါ ပုပ္ပားတောင်ခြေသို့ ရောက်၏။ တောင်ပေါ်လမ်းကို ခရုပတ်ကာ တက်ကြရလေသည်။ မော်တော်ကား ပျက်မည်လား၊ ပျက်မည်လားဟု တထင့်ထင့်နှင့်သာ နေရလေတော့သည်။ နောက်ဆုံး ပုပ္ပားရွာရှိ ဗိုလ်တဲသို့ရောက်မှသာ စိတ်အေး၍ သွားလေသတည်း။

ထိုဗိုလ်တဲကား အလွန်သာယာသော ဗိုလ်တဲပေတည်း။ ပုပ္ပားတောင်ပေါ်မှ စီးဆင်းသော စမ်းချောင်းမှသွယ်ထားသော ပြွန်မှ ရေအမြဲထွက်လျက်နေ၏။ ဗိုလ်တဲရှေ့တည့်တည့်တွင်လည်း ရေကူးရန် ရေကန်တစ်ကန်ရှိလေသည်။ ဤကန်၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်း ပန်းပင်ကလေးတို့မှလှပသော ပန်းပွင့်ကလေးတို့ကို ဆောင်နေကြကုန်၏။ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်း ငှက်ပျော၊ သင်္ဘောပင်တို့မှာ ထွားကျိုင်းစွာ ပေါက်နေကြကုန်၏။

ထိုတင့်တယ်သာယာလှသောနေရာသို့ ရောက်သွားသောအခါ အလွန်ပင် စိတ်အေးချမ်းသာ၍သွား၏။ အထူးသဖြင့် နေပူထဲ ဖုတ်တထောင်းထောင်းတွင် ကြပ်ကြပ်တည်းတည်းနှင့် ခရီးနှင့်၍လာကြသောသူတို့ကား ဤသို့ သာယာလှသောနေရာသို့ ရောက်လျှင် စိတ်မအေးချမ်း မပျော်ရွှင်ဘဲ နေပါတော့အံ့နည်း။

ပန်းပင်သစ်ပင်တို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကို မချီးမွမ်းနိုင်သေး။ သူတို့၏ အရသာကို မခံစားနိုင်သေး။ နံနက်စာကို စားသောက်ရန် လိုပေသေး၏။ ကလေးများရော၊ လူကြီးများပါ အတော်ပင် ဆာလောင်မွတ်သိပ်နေကုန်ကြလေပြီ။ မနက်က ဦးဘကြွားတို့အိမ်မှ စေတနာကောင်းကောင်းနှင့် ထည့်ပေးလိုက်သော ထမင်းဟင်းတို့ကို ထုတ်ကြ၏။ ဤသို့ ပါလာသမျှသော ထမင်းဟင်းတို့ကိုပေါင်းကာ

ဆာဆာနှင့် စားသောက်ကြသည်။ အလွန်ပင် မြိန်ကြကုန်၏။ ပျော်ပွဲစား ထွက်နေကြသည်ဟု ထင်မှတ်နေကြလေသတည်း။

ထမင်းစားသောက်ကြပြီးနောက် အတော်ကလေး ဝမ်းတောင့်တော့မှ ဗိုလ်တဲအောက်ဆင်းကာ ပန်းပင်မှစ၍ ထိုနေရာတစ်ဝိုက်၏ သာယာခြင်းအရသာကို ခံစားကြရလေသည်။ မျက်နှာသစ်သူသစ်ကြ၊ အဝတ်လျှော်သူ လျှော်ကြနှင့် အတော်ပင် ပျော်ရွှင်ကြပုံရလေသည်။

ဤသို့ ခေတ္တမျှအမောဖြေကာ နားနေကြပြီးနောက် ကာဖီဖျော် သောက်ကြပြန်၏။ ကာဖီသောက်ပြီးနောက် ခရီးဆက်ကြရန် ပြင်ဆင်ကြ ရပြန်လေသည်။ မောင်လူမွေး၊ မယ်မွေးနှင့် ဦးညွန့်တို့၏ သားကလေးကိုကိုနှင့် ညီညီ^၂တို့မှာလည်း ဗိုလ်တဲအတွင်း ပြေးလွှားကစားကာ ပျော်မဆုံးတော့ပြီ။ ဤသို့ ပြေးလွှားနေကြရသောကြောင့် လူကြီးများမှာ စိတ်ညစ်နေကြသော်လည်း သူတို့ကလေးတတွေကား ပျော်မဆုံးပြီ။ သူတို့စိတ်ထဲတွင် တစ်သက်မှတစ်ခါကြုံရသည့် ပျော်ပွဲကြီးဟု ထင်မှတ်ကြဟန်တူ၏။ အဘိုးအဘွားသေလျှင် မြေးများ အကြိုက်ဖြစ်သည်ဟူသော စကားနှင့် ညီနေလေပြီ။

ငှနာရီထိုးလျှင် ပုပ္ဖားဗိုလ်တဲမှ ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ကျောက်ပန်းတောင်းအနီးတွင် ပျက်၍ထားခဲ့ရသော မော်တော်ကားလည်း ပေါ်မလာ။ အကယ်၍ လိုက်လာခဲ့လျှင် တောင်သာသို့ လိုက်လာရန်ပြောကြားပါဟု ဗိုလ်တဲစောင့်အားမှာခဲ့ရ၏။

ပုပ္ဖားနှင့် တောင်သာလမ်းတစ်လျှောက်တွင် ရေကင်းမဲ့သော ချောင်းခြောက်ပေါင်းများစွာကို ကျော်ဖြတ်၍လာရပေသည်။ စောစောကတည်းက ရေတွက်၍ထားရလျှင် ကောင်းပေလိမ့်မည်ဟု စဉ်းစားမိ၏။ စိတ်အထင်အားဖြင့်ကား ချောင်းပေါင်း ၂၀ကျော်ပေလိမ့်မည်။ ဤမျှများပြားလှသော ချောင်းများကို ဖြတ်ကျော်လာရ သောကြောင့် မော်တော်ကားပျက်မည်လားဟု တစ်လမ်းလုံး စိုးရိမ်မကင်း

၁။ ကိုကိုမှာ ယခု ပြည်သူ့ဘဏ် အမှတ် ၂၊ ၁၀၊ ၃ မန်နေဂျာ ဦးအောင်ညွန့်၊ ညီညီမှာ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်၊ ဘောဂဗေဒဌာန၊ ကထိက ဦးသန်းညွန့် ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရလေတော့သည်။ သို့သော် ခမ္မာမော်တော်ကားမှာ အားကြီးမာန်တက် အမှု ထမ်းရှာသောကြောင့် အေးအေးဆေးဆေးပင် တောင်သာသို့ နေဝင်ခါနီးတွင် ရောက်ကြလေသတည်း။

တောင်သာသို့ရောက်သောအခါ နေဝင်လုပြီဖြစ်သည်တစ်ကြောင်း၊ ကလေး ပေါင်း ခြောက်ယောက်တို့နှင့် သူတကာအိမ်တွင် သွားတည်းမည်ဆိုက အားနာ လှသည်တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ဦးညွန့်နှင့်တိုင်ပင်ကာ တောင်သာဗိုလ်တဲတွင် ဝင်ရောက်တည်းခိုကြလေသည်။

ဗိုလ်တဲစောင့်က တောင်သာတွင် ထမင်းကြော်၊ ဆယ့်နှစ်မျိုးကြော်၊ ခေါက်ဆွဲကြော် ကောင်းကောင်းများကို ရနိုင်သည်ပြောသောကြောင့် ထမင်းကြော်၊ ခေါက်ဆွဲကြော်တို့ကို အဝယ်ခိုင်းပြီး စားသောက်ကြလေသည်။ ပြောသလောက် မကောင်းလှပေ။

တောင်သာတွင်ရေရှားပုံရ၏။ ဗိုလ်တဲစောင့်ကပေးသော ရေမှာနည်းလှသဖြင့် မလောက်။ ပိုက်ဆံပိုပေးမည်ဟုပြောကာ ထပ်မံ၍ ရှာခပ်ခိုင်းရလေသည်။

ဗိုလ်တဲရှေ့တည့်တည့်တွင် စေတီဖွေးဖွေးများတည်ရှိသော တောင်ပူစာ မြင့်မြင့်တစ်ခု ရှိလေသည်။ ထိုတောင်ကိုအကြောင်းပြု၍ တောင်သာတောင်ဟု အမည်ပေးဟန်တူ၏ ။ ဤတောင်ကား အောက်မြန်မာပြည်တောင်များလောက် စိမ်းစိမ်းလန်းလန်း သာသာယာယာ မရှိလှပေ။

ညစာ စားသောက်ကြပြီးလျှင် ဗိုလ်တဲဝင်းအတွင်း လသာသာတွင် ဦးညွန့်နှင့်ဆင်းကာ လမ်းလျှောက်ကြလေသည်။ လမ်းခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လျှောက် ကြရင်း စစ်အကြောင်း ဆွေးနွေးကြ၏။ နောင်ရေးကို ဆွေးနွေးကြ၏။ သားရေး သမီးရေးတို့ကို ဆွေးနွေးကြ၏။ နောင်ရေးကား အတော်ကလေး အတွေးရခက်၏။

အတော်ကလေးညဉ့်နက်မှ ဗိုလ်တဲပေါ် ပြန်တက်ကြလေသည်။ လမင်းကား သာယာလျက်ပင်။

၂၆၊ ၂၊ ၄၂
လဆန်း ၁၃ရက်။

နံနက်စောစော မိုးလင်းလျှင်လင်းချင်း တောင်သာဗိုလ်တဲမှ ထွက်လာခဲ့ ကြလေ သည်။ မြင်းခြံသို့ ၇နာရီခန့်အချိန်တွင် ရောက်၏။ နံနက် ကာဖီမသောက်ရသေး သောကြောင့် တရုတ်လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တစ်ဆိုင်ရှေ့တွင် ကာဖီဝယ်သောက်ရန် မော်တော်ကားကို အရပ်ခိုင်း၏။ မော်တော်ကားရပ်ထားရာနှင့် မနီးမဝေး မော်တော် ကားပြင်သောဆိုင်တွင် မစ္စတာချောင်ပိုး သူ၏ မော်တော်ကားကို ပြင်နေသည်ကို မြင်သဖြင့် သွား၍သတင်းမေး၏။ ဓါတ်ဆီပိုက်ပေါက်သွားသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ထိုနေရာမှ မော်တော်ကားရှိရာသို့ ပြန်အလာတွင် အိမ်တစ်အိမ်ရှေ့ ထွက်ရပ်နေသော သူတစ်ယောက်အား ကောလိပ်ကျောင်းနေဖက် မိတ်ဆွေဟောင်း အမိန့်တော်ရ ရှေ့နေ ကိုဘရွှေ၊ ပွဲစား ကိုဘရွှေ၊ အမတ်မင်း ဦးဘိုတို့၏အိမ်များကို စုံစမ်းမေး မြန်းကြ၏။

ဦးဘိုနှင့် ပွဲစားကိုဘရွှေတို့၏အိမ်များမှာ လှမ်းသေး၏။ အမိန့်တော်ရမင်း ဦးဘရွှေအိမ်ကား မော်တော်ကားဆိုက်ထားရာ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်နှင့် ကပ်သော အိမ်ပေတည်း။

မော်တော်ကားသို့ မသွားတော့ဘဲ ကိုဘရွှေ၏အိမ်သို့ဝင်၍ ကိုဘရွှေအား မေး၏။ သူ၏ဇနီး ထွက်လာလေသည်။ ကိုဘရွှေကား မျက်စိနာနေသောကြောင့် အောက်ထပ်တွင်မရှိ။ သူ၏ဇနီးက သွား၍ခေါ်တော့မှ အိမ်ပေါ်မှ ဆင်း၍လာလေ သည်။ မြင်လျှင်မြင်ချင်း ကိုဘရွှေမှာ အတော်ပင် အားရဝမ်းသာ နှုတ်ဆက်ရှာ ပေသည်။ ကိုဘရွှေနှင့် နောက်ဆုံးအကြိမ်တွေ့သည်ကား ၁၁နှစ်ကြာလေပြီ။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတွေ့ကြရသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်သည်လည်းတစ်ကြောင်း၊ ယခုကဲ့သို့ ပြေးရင်းလွှားရင်း ဒုက္ခတွေ့ ခြံရုံနေသောအခါတွင် တွေ့ရသည်လည်း

တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ကိုဘရွှေတို့ ဇနီးမောင်နှံများ အားရဝမ်းသာ၍ မဆုံးတော့ပြီ။ တစ်ခေါက်တစ်လေ ရောက်ပေ၍ ကြိုကြိုက်သည့်အခါတွင် ထမင်းတစ်နပ်စားသွားရန် ခေါ်၏။ လက်မခံနိုင်။ ခရီးဆက်ရန် ရှိသေးသည်။ ကလေးများပါသောကြောင့် နေပူမှာစိုးရသည်။ ထမင်းမစားနိုင်လျှင် ကာဖီတစ်ခွက်စီ သောက်သွားရမည် ပြောသောကြောင့် မြင့်နှင့် ကလေးများကိုပါ မော်တော်ကားပေါ်မှချကာ ကာဖီတစ်ခွက်စီသောက်ကြလေသည်။ ကာဖီသောက်ရင်း ကိုဗိုလ်အကြောင်းစုံစမ်းရာ မြင်းခြံတွင်မရှိ၊ နွားထိုးကြီးသို့ သွားကြောင်း သိရသည်။ ပွဲစား ကိုဘရွှေကား ရှိပေသည်။

နေပူနေမည်စိုးသည် တစ်ကြောင်း၊ ပွဲစား ကိုဘရွှေအိမ်သို့ ခေတ္တဝင်လိုသည် တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ကိုဘရွှေတို့အား နှုတ်ဆက်ကာ ထွက်လာရလေသည်။

မကြာမီအတွင်းမှာပင် ဈေးအနီး ပွဲစားကိုဘရွှေတို့အိမ်သို့ ရောက်၏။ ကိုဘရွှေကား မရှိ။ သူ၏ဇနီးနှင့် ကလေးများသာ ရှိလေသည်။ ကိုဘရွှေ၏ ဇနီးလည်း လောကွတ်ပျူငှာ ပြုရှာပေသည်။ ကိုဘရွှေ အခေါ်လွှတ်လိုက်၏။ မကြာမီ ကိုဘရွှေ ရောက်၍လာလေသည်။ သူတို့အိမ်တွင် နံနက်စာစားသောက်ရန် အတင်း ခေါ်ကြလေသည်။ မစားနိုင်။ နံနက်စာစားသောက်နေလျှင် နေပူကြံကြံတွင် ခရီးသွားနေရပေလိမ့်မည်။ မန္တလေးသို့လည်း အရောက်နောက်ကျပေလိမ့်မည်။ နံနက်စာ မစားနိုင်လျှင် ကာဖီတစ်ခွက်စီတော့ သောက်ရမည်ဟုဆိုကာ စီမံနေကြ ကုန်၏။ သူတို့၏ စေတနာကို ငြင်းပယ်ရန် မတတ်နိုင်တော့ပြီ။ ကိုဘရွှေနှင့် နောက်ဆုံး တွေ့ကြသည်ကား နှစ်ပေါင်း ၁၂နှစ်ပင် ရှိလေပြီ။ သူ၏ဇနီး ကာဖီကို စီမံနေခိုက် ကိုဘရွှေနှင့် ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်တို့ကို အားရပါးရ ဆွေးနွေးပြောဆို ကြလေသည်။ စစ်အခြေအနေအကြောင်း နောင်ရေးအကြောင်းတို့ကိုလည်း ဆွေးနွေးပြောဆိုကြကုန်၏။

အပြေးအလွှားနှင့်လာရသောကြောင့် မိတ်ဆွေဟောင်း ကိုဘရွှေနှင့်ပင် ကြာရှည်စွာ စကားမပြောနိုင်။ သူတို့အိမ်မှာပင် ခပ်ကြာကြာ မနေနိုင်။ ကာဖီသောက်ပြီးသည် နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မြင်းခြံမှ ထွက်ခဲ့ရ၏။ မြို့ပြင်တွင် စောင့်နေမည်ဟု ချိန်းထားသော ဦးညွန့်တို့၏ကားကို မြို့ပြင်တွင် မတွေ့။ အရေးပိုင် ဦးစိန်ထွန်း တို့အိမ်တွင် ရှိနေသေးသည်ထင်သောကြောင့် ဦးစိန်ထွန်း၏အိမ်သို့ သွားမေးရာ ထွက်သွားကြပြီ ပြောလိုက်သဖြင့် ခရီးဆက်၍ ထွက်ခဲ့ကြပြန်၏။

နွားထိုးကြီးသို့ရောက်သောအခါ မင်းတိုင်ပင်အမတ် မိတ်ဆွေကြီး ဦးဘိုအိမ်သို့

ဝင်သောအခါ ဦးဘို မြင်းခြံသို့ မနက်ကပင် ထွက်သွားပြီဟု သိရ၏။ လမ်းထဲတွင် လွဲသွားကြပေသည်။ ဦးညွန့်တို့ နွားထိုးကြီး ဗိုလ်တဲတွင် ရှိမည်အထင်နှင့် ဗိုလ်တဲသို့ လိုက်သွားပြန်သော်လည်း ဦးညွန့်တို့ကိုကား မတွေ့။ ဦးညွန့်ရေးထား ခဲ့သော စာကိုသာ ဗိုလ်တဲစောင့်ထံမှ ရလေသည်။ ထိုစာတွင် နေပူမည်စိုးသောကြောင့် သူတို့ ခရီးဆက်လက်၍ သွားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်းသို့ရောက်မှ အကြောင်းညီညွတ်လျှင် တွေ့ဆုံကြမည်ဟုမျှော်လင့်ကြောင်း ပါလေသည်။ ဦးညွန့်တို့တစ်တွေနှင့် ညောင်ညိုပင်စခန်း(ဝါ) နွားထိုးကြီးစခန်းမှ လမ်းခွဲ၍ သွားကြ လေပြီ။

နွားထိုးကြီးအလွန် သစ်ပင်ရိပ် ကောင်းကောင်းအောက်တွင် မော်တော်ကား ကိုဆိုက်ပြီးလျှင် သမီးထွေး မယ်ကေးကို နို့ဘူးတိုက်ရ၏။ ကလေးကို နို့တိုက်နေခိုက် အနီးအနားရေတွင်းတွင် ရေခပ်နေကြသောလူများရှိရာသို့သွားကာ စကားဆို၏။ သူတို့တစ်တွေက မြို့သားများ မော်တော်ကားတွေနှင့် ပြေးလွှားနေကြသည်ကို သနားရာကြကုန်၏။ စစ်ကြီး မြန်မြန်ပြီးပါစေဟု ဆုတောင်းကြောင်း ပြောကြကုန်၏။ စစ်ကြီးဖြစ်လိုက်သည့်အတွက် သူတို့၏ ပဲ၊ ဝါစသောကုန်များ ဈေးမရသောကြောင့် ဝမ်းနည်းကြကုန်၏။ ဤရွာသူရွာသားတို့ကား ရှေးအခါက မြို့သူမြို့သားတို့ ကြွားကြွားဝါဝါဖြင့် မော်တော်ကားတွေကိုစီးကာ သွားလာနေကြသည်ကို အားကျ ကုန်၏။ ယခုကဲ့သို့ မြို့သူမြို့သားတို့ ဣန္ဒြေမရသေပြေးရှင်ပြေး ပြေးနေသည်ကို တွေ့ရပြန်သောအခါ သနားကြပြန်လေသည်။ ရွာသူရွာသား ဆင်းရဲသားတို့ကား များစွာ ဣန္ဒြေမပျက်ကြချေ။

ထိုနေရာမှဆက်၍ ခရီးထွက်လာကြသော် မော်တော်ကားရှေ့တွင် သွားနေကြ သော စစ်မော်တော်ကား ၂စီးကို မြင်ရ၏။ ထိုမော်တော်ကားတို့ ရှေ့ကခံနေကြ သောကြောင့် စိတ်ရှိတိုင်း မြန်မြန်မောင်း၍မဖြစ်။ သူတို့နှင့် နီးနီးကပ်ကပ် သွား၍လည်း မရ။ ဖုန်တစ်ထောင်းထောင်းနှင့် နေသောကြောင့်တည်း။

ဤကဲ့သို့ လာခဲ့ကြရာ ၁၂နာရီထိုးခါနီးတွင် မြစ်သားသို့ ရောက်လေသည်။ လွန်ခဲ့သည့် ၅နှစ် ၆နှစ်အခါ ကျောက်ဆည်အရေးပိုင်ဘဝနှင့် အကြိမ်ပေါင်း များစွာ တည်းခဲသော ဆည်ဘက်ဆိုင်ရာ ဗိုလ်တဲတွင် ဝင်ရောက်တည်းခိုကြလေ သည်။ ဗိုလ်တဲကား ရှေးကကဲ့သို့ပင်။ ဗိုလ်တဲစောင့်ကား လူသစ်ဖြစ်၏။

ညွန့်မောင်နှင့် မဟာရန်တို့ကို ဈေးသွား၍ ထမင်းအဝယ်ခိုင်းရလေသည်။ ထမင်းဝယ်လာသောအခါ ရန်ကုန်ကတည်းကပါလာသော ငါးသေတ္တာတစ်ဘူး

ကိုဖောက်ကာ စားသောက်ကြလေသည်။ ဆာနေသောကြောင့် ထမင်းမြိန်လိုက်ကြသည်မှာ ဆိုစရာမရှိပြီ။

ဦးညွန့်တို့ကားကို အနီးအနားရှိ လမ်းဘက်ဆိုင်ရာ ဗိုလ်တဲတွင်တွေ့ရကြောင်း ညွန့်မောင်က ပြောသောကြောင့် ထမင်းစားပြီးလျှင် ဦးညွန့်တို့ဆီသွား၍ လည်လေသည်။ ကွဲသွားပြီဟု ထင်သော်လည်း ပြန်တွေ့ရသေး၏။ ဦးညွန့်တို့နှင့် အတော်ကြာအောင်ပင် စကားပြောနေကြလေသည်။ ဦးညွန့်တို့ကား ၂နာရီခွဲအချိန်တွင် ထွက်သွားကြလေသည်။

ဦးညွန့်တို့ထွက်သွားပြီးနောက် ကလေးများကို လက်ဖက်ရည်တိုက်၊ လူကြီးများလည်း သောက်ပြီးနောက် ၃နာရီကျော်ကျော်အချိန်တွင် မြစ်သားမှ ထွက်လာလေသည်။

မန္တလေးသို့ရောက်လျှင် မိတ်ဆွေကြီး ကိုရုံးမိုတို့အိမ်တွင် ခေတ္တတည်းမည်ဟု စိတ်ကူးထား၏။ ကိုရုံးမိုအိမ်မှာ ဧည့်သည်များနှင့် ပြည့်နေလျှင် ခက်လေတော့မည်။ နေစရာမှ ရှိပါမည်လော။ ကလေးသုံးယောက်နှင့် မည်သို့လုပ်ရမည်နည်း။ သူတို့တစ်တွေက ငိုကြ၊ ဆော့ကြနှင့် ဧည့်သည်များ စိတ်ညစ်တော့မည်။ ကိုရုံးမို၏ အိမ်ချည်းမဟုတ်။ အခြားမိတ်ဆွေတို့၏ အိမ်များလည်း သူ၏ အိမ်ကဲ့သို့ပင် ဧည့်သည်များနှင့် ပြည့်နက်နေဖွယ်ရာအကြောင်းရှိ၏။ ရန်ကုန်မှ ပြေးလာသော လူဦးရေမှာ နည်းသည်မဟုတ်။ မန္တလေးမြို့တစ်မြို့လုံး နေစရာမရှိအောင် ဖြစ်နေမည်ကား မလွဲတည်း။ ဤသို့ တစ်လမ်းလုံး ထွေရာလေးပါး စဉ်းစားကာ ပူပင်၍ လာခဲ့၏။ မန္တလေးမြို့ထဲသို့ ဝင်ရမှာကိုပင် စိုးရိမ်မိ၏။

မန္တလေးမြို့ထဲသို့ မော်တော်ကားဝင်လာသောအခါ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး တံခါးပိတ်ထားသောအိမ်များကိုသာ မြင်ရသောအခါ အတော်ကလေးအားတက်မိ၏။ မန္တလေးမြို့တွင် ထင်သလောက် လူမကြပ်ပေ။ ၁၉ရက်နေ့က ဗုံးကျလိုက်သောကြောင့် ဤသို့ မြို့မှာ လူနည်းသွားပေသည်ဟုလည်း တွေးမိ၏။

ကိုရုံးမို၏အိမ်သို့ရောက်သောအခါ အိမ်တံခါးများ ဖွင့်ထားသည်ကို မြင်ရ၏။ သို့သော် အိမ်ထဲတွင် လူမမြင်သောကြောင့် အားတက်မိ၏။ အစေခံများကို မေးကြည့်သောအခါ ကိုရုံးမို မနက်ကပင် မြစ်ကြီးနားသို့ ထွက်သွားကြောင်း၊ ၄-၅ရက် ကြာလျှင် ပြန်လာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အိမ်တွင် မည်သည့်ဧည့်သည်မှမရှိကြောင်းကို သိရသောကြောင့် များစွာဝမ်းမြောက်လှပေသည်။ ကံကောင်းသည်ဟု ထင်မိပေသည်။ စောစောက စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်နေသော ဝန်ထုပ်မှာ ကျ၍သွားလေသတည်း။

ကိုရုံးမို၏ တပည့်များမှာ သခင်မရှိသော်လည်း ရှိဘိသို့ပင် ဂရုတစိုက် ပစ္စည်းများကို မော်တော်ကားပေါ်မှချပြီးလျှင် နေရာချပေးကြ၏။ ရေတည်ကြကုန်၏။

ခဏကြာလျှင် ဗန်းမော်သို့ နှမများကိုသွား၍ပို့သော ကိုစီ ဗန်းမော်မှ ပြန်ရောက်လာသည်။ ကိုစီကား ကိုရုံးမိုနှင့်အတူနေသည်မှာ ဆဲလေးငါးရက်ခန့် ကြာလေပြီ။ ကိုစီကပင် ညစာအတွက် စီမံရှာပေးသည်။ တရပ်လံပါးဆိုင်မှ ခေါက်ဆွဲ၊ ဝက်သားကင် အစရှိသော တရုတ်အစားအစာတို့ကို ဝယ်ကျွေးရှာ၏။ တရပ်အစားအစာကောင်းကောင်းတို့ကို မစားရသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်သောကြောင့် မြန်လိုက်သည်မှာ ဆိုစရာမရှိတော့ပြီ။

၂၇၊ ၂၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၄ရက်။

ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ရက်နေ့က ရန်သူလေယာဉ်ပျံ ၂၉စင်း၊ ၁၆ရက်နေ့က ရန်သူလေယာဉ်ပျံ ၂၁စင်းတို့ကို မြန်မာပြည်တွင် ပစ်ချလိုက်သည်ဟု ကြားသိရလေသည်။ ဂျပန်ပြည်နှင့် စစ်ဖြစ်ကတည်းက မြန်မာပြည်အတွင်း ရန်သူလေယာဉ်ပျံပေါင်း ၂၀၀ကျော် ပျက်စီးခဲ့လေပြီ။

နံနက်စာစားပြီးလျှင် ရုံးသစ်တည်ရာဖြစ်သော ဂယ်လီရားလားကုလားကျောင်းသို့ ထွက်ခဲ့လေသည်။ ကျောင်းအောက်ထပ်ကို နက်စတယ်နို့ကုမ္ပဏီက ယူထား၏။ ရုံးသားများအတွက် အထက်ထပ်ကိုသာ ရလေသည်။

ရုံးသားများ စုံစုံလင်လင် မရောက်ကြသေး။ ရောက်သောသူတို့မှာလည်း စုံစုံလင်လင် ရုံးမတက်ကြ။ ရုံးတက်ကြသောသူတို့မှာလည်း ဟိုတစ်စုသည်တစ်စုနှင့်သာ နေကြလေသည်။ ရုံးပစ္စည်းများမှာလည်း ရုံးသားတို့ကဲ့သို့ အတည်တကျ မရှိကြ။ အခန်းထဲတွင်တစ်ချို့၊ ဝရန်တာတွင်တစ်ချို့၊ လှေကားအဆင်းအတက်တွင် တစ်ချို့နှင့် ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်နေကြတော့၏။

ကျောင်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် လူနေအိမ်များနှင့် ပြည့်လျက်နေလေသည်။ ကျောင်းဝင်းအတွင်း မြေကွက်မှာလည်း လေဘေးရှောင်တိမ်းရန် ကျင်းများနှင့် ပြည့်လျက်နေ၏။ ပြောင်းရွှေ့လာရသော ရန်ကုန်မြို့ ဆရာဖြစ်သင် ကောလိပ်ကျောင်းအဆောက်အဦးကြီးနှင့် ကွာခြားလှပေသည်။ သို့သော် ဤသို့သော အဆောက်အဦးမျိုးကို ဤသို့သော အခါဆိုးကြီးတွင် ရသည်ပင် ဝမ်းမြောက်ရလေတော့သည်။ အလုပ်ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရန် နေရာရသည့်အတွက်ပင် ဝမ်းမြောက်ရပေတော့မည်။

မန္တလေးမှ လူအမြောက်အမြားပင် အပြင်အပစ္စာများသို့ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်

နေကြသဖြင့် သူတို့၏အိမ်များကို ပိတ်ထားခဲ့ကြသဖြင့် တစ်မြို့လုံး ခြောက်သွေ့နေသောအိမ်များ၊ လူကင်းမဲ့သောအိမ်များ၊ သော့ခတ်ကာ ပိတ်ထားသော အိမ်များကိုသာ မြင်ရသော်လည်း လမ်းများတွင်ကား တိုးမပေါက်အောင် လူစည်ကားလှပေသည်။ ဤသူတို့ကား ရန်ကုန်၊ ပုသိမ်၊ မော်လမြိုင်၊ ပြည် စသော အောက်မြို့၊ အောက်ရွာတို့မှ ပြေးလာကြသောသူတို့တည်း။ သူတို့မှာ ရန်သူ ဗုံးကြဲမှုကို မကြောက်နိုင်တော့ပြီ။ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်လာသော ရန်သူတပ်များ၊ အုပ်ချုပ်ခြင်းကင်း၍ ထကြွသောင်းကျန်းမည့် လူဆိုးသူခိုးတို့ကိုသာ ကြောက်ကြလေသည်။

ရုံးတွင် ဦးတင့်ဆွေ၊ မစ္စတာချာရီတို့နှင့်တွေ့၍ ဦးကျော်က အရာရှိများ နေလိုလျှင်နေရန် တိရစ္ဆာန်ကုသရေးဌာန သက်ဆိုင်ရာဝန်မင်း ဦးဖေသန်း၏အိမ်ကို ငှားထားကြောင်း ပြောပြလေသည်။ ဦးတင့်ဆွေနှင့်အတူပင် ထိုအိမ်ကို သွားကြည့်ကြ၏။ ပန်းခြံ၊ မြက်ခင်းတို့ဖြင့် အလွန်သားနားသော အိမ်ဖြစ်လေသည်။ ထိုအိမ်တွင် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်လေသည်။ စိုက်ကော်၍ ခြံပေါ်ရောက်ရပေသည် ဟူ၍လည်း တွေးတောမိ၏။ မန္တလေးရောက်လျှင် နေထိုင်ရာအိမ်မှ ရပါမလားဟု တွေးကာ စိုးရိမ်ခဲ့သည်မှာ အချည်းနှီး ဖြစ်လေတော့သည်ဟူ၍လည်း တွေးတောမိ၏။

ကိုရုံးမို့ အိမ်သို့ပြန်ရောက်၊ နောက် လက်ဖက်ရည်သောက်နေကြခိုက် အိမ်ရှေ့တွင် မော်တော်ကားတစ်စီးလာ၍ ဆိုက်လေသည်။ ထိုမော်တော်ကားထဲတွင် ပါလာသူကား ဓာတုဗေဒမင်းကြီး ဦးချစ်သောင်းပေတည်း။ သူ၏ညီ ဘိုးကြွယ်နှင့် အခြားတစ်ယောက်တို့လည်း ပါလာလေသည်။ မော်တော်ကားပေါ်မှဆင်းလျှင် ဆင်းဆင်းချင်းကို ဦးချစ်သောင်းက “အောင်မယ်လေး၊ ဒုက္ခရောက်လိုက်တာ မပြောပါနဲ့တော့ဗျာ”ဟု ဆိုလေသည်။ ကိုချစ်သောင်းနှင့် ကျောင်းနေဖက်မိတ်ဆွေ ဟောင်းကြီးဖြစ်လေသည်။ ကိုချစ်သောင်းမှာ ကတိုးသားဖြစ်၏။ ရန်ကုန်တွင် ၂၃၊ ၁၂၊ ၄၁နေ့က ဗုံးကျဉ်းနောက် သားမယားများကို မော်လမြိုင်နယ် ကတိုးရွာသို့ ပို့ထားလေသည်။ မော်လမြိုင်နယ်ကို ရန်သူများယူလိုက်သောအခါ သားမယားများနှင့် အဆက်ပြတ်၍သွားတော့၏။ ယခုတဖန် ရန်ကုန်မှ အိုးအိမ်များကိုပစ်ပြီးလျှင် ပြေးခဲ့ရလေသည်။ အရာရှိများ ရန်ကုန်မှ ထွက်လာရန် ၄၈နာရီအချိန်မစေခင်ကလေး ၂၂၊ ၂၊ ၄၂ညနေကမှ ရန်ကုန်က ထွက်လာခဲ့လေသည်။ ဤသို့ အိုးအိမ်များကို စွန့်၍ ထွက်လာခဲ့ရာ သားမယားများနှင့်ကွဲကွာ၍ နေရသောသူကား ‘ဒုက္ခရောက်ပေ

သည်'ဟု မညည်းညူဘဲ နေပါမည်လော။

အစိုးရက ခွင့်ပြုသောအချိန်ကုန်ခါနီးကလေးမှ ရန်ကုန်က ထွက်လာရ သူဖြစ်သောကြောင့် ရန်ကုန်၏ အဖြစ်အပျက် အခြေအနေကို မေးမြန်း၏။ တံတား ကလေး အရူးထောင်မှ အရူးများကို လွတ်ထားသောကြောင့် အရူးများမြို့အ တွင်း အနှံ့အပြားသွားနေကြကြောင်း၊ အင်းစိန်ထောင်မှလည်းကောင်း၊ ရန်ကုန် ထောင်မှလည်းကောင်း၊ လွတ်လိုက်သော ထောင်သားတို့မှာလည်း မြို့အတွင်း အနှံ့အပြားပင် သွားနေကြကြောင်း၊ ထိုထောင်သားတို့က “ရန်ကုန်က ပြေးတဲ့သူတွေ ခွေး၊ ရန်ကုန်မှာ ကျန်ရစ်သူတွေက သူဌေး”ဟူ၍ပင် သံချပ်ထိုး နေကြကြောင်း ပြောပြလေသည်။ သူ၏အိမ်တွင်ကား ဘုန်းကြီးတစ်ပါးနှင့် ကပ္ပိယတစ်ယောက် တို့ကို စားရေရိက္ခာ အလုံအလောက်နှင့် ထားခဲ့လေသည်။ အိမ်ကို ကျောင်းအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့၏။

ကိုချစ်သောင်းကား ရှေးက မော်တော်ကား မမောင်းတတ်။ ရန်ကုန်တွင် ဗုံးကျသောကြောင့် မော်တော်ကားမောင်းသမား ထွက်ပြေးပြီးမှ မော်တော်ကား အမောင်းသင်သူတည်း။ ရန်ကုန်မှ ထွက်လာရသောအခါ မော်တော်ကားကို ကောင်းကောင်း မမောင်းတတ်ရှာသေး။ မတတ်တတ်နှင့်ပင် ပြေးလာရရှာပေ၏။ ပုပ္ပားတောင်ကိုတက်သောအခါ မော်တော်ကားပြန်၍ မလိမ့်ကျရန်အတွက် ညီတော်မောင်ဘိုးကြွယ်က နောက်မှ အုတ်ခဲများနှင့် မော်တော်ကားဘီးကို ခံထားရ သည်ဟု ပြောသောကြောင့် ငိုအားထက် ရယ်အားသန်ရလေတော့သည်။

ကိုရုံးမိုမရှိခိုက် ကိုရုံးမို၏အိမ်တွင် မော်လမြိုင်နယ်သားတွေ ကြီးစိုးကာ မင်းလုပ်နေကြလေသတည်း။

၂၇၊ ၂၊ ၄၂။

လဆန်း ၁၅ရက်၊ လပြည့်နေ့။

နံနက်စာ စားသောက်ပြီးနောက် ရုံးတက်၏။ လမ်းထဲတွင် မော်တော်ကား၊ ရထား၊ ဆိုက်ကားတို့ ရှုပ်ထွေးနေလေသည်။ လမ်းထဲတွင်တွေ့သောသူတို့မှာ အများအားဖြင့် မန္တလေးတွင် အမြဲနေထိုင်ကြသူများမဟုတ်။ အောက်ပြည် အောက်ရွာက ပြေးလာကြသော သူတို့လည်းရှိ၊ မိတ်ဆွေများကို လိုက်ရှာနေသူ တို့လည်းရှိ၊ ဟိုမေး သည်မေးနှင့် မေးနေကြလေသည်။ တစ်မြို့လုံး ရှုပ်ထွေး၍သာ နေတော့၏။ မည်သူမျှ နေထားတကျရှိပုံမပေါ်။ ရန်ကုန်မှ အပြင်းပြေးလာကြရ သောသူများဖြစ်သောကြောင့် ကြောက်စိတ်မပြေကြသေး။ သောကကင်းပုံမရသေး။

ရုံးတွင်လုပ်စရာရှိသည်ကိုလုပ်၊ စီမံစရာရှိသည်ကို စီမံပြီးနောက် အိမ်သို့ပြန် လာခဲ့၏။ မြင့်တို့လည်း အိမ်တွင် ပစ္စည်းများကို ထုပ်ပိုး၍ ပြီးလေပြီ။ ထို အထုပ် အပိုးများကို သယ်ယူကာ ဦးဖေသန်း၏အိမ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာလေသည်။ အိမ်သစ် သို့ ရောက်ကြရပြန်ပြီ။ တစ်လနှစ်လအတောအတွင်း အပြောင်းအရွှေ့ အတော်ပင် များ၏။ အချို့သောသူတို့ကား ဤထက်ပင် များသေးသည်ဟု ဆိုကြ၏။

ရန်ကုန်မြို့တွင် အခြေအနေဆိုးသောကြောင့် ၂၇၊ ၁၊ ၄၂နေ့က မန္တလေးသို့ ပြန်၍လွတ်လိုက်သော ထမင်းချက် တင်အုံကို ကွယ်လွန်သူ ဦးတော်စိန်၏အိမ်တွင် သွား၍ရှာလေသည်။ သူနှင့်မတွေ့။ သူ၏မယား မယ်တင့်နှင့်သာ တွေ့လေသည်။ တင်အုံ အလုပ်ရနေပြီဟု ပြောလိုက်၏။ ညနေကျလျှင် တင်အုံ ပေါက်လာလေသည်။ သူ အလုပ်ပြန်ဝင်ရန် သဘောတူ၏။

မတ်လ၊ ၁၉၄၂။

၁၊ ၃၊ ၄၂

လဆန်း ၁ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ယနေ့ တနင်္ဂနွေနေ့ဖြစ်သော်လည်း အပြောင်းအရွှေ့အခါဖြစ်သောကြောင့် အားလုံးပင် ရုံးတက်ကြရလေသည်။ အတွင်းဝန်ဦးကျော်လည်း ပြင်ဦးလွင်မှ ဆင်း၍ လာရလေသည်။ ရုံးသား၊ အရာရှိအများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီးလျှင် နောင် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ရန် ကိစ္စများကို စီမံခန့်ခွဲလေသည်။ မစ္စတာ အယ်လစ်နှင့် ချာရီတို့ အိန္ဒိယပြည်သို့ ပြန်လိုကြပြီ။ ဤဌာနတွင် ဆက်လက်မလုပ်ကိုင်လိုကြ။ သူတို့အား အလုပ်မှ နုတ်ထွက်ရန် ခွင့်ပြုလိုက်လေသည်။ အချို့ အရာရှိ၊ စာရေး၊ ပြာတာများလည်း အလုပ်မလုပ်လိုကြ။ လခကိုကား အလိုရှိကြလေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်သာ အလုပ်မှ မနုတ်ထွက်ဘဲ နေကြ၏။ အရာရှိ၊ စာရေး၊ ပြာတာမှစ၍ အားလုံးပင် ဦးနှောက်ရှုပ်နေကြလေသည်။ ပြေးရန်သာ စိတ်ကူးနေကြလေတော့သည်။ အားလုံး၏ Morale ကား လုံးလုံးကြီး ပျက်စီး၍ နေလေပြီ။

ဦးကျော်စကားကောင်းနေသည်နှင့်ပင် အချိန်အတော်နှောင်းသွားလေ သည်။ ညနေစောင်းမှ ပြင်ဦးလွင်သို့ ပြန်တက်သွား၏။ အားလုံးပင် မနက်ဖြန် လခထုတ် ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ခရီးစရိတ်ထုတ်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ သုံးလတွက် စပေါ်ငွေထုတ်ရန်လည်းကောင်း ကြိုးစားနေကြလေသည်။ အခြား အရေးထက် ဤငွေထုတ်ရေးက ခက်နေလေတော့၏။ စောစောငွေမထုတ်လျှင် နောင်အစိုးရ၌ ငွေကုန်သွားက မိမိတို့ မရမှာကို စိုးရိမ်သူတို့ကလည်း စိုးရိမ်ကြသေး၏။ အစိုးရအပေါ်၌ ဤမျှ အထင်သေးကြသည်။ ဤအကြောင်းများ ကို တွေးတောပြီး ဝမ်းနည်းမိ၏။

၂၊ ၃၊ ၄။
လဆုတ် ----- ရက်။

ငွေတိုက်တွင်လည်းကောင်း၊ ဘဏ်တိုက်တွင်လည်းကောင်း၊ ငွေထုတ်သူများနှင့် ရှုပ်ထွေး၍သာ နေလေတော့သည်။ ရန်ကုန်မှ ပြေးလာကြသော ဌာနပေါင်းမှာ မနည်းပြီ။ ထိုဌာနပေါင်း များစွာမှ အရာရှိ စာရေး၊ ပြာတာ စသော အလုပ်သားတို့မှာ ငွေရရေးအတွက်သာ သူ့ထက်ငါကြီးစား၍သာနေကြလေတော့သည်။ အခြား မည်သည့်အလုပ်ကိုမျှ မလုပ်နိုင်ကြ။ ငွေတိုက်စာရေး၊ ငွေတိုက်အရာရှိတို့မှာလည်း စိတ်ရှုပ်လျက်သာ နေတော့၏။ မည်သည့်အခါကမျှ မကြံဖူးသော အဖြစ်မျိုးနှင့် တွေ့ကြုံနေရရှာလေသည်။

ညနေရုံးဆင်း၍ အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ သားသမီး၊ ဇနီးတို့နှင့်အတူ ပန်းခြံထဲတွင် စိမ်းလန်းသော မြက်ခင်းပေါ်၌ ပြေးလွှားကစားကြ၏။ လှပစွာ ပွင့်နေကြသော ပန်းများကို ခူးကြ၏။ ထိုပန်းတို့၏ လှပတင့်တယ်ခြင်းအရသာကို ခံစားကြ၏။ ပြေးလွှားနေရသောအခါကြီးအတွင်း စည်းစိမ်ကလေးနှင့် နေရခိုက်တွင် အစွမ်းကုန် စည်းစိမ်နှင့်နေမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။ နောင် မည်သို့နေရဦးမည် ကို မသိသေး။

၃၊ ၃၊ ၄၂။
လဆုတ် ၃ရက်။

ယနေ့ လခထုတ်၍ ရလေသည်။ တစ်ရုံးလုံး အတော်ကျေနပ်သွားကြ၏။ တစ်လတွက် ပွပြန်လေပြီ။ လခရပြီဖြစ်သောကြောင့် ခရီးစရိတ်ထုတ်ရန် ကြိုးစားကြပြန်၏။ အခြားအလုပ်ကို လုပ်နေကြသည်ကို မမြင်။ ခရီးစရိတ်စာရင်း များကိုသာ လုပ်နေကြသည်ကိုသာ မြင်ရလေသည်။ ရုံးစာရင်းစစ် ကုလားအဘိုး ကြီးမှာ အတော်ပင် အလုပ်များနေရရှာ၏။ ရထိုက်သည်ထက်ပို၍ ရေးထားလျှင် စာရင်းစစ်ကြီးက ဖြတ်၍ချ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် စာရင်းစစ်ကြီးခမျာမှာ သူတကာ၏ အငြူအစူကို ခံရရှာလေသည်။ သို့သော် စာရင်းစစ်ကြီးကား နကမ္မတိပင်။ မည်သူ ငြူစသည်ကိုမျှ ဂရုမစိုက်။ စစ်ကြီးဖြစ်နေသည်ကို အမှုမထား။ ပြေးလွှားလာကြရသည်ကို အရေးမလုပ်။ ဥပဒေရှိသည့်အတိုင်းသာလျှင် တသဝေ မတိမ်း ဆောင်ရွက်လျက်နေပေ၏။ ဤအခါမျိုးတွင် ဤသို့ နည်းစနစ်နှင့် ဆောင်ရွက်နေနိုင်သူ အလွန်ရှား၏။ ဤစာရင်းစစ် အဘိုးကြီးကို အလွန်အမင်း ချီးမွမ်းရပေတော့သည်။ ဤသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သာလျှင် အရာရှိကောင်း မည်ပေ၏။

ရုံးမှအပြန် ညနေပိုင်းတွင် အိမ်ရှေ့ပန်းခြံထဲ၌ သားသမီးဇနီးတို့နှင့်ပင် အချိန်ကုန်လေတော့သည်။

စစ်အခြေအနေမှာ များစွာ မကောင်းလှ။ ပဲခူးတစ်ဝိုက်တွင် အကြီးအကျယ် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်နေသည်ဟု ကြားရ၏။ အားမရစရာပေတည်း။

၄၊ ၃၊ ၄၂
လဆုတ် ၄ရက်။

သားမယားများကို ပြောင်းရွှေ့ရန်အတွက် လခသုံးလစာ အပိုထုတ်နိုင်သည်ဟူသော အမိန့်ကို အစိုးရက ထုတ်သောကြောင့် ထိုငွေကိုထုတ်ယူရန် ကြိုးစားနေပြန်၏။ တစ်ရုံး လုံး ကျွက်စီကျက်စီနှင့် နေကြလေတော့သည်။ မည်သည့်အလုပ်ကိုမျှ မလုပ်ကြ။ ငွေရရန်ကိစ္စကိုသာ ဆောင်ရွက်နေကြလေသတည်း။ ဤဌာနတစ်ခုတည်း မဟုတ်။ အခြားသောဌာနများစွာလည်း ဤနည်းအတိုင်း။ မည်သည့်နည်းနှင့် ငွေအများဆုံးရမည်ကိုသာလျှင် ကြိုးစား အားထုတ်နေကြလေတော့သည်။ ငွေတိုက် နှင့် ဘဏ်တိုက်တို့တွင်ကား လူထုကြီးမှာ မနည်းပြီ။ ဆိုင်ရာအရာရှိတို့ကား မည်မျှ အလုပ်လုပ်နေကြသည်ကို စဉ်းစားကြည့်က သိနိုင်ပေသည်။ အများ၏ စိတ်ထဲတွင် ရသလောက် အစိုးရဆီမှ ငွေထုတ်ထားပြီးလျှင် တော်သလို ရှောင်တိမ်း နေမည်ဟူသော သဘောထားရှိကြလေသည်။

အစိုးရမှာလည်း ငွေဝင်လမ်းဟူ၍ မရှိတော့ပြီ။ အကောက်ခွန်လည်းမရ၊ မြေခွန်ကိုလည်း မကောက်နိုင်၊ အရက်ခွန်၊ ဘိန်းခွန်တို့ကိုလည်း မသိမ်းနိုင်နှင့် အခက်ကြုံနေလေတော့သည်။ သုံးစရိတ်သာများ၍ ဝင်ငွေကား မရှိပေ။ ဤသို့ သွားနေလျှင် အခက်ပင်။

၅၊ ၃၊ ၄၂။
လဆုတ် ၅ရက်။

ရန်ကုန်မှ ပြေးလာသူများ သူတို့၏ ကျန်ရစ်ခဲ့သော မော်တော်ကားပစ္စည်းများ အတွက် အစိုးရဆီမှ လျှော်ကြေးတောင်းနိုင်သည်ဟူသော အမိန့်ရှိသည်ဟု ကြားလာကြ ပြန်လေ၏။ ထိုအမိန့်ကိုကား မမြင်ရသေးပေ။ အချို့ အစိုးရအရာရှိ တို့မှာ ထိုလျှော်ကြေးငွေများကိုပင် ထုတ်ပြီးပြီဟုသိရ၏။ အချို့အရာရှိများသည် မော်တော်ကားကို မိမိတို့နှင့်အတူ ယူခဲ့ပါလျက် ကျန်ခဲ့သည်ဟုဆိုပြီးလျှင် အစိုးရထံမှ လျှော်ကြေးငွေကို ထုတ်ယူသည်ဟူ၍လည်း ကြားရလေသည်။ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်နေလေပြီ။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမည့်လူများလည်း မရှိ။ လူအများ၏ စိတ်ထဲတွင် ပြေးဖို့သာ စိတ်ကူးနေကြလေတော့သတည်း။

၆၊ ၃၊ ၄၂။
လဆုတ် ၆ရက်။

နံနက်စောစော ဦးချစ်သောင်းနှင့်အတူ ပြင်ဦးလွင်လမ်း ၃၄မိုင် ၇ဖာလုံသို့ သွားကြ၏။ ဒေါက်တာသိမ်းမောင်နှင့်တွေ့။ သူဆောက်နေသော တဲနေရာသို့ သွားကြည့်ကြ။ နေရာထိုင်ခင်းကြည့်ကြ။ စမ်းချောင်းများ၊ ပန်းခြံများနှင့် သာယာလှပေ၏။ ပန်းခြံပိုင်ရှင် ကုလားအချို့ ပြေးကုန်ကြသောကြောင့် ပန်းခြံများမှာ လှပသော ပန်းပွင့်အမျိုးမျိုးတို့ကို ဆောင်နေကြရှာသော်လည်း များစွာ အားမရှိရှာကြ။ ပန်းခြံမှ အရှင်မရှိသော ပန်းပွင့်များကို ခူးခဲ့ကြလေသည်။ မော်တော်ကားနောက်ပိုင်း တွင် လေး၍သာ နေတော့၏။ ထိုနေရာကလေးကား သာယာလှပေ၏။ အကြောင်းရှိ က သွားနေရန် ကောင်းလှပေတော့သည်။

၁၀နာရီခွဲ ထွက်လာရာ ၁၂နာရီထိုးပြီးမှ ပြန်ရောက်။ နံနက်စာစားပြီး ရုံးတက်။ အလုပ်များစွာမရှိလှ။ ကစဉ်ကရဲဖြစ်နေသော အမှုထမ်းများကို သိမ်းဆည်း စုဆောင်း နေကြရလေသည်။

ညနေ ၇နာရီခန့်တွင် ဦးမြင့်သိန်း ရောက်လာလေသည်။ မနေ့က ရန်ကုန်မှ ထွက်လာသူတည်း။ မြန်မာအရာရှိထဲတွင် ရန်ကုန်မှ နောက်ဆုံးထွက်လာသူတည်း။ ရန်ကုန်အကြောင်းကြားချင်နေတုန်း ရောက်လာပေသည်။ ရေငတ်တုန်း ရေတွင်းထဲ ကျသည်ပင်။ ဦးမြင့်သိန်း၏ ပြောကြားချက်များ^၁

၁။ ဤတွင် ကွက်လပ်ကျန်နေသည်။ ဆက်လက်ရေးဖြစ်ပုံမရ။ နောက်စာမျက် တွင် ၇၊ ၃၊ ၄၂ ရက်နေ့မှတ်တမ်းကို စသည်။

၇၊ ၃၊ ၄။
လဆုတ် ၇ရက်။

နံနက် ကာဖီသောက်ပြီး ပန်းခြံအတွင်း ပန်းအမျိုးမျိုးတို့ကို ချီးမွမ်းကာ လမ်းလျှောက်နေခိုက် ဘွိုင်လာအင်စပိတ်တော် ဦးသိန်းဇံ ရောက်လာ၏။ အဘယ်သို့ နေထိုင်ကြကြောင်း သတင်းလာမေးခြင်းဖြစ်သည်။ သူ သတိရသည်ကို ကျေးဇူးတင်ရသေးတော့သည်။

စိတ်ပြေလက်ပျောက် ဂေါက်သီးရိုက်ရလျှင် ကောင်းလိမ့်မည်ဟု တွေးတော မိသဖြင့် ဂေါက်သီးရိုက်ရန် စပ်၏။ သူ ခါးနာနေသောကြောင့် မရိုက်နိုင်ကြောင်း ပြောလေသည်။

စစ်၏ အခြေအနေအကြောင်း ဆွေးနွေးကြ၏။ မော်လမြိုင် ကျဆုံးသဖြင့် ဝမ်းနည်းကြောင်း၊ ဆွေမျိုးများနှင့် အဆက်ပြတ်နေပြီဖြစ်ကြောင်းတို့ကိုလည်း ပြောကြားကြ၏။ မော်လမြိုင်ကျဆုံးသည့်အတွက် အဘယ်မော်လမြိုင်သားသည် စိတ်မကောင်းမဖြစ်ဘဲ နေပါအံ့နည်း။

၁၂နာရီခွဲတွင် ရုံးတက်၏။ ရုံးတွင်လည်း အလုပ်များများမရှိ။ ပြန်ကြားရေးဝန် ဦးခင်မောင် ရောက်၍လာသောကြောင့် အားလုံးပင် ဝမ်းမြောက်ကြလေသည်။ ဦးခင်မောင်မှာ ပြည်တွင် မော်တော်ကားမရသောကြောင့် သောင်တင်နေသည်မှာ အတော်ကလေးကြာပြီ။ ယခုမှ အစိုးရရုပ်ရှင်ဌာနပိုင် မော်တော်တတ်ကြီးများကိုလွှတ်၍ ကြိုသောကြောင့် ရောက်၍လာရရာပေသည်။ ဦးခင်မောင်ကား အန်ကယ်ဒန်းကဲ့သို့ပင် စိတ်ညစ်တတ်သူမဟုတ်။ ဒုက္ခအမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့ကြုံရသော်လည်း အပြုံးမပျက်ပေ။ အန်ကယ်ဒန်းနှင့် ဦးခင်မောင်တို့၏ မျက်နှာများကို မြင်လိုက်ရလျှင် စိတ်ညစ်ခြင်း၊ ပူပန်ခြင်းများ ပျောက်ကုန်၏။ ဤအခါမျိုးတွင် သူကဲ့သို့သော လူမျိုးများရှိရန် လိုပေသည်။

ရုံးမှပြန်၊ ကာဖီသောက်ပြီးလျှင် ပန်းခြံထဲဆင်းကာ ကလေးများနှင့် ပြေးလွှားကစားကြလေသည်။ ပြီးလျှင် ကျုံးဘေးလမ်းကို သားသမီးဇနီးတို့နှင့် လျှောက်ကြ၏။ အတော်သာယာလေသည်။

ဦးလူဖေဝင်း ကားနှင့်ဖြတ်လာသည်ကိုတွေ့။ သူ ကားကိုရပ်ကာ ဆင်း၍ စကားဆိုလေသည်။ သူ၏ သားမယားတို့အား ပုဂံ ဝက်ကြီးအင်းအရပ်တွင် ခေတ္တသွား၍ ထားလေသည်။ သူ၏ ရုံးကိုလည်း ထိုနေရာသို့ပင် ပြောင်းသွား၏။ သူ၏ စာအုပ်များကို ပုဂံရှိ အနော်ရထာမင်း၏ ပိဋကတ်တိုက်တွင် သွား၍ထား၏။ အကြောင်းရှိလျှင် ထို ပိဋကတ်တိုက် အဝင်အဝကို အုတ်များနှင့် အသေပိတ်ထား မည်ဟု ပြော၏။ အကယ်၍များ ပြေးရလွှားရသဖြင့် မေ့၍သွားသည်ဖြစ်စေ၊ နောင် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၊ ၂၀၀ခန့်ကြာ၍ ဤပိဋကတ်တိုက်တွင် ဤစာအုပ်များ ကိုမြင်လျှင် အဟောင်းအမြင်းလိုက်စားသူတို့က ထိုစာများမှာ အနော်ရထာမင်း လက်ထက်ကပင် ထားခဲ့သောစာများဖြစ်သည် ထင်မှတ်ကြောင်း၊ အနော်ရထာ မင်းလက်ထက်ကပင် မြန်မာစာပေမှာ အတော်အထက်တန်းရောက်နေကြောင်း၊ ဦးလူဖေဝင်း ဆိုသူမှာ အနော်ရထာမင်းပင်ဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ထင်မြင်ချက် ပေးကောင်းပေးမလား မပြောတတ်ဟုဆိုကာ ၂ယောက်သား ရယ်မောကြရသေး သည်။

နေမဝင့်တဝင်အချိန်တွင် ကိုရုံးမိုအိမ်သို့သွားကာ သတင်းနားထောင် လေသည်။ ပဲခူးအနီးအနားတစ်ဝိုက်တွင် အတော် ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ခိုက်နေ ကြောင်း၊ ဂျပန်အမြောက်၄လက်တို့ကို ဖမ်းဆီးသိမ်းပိုက်လိုက်ကြောင်းများကို ကြားသိရလေသည်။ ရန်ကုန်အကြောင်း သတင်းထူး မရှိသေးကြောင်း ကြားသိ ရလေသည်။

၈၊ ၃၊ ၄၂

လဆုတ် ဂရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ရှေးအခါတုန်းကကဲ့သို့ ရန်ကုန်ဂေဇက်၊ မြန်မာ့အလင်း၊ သူရိယစသော နာမည်ကျော် သတင်းစာတို့ကို မဖတ်ရသည်မှာ ကြာလေပြီ။ မန္တလေးသူရိယနှင့်သာ တင်းတိမ်နေရတော့သည်။ ရန်ကုန်မှထွက်လာစဉ်က မော်တော်ကားမဆံ့သော ကြောင့် ရေဒီယိုဖမ်းစက် မယူလာနိုင်။ သို့ဖြစ်နေရကား စစ်သတင်းများကို ကောင်းကောင်း မသိရ။ ရုံးတွင်ရသော သတင်းမှာလည်း တော်စွာ လျှော်စွာမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ ရှေးအခါတုန်းကနှင့် ကွာလေပြီ။

မန္တလေးလမ်းများတွင် လူသွားလူလာ အလွန်များလေသည်။ မော်တော်ကား၊ မော်တော်ဘတ်၊ မော်တော်လော်ရီမှစ၍ စစ်ကားများ ရှုပ်ထွေး၍သာ နေပေတော့ သည်။ ဓါတ်ဆီကို လိုသလောက် ဝယ်မရသောကြောင့် ဤမျှ ရှုပ်ထွေးနေလျှင် ဓါတ်ဆီကိုသာ လိုသလောက် ဝယ်၍ရမည်ဆိုပါက မော်တော်ကား မည်မျှများ ပါမည်နည်း။

မန္တလေးတွင် လူစည်ကားနေသည်မှာ မန္တလေးသူ၊ မန္တလေးသားများ ကြောင့်မဟုတ်။ မန္တလေးသူ မန္တလေးသားတို့ကား ၁၉၊ ၂၊ ၄၂နေ့က ဗုံးကျက်တည်းက ထွက်ပြေးကုန်ကြလေပြီ။ မန္တလေး ဆင်ခြေဖုံးအရပ်များသို့ ရောက်ကုန်ကြလေပြီ။ မန္တလေးတွင် လူစည်ကားနေသည်ကား ရန်ကုန်၊ ပဲခူး၊ မော်လမြိုင်၊ တောင်ငူစသော အောက်ပြည်အောက်ရွာများမှ ပြေးလာကြသော သူတို့ကြောင့်ပေတည်း။ မန္တလေးမှာချည်းမဟုတ်။ စစ်ကိုင်း၊ မုံရွာ၊ ကသာ တို့တွင်လည်း တိုး၍မပေါက်အောင် စစ်ပြေးများနှင့် ပြည့်နှက်နေသည်ဟု ကြားသိရလေသည်။ မြန်မာပြည်သူပြည်သားတို့အတွက် ခေတ်ဆိုးကြီးပါတကား။

ကနေ့ တနင်္ဂနွေနေ့ဖြစ်သော်လည်း အိမ်တွင် အေးအေးမနေရ။ ရုံးတက်

ရသေး၏။ ရုံးတွင် နောင် ဆက်လက်၍ စစ်ဝါဒဖြန့်ဖြူးရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် စီမံကြရလေသည်။ နယ်တိုင်း နယ်တိုင်းသို့ စစ်အကြောင်းဟောပြောရန် ပုဂ္ဂိုလ်များကို စေလွှတ်ရန်လည်း စီမံကြရ၏။ ဤအကြောင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးကျော်ပြင်ဦးလွင်မှဆင်း၍ လာလေသည်။ သတင်းဖြန့်ချိရေးဌာနမှ အရာရှိအားလုံးပင် အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ကြလေသည်။

ညစာစားချိန်တွင် ကိုရုံးမိအိမ်သို့သွား၍ ညစာစားကြလေသည်။ မနေ့ကတည်းက ခေါက်ဆွဲနှင့်ဧည့်ခံမည်ပြောသောကြောင့် သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ထမင်းပွဲတွင် ခေါက်ဆွဲမပါ၊ အကြောင်းကို မေးသောအခါ စောစောက ခေါက်ဆွဲ အဝယ်လွှတ်သော်လည်း မရဟုသိရ၏။ မန္တလေးတွင် တရပ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရောက်နေပြီဖြစ်သောကြောင့် ခေါက်ဆွဲဝယ်၍ မရခြင်းပေတည်း။ မန္တလေးတွင် အစစအရာရာ ရှားလေပြီ။ နောက် မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်မသိ။ အစားအသောက်များမှာ ပေါလာရန် အကြောင်းမမြင်။ တစ်စတစ်စ ရှားလာရန်အကြောင်းသာ ရှိ၏။

၉၊ ၃၊ ၄၂။
လဆုတ် ၉ရက်။

ရေဒီယိုကပေးသောသတင်းအရ ပဲခူးတစ်ဝိုက်တွင် အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်နေကြောင်း သိရ၏။ ရန်သူတပ်သားအချို့ သာယာဝတီနယ်ထဲသို့ ဝင်သွားသည်ဟူ၍လည်း ကြားသိရလေသည်။

ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဓာတ်မီးအားပေးသောရုံ၊ အတွင်းဝန်ကြီးရုံး စသည်တို့ကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပြီ။ ပုသိမ်နယ်အတွင်း ရန်သူများ ပင်လယ်ဘက်မှ ဝင်ရောက်ကြသည်ဟူ၍ သတင်းသုံးသပ် ကြားရလေသည်။ ဟုတ်ကောင်းဟုတ်မလား မပြောတတ်။ ယုံကြည်လောက်သောသူတို့ထံမှရသော သတင်းဖြစ်လေသည်။

ရန်ကုန်မြို့မှာ ရုပ်ဆင်းပျက်လေပြီ။ ရန်ကုန်သို့ မည်သည့်အခါမှ ပြန်ရောက်ရမည် မသိတော့ပြီ။ ထိုပြန်ရောက်သောအခါ ရန်ကုန်ကို မှတ်မိပါဦးမည်လော။ ရန်ကုန်မြို့ကြီး မိမွေးတိုင်းဖမွေးတိုင်းဖြစ်အောင် နှစ်ပေါင်းမည်မျှကြာအောင် စီမံဆောက်လုပ်ရမည်မသိ။ ဤအရေးများကို တွေးမိတိုင်း ဝမ်းနည်းမိတော့သည်။

ရုံးတွင် ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်ဟူ၍ လုပ်စရာအလုပ်မရှိ။ အတိုအထွာဖြစ်သော လခစာရင်း၊ ခရီးစရိတ်စာရင်း၊ အရာရှိ စာရေးများ ခွင့်ပေးမှု၊ ပြောင်းလဲမှုတို့နှင့်သာ တစ်နေ့ကုန်ရတော့သည်။ စာရေးများ၊ ပြာတာများ အလုပ်မရှိကြ။ အနည်းငယ်သော စာရေးတို့သာလျှင် အလုပ်ရှိလေသည်။ အလုပ်မရှိသော စာရေးတို့အား ထုတ်ပစ် ရမှာကလည်း သနားစရာကောင်းလေသည်။ ရန်ကုန်က ခေါ်လာပြီးနောက် မန္တလေးရောက်မှ ထုတ်ပစ်ရန်မသင့်။

ဆေးတံဆေး ဝယ်မရသောကြောင့် ဆေးတံမသောက်ရသည်မှာ တစ်လကျော် နှစ်လနီးပါးရှိလေပြီ။ စီးကရက်နှင့်သာ တင်းတိမ်နေခဲ့ရပေသည်။ ရန်ကုန်မှ ထွက်လာစဉ်က မြင်းဖြူစီးကရက် စက္ကူဘူး ၁၀ဘူး ဝယ်ခဲ့သည်။ ယနေ့

ထိုစီးကရက်များ ကုန်ပြီဖြစ်သောကြောင့် ဆေးပေါ့လိပ်ကစ၍ သောက်ရလေပြီ။ စီးကရက် မရှိသဖြင့် ဆေးပေါ့လိပ်လည်း သောက်၍ကောင်းသည်ပင်။ နောင် ဆေးပေါ့လိပ်ကိုပင် သောက်ချင်မှ သောက်ရပေမည်။ ဆေးပေါ့လိပ်ကိုပါ မသောက်ရသောအခါကျလျှင်လည်း သူ့အလိုက်အထိုက် ကောင်းမည်ပင်ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းဆိုသည်မှာ အခြားတွင်မရှိ။ စိတ်ထဲတွင်သာ ရှိသည်။ မိမိစိတ်ထဲက ချမ်းသာသည် ထင်လျှင် ချမ်းသာမည်ပင်။ ဆင်းရဲသည်ထင်လျှင် ဆင်းရဲမည်ပင်။

စားဖွယ်သောက်ဖွယ်များ ဈေးကြီးသော်လည်း ဝယ်၍ရသေးသည်။ နောင်ဝယ်၍ ရချင်မှ ရပေတော့မည်။ ဝယ်၍ရသောအခါတွင်လည်း စည်းစိမ်နှင့် ဝယ်ခြမ်းစားမည်။ မရသောအခါတွင်လည်း အလိုက်အထိုက် ဖြစ်စေရမည်ဟု စိတ်ကို ဆုံးဖြတ်ထား၏။

ရုံးမှအပြန် လက်ဖက်ရည်သောက်ပြီးနောက် သားသမီး၊ ဇနီးတို့နှင့် သာယာသော မြက်ခင်းပေါ်တွင် တပျော်တပါး ပြေးလွှားကစားကြသည်။ ခမ်းနားကျယ် ဝန်းသောအိမ်တွင် နေရခိုက် စည်းစိမ်ကလေးနှင့်နေမည်။ သာယာစိမ်းလန်းသော မြက်ခင်းပေါ်တွင် ပြေးလွှားကစားရသောအခိုက်တွင်လည်း စည်းစိမ်ကလေးနှင့် ပြေးလွှားကစားမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထား၏။ နောက် မည်သို့ နေရဦးမည်မသိ။ နောင်ရေးများကို စဉ်းစားနေ၍ အကျိုးမရှိ။ ဖြစ်သမျှအကြောင်း အကောင်းဟူ၍ယူကာ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ဖြစ်သလိုနေလျှင် လောကနိဗ္ဗာန် ပင်တည်း။ ဤသို့ ဖြစ်သလိုနေမည်။ နေရသလို ကျေနပ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထား၏။

၁၀၊ ၃၊ ၄၂
လဆုတ် ၁၀ ရက်။

မြန်မာပြည်မှာ မကြုံစဖူး ထူးကဲလှသောကံကြမ္မာနှင့် တွေ့ကြုံရလေပြီတကား။

ရန်ကုန်မြို့ကြီး ပြာကျလေပြီ။

မြန်မာပြည်၏မြို့တော်ဖြစ်သော ရန်ကုန်မြို့။ နှစ်ပေါင်းများစွာက ထူထောင်လာသော ရန်ကုန်မြို့။ စည်ပင်သာယာရုံးကြီးကို ဖွင့်လှစ်ကာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပြုစုပျိုးထောင်လာသော ရန်ကုန်မြို့။ မြန်မာပြည်၏ဂုဏ်ယူစရာ ရန်ကုန်မြို့။ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော တိုက်ကြီးတာကြီး၊ ဥယျာဉ်ကြီး၊ ဆိပ်ကမ်းများနှင့် ပြည့်စုံသော ရန်ကုန်မြို့။ မြန်မာစာပေထွန်းကားရာ ရန်ကုန်မြို့။ မြန်မာ့အလင်း၊ သူရိယစသော ခေါင်းဆောင်သတင်းစာကြီးတို့ ထွက်ပေါ်လာရာ ရန်ကုန်မြို့ကြီး ပျက်စီးလေပြီ။

ကနေ့ည မြန်မာပြည်အသံလွှင့်ရုံမှ ဘုရင်ခံ၏သားမက် သတင်းဖြန့်ချိရေးဝန်မေဂျာကွတ်က ရန်ကုန်မြို့ရှိ အဆောက်အဦကြီးများကို မည်သို့ ဖျက်ဆီးခဲ့ကြောင်းကို ပြောပြလေသည်။ လွန်ခဲ့သော စနေနေ့ (၇၊ ၃၊ ၄၂) နေ့ခင်း ၂နာရီအချိန်တွင် ဓါတ်မီးအားပေးရုံ၊ ဆိပ်ကမ်းအဆောက်အဦများ၊ ဂိုဒေါင်များ၊ အစိုးရ အဆောက်အဦကြီးများ၊ သံလျင် ဘီအိုစီ ရေနံဓါတ်ဆီကန်များ၊ စက်များကို ကျကျနန ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးခဲ့ကြောင်း၊ ထိုနေ့ ထိုအချိန်မှစ၍ မီးလောင်လိုက်သည်မှာ ယနေ့ ယခုအချိန်တိုင်အောင် မီးမငြိမ်းသေးကြောင်း၊ ကောင်းကင်တစ်ခုလုံး မီးခိုးများဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၍နေကြောင်း၊ မီးခိုး မီးလျှံတို့သည် သာယာဝတီဘက်ဆီမှပင် မြင်နိုင်ကြောင်း၊ မီးတောက် မီးလျှံတို့သည် ပေပေါင်း မြောက်မြားစွာ တက်ကြောင်းတို့ကို ပြောပြ၍ သွားသည်မှာ ကြက်သီးထဖွယ်ရာပင် ဖြစ်တော့၏။ ဤသတင်းကို ကြားရသော အဘယ်မြန်မာသည် ကြက်သီးမထဘဲနေပါတော့အံ့နည်း။ ထိုသတင်းကို ကြားပြီး

မြန်မာ့စာအုပ်တိုက်

ကတည်းက ထိုအကြောင်းကို စိတ်ထဲမှ မဖျောက်နိုင်တော့ပြီ။

ရန်ကုန်မြို့ကြီး ဤသို့ပျက်စီးရခြင်းသည် မြန်မာတစ်ပြည်လုံး၏ ကံကြမ္မာ ဆိုးကြီးပေတည်း။

ရန်ကုန်နှင့် ရန်ကုန်ပတ်ဝန်းကျင်တွင်ချထားသော စစ်တပ်များကိုလည်း ရုပ်သိမ်းပြီးလျှင် တောင်ငူ၊ မကွေးတို့ဘက်ဆီသို့ ပို့လိုက်လေပြီ။ တောင်ငူ၊ မကွေး တို့မှနေ၍ အလုံးအရင်းနှင့် ခံမည်ဟု ဆိုလေသည်။ အထက်မြန်မာပြည်နှင့် အောက်မြန်မာပြည် အဆက်ပြတ်လေပြီတကား။ မော်လမြိုင်ကနေ ညီအစ်ကို၊ မောင်နှမ၊ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့နှင့် ဝေးသည်ထက် ဝေး၍လာလေပြီ။

မန္တလေး၊ မုံရွာတို့တွင် ဝမ်းရောဂါများဖြစ်နေသည်ဟု သတင်း သဲ့သဲ့ ကြားရ သည်တစ်ကြောင်း၊ နောင် အခြေမလှ၍ မန္တလေးမှ ထွက်ကာသွားရလျှင် ရရာစား၊ ရရာသောက်ရမည့်အရေးတွေကို တွေးမိသည်တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် မနက်က ကိုရုံးမိုအိမ်တွင် ကိုချစ်သောင်းတို့နှင့်အတူ ဝမ်းရောဂါကာကွယ်ရေးဆေးကို ထိုးကြ လေသည်။

ညနေ အိမ်ရှေ့ပန်းခြံ မြက်ခင်းပေါ်တွင် ကလေးများနှင့်ကစားနေခိုက် ဆရာဟောင်း ကောလိပ်ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးဖေမောင်တင်ဝင်၍လာလေသည်။ ဆရာနှင့်တွေ့ရသဖြင့် အတော်ပင် ဝမ်းသာသွား၏။ နောင် အရေးပေါ်လျှင် မည်သို့ သွားမည့်အကြောင်းများကို ဆွေးနွေးကြ၏။ ဆရာတင်ကား ကပိုင်သို့သွား ရန် စိတ်ကူးထားလေသည်။

မနက်ကလည်း မြို့မကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးဘလွင်နှင့် အရေးပိုင်ဟောင်း မစ္စတာဗရက်တို့တို့ ဝင်လာကြလေသည်။ သူတို့ကား စကောက်အဖွဲ့နှင့် ပတ်သက် ၍ ဘုရင်ခံနှင့်တွေ့ဆုံရန် ပြင်ဦးလွင်သို့အသွား ဝင်လာကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

၁၁၊ ၃၊ ၄၂။
လဆုတ် ၁၁ရက်။

ပွဲတခြံခြံနှင့် ဖျော်ဖျော်ပါးပါး နေလာခဲ့သော မြန်မာပြည်ကြီးမှာ ဆိုင်းသံ၊ ဗုံသံတို့နှင့် ကင်းဝေးလေပြီ။ မည်သည့်နေရာတွင်မှ ပွဲခံသည်ဟု မကြားရ။ ရှေးအခါက ရှင်ပြုလျှင်လည်း ဆိုင်းပါ၏။ မင်္ဂလာဆောင်လျှင်လည်း ဆိုင်းပါ၏။ လူသေလျှင်ပင် ဆိုင်းပါ၏။ ဤမျှ အတီးအမှုတ်ကိုဝါသနာပါကြသော မြန်မာတို့ကား အတီးအမှုတ်များကို သပိတ်မှောက်နေကြရရှာတော့၏။ မြန်မာပြည်သူပြည်သားတို့ မည်မျှ စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်နေကြသည်ကို ချင့်ချိန်နိုင်ပေသည်။ တစ်နေ့ညက လမ်းမတွင် လူတစ်ယောက် သီချင်းလျှောက်၍ဆိုသွားသည်ကို ကြားသောအခါ မြင့်က “သည်လောက်ဖြစ်နေတဲ့ အခါကြီးထဲ သည်လူနယ် သီချင်းဆိုနိုင်ရန်ကော”ဟု ဆိုလေသည်။ ဤအခါကြီးတွင် သီချင်းသံကို ကြားရလျှင် သာယာခြင်းမဖြစ်၊ အဆင်မပြေ။ သရော်သကဲ့သို့ ထင်မိပေတော့သည်။ ရှေးအခါက လှည်းတိုက်ရင်း၊ လမ်းလျှောက်ရင်း သီချင်းတအေးအေးနှင့်နေခဲ့သော မြန်မာပြည်ကြီးတွင် သီချင်းသံများကို မကြားရတော့ပြီ။ သီချင်းဆိုချင်သောစိတ် မည်သူမျှ မရှိ။

မနက်က ၁၁နာရီခန့်အချိန်တွင် လေဘေးဥဩသံကြား၍ မြေဂူထဲသို့ ဆင်းပြေးရသေး၏။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာ။

ရုံးတွင် လခထုတ်သူ၊ ခရီးစရိတ်ထုတ်သူ၊ ရွှေ့ပြောင်းရေးအတွက် စပေါ်ငွေထုတ်သူတို့၏ ကိစ္စများနှင့်သာ အလုပ်ရှုပ်နေလေတော့သည်။ ယခုတလောတွင် အလုပ်လုပ်ချင်သူတို့ ရှား၏။ ငွေထုတ်ချင်သူတို့သာ များလေသည်။ ငွေထုတ်ပြီးကြသည်နှင့်တပြိုင်နက် ပျောက်ကုန်ကြတော့သည်။ လိုက်ရှာ၍ပင် မရတော့ပြီ။

မနေ့ညက ရန်ကုန်မြို့ကြီးကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ကြောင်း သတင်းဖြန့်ချိရေးဝန်

မေဂျာကွက်က ရေဒီယိုမှ ပြောသောကြောင့် ရွှေတိဂုံဘုရား၊ ဗိုလ်တထောင်ဘုရား တို့အတွက် စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်နေကြသည်ဟု ကြားသိရလေသည်။ ထိုဘုရားများကိုပါ မီးလောင်သည်ဟု အချို့ မလိုသူတို့က တီးတိုးစကားပြောကြသည်ဟူ၍လည်း ကြားရ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် လူအများ ဒွိဟမရှိရလေအောင် ရေဒီယိုမှနေ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြရန် မစ္စတာအယ်လစ်ဇန္ဒား ပြင်ဦးလွင်သို့တက်သွားလေသည်။ ဦးကျော်တင့်ကိုလည်း သူနှင့်အတူ ခေါ်သွား၏။ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရန်သူများအတွက် အသုံးကျမည့် အဆောက်အဦအရာဝတ္ထုတို့ကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့သည်ဟူ၍ သာမန်အား ဖြင့်ပြောလျှင် ကောင်းပေမည်။ ညကပြောသကဲ့သို့ ခရေစေတင်းကျ ဖွဲ့နွဲ့ကာ ပြောခြင်းကား ကောင်းမည်မထင်။ မြန်မာအပေါင်းတို့၏ စိတ်ဓါတ်ကို များစွာ ထိခိုက်စေလေသည်။

ညနေ ရုံးမှပြန်သောအခါ ဒေါက်တာ ဒေါ်ရင်မေနှင့် သားကလေး သိုးကြီးတို့ ရောက်နေကြကြောင်း သိရသည်။ မိတ္ထီလာမှ ခေတ္တအလည်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မနက်ဖြန် ပြင်ဦးလွင်တက်၍ ဆာမောင်ကြီး၊ လေဒီမောင်ကြီးတို့နှင့် တွေ့မည်ပြော သည်။ မိတ္ထီလာတွင် အေးအေးဆေးဆေးပင်ရှိသေးကြောင်း ကြားရ၏။ သူတို့၏ ပစ္စည်းများကို ဆားလင်းကြီးသို့ ပို့ထားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ နောင် အရေးကြီးလာလျှင် ကံပက်လက်သို့ သွားမည်ဖြစ်ကြောင်းများကိုလည်း သိရ၏။ ကြေးတိုင်ဝန် ဦးမောင်ကြီးတို့ လူသိုက်လည်း ကန်ပက်လက်ကို ရည်ရွယ်ထားကြသည်ဟု ပြောသံကြားရလေသည်။

ဤအတောအတွင်း ခိုအောင်းနေရာအရပ်ကိုသာလျှင် ရှာဖွေနေကြလေ တော့သည်။ တစ်ယောက်က သင့်တော်သည်ထင်သောနေရာကို တစ်ယောက်က ဘေးကင်းမည်မထင်။ တစ်ယောက်က ဘေးကင်းမည်ထင်သောနေရာကို တစ်ယောက်က နေရာကျမည်မထင်။ ဤသို့ အမျိုးမျိုးတွေးတောထင်မြင်ကာ ရွေးချယ်လျက် နေကြကုန်၏။ တစ်ချို့က ရှမ်းပြည်ဘက်တွင် ဘေးကင်းသည်ဟု ဆို၏။ အချို့က အထက်ချင်းတွင်းဘက် မြစ်ကြီးနားဘက်တွင် ဘေးကင်းမည်ထင် ၏။ အချို့ကမူကား မင်းဘူး၊ ပခုက္ကူနယ်တို့တွင် ဘေးကင်းမည်ဟု အယူရှိကြလေ သည်။ ပြေးစရာမြေမရှိ ဆိုသောစကားမှာ ယခုမှ မှန်နေလေတော့သည်။

မိတ်ဆွေ ကိုဝေလုထံမှ အကြောင်းပေါ်လျှင် သူတို့၏ရွာ ထုံးကြီးသို့လာရန် ဖိတ်သောစာကို ရလေသည်။ သူတို့ဘက်တွင် သွားနေရလျှင် ကောင်းကောင်းပင်။

၁၂၊ ၃၊ ၄၂
လဆုတ် ၁၂ရက်

လေးယောက်စီး အမိုးမပါ ခါးပြတ် အမေရိကန်စစ်ကားကလေးများ မန္တလေးတွင် တော်တော်များများပင် ရောက်နေကြသည်။ စစ်သားများသာမဟုတ်။ ရိုးရိုးအဝတ် အစားများနှင့် တရုတ်၊ ကုလား၊ အင်္ဂလိပ်များပင် ၎င်းကားကလေးကို လမ်းတကာ တွင် အပြင်းမောင်းနှင်နေကြသည်ကို တွေ့မြင်ရလေသည်။ ထိုကားကလေးများမှာ အလွန်အားကောင်း၍ အလွန်မြန်လေသည်။ အသံလည်း အလွန်မြန်၏။ တိုက်မိမှာကိုလည်း စိုးရ။ နားလည်းငြီးလှပေသည်။ လမ်းထွက်လျှင် သူတို့ကို မနည်းကြည့်ရှောင်နေရ၏။

စစ်၏အခြေအနေကား မကောင်းလှ။ အောက်မြန်မာပြည်ကို လက်လွှတ်လိုက်ရ ပေပြီ။ တောင်ငူ၊ ပြည်တို့ဘက်မှနေ၍ ဆီးကြိုခုခံနေရလေသည်။ မအူပင်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသော မြိုင်မြိုင်၊ နီနီ၊ မောင်စောမောင်၊ မြင့်တို့ဖေဖေတို့ မည်သို့နေကြမည် မသိ။ မအူပင်ဘက်တွင် ခုခံတိုက်ခိုက်ခြင်းမရှိသောကြောင့် ပိုနေမြဲ ကျားနေမြဲသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သူတို့အတွက် စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိ။ စစ်ကြောင်းကျသောဒေသများမှာသာ အပျက်အစီး အထိအခိုက် များလေသည်။

ရုံးတွင် မြန်မာ့နေ့စဉ်သတင်းစာအယ်ဒီတာဟောင်း ဦးထွန်းဖေ၊ ဦးတင့်ဆွေ တို့နှင့် စကားစပ်မိသဖြင့် နောင် သတင်းစာရိုက်နှိပ်၊ စာအုပ်ရိုက်နှိပ်ရန် စက္ကူများ ရှားပါးမည့်အကြောင်း ဆွေးနွေးကြသည်။ စစ်ကြီးပြီးသည့်နောက် ၃-၄နှစ်ကြာ သည့်တိုင်အောင်ပင် စက္ကူများကို လွယ်လွယ်ကူကူ ဝယ်ယူရန် ခက်ပေလိမ့်မည်။ သတင်းစာများကို ထိခိုက်မည်။ စာအုပ်များ လိုသလောက် ထွက်ပေါ်လာနိုင်ရန် ခဲယဉ်းမည်။ သို့ဖြစ်လျှင် မြန်မာပြည်စာပေ တိုးတက်ရန်ဝေးစွာ ဆုတ်ယုတ်၍ပင် သွားပေလိမ့်မည်။ ကလေးများ၏ ပညာသင်ကြားရေးမှာလည်း မည်သို့လာဦးမည်

မသိ။

ယနေ့ညနေ အန်ကယ်ဒန်း၊ ညီညီ၊ တင်ကြီးတို့ တည်းနေကြသော ဒုတိယ အရေးပိုင် ဦးလှတင်တို့အိမ်သို့ အလည်သွားကြ၏။ မောင်မွှေးနှင့် မယ်မွှေးတို့ ပါ ပါသွားလေသည်။ မယ်မွှေးခမျာ စကား မတတ်တတ်နှင့် ဦးလှတင်၏သမီးများ နှင့် အလွန်ပွဲကျလေသည်။

ထိုအိမ်တွင် မော်လမြိုင်မှပြေးလာသော စက်သူဌေး ဦးမောင်မောင်ထွန်းနှင့် ဇနီး၊ သားသမီးတို့လည်း အလည်ရောက်နေကြလေသည်။ သူတို့တည်းနေသော အိမ်ကား ဦးလှတင်တို့အိမ်နှင့် မဝေးလှပေ။ ဦးမောင်မောင်ထွန်းတို့ကား နောက်ဆုံးမှ မော်လမြိုင်က ထွက်လာကြသောသူတို့တည်း။ သူတို့ထွက်လာကြသောနေ့ကား ၂၄၊ ၁၊ ၄၂နေ့ဖြစ်၏။ မော်လမြိုင်ကျသောနေ့ကား ၂၈၊ ၁၊ ၄၂ဟု သိရလေသည်။ အစိုးရ အသံလွှင့်ရုံက ပေးသောသတင်းအရကား ၃၁၊ ၄၊ ၄၂နေ့မှ မော်လမြိုင် ကျဆုံး၏။

မော်လမြိုင်သတင်းကို မေးကြည့်သောအခါ မော်လမြိုင်၊ မုပွန်၊ နတ်ကျွန်း အိမ်နားတွင် ဗုံးများကျကြောင်း၊ သို့သော် အိမ်ကို မထိမှန်၊ အိမ်သားများ ထိခိုက်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ သို့သော် ဗုံးကျပြီးနောက်မှ မီးထပ်၍လောင်သဖြင့် မုပွန်တစ်ရပ်လုံး မီးလောင်သွားပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောပြ၏။ မိမိငယ်စဉ်က နေထိုင် ကြီးပြင်းလာသောအိမ်ကား မီးစာဖြစ်သွားလေပြီ။ ငယ်ငယ်ကတည်းက စုဆောင်းခဲ့ သော စာအုပ်များ၊ နောင် ကြီးပြင်းလာမှ စုဆောင်းပြီး ပို့ထားသော စာအုပ်များလည်း ပြာကျကုန်လေပြီ။ အိမ်မီးလောင်ခြင်းထက် စာအုပ်များပျက်စီးသွားခြင်းအတွက် ပိုမိုဝမ်းနည်း၏။ နောင် မည်မျှကြာမှ မော်လမြိုင်သို့ ပြန်ရောက်ရပါမည်နည်း။ မတွေးဝံ့အောင်ပင်ဖြစ်တော့သည်။

စစ်အခြေအနေကလည်း အားရစရာမရှိ။ ကောလာဟလသတင်းတို့ကိုလည်း အမျိုးမျိုးလွှင့်ကြ၊ လေယာဉ်ပျံဘေးကိုလည်း စိုးရိမ်ရသောကြောင့် မန္တလေးမြို့မှ လှည်း၊ ရထား၊ သင်္ဘော၊ လှေ၊ မော်တော်ဘတ်၊ မီးရထားတို့နှင့် ပြောင်းရွှေ့ကြသော သူများကို အမြဲပင် မြင်နေရတော့သည်။ ထမင်းချက် တင်အံ့တို့ပင် ရွှေဘိုသို့ ပြေးကြတော့မည်ဟု ဆို၏။ တင်အံ့တို့ကား ရန်ကုန်တုန်းက မကြောက်လှ။ ယခုကား ဟိုကပြော၊ သည်ကပြောနှင့် တွေး၍ ကြောက်လာဟန်တူသည်။

၁၃၊ ၃၊ ၄၂။
လဆုတ် ၁၃ရက်။

ယခုအတောအတွင်း မူးစေ၊ မတ်စေ၊ ပိုက်ဆံအနပ် အလွန်ရှားနေလေသည်။ ပစ္စည်းတစ်ခုခုကိုဝယ်လျှင် ငွေတစ်ဆယ်တန်ပေးလိုက်သော် လဲစရာမရှိ။ ငါးကျပ်တန် ပေးလိုက်သော် လဲစရာမရှိ။ တစ်ကျပ်တန်ပေးသော်လည်း လဲစရာမရှိသောကြောင့် အကြပ်အတည်းနှင့် တွေ့ကြရလေသည်။ အနပ်မပါလျှင် ထမင်းဆိုင်၊ လက်ဖက်ရည် ဆိုင်တို့တွင် သွားရောက်ဝယ်စားရန်ပင် အလွန်ခက်လေသည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် တွင် လက်ဖက်ရည်မသောက်မီ၊ ထမင်းဆိုင်တွင် ထမင်းမစားမီ အနပ်ပါ၏လောဟု မေးလေ့ရှိ၏။ အနပ်ပါသည်ဆိုမှ ထည့်ပေးလေသည်။ မပါဆိုလျှင် ထည့်မပေး။ မနက်က ထမင်းချက်တင်အံ့ လက်ဖက်ရည်သွားသောက်ရာတွင် ကျပ်တန်စက္ကူကို ထုတ်ပေးသောကြောင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ရှင်တရပ်၏ အော်ငေါက်ခြင်းကို ခံခဲ့ရ ရှာလေသည်။ နေ့ခင်းက ရုံးသို့အသွား ဒီ-ဝိုင်းဆေးတိုက်တွင် ဆေးသွားဝယ်ရာ ၁ကျပ်၊ ၂ပဲကျသောကြောင့် ငွေ ၂ကျပ်ထုတ်ပေးရာ အမ်းစရာအကြွေမရှိသောကြောင့် ငွေကျပ်ကို ပြန်ပေးလေသည်။ ပိုက်ဆံတမူကို လျှော့လိုက်၏။ ဤသို့ အနပ်ရှား၍လာသောအခါ လူတိုင်းတွင် အနပ်များကို စုဆောင်းကြတော့၏။ အနပ်များ လက်ထဲမှ ထွက်သွားမည်ကို အလွန်စိုးရိမ်ရလေသည်။ ဤသို့ လူတိုင်းက အနပ်များကိုစုလေ၊ အနပ်များမှာ ရှားလေ၊ ရှားလေ စုလေ၊ စုလေ ရှားလေနှင့် အဆုံးမသတ်တော့ပြီ။ အထက်မြန်မာပြည် နယ်များတွင် ဤသို့ မကြာမကြာ ဖြစ်တတ်သည်။ လွန်ခဲ့သည့် ၃-၄နှစ်ခန့်အခါ ရွှေဘိုတွင် အရေးပိုင် လုပ်နေစဉ်ကလည်း ဤသို့ အနပ်များ ရှားပါးဖူး၏။ ငွေတိုက်မှ အနပ်များကို အတော်ခပ်များများပင် ထုတ်ပေးလိုက်တော့မှ အေးသွားလေတော့၏။ ရန်ကုန်တွင် လည်း ဤသို့ အနပ်များရှားလိမ့်မည်ဟု ဂျပန်နှင့် စစ်ဖြစ်စက ပူပန်မိ၏။ သို့သော်

ရန်ကုန်မှာ လူအများထွက်လာရသည့်နေ့တိုင်အောင် အနပ်များ ရှားပါးခြင်း မဖြစ်ခဲ့။ အရောင်းအဝယ်တွင် အနပ်အတွက် အခက်အခဲများနှင့် မတွေ့ခဲ့ရ။

မန္တလေးသို့ ရောက်နေကြသော အချို့အစိုးရအရာရှိတို့သည် ဘာအလုပ်ကိုမျှ မလုပ်ဘဲ မိမိတို့အတွက် ငွေထုတ်ဖို့အလုပ်ကိုသာလျှင် လုပ်နေကြသည်ဟု ကြားရ၏။ လခထုတ်သည်ကတစ်မျိုး၊ ရွှေ့ပြောင်းရေးအတွက် ၃လစာထုတ်သည်ကတစ်ခြား၊ ခရီးစရိတ်ထုတ်သည်ကတစ်ဖုံ၊ ပစ္စည်းများဆုံးပါးသောကြောင့် လျော်ကြေးထုတ်သည်ကအများ၊ ရှေ့လာမည့်လများအတွက် တင်ကြိုကာ ထုတ်သူတို့ကလည်း ရှိသည်ဟု သိရလေသည်။ ဤကဲ့သို့သော အခါမျိုးတွင် အတားအဆီးမရှိ၊ ထင်သလိုဖြစ်နေတော့၏။ တိုင်းပြည်၏ ငွေရေးကြေးရေးတို့ကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခဲ့သော ဘဏ္ဍာရေးမင်းကြီးရုံးလည်း မည်သည့်ဌာနသို့ ရောက်နေသည်မသိ။ ထိုဌာနမှအရာရှိတို့လည်း လျှာရှည်ခြင်းအလုပ်ကို မပြုလုပ်နိုင်ကြတော့ပြီ။

ပြန်ကြားရေးဝန် ဦးခင်မောင်၏သမီး^၁တစ်ယောက် စစ်ကိုင်းတွင် အနိစ္စရောက် ရှာသည်ဟု သိရလေသည်။ ခများမှာ ပြေးရင်း လွှားရင်း သေရရှာပေသည်။ ရန်ကုန်မှာကတည်းက အဆုပ်ရောဂါရှိသည်ဟု သိရ၏။ ဤသို့ ဒုက္ခသုက္ခနှင့် ပြေးရ လွှားရသောကြောင့် အသေစောဟန်တူလေသည်။ ရုံးစာရေး ဦးသိုက်၏ သားတစ်ယောက်လည်း မန္တလေးသို့ ပြေးလာပြီး မန္တလေးရောက်မှ သေရရှာလေသည်။ ထိုသူငယ်မှာလည်း ရှေးကပင် အဆုပ်ရောဂါရှိသည်ဟု သိ၏။ ယခုအခါမျိုးတွင် သန်သန်မာမာ လူများပင် မကျန်းမာဖြစ်မည်ကို စိုးရ၏။ မမာ မကျန်းရှိသူတို့ကား အသို့ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါတော့အံ့နည်း။

ရုံးမှဆင်းခါနီး ၅နာရီအချိန်ခန့်တွင် ရုံးစာရေးမောင်တင်အုံး ပေါက်၍ လာလေသည်။ သူကား မန္တလေးသို့ရောက်ပြီးမှ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၃ရက်နေ့ကမှ ပစ္စည်းများနှင့် မိဘတို့ကို သယ်ယူရန် ပြန်သွားသူဖြစ်သည်။ ညကမှ ပြန်၍ ရောက်လာသည်ဟု သိရ၏။ သူ စောစောက ပေါ်မလာသောကြောင့် အောက်မြန်မာပြည်မှာပင် အဆက်ပြတ်၍ ကျန်ရစ်နေပြီဟု ထင်မှတ်ခဲ့ကြလေသည်။ မောင်တင်အုံးက လွန်ခဲ့သည့် လေးငါးဆယ်ရက်အတွင်းက အောက်မြန်မာပြည်

၁။ ဒေါ်ခင်ရွှေ၊ ဗိုလ်မှူးဘသောင်း (မောင်သုတ)၏ ဇနီး။

နယ်များအတွင်း ဖြစ်ပျက်နေပုံတို့ အကြောင်းကို အတော်ကလေး စုံစုံစေ့စေ့ သိရှိလာသောကြောင့် ရုံးခန်းထဲတွင်ပင် ဦးတင်ဆွေနှင့်အတူ အကျိုးအကြောင်းတို့ကို မေး၍ အောက်ပါ အတိုင်း မောင်တင်အုံးက ပြောပြလေသည်။

“မန္တလေးက ၂၃၊ ၂၊ ၄၂နေ့က ထွက်သွားလိုက်တာ ၂ရက်ကြာတော့ လက်ပံတန်းကိုရောက်၊ လက်ပံတန်းက သာရဝေါကို သွား၊ သာရဝေါကျတော့ ညောင်တုန်းကို သင်္ဘောနဲ့ သွားလို့မရတော့ဘူး။ သင်္ဘောတွေ ပိတ်ကုန်ပြီ။ ဒါကြောင့် ညောင်တုန်းကို လိုက်ပို့ဖို့ သမ္ဗန်တစ်စင်းကိုငှားတာ လက်ဦး ငါးဆယ်ပေးရမယ်ပြောတယ်။ နောက်တော့ အတော်ကြာဆစ်တော့မှ ၄၂ကျပ်နဲ့ သင်္ဘောတူ သွားတယ်”

“အခုလို သမ္ဗန်နဲ့ထွက်လာတော့လည်း လမ်းထဲမှာ ပါသွားတဲ့ငွေကို လုမှာစိုးလို့ ခြေအိတ်ထဲမှာ ငွေစက္ကူတွေကိုထည့်၊ အဲဒီခြေအိတ်ကိုလည်း ဘိနပ်ထဲ မှာထည့်ပြီး သမ္ဗန်ဝမ်းထဲမှာ ဝှက်ထားတယ်။ အဝတ်အစားတွေကိုလဲ ချွတ်ပြီးတော့ သင့်တော်တဲ့နေရာမှာ ဝှက်ထားရတာပဲ။ လုံချည်ညစ်ညစ်၊ စွပ်ကျယ်အင်္ကျီညစ်ညစ် တွေကိုဝတ်၊ မျက်နှာသုတ်ပဝါကို ခေါင်းပေါင်း ပေါင်းပြီးတော့ လိုက်လာခဲ့တာပါပဲ”

“ညောင်တုန်းအဝင် စက္ကော့ရွာနားရောက်တော့ လူသုံးလေးယောက် လှေနဲ့ထွက်လာတာ၊ သေနတ်နဲ့ခြိမ်းခြောက်ပြီး သမ္ဗန်ကို အရပ်ခိုင်းတယ်။ သမ္ဗန်ရပ်လိုက်တော့ အနားကပ်လာပြီး ကိုယ်ထဲမှာ ပိုက်ဆံရှာတယ်။ ဘာမှမတွေ့ တော့မှ ဟိုမေးသည်မေးနဲ့ လွှတ်လိုက်တာပါပဲ။ သူတို့လွှတ်လိုက်တော့ သမ္ဗန် ခတ်တဲ့သူက သေနတ်ကိုင်ထားတဲ့လူဟာ x x x သူကြီးပဲလို့ သိရတယ်”

“ညောင်တုန်းရောက်တော့ မိဘများနဲ့တွေ့တာပါပဲ။ ခက်နေတာက မိဘတွေကို ဘယ်လိုခေါ်ရမလဲ မသိဘူး။ သင်္ဘောတွေလဲ မရှိတော့ဘူး။ ကံအားလျော်စွာ ဖူးကား ကုမ္ပဏီက အထက်ကိုလွှတ်လိုက်တဲ့ သင်္ဘောကလေး ၃စင်းအနက် တစ်စင်းဟာ ညောင်းတုန်းအနားမှာ ဓားပြအတိုက်ခံရလို့ ဆက်လက်ခရီးမသွား နိုင်ဘဲ ညောင်တုန်းမှာ ဆိုက်ထားရတယ်။ အဲဒီသင်္ဘောကလေးဟာ အချိန်မရွေး ထွက်မယ် ဆိုတာနဲ့ ပိုက်ဆံလဲပေး၊ တောင်းလည်းတောင်းပန်ပြီး လိုက်လာခဲ့ရတာ ပါပဲ။ အဲဒီသင်္ဘောနဲ့ပဲ ဦးမောင်မောင်လဲ ပါလာတယ်။ (ဦးတင်ဆွေ၏ အစ်ကို)”

၃၊ ၃၊ ၄၂နေ့က ညောင်တုန်းကထွက်လာတော့ ၈၊ ၃၊ ၄၂နေ့မှ ပြည်ကိုရောက်တယ်။ ပြည်ရောက်တော့ မိတ်ဆွေသုံးလေးယောက်က သူတို့ ရန်ကုန်မှာ ဝှက်ထားခဲ့တဲ့ မော်တော်ကားတွေကို သွားယူကြမည်ပြောတယ်။

ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော်ချိန်ထားခဲ့တဲ့ ပစ္စည်းတွေ၊ ရုံးကပစ္စည်းအချို့ကိုလဲ ယူချင်တာနဲ့ မိဘတွေနဲ့ ဦးမောင်မောင်တို့ကို ပြည်မှာထားခဲ့ပြီး မိတ်ဆွေတွေနဲ့ မော်တော်ဘတ်စီးပြီး ထွက်ခဲ့ကြတယ်။

ကြို့ပင်ကောက်ရောက်တော့ စစ်သားတစ်စုက လမ်းကတားပြီး ဆက်မသွားဖို့ ပြောတယ်။ ကျွန်တော်က ရုံးကပစ္စည်းများကို သွားယူဖို့ လွှတ်လိုက်တယ်ပြောတော့ မင်းကို ရန်ကုန်ဝင်ခွင့်ပြုဖို့ စာပါရဲ့လားလို့ မေးတယ်။ ကျွန်တော်က ပါတယ်။ သည်တော့ သူတို့က ဘယ်သူ့ကိုပေးဖို့စာလဲလို့ မေးတယ်။ ကျွန်တော်က ရန်ကုန်မှာ အုပ်ချုပ်နေတဲ့ စစ်ဗိုလ်ကို ပေးဖို့ပါတယ်လို့ပြောတော့ သူတို့က ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်ကြပြီး မင်းတို့သွားချင်ရင်လဲ သွားကြပေတော့ ဂျပန်တွေ လက်ထဲ ရောက်နေပြီ။ မင်းယူလာတဲ့စာကို ဂျပန်စစ်ဗိုလ်ကိုသာ ပေးပေတော့ဟု ဆိုတယ်။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း စီးကရက်နဲ့ စားစရာ သောက်စရာတွေကို ပေးလိုက်သေးတယ်။

ကျွန်တော် ကြို့ပင်ကောက်ကထွက်လာပြီး သုံးဆယ်ရောက်တော့ စစ်သားတွေက လမ်းကနေပြီး တားကြတော့တာပဲ။ ခရီးဆက်ပြီး မသွားရတော့ဘူးတဲ့။ တိုက်ကြီးနဲ့မှော်ဘီကြားမှာ အတော်ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်နေကြတယ်လို့လဲ ပြောကြတယ်။ အနာတရရတဲ့ စစ်သားတွေကိုလည်း သူနာပြုကားတွေနဲ့ ယူလာကြတာကို မြင်ရတယ်။ ခရီးဆက်လက်ပြီး မသွားနိုင်တာနဲ့ သာယာဝတီ အနားမှာ ဝှက်ထားခဲ့တဲ့ မော်တော်သုံးစီးကိုထုတ်၊ မြှုပ်ထားတဲ့ ဓါတ်ဆီပုံးတွေကို ဖော်ပြီး ပြည်ကို မောင်းလာကြတယ်။ ပြည်ရောက်လို့ ဦးမောင်မောင်ကိုမေးတော့ သင်္ဘောနဲ့ အထက်ကို တက်သွားပြီလို့ ပြောတယ်။ အခု ဘယ်ရောက်နေပြီလို့တော့ မသိဘူး။ ကျွန်တော်တို့လဲ မိဘများနဲ့အတူ ပြည်က ထွက်လာခဲ့ကြပြီး မြင်းခြံမှာ တစ်ညအိပ်တယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ မိတ်ဆွေတွေကတော့ သူတို့ သာယာဝတီကယူခဲ့တဲ့ ကားတွေကို မြင်းခြံမှာပဲ ရောင်းချဖို့ ကျန်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ မြင်းခြံက ဘတ်ကားနဲ့လာခဲ့တယ်။ ညကမှ ရောက်တော့တာပါပဲ”

“ညောင်တုန်းတို့ မအူပင်တို့ဘက်မှာ ဘယ်လိုဖြစ်နေသလဲ”ဟု ဦးတင့်ဆွေက မေး၏။ “ညောင်တုန်းမှာတော့ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက် ဦးဒွေးက အုပ်စီးပြီးတော့ လူကြီးလူကောင်းတွေက စည်းစည်းလုံးလုံး ကာကွယ်ဖို့ စီမံထားတယ်။ ကင်းတပ်တွေ၊ မြို့စောင့်တပ်တွေ၊ မီးသတ်အသင်းတွေနဲ့ ညီညီညွတ်ညွတ် နေကြတာပါပဲ။ အနီးအနားရွာတွေက ပိုက်ဆံရှိတဲ့လူတွေလဲ ညောင်တုန်းမှာပဲ

လာနေကြတယ်။ ညောင်တုန်းမှာ ပိုက်ဆံရှိတဲ့လူတွေက စုနေကြတော့ ညောင်တုန်းပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရှိတဲ့ရွာတွေက လူဆိုးတွေက ညောင်တုန်းကိုစီးဖို့ တကြိတည်း ကြံနေကြတာပါပဲ။ တစ်နေ့နေ့တော့ စီးမလားမပြောတတ်ဘူး။ စီးလို့ရှိရင်တော့ ၂ဘက်စလုံး နာမှာ အမှန်ပဲ။ ညောင်တုန်းက ညီလေတော့ လာစီးမည့်လူတွေ ပြေးရမယ်ထင်တာပဲ”

ဤအကြောင်းကို ကြားရသောအခါ မကြာမီကမှ ဦးဒွေး၏ သမီး နှစ်ယောက်နှင့် စုလျားရစ်ပတ်ခဲ့ကြသော မိတ်ဆွေ နွယ်စိုးနှင့် မင်းသုဝဏ် တို့မှာ ဤ အရေးတွင် ကြောက်ဒူးများ တုန်နေမည်လော။ မြန်မာ့သွေးကိုပြကာ ဗိုလ်ချုပ်များ လုပ်နေကြမည်လောဟု တွေးတောမိသောဟူ၏။

မောင်တင်အုံးက ဆက်လက်ပြောပြန်သည်ကား “မအူပင်မှာတော့ ဆူပူတယ် မကြားရဘူး။ မအူပင်အရေးပိုင်နဲ့ ရာဇဝတ်ဝန်တို့ကတော့ ၂၊ ၃၊ ၄၂နေ့က အထူး သင်္ဘောနဲ့တက်လာပြီး ဓနုဖြူရောက်တော့ စစ်ဗိုလ်တွေ အခြားအရာရှိတွေရှေ့မှာ ငွေတိုက်ကယူလာတဲ့ ငွေစက္ကူတွေကို မီးရှို့ပစ်တယ်။ သူတို့မထွက်လာခင် မအူပင် လူကြီးများကိုခေါ်ပြီး အားလုံး တညီတညာတည်း စုဝေးစီမံအုပ်ချုပ်လို့ မှာခဲ့တယ် ကြားတာပဲ”

“ကျိုက်လတ်မှာတော့ လုကြ၊ ယက်ကြ၊ တိုက်ခိုက်ကြနဲ့ တော်တော်ပဲ ဆိုးသတဲ့။ မြို့ထဲကလူတွေကို တောကလူတွေက တက်လုကြ၊ မြို့သားအချင်းချင်း လုကြနဲ့ ကျွန်ကျွန်ဆူနေတယ်လို့ ကျိုက်လပ်က သမ္ဗန်၃စင်းနဲ့ ထွက်ပြေးလာတဲ့ လူတွေက ပြောလို့ သိရတယ်”

“မြောင်းမြက အရေးပိုင်၊ ရာဇဝတ်ဝန် အစရှိတဲ့ အရာရှိတွေလဲ သင်္ဘောနဲ့ အညာကို ဆန်လာပြီလို့ ကြားရတယ်။ မြောင်းမြမှာ “-----

-----” တော့ ကိုဘလုနဲ့

၁။ ၁၂၊ ၂၊ ၄၂ တွင် နွယ်စိုး မင်္ဂလာဆောင်သည်။ ၁၁၊ ၆၊ ၄၂ တွင်မှ မင်းသုဝဏ် မင်္ဂလာ ဆောင်သည်။

ကိုဘမြတို့ ညီအစ်ကိုက မြို့ကို တောကြောင်တွေဘေးက ကာကွယ်ဖို့ စီမံအုပ်ချုပ်ပြီး နေကြတယ်လို့ကြားရတယ်”

ဤအဖြစ်အပျက်များကို ကြားရသည်ကား အနည်းငယ်မျှ စိတ်မချမ်းသာပေ။ အခြားနိုင်ငံများတွင်မူကား ရန်သူက ကိုယ့်နိုင်ငံအတွင်း ချင်းနင်းဝင် ရောက်လျှင် ရန်သူစစ်သားတို့၏ ဘေးကိုသာ ကြောက်ရလေသည်။ ကိုယ့်အမျိုးသားအချင်း နှိပ်စက်မည့်အရေးကို မစိုးရိမ်ရ။ ဤမြန်မာပြည်တွင်ကား ရန်သူ၏ ဘေးထက် ကိုယ့်အမျိုးသားအချင်းချင်းတို့၏ဘေးကို ပိုမို၍ ကြောက်နေရလေသည်။ ဝမ်းနည်းစရာလည်း ကောင်း။ အမျိုးသားကို ချစ်သည်ဟူ၍ ပြောဆိုနေကြသော စကားမှာ အဘယ်မှာနည်း။

ဦးတင့်ဆွေက သူ၏အစ်ကို ဦးမောင်မောင်အကြောင်းကို မေးပြန်၏။

“ဦးမောင်မောင်ကတော့ စီးကရက်ကို တစ်လိပ်ပြီးတစ်လိပ် မဖွာရရင် မနေနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့မှာပါတဲ့ စီးကရက်တွေကို ကျွန်တော်တို့ မသောက်ဘဲ သူကိုချည်း ပေးတာပါပဲ။ ရောက်လေရာအရပ်မှာလဲ စီးကရက်တွေကို တက်ဝယ်ပြီး သူ့ကို ပေးကြတာပါပဲ”

ဤစကားကို ကြားရသောအခါ ရန်ကုန်တွင် ပျော်ပျော်ပါးပါးနဲ့ ခေတ်တုန်းက တွေ့ကြစဉ် ဦးမောင်မောင် စီးကရက်တွေကို တစ်လိပ်ပြီးတစ်လိပ် ဖွာနေသည်များကို မျက်စိထဲတွင် ပေါ်၍လာလေသည်။

ရုံးမှအဆင်း အိမ်ပြန်ရောက်၍ ဤအကြောင်းများကို ဖောက်သည်ချ သောအခါ မြင့်မှာ သူ၏မွေးဖွားရာဖြစ်သော ကျိုက်လတ်အကြောင်း ကြားရ၍ အတော် ဝမ်းနည်းလေသည် သူ၏ဖခင်နှင့် ညီမများမှာ ကျိုက်လတ်တွင် မရှိကြသော ကြောင့် တစ်မျိုးဝမ်းသာ၏။ သူတို့ကျန်ရစ်သော မအူပင်၏ ဆိုးသတင်းကို မကြားရ သောကြောင့်လည်း တစ်မျိုးဝမ်းသာလေသည်။

ညနေလက်ဖက်ရည်သောက်ပြီးနောက် အိမ်ရှေ့ပန်းခြံမြက်ခင်းပေါ်တွင် မောင်မွေး၊ မိမွေးတို့နှင့် ကစားနေခိုက် ဆရာဦးဖေမောင်တင် ရောက်လာလေသည်။ စစ်အခြေအနေမှစ၍ ထွေရာလေးပါးတို့ကို အတော်ကြာအောင်ပင် ဆွေးနွေးကြ လေသည်။ ပြန်ခါနီးသောအခါ တောင်ငူပင် ရန်သူ့လက်သို့ရောက်ပြီဟု သတင်း ကြားကြောင်း ပြောသွားလေသည်။ ဤသတင်းကိုကြားရသောအခါ အတော်ပင် စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်မိလေသည်။ အစိုးရကပေးသော သတင်းမှာလည်း ထူးခြားခြင်း မရှိလှ။

ဆရာတင်ပြန်သွားပြီးနောက် မကြာမီပင် ကိုရုံးမိုတို့အိမ်သို့ ထွက်သွား၏။ ကိုရုံးမို၊ မောင်စီ၊ ကိုချစ်သောင်းတို့နှင့် အခန့်သင့်ပင် တွေ့လေသည်။ ကိုရုံးမိုကား ကနေ့ပင် တောင်ငူမှပြန်ရောက်၏။ တောင်ငူအကြောင်း သူ့အသိဆုံးပင်ဖြစ်၏။ ဦးဖေမောင်တင်ကြားသောသတင်းမှာ မမှန်။ တောင်ငူမဆိုထားဘိ၊ ဖြူးပင် ရန်သူ့လက်သို့မရောက်သေး။ ပဲနွယ်ကုန်းဆီ တိုက်တုန်းခိုက်တုန်း ရှိသေး၏။ တောင်ငူတစ်ဝိုက်တွင်လည်း တရပ်စစ်သား အမြောက်အများတို့ကို တွေ့ခဲ့ရသည်ဟု ကိုရုံးမိုပြောလေသည်။ တရပ်၊ ဂျပန် တောင်ငူကျမှ တွေ့ရတော့မည်။

၁၄၊ ၃၊ ၄၂
လဆုတ် ၁၄ ရက်

စစ်သတင်းကား များစွာထူးခြားခြင်းမရှိလှ။ ရန်သူတို့ ချီတက်ခြင်းမှာ အနည်းငယ် တန့်၍နေသည်ဟု သိရ၏။ ကျင်းများတူးကာနေကြသည်ဟူ၍လည်း ကြားရလေသည်။ သူတို့ ခေတ္တအမောဖြေပြီးနောက်မှ ချီတက်ရန်ပင် ကြံသလော။ သို့မဟုတ် အောက်မြန်မာပြည်နှင့်ပင် ကျေနပ်ပြီးလျှင် အထက်မြန်မာပြည်ကို ပိတ်ထားမည်ဟုပင် ကြံသလောဟူ၍ကား မည်သူမျှမပြောနိုင်။ နောင်မှ အသေအချာ သိရတော့မည်။

မန္တလေးမှလူများကို အစိုးရက ၁၅ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ ၂၀ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ ၂၅ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ နှင်ထုတ်တော့မည်ဟု ကောလာဟလသတင်း ဖြစ်နေသောကြောင့် မြို့သူမြို့သားများ အတော်ပင် စိုးရိမ်ကြပြီးလျှင် မြို့ပြင်သို့ လှည်းများဖြင့် ပစ္စည်းများကို သယ်ထုတ်နေကြသည်ကို အများအပြားပင် တွေ့မြင်ရလေသည်။

နေ့ ၁၂နာရီအချိန်တွင် စစ်ကိုင်းသို့ ဦးဘသန်း၊ ဦးဘသွင်တို့နှင့်အတူသွား၍ ဦးခင်မောင်သမီး၏မသာသို့ ပို့ကြလေသည်။ မသာချရာတွင် ဆိုင်းပါသေး၏။ ဤအခါမျိုးတွင် အလွန်ပင်အဆင်မပြေ။ မြို့၏ထုံးစံဖြစ်သောကြောင့် ဆိုင်းထည့်ရသည်ဟု ပြောလေသည်။ မြို့ထုံးစံကလည်း ခပ်ဆန်းဆန်းပင်။

ညနေက မြို့တွင်းသို့ လူနာတင်မီးရထားတစ်စင်း ဝင်သွားသည်ကို မြင်ရလေသည်။ စစ်မြေပြင်တွင် ကျသော လူမမာများတို့ကို ယူဆောင်လာသော မီးရထားပေတည်း။

ကလေးများအတွက် လိုသောဆေးများကို ဝယ်၍မရ။ အထူးသဖြင့် မောင်မွေး၊ မယ်မွေးတို့ စားနေကျ ဝမ်းနှုတ်ဆေးကို ရှာမတွေ့။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အိမ်နောက်ဖေး မန်ကျည်းပင်မှ မန်ကျည်းသီးတို့ကိုကောက်ကာ ဆားနှင့်လုံးပြီး

တစ်နေ့လျှင် ၂လုံး ၃လုံး ကျွေးလေသည်။ ကလေးများ ဝမ်းမှန်လျက်နေ၏။
အင်္ဂလိပ်ဆေးများ မရှိသော်လည်း အလိုက်အထိုက်ဖြစ်ရမည် တွေးတောကာ
ပူပင်သောကဖြစ်နေရန် အကြောင်းမရှိ။ သူ့အလိုအလျောက် ဖြစ်လာရမည်ကား
မလွဲတည်း။

၁၅၊ ၃၊ ၄၂

လဆုတ် ၁၅ ရက်၊ လကွယ်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ထမင်းချက် တင်အံ့ မန္တလေးတွင် မနေဝံ့သောကြောင့် သားမယားများနှင့် ကနေ့မနက် ရွှေဘိုသို့ ထွက်သွားပြီ။ သို့ဖြစ်၍ မြင့်ကိုယ်တိုင် ထမင်းဝင်ချက်ရလေသည်။ ကလေးများကတစ်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ မချက်နိုင်။ ဖြစ်သမျှနှင့်ပင် ဟင်းတစ်ခွက်နှစ်ခွက် ချက်လေသည်။ ထမင်းမြိန်သည်သာတည်း။ မြိန်ရာဟင်း ကောင်းဆိုသောစကားမှာ အလကားမဟုတ်။

မန္တလေးတွင် ကောလာဟလသတင်းတို့မှာ အထူးဆိုးရွားလှပေ၏။ မန္တလေးကို ၃-၄-၅ရက်အတွင်း စစ်ဘက်ကအုပ်ချုပ်မည်ဟူသော သတင်းကြောင့် မန္တလေးမှ တထွက်တည်း ထွက်နေကြလေတော့သည်။ ရန်ကုန်တွင် ဗုံးများအကြားမှ ထွက်လာခဲ့သော တင်အံ့တို့ပင် မန္တလေးတွင် မနေဝံ့တော့ပြီ။ ရန်ကုန်သို့ ရန်သူ့ လေယာဉ်ပျံများ နေ့စဉ်လိုလိုပင် လာနေစဉ်ကပင် တင်အံ့တို့ မတုန်မလှုပ်ပေ။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ မရောက်သည်မှာ ရက်ပေါင်းများစွာ ကြာနေပြီဖြစ်သော မန္တလေးတွင်ကား မနေဝံ့။ အလွန် ထူးဆန်းလှပေသည်။ ကောလာဟလနှင့် ဈေးစကား၊ တီးတိုးစကားတို့ကား ဗုံးများထက်ပင် ဆိုးရွားလှပေသေး၏။ ယခု မန္တလေးတွင် ဖြစ်ပျက်နေသည်ကား ဗုံးကျပြီးနောက်တစ်လလောက်အတွင်း ရန်ကုန်တွင် ဖြစ်ပျက်နေသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်၏။ ယခုကဲ့သို့ စိုးရိမ်ကြောင့်ကျနေရန် အကြောင်း မရှိသေးပေ။ ရန်သူမှာ အဝေးကြီးရှိသေး၏။ အဝေးကြီးရှိရုံမျှမက ရန်သူတို့၏ ချီတက်ခြင်းမှာလည်း တန့်နေပေသည်။ သူတို့ အထက်မြန်မာ ပြည်ဘက်သို့ ရုတ်တရက် တက်ချင်မှတက်မည်။ အကယ်၍ တက်စေကာမူ တရုတ်စစ်ကူတပ်များ၊ ရန်ကုန်ဘက်မှ ဆုတ်လာသော အင်္ဂလိပ်၊ ကုလား၊ မြန်မာတပ်များကို အလွယ်တကူနှင့် ထွင်းဖောက်နိုင်ရန် ခဲယဉ်း၏။

ကနေ့ တနင်္ဂနွေနေ့ဖြစ်သော်လည်း ရုံးတက်ရသေးသည်။ အလုပ်များလှ မှဟုတ်။ ပြင်ဦးလွင်ရထား အသွားအလာကို ခေတ္တပိတ်ထားသောကြောင့် ပြင်ဦးလွင်သို့ ပြောင်းရွှေ့လိုက်သော အရာရှိ၊ စာရေးများကို မော်တော်ကားနှင့်ပို့ရန် စီမံရန်အတွက် ရုံးတက်ခြင်းဖြစ်၏။ အခန့်သင့်ပင် ဦးကျော် ပြင်ဦးလွင်မှ ဆင်းလာ သောကြောင့် ဤကိစ္စများ ချောမော၍သွားလေသည်။

ဟိုဘက်အိမ်မှာနေထိုင်ကြသော စတီးကိုယ်စားလှယ်တို့၏ ရယ်သံပြုံးသံ များကိုလည်း ကနေ့ည ထမင်းစားချိန်မတိုင်မီတွင် ကြားရလေသည်။ စက်သီချင်းသံ ကိုလည်း ကြားရလေသည်။ ထမင်းစား မောင်းထုသံကိုလည်း ကြားရလေသည်။ ခါတိုင်းမူကား သူတို့အိမ်ဘက်မှ ရယ်သံ၊ ပြုံးသံဟူ၍ မကြားရ။ ထမင်းစား မောင်းသံကိုလည်း မကြားရ။ စက်သီချင်းသံတို့ ကြားရရန်ကား ဝေးလှစွာ။ ယနေ့ညတွင် သူတို့၏အမူအယာကား ထူးခြားလှပေသည်။ ရန်သူများ ညောင်လေးပင်တစ်ဝိုက်တွင် ရပ်တန့်နေသည်ဟုကြားရ၍ အားတက်နေကြဟန် တူ၏။ လွန်ခဲ့သည့်ရက်များကမူကား နံနက်တိုင်း အိမ်ရှေ့မြက်ခင်းပေါ်တွင် ၂ယောက်တစ်တွဲ၊ ၃ယောက်တွဲတစ်တွဲ ခြေလှမ်းစိတ်စိတ်လှမ်းကာ တီးတိုးပြောဆို တိုင်ပင်နေကြသည်ကိုသာ ဤအိမ် ပြတင်းပေါက်မှ မြင်ရလေသည်။ သူတို့၏ မျက်နှာများမှာလည်း ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်မရှိလှ။ ယခုမှ ရယ်ပြုံးနိုင်ကြလေတော့သည်။

၁၆၊ ၃၊ ၄၂။

တန်ခူးလဆန်း ၁ရက်။

ယနေ့ နေ့ခင်းအချိန်တွင် လေဘေးဥဩမှုတ်လေသည်။ လေယာဉ်ပျံတစ်စင်း ပျံလာသည်ကို မြင်သောကြောင့် ကျင်းများအနီးရပ်နေသော စာရေး၊ အရာရှိများ ကျင်းထဲသို့ ပြေးဆင်းကြလေသည်။ ထိုလေယာဉ်ပျံကား အင်္ဂလိပ်ပုံးကြံ လေယာဉ်ပျံမှန်းသိသောအခါကျမှ ပြန်တက်လာကြလေသည်။ အင်္ဂလိပ် လေယာဉ်ပျံကို ပင် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ ထင်မှတ်သောကြောင့် ဥဩပေးဟန်တူလေ သည်။

မြန်မာပြည်အသံလွှင့်ရုံမှ နေ့ခင်းပေးသော သတင်းအရ မြန်မာပြည်နှင့် အိန္ဒိယပြည်သို့ စစ်ကူလေယာဉ်ပျံ အများပင် ရောက်ပြီဟု ကျေညာ၏။ မြန်မာပြည် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖြစ်သော ဂျင်နရယ်အယ်လစ်ဇန္ဒားကလည်း ထိုးစစ်ကို ဆင်လေပြီဟု ရှိလည်း ကြားရ၏။ အားတက်ဖွယ်ပင်။ ယခုအခါ သာယာဝတီနယ် ဥက္ကံ တစ်ဝိုက်နှင့် ပဲခူးနယ် ညောင်လေးပင်တစ်ဝိုက်တွင် တိုက်ခိုက်တုန်း ရှိသေး၏။ မန္တလေးနှင့် အဝေးကြီး ရှိသေးသည်။ ရန်သူတို့ စစ်ချီခြင်းမှာ ထင်သလောက် မမြန်ပေ။

မန္တလေးမှလူအများပင် ရန်သူ၏ ဗုံးရန်ကို ကြောက်သည်တစ်ကြောင်း၊ အစိုးရက မြို့သူမြို့သားတို့အား ၂၀၊ ၃၊ ၄၂ သို့မဟုတ် ၂၅၊ ၃၊ ၄၂နေ့တွင် နှင်လိမ့်မည်ဟူသော ကောလာဟလကြောင့်တစ်ကြောင်း၊ မြို့ပြင်သို့ ပစ္စည်းများကို သယ်ယူကာ လှည်းများနှင့် ထွက်နေကြသည်ကို မြင်ရ၏။ ရန်ကုန်မှ ပြောင်းရွှေ့ လာသူတို့ကား ဗုံးလောက်ကို မကြောက်သောကြောင့် အိန္ဒြေမပျက် နေကြကုန်၏။ သူတို့ကား ရန်ကုန်တွင် ဗုံးသံကို အကြိမ်ကြိမ် ကြားခဲ့ရလေပြီ။ ဗုံးကြားထဲမှ အကြိမ်ကြိမ် လွတ်မြောက်ခဲ့ကြလေပြီ။ ညစဉ် ဗုံးလာကြသောကြောင့် မြေဂူထဲတွင်

ညပေါင်းများစွာ အိပ်ခဲ့ရလေပြီ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် သူတို့အတွက် ဗုံးများ ရိုးနေလေပြီ။ မန္တလေးမှာ နေရသည်မှာ ရန်ကုန်ထက်စာလျှင် နတ်ပြည်မှာနေရသကဲ့ သို့ ထင်မှတ်ကြကုန်၏။ သို့ကြောင့်လည်း အိန္ဒြေမပျက် နေနိုင်ကြခြင်းဖြစ်လေ သည်။ အကယ်၍ ရန်ကုန်မှ ပြေးလာသူကလည်း ဗုံးကိုမကြောက်၊ မြို့ခံဖြစ်သော မန္တလေးသူ မန္တလေးသားတို့က လည်း ဗုံးကို မကြောက်သောကြောင့် မပြေးကြလျှင် မန္တလေးတွင် နေစရာမရှိတော့ပြီ။ မန္တလေးသူ မန္တလေးသားတို့ ဗုံးကိုကြောက်ကြ သည်ကိုပင် ကျေးဇူးတင်ရပေတော့မည်။

မိတ်ဆွေကြီး ကိုဝေလုက ထုံးကြီးမှနေ၍ ကိုသာဒုတ်နှင့် စာတစ်စောင်ကို လက်ဆောင်ပါးလိုက်လေသည်။ သားမယားများကို ထုံးကြီးတွင် သူတို့နှင့်အတူ အမြန်ဆုံးလာထားရန် တိုက်တွန်းသောစာဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ အရေးထဲတွင် အားထားရသောကြောင့် များစွာ ကျေးဇူးတင်ရပေတော့သည်။ အကြောင်းရှိက သူထံပြေးရန်လည်း စိတ်ကူးထား၏။

မန္တလေး မြန်မာ့အလင်းဟူသောအမည်နှင့် သတင်းစာတစ်စောင် မနေ့ကစ၍ ထွက်ပေါ်လာလေသည်။ ထုတ်ဝေသူကား ရန်ကုန်မြန်မာ့အလင်းသတင်းထောက် ဦးမောင်မောင်ခင်ဖြစ်လေသည်။ ရန်ကုန် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၏ မူအတိုင်း ကျလေသည်။ ရေးပုံသားပုံမှာလည်း မခေလှပေ။ မကြာမီ လူကြိုက်လာမည်ကား မလွဲတည်း။ မန္တလေး သူရိယသတင်းစာထက်ပင် လူကြိုက်များလာရန် အကြောင်းရှိ ၏။ သတင်းစာကောင်းများ အထက်မြန်မာပြည်တွင် တိုးတက်များပြား လာပါစေဟု ဆုတောင်းရပေတော့သည်။ သို့သော် သတင်းစာများ နယ်တကာနဲ့အောင် ပြုလုပ်ရန်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။ ရှေးခေတ် ရှေးအခါနှင့် နေရာတကာတွင် ကွာခြားနေသောကြောင့်တည်း။ မီးရထားအသွားအလာ၊ သင်္ဘောအသွားအလာ တို့မှာ ရှေးကကဲ့သို့ မမှန်တော့ပေ။ မုံရွာရထားကို ပိတ်ထားလိုက်သည်မှာ အတော်ကလေးကြာပြီ။ ပြင်ဦးလွင် လားရှိုးရထားကိုလည်း ပိတ်ထားလိုက်ရသည် မှာ ၃ရက်ရှိပြီ။ ဓါတ်ဆီကိုလည်း အလွယ်တကူမရသောကြောင့် မော်တော်ဘတ်စ် ကားများ အသွားအလာ ပါးသွားပြီ။ သို့ဖြစ်လေရကား သတင်းစာများကို နယ်တကာသို့ပို့ရန် များစွာမှပင် ခဲယဉ်းသွားလေပြီ။

ပိုက်ဆံအနုပျား ရှားပါးခြင်းနှင့် ဓါတ်ဆီများ ရှားပါးခြင်းတို့မှာ မန္တလေး၌ ယခုလက်ငင်း ပေါ်ပေါက်နေသော ပြဿနာ၂ရပ်ဖြစ်လေသည်။ ဤ ပြဿနာ ၂ရပ်တို့ကို ရှင်းလင်းရန်မှာ ဘဏ်တိုက်နှင့် ရေနံချောင်းတို့သာ တတ်နိုင်ပေတော့မည်။

၁၇၊ ၃၊ ၄၂။
လဆန်း ၂ရက်။

ရန်ကုန်မှ ထွက်လာခဲ့သည်မှာ ယနေ့ တစ်လတိတိရှိပြီ။ တစ်လပင်ဖြစ်သော်လည်း တစ်နှစ်လောက်ရှိပြီဟု ထင်မိပေသည်။ ဤတစ်လအတောအတွင်း မြန်မာပြည်တွင် အကြီးအကျယ်သောပြောင်းလဲခြင်းတို့နှင့် တွေ့ကြုံကြရလေပြီ။ ရန်ကုန်မြို့ကြီးမှာ ပြာကျခဲ့လေပြီ။ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်နယ်များမှာ မင်းမဲ့တိုင်းပြည်ဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ကြလေပြီ။ ရန်သူများ ညောင်လေးပင်၊ ဥက္ကံအထိ ချီတက်လာခဲ့ကြလေပြီ။ မကြုံစဖူး ထူးကဲသော ကံကြမ္မာတို့နှင့် တွေ့ကြုံရသော တစ်လပေတည်း။

ယနေ့အထိ အထက်မြန်မာပြည်ရာသီဥတုမှာ မဆိုးလှသေးပေ။ ညနှင့် နံနက်ခင်းအချိန်များမှာ အတော်ကလေး အေးသေး၏။ နေထိုင်ရ အတော်ကောင်း လေသည်။ နေ့ခင်းတွင်မူကား ပူ၏။ သို့သော် ပြင်းပြင်းထန်ထန်ပူသည်ဟူ၍ကား မဆိုနိုင်။ ဧပြီလနှင့် မေလအတွင်း အထက်မြန်မာပြည်၏ အပူရှိန်ကို ခံကြရပေဦး မည်။ အထက်မြန်မာပြည်သို့ ရှေးအခါက မရောက်ဖူးသူများ၊ အထက်မြန်မာပြည် တွင် မနေထိုင်ဖူးသူများ ယခုအခါကပင် အတော်ညည်းညူနေကြလေပြီ။ ဧပြီနှင့် မေလသို့ ရောက်လျှင် အသို့ဖြစ်ကြဦးမည်နည်း။

ကနေ့မနက် မန္တလေးသူရိယသတင်းစာတွင် မြန်မာပြည်တပ်များက ပြန်တန်ဆာ၊ မဒေါက်၊ ရွှေကျင်တို့ကို ရန်သူလက်မှ ပြန်၍သိမ်းလိုက်သည်ဟု ပါလာ လေသည်။ ဤသတင်းကောင်းကို ကြားရသူတို့ အလွန် ဝမ်းမြောက်ကြပေ လိမ့်မည်။ ရန်သူများ တောင်ငူသို့ ရောက်ပြီဟူသော ကောလာဟလမှာ အချည်းနှီးဖြစ်၍ သွားလေတော့သတည်း။ မန္တလေးတွင် ယခုလကုန်သည့်တိုင် အောင်မှ နေရပါမလားဟူ၍ အချို့က စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်နေကြသည်မှာလည်း ပျောက်ကွယ်၍ သွားရပေတော့မည်။

ဤ ကောင်းသတင်းကို ကြားရသောကြောင့် အားလုံးပင် အားတက် ဝမ်းမြောက်နေကြလေသည်။ မည်သူ ဝမ်းမမြောက်ဘဲ နေမည်နည်း။ ယခုအခါတွင် နေ့ပြေးရမည်လော၊ ညပြေးရမည်လောဟု တွေးတောထင်မှတ်နေကြ၏။ ဤသို့ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်ဖြစ်နေခိုက်တွင် ဤကောင်းသတင်းမျိုးကို ကြားရလျှင် မည်သူ အားမတက်ဘဲ နေမည်နည်း။ မည်သူ ဝမ်းမမြောက်ဘဲ နေမည်နည်း။

ညနေ ရုံးမှအပြန် လမ်းထဲတွင် ကြေးတိုင်ဝန် ဦးမောင်မောင်ကြီးတို့ လင်မယားနှင့် တွေ့လေသည်။ နောင် အရေးအကြောင်းရှိက ရွာသစ်ကြီးဘက်တွင် သွားနေကြရန် စီမံထားသည်ဟု ပြောလေသည်။ ထိုနေရာတွင် လိုက်နေရန်ကိုလည်း ခေါ်၏။ ခရီးတန်းလန်းဖြစ်နေသောကြောင့် နောက်မှ တွေ့ဆုံရန် ချိန်းဆိုပြီး အိမ်ပြန်လာခဲ့လေသည်။

ညနေ ကိုရုံးမို၏အိမ်တွင် ကိုချစ်သောင်း၊ ကိုကျော်ဝင်း၊ ကက်ပတိန် မောင်မောင်၊ ဦးမောင်မောင်ကြင်၊ မောင်စီတို့နှင့်တွေ့၏။ စစ်သတင်းကောင်းကို ကြားရ၏။ အားလုံးပင် ဝမ်းမြောက်အားတက်နေကြလေသည်။

၁၈၊ ၃၊ ၄၂
လဆန်း ၃ရက်။

မဒေါက်၊ ရွှေကျင်၊ ပြန်တန်ဆာတို့ကို မြန်မာပြည်တပ်သားများက ပြန်၍ သိမ်းလိုက်သည်ဟူသော သတင်းကို မနေ့က သတင်းစာများတွင် ဖတ်လိုက်ကြရ သောကြောင့်၊ လူအများပင် အတော် ဝမ်းမြောက်အားတက်နေကြသည်ဟု ကြားသိ ရလေသည်။ ဝမ်းမြောက်အားတက်လည်း အားတက်စရာပင်။ စစ်စ၍ဖြစ်သည်မှာ သုံးလကျော်ပြီဖြစ်သော်လည်း ရန်သူများသာကြောင်း၊ အောင်မြင်ကြောင်း၊ အင်ပါယာ တပ်တော်သားများ အရေးနိမ့်ကြောင်း၊ နောက်ဆုတ်လာရကြောင်းများ ကိုသာ ထပ်တလဲလဲ ကြားနေကြရပေသည်။ ဤသို့ အားငယ်စိတ်ပျက်စရာ သတင်းများကိုချည်း ကြားနေရသောသူတို့မှာ အားတက်စရာ ဝမ်းမြောက် စရာသတင်းကလေးကို ကြားလိုက်ရလျှင် အဘယ်မှာ ဝမ်းမမြောက်၊ အားမတက်ဘဲ နေပါတော့အံ့နည်း။

မဒေါက်၊ ရွှေကျင်၊ ပြန်တန်ဆာတို့ကို ပြန်ရသည့်သတင်းနှင့် မကျေနပ်ကြသေး။ ပဲခူးကိုပင် ပြန်ရပြီဟူသော ကောလဟာလသတင်း ဖြစ်ပေါ်၍ နေပြန်လေသည်။ အစိုးရကပေးသော သတင်းတွင်ကား ပဲခူး ပြန်ရကြောင်းမပါ။ ဤ ကောလဟာလ သတင်းမှာ မှန်ပါစေဟူ၍သာ ဆုတောင်းရလေတော့သတည်း။

ရန်သူတို့ ချီတက်ခြင်းမှာ တန့်၍သွားသည်တစ်ကြောင်း၊ မြို့အချို့ကို ပြန်ရသည်တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် အားတက်လာကြရုံမျှမက ကြောက်စိတ်များ လည်း အတန်ကုန်သွားပြီးလျှင် အလုပ်အကိုင်တွင် အတော်စိတ်ပါ၍ လာကြလေ သည်။ အရောင်းအဝယ်ဘက်တွင်လည်း စည်ကားလာပုံရ၏။ အင်္ဂလိပ်၊ အင်္ဂလိပ်မများ၊ ကပြား၊ ကပြားမများလည်း ညနေခင်း လမ်းထွက်လျှောက်ကြ သည်ကို မြင်ရလေသည်။ ယခင်ကမူကား ဤသို့ မမြင်ရ။ ကြောက်အားပိုကာ

အိမ်တွင်းအောင်းနေကြပြီးလျှင် လုံခြုံရာအရပ်သို့ ပြေးလွှားရန်သာ စိတ်ကူး စီမံနေကြလေတော့သည်။

ဤအတောအတွင်း မန္တလေး မြန်မာ့အလင်း ထွက်ပေါ်လာသည်မှာလည်း ကောင်းသော နိမိတ်ပင်ဖြစ်တော့၏။ သတင်းစာသစ်များပင် ထွက်ပေါ်သေးသည်။ ပြေးရန်အချိန် ဝေးသေးသောကြောင့်ဖြစ်ဟန်တူ၏ဟု တွေးတောသူတို့က တွေးတောကြလေသည်။ ဤသို့ တွေးတောကာ စိတ်လုံ၍ လာကြ၏။ သတင်းစာ များ အနယ်နယ်အမြို့မြို့သို့ရောက်ရန် အရေးကြီးလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အစိုးရ ကိုယ်တိုင်ကပင် သတင်းစာများ အနယ်နယ်တွင် ပြန့်နှံ့စေရန် ကူညီအားပေး၍နေ၏။ သတင်းစာများ ပြန့်သွားလျှင် သတင်းမှန်များကို သိကြပေလိမ့်မည်။ သတင်းစာများ ပြန့်နှံ့လျှင် မဟုတ်မမှန်သော ကောလာဟလသတင်းများ ပျောက်ကွယ်သွားစရာ အကြောင်းရှိလေသည်။

ယခုလက်ငင်း အရေးကြီးသောအချက်ကား မီးရထားများ ပိတ်ထားခြင်း ဖြစ်၏။ မုံရွာ-မန္တလေးလမ်းကို ပိတ်ထားသည်မှာ အတော်ကြာလေပြီ။ မန္တလေး- လားရှိုးလမ်းကို ပိတ်လိုက်သည်မှာလည်း ၄-၅ရက်ရှိပြီ။ မန္တလေး-မြစ်ကြီးနား ရထားမှာလည်း တစ်နေ့တစ်ကြိမ်သာ ထွက်၏။ မန္တလေး-မြင်းခြံမီးရထားကိုလည်း ပိတ်ထားလိုက်ပြီဟု ကြားရ၏။ မန္တလေး-တောင်ငူ ရထားမှာလည်း ထွက်ချင်သည့် အခါမှ ထွက်သည်ဟု သိရှိရလေသည်။ ဤသို့ မီးရထားအသွားအလာများကို ပိတ်ထားလိုက်သောကြောင့် ပြေးလွှားနေကြရသော ခရီးသည်အပေါင်းတို့ လွန်စွာမှပင် ဒုက္ခရောက်ကြရရှာလေသည်။

မီးရထားများကို ပိတ်ထားရသည်မှာ စစ်ကူတပ်များကို စစ်စခန်းသို့ ပို့နေရသောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု အချို့က ဆို၏။ ကျောက်မီးသွေးမရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု အချို့က ဆိုလေသည်။ ထိုအဆိုနှစ်မျိုးစလုံး မှန်၏။ ကျောက်မီးသွေး အိန္ဒိယမှ ဝယ်ယူရလေသည်။ ရန်ကုန်၊ ပုသိမ် စသော ဆိပ်ကမ်းမြို့များ ရန်သူ လက်သို့ ရောက်ကုန်ကြပြီဖြစ်သောကြောင့် ကျောက်မီးသွေးကို မြန်မာပြည်အတွင်း သို့ သွင်းရန်မဖြစ်။ ကုန်လမ်းမှ သယ်ယူရမှာကလည်း အိန္ဒိယသို့သွားသော ကုန်လမ်းမှာ မဖောက်သေး။ အမြန်ပေါက်ရန် ကြိုးစားနေကြလေသည်။

မီးရထားလည်း ပိတ်ထားသောကြောင့် ပြင်ဦးလွင်သို့ စာများကိုပို့၍မရ။ ပြင်ဦးလွင်ရုံးသို့ ပြောင်းလိုက်သော စာရေး၊ အရာရှိများ ရုံးမော်တော်ကားတစ်စီးနှင့် ပို့လိုက်ရလေသည်။ မော်တော်ကားနှင့် ပို့ရန်မှာလည်း မလွယ်ကူ။ ဓါတ်ဆီရရန်မှာ

လွန်စွာပင် ခဲယဉ်းလှပေသည်။

အကယ်၍ ရန်သူတို့ အထက်မြန်မာပြည်သို့ ချီတက်တိုက်ခိုက်ခြင်း မပြုစေကာမူ အောက်မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်ထားမည်ဆိုလျှင် အထက်မြန်မာပြည် တွင် ရောက်နေကြသောသူတို့မှာ မကြာမီပင် အခက်အခဲအမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့ကြုံကြရ ပေလိမ့်မည်။ ဤအခက်အခဲ၊ ဤဒုက္ခမျိုးကို သည်းခံနိုင်ရန် ကြိုးစားကြရပေ တော့မည်။ ရန်ကုန် အစရှိသော ပင်လယ်ကမ်းခြေမြို့များ ရန်သူလက်သို့ ရောက်သွားပြီဖြစ်သောကြောင့် အထက်မြန်မာပြည်မှာ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တို့နှင့် အဆက်ပြတ်၍ သွားလေသည်။

မနေ့က တောင်ငူကို ဗုံး ၂ကြိမ်ကြဲ၏။

၁၉၊ ၃၊ ၄၂
လဆန်း ၄ရက်။

မန္တလေးမြို့ကို ဗုံးကြဲသည်မှာ ယနေ့ တစ်လရှိသွားပြီ။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉ရက်နေ့ကတည်းက ဗုံးကြဲသည်မှာ ယနေ့တိုင်အောင် တစ်ခါမျှ မန္တလေးတွင် ဗုံးမကျသေးပေ။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများကိုပင် မမြင်ရ။ မန္တလေးရောက်သည်မှာ အရက်၂၀ကျော်ပြီဖြစ်သော်လည်း ဗုံးနှင့် တစ်ခါမျှ မကြုံသေး။ ကံကောင်းသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

တစ်နေ့က သတင်းစာတွင် မြန်မာပြည်တပ်များက မဒေါက်၊ ရွှေကျင်၊ ပြန်တန်ဆာတို့ကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်လိုက်သည်ဟု ပါရှိသည်။ ယနေ့သတင်းစာ တွင် ကညွတ်ကွင်းအနီးတွင် တိုက်ခိုက်နေကြသည်ဟု ပါရှိသည်။ ကညွတ်ကွင်းမှာ ပြန်တန်ဆာ၏အထက်တွင်ရှိသောကြောင့် တစ်နေ့ကသတင်းနှင့် အတော်ဆန့်ကျင် နေလေသည်။ မည်သို့ အတည်ယူရမည်မသိသေး။ တစ်နေ့က ပြန်တန်ဆာကို သိမ်းပြီး တဖန်ပြန်ဆုတ်လာခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည်လောဟု တွေးတောဖွယ်ရှိ၏။

၂၀၊ ၃၊ ၄၂နေ့တွင် လည်းကောင်း၊ ၂၅၊ ၃၊ ၄၂နေ့တွင်လည်းကောင်း စစ်ဘက်က မန္တလေးကို အုပ်ချုပ်တော့မည်။ မြို့သူ မြို့သားတို့ကို နှင်ထုတ်တော့မည် ဟူသော ကောလာဟလစကားတို့ကို တစ်စတစ်စအယုံအကြည် ကင်း၍လာလေပြီ။ မြို့တွင်းမှ ပစ္စည်းများကိုသယ်ယူကာ လှည်း၊ ရထားများနှင့် ထွက်နေကြသည်ကို ယခင် ၃၊ ၄ရက်တုန်းကလောက် မမြင်ရတော့ပေ။ ထွက်မည့်သူများ ကုန်ပြီဖြစ်သော ကြောင့်လော၊ စစ်အခြေအနေမှာ ရှေးကလောက် မဆိုးသောကြောင့်ပေလောဟု မပြောတတ်တော့ပေ။ မြို့တွင်းလမ်းများတွင် လူအလွန်စည်ကားလှပေ၏။ အထူးသဖြင့် ရုံတော်ကြီးတစ်ဝိုက်၊ တိုက်တန်းတဝိုက်တွင် တိုးမပေါက်အောင် လူစည်ကားလှပေသည်။

ညနေခင်း သားသမီးများနှင့် အိမ်ရှေ့ ပန်းခြံမြက်ခင်းပေါ်တွင် ပြေးလွှားနေကြ ခိုက် တရားမဝန်ထောက် ဦးထွန်းတင် ပေါက်လာပြီးလျှင် ဂေါက်သီးရိုက်ရန် လာ၍ ချိန်းလေသည်။ မနက်ဖြန် ညနေ၅နာရီခွဲအချိန်တွင် ရိုက်ရန် ချိန်းလိုက်၏။ ဂေါက်သီးမရိုက်ရသည်မှာ ကြာလေပြီ။ ရှေးက ဂေါက်သီးရိုက်ရန် စိတ်မရှိ။ စိတ်ထဲတွင် အမြဲပင် တထင့်ထင့်နှင့်နေရ၏။ ယခုမူကား ရန်သူနှင့်လည်း ဝေးသေး သည်။ စစ်အခြေအနေကလည်း မဆိုးလှ။ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်းလည်း ရှေးကကဲ့သို့ မရှိသောကြောင့် ဂေါက်သီးရိုက်ရန် စိတ်ပေါ်လာလေသည်။

မှောင်ခါနီးတွင် အန်ကယ်ဒန်းနှင့် သားအတင်တို့လည်း ပေါက်လာကြ လေသည်။ အန်ကယ်ဒန်းကား မူမပျက်၊ ရယ်ရယ်ပြုံးပြုံးပင်။ သူနှင့်တွေ့လိုက်ရလျှင် ပူပန်စိတ်၊ သောကစိတ်၊ ကြောက်စိတ်များ ပျောက်ကွယ်၍သွားကြလေသည်။ တစ်မျိုးပျော်၍လာ၏။

၂၀၊ ၃၊ ၄၂
လဆန်း ၅ရက်။

မနက်စောစော အိပ်ရာမှ ထလျှင်ထချင်း လေဘေးဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေဂူအနားသို့ဆင်းပြေးရသေး၏။ မြေဂူထဲသို့ မဆင်းဘဲ တွင်းဝတွင် လေယာဉ်ပျံ အလာကို စောင့်စားနေကြလေသည်။ လေယာဉ်ပျံသံကြားမှ မြေဂူထဲ ဆင်းမည်ဟု စောင့်စားနေသော်လည်း လေယာဉ်ပျံမလာသောကြောင့် အိမ်ပေါ်ပြန်တက်ကြရ လေသည်။

ပြင်ဦးလွင်သို့သွားသောမီးရထား ရပ်ဆိုင်းထားသောကြောင့် စာများကို ပို့၍မရ။ ပြင်ဦးလွင်ရုံးမှစာများလည်း မန္တလေးသို့ မရောက်နိုင်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မော်တော်ကားတစ်စီးကို နေ့စဉ်လွှတ်၍ စာများကို ပို့ရလေသည်။ ပြင်ဦးလွင်မှ စာများကိုလည်း ယူခဲ့လေသည်။ စရိတ်ကုန်လှ၏။ စရိတ်ကုန်သည်မှာ ကိစ္စမရှိ။ ဓါတ်ဆီကို လုံလုံလောက်လောက်မှ ကြာရှည်သဖြင့် ရပါမလားဟု တွေးတော မိတော့၏။ ဓါတ်ဆီကိုသာ နောင် မရဆိုလျှင် မြန်မာပြည်တွင် သွားရလာရသည်မှာ ရှေးနှစ်ပေါင်း ၅၀ခန့်က သွားလာသကဲ့သို့ ပြန်ဖြစ်သွားစရာအကြောင်းရှိ၏။

နေ့ခင်းက စာရေးဆရာ ဦးဉာဏ(ဦးအုံးမောင်) ရုံးသို့ ရောက်လာလေသည်။ သူရေးသည့် မကြောက်နှင့်ဆိုသော စာအုပ်ဘိုးကို လာ၍ယူ၏။ ဦးဉာဏကား အလွန်စကားပြောကောင်းသူဖြစ်လေသည်။ သူပြောသောစကားကို နားထောင်ရ သည် မှာ သူရေးသောစာကို ဖတ်ရသကဲ့သို့ပင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်၏။ ပြည်မြို့မှ ထွက်လာခဲ့သည်မှာ မကြာသေး။ ပြည်မြို့တွင် အစိုးရက အုပ်ချုပ်တုန်း ရှိသေး သည်ဟု ဆို၏။ သာယာဝတီ အောက်ဘက်တွင်သာ တိုက်နေသေးသည်ဟု သိရလေသည်။ ဦးဉာဏအဆိုအားဖြင့် ပြည်ဘက်တွင် မြန်မာဘက်မှ စစ်သား အမြောက်အများ စုရုံးနေလေသည်။ တော်တော်နှင့် ရန်သူများ ပြည်ကို

ကျော်လွန်လာ နိုင်မည်မဟုတ်။ မတ်လ ၃ရက်နေ့က ပြည်မြို့ကို ရန်သူ့ လေယာဉ်ပျံများလာ၍ ဗုံးကြဲသော်လည်း အပျက်အစီးမရှိဟု ပြော၏။ မဟုတ်မမှန် သော ကောလာဟလ သတင်းတို့အတွက် လူအပေါင်းတို့၏စိတ်များမှာ အထူး ချောက်ချားနေကြောင်း၊ ထို ကောလာဟလသတင်းမျိုး မပြန့်ပွားရန် ပြုလုပ်ဖို့လို ကြောင်း၊ ကောလာဟလသတင်းများပျောက်အောင် သူချေပပြောဆိုခဲ့ကြောင်းများ ကို အားရပါးရ ပြောပြလေသည်။ အတန်ကြာအောင်ပင် သူနှင့် စကားလက်ဆုံ ကျနေလေသည်။ ကောလာဟလများ၏ ဆိုးရွားကြောင်း ဆောင်းပါးတစ်စောင်ကို ရေးပြီး မန္တလေးတွင်ထုတ်ဝေနေသော သတင်းစာတစ်စောင်တွင် ထည့်မည်ဟုပြော ၏။ စစ်ပြီးသွားသောအခါတွင် ဖြစ်ပျက်နေသောအကြောင်းများကို ကောင်းကောင်း ရေးမည်ဟု ဆို၏။ ဤသို့ ရေးနိုင်ရန်လည်း ယခုအဖြစ်အပျက်နှင့် ပတ်သက်သော ဗဟုသုတများကို ဆည်းပူးနေသည်ဟူ၍လည်း ဆို၏။ ဦးဉာဏ ကဲ့သို့ လူတစ်ယောက်မှာ ပြည်ထဲရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဌာနမှ စစ်အကြောင်းဟောရန် လွှတ်သော စစ်ဟောဆရာ ၃-၄ ယောက်တို့ထက် ခရီးရောက်ပေးသေး၏။

ရုံးမှအပြန် လက်ဖက်ရည်သောက်နေခိုက် ကနေ့ညနေ ကိစ္စအထူးရှိသော ကြောင့် ဂေါက်သီးမရိုက်နိုင်ကြောင်း ဦးထွန်းတင် လူလွတ်၍ပြောလေသည်။ ဂေါက်သီးမရိုက်ဖြစ်သည်မှာလည်း ကောင်းကောင်းပင်။ တစ်ညနေလုံး လေအတော် ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်နေ၏။ မိုးရိပ်မိုးသားများလည်း တက်နေသည်။ မိုးရွာမည်ဟူ ၍ပင် ထင်မှတ်မိ၏။ မှောင်ခါနီးသောအခါကျမှ မိုးလင်း၍လာလေသည်။ အိမ်ရှေ့ ကျုံးဘေးလမ်း သားမယားများနှင့် ထွက်လျှောက်ကြလေသည်။ ကျုံးထဲရေကား သင်ဖြူးခင်းထားသကဲ့သို့ ငြိမ်လျက်နေ၏။ မြို့ရိုး၏အရိပ်သည်၎င်း၊ မြို့ရိုးပေါ်ရှိ ပြဿာဒ်တို့၏ အရိပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပေါက်နေသော ထနောင်းပင် စသော အရိပ်သည်လည်းကောင်း ငြိမ်သက်နေသော ကျုံးအတွင်း ထင်လင်းစွာ ကျနေပေသည်။ အလွန်သာယာလှပ လှပ၏။ လမ်းလျှောက်ရင်း စိတ်အေးချမ်း ပျော်ရွှင်လျက်နေပေသည်။ သို့သော် ရန်ကုန်မြို့အကြောင်းကို တွေးမိသောအခါ ဝမ်းနည်းလျက် လာလေတော့သတည်း။

၂၁၊ ၃၊ ၄၂။
လဆန်း၊ ၆ရက်။

ညက အိပ်ပျော်နေတုန်း မိုးသံလေသံများကြားရသဖြင့် အိပ်ရာမှလန်နိုး၏။ မည်သည့်အချိန်ဟူ၍ အသေအချာမသိ။ လေသံမိုးသံတို့အတွက် အတော်ပင် အေးသဖြင့် စောင်ကိုဆွဲ၍ ခြုံရလေသည်။ မနက်စောစော အိပ်ရာမှထသော်လည်း တစ်မိုးလုံး မှောင်နေသေး၏။ အေးလည်း အတော်အေးလေသည်။ ၁၁နာရီခန့်အချိန်တွင် လေဘေးဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေဂူအနီး ကလေးများနှင့် ဆင်းနေရသေး၏။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာကြချေ။ တစ်မနက်လုံး မိုးအုံ့လျက်နေ၏။ မွန်းလွဲမှသာ နေပွင့်၍ လာလေသည်။ ခါတိုင်းနှစ်များတွင် ဤအချိန် အလွန်ပူပြီး ယခုနှစ်ကား နေထိုင်ရသည်မှာ ဤအချိန်အထိ အတော်ကောင်းသေး၏။ အောက်ပြည်အောက်ရွာမှ ပြေးလာကြသောသူတို့ကိုသနားသဖြင့် သိကြားမင်းအစရှိသော နတ်ကောင်း နတ်မြတ်တို့က တမင်စီမံပေးသည်နှင့် တူနေလေသည်။

နေ့ခင်း ရုံးတွင် မန္တလေး မြန်မာ့အလင်းအယ်ဒီတာ ဦးမောင်မောင်ခင်နှင့် တွေ့လေသည်။ သတင်းစာလုပ်ငန်းအကြောင်း၊ သတင်းအကြောင်း၊ စက္ကူ အကြောင်းများကို ဆွေးနွေးကြလေသည်။ မန္တလေးတွင် သတင်းစာ ၃လခန့် ထုတ်ဝေနိုင်လောက်ရုံသာ စက္ကူရှိ၏။ ထိုထက်ပို၍ကား မရှိ။ သုံးလကြာလျှင် ခက်သေးသည်။ ရန်သူတို့ကို အောက်မြန်မာပြည်မှ မနှင်ထုတ်နိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး အထက်မြန်မာပြည်တွင် အမျိုးမျိုးသော အခက်အခဲတို့နှင့် တွေ့ကြုံရမည်မှာ မလွဲတည်း။

စစ်၏အခြေအနေမှာလည်း များစွာ အားတက်ဖွယ်မရှိလှပေ။ မြန်မာပြည်ဘက်မှတပ်များ သာယာဝတီမှ ဆုတ်ခွာလာကြကြောင်း၊ တရုတ်နှင့် ဂျပန်စစ်တပ်များ ဖြူးတစ်ဝိုက်တွင် တိုက်ခိုက်နေကြကြောင်း သိရှိရလေသည်။ အားတက်ဘွယ်

သတင်းတစ်ခုကား အိန္ဒိယပြည်မှ စစ်သားများကို မကွေး၊ ရွှေဘိုတို့သို့ လေယာဉ်
ပျံများနှင့် ပို့နေသည်ဟူသော သတင်းပေတည်း။ ဤသတင်းမှာ မှန် မမှန်ကိုကား
အသေအချာ မပြောနိုင်။ မှန်ပါစေဟူ၍သာ ဆုတောင်းရတော့သည်။

ညစာ စားချိန်တွင် လေပြင်းထန်စွာကျ၏။ မိုးအနည်းငယ်လည်း ရွာလေ
သည်။ အတော်ပင် အေးချမ်း၍သွားလေသည်။ သိကြားမင်းအား ကျေးဇူးတင်
စရာပင်။

၂၂၊ ၃၊ ၄၂။

လဆန်း ----ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ညက မိုးရိပ်မိုးသားတွေတက်၊ လေတွေတိုက်ပြီးလျှင် မိုးအနည်းငယ်ရွာ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မနက်က တစ်မနက်လုံး အေးနေလေသည်။

ကနေ့ တနင်္ဂနွေနေ့ဖြစ်သည်တစ်ကြောင်း၊ ရုံးတွင် လုပ်စရာအလုပ် မရှိသည်က တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် နံနက်စာ စားပြီးလျှင် စစ်ကိုင်းတွင်ရောက်နေကြသော မိတ်ဆွေများဆီ အလည်သွားကြလေသည်။ တစ်အိမ်သားလုံးပါ၏။

လက်ဦးဆုံး ဦးကြည်ဝင်း၊ ဦးလှသွင်တို့၏အိမ်သို့ ရောက်သွား၏။ သူတို့၏ အိမ်တွင် ခေတ္တမျှ စကားပြောဆိုကြပြီးနောက် ကြေးတိုင်ဝန် ဦးမောင်မောင်ကြီး တို့အိမ်သို့ ဦးကြည်ဝင်း၊ ဦးလှသွင်တို့နှင့်အတူ သွားကြလေသည်။ ဦးမောင်မောင်ကြီး တို့က ခေါက်ဆွဲကျွေးသဖြင့် မြိန်ရှက်စွာ စားသောက်ပြီး အပျင်းပြေ ပိုကာ ကစားကြလေသည်။ ဒီ-၃ပဲ ရှုံး၏။ ဦးညွန့် (အိုင် စီ အက်) လည်း ထိုအနီးအနားတွင်ပင် နေ၏။ သူလည်း ဦးမောင်မောင်ကြီးတို့အိမ်သို့ ခေတ္တမျှ ပေါက်လာလေသည်။ မကွေးတွင် တွေ့ကြစဉ်က ဦးညွန့်တို့ ဗန်းမော်သို့သွားမည်ဟု သိရ၏။ ဦးညွန့်တို့ ဗန်းမော်သို့ သွားမည်ဟု စစ်ကိုင်းသို့လာသောအခါ စစ်ကိုင်းမှာ ပင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် အမိန့်ရသောကြောင့် စစ်ကိုင်းမှာပင် အိမ်ငှား၍ နေခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဦးမောင်မောင်ကြီးတို့အိမ်မှာပင် ညစာစားပြီး ပြန်လာရာ မန္တလေးသို့ စနာရီခွဲမှ ရောက်တော့၏။ လရောင်ကလေးနှင့် လာရသောကြောင့် စိတ်ကြည်နူးဖွယ်ပင်။ မြို့ကို အမှောင်ချထားသည်ဆိုသော်လည်း စစ်မော်တော်ကားအချို့မှာ အစွမ်းကုန် မီးဖွင့်ပြီး သွားလာနေကြသည်ကို မြင်ရလေသည်။

ရွှေဘိုသို့ အရေးပိုင်အဖြစ်နှင့် ပြောင်းရွှေ့ရမည်ဟု သတင်းဖြစ်နေသည်မှာ

သုံးလေးရက်ရှိပြီ။ ကနေ့ စစ်ကိုင်းမှအပြန် ဦးကျော်ဆီမှရသောစာတွင်လည်း ဤသတင်းပါလာသေးသည်။ သူ့ဌာနမှ မပြောင်းရွှေ့ရစေရန် သူ ကြိုးစားနေသည်ဟု ပါလေသည်။ နောင် မည်သို့ဖြစ်ဦးမည် မသိပြီ။ မနက်က “ဖြစ်သမျှ အကြောင်း အကောင်းချည်းဖြစ်သည်”ဟူသော ဆောင်းပါးတစ်စောင်ကို ရေး၏။

၂၃၊ ၃၊ ၄၂။
လဆန်း ဂရက်။

မန္တလေးတွင် ခြင်ပေါလှ၏။ ညအခါ ခြင်နိုင်ဆေးမထွန်းလျှင် စာကို ကောင်းကောင်း မဖတ်ရ။ စာကိုလည်း ကောင်းကောင်း မရေးနိုင်။ ခြင်နိုင်ဆေးများကို ဝယ်ရန်လည်း မလွယ်ကူ။ ဈေးများ၊ ဆိုင်များတွင် ယခုအခါ ကုန်နေလေပြီ။ ယခင်က ဝယ်ထားသဖြင့် ကျန်သမျှကိုသာ အသုံးပြုနေရတော့၏။ ရှိသမျှလေး ကုန်သွားလျှင် ခြင်များကို သွေးလှူရတော့မည်။

၁၀နာရီတွင် ထွက်သည့် ပြင်ဦးလွင်မော်တော်ကားတွင် ဦးကျော်ထံ စာတစ်စောင် ပေးရန်ရှိသောကြောင့် နံနက် ကာဖီသောက်ပြီးလျှင် ရုံးသို့သွား၏။ စီမံဆောင်ရွက်ရန် ရှိသောကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ပြီးနောက်မှ အိမ်သို့ ပြန်ခဲ့၏။ အိမ်ရောက်သောအခါ ၁၀နာရီထိုးပြီ။

ရန်ကုန် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၏ သတင်းထောက်ဟောင်း ဦးဘနှင်းနှင့် မစ္စတာ ကရင်ဂနီတို့ စီမံထုတ်ဝေသော ဒို့ဒေါင်းလံခေါ် နေ့စဉ်သတင်းစာတစ်စောင် ယနေ့ ထွက်ပေါ်လာပြန်၏။ ရေးပုံသားပုံ မညံ့လှပေ။ နယ်တွင် အခမဲ့ဝေရန် အစိုးရက အစောင့် ၅၀၀ ဝယ်ယူ၏။

ညနေ မှောင်ခါနီးတွင် ကိုရုံးမိုတိုအိမ်သို့ အလည်သွား၏။ ကိုရုံးမို မရှိ။ ကိုချစ်သောင်းနှင့် ဒေါက်တာဒေါ်ရင်မေတို့ကိုသာ တွေ့လေသည်။ ဒေါက်တာ ဒေါ်ရင်မေ မနေ့ညနေကတည်းက ရောက်နေသည်ဟု သိရ၏။ ကသာ စီရင်စု အင်းတော်တွင် သွားနေမည်ဟု ဆိုလေသည်။ ယခင် တွေ့စဉ်က ကန်ပက်လက် တွင်ဖြစ်စေ၊ ဆားလင်းကြီးတွင်ဖြစ်စေ သွားနေမည်ဟု ဆိုလေသည်။ ယခု အင်းတော် ဖြစ်နေပြန်ပြီ။ ယခုအခါမျိုးတွင် မည်သူမဆို ဟိုမှာနေလျှင် ကောင်းနိုးနိုး၊ သည်မှာနေလျှင် ကောင်းနိုးနိုးနှင့် တနိုးနိုး ဖြစ်နေကြလေတော့၏။

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

ဒေါက်တာဒေါ်ရင်မေက တောင်ငူတွင် ဖြစ်ပျက်နေပုံ အကြောင်းများကို ပြောပြရာ အတော် စိတ်မချမ်းသာဖြစ်ရတော့သည်။

ရေဒီယိုသတင်းနားထောင်ရာ ဧရာဝတီစစ်စခန်းတွင် လက်ပံတန်း၌ တိုက်ခိုက် တုန်း ရှိသေးကြောင်း၊ တောက်ငူ စစ်စခန်းတွင် တောင်ငူ၏တောင်ဘက်တွင် ဂျပန်နှင့် တရပ်များ တိုက်ခိုက်နေကြကြောင်း သိရှိရလေသည်။

ထမင်းချက်သစ် တစ်ယောက်ရသည်မှာ ၂ရက်ရှိသွားပြီဖြစ်သောကြောင့် မြင့် မီးဖိုထဲ မဝင်ရတော့ပြီ။

၂၄၊ ၃၊ ၄၂။
လဆန်း ၉ရက်။

ရွှေဘိုသို့ အရေးပိုင်အဖြစ်နှင့် ပြောင်းရမည်ဟူသော ကောလာဟလသတင်းမှာ မှန်လေပြီ။ ယနေ့ညနေ ပြင်ဦးလွင်ဦးကျော်ထံမှ ပြောင်းရွှေ့ရမည့်အကြောင်း စာရလေသည်။ မနက်ဖြန် အလုပ်လွှဲရမည်ဖြစ်၏။ ဦးကျော်ကိုယ်တိုင် ဆင်းလာမည်ဟု သိရလေသည်။ ရွှေဘိုသို့ ပြောင်းရမည့်အတွက် ဝမ်းသာသလိုလို လည်း ရှိ၏။ ဝမ်းနည်းသလိုလိုလည်း ရှိလေသည်။ ရွှေဘိုသို့ အရေးပိုင်အဖြစ်နှင့် ပထမအကြိမ်ရောက်ရသည်ကား ၁၉၃၈ခုနှစ် မတ်လတွင် ဖြစ်သောကြောင့် ၄နှစ်တိတိရှိပြီ။ ရွှေဘိုမှ ထွက်လာခဲ့သည်မှာ ၁၉၄၀ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဖြစ်သောကြောင့် တစ်နှစ်နှင့် သုံးလရှိပြီ။ ယခုတစ်ကြိမ် သွားရချေဦးတော့မည်။ တစ်လ နှစ်လအတွင်း အမြို့မြို့သို့ပြောင်းရွှေ့နေရလေတော့သည်။ ဤခေတ်ဆိုးကြီး အတွင်း မည်သူမျှ အတည်တကျ မနေရပါတကား။

ရွှေဘိုမှ ၁၆၊ ၃၊ ၄၂နေ့က ရေးလိုက်သော ဦးစောဟန် (အိုင်စီအက်စ်) ၏ စာကိုလည်း ကနေ့ကပင်ရ၏။ ဦးစောဟန်တို့မှာလည်း ရန်ကုန်မှ ပြန်တန်ဆာ၊ ပြန်တန်ဆာမှ ရွှေကျင်၊ ရွှေကျင်မှ ရွှေဘိုသို့ ထပ်တလဲလဲ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြရရှာ ပေသည်။ သူတို့မှာလည်း အတည်တကျ မရှိကြ။ မြင့်တို့ကို ကန့်ဘလူတွင် သွားထားရန် အိမ်ငှားသည်ဟု ကြားရကြောင်း၊ ဤသို့ ကြားရသည့်အတိုင်းမှန်လျှင် သူ၏ သား မယားများကိုလည်း ကန့်ဘလူတွင် သွား၍ ထားလိုကြောင်းကို စာတွင်ပါ၍ လာလေသည်။ ထိုသတင်းကို ဦးစောဟန်က မည်သူပေးလိုက်သည် မသိပေ။ မြင့်တို့အား ကန့်ဘလူတွင် သွားထားရန် မကြံစည်ဘူးပေ။ ကန့်ဘလူမှာ ဘေးကင်းသော ဌာနဖြစ်သည်ဟူ၍ကား ဝန်ထောက် ဦးဘိုလပ်အား ပြောဖူး၏။ ရွှေဘိုရောက်လျှင် ဦးစောဟန်တို့နှင့် ပြန်၍ တွေ့ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝမ်းသာမိ၏။

သူနှင့်တွေ့မှ ဂေါက်သီးရိုက်ရပေဦးတော့မည်။

ယနေ့ စစ်သတင်းကား များစွာ မထူးလှ။ သာယာဝတီဘက်တွင် ငြိမ်လျက် နေလေသည်။ တောင်ငူမြို့ တောင်ဘက် ၇မိုင်ခန့်တွင် တရုတ်နှင့် ဂျပန်စစ်သား များ အပြင်းအထန်တိုက်နေကြသည်ဟု သိရှိရလေသည်။ မန္တလေးတွင် လေဘေး ဥဩ မမှုတ်။ မန္တလေးသို့ ရောက်သည်မှာ တစ်လပြည့်ရန် ၂ရက်သာ လိုတော့သည်။ ဗုံးကျသည်နှင့်လည်း မကြုံ။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများလည်း မလာ။ ကုသိုလ်ကံ ကောင်းသည် ဟု ဆိုရပေမည်။

ရန်ကုန်တွင် ဗုံးသံ၊ လေယာဉ်ပျံသံ၊ အမြောက်သံတို့ကို အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ ကြားလာရသူဖြစ်သောကြောင့် ဤကဲ့သို့ အေးအေးချမ်းချမ်းနေရသည်မှာ လောကနိဗ္ဗာန်ဟု ထင်မှတ်ရတော့၏။

၂၅၊ ၃၊ ၄။
လဆန်း ၁၀ရက်။

ဤမှတ်တမ်းကို ရေးနေသော ဖောင်တိန်ကို ဝယ်သည်မှာ ၇နှစ်ရှိပြီဖြစ်သောကြောင့် ရေး၍ မကောင်းတော့ပြီ။ ယခင်က အသုံးပြုခဲ့သော ဖောင်တိန်ကိုကား အမှုထမ်း ဖြန့်စေလျှင် ပင်စင်ပေးလေ့ရှိသည်။ ဤဖောင်တိန်ကား အမှုထမ်း ၇နှစ်ရှိပြီဖြစ်သော်လည်း ပင်စင်မရသေး။ နောင်မည်မျှကြာအောင် အမှုထမ်းရဦးမည် မသိ။ စစ်ကြီးဖြစ်နေသောကြောင့် ဖောင်တိန်ဈေးမှာ ကြီးလှသည်သာမက ဝယ်၍ပင် မရတော့ပြီ။ ဤရဲဘော်နှင့်ပင် ဆက်လက် ရေးသားသွားရတော့မည်။

မနက် သတင်းစာများကို ဖတ်ပြီးနောက် ရေချိုးမည်ဟုလုပ်နေခိုက် လေဘေး ဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေဂူသို့ ဆင်းပြေးရလေသည်။ ဂူအနီးရပ်နေခိုက် လေယာဉ်ပျံသံကို ကြားရသောကြောင့် အားလုံးပင် ဂူထဲသို့ ဝင်နေကြကုန်၏။ ဂူဝမှနေ၍ ကောင်းကင်သို့ မော်ကြည့်သော်လည်း လေယာဉ်ပျံများကို မမြင်ရ။ လေယာဉ်ပျံ စက်သံကိုသာလျှင် ကြားနေရလေသည်။ ကြားရပြီးနောက် ပျောက်သွားပြန်၏။ အတန်ကလေးကြာလျှင် ကြားရပြန်လေသည်။ ထို့နောက် ပျောက်သွား ပြန်၏။ မကြာမီ ကြားရပြန်လေသည်။ ထို့နောက် ပျောက်သွားပြန်၏။ မကြာမီ ကြားရပြန်လေသည်။ မြို့ပေါ်တွင် ဝဲ၍ ပျံနေဟန်တူ၏။ အသံကိုသာ ကြားရ မြင်ကား မမြင်ရချေ။ ကင်းထောက်လေယာဉ်ပျံနှင့်တူ၏။ ဗုံးတစ်လုံးကိုမျှ ချ၍မသွား။ ကင်းထောက် လာပြီးနောက် ၂ရက် ၃ရက်အတွင်း ဗုံးလာ၍ ကြံလေ့ရှိသည်ဟု ပြောလေ့ရှိ၏။ ဟုတ်မဟုတ် စောင့်၍ကြည့်ရဦးတော့မည်။

လေဘေးဥဩမှုတ်နေခိုက်မှာပင် အတွင်းဝန် ဦးကျော် ရောက်၍လာလေ သည်။ သူလည်း ဂူအတွင်း ဆင်း၍နေရ၏။ ဘေးကင်း ဥဩမှုတ်သောအခါ အိမ်ပေါ်သို့ တက်ကြပြီးလျှင် ရုံးတွင် စီမံဆောင်ရွက်ရန် ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးကြ

လေသည်။ စစ်နှင့်ဆိုင်ရာ သတင်းဖြန့်ချိရေးဝန် မစွတာ အယ်လစ်ဇန်ဒါးအား အလုပ်လွှဲပြီး ရွှေဘိုသို့သွားရန် ပြော၏။ ဒုတိယအတွင်းဝန်နေရာတွင် လူသစ် ထပ်ခန့်တော့မည်မဟုတ်ဟု သိရ၏။ မစွတာ အယ်လစ်ဇန်ဒါးမှာလည်း မကြာမကြာ တောသွားနေရသူ ဖြစ်သောကြောင့် ဦးတင်ဆွေခများမှာ အလုပ် အထူးများ တော့မည်။ ကြီးလေးသောတာဝန်ကို မန္တလေးတွင် တစ်ယောက်တည်း ဆောင်ရွက်ရန် ရှိတော့မည်။ ဤသို့ တွေးမိသဖြင့် သနားမိသောဟူ၏။

ဤသို့ စကားပြော ဆွေးနွေးနေခိုက် မစွတာ အယ်လစ်ဇန်ဒါး ပေါက်လာ၏။ သူနှင့် အတော်ကြာအောင် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြပြီးနောက် နံနက်စာကို စားသောက်ကြလေသည်။ ဦးကျော်လည်း အတူတူပင် ဝင်စား၏။ နံနက်စာ စားသောက်ပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မစွတာ စောတိုက်လျှောက်၊ မစွတာ ကင်ဆိုင်းနှင့် တရုပ်အစိုးရပညာရေးဌာန ကိုယ်စားလှယ်တို့ရောက်လာကြလေသည်။ တရုပ် မြန်မာ ချစ်ကြည်ရေး အစည်းအဝေးကို လားရှိုးတွင် လုပ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဦးဘချိုနှင့် ဦးဘလွင်တို့အား ဖိတ်ကြားပေးရန် ပြောလာခြင်းဖြစ်၏။ သူတို့နှင့်အတူ အတော်ကြာအောင်ပင် စကားပြောနေကြရလေသည်။ ရုံးသို့ ၃နာရီထိုးခါနီးမှ ရောက်လေသည်။ ရုံးတွင်လည်း အတိုအထွာကိစ္စတွေနှင့်သာ အချိန်ကုန်သွားတော့၏။ ညနေ ၆နာရီထိုးမှ အိမ်ပြန်ရောက်လေသည်။

လက်ဖက်ရည်သောက်ပြီးနောက် ချွေးထွက်ရန် အိမ်ရှေ့ခြံအတွင်းရှိ မြက်ခင်းပေါ်တွင် သားသမီးတို့နှင့် ပြေးလွှားခုန်ပေါက်ကစားကြလေသည်။ ချွေးတစ်လုံးလုံးနှင့် နေ၏။ ခြံထဲတွင်ပေါက်နေသော ဆီးပင်မှဆီးသီးများကို ခဲများနှင့် အတန်ကြာအောင် ပစ်ချသည့်အတွက် လက်မောင်း အတော်ပင် အောင့်သွားလေသည်။

မှောင်ခါနီးသောအခါ မောင်လူမွှေးက မေဂျာမင်းစိန်၊ ဒေါ်ရင်မေတို့၏ သားကလေး သိုးကြီး ဝိုနှင့် သွားကစားချင်သည် ပြောသောကြောင့် သူတို့ခေတ္တတည်းနေရာ ကိုရုံးမို၏အိမ်သို့ ထွက်သွားလေသည်။ ကိုရုံးမိုအိမ်သို့ သစ်တောဝန်ထောက် ဦးမောင်မောင်ထွန်းတို့လင်မယားတို့ ရောက်နေကြကြောင်း သိရှိရလေသည်။

၁။ သိုးကြီးမှာ ယခု ဒေါက်တာ သိန်းထွဋ်။

သူတို့ ပုသိမ်မှထွက်လာခဲ့ကြသည်မှာ တစ်လနီးပါးရှိပြီဖြစ်သော်လည်း အသွားအလာ ခက်လှသောကြောင့် ယနေ့မှ မန္တလေးသို့ ရောက်တော့သည်။ လှည်းတစ်တန်း၊ လှေတစ်တန်း၊ သမ္ဗန်တစ်တန်း၊ မော်တော်ကားတစ်တန်း၊ မော်တော်ဘတ် တစ်တန်း၊ မီးရထားတစ်တန်းနှင့် လာခဲ့ကြရပေသည်။ ပျဉ်းမနားမှ မန္တလေးသို့ မီးရထားနှင့် လာသည်မှာ ၂၅နာရီကြာသည်ဟု သိရ၏။ ခါတိုင်းမူကား ဖိနာရီမျှသာ သွားရလေသည်။

အောက်မြန်မာပြည်မြို့များမှာ ဗုံးဘေး၊ မီးဘေးတို့နှင့် တွေ့ကြုံနေရကြောင်း လည်း သိရသည်။ မြန်အောင်တွင် မီးအကြီးအကျယ်လောင်ကြောင်းလည်း ကြားရ၏။ အထက်မြန်မာပြည်သို့ ပြေးလာရသောကြောင့် အနေအထိုင်အစားအသောက် များအတွက် ဒုက္ခရောက်ရသည်ဟူ၍ ဆိုရစေကာမူ အောက်မြန်မာပြည်တွင် အိုးအိမ်မကွာ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသော သူတို့နှင့်စာလျှင် သာပေလိမ့်မည်။

ကနေ့ အတော်ကလေး ပူစပြုလာလေပြီ။ တောင်ငူလေယာဉ်ပျံကွင်းကို ဂျပန်တို့ သိမ်းလိုက်ပြီဟူသောသတင်းကို ကြားရ၏။ ပြည်ဘက် စစ်ဌာနကမူကား ဘာသတင်းထူးကိုမျှမရ ငြိမ်နေသေး၏။

၂၆၊ ၃၊ ၄၂
လဆန်း ၁၁ရက်။

မန္တလေးသို့ရောက်သည်မှာ ယနေ့ တစ်လတိတိရှိပြီ။ ယနေ့ပင် မစ္စတာ အယ်လစ်ဇန္ဒားအား အလုပ်လွှဲပေးပြီးပြီ။ ရွှေဘိုသို့ သွားရန်ရက်ကို မကန့်သတ်ရ သေး။ မနက်ဖြန် စစ်ကိုင်းမင်းကြီးနှင့် တွေ့ဆုံပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ရတော့မည်။ အလုပ်သစ် ကို လုပ်ရချေသေး။

မနက်စောစော သတင်းစာများကို ဖတ်နေခိုက် ဦးစောဟန်၊ ကိုလှဖေ၊ ဦးကြည်ဝင်းတို့ မော်တော်ကားတစ်စီးနှင့် ပေါက်လာကြ၏။ ပြင်ဦးလွင်တက်ရန် ရွှေဘိုမှ ဆင်းလာကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ ရန်ကုန်မှ ကွဲသွားကြသည်မှာ ၂လကျော်ကျော်ရှိပြီ။ နောက်မှ တစ်ဖန်ပြန်၍ တွေ့ရသောကြောင့် အလွန်ဝမ်း မြောက်ကြလေသည်။ ရန်ကုန်မှ ပြောင်းစဉ်က ခဲယဉ်းစွာနှင့် ဆောင်ယူသွားသော နွားမကြီးကို ရွှေဘိုသို့ရောက်အောင် ဆောင်ယူနိုင်သေးသလောဟု ဦးစောဟန်အား မေးသောအခါ ထိုနွားမကြီးကို ပြန်တန်ဆာတွင် ထားခဲ့ရပြီဟု ရယ်မောစွာ ပြောရှာလေသည်။ ကိုစောဟန် ရယ်နိုင်ပြီးနိုင်သော်လည်း ခဲများနွားမကြီးမှာ အသက်မှ ရှင်နေပါဦးမည်လော။ ဗုံးစာ၊ စက်သေနတ်စာ၊ လူတို့၏ အစာများ ဖြစ်သွားရှာလေပြီလော။

ဦးစောဟန်တို့က ရွှေဘိုသို့ မြန်မြန်တက်လာရန် တိုက်တွန်းကြ၏။ ဆရာဝန် မစ္စတာဂရန်းဆင်းအိမ်တွင် လာတည်းခိုရန် ခေါ်လေသည်။ ထိုအိမ်တွင် အခန်းများ ပြင်ထားသည်ဟု ဆို၏။ ကျေးဇူးတင်စရာပေပင်။

“ပြင်ဦးလွင်တက်မည့်ဆဲဆဲဖြစ်သောကြောင့် စကားကြာကြာ မပြောလိုက်ရ။ ပြင်ဦးလွင်မှအပြန် လက်ဖက်ရည်ဝင်သောက်မည်ဟု ပြောပြောဆိုဆိုနှင့် ထွက်သွား ကြလေသည်။

အလုပ်ဝတ္တရားများကို လွဲရန် စောစောပင် ရုံးတက်၏။ အလုပ်ဝတ္တရားများကို လွှဲပြီးနောက် စောစောပင် အိမ်ပြန်လာခဲ့လေသည်။ ယနေ့ အတော်ပင် အိုက်စပ်စပ်နှင့် နေလေသည်။ ၃နာရီခန့်အချိန်မှ ဦးစောဟန်တို့ကို စောင့်ရာ ၅နာရီထိုးသည့်တိုင် အောင် ပေါ်မလာသောကြောင့် အိမ်သားချည်း လက်ဖက်ရည်သောက် ကြလေသည်။

ခြောက်နာရီထိုးသောအခါ မောင်မွှေးက သိုးကြီးနှင့် ကစားချင်သည် ပြောသောကြောင့် ကိုရုံးမိုတိုအိမ်သို့ ပို့ရလေသည်။ ရောက်သောအခါ မောင်မွှေးနှင့် သိုးကြီးတို့ ပျော်ရွှင်စွာ ကစားကြ၏။ လူကြီးများကား စစ်၏အခြေအနေအကြောင်းကိုသာ ဆွေးနွေးနေကြလေသည်။ ရေဒီယို စစ်သတင်းကို နားထောင်ကြ၏။ တောင်ငူမြို့ တရပ်စစ်သားတို့ကို ဂျပန်တို့က ဝိုင်းထားကြကြောင်း၊ တရပ်စစ်သားတို့ကလည်း ရွပ်ရွပ်ခွံခွံ ခုခံတိုက်ခိုက်နေကြောင်း ကြားသိရလေသည်။

၂၇၊ ၃၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၂ရက်။

မနက်က စစ်ကိုင်းသို့သွား၏။ ဦးမောင်ကြီးအိမ်တွင် ကလေးများကို ထားခဲ့ပြီးလျှင် ဦးမောင်မောင်ကြီး လင်မယား၊ မြင့်တို့နှင့်အတူ ဦးလှသွင်၊ ဦးကြည်ဝင်းတို့ ညီအစ်ကိုအိမ်သို့ သွားကြ၏။ အားလုံးနှင့်ဝိုင်း၍ စကားဆိုကြလေသည်။ မကြာသေးမီက ပုသိမ်မှ ပြေးလာရသော ရာဇဝတ်ဝန်ထောက် ဂျန်ဦးစိန် က မန္တလေးသို့ အစိုးရသင်္ဘောနှင့် တက်၍လာရာတွင် တွေ့ကြုံရသော အခက်အခဲ များအကြောင်းကို ပြောပြ၏။

ဦးလှသွင်တို့ကား အရေးရှိလျှင် စစ်ကိုင်း ရွာသစ်ကြီးတွင် သွားရောက် နေထိုင်ရန် တဲများကို ထိုးထားပြီးလေပြီ။ စားရေရိက္ခာများကို ပို့ထားပြီးလေပြီ။ သူတို့လူစု အတော်ကောင်း၏။

ဦးလှသွင်တို့အိမ်တွင် အတန်ကြာ စကားပြောနေကြပြီးနောက် အိမ်ရှေ့ အိမ်တွင်နေသော ဦးညွန့်တို့အိမ်သို့ ကူးသွား၏။ ဦးညွန့် ရုံးမှပြန်မရောက်သေး။ ဒေါ်ညွန့်နှင့်သာ တွေ့ရလေသည်။ ဦးညွန့်နှင့် မရှေးမနှောင်းမှာပင် ဦးစိုးတင့် (အိုင်စီအက်စ်) ရောက်လာပြန်လေသည်။ ဦးစိုးတင့်ကား သူ၏ဌာနေ အမြင့်ရွာမှ ကနေ့မနက်ပင် ပြန်ရောက်ကြောင်း၊ အကြောင်းရှိလျှင် သွားရောက်နေထိုင်ရန် နေရာထိုင်ခင်းများကို သွားရောက်ကြည့်ရှုကြောင်း ပြောပြလေသည်။

ဦးမောင်မောင်ကြီးတို့အိမ်သို့ ပြန်ရောက်ကြသောအခါ ၁၂နာရီထိုးတော့မည်။ နံနက်စာ စားပြီးသောအခါ နာရီပြန်တစ်ချက်ထိုးနေလေပြီ။ ခေတ္တမျှ နားနေပြီးနောက် စစ်ကိုင်းမင်းကြီး မစ္စတာရေးနိုးထံ သွား၏။ မစ္စတာရေးနိုးနှင့် ရှေးကပင် အသိ ဟောင်းဖြစ်လေသည်။ ခင်ခင်မင်မင်ပင် စကားပြောရှာလေသည်။ ရွှေဘိုသို့ ရောက် လျှင် လုပ်ကိုင်ရမည့်အကြောင်းများကို ထွေထွေထူးထူး မပြော။ ရွှေဘိုနယ်ရှိ

အရာရှိများအကြောင်း၊ ရွှေဘို၏ အခြေအနေအကြောင်းများကိုသာလျှင် ပြောလိုက်လေသည်။ ထို့ပြင် ရှေးက တွေ့ကြုံခဲ့ရပုံအကြောင်းတို့ကိုလည်း ပြောကြ၏။

မစ္စတာရေးနီး၏အခန်းတွင် နာရီဝက်ခန့်ကြာ၏။ ထို့နောက် စစ်ကိုင်း အရေးပိုင် ဦးစံဖေ၏ရုံးသို့ သွား၏။ ဦးစံဖေ၏အခန်းတွင် တောင်ငူမှ မကြာမီက ထွက်လာခဲ့ရသော အရေးပိုင် ဦးအောင်ကျော်၊ စစ်ကိုင်းအပိုအရေးပိုင် ဦးဘသွယ် (စစ်ကိုင်းချောင် အရေးပိုင်ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြ၏။) အရေးပိုင် ဦးညွန့် (အိုင်စီအက်စ်)၊ ဘဏ္ဍာရေးဌာန ဒုတိယအတွင်းဝန် ဦးစိုးညွန့် အိုင်စီအက်စ်၊ ကြေးတိုင်ဝန် ဦးဘဋ္ဌေး (အိုင်စီအက်စ်) တို့နှင့် တွေ့ရလေသည်။ ဤသို့ အရေးပိုင်ပေါင်းများစွာကို တစ်ခန်းတည်းတွင် လာ၍ တွေ့ရလေသည်။ ရှေးအခါက အရေးပိုင်များမှာ စီရင်စုတစ်စုလျှင် တစ်ယောက်ကျသာ ရှိသောကြောင့် အလွန်ရှားပါးလှပေသည်။ ယခုအခါတွင်ကား အောက်မြန်မာပြည်ကို ဂျပန်တို့ ရသွားပြီဖြစ်သောကြောင့် အရေးပိုင်အပေါင်းတို့မှာ အထက်မြန်မာပြည်နယ်များတွင် လာ၍ စုကြလေပြီ။ သို့ဖြစ်လေရကား အထက်မြန်မာပြည်တွင် အရေးပိုင်များစွာ ပေါ်ချင်သလို ပေါ်နေတော့၏။ အရေးပိုင်ပေါသော ခေတ်၊ အရေးပိုင်ပေါသော ဒေသတို့တွင် အရေးပိုင်ဈေး မှာ အလွန်ကျလျက်ရှိလေသည်။ ယခုအခါမှာ အရေးပိုင် ၃ယောက်ကို ဖြားလောက်နှင့် ရနိုင်ပေသည်။

ဦးစံဖေ၏အခန်းထဲတွင် စကားကောင်းနေကြသည်နှင့်ပင် ၄နာရီ ထိုးသွားတော့၏။ ဦးစိုးညွန့်နှင့်အတူ ဦးမောင်မောင်ကြီး၏အိမ်သို့ ပြန်လာလေသည်။ ရောက်သောအခါ ပိုကာဝိုင်းတွင် ဝင်၍ထိုင်၏။ ညနေ ပိုကာဝိုင်းမှ ထပြန်သောအခါ ၁၇ကျပ်တိတိ ရှုံးကြောင်း သိရ၏။

အိမ်ပြန်လာသောအခါ မှောင်ပြီ။ သို့သော် လသာနေသောကြောင့် ပျော်စရာပင်။ ၈နာရီထိုးမှ အိမ်ပြန်ရောက်လေသည်။

ထမင်းမြိန်လိုက်သည်မှာ ဆိုစရာမရှိ။

၂၀၊ ၃၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၃ရက်။

ပူပြင်း၍လာသည်မှာ ၃-၄ ရက်ရှိပြီ။ ချွေးတစ်လုံးလုံးနှင့် နေတော့၏။ မိုးမရွာမချင်း အပူမှာ လျော့သည်မရှိ။ တိုး၍သာ လာတော့သည်။ မိုးမြန်မြန် ရွာပါစေဟူ၍သာ ဆုတောင်းရတော့မည်။ မိုးရွာလိုက်လျှင် အေးလည်းအေးမည်။ ဂျပန်တို့၏ စစ်ဦးလည်း တန့်ဖွယ်ရာရှိသည်။ ထို့ ကြောင့် မိုးမြန်မြန်ရွာပါစေ။

မနက်က ဆေးဆရာကြီး ဦးလှဘော်ထံတွင် ကလေးဆေးအမျိုးမျိုးတို့ကို သွား၍ဝယ်ကြသည်။ ဆရာကြီးထံတွင် ဆေးအနည်းငယ်သာ ရှိတော့သည်။ ရသမျှ ဆေးကိုသာလျှင် ဝယ်ယူခဲ့ကြ၏။ ကလေးများရှိသောကြောင့် ဆေးအမျိုးမျိုး တို့ကို စုရသည်မှာ တစ်မောပင်။ ရန်ကုန်မှဝယ်လာသော ဆေးများလည်းရှိ။ မန္တလေးရောက်မှ ဝယ်သော ဆေးများလည်း မနည်း။ ပြင်ဦးလွင်သို့ လူကြိုပါး၍ ဝယ်ထားသော ဆေးများလည်း အတော်များ၊ ကုလားဆေး၊ အင်္ဂလိပ်ဆေး၊ မြန်မာဆေး၊ တရုပ်ဆေးမှစ၍ ဆေးပေါင်းစုံတော့၏။ ဆေးဘိုးပင် မနည်းကုန်ပြီ။ စားဖွယ်သောက်ဖွယ် ဝယ်သည်ထက် ဆေးဝယ်သည်က ပို၍ပိုက်ဆံကုန်၏။ ဆေးပုလင်း၊ ဆေးဘူး၊ ဆေးထုပ်တွေမှာ ထင်းရှူးသေတ္တာကြီးနှင့် ပြည့်နေလေပြီ။ ဆေးသေတ္တာကို သယ်ရသည်ကပင် တာဝန်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်နေ၏။ ရွှေဘိုရောက် လျှင်လည်း ဝယ်ရဦးမည်ထင်လေသည်။ အခြား အခြားသော ကလေးငယ်ငယ် ရွယ်ရွယ်ရှိကြသော မိဘများလည်း ဤသို့ပင် ဆေးအမျိုးမျိုးတို့ စုဆောင်း၍ နေကြမည်ထင်၏။

ဆေးဝယ်ရာမှအပြန် ဈေးချိုတော်ဝင်၍ ဝယ်စရာခြမ်းစရာတို့ကို ဝယ်လေသည်။ ဈေးအတွင်းကား ဆိုင်များကို ပိတ်၍ထားသည်သာများ၏။ ဈေးအပြင်ဘက် လူသွားလူလာ လမ်းဘေးတွင်ကား ဈေးဆိုင်အမျိုးမျိုးတို့မှာ ပြည့်နှက်လျက်သာ

နေလေတော့သည်။ ဈေးရောင်းသူ ဈေးဝယ်သူတို့နှင့် စည်ကား၍နေသည်မှာ မည်သည့် ဘုရားပွဲမှ သာမည်မထင်။ ဤနေရာ၊ ဤအချိန်တွင် ရန်သူလေယာဉ်ပျံ များ အမှတ်မဲ့ ဗုံးများလာကြမည်ဆိုလျှင် လူပေါင်းမြောက်မြားစွာ သေကြေ ပျက်စီးဖွယ်ရာ ရှိလေသည်။ ဤသို့ လူအမြောက်အမြား စုဝေး၍နေခြင်းသည် ဤအခါမျိုး၌ မကောင်း။

ဈေးချိုတော်မှ ထွက်လာခဲ့ပြီးလျှင် စီလမ်းယခု(၂၂လမ်း)တွင်နေထိုင်သော မြင့်တို့ ဘွားလေးတော်သူ၏အိမ်တွင် မှာထားသော ဆေးပေါ့လိပ် ၃၀၀ကို ဝင်၍ ယူကြလေသည်။ ရွှေဘိုသို့ ယူသွားရန်ဖြစ်၏။ စီးကရက်တွေ ရှားလှသောကြောင့် ဆေးပေါ့လိပ်ကိုစ၍ သောက်လာသည်မှာ ၁၀ရက်ခန့်ရှိသွားပြီ။ ယခုအခါ အတော်ကလေး ကျင့်သားရသွားပြီဖြစ်သောကြောင့် ဆေးပေါ့လိပ်ပင် အရသာ အလွန်ရှိ၍ လာလေပြီ။ စီးကရက်တစ်လိပ်တလေကို မိတ်ဆွေများကပေး၍ သောက်ရလျှင် လောက နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ပင် ထင်မိတော့၏။ စီးကရက် အလိပ်၅၀၀ကို ၃၃ကျပ် စပဲပေးလျှင် ရနိုင်သေးသည်ဟု ပြောကြ၏။ ဤမျှဈေးကြီးသော စီးကရက်ကို မသောက်တော့ပါဘူးဟု ဆုံးဖြတ်ထားလေသည်။ နောက်ကို ဤထက်ပင် ဈေးကြီးဦးမည်မှာ မလွဲတည်း။ ဤမျှ အဘိုးကြီးရှားပါးသော နိုင်ငံခြားပစ္စည်းတို့ကို မက်နေရန်အချိန်မဟုတ်။

မနက်စာ စားပြီးလျှင် ရုံးသို့သွား၍ ၃၀၊ ၄၊ ၄၂တွင် ရွှေဘိုသို့ ပစ္စည်းများ ကိုပို့ရန် စီမံ၏။ မိတ်ဆွေ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တို့ကို နှုတ်ခွန်းဆက်၏။ ထို့နောက် အိမ်သို့ပြန်ခဲ့လေသည်။

အိမ်သို့ပြန်ရောက်၍မျှ မကြာမီမှာပင် ကိုသက်စုတို့ဇနီးမောင်နဲ့ ပေါက်၍ လာကြလေသည်။ ကြံခင်းချောင်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိကြသည်ဟု ပြောကြ၏။ မခင်သန်း ကြံခင်းချောင်သို့ ရောက်နေသည်မှာ ကြာပြီ။ ကိုသက်စုကား မနေ့ တစ်နေ့ကမှ ထွက်လာခဲ့လေသည်။ ပျဉ်းမနားမှ အရာရှိများအားလုံး ထွက်လာခဲ့ပြီ ဟု ဆို၏။ ကိုသက်စု မည်သို့သွားရဦးမည်ဟု အမိန့်မရသေး။

သူတို့ ကြာကြာမနေနိုင်ကြ။ နာရီဝက်ခန့် စကားပြောကြပြီးနောက် ပြန်သွားကြလေသည်။ သူတို့ပြန်သွားကြပြီးနောက် ရုံးမှ စာရင်းစစ် ကုလားကြီး ရောက်လာလေသည်။ သူကား ရန်ကုန်တွင် ဗုံးကြဲသောအခါတွင်လည်းကောင်း၊ မန္တလေးသို့ရောက်သောအခါတွင်လည်းကောင်း၊ အလုပ်ကို ကျေပွန်စွာ လုပ်ကိုင်သူ ဖြစ်၏။ အသက်ကလည်းကြီး၊ ပြေးရလွှားရနှင့်လည်း ဖြစ်ပြန်သောကြောင့် ခများမှာ

ကောင်းကောင်း မမာရှာပေ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ခွင့် ဖလရသွားလေသည်။
မကြာမီ လေယာဉ်ပျံနှင့် သူ၏နေရပ် ဘင်္ဂလားသို့ ပြန်မည်ဖြစ်၏ သူနှင့် စကား
ပြောနေသည်နှင့်ပင် မှောင်၍လာလေသည်။

ညစာစားပြီးလျှင် ကိုရုံးမိုတိုအိမ်သို့ သွားလေသည်။ ဒေါက်တာမင်းစိန်နှင့်
သူ၏ဇနီး ဒေါ်ရင်မေတို့ မရှိကြတော့ပြီ။ အင်းတော်သို့ သွားပြီဟုသိရ၏။
ကိုရုံးမိုနှင့်လည်း မတွေ့ရ။ ဦးမောင်မောင်ထွန်းတို့ ဇနီးမောင်နှံ ဦးချစ်သောင်းတို့နှင့်
သာ တွေ့ရလေသည်။

ရန်သူ ဂျပန်တို့ကို တရုတ်စစ်သားတို့က တောင်ငူတွင် တွန်းလှန်လိုက်ပြီဟူ၍
ကြားသိရ၏။ တောင်ငူမြောက်ဘက်တွင်သာ ဂျပန်စစ်သားများ အနည်းငယ်
ကျန်သေးသည်ဟူ၍လည်း ကြားရလေသည်။ ဤသတင်းမှန်ခဲ့လျှင် အလွန်
ဝမ်းသာစရာကောင်း၏။ တရုတ်စစ်သားတို့အားလည်း များစွာ ချီးမွမ်းရပေမည်။

၂၉၊ ၃၊ ၄၂။

လဆန်း ၁၄ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ယခု သန်းခေါင်ကျော်ပြီ။ မနက်ဖြန်မနက်စောစော ရွှေဘိုသို့သွားရန်အတွက် ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းပြင်ဆင်နေရလေသည်။ မြင့်လည်း မအိပ်ရသေး။ ကလေးများနှင့် ကြည်ကြည်သာ အိပ်ကုန်ကြပြီ။ အပြင်ဘက်တွင် လသာလိုက်သည်မှာ ထိန်လျက်နေ၏။ ခွေးဟောင်သံ၊ ဇီးကွက်အော်သံတို့အပြင်၊ မည်သည့်အသံကိုမျှ မကြားရ။ တစ်မြို့လုံး အိပ်ရာဝင်ကုန်ကြလေပြီ။

မန္တလေးသို့ရောက်သည်မှာ တစ်လရှိသေး၊ ရွှေဘိုသို့သွားရပြန်ပြီ။ ရွှေဘိုမှာ ခပ်ကြာကြာနေရပါစေဟူ၍ ဆုတောင်းရတော့သည်။

စစ်ဖြစ်သည်မှာ ၄လမကြာသေး။ မြင့်နှင့် ကလေးတွေမှာ ရွှေ့ပြောင်းလိုက်ကြရသည်မှာ ၄-၅ ကြိမ်ကျပြီ။ သူတို့တစ်တွေ ကျန်းကျန်းမာမာနှင့် ရှိကြသောကြောင့် တော်ပေသေး၏။ ပြေးရင်းလွှားရင်း မကျန်းမမာဖြစ်ကြသူတို့ကား မည်မျှစိတ်ဆင်းရဲကြမည်နည်း။

ရန်ကုန်တွင် စ၍ဗုံးကြဲစဉ်က မြင့်နှင့်ကလေးများ ရန်ကုန်တွင်မရှိကြ။ ရန်ကုန်သို့ သူတို့ရောက်လာသောအချိန်တွင် ရန်ကုန်ကိုဗုံးမကြဲ။ မန္တလေးသို့ရောက်လာကြသည်မှာလည်း တစ်လကြာပြီ။ ဗုံးသံကို တစ်ခါမျှမကြားရ။ ဤသို့ မကြားရခင်ပင် ရွှေဘိုသို့ ပြောင်းရပြန်ပြီ။ သို့ဖြစ်လေရကား ကလေးများမှာ တစ်ခါမျှ ဗုံးသံကို မကြားရဖူးပေ။ သူတို့၏ကံကောင်းခြင်းပင်။ နောင်ကိုလည်း ဤသို့ပင် ဆက်လက်ကာ ကံကောင်းကြပါစေဟု ဆုတောင်းရတော့သတည်း။

မနက်က မြို့မကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးဘလွင် ပေါက်၍လာလေသည်။ လားရှိုးတွင်ကျင်းပမည့် အစည်းအဝေးသို့သွားရန် မြင်းခြံမှ ရောက်လာခြင်းဖြစ်၏။ လူအများမှာ ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်းမရှိ။ အရမ်းမဲ့ ကြောက်ရွံ့နေကြကြောင်း ပြောပြ

လေသည်။

ဦးဘလွင်ကြီးပြန်သွားသောအခါ ဦးတင့်ဆွေနှင့် ဦးဘိုးလှဝင်းတို့ ပေါက်လာကြ၏။ အလုပ်အကြောင်း ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြလေသည်။ ‘ဒို့ဒေါင်းလံ’ သတင်းစာတွင် ဦးတင့်ဆွေ မှန်မှန်ရေးနေသော ဝတ္ထုယောင်ယောင်၊ ပုံပြင်ယောင်ယောင် ဆောင်းပါးများကို ဆက်လက်ရေးသားရန် တိုက်တွန်း၏။ ဤဆောင်းပါးများမှာ နောင်အခါတွင် အတော်ပင်အရာရောက်မည့် ဆောင်းပါးများဖြစ်လေသည်။ ဦးတင့်ဆွေနှင့် တစ်နှစ်ကျော်ကျော် အတူတကွလုပ်ကိုင်လာခဲ့ပြီးနောက် ယခုအခါ ခွဲခွာသွားရမည်မှာ ဝမ်းနည်းစရာပင်။ သို့သော် အစိုးရကခိုင်းစေရာကို ဆောင်ရွက်ရမည့် ကျေးတော်မျိုး ကျွန်တော်မျိုးဖြစ်သောကြောင့် မတိမ်းသာ မရှောင်သာပြီ။

မနက်စာစားပြီးလျှင် အလုပ်အကိုင်မရှိ။ စာဖတ်ရင်း အိပ်ပျော်သွား၏။ အိပ်ရာမှနိုးသောအခါ ချွေးတလုံးလုံးနှင့် နေတော့၏။

ညနေတွင် မိတ်ဆွေဟောင်း တရိစ္ဆာန်ကုသရေးဝန် မစ္စတာ ဘတ္တာချာဂျီတို့ အိမ်သို့ အလည်သွား၏။ လွန်ခဲ့သော ၁၁ နှစ်အခါက မိတ္ထီလာအလုပ်သင်ကျောင်းတွင် မစ္စတာဘတ္တာချာဂျီနှင့်တွေ့စဉ်က မမွှေးအရွယ် ၂ နှစ်ခန့်သာရှိသေးသော သူတို့၏ သားကလေး ရောဘတ်မှာ လူပျိုပေါက်ကလေးအရွယ် ဖြစ်နေလေပြီ။ ရောဘတ်ကို မြင်တော့မှာ မိမိတို့ အသက်အရွယ်ကြီးလာပြီဖြစ်ကြောင်းကို သတိရတော့သည်။

မစ္စတာဘတ္တာချာဂျီတို့လင်မယားသားအမိကား ပျဉ်းမနားမှ ရွှေ့ပြောင်းလာကြရသော သူတို့တည်း။ ခပ်စောစောက ပြောင်းလာကြသောကြောင့် ပစ္စည်းအားလုံးကို ယူလာနိုင်ကြပေသည်။

ကိုရုံးမိတို့အိမ်သို့သွားပြီးလျှင် စစ်သတင်းကို နားထောင်၏။ ဂျပန်နှင့် တရုတ်တို့ တောင်ငူမှာပင် တိုက်တုန်းရှိသေး၏။ ဂျပန်တို့ တောင်ငူကို မကျော်နိုင်သေးပေ။

၃၀၊ ၃၊ ၄၂။

လဆန်း ၁၅ရက်၊ လပြည့်နေ့

ရွှေဘိုသို့ ပြောင်းရမည့်နေ့ဖြစ်သောကြောင့် စောစောပင် အိပ်ရာမှထကြပြီး လျှင်ပြင်ကြဆင်ကြ စီမံကြလေသည်။ ပစ္စည်းများကို တင်ဆောင်ယူသွားမည့် မော်တော်ဘတ်ကားကို စောစောကပင် လွှတ်လိုက်၏။ လူစီးသော မော်တော်ကားမှာ ၈နာရီထိုးလျှင်ထိုးချင်း မန္တလေးမှထွက်လာ၏။

စစ်ကိုင်းသို့ ၉ နာရီအချိန်တွင် ရောက်လေသည်။ ကလေးများနှင့် ကြည်ကြည်တို့ကို ကြေးတိုင်ဝန် ဦးမောင်မောင်ကြီးတို့၏အိမ်တွင် ထားခဲ့ပြီးနောက် ကြံခင်းချောင်သို့ မြင့်၊ မောင်မွှေးတို့နှင့် အတူသွားကြလေသည်။ ကြံခင်းချောင်တွင် ကိုသက်စု၊ မခင်သန်း၊ မစ္စတာရုတ်ကွင်း၊ သူ၏ဇနီးတို့နှင့် တွေ့ရလေသည်။ ပြေးဖို့ လွှားဖို့ အကြောင်းများကိုသာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြလေသည်။ ကိုသက်စုကား မိုးကောင်းသို့သွားရမည်၊ သို့မဟုတ် မန္တလေး စစ်ကိုင်းတို့မှာပင် စားဖွယ်သောက်ဖွယ် အုပ်ချုပ်ရေးအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ရမည်မသိသေးသဖြင့် ကြံခင်းချောင်တွင်ပင် ချောင်ခိုနေရင်း အမိန့်စာကို စောင့်စားနေ၏။ မစ္စတာယုတ်ကွင်းကား တရုတ်စစ်သားများ နှင့်အတူ ပျဉ်းမနားတစ်ဝိုက်တွင် လိုက်၍ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရမည်ဟုသိရ၏။ ယခုခွင့်နှင့် ခေတ္တ ကြံခင်းချောင်တွင် နေခြင်းဖြစ်၏။ ကိုသက်စုတို့နှင့် စကားပြောနေခိုက် တရားသူကြီး ဦးစံဒွန်း ပေါက်၍လာလေသည်။ သူလည်း ခွင့်နှင့် ချောင်တွင် ခိုနေခြင်းဖြစ်၏။ စစ်အကြောင်း ဆွေးနွေးကြ၏။ ဤအခါတွင် စစ်အကြောင်းသာ ဆွေးနွေးပြောဆိုကြ သည်သာတည်း။

စစ်ကိုင်းချောင်မှ ဦးမောင်မောင်ကြီးတို့အိမ်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ၁၁ နာရီထိုးပြီ။ ထိုမှနေ၍ ဦးကြည်ဝင်းတို့အိမ်သို့ လျှောက်သွားပြန်၏။ ဦးကြည်ဝင်းနှင့် ဦးလှသွင်တို့မရှိ။ သူတို့၏ ဇနီးများသာရှိလေသည်။ သူတို့အား နှုတ်ဆက်ပြီး

ပြန်လာကြလေသည်။ အိမ်ပြန်ရောက်လျှင် မနက်စာကို စားကြ၏။

ထမင်းစားပြီးနောက် ပိုကာဝိုင်းတွင် ထိုင်ကြလေသည်။ ဟယ်ရီခင်၊ ဦးကျော်ရှင်း၏ နီးတို့လည်းပါ၏။ ငှာရီထိုး၍ ဝိုင်းပြီးသောအခါ ငွေ ၁-၈ ရှုံးလေသည်။ ငှာရီခွဲခန့်အချိန်တွင် စစ်ကိုင်းမှ ထွက်လာခဲ့ကြ၏။

ကောင်းမှုတော်ဘုရားသို့ ရောက်သောအခါ မောင်မွှေးက “သည်ဘုရား ဗိုက်ပူကြီးဟာ ဘာဘုရားလဲ” ဟု မေးသောကြောင့် သူ့အမေးကို ဖြေရလေသည်။

ကောင်းမှုတော်အလွန်တွင် မီးရထားတစ်စင်းမှ စစ်အသုံးအဆောင်များကို ချနေသည်ကို မြင်ရ၏။ ဤနေရာတွင် စစ်စခန်းချလိမ့်ဦးမည်ဟု ထင်မှတ်ရလေသည်။

ဤစစ်ကိုင်းနှင့် ရွှေဘိုလမ်းကို ယခင်ရွှေဘိုတွင် လုပ်ကိုင်နေစဉ်က အကြိမ်ပေါင်း မြောက်များစွာ အသုံးပြုခဲ့ဖူးပေသည်။ ရှေးကထက် ထူးခြားခြင်းမရှိ။ ယခင်က အတိုင်းပင်တည်း။ လမ်းတွင်သွားနေသော မော်တော်ကား၊ မော်တော်ဘတ်များကိုကား မမြင်ရ။ စစ်မော်တော်လော်ရီ တစ်စင်းနှစ်စင်းတို့ကိုသာ မြင်ရလေသည်။ ဓါတ်ဆီ ရှားပါးခြင်း၏ အကျိုးကို ခံစားနေရလေပြီ။

လမ်းတစ်လျှောက်လုံး ဖုံတထောင်းထောင်းနှင့် နေလေသည်။ စပါးလှည်းများကြောင့် ဖြစ်ပေ၏။ ရှေးကလည်း ဤလမ်းမှာ ဤသို့ပင် ဖုံထူ၏။ သို့သော် ရန်ကုန်တွင် တစ်နှစ်ကျော်ကျော် နေလာသူများဖြစ်သောကြောင့် ထိုဖုံထူခြင်းကို သည်းမခံနိုင်သကဲ့သို့ဖြစ်၍ ညည်းညူကြလေသည်။ ယခင်သုံးနှစ်တိုင်တိုင် ဤဖုံထူထပ်သော လမ်းပေါ်တွင် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ သွားလာခဲ့သည်များကို အမှတ်မရသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။

ည မှောင်ခါနီးအချိန်တွင် ရွှေဘိုမြို့တွင်းသို့ဝင်၏။ ရွှေဘိုအဝင် မုဆိုးချုံတူးမြောင်းမှ ရေသယ်ယူနေကြသော လှည်းများမှာလည်း ရှေးကအတိုင်းပင် နှေးနှေးကွေးကွေးနှင့် သွားလာနေကြကုန်၏။ ရှေးကအတိုင်းပင် မော်တော်ကိုမြင်လျှင် မဖယ်ချင်ဖယ်ချင်နှင့် မထေလေးစား လုပ်ကြကုန်၏။ ထိုရေစည်သမားတို့အား မည်သူမျှနိုင်မည်မဟုတ်။

ဦးစောဟန်တို့ရောက်နေကြသော ဆရာဝန်ကြီး မစ္စတာဂီရန်းဆင်း၏အိမ်သို့ တိုက်ရိုက်သွားလေသည်။ ဆရာဝန်ကြီး၏အိမ်တွင် လူပေါင်းပြည့်နှက်လျက် နေတော့၏။ ဦးစောဟန်တို့ အိမ်ထောင်က လူပေါင်းခြောက်ယောက်၊ မစ္စတာဂီရန်းဆင်း မိတ်ဆွေ၏အိမ်ထောင်က လူပေါင်းကိုးယောက်၊ လက်ထောက်ဆရာဝန်မ သားသမီးက ၂ ယောက်၊ ယခုရောက်လာသည့် လူပေါင်း ၇ ယောက်၊

အားလုံးပေါင်းလိုက်လျှင် လူပေါင်း ၅၀ ကျော်ပေလိမ့်မည်။ ပူအိုက်သောအခါ ဖြစ်သောကြောင့် အလွန်ပင် နေရထိုင်ရ ကြပ်တည်းလေသည်။ တစ်လမ်းလုံး ဖုံးတထောင်းထောင်းနှင့် လာရရုံမျှမက ပူအိုက်လှသောအချိန်၊ ပူအိုက်လှသော ဒေသဖြစ်သောကြောင့် ရေချိုးအံ့ဟု ရေချိုးခန်းထဲဝင်သွားရာ ရေချိုးခန်းထဲတွင် ရေတစက်မျှမရှိ။ အခြားအခန်းများတွင် ရှာသော်လည်းမရသောကြောင့် အိုက်စပ်စပ် နှင့်ပင် နေလိုက်ရလေသည်။

ညစာစားသောက်ပြီးသောအခါ အိမ်ရှေ့မြက်ခင်းပေါ်တွင် ထွက်၍ ထိုင်ကြ၏။ မြက်ခင်းကလေးကအေး ၊ လေကလေးကတိုက်၊ လရောင်ကလေးက သာလာသော ကြောင့် အတော်ကလေး စိတ်သက်သာသွားလေသည်။ အတော်ကလေး စိတ်သက် သာရာ ရလေသည်။ အတော်ညဉ့်နက်မှ အိမ်အပေါ်ထပ် ဧည့်ခန်းတွင် ပြင်ထားသော အိပ်ရာသို့ ဝင်ရလေတော့သတည်း။

၃၁၊ ၃၊ ၄၂။
လဆုတ် ၁ ရက်။

ရွှေဘိုတွင် အခြားဒေသများမှလာသူတို့ သိပ် မများသေးပေ။ ရွှေဘိုမှာ နာမည်ကြီးသောနယ်၊ နာမည်ကြီးသောမြို့ဖြစ်သောကြောင့် အခြားနယ်၊ အခြားမြို့များမှ လူအပေါင်းတို့ မလာဝံ့ကြ။ ရွှေဘိုတွင် သူပုန်ထမှာကို လွန်စွာ ကြောက်ကြလေသည်။

မနက်စောစော အိပ်ရာမှထကတည်းက ဆူညံဆူညံနှင့် ကာဖီသောက်ကြ၊ ထမင်းစားကြ၊ ကလေးတွေကလည်း ပြေးလွှားကြ၊ နေကလည်း ပူပြင်းလှသောကြောင့် အတော်ပင် စိတ်နောက်စရာကောင်းလေသည်။ သို့သော် စိတ်မနောက်နိုင်။ ဤသို့သောခေတ်ဆိုးကြီးတွင် ဤမျှ နေထိုင်ရသည်ကိုပင် ကျေးဇူးတင်ရပေတော့မည်။

မနက်စာ စားပြီးလျှင် ဦးစောဟန်နှင့်အတူ သူ၏ရုံးသို့လိုက်၍သွား၏။ ထိုရုံးကမှတဖန် အရေးပိုင်ရုံးသို့သွားလေသည်။ အရေးပိုင်ဦးထွန်းမောင် ငွေတိုက်တွင် တံဆိပ်တော်ခေါင်းများကို စစ်ဆေးနေသောကြောင့် သူ့အခန်းတွင်မရှိ။ သူ့ကို စောင့်ရင်း ရုံးအုပ် မစ္စတာမက်နန်၊ လက်ရေးတိုစာရေး မောင်ဘမောင်တို့နှင့် မေးမြန်း ပြောဆိုကြလေသည်။ ညနေ ၃ နာရီထိုးခါနီးမှ ဦးထွန်းမောင် ပြန်ရောက်၏။ သူနှင့် ထွေရာလေးပါးတို့ကို ပြောကြားနေသည်နှင့်ပင် ညနေ ၅နာရီထိုးသည်နှင့် အိမ်ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။ အပိုအရေးပိုင်အလုပ်ကိုလည်း လက်ခံခဲ့လေသည်။ အပိုအရေးပိုင်ဆိုသည့်အတိုင်း ပို၍သာ နေလေတော့သည်။ အတည်တကျဟူ၍ လုပ်စရာဘာတစ်ခုမှမရှိ။ ဟိုဝိုင်းလုပ်၊ သည်ဝိုင်းလုပ်နှင့်ပင် အချိန်ကုန်ရတော့မည်။ တာဝန်အားလုံးကို ယူရတော့မည်။ ဤသို့သောအခါမျိုးတွင် ဤသို့ခပ်အေးအေးကလေး လုပ်ကိုင်နေရသည့်အတွက် ဝမ်းမြောက်မိတော့သည်။

အရေးပိုင်ရုံးခန်းမှနေ၍ လှမ်းကြည့်လိုက်လျှင် အလောင်းဘုရားအထိမ်းအမှတ် ပြာဿဒ်ကြီးကို မြင်ရလေသည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ရန်ကုန်သို့ မပြောင်းမီကလေးတွင် ဤ ပြာဿဒ်အုတ်မြစ်ကိုချသော အခမ်းအနားကို မြင်သွား၏။ ထိုစဉ်အခါက ဤပြာဿဒ်ကြီးပြီးလျှင် ရွှေဘိုသို့ တစ်ခါတစ်ခေါက် အလည်လာ၍ ကြည့်မည်ဟု စိတ်ကူးသွား၏။ ယခုကား အလည်ပင်မဟုတ်။ အလုပ်နှင့်ပြန်၍ လာရ ချေပြီ။ ဆုတောင်းပြည့်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ဤပြာဿဒ်ဖွင့်ပွဲကို မကျင်းပရသေးပေ။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် နန်းရင်းဝန်ဦးစော၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးချုပ်ဦးအေး၊ သဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးချုပ် ဦးဘသီ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးချုပ် ဦးသာယာဝတီမောင်မောင်တို့လာ၍ ပန္နက်ရိုက်ပွဲ ကျင်းပ စဉ်က ပြာဿဒ်ပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင် ကြီးကျယ်သောအခမ်းအနားနှင့် ပြာဿဒ် ဖွင့်ပွဲကြီးကို ကျင်းပမည်ဟု နန်းရင်းဝန်ဦးစောက ပြောဆိုသွားလေသည်။ ဤပန္နက်ရိုက်ပွဲ ကျင်းပသည်နှင့် ပြာဿဒ်ပြီးသည့်အကြား အချိန်ကာလအတွင်း တွင် မြန်မာပြည်တွင် မကြုံစဖူး ထူးကဲသောအဖြစ်များ ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဘသီမှာ ကာကွယ်ရေးဥပဒေနှင့် အဖမ်းခံရပြီး ကျောက်ဖြူထောင်တွင် နေထိုင်ခဲ့ရ၏။ မကြာသေးမီကမှ လွတ်၍လာလေသည်။ နန်းရင်းဝန်ဦးစောကား အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်တို့မှအပြန်တွင် ရန်သူတို့နှင့် ဆက်သွယ်သည်ဟူ၍ အဖမ်းခံရ လေသည်။ မြန်မာပြည်သို့ ယခုထက်တိုင် ပြန်မရောက်သေး။ မည်သည့်မြို့၊ မည်သည့်ဒေသတွင် ရောက်နေရှာသည်မသိ။ ပန္နက်ရိုက်ပွဲသို့ ကြွရောက်ကြသော ဝန်ကြီးချုပ်တို့အနက် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးချုပ် ဦးအေးနှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးချုပ် ဦးသာယာဝတီမောင်မောင်တို့သာ အစိုးရအဖွဲ့တွင် ကျန်တော့၏။ ဂျပန်စစ်သားများ ချင်းနင်းဝင်ရောက်ရုံမျှမက အောက်မြန်မာပြည်ကိုလည်း သိမ်းပိုက်လိုက်ကြလေပြီ။ ယခုလည်း ချီတက်တုန်းပင်။ မည်သည့်အခါကျမှ ရပ်တန့်သွားမည်မသိ။ နောင် မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်ဟူ၍လည်း မည်သူမျှမပြောနိုင်။ မည်သည့်အခါတွင် မည်သူသည် ဤအလောင်းဘုရား ပြာဿဒ်ဖွင့်ပွဲကို လာ၍ကျင်းပပါအံ့နည်း။

ဤဆောက်လုပ်၍ ပြီးစီးသွားသော ပြာဿဒ်မှာ အလွန်ပင် ခမ်းနားလှပေ၏။ ယခင်က ပျက်စီးယိုယွင်းနေသော ပြာဿဒ်နှင့်စာလျှင် ရွှေနှင့်ခပ်ပြာလောက် ကွာခြားလှပေသည်။ သို့သော် ပြာဿဒ်တည်ရာကား ကောင်းသင့်သလောက် မကောင်းပေ။ အကယ်၍ ဤပြာဿဒ်ကို မြို့နီစပါယ်ပန်းခြံအတွင်း ကျုံးကို မျက်နှာပြု၍ ဆောက်ထားမည်ဆိုလျှင် မည်မျှခမ်းနားမည်နည်း။ မြင်ရသူတို့၏

စိတ်ကို မည်မျှ ယိုဖိတ်စေမည်နည်း။

မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်းကို မွန်များ တိုက်ခိုက်သိမ်းယူကာ ဘုရင်မင်းမြတ်ကိုပါ သိမ်းယူသွားစဉ်က အလောင်းဘုရားသည် မွန်များကို မြန်မာပြည် အထက်ပိုင်းမှ နှင်ထုတ်လိုက်ရုံမျှမက မွန်တို့၏ နိုင်ငံကိုပင် သိမ်းယူလိုက်လေသည်။ ထိုမျှမက သေး ယိုးဒယားပြည်အတွင်းသို့ပင် ချင်းနင်းဝင်ရောက်ခဲ့လေသည်။ ယခုလည်း မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်းမှာ ကြမ္မာဆိုးနှင့် တွေ့ကြုံနေရလေပြီ။ ဂျပန်နှင့် ယိုးဒယားတို့သည် မြန်မာပြည်အတွင်းသို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်ကာ အောက်မြန်မာပြည်အတွင်းသို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်ကာ အောက်မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်လိုက်လေပြီ။ အထက်မြန်မာပြည်ဘက်ဆီသို့လည်း ချီတက်လျက်နေလေပြီ။ ယခုနယ်အခါ အလောင်းဘုရားသာရှိမှုကား မည်မျှကောင်းမည်နည်း။ အလောင်းဘုရားကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးပေါ်ပေါက်ပါဦးတော့မည်လော။ ဤ ပြာဿဒ်အတွင်းမှ အလောင်းဘုရားမှာ မည်မျှမခံချင်ဖြစ်နေမည်နည်း။ အလောင်းဘုရား ပြာဿဒ်ကိုကြည့်ရင်း ဤသို့ တွေးတောမိသော ဟူ၏။

လုပ်စရာရှိသော အတိုအထွာအလုပ်ကလေးများကိုလုပ်ပြီးလျှင် အိမ်သို့ပြန်ခဲ့၏။

ခရီးကလည်း ပန်းလာ၊ ပူကလည်း ပူသောကြောင့် မြင့်မှာ တစ်ညလုံး နေမကောင်းဖြစ်နေလေတော့သည်။

၁။ စာရွက်အဆုံး။ ကွက်လပ်မျှသာ။ ၂ ရက်စာမှတ်တမ်းရေးထားခြင်းမရှိ။

ပြီလ၊ ၁၉၄၂။

၁၊ ၄၊ ၄၂။

x x x

၃၊ ၄၊ ၄၂။

လဆုတ် ၄ ရက်

မန္တလေးမြို့ကို ရန်သူများလာ၍ ဖုံးကြီးသောကြောင့် အကြီးအကျယ် မီးလောင်နေသည်ဟု မန္တလေးမှ ညနေကရောက်လာသော ဆရာဝန်တစ်ယောက်က ဒေါက်တာမင်းစိန်တို့ကို လာရှာရင်း ပြောသွားလေသည်။ မြန်မာပြည် အသံလွှင့် ဌာနကလည်း ညနေသတင်းကို ကျေညာသောအခါ ဤအကြောင်းကို ပြောသွား၏။ လူအမြောက်အများသေကြေ၍၊ ပစ္စည်းအမြောက်အများ ပျက်စီးသည်ဟုဆို၏။ ညကိုးနာရီအချိန်တွင် ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်း၏မိတ်ဆွေ ကုလားသုံးယောက် မန္တလေးမှ မော်တော်ကားတစ်စီးနှင့် ရောက်လာကြလေသည်။ ရွှေဘိုတွင် တစ်ည အိပ်ပြီး မုံရွာသို့ မနက်ပြန်သွားကြမည့်သူများဖြစ်၏။ သူတို့ကသွားကြ လေသည်။ ဒေါက်တာ ဂီရန်းဆင်းလည်းပါ၏။ တစ်အိမ်လုံး မည်သူမျှမကျန် အားလုံးပါလာ ကြလေသည်။

ကျောက်မြောင်းဗိုလ်တဲတွင် ဘီအိုစီမှ အင်္ဂလိပ် ၂ ယောက် အမြဲနေထိုင် လျက်ရှိကြောင်းကို သိရ၏။ ထိုသူတို့ကား ကျောက်မြောင်း တစ်ဘက်ကမ်းတွင် ၇၀၀၀ ခန့်မျှသော ဘီအိုစီအလုပ်သမား ကုလားများကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုနေ ကြသူများ ဖြစ်လေသည်။ သူတို့ရောက်နေကြသည်မှာ တစ်လနီးပါးမျှရှိပြီဟု သိရ၏။ ထိုတစ်ဘက်ကမ်းမှ ကုလားများသည် အမိန့်မရှိဘဲ ဤဘက်ကမ်းသို့ မလာရ။ အကျယ်ချုပ်ခံနေရသူများနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူနေလေသည်။ ကျောက်မြောင်း မှနေ ၍ ကြည့်လိုက်လျှင် တဲပေါင်းများစွာတို့ကို အတိုင်းသားမြင်နေရလေသည်။ ကျောက်မြောင်းကို အကြိမ်ပေါင်းများစွာရောက်စဉ်က တစ်ဘက်ကမ်းတွင် တည်ရှိ သော တောင်ကုန်း တောင်ရိုးတစ်ခုတွင် ဤမျှများပြားသောသူများ လာရောက်နေ ထိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု အနည်းငယ်မျှ မထင်မိခဲ့ပေ။

ကျောက်မြောင်းဗိုလ်တဲတွင် ဘီအိုစီကုမ္ပဏီကအင်္ဂလိပ်များ အမြဲတမ်းလိုလို နေထိုင်ကြသောကြောင့် ဗိုလ်တဲပေါ်သို့ မတက်ဘဲ ဗိုလ်တဲရှေ့ မြို့ရိုးပျက်ပေါ်တွင် ပေါက်နေကြသော မန်ကျည်းပင်ရိပ်တွင် မော်တော်ကားများကို ရပ်ထားပြီးလျှင် ညွန့်မောင်အား သူကြီးမင်းဦးပါအိုကို အခေါ်လွှတ်လိုက်လေသည်။ မကြာမီ သူကြီးမင်း ပေါက်၍လာ၏။

သူကြီးမင်းနှင့် အလ္လာပ သလ္လပစကားများကို ပြောကြားကြပြီးနောက် စခန်းချရာနေရာကို ရှာကြလေသည်။ ဗိုလ်တဲမြောက်ဘက်ရှိ ဘုန်းကြီးကျောင်း ထဲတွင် စခန်းချရန် စီမံကြ၏။ ထို့နောက် ထိုကျောင်းအရှေ့ဘက်တွင် ဆိုက်ကပ်ထားသော သင်္ဘောကြီးပေါ်သို့ တက်ကြည့်ကြလေသည်။ ထိုသင်္ဘောကား မနေ့တစ်နေ့က ဘီအိုစီ ကူလီများကို တစ်ဘက်ကမ်းသို့ရောက်အောင် ရေနံချောင်း၊ ချောက်တို့မှ သယ်ပို့လာသော သင်္ဘောပေတည်း။ ထိုသင်္ဘောပေါ်တွင် တစ်နေ့အဘို့ တက်ပြီးနေကြရလျှင် အလွန်နေရာကျပေလိမ့်မည်။ သင်္ဘောပေါ်တွင် ပါလာသော ဧရာဝတီကုမ္ပဏီအရာရှိကလည်း ဖော်ဖော်ရွေရွေရှိလှ၏။ သူ၏ သင်္ဘောပေါ်တွင် လာရောက်နေထိုင်ရန် ခွင့်ပြုလေသည်။

မော်တော်ကားများရှိရာသို့ ရောက်လာသောအခါ ဦးစောဟန်နှင့် မစ္စတာဂီရန်းဆင်းတို့က သင်္ဘောပေါ်တွင်နေကြလျှင် လေယာဉ်ပျံလာက ဆင်းပြေးရန် ခက်ပေလိမ့်မည်ဟုဆိုကြ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် သင်္ဘောပေါ်တက် နေရန်အဆိုမှာ ရှုံးသွားလေသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းထဲမှ ဧရပ်သို့လည်း မသွား လိုကြ။ သို့ဖြစ်လေရကား ဗိုလ်တဲနှင့်ကပ်လျှက်ပေါက်နေသော ညောင်ပင်ကြီး ၏အရိပ်တွင် စခန်းချရန် သဘောတူညီကြလေသည်။ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်ကြပြီးလျှင် ပါလာသောပစ္စည်းတို့ကို ညောင်ပင်ရိပ်သို့ ယူဆောင်ကြလေသည်။ ကလေးများ ကား ဝမ်းသာ၍မဆုံးတော့ပြီ။ ပြေးကြ၊ လွှားကြ၊ ကစားကြ၊ ခုန်ပေါက်ကြ။ ပျော်၍မဆုံးတော့ပြီ။ အတန်ကြာ ကစားကြပြီးလျှင် ဆာသူကဆာသောကြောင့် ထမင်းစားကြရ၏။ အလွန်ပင် ထမင်းမြိန်ကြလေသည်။ မြစ်ရေကို သောက်ကြ ရသည်မှာလည်း အရသာရှိလှပေ၏။ ရွှေဘိုရေနှင့်ကား ကွာခြားလှပေသည်။ ရွှေဘိုရေမှာ ငန်ကြိကြိနေ၏။

နေ့ခင်းတွင် ခေတ္တနားနေကြပြီးနောက် မြစ်ထဲတွင် ရေချိုးကြ၏။ ပျော်လိုက်ကြ သည်မှာ ဆိုစရာမရှိပြီ။ ရေချိုးကြပြီးနောက် လက်ဖက်ရည်သောက်ကြရလေသည်။ တစ်နေ့လုံး လေတဖြူးဖြူးနှင့်နေသောကြောင့် ရွှေဘိုထက် အဆပေါင်းများစွာ

နေထိုင်ရန် ကောင်းပေသည်။ ရှေးကလိုသာ ဓါတ်ဆီကို လိုသလောက်ဝယ်၍
ရမည်ဖြစ်မှုကား ကျောက်မြောင်းတွင်လာနေပြီးလျှင် ကျောက်မြောင်းမှနေ၍
ရုံးတက်ရန် အဘယ်တတ်နိုင်ပါအံ့နည်း။

၄ နာရီတွင် ကျောက်မြောင်းမှ ထွက်လာကြသည်မှာ နေဝင်ခါနီးမှ
အိမ်ပြန်ရောက်ကြလေသည်။

နေပူထဲတွင် ရေကူးသောကြောင့် မောင်မွှေး အတော်ကလေးဖျားလေသည်။
သူ့အတွက် အလွန်စိတ်ပူရလေသည်။

**၆၊ ၄ ၊ ၄၂။
လဆုတ် ၇ ရက်။**

မောင်မွှေး အတော်ကလေးသက်သာလာလေပြီ။ ရှင်းရှင်းကား မပျောက်သေး။ ပြေးလွှားကစားနိုင်လေသည်။

ယခုထက်တိုင် အိမ်မရသေး။ ဒေါက်တာ ဂီရန်းဆင်းအိမ်မှာပင် ခိုကပ်ကာ နေရသေး၏။ ဤအိမ်ကား ဧည့်သည်ထူထပ်သောအိမ်ပေတည်း။ ညနေခင်းတွင် ကက်ပတိန် ဗားမားတို့လင်မယားနှင့် အခြားမိန်းမတစ်ယောက် ရောက်လာကြ လေသည်။ သူတို့ကား မော်တော်ကားကို ရွှေဘိုမှာထားခဲ့ပြီးလျှင် မြစ်ကြီးနားသို့ မီးရထားနှင့် မနက်ဖြန်သွားကြပေလိမ့်မည်။ ဤအိမ်မှာပင် တစ်ညမျှ တည်းခိုကြ ပေလိမ့်မည်။ သူတို့နှင့် မရှေးမနှောင်းပင် ဦးချောင်ပိုးတို့လင်မယား ပေါက်လာကြ ပြန်၏။ သူတို့ ကနေပင် ပြင်ဦးလွင်မှ ဆင်းလာကြလေသည်။ ဦးထွန်းမွှေးတို့အိမ်တွင် တည်းနေကြ၏။ အလည် ရောက်လာကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ခရီးရောက်မဆိုက်ပင် ပိုကာကစား လိုက်ကြသည်မှာ ၁၂ နာရီတိုင်တော့၏။

သီဟိုဠ်ကျွန်း ကိုလံဘိုမြို့ကို ဂျပန်တို့သွား၍ ဗုံးကြဲချကြောင်း၊ ဂျပန်လေယာဉ်ပျံ ၅၇ စင်းပျက်ကျကြောင်းတို့ကို ကြားသိရလေသည်။

၇၊ ၄၊ ၄၂။
လဆုတ် ၈ ရက်။

မောင်မွေး၏ အဖျားသက်သာလာပြီ။ ကောင်းကောင်းစားနိုင်၊ ကောင်းကောင်း ပြေးလွှားနိုင်ပြီ။

မနက် ကာဖီသောက်ပြီးလျှင် ရာဇဝတ်ဝန်ကလေး ဦးတင်မောင်၏အိမ်ကို မေဂျာမင်းစိန်နှင့် သွားကြည့်ကြလေသည်။ ပြန်လာကြသောအခါ ကပ္ပတိန်မောင်မောင် နှင့် တွေ့ရလေသည်။ သူတို့၏အိမ်များအားလုံး မီးထဲပါသွားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ မန္တလေးတွင် ဗုံးကျော် တစ်မြို့လုံးပျက်စီးကုန်ကြောင်း၊ လူအသေအပျောက်များ ကြောင်းတို့ကို ပြောပြသည်မှာ ကြက်သီးထစရာပင်။

မေဂျာမင်းစိန်၊ ကပ္ပတိန်မောင်မောင်တို့ အင်းတော်သို့သွားကြလေသည်။ ကပ္ပတိန်ဗားမားတို့ကား ရထားတစ်စီးထဲတွင် မြစ်ကြီးနားသို့ လိုက်သွားလေသည်။

နံနက်စာစားပြီးလျှင် ဝက်လက်သို့သွား၏။ ဆားအကြောင်း၊ နယ်အခြေအနေ အကြောင်း စုံစမ်းရန် သွားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ မီးသတ်အသင်းသားများ၊ ဝါဒင်များက ဆီးကြိုကြလေသည်။ သူတို့နှင့် နှုတ်ဆက်ပြီးလျှင် ဆားအကြောင်း ဆွေးနွေးစုံစမ်း ၏။ မိတ်ဆွေကိုချစ်တင်တစ်ယောက် ဝက်လက်မှာပင် ရှိသေးကြောင်း သိရလေ သည်။ ကိုချစ်တင်၏ မိဘဆွေမျိုးတို့ မော်လမြိုင်မှာပင် ရှိကြသည်ဟု ပြောကြလေ သည်။ ကိုချစ်တင် မန္တလေးသို့သွားသည်မှာ ၇ ရက်ခန့်ရှိပြီ။ သို့သော် ယခုထက်တိုင် ပြန်မလာသေး။ သူ့အတွက် စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်၏။ သူ့အကြောင်း စုံစမ်းရာ မည်သည့် အရပ်သို့သွားသည်ဟု အသေအချာ မည်သူမျှမပြောနိုင်။ သူ့အကြောင်း ဆက်လက် ၍ စုံစမ်းရဦးတော့မည်။

ညနေတွင် လေကျပြီး မိုးအနည်းငယ်ရွာလေသည်။ ညဆယ်နာရီကျော်ကျော် တွင်လည်း မိုးအတော်ကလေးရွာသေး၏။ မိုးရွာနေတုန်းပင် စစ်ဘက်မှ

မော်တော်လော်ရီ ၃၊ ၄ ဆယ်ခန့် တပ်ကုန်းဘက်သို့ မောင်းသွားသည်ကို မြင်ရလေသည်။ မည်သည့် အရပ်မှလာ၍ မည်သည့်ပစ္စည်းများကို တင်ဆောင်လာသည် ဟူ၍ကားမသိ။ လေတပ်တော် ရွှေဘိုသို့ရောက်လာ ပြန်ပါပြီလော၊ ရွှေဘိုသို့ စစ်ဘက်က တစ်စတစ်စ ဝင်လာတော့မည်လောဟု တွေးတောမိတော့သည်။

၈၊ ၄၊ ၄၂။
လဆုတ် ၉ ရက်။

အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်တို့အား ဂျပန်က စစ်ကျေညာသည်မှာ ယနေ့ ၄ လတိတိရှိပြီ။ အောက်မြန်မာပြည်တစ်ပြည်လုံးလည်း ဂျပန်၏လက်အောက်သို့ ရောက်ရလေပြီ။ ဧရာဝတီစစ်မျက်နှာတွင် သရက်မြို့နှင့် အလံမြို့တို့ ရန်သူ့ လက်တွင်းသို့ သက်ဆင်းကျရောက်သွားပြီဟု သိရလေသည်။

နံနက်စာ စားသောက်နေရင်း ၁၁ နာရီခွဲအချိန်တွင် လေဘေး ဥဩသံ ကြားရသောကြောင့် ထမင်းပွဲမှထ၍ မြေဂူထဲ ဆင်းပြေးရလေသေးသည်။ ရန်သူ့ လေယာဉ်ပျံများပေါ်မလာ။ နာရီဝက်ခန့်ကြာလျှင် ဘေးကင်းဥဩသံကို ကြားရသော ကြောင့် ထမင်းကို ဆက်လက်၍ စားရ၏။

ရုံးသို့သွားသောအခါ မြို့နီစပါယ်ဈေးမှာ ပိတ်ထားသည်ကိုမြင်ရလေသည်။ ဈေးသည်များကို မမြင်ရ။ လမ်းများတွင် လူသွားလူလာ နည်းပါးလှပေသည်။ အရေးပိုင်ရုံး ဝရံတာတွင်ကား လူ ၁၀ ယောက် ၁၅ ယောက်ခန့် ရပ်နေကြသည်ကို မြင်ရ၏။ ရုံးပေါ်သို့ တက်သွားသောအခါ အရေးပိုင် ဦးထွန်းမောင်သည် ရုံးခန်းထဲတွင် အရက်ဆိုင်၊ ထန်းရေဆိုင်လိုင်စင်တို့ကို ရောင်းနေကြောင်း သိရှိလေ သည်။ ခါတိုင်းနှစ်များတွင် ဤလေလံပွဲမျိုးသို့ လာကြသည်မှာ တစ်ရုံးလုံး တိုး၍ပင် မပေါက်ပေ။ ဤအခါမျိုးတွင်ကား မည်သူလေလံဆွဲလိုပါအံ့နည်း။ လေလံဆွဲသူ ၁၀ယောက်မျှလာသည်ပင် များလှပေပြီ။ ဦးထွန်းမောင် လေလံပစ် နေတုန်းတွင် ကောင်းကင်တွင် လေယာဉ်ပျံတစ်စင်း ပျံဝဲ၍လာသံကို ကြားသော ကြောင့် လေလံပွဲတွင် ရှိသောသူအားလုံးပင် ရုံးခန်းထဲမှ ရုံးအောက်သို့ ပြေးဆင်းကြ သဖြင့် ဆူညံ၍သွားလေ သည်။ မန္တလေးမြို့ကို ၃.၄.၄၂ ရက်နေ့က ဗူးကြံကတည်းက တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်နှင့် နေကြလေသည်။ ကနေ့ပင် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ

လာ၍ပုံးကြဲ လိမ့်မည်ဟူသော ကောလာဟလများ ပြန့်နှံ့၍နေတော့၏။ ရွှေဘို ရောက်စက ဈေးမှစ၍ တစ်မြို့လုံးပင် စည်စည်ကားကားနှင့် နေသည်ကိုမြင်ရ၏။ ယခုကား တစ်နေ့တခြား ခြောက်သွေ့၍သာလာတော့သည်။ ရွှေဘိုသို့ရောက်က တည်းက ယနေ့ လေဘေး ဥဩမှုတ်သံကို ပထမအကြိမ် ကြားရခြင်းဖြစ်၏။ နောင် အကြိမ်ပေါင်းမည်မျှကြားရ မည်မသိသေးပေ။

ဦးစောဟန် မနက်စောစောကတည်းက စာရင်းစစ်ဌာနအစည်းအဝေးကို တက်ရန် မန္တလေးသို့ ထွက်သွားလေသည်။ မှောင်ခါနီးတိုင်အောင် ပြန်မရောက် သောကြောင့် ဒေါ်စောဟန်က အတော်ပင်စိတ်ပူရှာလေသည်။ ဤခေတ်ဆိုးကြီးတွင် မည်သူမဆို ဒေါ်စောဟန်ကဲ့သို့ စိတ်ပူမည်ပင်။ အိမ်ရှေ့မြက်ခင်းပေါ်တွင် ထိုင်စကား ပြောနေခိုက် ဦးစောဟန် ပြန်ရောက်လာ၏။ မနက်က ၁၁ နာရီခွဲအချိန်တွင် ဂျပန်တို့ မန္တလေးကိုလာ၍ ပုံးကြဲကြောင်း သူ မန္တလေးခရိုင်မင်းကြီးရုံးတွင် ရောက်နေခိုက်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုရုံးအနီး မြေဂူထဲ ဝင်နေရကြောင်း၊ ပုံး ၁၀ လုံး ၁၅ လုံးခန့်သာ ကြံချသွားကြောင်း၊ မန္တလေးမြို့တစ်မြို့လုံး ရစရာမရှိအောင် မီးလောင်ထားကြောင်း၊ ကျုံးထဲတွင် လူသေကောင်များ မျောနေကြောင်း၊ တစ်မြို့လုံး ပုပ်စော်နံ့နေကြောင်း ပြောပြလေသည်။ ဤကပ်ဆိုးကြီးကို ကျော်နိုင်နင်းနိုင်ပါစေသ တည်း။

မိတ်ဆွေကြီးဦးအုန်း(အိုင်စီအက်စ်)နှင့် ဦးစိုးတင့် (အိုင်စီအက်စ်)တို့ကို ပြည်ထဲရေး အတွင်းဝန်က တွေ့ချင်သည်ပြောသောကြောင့် ပြင်ဦးလွင်သို့ တက်သွား ကြကြောင်း၊ ဦးအုန်းအား အရေးထဲတွင် မင်းဘူးမှ ပြောင်းရွှေ့လိုက်ကြောင်းတို့ကို ပြောပြလေသည်။ ဦးအုန်းမှာလည်း သားငယ်သမီးငယ် ၃ ယောက်၊ ဦးညွန့်မှာလည်း သားငယ်သမီးငယ်တို့ကို ဆောင်ကြဉ်း၍ ဒုက္ခအမျိုးမျိုးတို့ကိုခံကာ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြရပေသည်။ တစ်လှေတည်းစီး တစ်ခရီးတည်းသွား ကြသောသူတို့တည်း။ ဘယ်စခန်း ဘယ်လမ်းသို့ ဆိုက်ကြရတော့မည်မသိတော့ပြီ။

ညစာ စားသောက်ပြီးနောက် ထမင်းစားပွဲတွင်ထိုင်၍ စကားပြောနေကြခိုက် မိုးရွာလေသည်။ အတော်ပင် အေးမြ၍သွားလေသည်။ အလွန်ပူအိုက်သော အချိန်တွင် မိုးရွာလိုက်သောကြောင့် အလွန်အေးချမ်းသွား၏။ ရွှေဘိုသို့ရောက်နေ ကြသောသူတို့မှာ ကုသိုလ်ထူးသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ယခုအထိကား ကုသိုလ်ထူး သေး၏။ နောင်ကိုလည်း ကုသိုလ်ထူးပါစေ။

ဇူ ၄၊ ၄၂။

လဆုတ် ၁၀ ရက်။

ကနေ့ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ လာ၍ပုံးကြဲမည်ဟူသော ကောလာဟလကြောင့် မြို့တွင်မနေဝံ့ကြ။ မြို့ပြင်ထွက်၍ နေကြလေသည်။ အိမ်သားအပေါင်းတို့ကို မဟာနန္ဒာကန်၏နဖူး ထနောင်းပင်ရိပ်တွင် ထားခဲ့ပြီးလျှင် မူးဟောင်းလမ်းအတိုင်း ခင်ဦးသို့ထွက်ခဲ့လေသည်။ မောင်မွေး၊ မယ်မွေး၊ ချိုကြီး၊ ဘေဘီတို့ကား ပျော် လိုက်ကြသည်မှာ ဆိုစရာမရှိပြီ။ ထနောင်းပင်ရိပ်အောက်တွင် ပတ္တူ သင်ပြူးများ ကိုခင်းကာ စခန်းချနေကြကုန်၏။ စားဖွယ် သောက်ဖွယ်တို့ကိုလည်း ယူဆောင်ခဲ့ ကြလေသည်။ ပျော်ပွဲစားလည်းထွက်ရင်း ပုံးလည်းရှောင်ရင်း ထွက်ခဲ့ကြလေသည်။ ဤသို့မထွက်မီ ၁၁ နာရီခန့်အချိန်တွင် ကောင်းကင်မှ လေယာဉ်ပျံစက်သံကိုသာ ကြားရ၏။ လေယာဉ်ပျံကိုကား မမြင်ရပေ။ အလွန်မြင့်စွာ ပျံသန်းသွားသည်ကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံဖြစ်သည်မှာ ယုံမှားစရာမရှိပေ။ ကင်းထောက် ရန်ရောက်လာသော လေယာဉ်ပျံနှင့်တူ၏။ လေယာဉ်ပျံသံ ဝေးသွားတော့မှ မြေပူထဲမှ ထွက်လာကြပြီးလျှင် မဟာနန္ဒာကန်သို့ မော်တော်ကား ၂ စီးဖြင့် ထွက်လာခဲ့ ကြလေသည်။ ဤအကြောင်း အထက်တွင်ရေးပြီးပြီ။

အိမ်သားအားလုံးတို့ကို မဟာနန္ဒာကမ်းနဖူးတွင် ထားခဲ့ပြီးနောက် ခင်ဦးသို့ ထွက်ခဲ့၏။ ခင်ဦးမြို့ပိုင် ဦးကြီးရွှေ၊ စာရေးကြီးဦးဘိုးရန်၊ စာရေးကလေး မောင်ဘဦးတို့နှင့် ဆားအုပ်ချုပ်ရေးအကြောင်း နယ်၏အခြေအနေအကြောင်း၊ အစားအသောက်အကြောင်းများကို ဆွေးနွေးကြလေသည်။ ခင်ဦးကား ယခုထက် တိုင် အေးချမ်းလျက် ရှိလေသည်။ ဤသို့ ဆက်လက်၍ အေးအေးချမ်းချမ်း ဖြစ်သွားမည်ဆိုလျှင် မည်မျှကောင်းမည်နည်း။

ခင်ဦးမှာ အေးချမ်းသော်လည်း စီးပွားရေး၊ စားသောက်ရေးတို့နှင့်ပတ်သက်၍

ကား ထူးခြားချက်ရှိသည်မှာ အံ့ဩစရာမဟုတ်ပေ။ ခင်ဦးမြို့ကို နို့ပေးနေသော ကုလားအားလုံး အိန္ဒိယပြည်သို့ ပြန်သွားကြပြီဖြစ်သောကြောင့် ခင်ဦးတစ်မြို့လုံး လက်ဖက်ရည်အချို မသောက်ကြတော့ပြီ။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များကိုလည်း ပိတ်လိုက်ရပြီဟု ဆိုကြ၏။ ရေနံဆီကိုလည်း ဝယ်၍မရတော့ပြီဖြစ်သောကြောင့် နေဝင်မီးငြိမ်းဥပဒေကို မထုတ်ရဘဲနှင့် နေဝင်လျှင် တစ်မြို့လုံးမှောင်နေလေပြီ ယခု အခါဆိုးကြီးတွင် မြို့ကြီးများပင် ပျက်စီး၍သွားကြလေပြီဖြစ်ရကာ ခင်ဦးကဲ့သို့သော မြို့ကလေးမှာ နေဝင်လျှင် မီးအလင်းရောင်မရှိသော ရွာသိမ်ရွာငယ်က လေးဘဝသို့ ပြောင်းသွားသည်မှာ အံ့ဩစရာမရှိ။ ခါတိုင်းနှစ်များတွင် ယခုအချိန်၌ ကောက်ကြီး ခွန်မှာ ကြေလုပြီဖြစ်သော်လည်း ဤနှစ်တွင်ကား ပြေစာများပင် သူကြီးများလက်သို့ စုံစုံစေ့စေ့ မရောက်သေးပေ။ သူကြီးများလက်သို့ ပြေစာများ ရောက်စေကာမူ မည်သို့ အခွန်ကို ဆောင်ပါအံ့နည်း။

သုံးနာရီထိုးလျှင် ခင်ဦးမှထွက်လာခဲ့၏။ သုံးနာရီခွဲလျှင် မဟာနန္ဒာကန် နဖူးတွင် စခန်းချနေကြသော အိမ်သားအပေါင်းတို့ရှိရာသို့ ရောက်၏။ ရောက် လျှင်ရောက်ချင်းပင် လက်ဖက်ရည်သောက်ကြ၏။ ပျော်စရာကြီးပင်။ လက်ဖက်ရည် သောက်ပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် နေအိမ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြလေသတည်း။

ညနေမှောင်ခါနီးတွင် ဝတ်လုံဦးလှဖေ ရောက်၍လာလေသည်။ ဂျပန် စစ်တပ်များ မကွေးသို့ရောက်ပြီဟု ပြောလေသည်။ မကွေးသို့ရောက်လျှင် ရေနံချောင်း နီးပြီ။ အလွန်စိုးရိမ်ဖွယ်ကောင်းသော အခြေအနေသို့ ရောက်နေပါပြီတကား။ ဦးလှဖေ၊ ဦးစောဟန်တို့နှင့် စကားပြောနေကြခိုက် မန္တလေးဆီမှ ပြေးလာကြသော ကုလား ၂၀၊ အစိတ်ခန့်တို့ လျှောက်လာကြသည်ကို မြင်ရ၏။ ထို့နောက် စကောက် အဝတ်အစားကို ဝတ်စားထားသော ကုလားကျောင်းသား ၃ ယောက် စက်ဘီးများနှင့် ရောက်လာကြလေသည်။ သူတို့စက်ဘီးများအပေါ်တွင် အဝတ် အစား အထုပ်အပိုးများကို မြင်ရ၏။ အကြောင်းကိုမေးသော် အိန္ဒိယပြည်သို့ ကုန်းကြောင်းခရီးဖြင့် စက်ဘီးစီးကာ သွားကြမည်ဟု ဆိုလေသည်။ ကြေးတိုင်ဝန် ဦးမောင်မောင်ကြီးထံမှ စာတစ်စောင်ကိုလည်း ယူလာခဲ့ကြလေသည်။ သူတို့အိပ်ရန် နေရာပေးစရာ မရှိသောကြောင့် ဗိုလ်တဲသို့ ညွှန်လိုက်ရလေသည်။

မန္တလေးပုံးကျပြီးကတည်းက ရွှေဘိုတစ်မြို့လုံး ချောက်ချားလျက် နေလေ သည်။ ယနေ့ပင် ရန်သူများ ပုံးလာကြမည်။ မနက်ဖြန်လာကြမည် စသဖြင့် ကောလာဟလသတင်းများဖြစ်နေသောကြောင့် မြို့သူမြို့သားများ ကြောက်ရွံ့

ထိတ်လန့် ပြီးလျှင် မြို့ပြင်သို့ ထွက်၍နေကြလေသည်။ အိမ်ထောင် ပစ္စည်းများကို မြို့တွင်းမှ မြို့ပြင်သို့ သယ်ဆောင်သွားသော လှည်းများကို များစွာမြင်ရ၏။ ဈေးဆိုင်များ၊ အိမ်ဆိုင်များ၊ အိမ်များကို ပိတ်ထားသောကြောင့် တစ်မြို့လုံး တိတ်ချက် ကောင်းလှပေတော့သည်။ လမ်းများတွင် လူသွားလူလာ နည်းပါး လှပေ၏။ ရန်ကုန်မြို့ကို ဗုံးမကျမီကလေးတွင်လည်းကောင်း၊ ဗုံးကျပြီးသောအခါ လည်းကောင်း၊ လူများမြို့တွင်းမှ ထွက်ပြီးလျှင် လွတ်ရာကျွတ်ရာသို့ တိမ်းရှောင် ထွက်ပြေးကြသည်နှင့် မခြားတော့ပြီ။

နံနက် ၁၀ နာရီခန့်အချိန်တွင် လေဘေးဥဩမှုတ်သံ ကြားသောကြောင့် တစ်အိမ်သားလုံး မြေဂူထဲ ဆင်းပြေးကြရသေးသည်။ သို့သော် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံ များကား ပေါ်မလာကြချေ။ ရွှေဘိုမြို့မှာ တစ်နေ့အဖို့ ချမ်းသာရာရသွားပြန်၏။

ဈေးဆိုင်များ၊ အိမ်ဆိုင်များ ပိတ်ထားသောကြောင့် ဈေးဝယ်၍မရကြသဖြင့် အတော်ပင် ညည်းငြူနေကြလေသည်။ စိတ်ပျက်စရာပင်။ ဤသို့သာ ဆက်လက် သွားလျှင် နောင်မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်မသိ။ တစ်နေ့တခြားများ ဆိုးရွား၍ သွားမည်လား မပြောတတ်။

ဦးစောဟန်၏တပည့် မောင်ဘို ဈေးသွားရာတွင် ပုလိပ်က စက်ဘီးကိုသိမ်း သဖြင့် ခြေကျင်ပြန်လာပြီးလျှင် ဦးစောဟန်အား တိုင်ကြားလေသည်။ စက်ဘီးပြန် ရရန် ရာဇဝတ်ဝန်ကလေး ဦးတင်မောင်ထံ စကားပြောကြေးနန်းဆက်၍ တိုင်ကြား ရလေသည်။ ဦးစောဟန် တပည့်၏ စက်ဘီးသာမဟုတ်၊ တစ်မြို့လုံးမှာ သွားလာ နေကြသော စက်ဘီးအားလုံးကိုပင် အထူးပုလိပ်များက လိုက်သိမ်းနေကြ သောကြောင့် တစ်မြို့လုံး ထိတ်လန့်သွားသောကြောင့် အထူးပုလိပ်တို့အား ဦးတင်မောင်ရော၊ အရေးပိုင်ဦးထွန်းမောင်ရော အတော်ပင် စိတ်ဆိုးကြလေသည်။ အသေအချာစုံစမ်းသောအခါ စက်ဘီး ၁၀ စင်းကို မြစ်ကြီးနားသို့ စစ်ဘက်က အသုံးပြုရန် ယူသွားလိုသောကြောင့် သိမ်းသည်ဟုသိရ၏။ ရာဇဝတ်ဝန်က ၁၀ စင်းသိမ်းခိုင်းသည်ကို တွေ့ရာကို သိမ်းကြလေတော့သည်။

မောင်မွှေးလည်း ကစားရင်း၊ ဖျားရင်းနှင့် ဖြစ်လာခဲ့သည်မှာ တနင်္ဂနွေ တစ်ပတ်ကျော်လေပြီ။ ယနေ့တိုင် လုံးလုံးမပျောက်သေး။ ယနေ့တွင် အဖျားဒီကရီ အတော်တိုး၏။ နေပူ၏အရှိန်ပြင်းသည်မှာလည်း ဆိုစရာမရှိ။ ဤနေပူရှိန်ကြောင့်ပင် မောင်မွှေး၏အဖျားမှာ ကောင်းကောင်းမပျောက်နိုင်သည်ဟု ထင်မှတ်မိပေသည်။

မြို့တွင်းမှာကလည်း ခြောက်ချားနေ။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံကိုလည်း ကြောက်ရ။

နေပူရှိန်ကလည်း ပြင်းထန်။ သားကလေးမောင်လူမွေးကလည်း နေမကောင်း။
အဘယ်မှာလျှင် စိတ်ပျော်ရွှင်နိုင်တော့အံ့နည်း။ တစ်နေ့လုံး စိတ်ညစ်ညူးလျက်
နေလေတော့၏။ ဤခေတ်ဆိုးကြီးကိုသာ စိတ်နာမိတော့သည်။

၁၁၊ ၄၊ ၄၂။
လဆုတ် ၁၂ ရက်။

ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းပေးသော ဆေးတို့၏ကျေးဇူးကြောင့် မောင်မွှေး ဖျားနေ သည်မှာ အတော်ပင် သက်သာလာလေပြီ။ ယခင်နေ့များမှာကဲ့သို့ အဖျား မတက်။ ရယ်ရယ်ပြုံးပြုံးနှင့် စကားပြောနိုင်လေသည်။ ကလေး ရယ်ရယ်ပြုံးပြုံး နေသည်ကို မြင်ရလျှင် မိဘများ ဝမ်းသာကြ၍ မဆုံးတော့ပြီ။

ရန်သူများမရောက်သေးသော မြို့တိုင်းမှာပင် လူအပေါင်းတို့မှာ ရန်သူလာလျှင် မည်သို့ပြေးရမည်၊ မည်သို့ပြေးလျှင် သက်သာမည်၊ ချမ်းသာရာရမည်၊ ဘေးကင်း မည်ဟူသော အကြောင်းများကိုသာလျှင် တွေးတောဆွေးနွေး တိုင်ပင်နေကြလေ သည်။ ကနေ့ည ထမင်းပွဲတွင် ဦးစောဟန်၊ မစ္စတာဂီရန်းဆင်း၊ မြင့်၊ ဒေါ်စောဟန်တို့ပါ အရေးပေါ်လာလျှင် မည်သို့သွားရမည်ကို ဆွေးနွေး တိုင်ပင်ကြလေသည်။ အစိုးရက အိန္ဒိယပြည်သို့သွားလျှင် အိန္ဒိယပြည်သို့လိုက်ရန် သဘောတူကြလေသည်။ မြန်မာပြည်အစိုးရက ပြင်ဦးလွင်မှ မြစ်ကြီးနားသို့ ပြောင်းရွှေ့မည်ဟု သတင်း သဲ့သဲ့ကြားလေသည်။ မြစ်ကြီးနားသို့ အစိုးရပြောင်းပြီးနောက် ရွှေဘိုနယ်မှ ပြောင်းရွှေ့ရသောအခါ မြစ်ကြီးနားသို့လိုက်မည်။ မြစ်ကြီးနားကမှတဖန် အိန္ဒိယပြည်သို့ ပြောင်းလျှင် အိန္ဒိယပြည်သို့လိုက်မည်။ မစ္စတာဂီရန်းဆင်းကလည်း အိန္ဒိယပြည်ရောက်လျှင် အစစအရာရာတွင် လိုလေသေးမရှိရလေအောင် ဆောင်ရွက် ပေးမည်ဟု အာမခံ၏။ မည်သို့မဆို အိန္ဒိယပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် သွား၍နေလျှင် မြန်မာပြည်အတွင်း ကြောက်ကြောက်ရွံ့ရွံ့နှင့် နေရခြင်းထက် ကောင်းလိမ့်မည်ဟု ဆို၏။ သူပြောသောစကားမှာ မှန်၏။ အိန္ဒိယပြည်သို့သွားလျှင် ပိုက်ဆံရှိခိုက်သာ ကောင်းမည်။ ပိုက်ဆံကုန်သွားလျှင် ခက်မည်။ အကယ်၍ မြန်မာပြည်အစိုးရက ခေါ်မည်ဆိုလျှင် လခရနေမည်ဖြစ်သောကြောင့် ပိုက်ဆံအတွက် မစိုးရိမ်ရ။

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

အကယ်၍ လခမရစေကာမူ ရှိသမျှသော ပိုက်ဆံကို ခြစ်ခြစ်ချုပ်ချုပ် သုံးစွဲမည်ဆိုပါက ၂ နှစ်ခန့် စားသောက်နေ ထိုင်နိုင်လိမ့်မည်။ ဤ ၂ နှစ်အတွင်း စစ်ပြေငြိမ်း တန်ကောင်းပေ၏။ ဤသို့ အမျိုးမျိုး ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြလေသည်။

မနက်က ရာဇဝတ်ဝန် ဦးအောင်ချိန် ပေါက်၍လာ၏။ ကိုအောင်ချိန်ကား ဟံသာဝတီရာဇဝတ်ဝန် ဖြစ်လေသည်။ ကျောင်းနေဖက်ဖြစ်သောကြောင့် ကိုအောင်ချိန်နှင့် တွေ့ရသည်မှာ အလွန်ပင် အားရဝမ်းသာဖြစ်ကြလေသည်။ သူ့ခမျာမှာ တစ်နယ်မှ တစ်နယ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့ရသဖြင့် ပင်ပန်းလှသည် တစ်ကြောင်း၊ ဝမ်းကိုက်ရောဂါ ဖြစ်လာသည်မှာလည်း မကြာသေးသည်တစ်ကြောင်း တို့ကြောင့် အလွန်ပင် ပိန်လှီး နေရှာလေသည်။ ယခုအခါ ခွင့်နှင့် မင်းကွန်းတွင် နေထိုင်လျက်ရှိ၏။ သူ၏အစ်ကို ရှေးဦးတွင် အတော် မမာမကျန်းဖြစ်နေသောကြောင့် ရှေးဦးသို့အသွား ဝင်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ လမ်းတွင် အရေးရှိက အသုံးပြုနိုင်ရန် သေနတ်တစ်လက်ကို အလိုရှိသောကြောင့် နှစ်လုံးပြုးသေနတ်တစ်လက်ကို ခေတ္တငှားလိုက်၏။

ဦးထွန်းမောင် မန္တလေးသို့ သွားသောကြောင့် သူ၏အလုပ်များကို တစ်ယောက်တည်း ဆောင်ရွက်နေရပေသည်။ အလုပ်များစွာမရှိလှ။ လေယာဉ်ပျံများ လာမလာဟု တထိတ်ထိတ်နှင့် နေသော်လည်း တစ်စင်းမျှပေါ်မလာ။ ဈေးဆိုင် များကား ပိတ်ထားတုန်းပင်။

ယခုအရေးတော်ပုံကြီးတွင် လူအပေါင်းတို့မှာ ရန်သူဂျပန်များကို ကြောက်သည် ထက် ကိုယ့်အမျိုးသားအချင်းချင်းဖြစ်သော လူဆိုးသူဆိုးများကို ပို၍ကြောက်ကြ လေသည်။ ကြောက်သည်မှာလည်း ယုတ္တိရှိလှပေ၏။ ရန်သူရောက်သော နယ်တိုင်း မှာပင် အမျိုးသားအချင်းချင်းဖြစ်သော ခိုးသားခါးပြတို့၏ ဘေးကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ကြရသည်မှာ အလွန်များသည်ဟု ကြားရလေသည်။ အခြားတိုင်းပြည်များ တွင်ကား ဤကဲ့သို့သော အရေးမျိုးကြုံလာလျှင် ရန်သူကိုသာကြောက်ရ၏။ ကိုယ့်အမျိုးသားအချင်းချင်းကို ကြောက်ရမည်မထင်။

၁၂၊ ၄၊ ၄၂။

လဆုတ် ၁၃ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ယနေ့ကား သင်္ကြန်အကြိုနေ့ဖြစ်၏။ မနှစ်က သင်္ကြန်အကြိုနေ့တွင် မော်လမြိုင်၌ ညီအစ်ကို၊ မောင်နှမ၊ ဆွေမျိုးအပေါင်းတို့နှင့် တစ်စုတစ်ဝေး ငယ်ငယ်ကတည်းက ကြီးပြင်းလာရာ အိမ်အတွင်းစုရုံးကာ တစ်ပျော်တစ်ပါးကြီး နေခဲ့ပေ၏။

ယနေ့တွင်ကား ရွှေဘိုတွင် စစ်ပြေးအဖြစ်နှင့် ရောက်နေရလေသည်။ မော်လမြိုင် မှာလည်း ဂျပန်တို့၏လက်သို့ရောက်နေရလေပြီ။ မနှစ်က ညီအစ်ကို၊ မောင်နှမတို့နှင့် စုဝေးရာ အိမ်မှာလည်း မီးစာဖြစ်သွားလေပြီ။ ညီအစ်ကို မောင်နှမတို့မှာလည်း မည်ကဲ့သို့ နေထိုင်ကြသည်မသိ။ တွေးကြည့်လိုက်မည်ဆိုလျှင် အနည်းငယ်မျှ စိတ်မချမ်းသာပေ။ မနှစ်က ဆွေမျိုးများနှင့် ပျော်ပျော်ပါးပါး တွေ့ကြစဉ်က ဤအဖြစ်မျိုး ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု အနည်းငယ်မျှ မတွေးမိပေ။

မနက်က ဦးထွန်းမောင်၊ စက်ပိုင်ဦးထွန်းဖေ၊ ဦးစောဟန်၊ ဦးထွန်းမောင်၏ သားတို့နှင့်အတူ ဦးထွန်းဖေ၏ကားကိုစီးကာ ၇ မိုင်ခန့်အကွာ မြင်းကသာ၊ ဖုတ်ကုန်းရွာတို့သို့ သွားကြလေသည်။ ထိုရွာများတွင် ရွှေဘိုမှ ဗုံးရှောင်ရန် ပြေးသွားကြသောသူတို့ နေထိုင်ရန် ဆောက်ထားသည့် တဲကြီးများကို သွားရောက် ကြည့်ရှုကြလေသည်။ တဲကြီးများကို ဆောက်လုပ်ထားရုံမျှမက စားသောက်ရန် အတွက် ရိက္ခာများကိုလည်း လုံလောက်စွာ စုဆောင်းထားလေသည်။ လူသုံးထောင် ခန့် နေထိုင်နိုင်လိမ့်မည်။ ထိုလူသုံးထောင်တို့ အနည်းဆုံး ခြောက်လခန့် စားသောက် နိုင်ရန် စပါးဆန်ရေ ရိက္ခာအပြည့်အစုံ ရှိလေသည်။ အတော်ပင် ကျကျနန စီမံထားလေသည်။ ထိုတဲများ ဆောက်ရန်အတွက် ငွေအတော်ပင် ကုန်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် လာရောက်နေထိုင်သူတို့က ပိုက်ဆံခံကြရသည်မဟုတ်။ ဦးထွန်းဖေ တစ်ဦးတည်းက အကုန်ခံ၍ ဆောက်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်၏။

မြင်းကသာ၊ ဖုတ်ကုန်းတို့မှအပြန်တွင် ရွှေဘိုမှ လှည်းများပေါ်တွင် ပစ္စည်း အထုပ်အပိုးတို့ကိုတင်ကာ မြင်းကသာဘက်ဆီသို့ သွားနေသော လှည်းပေါင်း များစွာတို့ကို တစ်လမ်းလုံး မြင်ရ၏။ ရွှေဘိုမြို့ထဲတွင် မနေဝံ့ကြတော့ပြီ။ အားလုံးပင် ရွှေဘိုမှ ထွက်ကုန်ကြပြီ။ တစ်မြို့လုံး ခြောက်ကပ်နေတော့၏။ ဝယ်ခြမ်းစား သောက်ရန်ပင် ခက်နေလေပြီ။ ရွှေဘိုမြို့မှာ ရန်ကုန်ကို ဗုံးကြဲပြီး ၂ ရက်၊ ၃ ရက် အတွင်း ရန်ကုန်မြို့တွင် ဖြစ်ပျက်နေပုံနှင့် တူလှပေတော့သည်။ ရန်ကုန်တွင် ပြေးကြ၊ လွှားကြသည်ကို မြင်လာသူဖြစ်သောကြောင့် ရွှေဘိုတွင် ပြေးကြ၊ လွှားကြ၊ ပြောင်းရွှေ့ကြသည်ကို မြင်ရသောအခါ မဆန်းလှပေ။ ဤသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြ သည်မှာလည်း ခပ်ကောင်းကောင်းပင်။ ဂျပန်များ ဗုံးလာကြလျှင် အသေအပျောက် နည်းပေလိမ့်မည်။ သို့သော် မြို့အတွင်း စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့ကို ဝယ်မရသည်က ခက်ပေသည်။ နွားနို့သည်ကပင် မနက်ဖြန်နွားနို့ မပေးနိုင်တော့ပြီဟု နို့တစ်ပေးလေပြီ။ ရေစည်သမား မောင်ဘရင် ဘယ်တော့ပြေးမည်မသိ။ တစ်နေ့တခြား ခက်၍သာလာ တော့မည်။

ပြင်သစ်ပြည်၊ ဘယ်လ်ဂျီယံပြည်တို့ကို ဂျာမန်စစ်တပ်များ ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်စဉ်က တိုင်းသူပြည်သား၊ ကလေး၊ လူကြီး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ မရွေး ပြေးကြ လွှားကြ အတိဒုက္ခကို ကိုယ်ချင်းမစာနိုင်ချေ။ ယခုမှာ မျက်မြင်ဖြစ်နေလေပြီ။ အလွန်ကြောက်စရာကောင်းသော အခါဆိုးကြီးပါတကား။

ပြင်သစ်ပြည်တွင်ရှိသော မြို့များ၊ အင်္ဂလန်ပြည်တွင်ရှိသော မြို့များပေါ်သို့ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများက ဗုံးကြဲချသွားသောကြောင့် ပျက်စီးနေပုံများကို ဓါတ်ပုံများ တွင် မြင်ရဖူးပါ၏။ သို့သော် ထိုဓါတ်ပုံများကို မြင်ရစဉ်က စိတ်ကို များစွာမထိခိုက် ပေ။ ယခုမူကား ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံနေရလေပြီ။ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ မော်လမြိုင်၊ တောင်ငူ၊ ပဲခူး၊ ပြည် စသောမြို့ကြီးများမှာ ဗုံးစာဖြစ်ကြကုန်လေပြီ။ မြန်မာပြည်ကြီး နုလန်ထူပါဦးမည်လော။ နောင် ၁၀ နှစ်ကြာသည်တိုင်အောင် ယခင်က အခြေအနေမျိုးကို ပြန်၍မြင်ရပါဦးမည်လော။ မြန်မာပြည်ကြီးမှာ မည်သို့သော ကံကြမ္မာ ဖန်လာသောကြောင့် ဤသို့သော ဘေးမျိုးနှင့် ကြုံတွေ့ရသည် မသိ။ နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော် အေးချမ်းလာခဲ့သော အောက်မြန်မာပြည်၊ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော် အေးချမ်းလာခဲ့သော အထက်မြန်မာပြည်တို့အတွင်း မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေ လေပြီတကား။

သတင်းစာမဖတ်ရသည်မှာ ကြာလေပြီ။ ရေဒီယိုသတင်းကို နားမထောင်

ရသည်မှာလည်း ၄ - ၅ ရက်ရှိသွားပြီ။ သို့ဖြစ်ရကား စစ်နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းများကို တဆင့်ခံသာ ကြားသိရလေသည်။ တရုတ်တပ်သားများနှင့် ဂျပန်တပ်သားတို့ ရေတာရှည်အနီးတွင် တိုက်ခိုက်တုန်းရှိသေးသည်ဟု ဆိုကြ၏။ အင်္ဂလိပ်၊ ကုလား၊ မြန်မာတပ်သားတို့နှင့် ဂျပန်တို့ကား မကွေးတစ်ဝိုက်တွင် တိုက်နေ သေးသည်ဟု ကြားရလေသည်။ ဂျပန်လေတပ်ကသာ မြန်မာပြည် အနှံ့အပြားလာ၍ ဖုံးကြံနေလေသည်။ အင်္ဂလိပ် လေတပ်တော်က ယိုးဒယားဘက် တွင် သွားတိုက်သည်။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံတို့ကို တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီး ပစ်လိုက်သည် ဟု များစွာ မကြားရပေ။ လေတပ်ကူများ အမြန်ရောက်လာပါစေဟူ၍ ဆုတောင်း ရတော့သည်။

မြင်းကသာ၊ ဖုတ်ကုန်းသို့ သွားနေခိုက် လေဘေးဥဩမှုတ်သေးသည်ဟု ပြန်လာသောအခါ ပြောပြကြလေသည်။ ညနေ ၅ နာရီအချိန်တွင်လည်း လေဘေး ဥဩမှုတ်သေး၏။ သို့သော် ရန်သူ့လေယာဉ်ပျံများ ပေါ်မလာ။ မည်သည့်မြို့ကို ဖုံးသွားကြသည်မသိ။

မေဂျာ မင်းစိန်နှင့် ကက်ပိတန် မောင်မောင်တို့ အင်းတော်မှ ပြန်ရောက်ကြ လေသည်။ ကက်ပိတန်ဗားမားလည်း မြစ်ကြီးနားမှ ပြန်ရောက်လာ၏။ အိမ်တွင် အတော်လူစည်ကားလာသဖြင့် အတော်ပင် ပျော်ပါးကြလေသည်။ မေဂျာမင်းစိန်မှာ စကားပြောကောင်းသူဖြစ်သောကြောင့် ထမင်းစားပြီး စကားဝိုင်းတွင် သူ့အတော် ထင်ပေါ်လေသည်။ သူ အင်းတော်သို့သွားနေခိုက် သူ့အား အတော်ပင် တောင့်တ နေကြလေသည်။ သူ့ရှိလျှင် ညစာစားသောက်ပြီးနောက် လက်ဖက်ရည်ကြမ်း သောက်ရင်း သူပြောသောစကားကို နားထောင်ကာ တဝါးဝါးနှင့် နေကြရလေ သည်။ ဤအခါမျိုးတွင် မေဂျာမင်းစိန်ကဲ့သို့သောသူမျိုးနှင့် အတူနေရခြင်းသည် ကုသိုလ်တစ်မျိုးပင်။ စိတ်ညစ်ခြင်း၊ တုန်လှုပ်ခြင်းပျောက်၏။

ကနေ့ည ထမင်းစားသောက်ကြပြီးနောက် လက်ဖက်ရည်ကြမ်းသောက်ရင်း ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းက “ပျင်းတယ်ဗျာ။ ရွှေဘုံသာလမ်းသွားပြီး ကပတ်ကလေး၊ စမူဆာကလေး သွားစားရအောင်” ဟု ဆို၏။

မေဂျာမင်းစိန်က “ကပတ်၊ စမူဆာကိုတော့ မစားချင်ဘူး။ ဖာလူဒါကိုတော့ သောက်ချင်တယ်။ ခင်ဗျားသွားရင်လည်း လိုက်ခဲ့မှာပေါ့။ မော်တော်ကားထုတ်ဗျာ။ ခင်ဗျားတို့ကော မလိုက်ကြဘူးလား” မေဂျာကပွဲလ “အိပ်ငိုက်တယ်ဗျာ။ ခင်ဗျားတို့ သွားချင်သွားပေတော့။ ကွမ်လောက်ဟိုတယ်ကို သွားမယ်ဆိုရင်ဖြင့် လိုက်ခဲ့မယ်ဗျာ”

ဤသို့ပြောကြားနေကြသော စကားကို ကြားရသောအခါ ဂျပန်နှင့် စစ်မဖြစ်မီက ရန်ကုန်၏အခြေအနေကို မျက်စေ့ထဲတွင် သွားမြင်ပြီးလျှင် စမူဆာ၊ ခေါက်ဆွဲတို့ကို စားချင်သောစိတ်ပေါ်လာကာ သွားရည်ယိုမိသောဟူ၏။ ။

၁၃၊ ၄၊ ၄၂။
လဆုတ် ၁၄ ရက်၊ လကွယ်နေ့။

နေ့ခင်းကတည်းက ချောင်းဆိုးနွားစားဖြစ်နေသောကြောင့် နေကြပ်ကြပ် မကောင်းပေ။
ဤမှတ်တမ်းကိုပင် အနိုင်နိုင်ရေးရသည်။ ယခုအခါမျိုးတွင် ရောဂါရမှာကို
အလွန်စိုးရိမ်ရ၏။ ဖျားနာနေ၍ အိပ်ရာထဲလဲနေခိုက် လေယာဉ်ပျံများ လာ၍
ဗုံးကြဲလျှင် အသို့ ရှောင်တိမ်းနိုင်အံ့နည်း။

ကနေ့ကား သင်္ကြန်အခါတွင်းတွင် ရေကစားကြ၊ ဥပုသ်ထွက်ကြ၊ ဆိုင်းသံ
ဗုံသံ၊ သီချင်းသံတို့နှင့် ဆူညံ၍သာနေလေသည်။ ယခုကား တိတ်ချက်သား
ကောင်းနေလှ၏။ သင်္ကြန်အတွင်း ပိတောက်ပန်းများကို ဝေအောင်ပန်ထားကြသော
အပျိုတွေ ပျော်ပျော်ပါးပါး သွားလာနေကြသည်ကို မြင်ခဲ့ရ၏။ ယခုမူကား
ပိတောက်ပန်းကိုလည်း မမြင်ရ။ ရယ်လားမောလားနှင့် သွားလာနေကြသော
အပျိုများကိုလည်း မမြင်ရချေ။ လက်ဝဲသုန္ဒရအမတ်ကြီးသည် လူသူမနီးသော
မဲဇာရွာကလေးမှာပင် ညောင်ရေသွန်းပွဲတော် ကျင်းပသည်ကို မြင်ခဲ့ရပေ၏။
ယခုကား ရွှေဘိုမြို့ပေါ်မှာပင် သင်္ကြန်ပွဲကျင်းပသည်ကို မမြင်ရပေ။ လက်ဝဲသုန္ဒရ
အမတ်ကြီးထက်ပင် ကံဆိုးသေးသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

သင်္ကြန်အခါတွင် အလွန်တရာမှ စည်ကားလှသော မော်လမြိုင်၊ ရန်ကုန်၊
မန္တလေး စသောမြို့ကြီးတို့ကား ဗုံးစာ၊ မီးစာ ဖြစ်ကုန်ကြလေပြီ။ အဘယ်မှာလျှင်
ရေပွဲသဘင်ကို ဆင်ယင်ကျင်းပနိုင်ကြပါတော့အံ့နည်း။ ရန်ကုန်၊ မော်လမြိုင်မြို့တို့တွင်
မည်သို့နေထိုင်ကြသည်ကို သိချင်မြင်ချင်စမ်းပါဘိတော့သည်။

ကနေ့မနက် လေဘေးဥဩမှုတ်သောကြောင့် မြေဂူထဲဆင်းရသေးသည်။
လေယာဉ်ပျံသံကို ကြားရသော်လည်း လေယာဉ်ပျံများကို မမြင်ရ။ ဗုံးကိုလည်း
မချခဲ့ပေ။ ကင်းထောက်လေယာဉ်ပျံများနှင့်တူ၏။ ကင်းထောက်လေယာဉ်ပျံများ

လာသည်မှာ သုံးလေးကြိမ်ရှိပြီ။ သို့သော် တစ်ခါမျှ ဗုံးမကျသေး။ ကလေးများနှင့် မိန်းမတွေကို မြို့ပြင်တွင် နေ့ခင်း၌ သွား၍ထားရန် အကြံပေးကြ၏။ နေ့ခင်းတွင် နေပူရှိန်က ပြင်းလှသောကြောင့် အိမ်မှာပင် ထားရလေသည်။ အိမ်ထဲမှ အိမ်ပြင် မထွက်သည်ပင် ကလေးများမှာ ခဏခဏရောဂါရနေကြလေသည်။ အကယ်၍သာ နေ့ခင်းတိုင်း မြို့ပြင်သစ်ပင်ရိပ်အောက်တွင် သွားထားမည်ဆိုပါက ဖျားနာကြမည်ကို စိုးရိမ်ကြလေသည်။

သင်္ကြန်တွင် ရုံးပိတ်ရက်ဖြစ်သော်လည်း နေ့ခင်းက ရုံးတက်ရသေး၏။ ထွေရာလေးပါး အလုပ်များကို လုပ်ရသေး၏။ ရုံးစာရေးအနည်းငယ်တို့သာ ရုံးတက်ကြလေသည်။ အရာရှိတို့လည်း တစ်ယောက်နှစ်ယောက်သာ ရုံးမှာမြင်ရလေသည်။

ရုံးတွင် မစ္စတာဘတ္တာချာဂျီနှင့်တွေ့၏။ ဦးထွန်းမောင်ထံမှ ဓါတ်ဆီ လက်မှတ်ကို လာတောင်းခြင်းဖြစ်လေသည်။ မန္တလေးသို့ တရုတ်စစ်သားများ အမြောက်အမြား ရောက်လာပြီဖြစ်သောကြောင့် အိမ်နေစရာမရှိသဖြင့် ရွှေဘိုသို့ ပြောင်းလာရသည်ဟု ဆိုလေသည်။ သူ၏သားနှင့်မယားတို့ကား လားရှိုးမှနေ၍ လေယာဉ်ပျံဖြင့် အိန္ဒိယပြည်သို့ သွားပြီဟု ပြော၏။

ညနေ လက်ဖက်ရည်ခိုင်းတွင် မေဂျာမင်းစိန်က စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာအကြောင်း အမျိုးမျိုးတို့ကို ပြောသောကြောင့် အားလုံးပင် တဝါးဝါးနှင့် နေကြလေတော့သည်။ အလွန်စကားပြောကောင်း၏။

ညနေပိုင်းတွင် ကိုယ်ပိုင်မော်တော်ကား ၁၁ စီးခန့် ပေါက်လာလေသည်။ စစ်ဗိုလ်အဝတ်အစားများကို ဝတ်စားထားသော အင်္ဂလိပ်များပါ၍လာ၏။ သူတို့တစ်တွေ တစ်စတစ်စ များ၍များ၍ လာလေပြီ။ သူတို့များလာခြင်းသည် ဂျပန်ကို ခေါ်သည်နှင့် တူလှပေ၏။ စစ်တပ်များကို မကြာမီ လာချမည်ဟူ၍လည်း ကြားရ၏။ စစ်တပ်များရောက်လာလျှင် နေအိမ်များမှ ပြောင်းရွှေ့ရချေသေး။

၁၄၊ ၄၊ ၄၂။

ကဆုန်လဆန်း ၁ ရက်။

ယနေ့တစ်နေ့လုံး အိပ်ရာထဲတွင် လဲနေသည်။ နှာစေး၊ ချောင်းဆိုး၊ ရင်ကြပ်၊ ခေါင်းကိုက်၊ ကိုယ်လက်ကိုက်၊ စုံ၍သာနေတော့၏။ ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းက တုပ်ကွေးဟုဆိုပြီး ဆေးအမျိုးမျိုးတို့ကို ပေးလေသည်။ ကလေးအငယ်ဆုံး မယ်ကေး မှာလည်း အန်လည်းအန် ဝမ်းလည်းသွားသောကြောင့် ခမျာမှာ မလှုပ်ချင် မလျှားချင်နှင့် ပျော့နေရှာတော့၏။ သူ့အမေမှာ အတော် စိတ်ပူရှာလေသည်။ ခမျာ မယ်ကေးမှာ နို့မစို့ရ။ ရေနွေးနှင့် ဂလူးကိုကိုသာ သောက်ရရှာလေသည်။ မောင်မွှေးမှာလည်း ချောင်းဆိုး ကောင်းကောင်းမပျောက်သေး။ ဆေးသောက်နေ ရသေးသည်။ မြင့်လည်း မျက်စေ့နာနေသောကြောင့် ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းက ဆေးပေးရ၏။ ကလေးထိန်း နန္ဒီမှာလည်း မျက်စိရောဂါအတွက် မျက်စင်းခတ်ရရှာ ၏။ မဟာရန်လည်း ဖျားနေပြန်ပြီ။ မြင့်က ငန်းဆေးနှင့် ဝမ်းနှုတ်ဆေးတို့ကို ပေးလိုက်ရ၏။ ဦးစောဟန်တို့၏ အခန်းတွင်းလည်း ချိုကြီးတို့၊ ဘေဘီတို့မှာ ဝမ်းသွားကြ၊ ဖျားကြနှင့်။ ဒေါက်တာ ဂီရန်းဆင်းက ဆေးအမျိုးမျိုးတို့ကိုပေးမှ သက်သာကုန် ကြလေသည်။ ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းမှာ သူ့အိမ်တွင် နေထိုင်ကြသော သူတို့အား ကုသနေရသည်နှင့်ပင် အတော် မောနေရရှာလေပြီ။ အိမ်ပေါ်မှာလည်း တင်ထားရသေး။ ဆေးလည်း အလကားကုရသေး၏။ ရွှေဘိုသို့ရောက်မှ တစ်ယောက်ပြီးလျှင်တစ်ယောက် ရောဂါရနေကြလေသည်။ ပြင်းထန်လှစွာသော ရွှေဘို၏ အပူရှိန်ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ယူရန်ရှိ၏။ မြန်မြန် မိုးဦးပေါက်ပါစေသတည်း။

မနက်စောစောတွင် ဦးစောဟန် ပေါက်လာပြီးလျှင် ရေနံချောင်းကို ဂျပန်တို့သိမ်း ယူလိုက်ပြီဟု ပြော၏။

တစ်နေ့လုံး အိပ်ရာထဲမှ မထနိုင်သောကြောင့် အိပ်ရာထဲမှပင် အင်္ဂလိပ်

စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဖတ်နေရလေသည်။

လေဘေးဥဒြမ္မုတ်သေး၏။ နေမကောင်းဖြစ်နေသောကြောင့် မြေဂူထဲမဆင်း။
လေယာဉ်ပျံသံကိုကား ကြား၏။ ဗုံးမကျ။

၁၅၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၂ ရက်။

ပူလိုက်အိုက်လိုက်သည်မှာ ဆိုစရာမရှိပြီ။ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းလှပေတော့၏။

ရွှေဘိုတွင် ၃ နှစ်လုံးလုံး နေထိုင်လာသူဖြစ်သောကြောင့် ရွှေဘို၏အပူမှာ မထူးဆန်းပေ။ ရွှေဘိုအပူရှိန်အတွက် ညည်းညူနေစရာမဟုတ်ဟု ဆိုစရာရှိ၏။ သို့သော် ရွှေဘိုတွင် ၃ နှစ်တိုင်တိုင် နေထိုင်ခဲ့စဉ်ကနှင့် ယခုမှာ များစွာ ကွာခြား လျက်ရှိနေပေပြီ။ ထိုစဉ်အခါက ကိုယ့်အိုး၊ ကိုယ့်အိမ်၊ ကိုယ့်ဝင်း၊ ကိုယ့်ခြံနှင့် နေရလေသည်။ ယခုမူကား ဆရာဝန်ကြီး ဂီရန်းဆင်းအိမ်တွင် ခိုကပ်၍နေရလေ သည်။ ရွှေဘိုသို့ရောက်သည်မှာ တနင်္ဂနွေ ၂ ပတ်ကျော်ပြီဖြစ်သော်လည်း သင့်လျော်သော အိမ်ကို ရှာ၍မရသေးပေ။ ထိုစဉ်အခါက မောင်မွှေးတစ်ယောက် တည်းသာရှိ၏။ ယခုမူကား မောင်မွှေး၊ မယ်မွှေး၊ မယ်ကေးတည်းဟူသော သားသမီး ၃ ယောက် ရှိနေလေပြီ။ ဟိုစဉ်အခါက ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းအခန်းကြီး ထဲတွင် သားအမိ ၃ ယောက်သာ နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ ယခုမူကား ကျဉ်းကျဉ်းအခန်း ကလေးထဲတွင် ၇ ယောက်မျှ အိပ်ကြရလေသည်။ ထိုစဉ်အခါက အားလုံးပင် ကျန်းကျန်းမာမာ ရှိကြလေသည်။ ယခုမူကား တစ်ယောက်ပြီးလျှင်တစ်ယောက် ရောဂါအမျိုးမျိုးတို့ကို ရနေကြလေသည်။ ထိုစဉ်အခါက အလွန်ပူအိုက်သော သင်္ကြန်အခါတွင်းတွင် ကျောက်မြောင်း ဗိုလ်တဲသို့သွားကာ စိတ်အေးလက်အေး သွားနေပြီးလျှင် ဆောင်းပါးမှတ်တမ်းများတို့ကို ရေးခဲ့လေသည်။ ယခုမူကား ဘီအိုစီဆရာများက ကျောက်မြောင်း ဗိုလ်တဲကို အပိုင်စားယူထားကြလေပြီ။ အကယ်၍ သူတို့ အပိုင်စားမယူထားခဲ့စေကာမူ တစ်နေ့ရွှေတစ်နေ့ငွေ ဖြစ်နေသော အခါကြီးထဲတွင် ကျောက်မြောင်း၌ စိတ်အေးလက်အေး သွားနေ၍ အဘယ်မှာလျှင် ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း။ ထိုစဉ်အခါက မြန်မာပြည်ကြီးပေါ်သို့ စစ်ရိပ်စစ်ငွေမျှပင် မသန်းသေး

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

ပေ။ ပွဲတခြိမ်ခြိမ့်၊ ဆိုင်းသံတည့်ညံ့နှင့် နေသောအခါဖြစ်၏။ ယခုမူကား ဆိုင်းသံ ဗုံသံတို့ကို ကြားဖို့ဝေးစွာ ဂျပန်ဗုံးသံကို ယနေ့ပင်ကြားရမည်လော၊ မနက်ဖြန်ပင်ကြား ရမည်လောဟု တထိတ်ထိတ်နှင့်နေကြရသော အခါဆိုးကြီးပေတည်း။

ယနေ့ရောဂါအခြေအနေသက်သာသောကြောင့် အောက်ထပ်သို့ဆင်း၍ ထိုင်နိုင် ၏။ သို့သော် အစားအသောက်ကိုကား မစားသောက်နိုင်သေးပေ။

ဂျပန်များ မန္တလေးသို့ လေယာဉ်ပျံများဖြင့် လာရောက်ဆင်းသက်ကြသည်ဟု သတင်းသုံးသုံးကြားရ၏။ ကောလာဟလ သတင်းကိုပင် ဟုတ်နိုးနိုး ထင်မိကြပေ၏။ ညနေ ၃ နာရီအချိန်တွင် မေဂျာမင်းစိန်၏ယောက်ဖ ကိုသိန်းကျော် မန္တလေးမှ ရောက်လာလေသည်။ သူ့အား မန္တလေးပေါ်သို့ ဂျပန်များ ဆင်းကြသည်ဟူသော ကောလာဟလသတင်းအကြောင်းကို မေးသောအခါ။ “အဲဒီသတင်းသာမှန်ရင် ကျွန်တော် မန္တလေးက ကာကီဘောင်းဘီ၊ ကာကီရှပ်အင်္ကျီတွေကိုဝတ်ပြီး လာဝံ့ပါ့မ လားဗျ” ဟု ပြန်၍ပြောတော့မှ အားလုံး စိတ်အေးသွားကြလေသည်။

ကာကီပီတန်ဗားမား စစ်ဆေးရုံတွင် လူမမာအဖြစ် သွားနေလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အိမ်တွင် လူတစ်ယောက်လျှော့သွား၏။ ကိုသိန်းကျော် ညနေကရောက်လာ သောကြောင့် ပိုနေမြဲကျားနေမြဲ ဖြစ်သွားပြန်လေသည်။ ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းမှာ မိတ်ဆွေပေါသောသူဖြစ်သည်တစ်ကြောင်း၊ သဘောကောင်းသူဖြစ်သည်တစ် ကြောင်းတို့ကြောင့် သူ၏အိမ်တွင် ဧည့်သည်မပြတ်ပေ။ တစ်ဦးဝင်တစ်ဦးထွက်ပင်။

ဤအခါမျိုးတွင် တစ်အိမ်ထဲ၌ လူအမြောက်အမြားနေထိုင်ကြရသည်မှာ တစ်မျိုးစိတ်ညစ်စရာ ကောင်းလှသော်လည်း လူအများနှင့် စားလည်းတူတူ၊ နေလည်း တူတူ၊ ဟိုပြောသည်ပြောနှင့် နေကြသဖြင့် စစ်အကြောင်း မေ့နေရလေကား တစ်မျိုးအကျိုးရှိလေသည်။ အကယ်၍သာ တစ်အိမ်လုံး တစ်ယောက်တည်းနေ ရမည်ဆိုပါက စစ်အကြောင်း ထွေရာလေးပါး စဉ်းစားနေသဖြင့် ရူးသွားစရာရှိလေ တော့သည်။

ရွှေဘိုမှနေ၍ စစ်သားလူမမာများကို အန္တိယပြည်သို့ လေယာဉ်ပျံများနှင့် တင်ဆောင်သယ်ပို့နေသည်တစ်ကြောင်း၊ မြစ်ကြီးနားသို့ အစိုးရပြောင်းရွှေ့မည် ဖြစ်သောကြောင့် ရွှေဘိုမှလာ၍ မီးရထားစီးသူတို့ ပေါများလှသည်တစ်ကြောင်းတို့ ကြောင့် ရွှေဘိုမှာ တစ်မျိုးစည်ကားနေ၏။ အရေးပိုင်ဦးထွန်းမောင်မှာလည်း ဧည့်သည်များကို ဧည့်ခံနေရသည်နှင့် မအားရတော့ပြီ။ ယခုနေအခါများ အရေးပိုင် လုပ်ရသည်မှာ စည်းစိမ်မရှိ။ ဦးထွန်းမောင်အား ကိုယ်ချင်းစာမိ၏။

မနေ့ညက ဘုရင်ခံ မင်းကြီးကတော် ရောက်လာပြီးလျှင် ဦးထွန်းမောင်၏ အိမ်တွင် ညစာစားသွား၏။ ညစာ စားပြီးနောက်မှ မြစ်ကြီးနားသို့ မီးရထားနှင့် တက်သွား၏။ ယနေ့ညနေ မစ္စတာဆွင်သင်းဘင့်နှင့် ကာနယ်မယ်လီတို့ ရောက်လာ ကြပြန်လေသည်။ ညစာကို ဦးထွန်းမောင်၏အိမ်တွင်ပင် စားပြန်၏။ ညစာ စားပြီးလျှင် မြစ်ကြီးနားသို့ သွားကြလိမ့်မည်။

၁၆၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၃ ရက်။

ယနေ့ကား မြန်မာတို့၏ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ဖြစ်၏။ နှစ်ဟောင်းတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဘေးဆိုးကြမ္မာဆိုးတို့မှာ နှစ်ဟောင်းနှင့်အတူ ကွယ်ပျောက်သွား ကြပါစေသတည်း။ နှစ်ဟောင်းတွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ဘေးရန်အပေါင်းတို့မှာ ဤနှစ်သစ်တွင် ကွယ်ပျောက်သွားပါစေသတည်း။ နှစ်ဟောင်းအတွင်း ဆွေမျိုး မောင်နှမ တို့နှင့် ရှင်ကွဲ ကွဲကြရလေသည်။ ဤကွဲကွာနေရသော ဆွေမျိုးမောင်နှမတို့ နှင့် ဤနှစ်သစ်အတွင်း ပြန်၍တွေ့ရပါစေသတည်း။ မြန်မာပြည်ပေါ်သို့ ကျရောက်ခဲ့ သော ကြမ္မာဆိုးကြီးမှာ ဤနှစ်သစ်အတွင်း ကွယ်ပျောက်သွားပါစေသတည်း။ နှစ်ဟောင်းအတွင်း သားမယားများနှင့် မကွဲမကွာဘဲ ဘေးရန်အမျိုးမျိုးတို့ကို ကျော်နင်းလာခဲ့လေပြီ။ ဤနှစ်သစ်အတွင်းလည်း ထိုနည်းအတူ ကျော်နင်းနိုင်ပါစေ သတည်း။

ညစာ စားပြီးနောက် အိမ်ရှေ့မြက်ခင်းပေါ်တွင် ထိုင်နေခိုက် လမ်းအရေးပိုင် မစ္စတာဆက်ပင်းရောက်လာပြီးလျှင် ထွေရာလေးပါး စကားများကိုပြောသွားလေ သည်။ သူပြောစကားထဲတွင် ဂျပန်စစ်ကူတပ်သားပေါင်း တစ်သိန်းကျော်တို့ သင်္ဘောအစင်း ၈၀ ခန့်ဖြင့် ရန်ကုန်သို့ရောက်လာကြောင်း၊ ပြင်ဦးလွင်နှင့် လားရှိုးလမ်းကို ဂျပန်တို့က ဖြတ်တောက်ပစ်ရန် အားထုတ်နေကြောင်းများကို လန်ဒန်အသံလွှင့်ရုံက ပြောသွားသည် ဟူသော သတင်းများလည်း ပါလေသည်။ ဤသတင်းအတိုင်းသာ မှန်လျှင် စစ်အခြေအနေမှာ ဧကန်ပင်ဆိုးရွားလာပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ကြားရသူ အားလုံးပင် အတော်စိတ်ပျက်သွားကြလေသည်။

ဤသို့စကားပြောနေခိုက် မော်တော်ကားတစ်စီး ရောက်လာ၏။ ဤအချိန် ဤအိမ်သို့ ဧည့်သည်ရောက်သည်မှာ မထူးဆန်းလှပေ။ နေ့တိုင်းပင် ဧည့်သည်

တစ်ယောက်နှစ်ယောက်မှာ ရောက်စမြဲဖြစ်၏။ ကနေ့ည ရောက်လာသူကား ဦးလှမောင် (အိုင်စီအက်စ်)ဖြစ်လေသည်။ ချောက်မှထွက်ခွာလာခဲ့ရသည်မှာ ၂ ရက်ရှိပြီဟု သိရ၏။ ကနေ့ညနေမှ ရွှေဘိုသို့ရောက်လာ၏။ တစ်စတစ်စ ရွှေဘိုတွင် နေစရာ အိမ်ရှိတော့မည် မဟုတ်။ ဤအိမ်နှင့် တစ်ဘက်ကအရေးပိုင်အိမ်တို့ကို စစ်ဘက်က မျက်စောင်းထိုးလှပြီ။ မည်သည့်အခါ အရေးပိုင်မင်းများ ကျောက်ကျကြ မည်မသိ။ အနိစ္စဆိုတာ ဘာမျှမမြဲပါတကား ဆိုသည်မှာ ယခုအခါ သွေးထွက် အောင် မှန်နေလေပြီ။ အနတ္တဆိုတာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အစိုးမရဆိုသည်မှာလည်း ယခုအခါ များစွာ မှန်နေပေတော့၏။ ယခုအခါ ဘာကိုမျှအစိုးမရ။ စစ်ဘက်ကချည်း သိမ်းပိုက်နေကြလေတော့သည်။ ဒုက္ခဆိုသည်ကား ပြောစရာမရှိတော့ပြီ။ တစ်ဒုက္ခတည်း ဒုက္ခနေကြရလေတော့သည်။ ဤဒုက္ခအပေါင်းတို့ အဘယ်အခါမှ ကင်းဝေးပါတော့အံ့နည်း။

ဦးလှမောင်မှာ အမိန့်တော်ရရှေ့နေ ဦးအုံးဝေ၏အိမ်တွင် ခေတ္တတည်းနေလေ သည်။ ညစာစားပြီးမှ အလည်ရောက်လာခြင်းဖြစ်လေသည်။ သူ့အား မေးကြည့် သောအခါ ဂျပန်တို့ မကွေးအနီးရောက်နေပြီဟု ပြောလေသည်။ ဦးလှမောင်မှာ သားမယားတို့နှင့် ခွဲခွာနေခဲ့ရသည်မှာ တစ်လခန့်ရှိပြီ။ သားမယားတို့မှာ ကသာ တွင်ရောက်နေကြ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ကနေ့ညရထားနှင့် ကသာသို့ လိုက်မည် ဟု ပြောပြောဆိုဆိုနှင့်ထွက်သွား၏။ သားမယားတို့နှင့် မည်မျှတွေ့ချင်ပါအံ့ နည်း။ ကိုယ်ချင်းစာမိတော့၏။

၁၇၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၄ ရက်။

မနက်စောစောက ကိုသိန်းကျော် မော်တော်ကားကလေးနှင့် မုံရွာသို့ ထွက်သွား
သောကြောင့် အိမ်တွင် လူတစ်ယောက်လျော့သွား၏။ မေဂျာမင်းစိန် မုံရွာတွင်
ပို့ထားသောပစ္စည်းအချို့ကို သွား၍ယူခြင်းဖြစ်၏။ ထိုပစ္စည်းတို့ကို ဒေါ်ရင်မေ
(ဝါ) ဒေါ်မင်းစိန်ရှိရာ အင်းတော်သို့ သွားပို့ရန်ဖြစ်၏။

နာစေး၊ ချောင်းဆိုးမှာ ကောင်းစွာမပျောက်သေးသောကြောင့် ရုံးမတက်။
အိမ်မှာပင် စာဖတ်နေလေသည်။ လုပ်စရာလည်း များများစားစားမရှိ။ ပူအိုက်လိုက်
သည်မှာ ဆိုစရာမရှိပြီ။ အိမ်အပေါ်ထပ်တွင် မနေနိုင်။ တစ်နေ့လုံး အောက်ထပ်တွင်
နေရ၏။ အောက်ထပ်တွင် နေသည်မှာပင် ချွေးတလုံးလုံးနှင့် နေတော့သည်။

ညနေမှောင်ခါနီးတွင် ကိုသိန်းကျော် မေဂျာမင်းစိန်၏ပစ္စည်းများနှင့် ပြန်
ရောက်လာ၏။ မုံရွာတွင် ဦးအုံး (အိုင်စီအက်စ်)နှင့်တွေ့ကြောင်း၊ ဦးအုံး ခွင့်လေး
လရပြီ ဖြစ်သောကြောင့် မုံရွာအနီး သာဇီရွာတွင် နေတော့မည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို
ပြောပြလေသည်။ ဦးအုံးတို့မှာလည်း သားသမီးငယ် ၄ ယောက်တို့နှင့် အတော်ပင်
ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ကြရရှာပေလိမ့်မည်။

၁၈၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၅ ရက်။

စိတ်အတွင်းက ပူဆူနေရသည့်အထဲတွင် နေပူရှိန်ကလည်း အတော်ပင် စိတ်ကို အနှောင့်အယှက်ပေးနေလေသည်။ နေထွက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ပူတော့၏။ အိမ်အပေါ်ထပ်တွင်သာ နေနိုင်တော့သည်။ မိုးရွာပါစေတော့ဟူ၍သာ တောင့်တနေကြလေတော့သတည်း။

မနက်စာ စားသောက်နေခိုက် ရာဇဝတ်ဝန်ရေး ရောက်လာလေသည်။ မဒေါင်းလှအနီး မီးရထားမှောက်သောကြောင့် ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်း ချက်ချင်း သူနှင့်အတူ လိုက်လာ၍ ခေါ်လေသည်။ ဦးထွန်းမောင်လည်း သူနှင့်အတူပင် လိုက်သွား ရ၏။ ဦးထွန်းမောင်က ရသလောက် လူနာတင်မော်တော်ကားများနှင့် စစ်ဆေးရုံမှ မေဂျာမင်းစိန်နှင့် အခြားဆရာဝန်တို့ကိုခေါ်ပြီးလျှင် လိုက်လာခဲ့ရန် မှာသွားသောကြောင့် ဦးစောဟန်နှင့်အတူ ဆိပ်ခွဲလမ်း မုဆိုးချုံတူးမြောင်းအနီးတွင် စခန်းချနေသော စစ်ဆေးရုံသို့ သွားကြလေသည်။ မေဂျာမင်းစိန်၊ မေဂျာကပ္ပိလ၊ ကာနယ်တရာပိုးနှင့် အခြားဆရာဝန် ၂ ယောက် ၃ ယောက်တို့ နံနက်စာ စားသောက်နေကြလေသည်။ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်းပင် မီးရထားမှောက်ကြောင်းကို ပြောပြလေသည်။ အားလုံးပင် အံ့အားသင့်သွားကြလေသည်။ သူတို့၏ အကူအညီ ကိုတောင်းသောအခါ ကာနယ် တာရာပိုးက အလွယ်တကူပင် ကူညီမည်ဟု ပြောလိုက်၏။ စစ်ဆေးရုံဖြစ်သောကြောင့် သူတို့မကူညီနိုင်ဟုဆိုလိုက် ဆိုနိုင်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့သော အရေးမျိုးတွင် ကူညီရန် သဘောတူသည်ကိုပင် ကျေးဇူးတင်ရပေတော့သည်။

မေဂျာမင်းစိန်ကား နေရာတကာတွင် မြန်မြန်ထက်ထက် ပြာပြာပြာပြာ လုပ်တတ်သူဖြစ်ရကား သူတကာ ထမင်းစား၍မပြီးခင်ပင် ပြီးအောင်စား၍

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

လူနာဦးရေမည်မျှများပြားသည်ကို သိလိုသဖြင့် မီးရထားဘူတာရုံတွင် စုံစမ်းရန် ထွက်လာခဲ့ကြကုန်၏။ ဘူတာရုံသို့ရောက်သောအခါ မဒေါင်းလှမှ ရိုက်လိုက်သော ကြေးနန်းစာကို ဖတ်ကြရလေသည်။ ကြေးနန်းစာ အဆိုကား မီးရထားတွဲ ၂၀ မှ တိမ်းမှောက်သွားသောကြောင့် လူအမြောက်အများ ဒဏ်ရာရရှိလေသည်။ ဤကြေးနန်းစာကို ဖတ်ရသောအခါ အတော်ပင်ထိတ်လန့်သွား၏။ စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်သွား၏။ လူနာအပေါင်းတို့အား သနားသောစိတ်များပေါ်၍ လာတော့သည်။ သွေးထွက်သံယိုဖြစ်သည်များကို မမြင်ရပါစေနှင့်ဟု ရှေးအခါက ဆုတောင်းခဲ့၏။ ဤဆုတောင်းမှာ ပြည်ဝခဲ့လေသည်။ ရန်ကုန်တွင် ဗုံးကြဲ၍ လူအမြောက်အမြား သေကြေပျက်ဆီးခဲ့သော်လည်း ထိုသူတို့အား မမြင်ခဲ့ရပေ။ ထိုခိုက်ဒဏ်ရာရကြသော သူတို့နှင့် မကြုံခဲ့ရပေ။ ယခုကား မရှောင်သာတော့ပြီ။ မီးရထားမှောက်၍ အနာရသူ၊ သေကြေပျက်စီးသူတို့အား မြင်ရပေတော့မည်။ ရှောင်လွှဲသွေဖယ်၍မရတော့ပြီ။

ဤသို့တွေးတောကာ ဦးစောဟန်၊ မေဂျာမင်းစိန်တို့နှင့်အတူ နေအိမ်သို့ ပြန်ခဲ့၏။ အအေးမိပြီး နှာစေးချောင်းဆိုးဖြစ်နေသည်မှာလည်း မပျောက်တတ်သေး ပေ။ သို့သော် အရေးကြုံလာပြီဖြစ်သောကြောင့် မေဂျာတို့နှင့်အတူ လိုက်ရတော့မည်။ နေပူလိုက်သည်မှာလည်း ဆိုစရာမရှိ။ ချွေးထွက်သဖြင့် အအေးထပ်မံသွားမည် ဆိုလျှင် ခက်တော့မည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အအေးမမိစေရန် သိုးမွှေးဆွယ်တာ အင်္ကျီကို ဝင်၍ဝတ်ရလေသည်။ အရိပ်ထဲတွင် အပူဒီဂရီ ၁၀၀ ကျော်သဖြင့် ခြစ်ခြစ်တောက်အောင် ပူနေသောအခါတွင် သိုးမွှေးဆွယ်တာအင်္ကျီကို ဝတ်ရသည်မှာ စည်းစိမ်မရှိလှပေ။ သို့သော် ရောဂါရမည်စိုးသောကြောင့် ဝတ်ရတော့၏။

အိမ်မှထွက်လာပြီးလျှင် မေဂျာမင်းစိန်တို့၏ဆေးရုံသို့ သွားကြပြန်သည်။ ဆေးရုံတွင် လူမမာများအတွက် အသုံးကျမည်ဖြစ်သော ပစ္စည်းများကို လုံလုံ လောက်လောက်ယူပြီးလျှင် မော်တော်ကား ၃ စီးတို့နှင့် ထွက်လာကြ၏။ မေဂျာကပွဲလလည်း အတူပါလာလေသည်။ လူနာတင်မော်တော်ကားတို့ကိုကား မယူခဲ့ကြ။ ဘူတာရုံသို့ရောက်စဉ်က လူမမာများကို မီးရထားနှင့် ရွှေဘိုသို့ပို့ရန် မေဂျာမင်းစိန်က စီမံပြီးဖြစ်လေသည်။

မော်တော်ကား ၃ စီးဖြင့် မူးဟောင်း မြောင်းဘောင်တစ်လျှောက် မောင်းနှင် ၍လာခဲ့ကြ၏။ နေပူရှိန်ကား ပြင်းလှပေသည်။ အပြင်မှ လေဝင်လာသည်မှာ မခံနိုင်စရာဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မော်တော်ကား ပြတင်းမှန်များကို တင်ထား ရလေသည်။ အတန်ကြာလျှင် မဒေါင်းလှဘူတာအနီး မီးရထားမှောက်ရာသို့

ရောက်၏။ ပုလိပ်မော်တော်ကားများ၊ မော်တော်ဘတ်များကို မြင်ရ၏။ အရေးပိုင်၊ ရာဇဝတ်ဝန်တို့ကိုလည်း တွေ့၏။ မော်တော်ကားများဆိုက်ထားရာနှင့် မီးရထားပျက်ရာတို့ကား တစ်ဖာလုံခန့်သာ ဝေးပေလိမ့်မည်။ အကျိုးအကြောင်းကို မေးသောအခါ အသေအပျောက် ၅ ယောက်ခန့်နှင့် ဒဏ်ရာရသူ ၅ ယောက်ခန့်သာရှိသည်ဟု သိရ၏။ ကြေးနန်းစာတွင် ပါသလောက် အသေအပျောက်၊ ဒဏ်ရာရသူ မများသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ကြပေတော့သည်။ နေပူလွန်းသဖြင့် မီးရထားပျက်ရာတွင် ခေတ္တမျှ လောက်ကြည့်ပြီးလျှင် မော်တော်ကားရှိရာသို့ ပြန်လာခဲ့၏။ မီးရထားခေါင်းတွဲနှင့် ကုန်တွဲ ၂၀ ခန့်တို့မှာ တစ်ခုအပေါ် တစ်ခုထပ်ကာ မှောက်နေကြကုန်၏။ လူစီးတွဲများကိုကား မမြင်ရတော့ပေ။ ရွှေဘိုမှ အထူးလွတ်လိုက်သော ခေါင်းတွဲက ဆောင်ယူသွားပြီဟု သိရ၏။

အတန်ကြာလျှင် အားလုံးပင် ရွှေဘိုသို့ ပြန်ခဲ့ကြလေသတည်း။ အိပ်ရောက်သောအခါ ထောင်မင်းကြီး ကာနယ်နာဝါနှင့် ဦးတင့်ဆွေတို့ ရောက်နေကြောင်း သိရ၏။ မန္တလေးမှထွက်လာသည်အထိ ဦးတင့်ဆွေနှင့် ခင်ခင်မင်မင် တစ်ဌာနတည်း အလုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ရပေသည်။ အလွန်ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေလည်းဖြစ်၏။ စာရေးဖော်ရေးဖက်၊ ဆောင်းပါရေးဖော်ရေးဖက်လည်းဖြစ်၏။ မန္တလေးတွင် အစစအရာရာ၌ အားကိုးခဲ့ရသော မိတ်ဆွေလည်းဖြစ်၏။ မန္တလေးမြို့ကို ၃.၄.၄၂ နေ့တွင် ဗုံးကြဲစဉ်က ဦးတင့်ဆွေ ဗုံးဘေးမှလွတ်မှ လွတ်ပါမလားဟု တွေးတောပူပန်မိပေ၏။ လူကြုံနှင့်တွေ့တိုင်း စုံစမ်းမေးမြန်းသော်လည်း မည်သူမျှ အကျိုးအကြောင်းကို မပြောနိုင်။ ယခုကား ဦးတင့်ဆွေနှင့် ပက်ပင်းပါ တွေ့နေလေပြီ။ ဝမ်းသာ၍မဆုံးတော့ပြီ။ ဦးတင့်ဆွေကား မျက်နှာပျက်လျက်နေ၏။ ကာကွယ်ရေးနှင့် ပြည်ထဲရေးဌာနကို ရွှေဘိုသို့ပြောင်းရွှေ့ မည်ဖြစ်သောကြောင့် ရောက်လာရခြင်းပေလော။ သားမယားများရှိရာ ကသာသို့အသွား လမ်းကြိုသောကြောင့်ပင် ဝင်လာသလားဟု တွေးတောမိပေ၏။ ထိုင်၍စကား ပြောကြသောအခါ မဒေါင်းလှ အနီးမှောက်သော မီးရထားနှင့် ပါလာကြောင်းသိရ၏။ “ဖြစ်မှဖြစ်ရပေလေ ဦးတင့်ဆွေရယ်” ဟူ၍ ဆိုမိ၏။ ဦးတင့်ဆွေနှင့်တွေ့စက ဦးတင့်ဆွေမျက်နှာပျက်နေသည်မှာ အံ့ဩဖွယ်မရှိပေ။ ခေတ္တမျှ စကားပြောကြပြီးနောက် မစ္စတာနာဝါနှင့် ဦးတင့်ဆွေတို့အား လက်ဖက်ရည်တိုက်၏။ ရေချိုးစေ၏။

ခေတ္တကြာပြန်လျှင် ဘဏ္ဍာရေးအတွင်းဝန်ဟောင်း မစ္စတာချာကရာဘာတီနှင့် ဘုရင်ခံ၏အတွင်းဝန် ရော့ဆင်းတန်တို့ ပေါက်လာကြလေသည်။ ချာကရာ

ဘာတီမှာ ရန်ကုန်မှာတုန်းကနှင့် တစ်စက်မျှမတူ။ အလွန်ပိန်ပြီး မှိုင်းတွေလျက်နေ၏။ ရော့ဆင်တန်မှာလည်း မျက်နှာရွှင်ပြခြင်းမရှိ၊ ငေးမောလျက်နေ၏။ သူတို့လည်း နေ့ခင်းကမှောက်သော မီးရထားနှင့် ပါလာကြလေသည်။ သူတို့အား လက်ဖက်ရည် တိုက်ရပြန်၏။

မကြာမီ မော်တော်ကား ၂ စီး ၃ စီးတို့နှင့် ပေါက်လာသူတို့ကား တောင်ငူ အရေးပိုင်ဟောင်း ဦးအောင်ကျော်တို့ မိသားတစ်စုဖြစ်လေသည်။ ကလေး၊ လူကြီး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ ဆယ်ယောက်ခန့်ရှိ၏။ သူတို့ကိုလည်း လက်ဖက်ရည် တိုက်ရပြန်လေသည်။ သူတို့ရေမိုးချိုးရန် ရေများကို စီမံပေးရ၏။ ရေကလည်း ရှားလိုက်သည်မှာ ဆိုစရာမရှိ။ ရေချိုး ကာဖီသောက်ရုံနှင့်မပြီးသေး။ သူတို့ တစ်တွေအား ထမင်းကျွေးဖို့ကိစ္စက ရှိသေးသည်။

မစ္စတာ ဂီရန်းဆင်းနှင့် ဦးစောဟန်တို့မှာ ဧည့်သည်များကို ထမင်းကျွေးရန် စီမံနေကြရသည်နှင့်ပင် အတော်အလုပ်များနေကြ၏။ ထမင်းစားချိန်ကျသောအခါ ဟင်းခွက် အတော်စုံစုံလင်လင်နှင့် ကျေနပ်ဖွယ်ဖြစ်သွား၏။ ဦးစောဟန်တို့၏ ကျေးဇူးပင်။

ညစာ စားသောက်ပြီးကြသည့်နောက် ခေတ္တစကားစမြည်ပြောနေကြသေး ၏။ ထို့နောက်မှ မီးရထားသို့သွား၍ အိပ်ကြလေသည်။

ခေတ်ပျက်ကြီးသို့ ရောက်နေပြီတကား။

၁၉၊ ၄၊ ၄၂။

လဆန်း ၆ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ဦးတင့်ဆွေတို့လူသိုက် ၉ နာရီ၊ ၁၀ နာရီခန့်အချိန်တွင် ရောက်လာကြပြန်၏။
 မနေ့က မီးရထားမှောက်သောနေရာတွင် လမ်းပြင်၍ မပြီးသေးသောကြောင့် မီးရထား
 ညကမထွက်နိုင်။ ကနေ့ ၁၂ နာရီအချိန်မှထွက်ရမည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်
 နံနက်စာ လာ၍ စားကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ ဒုက္ခသည်များဖြစ်သောကြောင့်
 စေတနာထက်သန်စွာနှင့်ပင် ကျွေးမွေးကြလေသည်။ ဤခေတ်ဆိုးကြီးတွင်
 သူတို့အား ကျွေးမွေးရသော အလှည့် ယခုကြုံ၏။ နောင်မကြာမီ ကိုယ်က
 သူတို့ထံ သွားစားရသောအလှည့် ကြုံချင်ကြုံပေလိမ့်ဦးမည်။

၁၂ နာရီမထိုးမီ အပြီးစားသောက်ပြီးနောက် ဘူတာရုံသို့ ထွက်သွား
 ကြလေသည်။ သို့သော် မီးရထားကား ညနေမှထွက်ရသည်ဟု သိရှိရ၏။

၂၀၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၇ ရက်။

ကလေးတွေရော လူကြီးများပါ ချောင်းဆိုး၊ နှာစေး၊ မျက်စိနာနေကြလေသည်။ အပူရှိန်ပြင်းလှသောကြောင့် မည်သူမျှမခံနိုင်။ မြန်မြန်မိုးရွာပါစေတော့ ဟူ၍သာ ဆုတောင်းရ၏။

စစ်အကြောင်းကိုလည်း ဘာမျှမသိရ။ ရေဒီယိုလည်းမရှိ။ သတင်းစာများကိုလည်း မဖတ်ရ။ သူတကာပြောသမျှကိုသာ ကြားရတော့သည်။ ရေနံချောင်းကို တရုပ်စစ်တပ်များက ဂျပန်များလက်မှ ပြန်၍သိမ်းယူလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း ရေဒီယိုက ကျေညာသည်ဟုဆိုကြ၏။ ကိုယ်တိုင်ကား မကြားရပေ။

ညနေ အိမ်ရှေ့မြက်ခင်းပေါ်တွင်ထိုင်၍ စကားပြောနေခိုက် ပေါက်လာသူကား အရေးပိုင်မစ္စတာဝက်စတာဖြစ်၏။ သူ့အား ရွှေဘိုသို့ အပိုအရေးပိုင်အဖြစ်နှင့် ပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ အင်း ရွှေဘိုတွင် အရေးပိုင် ၃ ယောက်ရှိသွားပြီ။ အရေးပိုင် ပေါလှသောခေတ်ကြီးပါတကား။

ရွှေဘိုသို့ ပြောင်းရွှေ့လာသော ရီဇပ်ဘဏ်ကိုလည်း ပိတ်လိုက်လေပြီ။ ရီဇပ်ဘဏ်မန်နေဂျာလည်း မနက်ဖြန် မြစ်ကြီးနားသို့သွားတော့မည်။ အစိုးရဌာနပေါင်းများစွာတို့ကို ပိတ်လိုက်ပြီးလျှင် အရာရှိအပေါင်းတို့ကိုလည်း လစာအပြည့်နှင့် ခွင့် ၄ လ၊ လစာတစ်ဝက်နှင့် ၈ လခွင့်ပေးလိုက်လေပြီ။ ဦးစောဟန်မှာ ဝန်ထုပ်ကြီး တစ်ထုပ်ကျသွားပြီဖြစ်သောကြောင့် အတော်ဝမ်းသာ၍နေ၏။ ဤသတင်းများကို ကြားရသောအခါ စိတ်ပျက်၍မဆုံးတော့ပြီ။ နောင် မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်နည်း။ အနှစ်နှစ်အလလက တည်ထောင်ခဲ့သော ဌာနအပေါင်းတို့မှာ ဖရိုဖရဲ ပြိုကွဲပျက်စီး၍ သွားကြလေပြီ။ မြန်မာပြည်ကြီး ဤအခြေအနေသို့ ရောက်မည်ဟု မည်သူထင်ခဲ့ပါသနည်း။

၂၁၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၈ ရက်။

ရုံးတက်သော်လည်း ရုံးတွင် အလုပ်များများစားစား လုပ်ရသည်မရှိ။ ဟိုလိုလို သည်လိုလိုနှင့်ပင် ပြီးတော့သည်။

ညနေ အိမ်ရှေ့မြက်ခင်းပေါ်တွင် စကားပြောနေခိုက် ဦးကာစီ (အိုင်စီအက်စ်) တို့လင်မယား ပေါက်လာကြလေသည်။ ဦးကာစီကား ရွှေဘိုသို့ အပိုအရေးပိုင် အဖြစ်နှင့် လာခြင်းဖြစ်၏။ ရွှေဘိုတွင် အရေးပိုင် ၄ ယောက်ရှိလေပြီ။ အရေးပိုင် တစ်ပြား လေးယောက်သာ တန်သောခေတ်သို့ရောက်နေတော့၏။

ဦးကာစီတို့လင်မယားနှင့်အတူ ဦးကာစီ၏နမ ၂ ယောက်၊ ဒေးဗစ်တင်လှ ၏ဇနီးနှင့် ကလေး ၂ ယောက်တို့လည်း ပါလာကြလေသည်။

သူတို့အားလုံးကိုလက်ဖက်ရည်ဖျော်တိုက်ပြီးလျှင် အရေးပိုင်ဦးထွန်းမောင် အိမ်၏ တောင်ဘက်အိမ်တွင် သွား၍ နေရာချကြရလေသည်။

သူတို့တစ်တွေ ထိုအိမ်တွင် နေရာချထားပြီးနောက် ညစာအတွက် ပြင်ကြရ ပြန်၏။ ညစာ စားသောက်ကြပြီးလျှင် အိမ်ရှေ့မြက်ခင်းထွက်ကာ စကားပြောကြ ကုန်၏။ ဤခေတ်တွင် မည်သည့်အကြောင်းကိုမျှ မပြောနိုင်ကြ။ မည်သည့်နေရာတွင် ခိုအောင်းရလျှင် ချမ်းသာမည်၊ မည်သည့်အရပ်သို့သွားရလျှင်ကောင်းမည် စသောအကြောင်းတို့ကိုသာ ပြောကြားကြလေသည်။

အတော်ညဉ့်နက်မှ ဦးကာစီတို့ ပြန်သွားကြလေသည်။

၂၂၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၉ ရက်။

ချောင်းဆိုးကား ကောင်းကောင်းမပျောက်သေးသော်လည်း အဖျားပျောက်နေ ပြီဖြစ်သောကြောင့် ခေါင်းလောင်းကာ ရေချိုးမိသည်။ ကိုယ်ပူ၍ လာတော့၏။ ချောင်းဆိုးခြင်းမှာလည်း သည်း၍လာလေသည်။

၁၁ နာရီခန့်အချိန်တွင် ရာဇဝတ်ဝန်မစ္စတာရေး ပေါက်လာပြီးလျှင် အင်္ဂလိပ်ဘုန်းကြီးတစ်ပါး ခါးခုတ်ခံရသောကြောင့် သူ၏ပြောကြားချက်ကို မှတ်တမ်း တင်ရန် တရားသူကြီးတစ်ယောက်မျှ ရှာမရသောကြောင့် ဆေးရုံသို့ လိုက်ခဲ့ရန် ခေါ်လေသည်။ တရားသူကြီးအပေါင်းတို့မှာလည်း ရုံးမတက်ကြတော့ပြီ။ ဗုံး ကြောက်ကြသဖြင့် တောရွာကလေးများတွင် သွား၍နေထိုင်ကြ၏။ စက်ရှင်မင်းကြီး ကိုယ်တိုင် မုဆိုးချုံတွင် သွားရောက်နေထိုင်ရန် စီမံ၍နေလေသည်။

ဆေးရုံသို့ရောက်သောအခါ ရင်ခွဲရုံထဲတွင် အင်္ဂလိပ်ဘုန်းကြီး ရက်ဗရင်တန် နာကိုမြင်ရ၏။ အောက်နှုတ်ခမ်းတွင် ဟနေသော ခါးဒဏ်ရာကြီးကိုလည်းကောင်း၊ လက်တွင် အဝတ်များနှင့်ပတ်ထားသော ခါးဒဏ်ရာကလည်းကောင်း မြင်ရလေ သည်။ သူ့အား စစ်ဆေးမေးမြန်းကြည့်သောအခါ ညက မန္တလေးမှအလာ မိုင်တိုင် ၃၈ တိုင်တွင် မော်တော်ကားဘီးများ ပေါက်ကြောင်း၊ အချိန်မှာ ၉ နာရီခန့်ရှိပေလိမ့်မည်ထင်ကြောင်း၊ မော်တော်ကားဘီးများကို ပြင်နေခိုက်တွင် ရွာသား ၈ ယောက် ထွက်လာကြပြီးလျှင် ခါးနှင့်ခုတ်ကြောင်း၊ သူ့ထံပါသော ငွေ ၁၀၀၀ ကိုယူသွားရုံမျှမကသေး၊ မော်တော်ကားထဲတွင် ပါသောပစ္စည်းများကိုပါယူသွား ကြကြောင်း အစစ်ခံလေသည်။ စစ်ချက်များ ကိုယူပြီးနောက် အိမ်သို့ပြန်ခဲ့၏။

နံနက်စာ စားသောက်ပြီးလျှင် ရုံးတက်သေး၏။ အလုပ်များစွာမရှိ။ ချောင်း သည်း၍ လာလေသည်။ စောစောပင် အိမ်ပြန်လာကာ အိပ်ရာထဲဝင်လှဲနေတော့

သတည်း။ ညစာကို မစားသောက်နိုင်။

ရှေးအခါကမူကား နှာစေးချောင်းဆိုးဖျားလျှင် ကြာကြာမခံရ။ ယခုမူကား တပြေးတည်းပြေး တလွှားတည်းလွှားနေခဲ့ရသည်တစ်ကြောင်း၊ စိတ်ပင်ပန်းခဲ့သည် မှာလည်း ကြာပြီတစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် အဖျားအနာတို့ကို ခံနိုင်ရည်မရှိတော့ပြီ။ ရောဂါတစ်ခုခုရလျှင် တော်တော်နှင့်မပျောက်နိုင်။

၂၃၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၀ ရက်။

ကိုရုံးမို့ မန္တလေးမှ ရောက်၍လာလေသည်။ တပည့်များ သူနှင့်အတူ မနေဝံ့တော့ ပြီဖြစ်သောကြောင့် သူ့ပစ္စည်းများကို ကိုယ်တိုင်သယ်ပိုးထမ်းချနေရသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ညည်းလိုက်သည်မှာ ဆိုစရာမရှိ။ ဤခေတ်အတွင် အမျိုးမျိုးသော ဒုက္ခတို့နှင့် ကြုံတွေ့ကြရလေပြီ။ ထမင်း ၂ နပ် ၃ နပ် မစားသောက်ရ သည်မှာ ယခုအခါတွင် ထူးဆန်းသောအရာ မဟုတ်တော့ပြီ။ ထမင်း ၃-၄နပ်ငတ်သောသူ မြန်မာပြည်တွင် အမြောက်အမြားရှိလေသည်။ သို့သော် မညည်းမညူဘဲ သည်းခံကြကုန်၏။ ရှေ့ခေတ်ကောင်းစဉ်ကမူကား ထမင်းတနပ်လောက်ငတ်မည်ဆို လျှင် ပြော၍ မဆုံး၊ ညည်း၍မဆုံးတော့ပြီ။

မေဂျာမင်းစိန်၊ မေဂျာကပ္ပိလတို့လည်း သူတို့၏စခန်းမှ ရောက်လာကြ၏။ မေဂျာမင်းစိန်နှင့် မေဂျာကပ္ပိလတို့မှာ သူတို့၏စခန်းချရာတွင် သွားရောက်နေထိုင် ကြသည်မှာ ၄-၅ ရက်ရှိသွားပြီ။ ညနေ လက်ဖက်ရည်သောက်ပြီးလျှင် ကိုရုံးမို့ မော်တော်ကားနှင့် ကဘိုးသို့ထွက်သွား၏။ ကဘိုးတွင် အင်းစိန်လက်မှုပညာသင် ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးဘာလီတို့လင်မယား၊ သားအမိတို့ ရောက်နေကြလေသည်။ ဆည်မင်းကြီး ဦးအေးမောင်က ဦးဘာလီအား ကဘိုးတွင် ဆည်နယ်ပိုင် ခန့်ထား လိုက်လေသည်။ ပြေးရင်းလွှားရင်း နေရာထိုင်ခင်းကောင်းကလေးကို ရသွား တော့၏။

၂၄၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၁ ရက်။

အိပ်ရာထဲမှ မထနိုင်သေး။ ကလေးများလည်း မမောကြ။ မြင့်လည်း
မျက်စိနာနေလေသည်။ ရုံးမှာ လုပ်စရာလည်း များများစားစားမရှိ။ ရှိသည့်
တိုင်အောင်လည်း ရုံးမတက်နိုင်သောနေ့က များ၏။ စိတ်ပျက်စရာကောင်း လှပေ
တော့သည်။ အလုပ်ထဲတွင်လည်း စိတ်မပါ။ မမာသည်ကတစ်မျိုး၊ ပြေးဖို့လွှားဘို့က
တစ်ခြားနှင့် အလုပ်ကိုဆက်လက်ကာ လုပ်နေသော်လည်း အစိုးရကို လိမ်ရာသာ
ကျနေတော့မည်။ ခွင့်ယူပြီးနေခြင်းက ကောင်းပေလိမ့်ဦးမည်။ ဤသို့တွေးကာ
အိပ်ရာမှထ၍ စစ်ကိုင်းမင်းကြီး မစ္စတာဘင်းနှင့် စကားပြောကြေးနန်းဆက်ကာ
စကားပြော၏။ ဖျားနာနေသည်မှာ ၁၀ ရက်ခန့်ရှိပြီဖြစ်သောကြောင့် အလုပ်ကို
ကောင်းကောင်း မလုပ်နိုင်ကြောင်း။

၂၆၊ ၄၊ ၄၂။

လဆန်း ၁၃ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ယနေ့ နေ့ခင်း ၃ နာရီအချိန်ခန့်တွင် ဗုံးကြဲလေယာဉ်ပျံ ၆ စင်း ၆ စင်း ၂သင်းခွဲကာ လာကြပြီးလျှင် ရွှေဘိုမြို့ကို ဗုံးကြဲကြလေသည်။ မြင့်နှင့် မောင်မွေး၊ နန္ဒီတို့မှာ အတော်ပင် ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်သွားကြလေသည်။ အမိုးမရှိသော တွင်းထဲတွင်ဝင်ကာ ဘုရားရှိခိုးပရိတ်များကို ရွတ်နေကြသည်မှာ ဆူညံ၍သာ နေတော့သည်။

လေယာဉ်ပျံများ ခွဲသွားပြီးနောက် မြေပူထဲမှ လှမ်း၍ကြည့်လိုက်ရာ ဘူတာရုံဘက်တွင် မီးခိုးများထွက်နေသည်ကို မြင်ရ၏။ ဗုံးကျသံ ၁၀ ကြိမ်မျှရှိပေ လိမ့်မည်။ ရန်ကုန်၊ မန္တလေးတို့တွင် ဗုံးကြဲသကဲ့သို့ မကြီးကျယ်လှပေ။ သို့သော် လူ ၂၀ ခန့် ဒဏ်ရာရ၍ ၅ ယောက် ၆ ယောက်ခန့်သေသည်ဟု ဒေါက်တာဂီရန်း ဆင်း ဆေးရုံမှ ပြန်လာသောအခါ ပြောပြလေသည်။ ဘူတာရုံအနီး ကျသောကြောင့် ထိုတစ်ဝိုက်တွင် အတော်ကလေး ပျက်စီးသွားလေသည်။ မီးလောင်သော်လည်း မီးသတ်အသင်းသားများ ဟုမ်းဂါတ်များက ထွက်၍သတ်ကြသည်တစ်ကြောင်း၊ ဗုံးကြဲပြီးမကြာမီအတွင်း မိုးရိပ်မိုးသားများတက်လာပြီး မိုးရွာသောကြောင့် မီးငြိမ်း၍ သွားလေသည်။ လေယာဉ်ပျံများမြို့ပေါ်သို့ ရောက်သောအခါ စစ်တပ်များက လေယာဉ်ပျံပစ်အမြောက်များနှင့် ပစ်ခတ်သေး၏။ သို့သော် ထိမှန်ခြင်းမရှိ။ ရန်သူ့ လေယာဉ်ပျံများ ပျံသွားသည်မှာ အလွန်ပင် မြင့်လေသည်။

ဗုံးကြဲပြီးနောက် မကြာမီပင် တရပ်စစ်တပ်များနှင့် လိုက်ပါအကျိုးဆောင် နေရသော သစ်တောဝန်ထောက် မစ္စတာကွက်ညို မော်တော်ကားတစ်စီးနှင့် ပေါက်လာလေသည်။

လေယာဉ်ပျံများသွားပြီးနောက် အတန်ကလေးကြာသောအခါ မန္တလေးမှ

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

မြစ်ကြီးနားသို့သွားသော မီးရထားရောက်လာ၏။ ထိုမီးရထားတွင် ဘုရင်ခံမင်းကြီးနှင့် အခြားအရာရှိများ ပါသွားလေသည်။ ရန်သူပုံးကြံနေတုန်း မီးရထား မရောက်လာသည်ကို ကျေးဇူးတင်ရပေတော့မည်။

ပုံးကြံပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မြစ်ကြီးနားသို့သွားရန် ဆုံးဖြတ်တော့၏။ မနက်ဖြန် ပစ္စည်းများကို ကုန်တွဲတွင်ထည့်ပြီးနောက် မိရာရထားဖြင့် မြစ်ကြီးနားသို့ သွားတော့အံ့။ မြင့်တို့ ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းနေကြလေပြီ။

၂၇၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၄ ရက်။

မနက် ၈ နာရီခန့်အချိန်တွင် ဦးထွန်းမောင်ရောက်လာ၏။ သူ၏အိမ်သားများကို မြင်းကသာသို့ စောစောစီးစီးက ပို့ထားလိုက်လေပြီ။ ကနေ့အဖို့ သူ့အိမ်တွင် သူတစ်ယောက်တည်းကျန်တော့၏။ မြင့်တို့တတွေနှင့် ကလေးများကို နံနက်စာ စားပြီးနောက် ရွှေဘိုအပြင်ဘက်သို့ ပို့ထားရန်လည်း စိတ်ကူးမိ၏။ မနေ့က ဗုံးကြဲပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ကနေ့လာကြလိမ့်မည်ဟူ၍မထင်။

ဦးထွန်းမောင်နှင့် စကားပြောနေခိုက် ဦးထွန်းမောင်၏အိမ်ဘက်မှ ဖြတ်လာ သူကား ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ပြည်ထဲရေးအတွင်းဝန် မစ္စတာအာနိုးဖြစ်၏။ မစ္စတာအာနိုး နှင့် စကားပြောနေခိုက် အင်္ဂလိပ်တစ်စု ပေါက်လာကြပြန်၏။ သူတို့ကား လင်းဒေါ့ပံ၊ ဘေးနီနှင့် အင်္ဂလိပ်ကုန်သည်ကြီးအသင်း အကျိုးဆောင် ဟူးစ်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ ပြင်ဦးလွင်မှပြောင်းလာသူတို့တည်း။ ညက တစ်ညလုံးမအိပ်ခဲ့ကြရ။ ညစာလည်း မစားသောက်ခဲ့ကြရ။ ဦးထွန်းမောင်ထံ ကာဖီတစ်ခွက်စီ တောင်းသောက်ကြ လေသည်။ ကာဖီဖျော်နေခိုက် ကုလားထိုင်များပေါ်တွင် အိပ်ပျော်နေကြလေသည်။ ကာဖီ ဖျော်ပြီးသောအခါ သူတို့တစ်တွေအား နှိုး၍တိုက်ရ၏။ သူတို့ကာဖီသောက်နေ ခိုက် အိမ်သို့ ပြန်လာခဲ့လေသည်။ အတော်ကလေး နေမြင့်လေပြီ။ ၁၀ နာရီပင် ကျော်ခဲ့၏။

ဤအခိုက်မှာပင် လေယာဉ်ပျံများ၏အသံကို ကြားရသဖြင့် အိမ်သား အားလုံးပင် မြေဂူထဲသို့ ဆင်းပြေးကြကုန်၏။ မကြာမီပင် လေယာဉ်ပျံများ ခေါင်းပေါ်သို့ ရောက်လာကြလေသည်။ အောက်မှပစ်သော လေယာဉ်ပျံပစ် အမြောက်သံများကို ၃-၄ ချက်ကြားလိုက်ရ၏။ ဟိန်း၍ဟိန်း၍သွားလေသည်။ ကလေးများကြောက်၍ ငိုကြလေသည်။ မြင့်တို့မိန်းမတစ်တွေ အန္တရာယ်ကင်း

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

ဂါထာများကို ကျယ်လောင်စွာ ကပေါက်ချိကပေါက်ချာ ရွတ်ကြလေသည်။

ဤသို့ ကလေးများငိုနေခိုက်၊ မြင့်တို့ အန္တရာယ်ကင်းဂါထာများကို ရွတ်နေခိုက် ဗုန်းဗုန်း ဗုန်းဗုန်းနှင့် အနီးအနားတစ်ဝိုက်တွင် ကျယ်လောင်စွာသော ဗုံးပေါက် ကွဲသံများကို ကြားရတော့၏။ ဂူတွင်းရှိကလေးလူကြီးတို့၏ အော်ဟစ်ငိုကြွေးသော အသံတို့မှာ ဆူညံ၍သွားတော့၏။ ဗုံးတစ်လုံးကျပြီးလျှင် နောက်တစ်လုံးမှာ မြေပူပေါ်သို့ကျတော့မည်ဟု ယုံကြည်တော့၏။ တစ်လုံးပေါက်ကွဲသွားပြီးလျှင် နောက်တစ်လုံးမှာ မြေပူထဲကျတော့မည်ဟု ထင်မှတ်မိ၏။ သေမည့်ဘေးကား နီးလှ၏။ သေပါပြီ သေပါပြီဟူ၍သာ ရေရွတ်နေမိတော့၏။ ဤအခါထက် သေဘေးနီးခြင်းကား တစ်ခါမျှမကြုံဖူးသေးပေ။ ဗုံးတစ်ချက်တစ်ချက် ပေါက်ကွဲလျှင် မြေပူပေါ်မှ မြေကြီး အစအနများမှာ ဂူတွင်းသို့ကျကုန်ကြ၏။ ဗုံးပေါက်သောအရှိန် ကြောင့် လေပူကြီးသည် ဂူတွင်းသို့ ဝင်လာပြီးလျှင် မျက်နှာကို ဟပ်တော့၏။

ဤသို့ ရှုပ်ထွေး၍နေခိုက်တွင် မောင်မွှေးသည် ငိုပြီးလျှင် “ဖေဖေ၊ မောင်ဘုရား ရှိမခိုးမရသေးဘူး”ဟုဆို၏။ “ဒါဖြင့်ရှိခိုးလိုက်၊ ရှိခိုးလိုက်”ဟု ပြန်ပြောသောအခါ မတ်တတ်ပင် လက်အုပ်ချိကာ “ဗုဒ္ဓံ ပူဇေမိ၊ ဓမ္မံ ပူဇေမိ၊ သံဃံ ပူဇေမိ”ဟူ၍ ကြောက်အားလန့်အားနှင့် ရွတ်ဆိုပြီးလျှင် အငိုတိတ်ကာ ရယ်၍လာ၏။ သူ ဤသို့ရွတ်ဆိုနေခိုက် ဗုံးများကျလျက်နေ၏။ ဗုံးသံတွေကို ကြားနေရသော်လည်း အငိုတိတ်ကာ ရယ်ခြင်းကား သူ၏စိတ်ထဲတွင် ဘုရားရှိခိုးလိုက်လျှင် ဘာမျှမဖြစ်နိုင် တော့ပြီဟု ထင်မှတ်သောကြောင့်ပေတည်း။

ဗုံးသံများစဲ၍ လေယာဉ်ပျံသံများဝေးသွားသောအခါကျမှ အသက်နှင့်ခန္ဓာ မြဲပါသေးကလားဟု တွေးမိကြလေသည်။ ထိုနောက် တအောင့်လောက်ကြာမှ မြေပူထဲမှ ထွက်ဝံ့ကြလေသည်။ ဤသို့ထွက်လာကြသောအခါ မနီးမဝေးရှိ နယ်ပိုင်အိမ်နှင့် ဆည်ဝန်ထောက်အိမ်တို့မှာ မီးလောင်နေကြသည်ကို မြင်ရလေသည်။ တစ်ဘက်က အရေးပိုင်အိမ် ပေါ်တီကိုအနားတွင်လည်း ဗုံးတစ်လုံးကျသောကြောင့် အရေးပိုင် အိမ်တစ်အိမ်လုံး ဗုံးအစအနများ မှန်သောကြောင့် အတော်ပျက်စီး နေလေသည်။ ထိုဗုံးကျသောနေရာနှင့် ပုန်းအောင်းနေကြသော မြေပူကား ပေ- လေးငါးဆယ်ခန့်သာ ဝေးပေလိမ့်မည်။ ထိုဗုံးမှလွင့်လာသော ဗုံးအစအနများ နေအိမ်ကိုလာမှန်သောကြောင့် အိမ်ထရံများ ပေါက်ကွဲနေသည်လည်းရှိ၏။

အိမ်နောက်ဖေး မော်တော်ကားရုံအတွင်းထားသော မော်တော်ကားကိုလည်း ဗုံးစတစ်ခုမှန်လေသည်။ အစေခံတန်းလျားလည်း ပျက်စီးသွားလေသည်။ အိမ်ကြွက်

လျှောက်တွင် တင်ထားသော ပုလင်း၊ ဖန်ခွက်တို့လည်း ကျကွဲကုန်ကြလေသည်။ ဦးစောဟန်တို့ အခန်းတွင်ထားသော သောက်ရေအိုးမှာလည်း ဗုံးသံကို လန့်၍ ကွဲသွားလေသည်။

ဤအိမ်တွင် ကနေ့အဖို့ ဆက်လက်နေထိုင်၍ မဖြစ်တော့ပြီ။ မြို့ပြင်ထွက်၍ နေမှ ဟန်ရမည်။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံများ ထပ်၍မလာဟု၍ မည်သူမျှမပြောနိုင်။ ချက်ချင်းသွားရန် ကလေးများကို မော်တော်ကားပေါ်သို့ တင်ကြ၏။ ချက်ထားသော ထမင်းဟင်းများကိုလည်း ထည့်၏။ ပြီးလျှင် မော်တော်ကား ၂ စီးဖြင့် ရွှေဘိုမှ ၇ မိုင်ကွာသော တအံ့ရွာသို့ ထွက်ခဲ့ကြ၏။ တအံ့ရွာတစ်ဖက် ဘုန်းကြီးကျောင်းရှေ့ လမ်းဘေးညောင်ပင်ကြီး အရိပ်အောက် ရေအိုးစင်နားတွင် စခန်းချကြလေသည်။

ကလေးများ ထမင်းဆာကြပြီဖြစ်သောကြောင့် ထမင်းစားကြကုန်၏။ ဗုံးကျလိုက်သောကြောင့် လွန်ခဲ့သည့် ၁၅ ရက်ကတည်းက စွဲကပ်ခဲ့သော ချောင်းဆိုး၊ နှာစေး၊ အဖျားရောဂါများ ပျောက်သလိုဖြစ်သွား၏။ သို့သော် ထမင်းကိုကား စား၍မရသေး။ ကာဖီတစ်ခွက်နှင့်သာ တင်းတိမ်ရတော့၏။

ရွာသားများလည်း တစ်ယောက်ပြေးလျှင်တစ်ယောက် ရောက်လာကြ သောကြောင့် ထိုစခန်းချရာတွင် ပွဲကလေးကဲ့သို့ဖြစ်နေလေသည်။ သူကြီးမင်းလည်း ရောက်လာလေပြီ။ ဗုံးအကြောင်း ရွာသူရွာသားတို့က မေးမြန်းကြသည်ကို ဖြေနေ ရသည်မှာ တမောပင်။ မနက်က လေယာဉ်ပျံများလာသည်ကို သူတို့မြင်ရ၏။ ဗုံးပေါက်ကွဲသံကြီးများကိုလည်း သူတို့ကြားရ၏။ သို့သော် မည်သည့်နေရာတွင် ဗုံးကျ၍ မည်သို့ပျက်စီးသွားသည်ကိုကား မသိကြ။ ဗုံး၏ဆိုးရွားယုတ်မာသော သတ္တိကိုလည်း သူတို့မသိရှာ။

ဤသို့ ရွာသားများနှင့် စကားကောင်းနေခိုက် လေယာဉ်ပျံသံကို ကြားပြန်၏။ ကောင်းကင်သို့ မော့ကြည့်လိုက်သာအခါ ရန်သူလေယာဉ်ပျံ ၁၃ စင်း လာနေ သည်ကို မြင်ကြရ၏။ ကလေးများနှင့် မိန်းမတွေ ညောင်ပင်အောက်တွင် ခင်းထားသော ကွတ်ပြစ်အောက်တွင် ဝင်၍ပုန်းအောင်းကြလေသည်။ ထိုလေယာဉ်ပျံ ၁၃ စင်းတို့သည် တအံ့ရွာပေါ်သို့ ကျော်သွားပြီးနောက် ရွှေဘိုဘက်သို့လှည့်၍ ဝင်သွားကြကုန်၏။ ရွှေဘိုနှင့် တည့်တည့်သို့ရောက်သောအခါ ၁၃ စင်းမှ ၅ စင်းခွဲထွက်၍သွား၏။ ထိုခွဲထွက်၍သွားသော လေယာဉ်ပျံ ၅ စင်းတို့သည် တစ်စင်းပြီးလျှင်တစ်စင်း ထိုး၍ဆင်းသွားသည်ကို မြင်ရ၏။ ခေတ္တမျှပျောက် သွားပြီးနောက် တစ်စင်းပြီးလျှင် တစ်စင်း ကောင်းကင်ပေါ်သို့တက်လာပြီးလျှင်

စောင့်ရှုနေကြသော လေယာဉ်ပျံ ၈ စင်းတို့နှင့် သွား၍ပေါင်း၏။ အားလုံးပေါင်းမိကြသောအခါ တောင်ဘက်သို့ ပျံသွားကြလေသည်။ ဗုံးများကို မကြားရပေ။ ထိုလေယာဉ်ပျံ ၅ စင်းတို့သည် အဘယ့်ကြောင့် မြို့ပေါ်သို့ ထိုးဆင်းကြပါသနည်း စက်သေနတ်ဖြင့် ပစ်ကြဟန်တူသည်။

တအံ့မှ ၄ နာရီကျော်မှ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။ အိမ်ရောက်၍ မကြာသေးမီ လေယာဉ်ပျံသံကို ကြားရပြန်၏။ လူအများ ပြေးကြလွှားကြ လုပ်ကြပြန်သည်။ ဤအကြိမ်တွင် မြေဂူအတွင်း ဝင်၍မအောင်းဝံ့တော့ပြီ။ ရွှေဘိုတွင်လည်း မနေဝံ့တော့ပြီ။ ကလေးများနှင့် မိန်းမတွေကို မော်တော်ကားပေါ်တွင် တင်ပြီးလျှင် ကျောက်မြောင်း ဘက်သို့ ထွက်လာခဲ့၏။ ၂ မိုင်ခန့်သွားမိလျှင် လမ်းပေါ်တွင် မော်တော်ကားကို ရပ်ထား၍ အခြေအနေကို စုံစမ်း၏။ လေယာဉ်ပျံသံလည်း ပျောက်သွားလေပြီ။ လေယာဉ်ပျံ များကိုလည်း မမြင်ရ။ ဗုံးသံကိုလည်း မကြားရ။

ထိုနေရာတွင် အတန်ကလေးကြာအောင်နေပြီးနောက်မှ ရွှေဘိုသို့ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။ ကလေးများနှင့် မိန်းမတွေမှာ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်နှင့် ဖြစ်နေလေပြီ။ မောင်မွှေးမှာ လေယာဉ်ပျံသံကိုကြားတိုင်း ကြားတိုင်း “ချီပါ၊ ချီပါ” ဟူ၍သာ အော်နေလေတော့သည်။

ရွှေဘိုသို့ပြန်ရောက်သောအခါ လေယာဉ်ပျံများ ရွှေဘိုတွင်ဗုံးမကြဲ။ ရွှေဘိုပေါ်သို့လည်း ရောက်မလာ။ ဝက်လက်ကို ဗုံးကြဲ၍သွားသည်ဟု သိရ၏။ ဝက်လက်ကဲ့သို့သောမြို့ကလေးကိုပင် ချမ်းသာမပေးတော့ပြီ။

ညစာကိုလည်း တော်သလို လျော်သလို စားသောက်ကြရတော့၏။

ရွှေဘိုတွင် နေ၍မတော်တော့ပြီ။ ကလေးများလည်း ကြောက်လှပြီ။ ရွှေဘိုသို့ ပြေးလာကြသော လူအမျိုးမျိုးတို့၏ မော်တော်ကားတို့မှာလည်း အဆက်မပြတ်။

မနက်စောစော မိုးလင်းလျှင်လင်းချင်း မုဆိုးချုံ့ဖိုလ်တဲသို့သွားမည်။ မုဆိုးချုံ့ဘူတာမှ တွဲတစ်တွဲကို ရုံပိုင်ထံတောင်း၍ မြစ်ကြီးနားသို့ မိရာရထားနှင့်သွားရန် ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။

၂၀၊ ၄၊ ၄၂။
လဆန်း ၁၅ ရက်။

မနက်မိုးမလင်းမီ အိပ်ရာမှထကြရလေသည်။ ထို့နောက် မုဆိုးချုံဗိုလ်တဲသို့ ထွက်ခဲ့ကြကုန်၏။ အတန်ကြာမှ ဦးစောဟန်တို့ ပေါက်လာကြပြီးလျှင် သူတို့ မုဆိုးချုံ ဦးဘသန်း၏စက်၊ ဦးဘသော်၊ ဦးဘိုးရီတို့ စခန်းချနေရာသို့ သွားကြမည်ဟု ဆိုပြီးလျှင် ထိုစခန်းသို့ သွားကြလေသည်။ ကာဖီဖျော်ရန် ပစ္စည်းများကို ကြည့်ရာ၊ ဦးစောဟန်၏ ကားနှင့် ပါသွားကြောင်း သိရသဖြင့် ထိုစခန်းသို့ လိုက်သွား၏။ ဦးဘိုးရီ၊ ဆရာစိန် (တီပီအက်စ်နှင့်)ဦးဘသော်တို့နှင့် တွေ့လေသည်။ ဦးဘိုးရီတို့က သူတို့ထဲမှာပင် ကာဖီသောက် ထမင်းစားရန် ဖိတ်မန္တကပြုသောကြောင့် မြင့်တို့ကို ပြန်ခေါ်ရလေသည်။

ကာဖီသောက်ပြီးနောက် စက်ဝင်းအတွင်း တစ်တဲမှတစ်တဲသို့ သွားကာ နှုတ်ဆက်စကားပြောဆိုနေခိုက် လေယာဉ်ပျံများလာသောကြောင့် ပုန်းအောင်းကြရ သေးသည်။ ၁၂ နာရီထိုးပြီးမှ မနက်စာစားသောက်ကြရ၏။ ယောကျ်ားများ၊ ဦးဘိုးရီတဲ၌စား၍ မိန်းမတွေ ဦးဘစိန်၏တဲ၌ စားသောက်ကြလေသည်။ စားသောက် ပြီးကြသည့်နောက် မုဆိုးချုံဗိုလ်တဲသို့ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။ ဦးစောဟန်တို့လည်း လိုက်ပါလာကြ၏။ ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းနှင့် ဒေးဗစ်တင်လှ၏ကတော်တို့လည်း မိုလ်တဲသို့ ပါလာကြ၏။ ဦးကာစီတို့လင်မယားကား ဦးဘိုးရီတို့စခန်းတွင် ကျန်ရစ် ခဲ့ကြလေသည်။

မိုလ်တဲသို့ရောက်သောအခါ ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းနှင့်အတူ ဘူတာရုံသို့ သွား ပြီးလျှင် ကုန်တွဲဖြစ်စေ၊ နွား၊ ကျွဲတင်သော တွဲဖြစ်စေ၊ တွဲတစ်တွဲကို မြစ်ကြီးနား သို့သွားသောမီးရထားတွင် ချိတ်ပေးလိုက်နိုင်မည်လားဟု မေး၏။ ချိတ်ပေး လိုက်နိုင်မည်ပြောသောကြောင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။ ဦးစောဟန်

ကို မေးသောအခါ ဦးစောဟန်က သူတို့ မြစ်ကြီးနားသို့ မလိုက်တော့ပြီ။ မုဆိုးချုံ ဦးဘသော်တို့၏ စခန်းမှာပင် နေရစ်ခဲ့တော့မည့်အကြောင်း ပြောလေသည်။ ဦးစောဟန်တို့ မလိုက်တော့ပြီဖြစ်သောကြောင့် တစ်ဦးတည်း ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်း နှင့်အတူ မြစ်ကြီးနားသို့ လိုက်သင့်မလိုက်သင့် ဆုံးဖြတ်ရန် ခက်နေလေသည်။ ဤအရေးကား ဆုံးဖြတ်ရန် အလွန်တရာမှ ခက်သောအရေးဖြစ်၏။ သေရေးရှင်ရေး တမျှ အရေးကြီးလှပေသည်။ ဤအခါတွင် ခြေလှမ်းမှားလျှင် ခက်တော့မည်။ မြင့်နှင့် တိုင်ပင်သောအခါ မြင့်လည်း အကြံမပေးတက်။ စိတ်နောက်၍သာ သွားလေတော့သည်။ ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းက ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မြစ်ကြီးနားသို့ ရောက်လျှင် ကြံဖန်ပြီး အိန္ဒိယပြည်သို့သွားမည်။ မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို အိန္ဒိယပြည်သို့ ရောက်ရမည်ဟုဆို၏။ ဦးစောဟန်ကမူကား ဆက်လက်ပြီးဒုက္ခခံ နေ၍ အကျိုးမရှိတော့ပြီဟုဆိုလေသည်။ ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းပြောသကဲ့သို့ တော်၏။ လေယာဉ်ပျံမရဘဲ မြစ်ကြီးနား သောင်တင်နေမည်ဆိုလျှင် ခက်ချေ တော့မည်။ မြစ်ကြီးနားတွင် သောင်တင်နေလျှင် မိုးကောင်းတွင် ရောက်နေသော ကိုသက်စုတို့ထံ ပြန်နေရကောင်းမည်။ သို့သော် ကိုသက်စုတို့ မိုးကောင်းတွင် ရှိချင်မှ ရှိပေလိမ့်မည်။ မိုးကောင်းတွင် ကိုသက်စုတို့မရှိလျှင် မြစ်ကြီးနား၊ မိုးကောင်းတွင်လည်း သောင်ပြင်၌လွှတ်သောခွေးကဲ့သို့ ဖြစ်မည်ကိုစိုးရ၏။ မုဆိုးချုံတွင်လည်းကောင်း၊ မြင်းကသာ ဦးထွန်းဖေတို့၏စခန်းတွင်လည်းကောင်း၊ နေရစ်ခဲ့လျှင် ကောင်းမည်လား။ ထိုသို့နေရစ်ခဲ့လျှင် သွားရလာရသော ဒုက္ခအမျိုးမျိုး တို့မှ ကင်းပါ၏။ သို့သော် ဆုတ်လာသော စစ်တပ်များ လူဆိုးများ၏ဘေးမှ ကင်းလွတ်ပါမည်လော။ ဤသို့ မဝေခွဲနိုင်ဘဲ ဖြစ်နေလေတော့သည်။ မဝေခွဲနိုင် ဖြစ်နေခြင်းသည် ကြီးစွာသော ဒုက္ခဖြစ်၏။ ဤနေရာတွင် အဆုံးအဖြတ်မှားလျှင် သေရေးရှင်ရေးအထိ အရေးကြီး၏။ ဤသို့အရေးကြီးသောကိစ္စဖြစ်သောကြောင့် လည်း ဆုံးဖြတ်ရန် ခက်လှပေသည်။

မနက်က ဦးစောဟန် ရွှေဘိုသို့ပြန်ကာ ပစ္စည်းများကို ယူစဉ်က ရွှေဘိုနှင့် မုဆိုးချုံအကြား မုဆိုးချုံမြောင်းဘေး သစ်ပင်ရိပ်တွင် ဦးမြင့်သိန်းနှင့် တွေ့ခဲ့ကြောင်း ဦးမြင့်သိန်းက အိန္ဒိယပြည်သို့လိုက်လျှင် မတော်ဟုထင်ကြောင်းတို့ကို ဦးစောဟန် အား ပြောလိုက်လေသည်။ ဦးမြင့်သိန်းနှင့် အကျိုးအကြောင်းကို သွား၍တိုင်ပင်ရလျှင် တော်မည်ဟု တွေးမိ၏။ ဒေးဗစ်တင်လှ၏ဇနီးကလည်း ဦးမြင့်သိန်းတို့အနီး စခန်းချနေသော ကာနယ်ထင်စီတို့နှင့် တိုင်ပင်လိုသောကြောင့် ထိုနေရာသို့ သွားလို

၏။ သို့ဖြစ်လေရကား ဒေးဗစ်တင်လှ၏ ကတော်နှင့်အတူ ဦးမြင့်သိန်း၊ ကာနယ်ထင်စီ တို့ ရှိရာသို့ မော်တော်ကားနှင့် ထွက်ခဲ့ကြ၏။

ဦးမြင့်သိန်းကား မြောင်းဘေးသစ်ပင်ရိပ်တွင်ထိုင်ကာ စာတစ်စောင် ရေးနေလေ သည်။ မော်တော်ကား ၃-၄ စီးလည်း သူ၏အနီးတွင် ဆိုက်ထားလေသည်။ သူနှင့်မနီးမဝေး သစ်ပင်ရိပ်တွင်လည်း အင်္ဂလိပ် ၂ ယောက်ထိုင်ကာ စာဖတ်နေကြ လေသည်။ ဦးမြင့်သိန်းအား မေးကြည့်သောအခါ အင်္ဂလိပ် ၂ ယောက်မှာ ဖောင်လာနှင့် မောရီတို့ဖြစ်ကြသည်ဟု သိရ၏။ သူတို့တစ်တွေကား သစ်ပင်ရိပ်မှာ ပင် အိပ်၊ သစ်ပင်ရိပ်မှာပင် စား၊ သစ်ပင်ရိပ်မှာပင် နေထိုင်ကြရရှာလေသည်။ နေ့ခင်းအချိန်ဖြစ်သောကြောင့် ပူလိုက်သည်မှာ ဆိုစရာမရှိ။

ဒေးဗစ်တင်လှ၏ဇနီးသည် ဦးမြင့်သိန်းနှင့် ခေတ္တစကားပြောဆိုပြီးနောက် ကာနယ်ထင်စီရှိရာသို့ ထွက်သွားလေသည်။ သူထွက်သွားသောအခါကျမှ သစ်ပင်ရိပ် အောက်တွင် ဦးမြင့်သိန်းနှင့်အတူထိုင်ကာ အိန္ဒိယပြည်သို့သွားဖို့ အကြောင်း တိုင်ပင်လေသည်။ ဦးမြင့်သိန်းက မသွားရန်ပြော၏။ အိန္ဒိယပြည်ရောက်ရန် ခဲယဉ်း မည်ဖြစ်ကြောင်း ရောက်စေကာမူ အေးအေးဆေးဆေးနေရလျှင် တော်၏။ အိန္ဒိယပြည် ရောက်ပြီးမှ ပြေးနေရလျှင် မြန်မာပြည်မှာထက် ဆိုးမည်ဟုဆိုလေသည်။ ဦးမြင့်သိန်းပြောသည်မှာ မှန်ပါ၏။ သို့သော် အိန္ဒိယပြည်တွင် တွေ့ရမည့်ဒုက္ခမှာ နောင်မှ တွေ့ရမည့်ဒုက္ခဖြစ်၏။ မြန်မာပြည်တွင်နေလျှင် တွေ့ရမည့်ဒုက္ခကား လက်ငင်းဒုက္ခ ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့ဆွေးနွေးတိုင်ပင်နေခိုက် ဒေးဗစ်တင်လှ၏ဇနီး ပေါက်လာသောကြောင့် ဦးမြင့်သိန်းအား နှုတ်ဆက်ပြီးလျှင် ထွက်လာခဲ့၏။ မုဆိုးချုံဗိုလ်တဲသို့ ရောက်သော အခါ ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းက မည်သို့ဆုံးဖြတ်သည့်အကြောင်းကို မေး၏။ အဖြေမပေးနိုင်။ မဆုံးဖြတ်ရသေး။ မြန်မြန်ဆုံးဖြတ်ရန် အရေးကြီး၏။ ဆုံးဖြတ် ရှိလည်းမရ။ အတော်ပင်ခက်နေလေတော့၏။ ဤသို့ဆုံးဖြတ်၍မရ ဖြစ်နေခြင်းသည် စိတ်ညစ်စရာ အကောင်းဆုံးပေတည်း။

မြင့်နှင့် တိုင်ပင်သောအခါ မြင့်လည်း အထူးအကြံမပေးနိုင်။ သို့သော် မြစ်ကြီးနားသို့ရောက်သည့်တိုင်အောင် ၃ ရက်ခန့် ဒုက္ခခံနိုင်သည်။ ဒုက္ခခံမည်။ ကလေးများအတွက်လည်း စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိဟုဆို၏။ မြင့်၏ ပြောစကားကိုကြားသော အခါအားတစ်မျိုးတက်၍လာ၏။ သွားမည်ဟူ၍ စောစောက ဆုံးဖြတ်ထားသည့် အတိုင်း လိုက်နာရန်သင့်သည်။ ကြောက်နေ၍မဖြစ်။ နောင်ခါလာ နောင်ခါဈေး။

ဖြစ်ချင်ရာဖြစ်တော့ သွားမည်ဆိုပြီးမှ မသွားဘဲနေပါက နောင်ဒုက္ခနှင့် တွေ့ရလျှင် နောင်တရဖွယ်ရှိသည်။ နောင်ခါမှ ကြည့်လုပ်တော့မည်။ ဤသို့တွေးကာသွားမည်ဟု ဆုံးဖြတ်တော့၏။

ဤသို့ဆုံးဖြတ်ပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မုဆိုးချုံ့ဘူတာသို့ ဒေါက်တာ ဂီရန်းဆင်းနှင့်ထွက်ခဲ့ကြလေသည်။ ၂ နာရီခွဲခန့်ရှိလေပြီ။ ဘူတာရုံတွင် ကနေ့အဖို့ ထွက်မည့်နောက်ဆုံးမီးရထား ရောက်နေပြီ။ ပစ္စည်းမရောက်သေး။ ရုံပိုင်နှင့် မီးရထား မောင်းသူတို့အား မေးကြည့်သောအခါ နာရီဝက်အတွင်း ကုန်များကို ပြီးအောင် တင်နိုင်လျှင် ထိုတွဲကို ချိတ်ယူသွားမည်ဟုဆို၏။

၂ ယောက်သား ဗိုလ်တဲသို့ပြန်လာပြီးလျှင် မော်တော်ကားပေါ်သို့ ပစ္စည်းများကို အဆောတလျင် တင်ကြကုန်၏။ ကလေးများနှင့် မြင့်တို့ကိုလည်း အခြား မော်တော်ကားတစ်စီးနှင့် လွှတ်လိုက်ရလေသည်။ ပစ္စည်းများမှာ မနည်းပြီ။ အချိန်ကလည်းမရှိ။ တင်၍ပြီးမှ ပြီးပါမလား။ အားလုံး မည်သူမျှမနေရ။ ကူလီများ သည်လည်းကောင်း၊ ကူလီမဟုတ်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝိုင်း၍တင်ပေးကြကုန် ၏။ သို့သော် မပြီးနိုင်။ မြင့်ရော၊ နန္ဒီပါ၊ အစေခံတွေရော၊ အားလုံးရှိသမျှ ဝိုင်းဝန်း ကာ တင်ကြလေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ပြီး၍သွား၏။ ပြီးလျှင်ပြီးချင်း မြင့်နှင့်ကလေးတွေကို တင်လိုက်၏။

ဒေးဗစ်တင်လှ၏ဇနီးနှင့် ကလေး ၂ ယောက်၊ သူတို့၏အစေခံ ၂ ယောက် တို့လည်း ၎င်းတို့တွဲနှင့်ပင် လိုက်ပါကြမည်ဖြစ်သောကြောင့် သူတို့လည်း သူတို့၏ ပစ္စည်းကို ကတိုက်ကရိုက်နှင့် တင်ကြကုန်၏။ သူတို့လည်းပြီး၍ သွားလေသည်။ သူတို့မော်တော်ကားကို ဘူတာရုံမှာပင် ပစ်ခဲ့လေသည်။ အိမ်ကမော်တော်ကား ကိုကား မောင်ညွန့်မောင်အား မြင်သာစခန်းတွင်သွား၍ အပ်ထားပြီးလျှင် မြင်းကသာ ဘူတာမှ တက်၍လိုက်ရန် လွှတ်လိုက်လေ၏။

နွားတွဲကလေးကလည်း ခပ်ငယ်ငယ်၊ ပစ္စည်းတွေကလည်း ၃ ဦးပေါင်း တွဲထဲတွင် ပြည့်လျက်သာနေတော့သည်။ လူများထိုင်စရာနေရာမရှိ။ သေတ္တာပေါ်၊ ဖာပေါ်တွင် တော်သလိုထိုင်ကြရလေသည်။

လူများ တွဲပေါ်သို့ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မီးရထားတွဲများတွင် ဆက်ကာ မုဆိုးချုံ့မှ ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ဤသို့ စီးလာရသောတွဲကား ခေါင်းတွဲ နှင့်ကပ်၍နေ၏။ မီးရထားလမ်းများကို ဖျက်ထားသောကြောင့် မီးရထားမှောက် မည်ဆိုလျှင် စီးလာသောတွဲမှာ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လွတ်မည်မဟုတ်။ ပစ္စည်းများ

ရော၊ လူများပါ ကြေမ့သွားမည်ကား မလွဲတည်း။ လွန်ခဲ့သည့် ၁၀ ရက်ခန့်အခါ ကပင် မဒေါင်းလှတွင် မီးရထား မှောက်ခဲ့သေးသည် မဟုတ်လော။ ဤအကြောင်း ကိုမတွေးဝံ့။ တွေးလိုက်လျှင် အသည်းထဲတွင် အေးခနဲ၊ အေးခနဲ ဖြစ်၍သာသွားတော့ သည်။

မီးရထားမှာ နှေးလှပေ၏။ နွားလှည်းလောက်သာ မြန်ပေလိမ့်မည်။ မုဆိုးချုံမှ ရွှေဘိုမှာ ၇ မိုင် ၈ မိုင်ခန့်သာ ဝေးကွာသော်လည်း မုဆိုးချုံမှ ၃ နာရီ ခန့်အချိန်က ထွက်လာရာ ၅ နာရီချိန်မှ ရွှေဘိုသို့ရောက်တော့၏။ ရွှေဘိုသို့အဝင်တွင် မီးရထားလမ်းဘေး နယ်ပိုင်အိမ်တစ်ဝိုက်တွင် ဗုံးကျထားသောနေရာများကို မြင်ရ လေသည်။ ရွှေဘိုသို့ရောက်သော်လည်း အလံမချိုးသေးသောကြောင့် ဘူတာရုံတွင် ဝင်မဆိုက်ရ။ မြို့ပြင်တွင် ဆိုက်ထားရလေသည်။ ဤသို့ဆိုက်ထားခိုက် ကျုံးထဲမှရေကို ခပ်ပြီးလျှင် မီးရထားခေါင်းတွဲထဲသို့ မီးရထားတွင်ပါသော ခရီးသည်ကုလားများကို အထည့်ခိုင်းလေသည်။ ဤသို့ ကူ၍ရေမလောင်းပေလျှင် မီးရထားထွက်နိုင်မည် မဟုတ်ဟူ၍ ခေါင်းတွဲမောင်းသူက ပြောလိုက်သောအခါ မြစ်ကြီးနားသို့ အလျှင်အမြန် ရောက်လိုကြသော ခရီးသည်အပေါင်းတို့မှာ သူ့ထက်ငါ ကြိုးစား၍ လောင်းကြလေသည်။ ဤသို့ရေထည့်နေကြသည်မှာ တစ်နာရီ နီးပါးခန့် ကြာလေသည်။ ရွှေဘို ဘူတာတွင် မီးရထားဝင်ဆိုက်သောအခါ မှောင်နေလေပြီ။

ရွှေဘိုဘူတာတွင် ခေတ္တမျှဆိုက်ပြီးလျှင် ထွက်လိမ့်မည်ထင်သော်လည်း ထင်တိုင်းမပေါက်။ အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ်များ၊ သူနာပြုဆရာမများ၊ အင်္ဂလိပ် အထက် တန်းစားအရာရှိများစီးရန် မီးရထားတွဲများကို ဆက်၍ထည့်နေသောကြောင့် မီးရထားမှာ ရွှေဘိုမှ ၉ နာရီထိုးပြီးမှ ထွက်ရလေသည်။ မီးရထားဘူတာရုံမှာလည်း ခရီးသည်အပေါင်းတို့နှင့် ရှုပ်ထွေး၍သာနေတော့သည်။ မီးရထားတွဲများတွင် နေရာရရန် အမျိုးမျိုး ကြိုးစားနေသူတွေ၊ ကြိုးစားပါသော်လည်း မရသောကြောင့် စိတ်ပျက်နေသူတွေ မနည်းပြီ။

ရွှေဘိုမှ ၉ နာရီခန့်တွင် ထွက်လာရာ မြင်းကသာသို့ ၁၂ နာရီထိုးပြီးမှ ရောက်လေသည်။ မြင်းကသာဘူတာတွင် ညွန့်မောင်တက်လာ၏။ ဦးထွန်းဖေက မြစ်ကြီးနားသို့ ဆက်လက်ပြီးမလိုက်ပါဘဲ မြင်းကသာတွင် ဆင်းနေရန်ပြောကြောင်း၊ ကလေးများနှင့် မြစ်ကြီးနားသို့ ဆက်လက်၍လိုက်သွားလျှင် ဒုက္ခအမျိုးမျိုးတို့နှင့် တွေ့ကြုံမည်ကို စိုးရိမ်ရကြောင်းများကို ပြောလိုက်သည်ဟု ညွန့်မောင်ကပြော

လေသည်။ ညွန့်မောင်၏ ပြောသောစကားကိုကြားလျှင် မြင်းကသာတွင် ဆင်း၍ နေလိုသောဆန္ဒ ပေါ်လာ၏။ သို့သော် ဆုံးဖြတ်ပြီးသောအချက်ကို အကြောင်းထူး တစ်စုံတစ်ရာမပေါ်ပါဘဲ ဖျက်လိုက်၍မလျှော်။ ထို့ပြင် ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းနှင့်အတူ မြစ်ကြီးနားသို့ သွားမည်ဆိုပြီးနောက်မှ မြင်းကသာတွင် ဆင်းနေမည်ဆိုက ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းကို အားနာရန်ကောင်းလေသည်။ ထို့ကြောင့် မြင်းကသာ တွင်မဆင်းဘဲ နေလေသည်။

ထိုညအဖို့ ညစာမစားကြရ။ ကာဖီနှင့်သာ တင်းတိမ်ကြရတော့သည်။ နှာစေး၊ ချောင်းဆိုး၊ ရင်ကြပ်ရောဂါမှလည်း ကောင်းကောင်းမပျောက်တတ်သေးသော ကြောင့် အားအင်အလွန်နည်းနေ၏။ ကလေးအငယ်ကလေးမှလည်း ရောဂါ ပျောက်စဖြစ်သောကြောင့် သနားစရာ၊ ခွေ၍သာနေလေတော့၏။

၂၉၊ ၄၊ ၄၂။
လဆုတ် ၁ ရက်။

ထန်းတပင် ဇီးကုန်းတွင် စောစောကထွက်သွားသော မီးရထားခေါင်းတွဲတစ်တွဲ ပျက်နေသောကြောင့် မြင်းကသာမှ တော်တော်နှင့်ထွက်ရမည်မဟုတ်ဟု သိရ၏။ ခရီးပန်းသည်တစ်ကြောင်း၊ နေကလည်း ကြပ်ကြပ်မကောင်းသောကြောင့် ဖာများ၊ သေတ္တာများအကြားတွင် အိပ်ပျော်သွား၏။ မောင်မွှေးနှင့် ပေါက်စကလေးတို့လည်း ပစ္စည်းများအကြားတွင် ခွေခွေကလေး အိပ်နေကြရှာ၏။ မယ်မွှေးကိုကား သူ၏ အထိန်းက လက်ပေါ်မှမချ။ အထိန်းလက်ပေါ်မှာပင် ခွေခွေကလေး အိပ်ပျော်နေရှာ၏။ အခြားသူတို့ကား ထိုင်ရင်း ငိုက်မျဉ်း၍လာကြလေသည်။

မည်သည့်အချိန်တွင် မြင်းကသာက ထွက်လာသည်မသိ၊ မဒေါင်းလှတွင် မီးရထားဆိုက်သောအခါ မိုးလင်းနေလေပြီ။ မဒေါင်းလှဘူတာအနီး ရေတွင်းမှ ကုလားခရီးသည်များ ရေကိုငင်ကြပြီးလျှင် မီးရထားခေါင်းတွဲတွင် ထည့်ကြရလေသည်။ မြစ်ကြီးနားသို့ မြန်မြန်ရောက်ချင်ကြလှသော ခရီးသည်တို့သည် ခိုကပ်ခြင်းမရှိ။ ကျေကျေနပ်နပ်ပင် ရေကိုသယ်ယူ၍ ထည့်ကြလေသည်။

ဤအခိုက် အချို့ခရီးသည်တို့ မီးရထားလမ်းဘေးတွင်ဆင်း၍ ထမင်းအိုးတည်ကြ၊ ရေနွေးအိုးတည်ကြလေသည်။ မောင်မြနှင့် ညွန့်မောင်တို့လည်း ရေနွေးအိုးဆင်း၍တည်ကြလေသည်။ ရေနွေးအိုးဆူသောအခါ အားလုံးပင် ကာဖီတစ်ခွက်စီ သောက်ကြရ၏။

မဒေါင်းလှမှ မီးရထားတော်တော်နှင့်မထွက်ရ။ ၁၀ နာရီထိုးခါနီးမှ ထွက်ရလေသည်။ မွန်းတိမ်းခါနီးမှ ဇီးကုန်း ထန်းတပင်သို့ ရောက်၏။ ထန်းတပင် ဇီးကုန်းဘူတာတွင် ခေါင်းတွဲပျက်နေ၍ မထွက်ရသော တရုတ်စစ်မီးရထားတစ်စင်းကို မြင်ရ၏။ တရုတ်စစ်သားများ ချက်ပြုတ်စားသောက်နေကြသည်ကို မြင်ရလေ

သည်။

ထန်းတပင် ဇီးကုန်းတွင် အတန်ကြာအောင် ဆိုက်ထားပြီးနောက်မှ ထွက်ခဲ့၏။ ထန်းကုန်းဘူတာတွင် အစုန်ရထားတစ်စင်း ဆိုက်ထားသည်ကို မြင်ရလေသည်။ ထိုရထားရောက်နေသည်မှာ ၃-၄ ရက်ကြာပြီဖြစ်သော်လည်း အဆန်ရထားများ ဆက်ပြီးလာနေသောကြောင့် အစုန်ရထားမထွက်ရဟု သိရ၏။ ခရီးသည်များ အခက်ကြုံနေကြရရှာလေပြီ။ ဤခေတ်မျိုးတွင် ခရီးသွားရသည်မှာ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းလှပေတော့သည်။

ထန်းကုန်းနှင့် ကန့်ဘလူအကြားသို့ ရောက်သောအခါ မီးရထား ကိုယ်တော် မြတ်မှာ ဆက်လက်၍မသွားတော့ဘဲ ရပ်နေလေတော့၏။ ထိုအခါ မီးရထားတွင် ပါလာကြသော စစ်ဗိုလ်အချို့မှာ မိမိတို့တွဲမှ ဆင်းလာကြပြီးလျှင် မီးရထားတွဲများကို လိုက်၍စုံစမ်း၏။ ဤသို့ မီးရထားရပ်နေသည်မှာ အခြားကြောင့်မဟုတ်။ မီးရထားတွဲတွေ များလာသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ မီးရထားတွဲအချို့ကို ဖြုတ်ထားမှဖြစ်တော့မည်ဟု အကြံပြုပြီးလျှင် ဖြုတ်ထားမည့်တွဲများကို စုံစမ်းရှာဖွေ တော့၏။ ဤသို့ စုံစမ်းရှာဖွေသောအခါ စစ်ဗိုလ်များ၊ သူနာပြုဆရာမများ၊ အင်္ဂလိပ်အရာရှိကြီးများစီးလာသောတွဲကို ဖြုတ်၍မလျှော်။ ခေါင်းတွဲနှင့် ကပ်လျက်ပါ သောအတွဲကို ဖြုတ်ထားမှ တော်တော့မကိုးဟု တွေးတောမိကြသဖြင့် စီးလာသော တွဲကို ဖြုတ်ပြီးလျှင် ကန့်ဘလူဘက်သို့ ခုတ်နှင်လာခဲ့၏။ မီးရထားခေါင်းတွဲကို မောင်းသော ကပြား ၂ ယောက်တို့ကိုလည်း ဆင်းစေပြီးလျှင် ထိုစစ်ဝတ်စစ်စားနှင့် အင်္ဂလိပ်များ ကိုယ်တိုင် တက်၍မောင်းကြလေသည်။ ထိုနွားတွဲတွင် ပါလာကြသော ကျွန်ုပ်တို့တစ်တွေ ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျလေပြီ။ ဆက်လက်၍ ခရီးသွားရန် မဖြစ်တော့ ပြီ။ ကန့်ဘလူ မှာပင် ဆင်း၍နေရတော့အံ့။ ဤသို့ ဆင်းနေရခြင်း သည်ပင်လျှင် ကောင်းပေလိမ့်ဦးမည်ဟု တွေးတောမိ၏။ ကန့်ဘလူတွင် အသိဟောင်းဖြစ်ကြ သော သစ်တောဝန် ဦးစန်း၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ထောက် ဦးဘိုးလတ်၊ သစ်တော ဝန်ထောက် ဦးကောဝန်၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက် ဦးဘသန်းတို့ ရှိကြသည်။ ကန့်ဘလူတွင် ဆင်း၍ သူတို့နှင့် ပေါင်းစပ်ကာနေထိုင်တော့အံ့။ ကန့်ဘလူတွဲကို ဖြုတ်ထားခြင်းအတွက် အာဏာပိုင်တို့ကိုပင် ကျေးဇူးတင်ရပေဦးတော့မည်။ အကယ်၍သာ အသိမိတ်ဆွေမရှိသော ဝန်းသို၊ နဘား စသောဘူတာများတွင် ဤသို့တွဲကိုဖြုတ်ထားပါက မခက်ပါလေ။ ဧကန္တ အသွားခက်အလာခက်နှင့် ဒုက္ခကြီးစွာ ရောက်နေစရာအကြောင်းရှိတော့၏ဟုတွေးမိတော့သည်။

ဤသို့ တွေးတောနေရင်းပင် မီးရထား ကန့်ဘလူအဝင်သို့ ဆိုက်ရောက်၏။ ခေါင်းတွဲနှင့်အတူ တွဲဖြုတ်ထားရန် တွဲ ၃ တွဲသာ ပါလေသည်။ စစ်ဗိုလ်၊ အင်္ဂလိပ်အရာရှိ၊ သူနာပြုဆရာမများပါသော တွဲများကိုကား ကန့်ဘလူနှင့် ထန်းကုန်းကြားတွင် ခေတ္တဖြုတ်ထားခဲ့လေသည်။ ကန့်ဘလူအဝင်သို့ရောက်သောအခါ မီးရထားမှာ ကန့်ဘလူဘူတာသို့ မဝင်နိုင်။ ဘူတာရုံတွင် မီးရထား ၃-၄ စင်းရောက်နေလေသည်။ ဘူတာရုံဆီသို့ မီးရထားမဝင်နိုင်လေရကာ ဖြုတ်ထားရန်တွဲများကို မဖြုတ်ထားနိုင်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ချောခေါင်းတွဲမှာ သူနှင့်ပါလာသော တွဲသုံးတွဲနှင့် နောက်ပြန်ခုတ်၍ လာရပြန်ရှာ၏။ ဪ ခုကွဒုကွ။ မီးရထား အာဏာပိုင်တို့လည်း မိမိတို့ထင်တိုင်း မလုပ်နိုင်ပါတကား။

နောက်ပြန်ခုတ်နင်း၍လာပြီးလျှင် ယခင်က ဖြုတ်ထားခဲ့သော မီးရထား တွဲများနှင့် ပြန်၍ပေါင်းရရှာလေသည်။ ထိုနေရာတွင်ပင် အတန်ကြာရပ်ထားပြီး နောက်မှ ရွှေဘိုမှပါလာသော တွဲပေါင်းအားလုံးနှင့်ပင် ကန့်ဘလူသို့ လာခဲ့၏။ မီးပြင်းစွာထိုး၍ လာသောကြောင့် အားလုံးသောတွဲတို့ကို ဆွဲယူလာနိုင်လေသည်။

ကန့်ဘလူသို့ ရောက်သော်လည်း ဘူတာရုံရှေ့သို့ မဝင်ရသေး။ ဘူတာရုံနှင့် ခပ်လှမ်းလှမ်းတွင် ရပ်ထားရပြန်၏။ ထိုနေရာမှပင် ဆင်းပြီးလျှင် ဒေါက်တာ ဂီရန်းဆင်းနှင့်အတူ ဘူတာရုံသို့ ထွက်ခဲ့ကြ၏။ မြင့်နှင့် ကလေးများကား မီးရထား တွဲထဲတွင်ပင် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသေး၏။ ဤသို့ဘူတာရုံအသွားတွင် မိုးရွာလာသောကြောင့် သရက်ပင် တစ်ပင်၏အရိပ်အောက်တွင် မိုးဝင်ခိုရသေးသည်။

မိုးစဲသွားမှ ဘူတာရုံသို့ ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ဘူတာရုံရောက်၍ စုံစမ်းသောအခါ နယ်ပိုင်ဦးဘသန်းမှာ ကန့်ဘလူမှာပင် ရှိသေးကြောင်း၊ ယနေ့လည်း ရုံးတက်ကြောင်း၊ ရုံးတွင်ရှိသေးကြောင်း သိရသဖြင့် ရုံးသို့လိုက်သွား၏။ ရုံးရောက်သောအခါ အိမ်ပြန်သွားပြီဟုသိရ၍ အိမ်သို့လိုက်သွား၏။ အခန့်သင့်ပင် ဦးဘသန်းအား သူ၏အိမ်တွင်တွေ့၏။ အားရဝမ်းသာပင် လက်ဖက်ရည်ကို အဖျော်ခိုင်းပြီးလျှင် ပေါင်မုန့်ထောပတ်သုတ်နှင့် တိုက်၏။ ပေါင်မုန့်နှင့် ထောပတ်တို့ကို လက်ဖက်ရည်နှင့် မသောက်ရသည်မှာ အတော်ပင်ကြာပြီဖြစ်သောကြောင့် အတော်ပင် မြိန်ရှက်စွာ စားသောက်လိုက်ကြ၏။ ပြီးလျှင် ဦးဘသန်းကိုအတူခေါ်ကာ ဘူတာရုံသို့ ဆင်းခဲ့ကြလေသည်။

ဘူတာရုံသို့ ရောက်သောအခါ မီးရထားဆိုက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သိရ၏။ ပစ္စည်းများကိုပင် ချနေကြလေပြီ။ ဦးဘသန်း၏အကူအညီကြောင့် ပစ္စည်းအားလုံး

ပင် ကန့်ဘလူသစ်တောဗိုလ်တဲသို့ ချောမောစွာ ရောက်ကြလေသည်။ မြင့်၊ ကြည်နှင့် ကလေးများအား ဦးဘသန်းတို့ ဇနီးမောင်နှံက လက်ဖက်ရည်နှင့် ပေါင်မုန့် ၊ ထောပတ် သုတ်တို့ကို တိုက်ကြပြန်၏။ ကျေးဇူးတင်၍ မဆုံးတော့ပြီ။ ယခုကဲ့သို့ ဒုက္ခမျိုးနှင့် တွေ့ကြုံရသောအခါတွင် ယခုကဲ့သို့ အားရဝမ်းသာ ကျွေးမွေးရှာကြပေသည်။ အဘယ်မှာလျှင် ကျေးဇူးကို မေ့နိုင်ပါတော့အံ့နည်း။

လက်ဖက်ရည်သောက်ပြီးနောက် ဗိုလ်တဲသို့ ထွက်လာခဲ့ကြ၏။ ညစာကို သူတို့၏အိမ်လာ၍စားရန် ဦးဘသန်းတို့ဇနီးမောင်နှံက ဖိတ်လိုက်သေး၏။ ဦးဘသန်းမှာ ဒေါက်တာဂီရန်းဆင်းအတွက် နေရာရရန် သွား၍ စီမံပေးရသေး၏။ ဒေးဗစ်တင်လှ၏ဇနီးကား မီးရထားအာဏာပိုင်များထံပြောကြား တောင်းဆိုသော ကြောင့် သူတို့သားအမိအတွက် နေရာရသည်ဟု ကြားသိရလေသည်။

ဗိုလ်တဲတွင် ရေမိုးချိုးပြီးလျှင် ၈ နာရီခန့်အချိန်တွင် ဦးဘသန်းတို့ အိမ်သို့ သွား၍ ညစာစားကြ၏။ ဦးဘသန်းတို့ ဇနီးမောင်နှံမှာ အတော်ပင် ဂရုစိုက်ရှာကြ ပေသည်။ ထမင်းစားသောက်ပြီးနောက် အကြောင်းရှိလျှင် ကန့်ဘလူမှ ကျွန်းလှသို့ သွားရန် တိုင်ပင်ထားကြကြောင်း ပြောလေသည်။ ဦးဘိုးလတ်လည်း ရောက်လာ၏။ ဦးကောဝန်နှင့်လည်း တွေ့လေသည်။ သူတို့ စောစောက စီမံထားသည့်အတိုင်း သူတို့နှင့်အတူ ကျွန်းလှသို့လိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်လေသည်။

ဤသို့ဆွေးနွေးကြပြီးနောက် ဗိုလ်တဲသို့ ပြန်လာခဲ့လေသတည်း။

၃၀၊ ၄၊ ၄၂။
လဆုတ် ၂ ရက်။

မိုးလင်းသောအခါ ရွှေဘိုမှာတုန်းကကဲ့သို့ အောက်အရပ်စစ်စခန်းမှ ပြေးလာကြသော စစ်မော်တော်ယာဉ်များကို မမြင်ရ။ ထိုယာဉ်တို့၏ အသံများကို မကြားရသောကြောင့် စိတ်အတော်သက်သာ၏။ တောများဝိုင်းနေသော ဗိုလ်တဲ တွင် တည်းခိုနေရသောကြောင့်လည်း စိတ်ချမ်းသာလှပေ၏။ စစ်တိုက်နေရာ စစ်စခန်းမှ၎င်း၊ စစ်စခန်းမှ ကတိုက်ကရိုက် အလန့်တကြားနှင့်ပြေးလာကြသော စစ်သားများမှ လည်းကောင်း၊ ဝေးသောဌာနသို့ ရောက်နေရသောကြောင့်လည်း စိတ်ကြည်နူးပျော်ရွှင်၏။ ကန့်ဘလူမြို့ကလေးကား ရွှေဘို၊ မန္တလေးတို့နှင့် ကွာခြားလှပေ၏။ သာယာလှပေ၏။ မြင့်နှင့် ကလေးများမှာလည်း လွန်ခဲ့သော ၂ ရက် ၃ ရက်အတွင်းက တွေ့ကြုံခဲ့ရသော ဒုက္ခတို့မှ ကင်းဝေးလာပြီဖြစ်သောကြောင့် စိတ်ချမ်းသာပုံရကြလေသည်။

နံနက်ကာဖီသောက်ပြီးသောအခါ ဝန်ထောက်မင်း ဦးဘသန်း၏အိမ်သို့ သွားပြီးလျှင် သူတို့နှင့်အတူ ကျွန်းလှသို့လိုက်ရန် စီမံလေသည်။ ဝန်ထောက်မင်းအိမ်သို့ ဦးဘိုးလတ်လည်း ရောက်လာ၏။ သစ်တောဝန်ထောက် ဦးကောဝန်လည်းရှိလေသည်။ အားလုံးပင် မေလ ၂ ရက်နေ့ နံနက်တွင် ကန့်ဘလူမှထွက်ရန် ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။ လှည်းအစီးပေါင်း ၄၀ ခန့် ငှားရပေလိမ့်မည်။ လှည်းအတွက် ဦးဘသန်းက တာဝန်ယူ၏။ ဦးဘသန်းနှင့် ဦးကောဝန်တို့ကား ကန့်ဘလူတွင် နေရစ်ခဲ့ကြဦးမည်။ ပစ္စည်းများနှင့် သူတို့၏အိမ်သားများကိုသာ ကျွန်းလှသို့ မေလ ၂ ရက်နေ့တွင် ပို့လိုက်မည်။ သူတို့ကား အခြေအနေအရေးကြီးလာသော အခါကျမှ လိုက်လာကြမည်။

နေ့ခင်းတွင် ဂျပန်ကင်းထောက်လေယာဉ်ပျံတစ်စင်း ကန့်ဘလူပေါ်မှ ဖြတ်ပြီး

ပျံသွားသောအခါ ရွှေဘိုတွင် ဗုံးသံများကို ကြားခဲ့ရသော မောင်မွှေးကလေးမှာ အတော်ပင် ကြောက်သဖြင့် “ကြောက်တယ်၊ ကြောက်တယ်”ဟု အော်ရှာ၏။ သူ့ကို အတော်ပင် အားပေး၍ ထားရလေသည်။ ဤကင်းထောက်လေယာဉ်ပျံအပြင် အခြားစစ်နှင့်ဆိုင်သော အရာဝတ္ထုများကို မမြင်ရ။ မီးရထားများ မြစ်ကြီးနားဘက်သို့ တက်သွားသောအသံများကိုကား တစ်ရံမစဲ ကြားနေရပေသည်။

တစ်နေ့ခင်းလုံး၊ တစ်ညနေလုံး ဗိုလ်တဲတွင်ရှိသော စာအုပ်များကို စိတ်ရိုလက်ရို ဖတ်ရ၏။ ယနေ့မှ အတော်ကလေး စိတ်ချမ်းသာခွင့်ကို ရလေသည်။ သို့သော် ကျွန်းလှသို့ ပြောင်းရွှေ့ဖို့ ကိစ္စက ရှိသေး၏။

မေလ၊ ၁၉၄၂

၁၊ ၅၊ ၄၂။
လဆုတ် ၃ ရက်။

နံနက် ၈ နာရီခန့်အချိန်တွင် သစ်တောဝန်မိတ်ဆွေဟောင်း ဦးစန်းနှင့် သစ်တော
ဝန်ထောက် ဦးဘအုံးတို့ ဗိုလ်တဲသို့ ရောက်လာကြလေသည်။ ဦးစန်းကား
ကန့်ဘလူ အရှေ့မြောက်ဘက် မိုင် ၂၀ ခန့်ဝေးကွာသော စပယ်နံ့သာခေါ် ရွာတွင်
သစ်တောအတွင်း စစ်လမ်းတစ်လမ်းကို လုပ်ရာတွင် စီမံဆောင်ရွက်နေရ၏။
မနက်ကပင် ကန့်ဘလူသို့ ရောက်လေသည်။

ယခင်က စီမံထားသည့်အတိုင်း ကျွန်းလှသို့ သွားခြင်းထက် ကန့်ဘလူအရှေ့
တစ်မိုင်ခန့်အကွာတွင် တည်ရှိသော ဂါးတာခေါ် ရွာသို့ သွားခြင်းက သာ၍
ကောင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သူ၏အိမ်သားများနှင့် ဦးကောဝန်၏အိမ်သားတို့သည်
ဂါးတာရွာသို့ သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အကယ်၍ ကျွန်းလှသို့မလိုက်ပါဘဲ ဂါးတာသို့
လိုက်လိုက လိုက်နိုင်ကြောင်းပြောပြ၏။ ဦးဘသန်း၊ ဦးဘိုးလတ်တို့နှင့် ကျွန်းလှသို့
သွားရန် ပြောထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် သူတို့သွားရာသို့ပင် လိုက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊
ယခုကဲ့သို့ ဖိတ်မန္တကပြုသောကြောင့် ကျေးဇူးတင်ကြောင်းကို ပြောရ၏။ ခဏမျှ
ထွေရာလေးပါး စပ်မိစပ်ရာများကို ပြောဆိုကြပြီးနောက် ဦးစန်းတို့ ပြန်သွားကြ၏။

နေ့ခင်းတွင် မော်တော်ကားသံများကို ကြားရ၏။ စစ်လော်ရီများ ကန့်ဘလူကို
ဖြတ်ကာ အထက်သို့တက်သွားသည်ကိုလည်း မြင်ရ၏။ စုံစမ်းကြည့် သောအခါ
တရုပ်စစ်သားများ လော်ရီများနှင့် အထက်သို့တက်သွားကြကြောင်း သိရှိရလေ
သည်။ တစ်နေ့လုံး မော်တော်ကား၊ မော်တော်လော်ရီများ အဆက်မပြတ်သွားနေ
ကြလေသည်။ အလွန်အေးချမ်းသော ကန့်ဘလူမြို့ကလေးပင် မအေးချမ်းတော့ပြီ။
တစ်မြို့လုံး တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်နှင့် ဖြစ်ကုန်ကြပြီး၊ ပစ္စည်းအပြည့်နှင့်
လှည်းများ မြို့ပြင်သို့ ထွက်နေကြသည်ကို မြင်ရ၏။ ဤသို့မြင်ရခြင်းသည်

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

အထူးအဆန်းမဟုတ်တော့ပြီ။ ရန်ကုန်မှာလည်း မြင်ခဲ့ရ၏။ မန္တလေး၊ ရွှေဘိုတို့ တွင်လည်း မြင်ခဲ့ရ၏။ မြန်မာပြည် တစ်ပြည်လုံး မည်သည့်နေရာသို့မျှ ပြေး၍မလွတ်။ စစ်တည်းဟူသော ဘီလူးကြီးမှာ တလိုက်တည်း လိုက်နေလေတော့သတည်း။

ညနေ ၄ နာရီခန့်အချိန်တွင် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ရုံးသို့သွား၍ ဧပြီလအတွက် လခထုတ်လေသည်။ ရုံးခန်းထဲတွင် ဦးစန်း၊ ဦးဘိုးလတ်နှင့် ရွှေဘိုသစ်တောဝန် မစ္စတာဘရောင်းတို့လည်း ရောက်နေကြလေသည်။ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက် ဦးဘသန်း မှာ အတော်ပင်အလုပ်များနေလေသည်။ မစ္စတာဘရောင်းကား မနက်ကပင် ရွှေဘိုမှ ပြန်ရောက်လာသူဖြစ်၏။ ရွှေဘိုတွင် ဗုံးကြဲသောကြောင့် တစ်မြို့လုံး မီးလောင်ကုန်ပြီဖြစ်ကြောင်း စစ်၏အခြေအနေမှာလည်း အလွန်ဆိုးဝါးနေပြီဖြစ် ကြောင်းများကို ပြောပြ၍သိရ၏။

လခထုတ်ပြီးနောက် ဗိုလ်တဲသို့ပြန်လာသောအခါ ရုံးအနီးအနား မြေလပ်များ တွင် တရုပ်စစ်သားများ စခန်းချနေသည်ကို မြင်ရ၏။ ဗိုလ်တဲသို့ပြန်ရောက် သောအခါ မှောင်လှပြီ။

ညစာစားပြီးနောက် ကျွန်းလှသို့ မနက်ဖြန်သွားရန် စီမံရန်အတွက် ချိန်ထားသည့်အတိုင်း ဗိုလ်တဲမှထွက်ပြီးလျှင် ဦးဘသန်း၏အိမ်သို့ လျှောက်လာ ခဲ့၏။ ဦးဘသန်းအိမ်၏အောက်ထပ်တွင် မီးမမြင်။ ဝရန်တာကိုပတ်ကာ အစေခံများ ကို ရှာနေရာ တရုပ်စစ်သား ၂ ယောက်ကို အိမ်ရှေ့ဆင်ဝင်တွင် မြင်ရသဖြင့် ပါ လာသော လက်နှိပ်ခါတ်မီးဖြင့်ထိုးကာ သူတို့၏အနားသို့သွား၏။ သူတို့၏ အနားသို့ ရောက်၍ မေးမြန်းကြည့်သောအခါ မြန်မာစကားလည်းမတတ်၊ အင်္ဂလိပ် စကားလည်းမတတ်သောကြောင့် အပြောရခက်နေလေသည်။ သူတို့က ခြေပြလက်ပြ နှင့် လက်နှိပ်ခါတ်မီးကိုတောင်းသောကြောင့် ခဏကြည့်ချင်သည်မှတ်၍ ပေးလိုက် ၏။ ထိုလက်နှိပ်ခါတ်မီးနှင့်ပင် ဦးဘသန်း၏အိမ်ထဲဝင်ကာ စားစရာသောက်စရာ များကိုရှာ၏။ မီးဖိုထဲသို့လည်းသွား၏။ မီးဖိုတံခါးကို ပိတ်ထားလေသည်။ သူတို့ရှာနေသည်ကို မစောင့်နိုင် ဝန်ထောက်မင်းအား အကျိုးအကြောင်းကိုပြောရန် အိမ်ပေါ်ထပ်သို့ ရောက်မှဖြစ်မည်ဟု စဉ်းစားမိသောကြောင့် မိမိလက်နှိပ်ခါတ်မီးကို ပြန်၍တောင်း၏။ မပေးရုံမျှမက၊ တစ်ယောက်သောသူက လက်တွင်ပါသော သေနတ်ဖြင့် ချိန်ရွယ်လေသည်။ အလို တော်တော်လာတဲ့ ကိုရွှေတရုပ်တွေပါ ကလား။ ကိုယ့်လက်နှိပ်ခါတ်မီးကိုလည်းယူသေး၊ ကိုယ့်ကိုလည်း သေနတ်ဖြင့် ချိန်သေး၏။ ခက်တော့တာဘဲ။ သူတို့တွင် လက်နက်က ပါလာသောကြောင့် မိမိ

၏လက်နှိပ်ခါတ်မီးကို စွန့်လွှတ်ကာ အိမ်အပေါ်ထပ်သို့ တက်ခဲ့၏။ ဦးဘသန်း မှောင်ထဲတွင် ရေချိုးနေလေသည်။ အကျိုးအကြောင်းကို ပြောပြသောအခါ ခပ်စောစောကပင် သူတို့အိမ်သားများစားရန်ပြင်ထားသော ထမင်းဟင်းများကို တရုပ်စစ်သားအချို့ စားသောက်သွားသေးကြောင်း ပြောပြ၏။

ဤတရုပ်စစ်သားများ ဦးဘသန်း၏အိမ်တွင် စားသောက်စရာများကို မတွေ့၍ ဗိုလ်တဲသို့သွားလျှင် ခက်ချေတော့မည်။ ဗိုလ်တဲတွင် မြင့်နှင့်ကလေးများသာရှိ သည်။ တရုပ်များရောက်လာလျှင် ထိတ်လန့်၍ကုန်မည်ကား မလွဲတည်း။ ဤသို့စဉ်းစားမိသည့်အတိုင်း ဦးဘသန်း၏အိမ်မှ ဗိုလ်တဲသို့ပြန်၍ ပြေးလာခဲ့၏။

ဗိုလ်တဲရောက်သောအခါ မြင့်အား အကျိုးအကြောင်းတို့ကို ပြောပြ၏။ ကလေးများနှင့် ဗိုလ်တဲတွင် နေ၍မဖြစ်။ အကယ်၍ တရုပ်စစ်သားများ ရောက်လာ လျှင် မိန်းမတွေနှင့် ကလေးများမှာ ထိတ်လန့်ကုန်ဖွယ်ရာရှိသည်။ လွန်ခဲ့သည့်ရက် များကလည်း ဗုံးကြောင့် ကလေးများမှာ ထိတ်လန့်ခဲ့ကြလေပြီ။ မြင့်ကလည်း ဗိုလ်တဲပေါ်တွင် မနေချင်ဟုဆို၏။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဗိုလ်တဲပေါ်မှဆင်းပြီးလျှင် ဗိုလ်တဲစောင့်နေသော အိမ်ဘက်ဆီသို့ ထွက်ခဲ့ကြ၏။ ဗိုလ်တဲစောင့်လင်မယားကိုလည်း မီးမှုတ်ထားရန် ပြောပြီးလျှင် ဗိုလ်တဲစောင့်၏အိမ်ရှေ့တွင် ထိုင်နေကြလေသည်။

အတန်ကြာလျှင် လက်နှိပ်ခါတ်မီးကိုထိုးကာ ဗိုလ်တဲဆီသို့လာနေသူများကို မြင်ရ၏။ ဗိုလ်တဲစောင့်လင်မယားတို့ အကြံပေးချက်အရ ဗိုလ်တဲနှင့် မနီးမဝေး ဦးသင်း၏ဥယျာဉ်သို့ ထွက်ခဲ့ကြလေသည်။ ဗိုလ်တဲစောင့် လင်မယားတို့က လိုက်ပို့ကြကုန်၏။ ညွန့်မောင်ကို ဗိုလ်တဲတွင် ထားခဲ့လေသည်။ တရုပ်စစ်သား များလာလျှင် ကြည့်ပြီးပြောလိုက်ရန် မှာခဲ့၏။

ဦးသင်း၏ဥယျာဉ်သို့ ရောက်သောအခါ ဦးသင်းကိုယ်တိုင်ပင် နေရာထိုင်ခင်း များကို စီမံပေး၊ လက်ဖက်ရည်ကြမ်းကိုတိုက်၏။ ဦးသင်းအား များစွာပင် ကျေးဇူးတင်ရပေသည်။ ဦးသင်း၏ ဥယျာဉ်သို့ရောက်၍ မကြာသေးမီပင် ဦးဘိုးလတ် သည် သူ၏သားသမီး၊ ဇနီးတို့နှင့် ပေါက်လာ၏။ သူ၏ ခြောက်လုံးပြုး သေနတ်နှင့် လက်ပတ်နာရီတို့ကို ဦးဘသန်း၏အိမ်သို့အလာ လမ်းထဲတွင် တရုပ် စစ်သားတို့က လုယူလိုက်သည်ဟု ပြောပြ၏။

မကြာမီပင် ဦးဘသန်းသည် ဦးသင်း၏ဥယျာဉ်သို့ရောက်လာပြီးလျှင် အကျိုး အကြောင်းကို စုံစမ်း၏။ သူနှင့်အတူပင် ဦးဘိုးလတ်ပါ ဦးစန်းတို့၏အိမ်သို့

လိုက်သွားလေသည်။ ဦးကောဝန်တို့အိမ်သားများ၊ ဦးဘသန်း၏အိမ်သားများလည်း ဦးစန်းတို့အိမ်သို့ရောက်နေကြလေသည်။ ဦးကောဝန်၏အိမ်မှ စားစရာသောက်စရာတို့ကို တရုပ်စစ်သားများ စားသောက်သွားသည့်အပြင် ပစ္စည်းအချို့ကိုလည်း ယူဆောင်သွားကြကြောင်း သိရ၏။

မနက်ဖြန်စောစော ကျွန်းလှသို့သွားရန်အကြောင်း တိုင်ပင်ကြ၏။ ဦးဘသန်း၏အိမ်သို့ လှည်း ၆ စီးသာရောက်လာလေသည်။ အခြား မှာထားသော လှည်းများပေါ်မလာ။ ကန့်ဘလူမှ အမြန်ဆုံးထွက်ရန်လည်း အရေးကြီး၏။ ကျွန်းလှသို့သွားရန် မဖြစ်တော့ပြီ။ ဦးစန်း၊ ဦးကောဝန်တို့အိမ်သားများနှင့် ဂါးတာသို့လိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြရလေတော့သတည်း။ မနက်ဖြန် မနက် ၈ နာရီတွင် ထွက်ရန် သဘောတူကြ၏။

ထို့နောက် ဦးသင်း၏ဥယျာဉ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြ၏။ ဦးဘသန်းကား သူ၏အိမ်တွင် နေရစ်ခဲ့လေသည်။ ဦးသင်းဥယျာဉ်သို့ ရောက်ပြီးနောက် မကြာမီပင် ညွန့်မောင်ပေါက်လာပြီးလျှင် တရုပ်စစ်သားများ ပြန်သွားကြပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောပြ၏။ မည်သည့်ပစ္စည်းမျှ ပါမသွားချေ။ ကုသိုလ်ထူး၏။

ခဏကြာလျှင် ဦးသင်း၊ ဦးဘိုးလတ်တို့အား နှုတ်ဆက်ပြီးလျှင် ဗိုလ်တဲသို့ ပြန်၍ အိပ်ကြလေသတည်း။

၂၊ ၅၊ ၄၂။
လဆုတ် ၄ ရက်။

တရပ်စစ်သားများ၏ ပြုမူချက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကနေ့မနက် ဂါးတာရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့ရမည့်အရေးကြောင့်လည်းကောင်း၊ ညက ကောင်းကောင်း မအိပ်နိုင်။

မနက်စောစော မိုးမလင်းတလင်း အိပ်ရာမှထပြီးနောက် ဗိုလ်တဲပေါ်မှ လှမ်း၍ကြည့်လိုက်ရာ ဦးဘသန်း၏အိမ်ဘေး မြေကွက်လပ်တွင် ပစ္စည်းများကို လှည်းပေါ်တင်နေသည်ကို မြင်ရ၏။ ဦးဘသန်း၏ပစ္စည်းများလော။ ဦးကောဝန်၏ ပစ္စည်းများ၊ ဦးစန်း၏ပစ္စည်းများလောဟု မသိ။

အဝတ်အစားလဲပြီးလျှင် ထိုလှည်းများရှိရာသို့ သွားအံ့ဟု ဗိုလ်တဲပေါ်မှ ဆင်းလျှင်ဆင်းချင်း ဦးဘသန်းသည် “မဖြစ်ဘူး၊ မဖြစ်ဘူး။ သည်တရုတ်တွေနဲ့ သည်မှာနေလို့တော့ မဖြစ်ဘူး။ မြန်မြန်သွားမှ၊ မြန်မြန်သွားမှ။ ပစ္စည်းတွေ အကုန်မပါပေမယ့် လူချည်းသွားဖို့ကောင်းတယ်။ ပစ္စည်းတွေကို နောက်မှ တဖြည်းဖြည်း သယ်တာပေါ့”ဟု ပြောပြောဆိုဆိုနှင့် လျှောက်လာသည်ကို မြင်ရ၏။ လွန်ခဲ့သည့် တစ်ရက်နှစ်ရက်အတွင်းက အလွန်အေးချမ်းသာယာခဲ့သော ကန့်ဘလူ မြို့ကလေးမှာ ဆူပွက်၍လာလေပြီ။ ပြေးရတော့အံ့။ ဆက်လက်ကာ နေ၍မဖြစ် တော့ပြီ။ အပြောင်းအလဲမြန်လှ၏တကား။

ကလေးများနှင့် မသုံးမဖြစ်သောပစ္စည်းများကို လှည်းပေါ်တင်ပြီးလျှင် ဦးဘိုးလတ်၏ဇနီးနှင့်ကလေးများကို စောင့်စား၍နေကြ၏။ ဦးဘသန်း၏ပစ္စည်းများ ကို တင်ထားသည့်လှည်းတို့ကား ထွက်သွားကြပြီ။ ဦးဘိုးလတ်၏ဇနီးနှင့် သားသမီး တို့ကား တော်တော်နှင့်ပေါ်မလာသောကြောင့် လိုက်သွားသောအခါ သူတို့တတွေ နောက်မှလိုက်လာခဲ့မည်ဟု ပြောလိုက်သောကြောင့် ၇ နာရီခန့်အချိန်တွင် လှည်း ၃ စီးတို့ဖြင့် ထွက်လာခဲ့ကြလေသတည်း။

လှည်းလမ်းကား သစ်တောထဲမှ ဖြတ်၍သွားလေသည်။ နွေခေါင်ခေါင် ဖြစ်သောကြောင့် သစ်တောမှာ သာယာခြင်းမရှိ။ သစ်ပင်များတွင် အရွက် စိမ်းစိမ်း လန်းလန်းမမြင်။ အရိုးများနှင့် ခြောက်ကပ်ကပ်နေလေတော့သည်။ လှည်းလမ်း တစ်လျှောက် သစ်တောမှာ သာယာခြင်းမရှိသော်လည်း တရုပ်စစ်သားများ၏ဘေးမှ ကင်းဝေး၍လာသောကြောင့် အတော်ပင် စိတ်ချမ်းသာပေသည်။

ကန့်ဘလူမှ ထွက်လာခဲ့ရာ ၈ မိုင်ဝေးကွာသော ဆည်ကြီးရွာသို့ရောက်မှ ရွာကို တွေ့ရလေသည်။ ကန့်ဘလူနှင့် ဆည်ကြီးအကြား ရွာဟူ၍မရှိ။ လမ်း တစ်လျှောက်လုံးလည်း ကန့်ဘလူမှပြေးလာကြသော လှည်းများကို မြင်၍သွား၏။ အားလုံးပင် တထိတ်ထိတ်တလန့်လန့်နှင့် ဖြစ်လာခဲ့ကြလေသည်။

ကန့်ဘလူမြို့မှ မြို့သူမြို့သား တစ်ဝက်ခန့်မှာ ဆည်ကြီးရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ကြ၏။ ဆည်ကြီးရွာတွင် ခေတ္တမျှနားကြပြီးနောက် ဂါးတာရွာသို့ ထွက်ခဲ့ကြ ပြန်၏။ ဂါးတာသို့ ၁၂ နာရီထိုးပြီးမှ ရောက်လေသည်။ ဂါးတာဗိုလ်တဲတွင် ဦးကောဝန်နှင့် ဦးစန်းတို့၏အိမ်သားများ ရောက်နေကြလေပြီ။ သူတို့အားလုံးကပင် အားပါးတရ ခရီးဦးကြိုပြုကြသောကြောင့် အတော်ပင်အားတက်မိ၏။

ဤအကြိမ်ပြေးခြင်းကာ နောက်ဆုံးပြေးခြင်းဖြစ်ပါစေ။ စစ်စ၍ဖြစ်ကတည်းက တပြေးတည်းပြေးလာကြရသောကြောင့် မြင့်နှင့်ကလေးများမှာ အတော်ပင်ပန်း နေကြရှာလေပြီ။ ကလေးများရော မြင့်ပါ ရှေးကကဲ့သို့ ဝဝဖြိုးဖြိုးမရှိကြ။ စိတ်ပန်း ကိုယ်ပန်း ဖြစ်ရုံမျှမက၊ ရွှေဘို၏အပူရှိန်ကို မခံနိုင်သောကြောင့် မကျန်းမမာ ဖြစ်ကြသဖြင့် အတော်ပင် ပိန်လှီးနေကြလေပြီ။ မြင့်နှင့်ကလေးများမှာ လက်ဦးဆုံး ရန်ကုန်မှ ပြည်သို့ပြေးခဲ့ကြရ၏။ ပြည်မှ မအူပင်၊ မအူပင်မှ မန္တလေး၊ မန္တလေးမှ ရွှေဘို၊ ရွှေဘိုမှ ကန့်ဘလူ၊ ကန့်ဘလူမှ ဂါးတာ။ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ပြေးခဲ့ကြရရှာ လေပြီ။ ခရီးမပန်းဘဲ နေကြမည်လော။ သမီးငယ်ကလေး မယ်ကေးမှာ တစ်လသမီး အရွယ်ကတည်းက ပြေးနေလိုက်သည်မှာ ယခု ၆ လသမီးအရွယ်သို့ ရောက်ပြီ ဖြစ်သော်လည်း ပြေးရတုန်းပင်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မယ်ကေးကို မယ်ပြေးဟူ၍သာ နာမည်ပြောင်းလိုက်ချင်တော့၏။

၃၊ ၅၊ ၄၂။

လဆုတ် ၅ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့။

ဝန်ထောက်မင်း ဦးဘသန်း မနက်စောစောကြီးက လှည်းတစ်စီးနှင့် ကန်ဘလူသို့ ထွက်သွားလေသည်။ ရုံးတွင် လုပ်ကိုင်ရန်ရှိသော အလုပ်များကို အဆုံးသတ် လုပ်ကိုင်စီမံရန် ထွက်သွားခြင်းဖြစ်၏။ ကျန်ရစ်ခဲ့သောသူတို့ကား မနေ့တစ်နေ့က ဖြစ်ပျက်ပုံများ၊ ပြေးရလွှားရပုံများကို ပြောကြားရင်း ကျန်ရစ်ခဲ့ ကြလေသည်။ ရေဒီယိုသတင်းများကိုလည်း ဂရုစိုက်ကာ နားထောင်ကြ၏။ ဦးဘသန်း၊ ဦးစန်းတို့ ရေဒီယိုတစ်လုံးစီယူခဲ့ကြလေသည်။ ရေဒီယိုသတင်းများကို နားမထောင်ရသည်မှာ အတော်ပင်ကြာပြီ။ ယခုမှ ကံကောင်းထောက်မသောကြောင့် နားထောင်ရပြန်လေပြီ။ စည်းစိမ်ရှိလှ၏။

ညနေမမှောင်ခင် ဦးဘသန်း သူ၏ပစ္စည်းများ တင်လာသောလှည်းများနှင့် ပြန်ရောက်၏။ ညွန့်မောင်လည်း ကျန်ရစ်ခဲ့သော ပစ္စည်းများနှင့်အတူပါလာလေ သည်။ ပစ္စည်းများကို ဗိုလ်တဲအနီးတွင် ညွန့်မောင်ဝှက်ထားသောကြောင့် တရပ် စစ်သားတို့၏ လက်သို့မရောက်။ အားလုံး အစုံအစေ့ကိုပင် ရလေသည်။ ဝမ်းမြောက် ဖွယ်ပင်။

ဦးဘသန်း ပစ္စည်းတင်လှည်းများနှင့် ကနေ့ညနေ ကန်ဘလူမှထွက်လာရာ မြို့ပြင်သို့ရောက်သောအခါ တရပ်စစ်သားများလိုက်လာပြီးလျှင် သေနတ်ကို ဖောက်ကာ နောက်ဆုံးကျသောလှည်းနှစ်စီးကို ခေါ်သွားကြောင်း၊ လှည်းပေါ်ရှိ ပစ္စည်းများကို ထိုနေရာတွင်ချခဲ့ကြောင်း၊ ကျန်လှည်းများက အတင်းမောင်းပြေးလာ သောကြောင့် လွတ်လာကြရကြောင်း ပြောပြလေသည်။

တရပ်စစ်သားတို့ကား ပိတ်ထားသောအိမ်များကို ဖောက်ခွဲပြီးဖွင့်ကြ၊ အိမ်ထဲတွင်ထားခဲ့ကြသော စားဖွယ်သောက်ဖွယ်များကို ယူကြ၊ ထိုအိမ်များအတွင်း

နေထိုင်ကြ၊ ကန့်ဘလူတွင် တွေ့သမျှလှည်းများကို သိမ်းပြီးလျှင် သစ်ရာပင်၊
ချပ်သင်းစသော အထက်ရွာများသို့ စစ်သားများကို အပို့ခိုင်းလေသည်။
တရပ်စစ်သားများ နှင့်ကပ်ပြီးလျှင် သူတကာ၏ ပစ္စည်းများကို ဖောက်ထွင်း၍
ယူကြသော ရွာသားတို့လည်း အတော်များသည်ဟု သိရ၏။ လွန်ခဲ့သည့် ၂ ရက်
၃ ရက်အတွင်းက အလွန်အေးချမ်းသော ကန့်ဘလူမြို့ကလေးတွင် အရမ်းကျနေ
လေပြီတကား။

၄၊ ၅၊ ၄၂။
လဆုတ် ၆ ရက်။

ကန့်ဘလူတွင် တရပ်စစ်သားများ၏ဘေးကို ကြောက်ကြသောကြောင့် မြို့သူ မြို့သားများ မနေဝံ့ကြတော့ပြီ။ အနီးအနားရှိရွာများသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြရရှာ လေသည်။ ဂါးတာကား ဝေးလှသောကြောင့် မြို့သူမြို့သားတို့ ဂါးတာသို့ မလာကြချေ။ ဆည်ကြီး၊ ထောက်ခရပ်၊ ဆိပ်ဖူးမြောင် စသောရွာများ သို့သာ သွားကြလေသည်။ ဂါးတာတွင်ကား အရာရှိတစ်စုတို့သာ ဗိုလ်တဲတွင်စုရုံး၍ နေထိုင်ကြလေသည်။ ဤလူစုနှင့် ဤလူစုတွင်ပါလာကြသော အစေခံများနှင့် သူတို့၏သားမယားတို့ကိုပါ ပေါင်းလိုက်လျှင် လူပေါင်း ၅၀ ခန့် ရှိပေလိမ့်မည်။ ပျော်စရာတစ်မျိုးကောင်း၏။

လူကြီးများ နေထိုင်ရန် ဗိုလ်တဲရှိသော်လည်း တပည့်များနှင့် သူတို့၏ သားမယားများအတွက် နေထိုင်ရန်ကား နေရာထိုင်ခင်း လုံလုံလောက်လောက် မရှိ သဖြင့် သူတို့အတွက် နေရာထိုင်ခင်း၊ အိမ်သာ၊ မီးဖိုမှစ၍ စီမံပေးရလေသည်။ ရွာသားများကို အခပေး၍ အဆောက်ခိုင်းရလေသည်။ ရွာသားတို့ကား ငွေဝင်လမ်း ကလေး အတော်ဖြောင့်သွား၏။

၅၊ ၅၊ ၄၂။
လဆုတ် ၇ ရက်။

တရပ်စစ်သားတို့သည် ကန့်ဘလူကိုဖြတ်ပြီးလျှင် အဆက်မပြတ် သွားနေကြသည်ဟူသော သတင်းကို နေ့စဉ်ပင်ကြားသိရလေသည်။ တချို့သော တရပ်စစ်သား တို့သည် ကန့်ဘလူတွင် အိမ်များကိုဖောက်ကာ ပစ္စည်းများကိုယူ၊ ကန့်ဘလူတွင် တွေ့သော လှည်းနွားများကို သိမ်းရုံမျှမကသေး၊ အနီးအနား ရွာများသို့သွားကာ လှည်းနွားများကိုသိမ်း၊ စားသောက်စရာများကို တောင်း၊ ကြက်ဝက်များကိုပစ်နှင့် အတော်ပင် ရမ်းကားနေကြသည်ဟူသောသတင်းမှာ တထိတ်ထိတ် တလန့်တလန့်နှင့် ဖြစ်နေကြကုန်၏။ နေ့ခင်းတွင် ကန့်ဘလူအတွင်း သို့ မဝင်ဝံ့ကြ။ ညအချိန်ကျမှ တိတ်တဆိတ် မယောင်မလည်ဝင်ကြပြီးလျှင် မိမိတို့၏ပစ္စည်းများကို ရသလောက် ကဲ့ယူကြလေသည်။

ကနေ့ နေ့ခင်းတွင် တရပ်စစ်သားများ ဆည်ကြီးရွာသို့လာကြသည် ကြားသောကြောင့် ဂါးတာရွာသားတို့ ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ကြပြီးလျှင် မိန်းမနှင့် ကလေးများ တောထဲတွင် ဝင်ရောက်ပုန်းအောင်နေကြလေသည်။ ဗိုလ်တဲသို့လည်း လာရောက်အကြောင်းကြားသောကြောင့် ဗိုလ်တဲရှိမိန်းမတွေ အတော်ကလေး ထိတ်လန့်သွားကြလေသည်။ သို့သော် အသေအချာစုံစမ်းသောအခါ ဘာမျှ အခြေအမြစ်မရှိ။ ကောလာဟလသတင်းမျှဖြစ်လေသည်။ ညနေတွင် ဆည်ကြီးမှ လာသော သူတစ်ယောက်အား မေးကြည့်သောအခါ ဆည်ကြီးသို့ တရပ်စစ်သား များ လာသည်ဆိုသည်မှာ မမှန်ကြောင်း။ ဆည်ကြီးတွင်လည်း ဂါးတာမှာကဲ့သို့ပင် ကောလာဟလသတင်းကြောင့် မိန်းမများ တောထဲပြေးကြကြောင်း ပြောပြလေ သည်။

ကန့်ဘလူတွင်ရှိသော အိမ်များကို တစ်အိမ်နှင့်တစ်အိမ် ကြေးနန်းကြီးများဖြင့်

တရပ်စစ်သားတို့က ဆက်သွယ်ထားသည်ဟု ကန့်ဘလူသို့ရောက်သောသူတို့က ပြောပြကြလေသည်။ အချို့က ထိုကြေးနန်းတို့မှာ စကားပြောကြေးနန်းများဖြစ်သည် ဟု ဆိုကြ၏။ အချို့က အိမ်များကို ဓါတ်ကြိုးဖြင့် မီးရှို့ပစ်ရန် ဆက်သွယ်ထားသည် ဟု ထင်မှတ်ကြသေးသည်။

မနက် ၁၀ နာရီ ၁၁ နာရီခန့်အချိန်တွင် ကန့်ဘလူဘက်ဆီမှ လေယာဉ်ပျံ သံများကို ကြားရ၏။ လေယာဉ်ပျံ ၃-၄ စင်းတို့ကိုလည်း မြင်ရသည်ဟု တပည့်များက ဆိုလေသည်။ ကိုယ်တိုင်က မမြင်လိုက်။ ကန့်ဘလူတွင် ဗုံးလာ၍ကြံသော လေယာဉ်ပျံများနှင့်တူ၏။ သို့သော်လည်း ဗုံးပေါက်ကွဲသော အသံကိုကား မကြားရ။ ဝေးသောကြောင့်ပင် ဗုံးသံကိုမကြားရသလောဟူ၍ကား မပြောတတ်ပေ။

၆၊ ၅၊ ၄၂။
လဆုတ် ၈ ရက်။

ကနေ့နံနက် ၁၁ နာရီခန့်အချိန်တွင် ကန့်ဘလူဘက်ဆီမှ လေယာဉ်ပျံသံကို ကြားရ၏။ မကြာမီအတွင်းမှာပင် ဗုံးသံလိုလို၊ အမြောက်သံလိုလို ကြားရလေသည်။ ကန့်ဘလူကို ဗုံးကြဲလေပြီဟု အားလုံးပင် တစ်သံတည်းပြောကြ၏။ ကန့်ဘလူမှ လူကြုံကိုသာ မျှော်နေကြလေသည်။

ညနေတွင် ဆည်ကြီးရွာမှာ လူကြုံရောက်လာ၏။ မနက်က ကန့်ဘလူကို ဂျပန်လေယာဉ်ပျံ ၃ စင်းလာပြီးလျှင် အနိမ့်ကလေးမှနေ၍ ဗုံးကြဲကြောင်း၊ တရပ်စစ်ဗိုလ်စခန်းချနေသော အထန်ဆိုသူ၏အိမ်နှင့် အနီးအနားအိမ်များကို ဗုံးမှန်သောကြောင့် ထိုအိမ်များ မီးလောင်ကြောင်း၊ တရပ်စစ်သားများ ဗုံးမှန်သောကြောင့် အတော်ကလေးသေဆုံးကြကြောင်း၊ မသေဘဲကျန်သော တရပ်စစ်သားများ ပင် အထက်သို့ ပြေးကုန်ကြပြီဖြစ်ကြောင်း၊ နောက်ထပ်၍လည်း တရပ်စစ်သားများ ရောက်နေသေးကြောင်း ပြောပြလေသည်။

တရပ်စစ်သားများ အိမ်များကိုဖောက်ပြီး ပစ္စည်းများကိုယူ၊ စားသောက်စရာများကိုယူ၊ ဝက်ကြက်တို့ကိုပစ်စား၊ အနီးအနားရွာများသို့သွားကာ ကြက်၊ ဝက်များကို လိုက်တောင်းနေသောကြောင့် လူအများပင် စိတ်ပျက်နေကြလေသည်။ တရပ်စစ်သားချည်းမဟုတ်။ တရပ်စစ်သားများကို ကပ်ရပ်ပြီးလျှင် သူတကာ အိမ်တို့ကို ဖောက်ကာ ပစ္စည်းများကိုယူသောသူတို့လည်း အများရှိသည်ဟု သိရ၏။ အနီးအနား ရွာများမှလည်း လှည်းများနှင့်လာကြပြီးလျှင် ညချိန်တွင် ပစ္စည်းများကိုယူသောသူတို့လည်း အများပင်။ ပစ္စည်းများကို လာတိုက်သော လှည်းများကို တရပ်စစ်သားများ မြင်လျှင် သိမ်းယူပြီးလျှင် သူတို့အား အထက်သို့ အပို့ခိုင်း၏။ ကံမကောင်းသောလှည်းသမားတို့ကား ကန့်ဘလူမှ ပစ္စည်းများကို

မရသည့်အပြင် မိမိတို့၏ လှည်းနှင့်နွားများပင် တရပ်လက်သို့ရောက်ကြရကုန်၏။ ရွာသား လှည်းသမားတို့ကား ရရာကို သယ်ယူကြတော့၏။ သကြားအိတ်များကို မီးရထားတွဲများမှ ဖောက်ယူသူယူ။ သွပ်များကို ရသူရ။ အိမ်ထောင်ပစ္စည်းများကို သယ်သူသယ်။ ထင်သလိုဖြစ်နေတော့၏။ ကန့်ဘလူဆေးရုံမှ သံကုတင်များကိုပင် ဂါးတာရွာမှ မောင်လှတင်တို့ လူစုသွား၍ တိုက်ခဲ့သေး၏။ လူမွဲပြောင် လူပြောင်မွဲ ဟူသော စကားပုံကို နှလုံးသွင်းကာ အနီးအနား တောရွာများမှ ရွာသားအပေါင်း တို့သည် သူတကာ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းတို့ကို မိမိတို့ပစ္စည်းများသဖွယ် ထင်သလို သယ်ယူ နေကြတော့၏။ ပုလိပ်များမရှိတော့ပြီ။ အရာရှိများလည်း မရှိတော့ပြီ။ အုပ်ချုပ်ခြင်း မရှိတော့ပြီ။ အစိုးရလည်း မရှိတော့ပြီ။ မင်းမဲ့လျှင် တရားလည်း မဲ့တော့၏။

ဗုံးကျသောကြောင့် မီးလောင်သည်သာမက၊ တရပ်စစ်သားများကလည်း မီးရှို့သေးသည်ဟု သတင်းကြားရ၏။ တရုတ်စစ်သားချည်းမဟုတ်၊ မြန်မာ လူတေလူပေတွေလည်း အိမ်အတွင်းမှပစ္စည်းများကို ယူပြီးလျှင် ထိုအိမ်များကို မီးရှို့ပစ်သေးသည်ဟု ပြောသည်ကိုလည်း ကြားရသေးသည်။ ဤသို့ ပရမ်းပတာဖြစ် နေသည်ကို ကြားရသောအခါ စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်ရတော့၏။ လူအများပင် အုပ်ချုပ်ရေးအမြန်ရောက်ကြပါစေ၊ ဂျပန်များ အမြန်ရောက်ပါစေ၊ တရပ်များ အမြန်သွား ကြပါစေဟု ဆုတောင်းသံများကို ကြားသိရ၏။ ဤသို့ ဆုတောင်း လည်း ဆုတောင်းစရာပင်။ အကယ်၍သာ မင်းမရှိဘဲ ဤကဲ့သို့ ဆက်လက်ဖြစ်ပျက် နေမည်ဆိုလျှင် ခက်ချေတော့မည်။ တိုက်ခိုက်မှုများ တိုးပွား၍လာတော့မည်မှာ မလွဲတည်း။ တရပ်စစ်သားများကား တပ်ပျက်၍လာ ရသူများဖြစ်သောကြောင့် အုပ်ချုပ်သူမရှိ။ စားစရာ သောက်စရာများ ပါမလာ။ ရောက်ရာအရပ်မှ စားသောက်စရာများကို မွှေနှောက်ကာ စားသောက်ကြသည်မှာ ရှိစေတော့။ မြန်မာအမျိုးသားအချင်းချင်း ဖြစ်ပါလျက် သူတကာ၏အိမ်များ ကိုဖောက်ထွင်းကာ ပစ္စည်းများကို မိမိတို့၏ ပစ္စည်းများကဲ့သို့ သယ်ယူသိုလှောင်နေကြသည်မှာ ရှက်ဖွယ်ကောင်းလှပေတော့သတည်း။ အုပ်ချုပ်ရေး အမြန်ပြန်၍ တည်ထောင်ဖြစ် မှသာလျှင် အဓမ္မမှု၊ မတရားမှုများ ပပျောက်တော့မည်တကား။

၇၊ ၅၊ ၄၂။
လဆုတ် ၉ ရက်။

မင်းမဲ့နယ်တွင် နေရသည်မှာ တနင်္ဂနွေတစ်ပတ်ခန့်ကြာလေပြီ။ တရပ်စစ်သားများ ကန့်ဘလူလာ၍ မွေနှောက်မည်ကိုလည်း ကြောက်ရ၊ ဓါးပြလူဆိုးများ လာရောက် တိုက်ခိုက်မည်ကိုလည်း စိုးရ၊ ရှေ့ရေးအတွက်လည်း ပူရနှင့် အားလုံးပင် တထိတ်ထိတ်တလန့်လန့်နှင့် နေရလေတော့သည်။ သို့သော် ထမင်းစား အလွန်မှပင် မြိန်ကြလေသည်။

ဂါးတာသို့ ထွက်လာစဉ်က ဖြစ်သလိုနေမည်၊ ရသမျှကိုစားမည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်လာခဲ့သော်လည်း စားရေးသောက်ရေးတွင် ဆင်းရဲဒုက္ခမရောက်။ ယခင်ကထက်ပင် အစားအသောက်ကောင်းများကို စားသောက်ရပေသေး၏။ ကုသိုလ်ထူးသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထမင်းစား၊ ကာဖီသောက်ကြသောအခါ လေးအိမ်ထောင်လုံး စုရုံးကာ မိုလ်တဲရှေ့ ဝရန်တာကြမ်းပြင်တွင် ဝိုင်း၍စားသောက်ကြရလေသည်။ ပျော်စရာ ကောင်းလှ၏။ တစ်အိမ်ထောင်ကို ဟင်း ၃ မျိုးချက်လေ့ရှိ၏။ လေးအိမ်ထောင်လုံး စုရုံး၍ စားသောက်ကြသောကြောင့် ဟင်းအမျိုးပေါင်း ၁၂ မျိုးမျှရှိလေသည်။ ယခင်က ဟင်းသုံးလေးမျိုးဖြင့် စားသောက်ခဲ့ကြသော်လည်း ယခု ပြေးလွှား တိမ်းရှောင် နေရသောအခါတွင် ဟင်း ၁၀ မျိုး ၁၂ မျိုးတို့နှင့် စားသောက်ရသည် မှာ အဘယ်မှာလျှင် ဆင်းရဲသည်ဟု ဆိုနိုင်အံ့နည်း။

နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း ထမင်းစားမြိန်လိုက်ကြသည်မှာ ဆိုစရာမရှိတော့ပြီ။ မည်သူမျှ ထမင်းမမြိန်သည်မရှိ။ အားလုံးပင် မြိန်ကြလေသည်။ အစားအသောက် များ အချိန်မှန်ရုံမကသေး၊ ယခင်အခါတုန်းကကဲ့သို့ အချိန်မရွေး မုန့်ပဲသွားရည်စာ များကို မစားသောက်ကြသောကြောင့် ထမင်းမြိန်ကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

မနက်စောစော ၅ နာရီ ၅ နာရီခွဲ အချိန်တွင် အိပ်ရာမှ ထကြပြီးလျှင် ကာဖီတစ်ခွက်စီသောက်ကြ၏။ ပြီးလျှင် အညောင်းပြေအညာပြေ လမ်းလျှောက်ကြ၊ စာဖတ်ကြ၊ လုပ်စရာရှိသော အလုပ်ကလေးများကို လုပ်ကြနှင့် နေကြ၏။ ၈ နာရီ ၉ နာရီအချိန်လောက်ရောက်လျှင်ပင် ထမင်းဆာကြလေပြီ။ ၁၀ နာရီခန့် ထမင်းစားရသောအခါ အဘယ်မှာလျှင် မမြိန်ဘဲနေပါတော့အံ့နည်း။ ယခင်အခါ ကမူကား ၈ နာရီ ၈ နာရီခွဲမှ အိပ်ရာမှထလေ့ရှိ၏။ အိပ်ရာမှထပြီးနောက် ကာဖီသောက်သော အခါတွင်လည်း နံပြား၊ ပေါင်မုန့်တို့ကို အဝစားသောက်ကြသောကြောင့် ၁၀ နာရီခွဲ ၁၁ နာရီအချိန်တွင် နံနက်စာစားသောက်ကြသောအခါ မစားသောက်နိုင်ကြ။ နေ့လယ်ကျလျှင် ဆာသည်နှင့် ခေါက်ဆွဲ၊ မုန့်ဟင်းခါး အထပ်တစ်ရာတို့ကို စားသောက်ကြသောကြောင့် ညစာစားသောက်ချိန်သို့ရောက်လျှင် ကောင်းကောင်း မစားသောက်နိုင်ကြပေ။ ညစာစားချိန်တွင် ကောင်းကောင်း မစားနိုင်လေရကာ ညအိပ်ခါနီးတွင် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ပြန်၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ညဈေးတန်းထွက်ကာ သွားရည်စာများကို ဝယ်စားကြရလေသည်။ ရှေးယခင်က ထမင်းကောင်းကောင်း မစားနိုင်ကြ။ မုန့်ပဲသွားရည်စာအတွက်လည်း အလွန်ပိုက်ဆံ ကုန်လေသည်။ ယခုဂါးတာသို့ ရောက်နေသောအခါတွင်ကား နံနက်တွင် ကာဖီတစ်ခွက်စီ သောက်၊ မုန့်မပါ။ ဆယ်နာရီထိုးလျှင် နံနက်စာ စား၊ နာရီပြန်တစ်ချက်တွင် ကာဖီတစ်ခွက်စီသောက်။ ညနေ ၅ နာရီခွဲလျှင် ညစာစား။ ဤမျှနှင့် စားရေး၊ သောက်ရေးကိစ္စပြီးလေတော့၏။ မုန့်ပဲသွားရည်စာတို့ကိုလည်း အချိန်မရွေးမစား။ နံနက်စာ၊ ညစာတို့ကိုလည်း အချိန်မှန်မှန်စားသောက်ကြသောကြောင့် ဂါးတာ တိမ်းနေကြသောသူအပေါင်းတို့မှာ တစ်နေ့တစ်ခြား ဝဝဖြိုးဖြိုး ဖြစ်လာကြလေသည်။ ယခင်အခါက ထမင်းဟူ၍ မစားနိုင်။ ဆန်ပြုတ်၊ ဟောလစ်၊ ကြက်ဥတို့နှင့်သာ အသက်ဆက်လာရှာသော ဦးကောဝိန်ပင် အတော်ထမင်းစားမြိန်လေသည်။ ရှေးအခါက ထမင်းစားလျှင် ဦးကောဝိန်ရောဂါရ၏။ ဆရာဝန်ခေါ်ရ၏။ ယခုကား ရောဂါမရသည့်အပြင် ဝဝဖြိုးဖြိုးပင်ဖြစ်လေသည်။ ယခင်က အတော်ပိန်လှီးသော ဦးစန်းပင် ထမင်းပွဲတွင် နေ့တိုင်း နောက်ဆုံးမှစား၍ ပြီး၏။ သူလည်း အတော်ပင် ဝဝဖြိုးဖြိုးဖြစ်၍လာလေပြီ။ ယခင်အခါကတည်းက ဝဝဖြိုးဖြိုးရှိသူ တို့ကား ဆိုဖွယ်မရှိ။ ဗိုက်ရွံ့၍သာလာတော့သတည်း။ ယခင် ရွှေဘိုမှာတုန်းက အပူရှိန်ကြောင့် အဖျားအနာရသောကြောင့် လှီးပိန်၍လာကြသော မောင်မွေး၊ မယ်မွေး၊ ပေါက်စ၊ မိကေးကလေးတို့ပင် ဝဝလင်လင် စိုစိုပြေပြေ ဖြစ်လာကြလေပြီ။ သူတို့ကိုမြင်ရ

သောအခါ မိဘလုပ်သူတို့မှာ အားရဝမ်းသာ၍ မဆုံးတော့ပြီ။^၁

၁။ စ၊ ၅၊ ၄၂ မှ ၂၅၊ ၅၊ ၄၂ အထိဖြစ်သော ၁၀ ရက်အတွက် မှတ်တမ်းများကို မတွေ့ရ။ အကြောင်းထူးမရှိ၍ မရေးဟုသိရသည်။

၂၆၊ ၅၊ ၄၂။
နယုန်လဆန်း ၁၃ ရက်။

မနက်စောစော ၆ နာရီအချိန်တွင် လှည်း ၂ စီးဖြင့် နယ်ပိုင်ဦးဘသန်းနှင့်အတူ ဂါးတာမှထွက်ခဲ့ကြလေသည်။ ညက မိုးရွာထားသောကြောင့် လှည်းဘီးတွင် ရွှံ့များကပ်နေသဖြင့် လှည်းများကို မြန်မြန်မမောင်းနိုင်။ ၁၀ နာရီခွဲမှ ကန့်ဘလူ သို့ရောက်လေသည်။

ကန့်ဘလူအဝင် သီလရှင်များနေထိုင်ရာ ကုန်းကလေးအနီးတွင် မိန်းမ ၄-၅ ယောက်နှင့် ကလေး ၃-၄ ယောက်တို့ ရေတွင်းတွင် ရေခပ်နေသည်ကို မြင်ရ၏။ တောရွာများတွင် သွားနေရာမှ ကန့်ဘလူသို့ပြန်ဝင်လာသူများဖြစ်လေသည်။ သခင်ယောင်ဆောင်ကာ ဆိပ်ဖူးမြောင်၊ ထောက်ခရုပ်ရွာများတွင် ငွေတောင်း၊ အရက်တောင်း၊ အစားအသောက် ပစ္စည်းများကို တောင်းသောသူကိုးယောက်ကို ဂျပန်စစ်သားများက ဖမ်းလာပြီး မနေ့တစ်နေ့က သေနတ်ဖြင့် ပစ်သတ်လိုက်ပြီဟု ထိုမိန်းမများထံမှ ကြားသိရလေသည်။

စခန်းချရာအိမ်သို့ရောက်သောအခါ ဆည်ကြီးရွာမှ မီးလောင်သွပ်များကို လာ၍တိုက်ယူကြလေသောလှည်း ၃-၄ စီးမျှ စခန်းချနေကြသည်ကို မြင်ရ၏။ ဆည်ကြီး၊ ထောက်ခရုပ်၊ ထိမ်တောစသော အနီးအနားရွာများမှလာ၍ ကန့်ဘလူ အခြေအနေကို စုံစမ်းကြသောသူ အတော်များကိုပင် မြင်ရ၏။

ထိုသူတို့အထဲတွင် ဦးဘသန်း၏ ပန်ကာဆွဲသမား ညွန့်မောင်ဆိုသူလည်း ပါ၏။ ဆိပ်ဖူးမြောင်တွင် ခေတ္တရောက်နေလေသည်။ တစ်နေ့က ပစ်သတ်လိုက်သော သခင်ယောင်ဆောင်ပြီး ဥစ္စာပစ္စည်းတောင်းသောသူတို့၏အကြောင်း ကိုညွန့်မောင်က ကျကျနနပြောပြတော့၏။

သခင်ခေါ် လူငယ် ၉ ယောက် ဆိပ်ဖူးမြောင်ရွာသို့ ရောက်လာကြပြီးလျှင်

စစ်စရိတ်ဆို၍ ပိုက်ဆံတောင်းကြ၊ သူတို့အလိုရှိသော ပစ္စည်းများကိုတောင်းကြ၊ အရက်တောင်းကြ၊ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့ကိုတောင်းကြနှင့် လုပ်နေကြသော ကြောင့် ရွာသားအချို့က မခံနိုင်သောကြောင့် ကန့်ဘလူလာ၍ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်များကို တိုင်ကြားလေသည်။ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်များက စစ်သေနတ်နှင့် စစ်သားအချို့ကို ထည့်လိုက်၏။ စစ်သားများ ဆိပ်ဖူးမြောင်သို့ရောက်သောအခါ သခင်အမည်ခံသူများ လှည်း ၄ စီးဖြင့် ထောက်ရှုပ်ရွာသို့ ထွက်သွားကြလေပြီ။ ဂျပန်စစ်သားများလည်း ချက်ချင်းပင် ထောက်ရှုပ်သို့ လိုက်သွားကြ၏။ သခင်အမည်ခံ လူသိုက်မှာ ထောက်ရှုပ်ရွာ ဦးမှီ၏အိမ်တွင် စခန်းချနေခိုက် ဂျပန်စစ်သားတို့ ရောက်သွားကြလေသည်။ ရောက်လျှင် ရောက်ချင်း စက်သေနတ်ဖြင့်ချိန်ကာ လက်နက်အချခိုင်း၏။ လက်နက်များကို ချပြီးလျှင် ရှိခိုးလျက် ဆင်းလာကြလေသည်။ ထိုအခါ သူတို့ဆိပ်ဖူးမြောင်ရွာက ယူခဲ့သော ပစ္စည်းများကိုပါယူပြီးလျှင် ထိုသူကိုးယောက်တို့ကိုပါ သူတို့စီးလာသော လှည်းများနှင့်ပင် ဆိပ်ဖူးမြောင်သို့ခေါ်ဆောင်ခဲ့၏။ ဆိပ်ဖူးမြောင်သို့ ရောက်သောအခါ ရွာသူရွာသားတို့က သူတို့ထံမှယူသွားသော ပစ္စည်းများကို ပြကြလေသည်။ ထိုပစ္စည်းတို့ကို ပိုင်ရှင်အား ပြန်၍ပေးခဲ့ပြီးနောက် ထိုသူကိုးယောက်တို့အား ကန့်ဘလူစခန်းသို့ခေါ်ဆောင်ခဲ့လေသည်။ စစ်စခန်းတွင် စစ်ဆေးပြီးနောက် တစ်ရက်နှစ်ရက် အစာငတ်ရေငတ်ထားပြီးနောက်မှ မြို့ပြင်သို့ ထုတ်ပြီးလျှင် ကိုးယောက်စလုံးကို အဆုံးစီရင်လိုက်လေသတည်း။ ဤကား ညွန့်မောင်၏အဆိုတည်း။

သခင်ဝါဒကား တိုင်းပြည်ကြီးပွားရန်၊ အမျိုးသားကြီးပွားရန် ဝါဒဖြစ်၏။ သခင်စစ်စစ်တို့ကား တိုင်းပြည်ကြီးပွားခြင်း၊ အမျိုးသားကြီးပွားခြင်းကို အလိုရှိကြ၏။ သခင်ယောင်ဆောင်ကာ မိမိတို့အမျိုးသားအချင်းချင်းကို ဤအခါမျိုး၌ စောင်မရမည့်အစား လိုက်၍ညှဉ်းနေကြသောသူတို့ကား သူတို့လမ်းသို့ သူတို့သွားကြရရှာလေသည်။ သူတို့အား သနားဖွယ်မရှိ။ သို့သော် သူတို့အတွက် မြန်မာများ နာမည်ပျက်ရမည်မှာ နာ၏။

ညနေ လက်ဖက်ရည်သောက်ပြီးသောအခါ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် စီမံရန် ဦးဘသန်းနေအိမ်စခန်းမှထွက်၍သွား၏။ ဦးဘသန်းမရှိခိုက် ဂျပန်စစ်သား ၄ ယောက်တို့ ပေါက်လာကြလေသည်။ အောက်ထပ်တွင် ဝန်ထောက်မင်း၏ တပည့် ဦးဘိုးတုပ်၊ ဦးဘတို့နှင့်စကားစမြည် ပြောဆိုနေကြလေသည်။ ဦးဘနှင့် ဦးဘိုးတုပ်တို့ အိမ်တွင်ရောက်နေကြသည်မှာ ၆ ရက်ခန့်ရှိလေပြီ။

ဦးဘသန်းကား ဂါးတာနှင့် ကန်ဘလူကို သွားချည်လာချည်နှင့်နေ၏။ ညနေတိုင်း လိုပင် အနီးအနားဘုန်းကြီးကျောင်းတွင်စခန်းချနေကြသော ဂျပန်စစ်သားတို့သည် ဦးဘတို့နှင့်လာ၍ စကားစမြည်ပြော၊ မိတ်ဖွဲ့ကြလေသည်။ ဂျပန်များက ဗမာစကားကို သင်ကြ၊ ဦးဘတို့က ဂျပန်စကားကို သင်ကြ၊ အခေါ်မပြီသောအခါ တဝါးဝါးနှင့် ရယ်ကြလေသည်။ ဦးဘမှာ ဂျပန်စကားကို အတော်အတန် ပြောတတ်နေလေပြီ။ သူ့မိတ်ဆွေ ဂျပန်တို့လည်း ဗမာစကားကို အတော်အတန် ပြောတတ်နေကြလေပြီ။

အတော်ကလေးမှောင်မှ ဦးဘသန်း ပြန်ရောက်၏။ ဦးဘသန်းနှင့်အတူ ကန်ဘလူမှလူနှင့် ကျွန်းလှသို့ သွားရောက် တိမ်းရှောင်နေသူတစ်ယောက် ပါလာ၏။ ထိုသူက ကျွန်းလှသို့ သခင်တပ်များရောက်ကြောင်း ပြောပြလေသည်။

ကျွန်းလှကိုဖြတ်သွားသော သခင်တပ်သားများ ၂၀၀၀ ခန့်ရှိကြောင်း၊ ကျွန်းလှနေ လူများ ထိုစစ်သားတို့အား ဧည့်ခံကျွေးမွေးကြရကြောင်း၊ ကြွယ်ဝချမ်းသာသူများ၊ ယခင်က အစိုးရအရာရှိဖြစ်ခဲ့သူများထံမှ စစ်စရိတ်ငွေကောက်ခံသွားကြောင်း၊ ကျွန်းလှနယ်ကို အုပ်ချုပ်ရန် လူကြီး ၄ ယောက်တို့ကို ခန့်ထားခဲ့ကြောင်းများကို ပြောပြလေသည်။

ညစာစားသောက်ပြီးနောက် စကားပြောနေခိုက် ဂျပန်စစ်သား ၅ ယောက် ပေါက်လာကြလေသည်။ ကင်းလှည့်ရင်း ဝင်လာကြခြင်းဖြစ်၏။ သူတို့နှင့် ပါလာသော စီးကရက်များကိုပေး၏။ သူတို့အားတည်သော ဆေးပေါ့လိပ်များကိုလည်း သောက်ကြလေသည်။ ခေတ္တမျှ စကားစမြည် ခြေပြလက်ပြပြောဆိုကြ၊ ရယ်မောကြပြီးလျှင် ပြန်သွားကြလေသည်။ ဝန်ထောက်မင်းတပည့် ဦးဘနှင့် အတော်အလွန်းသင့် နေကြလေသည်။

ဂျပန်စစ်သားများထွက်သွားပြီးနောက် အပြင်သို့ ပြတင်းပေါက်မှလှမ်းကြည့်လိုက်သောအခါ လပြည့်ခါနီး လ၏အရောင်ကြောင့် ကန်ဘလူတစ်မြို့လုံး လင်းထိန်လျက်နေ၏။ အဝေးမှ ခွေးဟောင်သံများအပြင် ဘာသံမျှမကြားရ။ တိတ်ဆိတ်လျက်သာနေတော့၏။ အချိန်မှာလည်း အတော်ကလေး ညဉ့်နက်လှလေပြီ။ ကြည့်နူးဖွယ် ကောင်းလှပေ၏။ စိတ်ထဲတွင် အေးမြလျက်သာနေလေတော့သည်။ ယခု အချိန်အခါတွင်ကား ဘာမျှအပူအပင်မရှိ။ ရှေ့ရေးကိုလည်း မတွေးချင်။ လက်ငင်းရန် ဟူ၍လည်းမရှိ။

ရန်ကုန်မှပြေးလာစဉ်က တောင်သာမိုလ်တဲဝင်းအတွင်း ဦးညွန့်နှင့်အတူ

လသာသာအောက်တွင် လမ်းလျှောက်၊ ရှေ့ရေးနောက်ရေးများကို ဆွေးနွေးပြောဆိုခဲ့သည်များကို စဉ်းစားမိ၏။ ထိုအခါက လရောင်အောက်တွင် အေးချမ်းစွာ လမ်းလျှောက်နေကြသော်လည်း စိတ်အေးခြင်း၊ စိတ်ကြည်နူးခြင်းကား တစ်စက်မျှ မရှိပင်။ နောင်မည်သို့ပြေးရဦးမည်နည်း။ စစ်၏အခြေအနေမှာ မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်နည်း။ နောင်အခါ စားရေးသောက်ရေးမှာ မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်နည်း။ အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာပါမည်လော။ မည်သည့်အရပ်သို့ ပြေးရလျှင် ချမ်းသာရမည်နည်း စသည်ဖြင့် သို့လောသို့လောနှင့် တွေးတောပူပန်မိခဲ့ပေ၏။ ယခုကား ဝန်ထုပ်ကြီးကျ၍ သွားလေပြီ။ မြန်မာပြည်တစ်ပြည်လုံး ဂျပန်တို့၏လက်တွင်းသို့ ကျရောက်လေ၏။ မြန်မာပြည်တွင် စစ်ကြီးလည်းပြီးသွားလေပြီ။ ဗုံးရန်ကိုလည်း မကြောက်ရတော့ပြီ။ အမြောက်ရန်ကိုလည်း မကြောက်ရတော့ပြီ။

ကောင်းကင်ပေါ်သို့လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် ရှုမျှော်ခင်းကိုလည်းကောင်း ကြည့်ရင်း ဤသို့စဉ်းစားမိလေသတည်း။

၂၇၊ ၅၊ ၄၂။
နယုန်လဆန်း ၁၄ ရက်။

၂၁ ရက်နေ့ညက မိုးရွာပြီးသည်နောက် ထပ်မံ၍ မိုးမရွာသေးသောကြောင့် အတော်ပင် ပူအိုက်လှပေသည်။

မနက်စောစော ၈ နာရီ ၉ နာရီခန့်အချိန်တွင် ကန့်ဘလူ၏အခြေအနေကို လာရောက်စုံစမ်းသူတို့ တဖြည်းဖြည်းရောက်၍လာကြ၏။ အချို့လည်း မီးလောင် ထားသောနေရာများမှ မီးလောင်သွပ်တို့ကို လာရောက်သယ်ယူကြလေသည်။ ကန့်ဘလူတွင်ကား လာရောက်နေထိုင်ခြင်းမပြုကြသေးပေ။ လာရောက်နေထိုင်လို ကြသော်လည်း တစ်မြို့လုံး မီးလောင်ထားသောကြောင့် နေထိုင်စရာမရှိ။ လာရောက် နေထိုင်လိုကြလျှင် တဲများကို ထိုးကြပေလိမ့်မည်။

မနက် ၉ နာရီခန့်အချိန်တွင် ထောက်ခရပ်ရွာတွင် လာရောက်ရှောင်တိမ်း နေသော ကန့်ဘလူစိုက်ပျိုးရေးဝန်ထောက်နှင့် ရွှေဘိုဘုန်းတော်ကြီး ဦးမာလာ ကိုယ်တော်တို့ ရောက်လာကြလေသည်။ မြို့၏အခြေအနေကို လာရောက်စုံစမ်း ကြခြင်းဖြစ်၏။ ဘုန်းတော်ကြီးဦးမာလာထံမှ ရွှေဘိုမြို့တစ်မြို့လုံး မီးလောင်သွား ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ သူဌေး ဦးအံတို့ မြှုပ်ထားသော ငွေ ၄သိန်းခန့်တို့ကို ဓာတ်သိလူများ တူးဖော်ယူသွားကြောင်း၊ ရွှေဘိုသို့ လူလွတ်၍ အခြေအနေကိုစုံစမ်းကြောင်း၊ လွတ်မည့်လူများ မီးရထားနှင့် လိုက်နိုင်ခွင့်ရစေရန် ဂျပန်စစ်ဗိုလ်နှင့် တွေ့ဆုံလိုကြောင်း အမိန့်ရှိ၏။ ဦးဘသန်းသည် ဘုန်းတော်ကြီးဦးမာလာ၊ ဦးမောင်မောင်တို့နှင့်အတူ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်နေထိုင်ရာသို့ ထွက်သွားလေသည်။ အတန်ကြာမှ ပြန်လာခဲ့၏။ ဦးမောင်မောင်နှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးမာလာတို့ကား ထောက်ခရပ်သို့ တိုက်ရိုက် ပြန်သွားကြလေသည်။ နေအိမ်သို့ပြန်မလာ။

ဦးဘသန်းပြန်ရောက်ပြီးနောက် မကြာမီအတွင်းမှာပင် ဖုတ်တောတွင်

တိမ်းရှောင်နေသော ကန့်ဘလူမှ သူငယ်တစ်ယောက် ပေါက်လာလေသည်။ ဦးဘသန်းနှင့် အသိဟောင်းဖြစ်၏။ ထိုသူငယ်ကား ကန့်ဘလူသို့ ပြန်ပြောင်း၍လာလေသည်။ ဖုတ်တောတွင် စစ်ကြေးအဓမ္မတောင်းသူ ၂၁ ယောက်တို့အား ဂျပန်စစ်သားတို့က ပစ်သတ်လိုက်ကြကြောင်းကို ပြောပြလေသည်။ သူပြောပုံကား ဤသို့တည်း။

“ဖုတ်တောရွာက စစ်ကြေး ၂၀၀၀ ထောက်ပံ့ရမယ်ဆိုပြီး အောင်စွာရွာမှ စခန်းချနေကြတဲ့ သခင်အသင်းသားတွေက အမိန့်စာထုတ်တယ်။ အမိန့်စာရတော့ ဖုတ်တောရွာမှာ စုလိုက်ကြတာ ငွေ ၄၀၀ ပဲရတယ်။ အဲသည်လို ငွေစုပြီး သခင်ဆိုသူ ၂၀၊ ရွာကိုရောက်လာကြတယ်။ အောင်စွာသူကြီးကလဲ သူ့ကိုယ်သူ သခင်ဆိုပြီး သူ့လက်ထဲမှာလဲ နှစ်လုံးပြုးသေနတ်နဲ့။ သူကပဲ ဖုတ်တောက လူတွေထဲက ဘယ်သူဘယ်သူဟာ ချမ်းသာတယ်။ ဘယ်သူဘယ်သူဟာ ဆင်းရဲတယ် စသဖြင့် လက်ထောက်ချတယ်။ သူတို့တတွေရောက်လာတော့ ရွာရှိလူကြီးများက ငွေ ၂၅၀ စစ်ကြေးဆိုပြီးပေးတယ်။ သူတို့ထဲမှာ ဗိုလ်လုပ်လာသူက လက်မခံဘူး။ သည်တော့ ရွာက ၄၀၀ အထိတက်ပေးတယ်။ တက်ပေးသော်လည်း လက်မခံဘူး။ လက်မခံရုံမျှမက ငွေ ၁၀၀၀ မရလျှင် ရွာသားများကို ညှဉ်းဆဲမယ်လို့ပြောတယ်။ ရွာသားတွေက တောင်းပန်လို့မရတာနဲ့ ရွာသား ၂ ယောက် ကန့်ဘလူလာပြီး ဂျပန်စစ်ဗိုလ်ဆီတိုင်တယ်။ စစ်ဗိုလ်က မော်တော်ကား တစ်စီးနဲ့ စစ်သားများကို ထည့်လိုက်တယ်။ ရွာနား မော်တော်ကားရောက်လို့ မော်တော်ကားသံကြားတော့ ဗိုလ်လုပ်သူ သခင်မြသန်းဆိုသူက အောင်စွာသူကြီးကို မော်တော်ကားကို သွားဖမ်းချေလို့ပြောတယ်။ သည်တော့ အောင်စွာသူကြီးက လမ်းထွက်ပြီး သူ့သေနတ်နဲ့ချိန်ကာ မော်တော်ကားကို အရပ်ခိုင်းတော့တာပဲ။ ဂျပန်စစ်သားတွေက သူတို့ကိုယ်ကို လက်နဲ့ပြုပြီး ဂျပန်လို ပြောပြောဆိုဆိုနဲ့ မော်တော်ကားပေါ်က ခုန်ဆင်းတော့တာဘဲ။ သည်တော့မှ အောင်စွာသူကြီးမှာ ကြောက်လန့်ပြီး သေနတ်ကိုချ၊ ဂျပန်တွေကို ရှိခိုးတော့တာပဲ။ သည်လိုရှိခိုးနေရင်းပဲ ဗိုလ်ကြီးကယ်ပါအုံးလို့ ဗိုလ်လုပ်သူကို လှမ်းပြီးခေါ်တယ်။ သူကြီးခေါ်သံကိုကြားတော့ ဗိုလ်မြသန်းထွက်လာတယ်။ ဂျပန်စစ်သားတွေက သူတို့ကိုယ်ကို လက်ညှိုးနဲ့ ထိုးပြီး ‘ဂျပန်’ လိုဆိုတယ်။ သည်တော့ ဗိုလ်မြသန်းကလဲ သူ့ကိုယ်ကို လက်ညှိုးနဲ့ထိုးပြပြီး ‘ဂျပန်’ လို့ပြောတယ်။ သည်တော့ ဂျပန်စစ်သားတွေက ဗိုလ်မြသန်းကို ဖမ်းတော့တာဘဲ။ ဗိုလ်မြသန်းကိုလဲဖမ်းရော သူ့တပည့်တွေလဲ သေနတ်တွေပစ်ချပြီး

ပြေးကြပါရော။ သည်တော့မှ ရွာသားတွေက လိုက်ပြီးဖမ်းကြပါရော။ ဖမ်းပြီး အတော်နာအောင် ရိုက်နှက်ကြပြီးမှ ဂျပန်စစ်သားတွေဆီ အပ်လိုက်တာပါပဲ။ ဂျပန်စစ်သားတွေကို အုပ်ချုပ်ပြီးလာတဲ့ စစ်ဗိုလ်က ရွာမှာ စစ်ဆေးတော့ အားလုံးပေါ်တာပေါ့။ သည်တော့မှ သူတို့လူစု ၂၁ ယောက်တို့ကို ရွာပြင်ထုတ်ပြီး ပစ်သတ်လိုက်တော့တာပဲ။ အဲဒီ ၂၁ ယောက်ထဲမှာ အောင်စွာသူကြီးလဲပါတယ်။

“ဗိုလ်လုပ်တဲ့ ဗိုလ်မြသန်းဟာ ဘယ်ကတဲ့လဲ”

“စကုကလို့ သူ့တပည့်များက ပြောတယ်”

ဤသို့ ဖုတ်တောရာဇဝင်ကို ခင်းပြီးလျှင် ပြန်သွားတော့၏။ ထိုသူငယ် ပြန်သွားပြီးနောက် နံနက်စာစားမည်လုပ်နေတုန်းတွင် ကန့်ဘလူမှ ထိမ်တောတွင် တိမ်းရှောင်နေသော ဘုန်းတော်ကြီး ဦးခန္ဓိကိုယ်တော်ကြွရောက်လာလေသည်။ ထိမ်တောတစ်ဝိုက်ဆီတွင် အေးချမ်းလျှက်ရှိကြောင်း၊ ထိမ်တောတွင် မြို့ပိုင်ကလေး ဦးဘစိန်တို့လည်း ရောက်နေကြောင်း၊ ယခင်တလောက ထိမ်တောကဲ့သို့ ချောင်ကျ သော ရွာကလေးမှာပင် တေချင်မိုက်ချင်သော လူငယ်များ ပေါ်ပေါက်သေးကြောင်း အမိန့်ရှိ၏။ ထိုတေချင်မိုက်ချင်သူတို့အား ဆုံးမပုံကိုလည်း အမိန့်ရှိ၏။ ဘုန်းတော် ကြီးဆုံးမပုံမှာ မှတ်သားဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။ ဘုန်းတော်ကြီး၏ အမိန့်ရှိပုံကား ဤသို့တည်း။

“တိုင်းပြည်မှာ အုပ်ချုပ်ခြင်းကင်းသွားပလားဆိုရင် အင်မတန် ရှုပ်ထွေး လာတော့တာပဲ။ လူဆိုးတွေ ထ၊ လူလိမ်လူကောက်တွေက ပေါ့၊ အင်မတန် စိတ်ပျက်စရာကောင်းတယ်။ ဘာမျှမကြည့်နဲ့တော့ တကာကြီး။ ဘုန်းကြီးတို့သွား ပြီး သီတင်းသုံး တဲ့ ထိမ်တောရွာကလေးဟာ အင်မတန်လဲ ချောင်ကျတယ်။ ရွာသူရွာသားတို့ဟာလဲ အင်မတန်ရိုးသားကြတယ်။ အဲသည်ရွာကလေးမှာတောင် လူငယ်ကလေးအချို့ဟာ တေချင်မိုက်ချင်ကြတယ်။ အခု အစိုးရမရှိဘူး။ ပုလိပ်မရှိဘူး။ လူသတ်ပေမယ့် ဖမ်းမယ့်လူမရှိဘူး။ ဓါးပြတိုက်ပေမယ့် အပြစ်ပေး မယ့်လူမရှိဘူးလို့ ရွာထဲမှာ ပြောဆိုနေကြသတဲ့။ သူတို့တစ်တွေ အဲဒီလိုပြော သံကြားတော့ ဘုန်းကြီးကခေါ်ပြီး ဆုံးမရတာပေါ့။ ဘယ်လိုဆုံးမလဲဆိုတော့၊ မင်းမရှိဘူး၊ ပုလိပ်မရှိဘူး၊ မင်းတို့ လူသတ်ရင် ဖမ်းမယ့်လူမရှိဘူးဆိုတာ မှန်တယ်။ နို့ပေမယ့် အခု လူကိုမဖမ်းနိုင်ပေမယ့် နာမည်ကိုတော့ဖြင့် ဖမ်းနိုင်သကွ။ အခုမင်းတို့ လူသတ်ပါပြီတဲ့။ ဓါးပြတိုက်ပါပြီတဲ့။ မင်းတို့ကို ပုလိပ်က လာမဖမ်းပေမယ့် မင်းတို့ရဲ့ နာမည်ကို ရပ်ရွာက ဖမ်းထားပြီးပဲ မှတ်ပါ။ ဘယ်သူသား ဘယ်သူဟာ

ဘယ်နေ့က ဘယ်သူ့ကိုသတ်တယ်။ ဘယ်သူ့ ကို ဓါးပြတိုက်တယ် ဆိုတာ မှတ်ထားမှာပဲ။ အုပ်ချုပ်ရေးပျက်ရင် ခဏပဲပျက်မယ်။ အမြဲပျက်နေမှာ မဟုတ်ဘူး။ အုပ်ချုပ်ရေးဟာ လာရမှာအမှန်ပဲ။ အဲဒီအုပ်ချုပ်ရေး ရောက်လာတဲ့အခါ မှာ လူသတ်ခါးပြတိုက်တဲ့လူတွေရဲ့စာရင်းကို ပေးလိုက်ရုံပဲရှိတယ်။ အဲဒီအခါကျ တော့ လူကိုဖမ်းပြီး အပြစ်ပေးတော့မှာ အမှန်ဘဲ။ အဲဒါကြောင့် အုပ်ချုပ်ရေးမရှိဘူး၊ ပုလိပ်မရှိဘူး၊ ငါတို့ကိုမဖမ်းနိုင်ဘူးဆိုပြီး ဆိုးမယ်တေမယ်များ မကြံလေနဲ့။ မင်းတို့ နာမည်ကို ဖမ်းထားမယ် သိကြရဲ့လားဆိုပြီး လွှတ်လိုက်ရတယ်။ နောက်တစ်ရက် ၂ ရက်ကြာတော့ အဲဒီလိုမိုက်ချင်တေချင်တဲ့ ကလေးတွေဟာ လက်ဖက်ရည်ပွဲ ဆွမ်းပွဲများကို ပို့လာကြတယ်။ အဲဒီလိုပြောလိုက်ကတည်းက ရွာမှာ ငြိမ်းလို့သာသွား တော့တာပဲ“

“ကိုယ်တော်ဟောပြောတဲ့တရားဟာ တက်ခေတ်တရား၊ အင်မတန် နေရာ ကျပါဘုရား”

“ဒီလိုအခါမှာ ဒီလိုတရားကို ဟောရမှာပဲ တကာကြီးရဲ့။ ရှေးခေတ်တုန်း ကလို သူ့ဥစ္စာကို မခိုးမတိုက်ရဘူး။ သူတပါးကို မသတ်ရဘူး။ ငါးပါးသီလမြဲရမယ်။ ငါးပါးသီလမမြဲရင် ငရဲလာမယ် စသဖြင့် သူတို့နားထဲဝင်မှာမဟုတ်ဘူး”

ဘုန်းတော်ကြီးလည်း တိုင်းပြည်၏အခြေအနေများကို မေးမြန်းပြီးနောက် ထိမ်တောရွာသို့ ပြန်ကြွသွားလေသည်။

ဘုန်းတော်ကြီးမှာ ခေတ်အခါနှင့်လိုက်အောင် ဟောပြောတတ်ပါပေတကား။

၂၀၊ ၅၊ ၄၂။

နယုန်လဆန်း ၁၅ ရက်၊ လပြည့်နေ့။

မနက်စောစော ကာဖီသောက်ပြီးလျှင် ဦးဘသန်းနှင့်အတူ ဘူတာရုံသို့ ထွက်ခဲ့ကြလေသည်။ ယခင်ဘူတာရုံကား မရှိတော့ပြီ။ မီးစာဘဝသို့ ရောက်ခဲ့သည်မှာ အရက် ၂၀ ခန့်ရှိလေပြီ။ တဲကလေးတစ်ခုကို ဘူတာရုံလုပ်ထား၏။ မီးရထား အလုပ်သမားတန်းလျားများတွင် ကုလား၊ မြန်မာ မီးရထား အလုပ်သမားများပင် ရောက်နေကြလေပြီ။ မီးရထားခေါင်းတွဲနှင့် အခြားတွဲများတွင်လည်း ဂျပန်၊ ကုလား၊ မြန်မာတို့အတူအလုပ်လုပ်ကိုင်နေကြသည်ကိုမြင်ရ၏။ အောက်ဘက်ဆီမှ ခေါ်ခဲ့သည်ဟု ပြောကြလေသည်။ ဤစစ်ကြီးဖြစ်လိုက်သည့်အတွက် မြန်မာပြည်တွင် ကုလားမကျန်တော့ပြီဟု ထင်မှတ်ခဲ့ရာ ကန့်ဘလူတွင်ပင် မီးရထား အလုပ်သမား ကုလားပေါင်း အတော်များများကို မြင်ရလေသည်။ အခြားမြို့များမှလည်း ဤနည်းအတိုင်း ကုလားများ ကျန်ရစ်ခဲ့ပေဦးမည်။ စစ်စ၍ဖြစ်ကတည်းက ကုလားများ အိန္ဒိယသို့ တပြန်တည်းပြန်၊ တပြေးတည်း ပြေးနေပါလျက် ကုလားများ မြန်မာပြည်၌ ကျန်ပေသေး၏။ ဤကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ယခင်အခါက ကုလားမည်မျှမြောက်မြားစွာ ရောက်၍နေကြသည်ကို ချင့်ချိန်နိုင်ပေသည်။ ဤစစ်ကြီးဖြစ်လိုက်သည့်အတွက် မြန်မာပြည်တွင် ကုလားဟူ၍ မရှိတော့ပြီ။ နောင်လာနောက်သားတို့အား ကုလားရုပ်ကိုပင် ရေးပြရတော့မည် လားဟူ၍ ထင်မှတ်ခဲ့သောအထင်မှာ အမှားကြီး မှားလေပြီတကား။

အိမ်ပြန်ရောက်၍ မကြာမီအတွင်းမှာပင် အိမ်ရှေ့တွင် လှည်းတစ်စီး လာ၍ဆိုက်၏။ ထိုလှည်းတွင်ပါလာသူတို့ကား စိုက်ပျိုးရေးဝန် ဦးခင်၊ ဦးကိုကိုကြီး၊ တိရိစ္ဆာန်ကုသရေးဝန် မစ္စတာ ဘတ္တာချာဂျီတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။ ဦးကိုကိုကြီးနှင့်ကား သိဟောင်းမဟုတ်။ ဦးခင်နှင့် တစ်မြို့တည်းသားလည်ဖြစ်၊ ရှေးကဆရာ

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

လည်း ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ မစ္စတာ ဘတ္တာချာဂျီနှင့် တွေသည်မှာ ၃ ကြိမ်ရှိလေပြီ။ ပထမအကြိမ်ကား မန္တလေး၌တွေ့၏။ ဒုတိယအကြိမ် ရွှေဘိုတွင်တွေ့၏။ ယခုတတိယအကြိမ် ကန့်ဘလူတွင်လာ၍ တွေ့ရပေ၏။ သူတို့တစ်တွေ ထောက်ခရုပ်ရွာတွင် နေကြသည်ဟူ၍ကား သိ၏။ သို့သော် ယခုကဲ့သို့ မြန်မြန် တွေ့ဆုံကြ လိမ့်မည်ဟု မထင်မှတ်ခဲ့ပေ။ သူတို့နှင့် ယခုကဲ့သို့ ပြေးရင်းလွှားရင်း ဆင်းရဲနေခိုက် တွေ့ဆုံရသောကြောင့် အားရဝမ်းသာရှိကြပြီးလျှင် စကားပြော လိုက်ကြသည်မှာ ပျော်စရာကြီးဖြစ်တော့၏။ သူတို့ကလည်း သူတို့တွေ့ကြုံခဲ့ရပုံများ ကိုပြော၊ ကိုယ်ကလည်း ကိုယ်တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်များကိုပြောနှင့် ဆူညံ၍သာ နေတော့သည်။ ဤကဲ့သို့စကားပြောနေကြခိုက် ဦးဘသန်းမှာ ဂျပန်အရာရှိများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရန်အတွက် ထွက်သွားလေသည်။ ကျန်ရစ်ခဲ့သူတို့ကား ဆက်လက် ကာ စကားကောင်းနေတုန်းပင်။

မစ္စတာ ဘတ္တာချာဂျီကား ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့ ဗုံးကျပြီးနောက် ချီပါစိုက်ပျိုးရေးဥယျာဉ်တွင် ဦးကိုကိုကြီးတို့နှင့် သွားနေ၏။ ၃၀ ရက်နေ့ ရွှေဘိုတွင် ဗုံးကျပြီးနောက် နေအိမ်သို့ ပြန်လာရာ အတူနေ တိရိစ္ဆာန်ကုသရေးဌာနချုပ် ဒါရိုက်တာ ဘယ်သွားမှန်းမသိ၊ ရှာမတွေ့သောကြောင့် မြစ်ကြီးနားသို့သွားကာ မြစ်ကြီးနားမှ အိန္ဒိယပြည်သို့ သွားတော့အံ့ဟု ဘူတာရုံတွင် သွားစုံစမ်းသောအခါ မီးရထားနှင့်လိုက်၍ ဖြစ်တော့မည်မဟုတ်ကြောင်း သိရသဖြင့် ပြန်လာခဲ့ရာ ဦးကိုကိုကြီးက သူနှင့်အတူ ကန့်ဘလူသို့လိုက်ခဲ့ရန် ပြောလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဦးကိုကိုကြီးနှင့်အတူ မော်တော်ကားဖြင့် ကန့်ဘလူသို့ လိုက်လာခဲ့ကြောင်း ပစ္စည်းများကို သူတကာက ခိုးယူသွားသောကြောင့် အဝတ်တစ်ထည်ကိုယ်တစ်ခုနှင့် ထွက်လာခဲ့ရကြောင်း ပြောပြလေသည်။ မန္တလေးတွင်တွေ့စဉ်က သူ၏ပစ္စည်းများ အားလုံးကိုပင် မန္တလေးသို့ ပျဉ်းမနားမှ ယူခဲ့နိုင်သဖြင့် သူတို့ကို အားကျမိသေး၏။ ယခုကား အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခုဖြင့် ပြေးခဲ့ရရှာလေပြီ။ သူနှင့်စာလျှင် ကိုယ်ကပင် နေရာကျသေးသည်ကို တွေးမိသောဟူ၏။

ဦးခင်ကလည်း သူ့အဘယ်သို့ ကန့်ဘလူသို့ရောက်၊ ကန့်ဘလူကမှတစ်ဖန် ထောက်ခရုပ်သို့ရောက်၊ ထောက်ခရုပ်တွင် သေနတ်များကို ပေးလိုက်ရကြောင်း၊ စစ်ကြေးများကို သခင်အောင်လှိုင်ထံ ထည့်လိုက်ရကြောင်းများကို ပြောပြလေသည်။ မိမိကလည်း အဘယ်ကြောင့် ကန့်ဘလူတွင် သောင်တင်နေကြောင်း၊ ကန့်ဘလူမှ ဂါးတာသို့ အဘယ်သို့ရောက်ကြောင်းများကို စုံစုံလင်လင်ပြောပြလေသည်။

အတန်ကြာလျှင် ဦးဘသန်းပြန်ရောက်၏။ ဂျပန်စစ်ဗိုလ် Y. ဂိုတန္ဒဆိုသူနှင့် တွဲဖက်ကာ ကျေညာချက်တစ်ခုကို ထုတ်ပေးရန် သဘောတူခဲ့ကြောင်း၊ ထိုကျေညာချက်ကို ကျောက်ပုံနိပ်၍ ဝေငှမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့မှသာ နယ်ပယ်အတွင်း အေးချမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြလေသည်။ ထိုကျေညာစာရွက်တစ်ခုကိုလည်းပြ၏။ အောက်ပါအတိုင်းပင်တည်း။

ကျေညာချက်

ကန့်ဘလူနယ်တွင် အမှုထမ်းခဲ့ကြသော လူကြီးမင်းများသည် ရှေးကကဲ့သို့ မိမိတို့၏ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ကြရမည်။

လူသတ်မှု၊ လုယက်မှု၊ ဓါးပြမှု၊ အိမ်တက်မှု၊ မီးရှို့၊ မုဒိမ်းမှု၊ ခိုးမှု စသောအရေးကြီးသည့်အမှုတို့ကို ကြူးလွန်သူတို့အား ကြီးလေးသော အပြစ်ဒဏ်ကို ပေးလိမ့်မည်။

လိုင်စင်မရှိဘဲ သေနတ်၊ လက်နက်များတို့ကို လက်ရှိရထားသူတို့သည် အောက်ပါအရာရှိတို့ထံ ချက်ခြင်းအပ်ကြရမည်။

သူကြီးမင်းတို့သည် မိမိတို့၏ ကျေးရွာနယ်အတွင်း၊ လူသတ်မှု၊ ဓါးပြမှု၊ လုယက်မှု၊ မုဒိမ်းမှု စသော ကြီးလေးသည့် ပြစ်မှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော် ချက်ခြင်း တိုင်ကြားရမည်။

အမိန့်တစ်စုံတစ်ရာမရရှိဘဲ သေနတ်၊ လက်နက်တို့ကို လက်ရှိထားသော သူတို့၏ အမည်များကို သူကြီးမင်းတို့သည် ချက်ခြင်း ရေးသားပေးပို့ကြရမည်။

ကန့်ဘလူနယ်အတွင်း ဓါးပြမှု၊ လုယက်မှုများကို ကြူးလွန်သော သူအများကိုပင် သေနတ်ဖြင့် ပစ်သတ်ပြီးလေပြီ။

ဤနယ်အတွင်း နေထိုင်ကြသော တောင်သူလယ်လုပ်တို့သည် မိမိတို့၏ လယ်ယာများကို စတင်၍ ခါတိုင်းနှစ်များကကဲ့သို့ လုပ်ကိုင်ကြရန် သင့်ပြီဖြစ်၍ စိတ်ဒွိဟမရှိဘဲ အေးချမ်းစွာ မိမိတို့ ကျေးရွာများသို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြရမည်။

Ba Than

Y.Gotanda

Sub-divisional Officer

The Japanese Officer

နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်

ဂျပန်စစ်ဗိုလ်

ဤကျေညာချက်ကား ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအတွက် အတော်ပင် အရာရောက်မည့် ကျေညာချက်ဖြစ်၏။ အုပ်ချုပ်ရေးသစ်၏ ပနက်ပင်ဖြစ်လေသည်။ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှ

အခြားအုပ်ချုပ်ရေးများကို စီမံဆောင်ရွက်နိုင်လိမ့်မည်။ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုမရှိလျှင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်မဟုတ်။ ယခုအခါ လူအပေါင်းတို့မှာ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့် နှင့် နေထိုင်ကြရ၏။ ရှေးက ရန်ငြိုးရှိသူတို့အား သတ်ဖြတ်ကြ၏။ နေရာတိုင်းမှာ လိုလိုပင် ဓားပြမှု၊ လုယက်မှု၊ ခိုးမှု၊ မုဒိမ်းမှုများ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိ၏။ သူကြီးများ ရွာသားများကို မနိုင်။ မိမိတို့မှာ သူကြီးမှဟုတ်လေသေးသလားဟု မသိကြ။ တရပ်စစ်တပ်ပြေးများရောက်စဉ်က ရထားလိုက်သော သေနတ်၊ ခြောက်လုံးပြူးများ ကို အသုံးပြုကြ၊ အသုံးပြုရန် စီမံနေကြသောသူတို့လည်း မရှား။ လုပ်သေနတ်များ ကို အသုံးပြုကြသော သူတို့လည်း အများပင်။ မြန်မာပြည်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြ သော ရဟန်းရှင်လူ အပေါင်းတို့မှာ ဆန်ကောအတွင်းထည့်၍ လိုမ့်လိုက်သော ဇီးဖြူသီးကဲ့သို့ တည်ရာမရဖြစ်ခဲ့ပေ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အုပ်ချုပ်ရေး အမြန်ရောက်ပါစေ၊ အမြန်ရောက်ပါစေဟူ၍သာ လူအပေါင်းတို့မှာ တောင့်တနေကြ လေတော့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကို အင်္ဂလိပ်တို့ ၃ ကြိမ်တိုင်တိုင် တိုက်ခိုက်သိမ်းယူရလေသည်။ ဤသို့သိမ်းယူသည့်အခါတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေးမရောက်ခင်ကာလအတွင်း ခိုးသားခါးပြ ထကြွလှသောကြောင့် ပြေးကြလွှားကြနှင့် ရဟန်းရှင်လူအပေါင်းတို့မှာ အတိဒုက္ခ ရောက်ခဲ့ကြပေသည်။ လူဆိုးခါးပြတို့၏ ပယောဂကြောင့် မြို့များရွာများပင် ပျက်စီးခဲ့ဖူးပေသည်။ အောက်မြန်မာပြည်ကို အင်္ဂလိပ်တို့သိမ်းသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်ပြီဖြစ်သော်လည်း ယခုခေတ္တမျှ အုပ်ချုပ်ရေးကင်းသွားသောအခါတွင် ဟိုယခင် ရှေးအခါကကဲ့သို့ပင် ခိုးသားခါးပြတို့ သောင်းကျန်းထကြွပြန်သည်။ ဤအခါမျိုးတွင် ကိုယ့်အမျိုးသားအချင်းချင်းတို့ကို ရိုင်းပင်းကူညီရမည့်အစား တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ညှဉ်းဆဲကလူပြုမှုနေကြလေသည်မှာ ရှက်ဖွယ်ကောင်းလှပေ တော့၏။ မြန်မာများ ရှေးနှစ်ပေါင်း ၁၀၀၊ ၅၀ ကထက် ပိုမို၍ ယဉ်ကျေးလာသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါမည်လော။

ထောက်ခရပ်မှ ရောက်လာကြသော မိတ်ဆွေတစ်စုလည်း မနက်စာကို အတူတူစားသောက်ကြလေသည်။ ထမင်းဟင်းများကို သူတို့နှင့်အတူ ဆောင်ယူ လာခဲ့ကြလေသည်။ သူတို့နှင့်ပါလာသော ဆိတ်ကလီစာဟင်းမှာ စား၍ကောင်းလှ ပေ၏။ ဤဟင်းမျိုး မစားရသည်မှာ ကြာလေပြီ။

မနက်စာ စားသောက်ကြပြီးနောက် အတော်ကြာအောင်ပင် ဝိုင်းဖွဲ့ကာ စကားပြောနေကြသေး၏။ အတော်ကလေး ညနေစောင်းမှသာ ထောက်ခရပ်ရွာသို့

ပြန်သွားကြကုန်၏။ သူတို့ပြန်သွားပြီးနောက် မကြာမီပင် ဂါးတာသို့ ပြန်ခဲ့ကြလေ
သတည်း။

၂၉၊ ၅၊ ၄၂။

မနက်ခင်းတွင် မြင့်၊ မောင်မွှေးတို့နှင့်အတူ ရွာအနီးအနား လယ်ကွင်းများအတွင်း ကန်စွန်း^၁

၁။ ဆက်၍မရေးဖြစ်။ စာမျက်နှာထိပ်တွင် ဤ ၂ ကြောင်းမျှကိုသာရေး၍ စာ ၂ မျက်နှာ ကွက်လပ်ချန်ထားသည်။ ၃၀၊ ၃၁ ရက်နေ့တို့အတွက်လည်း မရှိ။

၄ ဇူလိုင်၊ ၁၉၄၂။

၁၊ ၆၊ ၄၂။

နယုန်လဆုတ် ၄ ရက်။

လခစားဘဝမှ လွတ်မြောက်သည်မှာ တစ်လရှိပြီဖြစ်သော်လည်း လဆန်း တစ်ရက် နေ့တွင် လခထုတ်ချင်သောစိတ် ပေါ်ပေါက်သေး၏။ လခထုတ် ရတော့မည် မဟုတ်ပြီ။ နောင်တစ်စတစ်စ လဆန်းတစ်ရက်နေ့ကျတိုင်း လခထုတ်ချင် သောစိတ် လည်း တစ်စတစ်စ ပျောက်ကွယ်၍သွားရမည်ကားမလွဲတည်း။ လခစိတ် ပျောက် ကွယ်၍သွားမည်ကား မလွဲတည်း။

မနက်စောစော ၆ နာရီအချိန်တွင် ဦးဘသန်းနှင့်အတူ လှည်းငါးစီးတွင် ပစ္စည်းအချို့တစ်ဝက်ကိုတင်ပြီးလျှင် ဂါးတာမှ ထွက်လာခဲ့ကြ၏။ ဆည်ကြီးရွာသို့ ရောက်သောအခါ ကန့်ဘလူမှ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သော ကုန်သည်ကြီး ဦးနွဲ့နှင့် အသက် ၇၀ ခန့် အင်္ဂလိပ်အဘိုးကြီးတို့ အသင့်စောင့်နေကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ သူတို့လည်း ကန့်ဘလူသို့ လိုက်ကြမည်။

ထိုအင်္ဂလိပ်အဘိုးကြီးကား အသူနည်း။ အဘယ်ကြောင့် ကန့်ဘလူသို့ လိုက်ပါသနည်း။ ထိုအဘိုးကြီးကား ငယ်စဉ်က မြန်မာပြည်မီးရထားဘက်တွင် အမှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်၏။ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါ ပင်စင်ယူပြီးလျှင် ပျဉ်းမနား တွင်ဆေးဆိုင်ဖွင့်၊ ကုန်သည် လုပ်ကိုင်စားသောက်လျက်နေခဲ့လေသည်။ သူ၏ အမည်ကား မစ္စတာ ဖရော်ရီဖြစ်၏။ သူ၏ဇနီးကား မြန်မာဖြစ်သည်ဟု သိရလေ သည်။ ပျဉ်းမနားကို ဖုံးကြံသောအခါ ယခင်မီးရထားဘက်တွင် လုပ်ကိုင်စဉ်က သိကျွမ်း ခဲ့ဖူးသော သစ်ရာပင်ကုန်သည်ကြီး ဦးမောင်ကြီးထံ လာရောက်နေထိုင် လေသည်။ သစ်ရာပင်သို့ တရပ်တပ်သားများဖြတ်သွားသောအခါ ဦးမောင်ကြီးနှင့်အတူ ကြာတကန်ရွာသို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်၍နေ၏။ ဂျပန်များ ကန့်ဘလူနယ်သို့ရောက်၍ အတော်ကလေးငြိမ်းအေးလာသောအခါ ဦးမောင်ကြီး

တို့သည် သစ်ရာပင်သို့ ပြန်၍ဝင်ကြ၏။ မစ္စတာ ဖရော်ရီကိုပါ သစ်ရာပင်သို့ ခေါ်သွားမည်ဆိုလျှင် ဂျပန်များ မနှစ်သက်မည်စိုးသောကြောင့် ကြာတကန်ရွာမှာပင် ထားခဲ့လေသည်။ ကြာတကန်မှနေ၍ အသိဟောင်းဖြစ်သော ဦးနွဲ့ခေတ္တနေထိုင်ရာ ဆည်ကြီးရွာသို့ လိုက်လာခဲ့၏။ ဆည်ကြီးမှ ကန့်ဘလူသို့ လိုက်ပြီးလျှင် ဂျပန် စစ်ဗိုလ်များနှင့်တွေ့ဆုံ၍ အကျိုးအကြောင်းကို ပြောပြပြီးနောက် ဖျဉ်းမနားသို့ ပြန်ပို့ပေးရန် တောင်းပန်လိုသောကြောင့် ကန့်ဘလူသို့ လိုက်မည်ဖြစ်၏။

ဆည်ကြီးမှ ထွက်မည်ပြုသောအခါ လှည်းတစ်စီးနှင့်လူသုံးယောက် ရောက်လာ လေသည်။ ထိုသူတို့အနက် ကောလင်းဘက်မှ သစ်ကုန်သည်တစ်ယောက် ပါလာ လေသည်။ ထိုသူမှာ ဂါးတာစခန်းနေ သစ်တောဝန်ထောက် ဦးကောဝန်ထံ သွားမည်ဖြစ်၏။ တရုပ်စစ်သားများရောက်စဉ်က ကိုးထောင်ဘို၊ ကောလင်းဘက် ဆီတွင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့ပုံအကြောင်းများကို ပြောပြသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

ကိုးထောင်ပိုသို့ တရုပ်စစ်သားများ ရောက်စဉ်က တရုပ်စစ်သား တစ်ယောက် သည် သစ်ရာပင်ဦးမောင်ကြီးပိုင် ကိုးထောင်ပိုရှိ သစ်စက်တွင် ရေဝင်တောင်းသောဟူ ၏။ ထိုသစ်စက်တွင်နေသော ဦးမောင်ကြီး၏ကိုယ်စားလှယ်က ရေတွင်းသို့ လူတစ်ယောက်ထည့်လိုက်လေသည်။ ရေတွင်းနားရောက်သောအခါ တရုပ်စစ်သား က ရေအခပ်ခိုင်း၏။ ထိုသူက သူသည် သေနတ်ကို ကြောက်ကြောင်း၊ သေနတ်ကို ချထားမှသာလျှင် အနားကပ်ဝံ့မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရေကိုလည်း ခပ်ပေးဝံ့မည်ဖြစ် ကြောင်း ပြောသောအခါ တရုပ်စစ်သားက သေနတ်ကို မြေပြင်တွင်ချထားလိုက်၏။ ဤသို့ချထားသောအခါ တရုပ်စစ်သား၏အလစ်တွင် သေနတ်ကိုကောက်၍ပြေး၏။ တရုပ်စစ်သားက နောက်မှလိုက်သောအခါ ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းထဲသို့ ဝင်ပြေးပြီးနောက် မျက်ခြေပြတ်၍သွား၏။ တရုပ်စစ်သားသည် စခန်းသို့ပြန်လာပြီး လျှင် မိမိ၏အဖော်များကို အကျိုးအကြောင်းပြောပြ၏။ တရုပ်စစ်သားများ ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ လိုက်လာပြီးလျှင် ဝင်ပြေးလာသောသူနှင့် သေနတ်တို့ကို ထုတ်ပေးရန် တောင်း၏။ ကျောင်းနေဘုန်းကြီးများကား ဘာမျှမသိသောကြောင့် ထုတ်ပေးနိုင်ကြောင်း ပြောသောအခါ ကျောင်းရှိရဟန်းများအား စီတန်းကာ သေနတ်ဖြင့် ပစ်၍သတ်လိုက်ကြ၏။ ထိုနောက် စက်သို့ပြန်လာပြီးလျှင် ဦးမောင်ကြီး၏ ကိုယ်စားလှယ်အား သေနတ်ကို ယူပြေးသောသူနှင့် သေနတ်ကို ရှာပေးရန်ပြော၏။ ထိုကိုယ်စားလှယ်ကား အဘယ်မှာလျှင် ရှာပေးနိုင်ပါအံ့နည်း။ ထိုသူမှာ လွတ်ရာသို့ ထွက်ပြေးလေပြီ။ သူ့အား ရအောင်ရှာမပေးရကောင်းလာဟူ၍

ဦးမောင်ကြီး၏ ကိုယ်စားလှယ်ကိုလည်း သေနတ်ဖြင့်ပစ်သတ်တော့၏။ ဤခေတ်ဆိုးကြီးအတွင်း လူလာဖြစ်ရခြင်းကာ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းလှပေ၏။

ကန့်ဘလူ၊ သစ်ရာပင်၊ ချပ်သင်း၊ ကိုးထောင်ပိုတို့တွင် တရပ်စစ်သားများ၏ ပြုမူခဲ့ပုံများကို ကြားရသော ကောလင်းသားများနှင့် ကောလင်းအနီးအနား ရွာများမှ လူတို့သည် လက်နက်အမျိုးမျိုးတို့နှင့် တရပ်စစ်သားတို့အား ခုခံရန် စောင့်စား၍ နေကြတော့၏။ သူတို့ရောက်လာ၍ စားစရာ၊ ကြက်၊ ဝက်တို့ကိုတောင်း သောအခါ မပေးဘဲ ခုခံကြတော့၏။ ဤသို့ ခုခံကြသောအခါ ကောလင်းနယ်သားများနှင့် တရပ် စစ်သားတို့သည် စစ်ပွဲကလေးတစ်ခုကို တိုက်ခိုက်ကြလေတော့သတည်း။ ၂ ဘက်စလုံး အတော်ကလေး သေကျေပျက်စီးကြသောဟူ၏။ ဤကား ကောလင်းဘက်မှလာသော သစ်ကုန်သည်၏ ပြောကြားချက်တည်း။ ဟုတ်မဟုတ် ကား အသေအချာမသိ။ သူပြောသည့်အတိုင်း မှန်ခဲ့သော် အတော်ပင် ကြောက်ဖွယ် ကြက်သီးထဖွယ် ကောင်းလှပေသတည်း။

ကန့်ဘလူသို့ ၁၀ နာရီအချိန်တွင် ရောက်၏။ မီးမလောင်ဘဲ ကျန်ရစ်ခဲ့သော အိမ်များ၊ တဲများပေါ်တွင် လူများရောက်နေကြလေပြီ။ ကျွန်းလှမှ ပြောင်းရွှေ့ လာကြသော မြို့ပိုင်ဟောင်း ဦးလှအောင်၊ တိုက်ပိုင်ဟောင်း ဦးဝင်း၊ ဌာနာအုပ်ဟောင်း ဦးခင်မောင်ကြီး၊ အသင်းမြို့အုပ်ဟောင်း ဦးသာလှိုင်တို့လည်း ရောက်နေကြပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိရ၏။ စိုက်ပျိုးရေးဌာနအရာရှိများလည်း ထောက်ခရပ်ရွာမှ စိုက်ပျိုး ရေးဥယျာဉ်သို့ ရောက်နေကြပြီဟု ပြောကြလေသည်။ စခန်းချရာအိမ်နှင့် မျက်စောင်းထိုး ဘုန်းကြီးဦးနန္ဒကျောင်းတွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသော မော်တော်ဘက်ဆိုင် ရာ ဂျပန်စစ်သားတို့လည်း ရွှေဘိုသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကြလေပြီ။ ကျောင်းဝိုင်းတစ်ခု လုံး တိတ်ဆိတ်လျက် နေတော့၏။ ကျောင်းတိုက်သို့ ဘုန်းကြီး ဦးနန္ဒကိုယ်တော် ပြန်ရောက်နေလေပြီ။ ကျောင်းဝိုင်းအတွင်း နေထိုင်ကြသော ဂျပန်စစ်သားများ ပြောင်းရွှေ့သွားပြီဖြစ်သောကြောင့် စခန်းချရာနေအိမ်သို့ သူတို့မလာကြတော့ပြီဟု ဦးဘိုးတုတ်နှင့် ဦးဘတို့က ပြောပြကြလေသည်။ သူတို့မိတ်ဆွေများ မလာကြသဖြင့် ဦးဘိုးတုတ်တို့ ပျင်းနေကြလေသည်။

ဦးဘိုးတုတ်တို့နှင့် စကားပြောမေးမြန်းနေခိုက် ချပ်သင်းဦးဘဒင်ထံမှ လွတ်လိုက်သော လူ ၂ ယောက် ပေါက်၍လာကြလေသည်။ သူတို့ထံမှ သတင်းအရ ချပ်သင်းတစ်ဝိုက်ဆီတွင်လည်း လူဆိုးများ အတော်ပင်သောင်းကျန်းနေကြလေ သည်။ ဦးဘဒင်နှင့် ဦးချမ်းသာတို့ကား ပင်းသာဘူတာအနီး အိမ်တစ်အိမ်သို့

ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြပြီဟု သိရ၏။ ယခင်အခါကမူကား ညောင်ကန်ဆာ၊ အင်ဂုတ္တိရွာများတွင် သွားရောက်တိမ်းရှောင်နေကြသည်ဟု သိရ၏။ ပင်းသာရုံပိုင် ဂျပန်စစ်သားက စောင့်ရှောက်မည်ဟု အာမခံသောကြောင့် ဘူတာရုံအနီးတွင် ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြောင်း ပြောပြ၏။ ကိုယ့်အမျိုးသားအချင်းချင်း သူခိုး၊ ဓါးပြရန်သူတို့ကို ကြောက်နေကြရလေသည်။ လူမျိုးကွဲကို အားထားနေရလေပြီ။ မည်သို့သော ခေတ်အတွင်းသို့ ရောက်နေရသည်မသိ။ ထိုသူ ၂ ယောက်တို့ကား ပင်းသာမှ စစ်မီးရထားဖြင့် ကန်ဘလူသို့ ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်၏။ မီးရထားနှင့်ပင် ပြန်ကြပေလိမ့်မည်။ ယခုအခါ ခရီးသည်များတင်သော မီးရထားများ မထွက်သေး သော်လည်း စစ်သားတင်မီးရထား တွဲများတွင် ခရီးသည်တစ်ယောက် နှစ်ယောက် လိုက်ပါခွင့်ပြုလေသည်။ ၁၀ ရက်ခန့် အတွင်း ခရီးသည်များတင်သော မီးရထားများ ထွက်တော့မည်ဟုသိရ၏။ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ကောင်းလှပေ၏။ မီးရထားများ အမြန်ထွက်လျှင် နေရပ်သို့ အမြန်ပြန်ရတော့မည်။

ညနေစောင်းတွင် ဦးဘသန်းသည် ဦးနွဲ့၊ မစ္စတာ ဖရော်ရီတို့နှင့်အတူ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်များ နေထိုင်ရာအိမ်သို့ ထွက်သွား၏။ တစ်ယောက်တည်း နေ့စဉ် မှတ်တမ်းကို ရေးသားနေခိုက် ကျွန်းလှမြို့ပိုင်ဟောင်း ဦးလှအောင်နှင့် ဌာန အုပ်ဟောင်း ဦးခင်မောင်ကြီးတို့ ရောက်လာကြ၏။ ကျွန်းလှသို့ လွတ်လပ်ရေး တပ်ကြီး ရောက်ကြောင်း၊ တပ်သားများ ၃၀၀၀ ခန့်ရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကျွန်းလှတွင် ၇ ရက်ခန့်နေထိုင်သွားပြီးနောက် အထက်သို့တက်သွားကြောင်းများကို ပြောပြကြ လေသည်။ ဦးလှအောင်မှာ မန္တလေးမှ ရန်ကုန်သို့ အမြန်ဆုံးသွားလိုသူဖြစ်၏။ ခရီးသည်များစီးသော မီးရထားထွက်လျှင်ထွက်ချင်း လိုက်ပါနိုင်ရန် စီမံနေသူဖြစ်လေ သည်။

ဦးလှအောင်၊ ဦးခင်မောင်ကြီးတို့နှင့် စကားပြောဆိုနေခိုက် ဦးဘသန်း၊ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်တို့ထံမှ ဦးနွဲ့၊ မစ္စတာဖရော်ရီတို့နှင့်အတူ ပြန်ရောက်လေသည်။ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်တို့က မစ္စတာဖရော်ရီအား မည်သို့မျှ အနှောင့်အရှက်ပေးမည်မဟုတ် ကြောင်း၊ နောင် ခရီးသည်များစီးသော မီးရထားများထွက်လျှင် သူ၏နေရပ် ပျဉ်းမနားသို့ အရောက်ပို့ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမွန်စွာ ပြောပြလိုက်သော ကြောင့် အင်္ဂလိပ်အဘိုးကြီးမှာ အတော်ပင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်၍လာလေ သည်။ ခမျာ အဘိုးကြီးမှာ အသက် ၈၀ နီးမှ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ ယခုမှ စိတ်ချမ်းသာရာရတော့သတည်း။ နောင် မည်သို့ နေထိုင်စားသောက်ရမည့်

အရေးထက် ယခုလက်ငင်း ချမ်းသာဖို့က အရေးကြီးလေသည်။ တထိတ်ထိတ်နှင့် နေရခြင်းဒုက္ခမှ ကင်းလေပြီ။

ဘူတာရုံတွင် မိုးကောင်းမှ မီးရထားနှင့်ပါလာသော အင်္ဂလိပ်မကြီး တစ်ယောက်ကိုပင် ဦးဘသန်းတို့ တွေ့ခဲ့ရလေသည်။ ပြင်ဦးလွင်သို့သွားမည့် မိန်းမကြီးဟု သိရ၏။ မီးရထားကြို မလာသေးသောကြောင့် ကန့်ဘလူတွင် ခေတ္တမျှ စောင့်ဆိုင်းနေရလေသည်။ မနက်ကပင် မန္တလေးမှ တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးလာကြသော မြန်မာ မွတ်ဆလင် ၂၀၀ ခန့်တို့ကို မီးရထားဖြင့် မန္တလေးသို့ ပို့လိုက်သေးသည်ဟူ၍ လည်း ဦးဘသန်းပြောကြားခဲ့၏။

မှောင်ခါနီးမှ ဦးလှအောင်နှင့် ဦးခင်မောင်ကြီးတို့ ပြန်သွားကြလေသည်။

၂၊ ၆၊ ၄၂။
လဆုတ် ၅ ရက်။

လွန်ခဲ့သည့် ၁၁ ရက်အခါက မိုးရွာပြီးနောက် မရွာဘဲခေါင်နေသောကြောင့် အလွန်ပင် ပူအိုက်လှပေသည်။ လယ်သမား၊ ယာသမားတို့လည်း လယ်မထွန်ရ။ ပေါက်ကာစသစ်ပင်ကလေးများလည်း နွမ်းလျက်နေကြလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အားလုံးပင် မိုးကိုတောင့်တနေကြလေသည်။

ကနေ့မနက်စောစောတွင် မိုးအုံ့လျက်နေ၏။ မနက် ၈ နာရီခန့်အချိန်တွင် ဖွဲဖွဲကလေးရွာလေသည်။ နေ့ခင်း နာရီပြန်တစ်ချက်ခွဲအချိန်တွင် အတော်သည်းသည်း ကလေးရွာလိုက်၏။ ယခုည ခုနှစ်နာရီအချိန်တွင်လည်း မိုးရွာလျက်နေလေသည်။ အတော်ပင် နေရထိုင်ရ ကောင်းလှပေ၏။ ကန့်ဘလူတစ်မြို့လုံး တိတ်ဆိတ်လျက် နေတော့၏။ လူသံသူသံဟူ၍ မကြားရ။ တောရကျောင်းတွင် နေထိုင်ရသည်နှင့် တူလှပေသည်။ ငယ်ငယ်တုန်းက မော်လမြိုင် တောင်ပိုင်းကြီး၊ ရွှေကျင်တိုက်တွင် သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့သည်များကို ပြန်လည်တွေးတောမိပေ၏။ မိဘဆွေမျိုးအပေါင်း တို့ ဆောက်လုပ်ခဲ့သောကျောင်းများကား ရှိပါသေး၏လော။ ဤစစ်ပွဲကြီးအတွင်း မီးစာများဖြစ်သွားကုန်ပြီလော။

ရှေးယခင်အခါကပင် ကန့်ဘလူမြို့ကလေးမှာ တိတ်ချက်သား ကောင်းလှ ၏။ တစ်မြို့လုံးရှိ အိမ်များ မီးစာ၊ ဗုံးစာဖြစ်သွား၍ ဤအခါတွင်ကား အဘယ်မှာလျှင် ဆိုစရာရှိပါတော့အံ့နည်း။ မီးမလောင်၍ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသော မြို့စွန်မြို့ဖျားရှိ တဲအိမ်ကလေးများသို့ကား အိမ်ရှင်ပြန်ရောက်ကြလေပြီ။ သို့သော် ဤခေတ်ဆိုးကြီး အတွင်း၌ ညအချိန် မည်သူအိမ်အပြင်သို့ ထွက်ဝံ့ထွက်ချင်ကြပါအံ့နည်း။ သို့ဖြစ်သော ကြောင့် တိတ်ချက်သားကောင်းလှပေတော့သတည်း။

ကနေ့အဖို့ ကိုယ်တွေ့များကို ရေးသားရန် လိုသေး၏။

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

မနက်စောစော ကာဖီသောက်ပြီးလျှင် ဦးဘသန်းနှင့်အတူ ကန့်ဘလူမြို့၊ တောင်ဘက် မိုင်ဝက်ခန့်ဝေးသော စိုက်ပျိုးရေးဌာနဥယျာဉ်သို့ သွားကြလေသည်။ ထိုဥယျာဉ်ကြီးသို့ ပြန်ရောက်နေကြပြီဖြစ်သော ဦးခင်၊ ဦးကိုကိုကြီး၊ ဦးမောင်မောင် စသော စိုက်ပျိုးရေးဌာန အရာရှိဟောင်းများ၊ ဆရာဝန်ဦးမောင်မောင်ကြီး၊ တရိစ္ဆာန် ကုသရေးဝန်ဟောင်း မစ္စတာဘာတာချာချီ၊ ရွှေဘိုမှပြေးလာသူ ကုန်သည် ဦးသောင်းတို့နှင့်တွေ့၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လက်ဖက်ရည်ကြမ်းဝိုင်းတွင် စုရုံး၍ ရယ်ရယ်မောမော စကားပြောကြကုန်၏။

ထိုသို့စကားပြောနေခိုက် ထောက်ခရပ်ရွာမှလာ၍ ရောင်းသော ဝက်သားကို မြင်လျှင် အစားကောင်း ဦးဘသန်းမှာ နေရာမှထသွားပြီးလျှင် ဝက်သား ၂ ပိဿာတို့ကို ဝယ်လေတော့၏။ အတော်ပင် ဝမ်းသာပုံရလေသည်။ ကန့်ဘလူတွင် ဝယ်ခြမ်းစားရန် ဈေးဆိုင်များမရှိသေး။ ဤသို့ ကြုံကြိုက်သောအခါကျမှ ဟင်းကောင်းကိုစားရလေတော့သည်။ ဂါးတာတွင်ကား ဝက်သား၊ ကြက်သား မကြာမကြာ ပေါ်သောကြောင့် အစားအသောက်များစွာ မဆင်းရဲလှ။

ဝန်မင်း ဦးခင်က သူ၏ညီ ကိုလေးမောင်လည်း ရောက်နေသည်။ သူ၏ အိမ်ပေါ်သို့ ခေတ္တတက်ပါဦးဆို၍ အိမ်ပေါ်သို့တက်ကာ ကိုလေးမောင်၊ ဝန်ကတော် တို့နှင့် ခေတ္တစကားပြောရ၏။ ဦးခင်ကား လွန်ခဲ့သည့် အနှစ်အစိတ်တုန်းက ၈ တန်းတွင် စာသင်နေခိုက် ဆရာဖြစ်ခဲ့ဖူး၏။ သို့ဖြစ်၍ သူ့အား 'ဆရာ၊ ဆရာ'ဟု ယခုတိုင် ခေါ်လေသည်။ ကိုလေးစိန်^၁ကား ကျောင်းနေဘက်မိတ်ဆွေဖြစ်၏။ တစ်မြို့တည်းသားချင်း ဆရာတပည့် မိတ်ဆွေများ ကန့်ဘလူမြို့ကလေးတွင် စစ်ပြေးရင်း တွေ့ဆုံခဲ့ကြရပေသည်။ ဦးခင်တို့အိမ်သား တစ်စုကား မော်လမြိုင်သို့ အမြန်ဆုံးပြန်ချင်ကြလေသည်။ အခြေအနေကလေး ကောင်းလာသည့်တိုင်အောင် စောင့်ကြပါဦးဟု ပြောခဲ့ရ၏။

ဦးခင်တို့အိမ်သားများနှင့် ခေတ္တမျှ စကားပြောပြီးနောက် ကန့်ဘလူနေအိမ်သို့ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။ ဦးခင်၊ ဦးကိုကိုကြီး၊ မစ္စတာ ဘတ္တာချာဂျီနှင့် ဦးသောင်းတို့လည်း အတူလိုက်ပါလာကြလေသည်။ စကားတပြောပြောနှင့် ရယ်လား မောလားလုပ်ကြ သည်မှာ ဒုက္ခများကို မေ့ကုန်ကြတော့၏။

၁။ ကိုလေးမောင်ကိုပင် ဆိုလိုဟန်တူ၏

နေအိမ်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ဦးဘိုးလတ်ရောက်နေကြောင်း သိရ၏။ အားလုံးပင် ဆူညံစွာ ရယ်ရယ်မောမောနှင့် နှုတ်ခွန်းဆက်ကြလေသည်။ ဦးဘိုးလတ်ကား ထောက်ခရပ်မှာပင် ဝါးတဲကြီးထိုးကာ နေထိုင်လျက်ရှိ၏။ ကန့်ဘလူသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ မလာသေး။ အခြေအနေကို လာရောက်စုံစမ်းခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဂျပန်များ မရောက်ခင်က လူစုမိလျှင် မည်သို့ပြေးရလျှင် ကောင်းမည်၊ မည်သို့ပြေးရလျှင် ချမ်းသာမည်၊ ဗုံးလာ၍ကြံလျှင် မည်သို့ရှောင်တိမ်းရမည်၊ လူဆိုးများဘေးကို မည်သို့ကာကွယ်ရမည်ဟူသော အကြောင်းတို့ကိုသာ ပြောဆို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်နေကြကုန်၏။ မည်သူမျှ စိတ်မချမ်းသာ။ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့် နှင့်သာနေကြကုန်၏။ မည်သူမျှ ရယ်ရယ်ပြုံးပြုံး မနေနိုင်ကြ။

ယခုကား အဆိုးဆုံး၊ အကြောက်ရဆုံးသော အခိုက်အတန့်အခါကလေးကား လွန်၍သွားလေပြီ။။ ယခုအခါတွင် လူစုမိလျှင် မိမိတို့ ဆွေမျိုးသားချင်းများ ရှိရာအရပ်သို့ အမြန်ဆုံးရောက်အောင် သွားရမည့်အကြောင်း မိမိတို့သွားလိုရာအရပ်တွင် အခြေအနေမည်သို့ဖြစ်မည့်အကြောင်း၊ ထိုအရပ်များသို့သွားလျှင် လမ်းတွင် စိတ်ချရ မချရကြောင်းများကိုသာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပြောကြားလေ့ရှိလေသည်။

ဦးဘိုးလတ်က ကန့်ဘလူမှ စစ်ကိုင်းသို့ မီးရထားဖြင့်သွားပြီးလျှင် စစ်ကိုင်းမှ လှေကြီးတစ်စင်းငှား၍ ပြည်သို့သွားလိုသည်ဟုဆို၏။ လှေနှင့် စုန်ဆင်းလျှင် လမ်းထဲ တွင်စိတ်ချရမည်မဟုတ်ဟု အားလုံးကပြောသောကြောင့် ဦးဘိုးလတ်ထိတ်၍ သွား၏။ ဦးခင်ကလည်း မီးရထားအရာရှိများက ခွင့်ပြုလျှင် တစ်ရက် နှစ်ရက် အတွင်းမှာပင် စစ်ကိုင်းသို့သွားလို၏။ စစ်ကိုင်းကမှ မော်လမြိုင်သို့ ပြန်မည်ဟုဆို၏။ အားလုံးကပင် စစ်ကိုင်း၌ အခြေအနေမည်သို့ရှိသည်ကို လွတ်၍စုံစမ်းပြီးမှ သွားရန်သင့်သည်ဟု အကြံပေးကြပြန်၏။ စစ်ကိုင်းသို့လိုက်သွား၍ ရောက်လျှင် မိတ်ဆွေများ စစ်ကိုင်းတွင်မရှိက ဒုက္ခရောက်ရန်အကြောင်းရှိသည်ဟု ဆိုကြလေသည်။ ဦးသောင်းကလည်း ရွှေဘိုသို့ မီးရထားနှင့်သွားကာ အခြေအနေကို စုံစမ်းလို၏။ ရုံပိုင်ထံတွင် လက်မှတ်သွားတောင်းပေးရန် ဦးဘသန်းအား ဆွယ်နေလေသည်။ ဤသို့ ဝိုင်းဖွဲ့ကာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြပြီးနောက် အကျိုးအကြောင်းကို စုံစမ်းရန် ဦးဘသန်းနှင့်အတူ ဦးခင်၊ ဦးသောင်း၊ ဦးဘိုးလတ်တို့ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်တို့ နေထိုင်ရာကို ထွက်သွားကြလေသတည်း။

နေအိမ်တွင် ဦးကိုကိုကြီးနှင့် မစ္စတာဘတ္တာချာဂျီတို့သာ ကျန်ရစ်လေသည်။ ဦးဘသန်းတို့ ထွက်သွားကြပြီးနောက် ၃ ယောက်သားဆက်လက်စကားပြော

နေကြလေသည်။ အတန်ကြာလျှင် ဦးဘသန်းတို့ လူစု ပြန်ရောက်ကြ၏။ ဘူတာရုံမှ သတင်းထူး သတင်းကောင်းများ ကြားခဲ့ကြလေသည်။ ရွှေဘို၊ မန္တလေးတို့မှ မီးရထားနှင့် လိုက်လာကြသောသူတို့နှင့် တွေ့ခဲ့ကြလေသည်။ မန္တလေးတွင် ဈေးများပင် ပြန်ဖွင့်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ဂျပန်အရာရှိများရုံးနှင့် မြန်မာလွတ်လပ်ရေးရုံးများ တွဲဖက်ကာ အုပ်ချုပ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ယခင်ပုလိပ်အဖွဲ့တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ပုလိပ်အချို့ကိုလည်း ပြန်၍ခန့်ထားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ မန္တလေးတွင် စိတ်အေးချမ်းသာစွာ သွားလာနေထိုင် နိုင်ပြီဖြစ်ကြောင်းများကိုသိခဲ့ကြ၏။ ရွှေဘိုတွင်လည်း ဂျပန်အရာရှိ များနှင့် ပေါင်းဖက်ကာ မြန်မာအရာရှိ တစ်ချို့နှင့် မြို့မှလူကြီး ၃ ယောက် စီမံအုပ်ချုပ်နေပြီဖြစ်သောကြောင့် ရွှေဘိုတွင် ဘာမျှစိုးရိမ်စရာမရှိဟု သိရှိခဲ့ကြ လေသည်။ ဤအကြောင်းများကိုကြားသော ဦးခင်နှင့် ဦးသောင်းတို့မှာ သွားချင် ကြလှလေပြီ။ သို့သော် ခရီးသည်များအတွက် မီးရထားတို့ကား တော်တော်နှင့် ထွက်နိုင်ဦးမည်မဟုတ်။ တစ်လခန့်ကြာမှ ထွက်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဂျပန်အရာ ရှိတို့က ပြောလိုက်သောကြောင့် အတော်စိတ်ပျက်လာကြလေသည်။

ပြန်ရောက်၍ ခေတ္တမျှကြာလျှင် ဦးခင်၊ ဦးကိုကိုကြီး၊ မစ္စတာ ဘတ္တာချာဂျီတို့ လူစု ပြန်သွားကြလေသည်။ ဦးဘိုးလတ်ကား နံနက်စာကို အတူတူစား၏။ နံနက်စာ စားပြီး စကားပြောနေကြခိုက် စိုက်ပျိုးရေးဝန်ထောက်ဟောင်း ဦးမောင်မောင်သည် ဦးသောင်းနှင့်အတူ ပေါက်၍လာ၏။ ဦးမောင်မောင်ကား ညောင်ပင်ကြီးရွာတွင် ခေတ္တတိမ်းရှောင်နေသူဖြစ်၏။ မနက်ဖြန် စိုက်ပျိုးရေး ဌာနဥယျာဉ်သို့ ပြန်ဝင်တော့မည်ဟု ပြောလေသည်။ သူ၏ခြောက်လုံးပြူးကို မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ဗိုလ်မှူးသခင်အောင်လှိုင်က သိမ်းသွားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ သူ၏မော်တော်ကားကိုကား တန့်ဆည်တွင် တပ်စွဲနေသော ဗိုလ်တင်ထွဋ်၏ အမိန့်အရ သွား၍အပ်ရကြောင်းများကို ပြောပြလေသည်။

အတန်ကြာအောင် သောင်ပြောင်းထွေလာအကြောင်းများကို ပြောကြား ပြီးနောက် ပြန်သွား၏။ ဦးဘိုးလတ်လည်း သူ၏အဖော်များနှင့် ထောက်ခရပ် ရွာသို့ ထွက်သွားလေသတည်း။

၃၊ ၆၊ ၄၂။
လဆုတ် ၆ ရက်။

မနက်က ဦးဘသန်းနှင့်အတူ မီးရထားဘူတာရုံဘက်သို့ လျှောက်ကြည့် ကြလေသည်။ ဂျပန်စစ်သား အလုပ်သမားများ၊ ကုလားအလုပ်သမားများ၊ မြန်မာအလုပ်သမားအများပင် မီးရထားဘက်တွင် အလုပ်လုပ်နေကြသည်ကို မြင်ရ၏။ အူလယာကုလားများလည်း မီးရထားတွင်အသုံးပြုရန် ထင်းများကို မီးရထားတွဲပေါ်တင်နေကြလေသည်။ ဆင်ခုနှစ်ကောင်တို့လည်း မီးရထားလမ်းအနီးတွင် သစ်များကိုဆွဲကာ စုပုံနေကြလေသည်။ အစိုးရဆင်၊ ဘုံဘေးဘေးမား ကုမ္ပဏီပိုင်ဆင်များကို ဂျပန်စစ်ဗိုလ်တို့ထံ ဆင်ဦးစီးများက လာ၍အပ်ကြလေသည်။ နတ်တို့ဖန်ရေကန်အသင့်ကြာအသင့် ဖြစ်နေလေပြီ။ ဂျပန်တို့ကား မီးရထားလမ်း၊ မီးရထားခေါင်းတွဲ၊ မီးရထားတွဲများ၊ မီးရထားအလုပ်သမားများ၊ ဆင်များကို မပျက်မစီးရလိုက်၏။

စခန်းချရာအိမ်သို့ ပြန်ရောက်၍ မကြာမီပင် ကျွန်းလူ ဌာနာအုပ်ဟောင်း ဦးခင်မောင်ကြီးရောက်လာနေသည်။ လူစီးမီးရထား ၁၀.၆.၄၂ ရက်နေ့လောက်တွင်မှ ထွက်မည်ဟုကြားကြောင်း၊ လူစီးရထားသွားလျှင်သွားချင်း၊ သားမယားများနှင့် ရွှေဘိုသို့သွား၍ ဦးထွန်းဖေတို့ထံတွင် နေမည်ဖြစ်ကြောင်း။ ရွှေဘိုမှတစ်ဖန် မိမိ၏နေရပ် မြင်းခြံသို့ပြန်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြော၏။ ဦးခင်မောင်မောင်ကြီးကဲ့သို့ပင် အကယ်၍ အလွယ်တကူ မီးရထားနှင့်သွားနိုင်မည်ဆိုလျှင် ပထမရွှေဘိုသို့သွား၍ ဦးထွန်းဖေတို့ထံနေမည်။ ရွှေဘိုမှတစ်ဖန် အောက်ပြည် အောက်ရွာသို့ ပြန်ရန် စိတ်ကူးမိ၏။

ဦးခင်မောင်ကြီးနှင့် စကားပြောနေခိုက် ဦးကိုကိုကြီး၊ ဦးခင်၊ မစ္စတာ ဘတ္တာချာဂျီတို့ စိုက်ပျိုးရေးဌာန ဥယျာဉ်မှ ရောက်လာကြလေသည်။ နံနက်စာကို အတူတူပင်

မြန်နွာစာအုပ်တိုက်

စားသောက်ကြ၏။ နံနက်စာစားရင်းလည်းကောင်း၊ စားသောက်ပြီးသောအခါ
လည်းကောင်း၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး ရယ်လားမောလားနှင့် အရေးတော်ပုံအတွင်း
ဖြစ်ပျက်တွေ့ကြုံရပုံအကြောင်းများကို အားရပါရ ပြောကြားကြလေသည်။ စကား
ကောင်းနေကြသောကြောင့် အချိန်ကုန်မှန်းမသိ။

နာရီပြန် ၂ ချက်တီးသောအခါ လက်ဖက်ရည်သောက်ပြီးနောက် လှည်းနှင့်
ကန်ဘလူမှ ဂါးတာသို့ ထွက်လာခဲ့၏။ စိုက်ပျိုးရေးဌာနမှ မိတ်ဆွေတစ်သိုက်
လည်း သူတို့နေထိုင်ရာသို့ ပြန်သွားကြလေသည်။

လမ်းထဲတွင် ဘုန်းကြီးဦးနန္ဒတို့လှည်းနှင့်တွေ့၍ တစ်လမ်းလုံးစကားကောင်း
လာကြလေသည်။ ဦးနန္ဒကား ကန်ဘလူမှ ဆည်ကြီးရွာသို့ ခေတ္တပြန်လာခြင်းဖြစ်
၏။ လမ်းထဲတွင် စာအကြောင်း ပေအကြောင်းများကို ဆွေးနွေးလာခဲ့ကြ၏။
စာအကြောင်း ပေအကြောင်းများကို ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းမပြုရသည်မှာ
အတော်ပင်ကြာလေပြီ။ ယခုမှသာ ဆွေးနွေးရ၏။ ယခင်က စစ်အကြောင်းဆွေးနွေး
နေရသည်နှင့်ပင် အချိန်ကုန်ခဲ့လေသည်။

ဆည်ကြီးသို့ရောက်သောအခါ အတော်နေနည်းနေလေပြီ။ ဂါးတာသို့
ရောက်သောအခါကား နေဝင်တော့မည်။ လမ်းထဲတွင် မိုးမရွာသည့်အတွက်
မိုးနတ်သားအား ကျေးဇူးတင်ရပေတော့သည်။

ဂါးတာသို့ရောက်သောအခါ မနက်က ဂူဂါးလူမျိုး ကုလားယောက်ျား၊
မိန်းမ၊ ကလေးများပါ တစ်ရာနီးပါခန့် ဂါးတာရွာကိုဖြတ်ပြီးလျှင် ကန်ဘလူဘက်ဆီ
သို့ ထွက်သွားကြကြောင်း၊ မိုးကုတ်၊ မိုးမိတ်ဘက်ဆီမှ ထွက်ပြေးလာခဲ့ကြရာ
လမ်းထဲတွင် လူဆိုးများ၏ဘေးရန်ကို အတန်တန်တွေ့ပြီးမှ ရောက်လာကြောင်း၊
သူတို့တတွေ၏ အဖြစ်အပျက်မှာ သနားစရာကောင်းကြောင်းများကို ပြောပြကြလေ
သည်။ မြန်မာပြည်တွင် ကုလားများကား မကုန်သေးပေ။ နောင်လည်း ကုန်မည်
မထင်။

ဂါးတာတွင်ကား အေးအေးချမ်းချမ်းပင် ရှိနေကြသည်ကြားရ၍ ဝမ်းမြောက်
ရတော့၏။

၄၊ ၆၊ ၄၂။

မနက်စောစော ၆ နာရီခန့်အချိန်တွင် ဦးစန်းနှင့်အတူ အညောင်းပြေ လမ်း
 လျှောက်ကြ၏။ ညက မိုးရွာသောကြောင့် လမ်းလျှောက်သွားရာ တောတစ်ဝိုက်မှာ
 စိုစိုပြေပြေရှိလှ၏။ မိုးအုံ့နေသောကြောင့်လည်း နေမပူ။ အတော်ပင် သာသာယာယာ
 ရှိလှပေ၏။ စခန်းသို့အပြန်တွင် ဘုရားတင်ရန် တောပန်း တောင်ပန်းတို့ကို ခူး၍
 လာကြလေသည်။ ဤအချိန်အခါတွင် တောထဲတောင်ကြားတို့တွင် နေထိုင်
 ရသည်မှာ အလွန်စိတ်ချမ်းမြေ့ဖွယ်ကောင်းလှပေ၏။ ဤစခန်းသို့ ရောက်စက
 သစ်ပင်ဝါးပင်တို့မှာလည်း ရွက်နုကလေးများကို ဆောင်ကာ ပျော်ရွှင်စွာ တောတစ်
 ဝိုက်ကို တန်ဆာဆင်ထားပေးတော့၏။

ဤတောစခန်းတွင် နေရသည်မှာ သူ့ခိုးခါးပြတို့၏ ဘေးအပြင် အခြား
 ပူပန်စရာမရှိ။ အလုပ်အကိုင်ဟူ၍လည်းမရှိ။ ထင်သလို စိတ်အေးလက်အေး
 နေထိုင်နိုင်ကြ၏။ စားချိန်ကျလျှင်စားကြ၊ အိပ်ချိန်တန်လျှင် အိပ်ကြ၊ စာဖတ်လိုလျှင်
 ဖတ်နိုင်၏။ အိပ်ပြီး စား၊ စားပြီး အိပ်၊ အလုပ်လက်မဲ့ဘဝသို့ရောက်နေရပေသည်။
 'အလုပ်လက်မဲ့ဘဝမှာ နာမည်သာဆိုးသည် စည်းစိမ်ကားရှိလှပေ၏'ဟု အလုပ်
 လက်မဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ပြောဖူးသည်ကို သတိရမိတော့၏။

ရေဒီယိုသတင်းကို ညနေတိုင်း နားထောင်၏။ ယနေ့ည သတင်းထူးမရှိ။
 အိန္ဒိပြည်အတွင်း ဂျပန်တို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်သည်ဟူ၍ ယခုတိုင်မကြားရသေးပေ။
 မြန်မာပြည်တိုက်ပွဲကား ပြီးဆုံးလေပြီ။ ရေဒီယိုသတင်းများကို နားထောင်ရာ
 မြန်မာအကြောင်း ဘာမျှမပါ။

၅၊ ၆၊ ၄၂။

လွန်ခဲ့သည့် ၈ နှစ်ခန့်အခါက ဗေဒင်ကျွမ်းကျင်သော မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ယခု နှစ်မွေးနေ့မတိုင်မီအတွင်း သေလောက်သောဘေးနှင့် တွေ့ပေလိမ့်မည်ဟု ဟောဖူး၏။ ထိုအခါက ထိုမိတ်ဆွေဟောပြောချက်ကို မယုံကြည်ခဲ့ပေ။ နောင်တွင် လည်း အမှုမထားခဲ့ပေ။ ယခုနှစ်အတွင်း ဘေးဒုက္ခအပေါင်းတို့နှင့် တွေ့ကြုံသော အခါကျမှ ထိုမိတ်ဆွေဟောပြောချက်များကို ပြန်လည်သတိရမိပေ၏။ ဗေဒင်က မှန်သောကြောင့်ပေလော မပြောတတ်။ ဤနှစ်အတွင်း ဒုက္ခအမျိုးမျိုးတို့နှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်ကား မှန်ပေ၏။

ယနေ့ကား မွေနေ့ဖြစ်၏။ သန်းခေါင်ကျော်လျှင် မွေးနေ့လွန်တော့မည်။ မိတ်ဆွေဗေဒင်ဆရာ ဟောပြောချက်အရဆိုလျှင် ဘေးအပေါင်းတို့မှ လွတ်ကင်း တော့မည်။ ဤအကြောင်းများကို တွေးမိသောကြောင့် ဝမ်းမြောက်မိတော့သတည်း။

မနက်က ဦးစန်းနှင့်အတူ အညောင်းပြေအညာပြေ တောလမ်းအတိုင်း အတော်ခပ်ဝေးဝေးပင် လမ်းလျှောက်ကြလေသည်။ အတော်ပင် စိတ်ကြည်နူး၏။

နေ့ခင်း လက်ဖက်ရည်သောက်ချိန်တွင် ဦးစန်းနှင့် ဦးဘသန်းတို့က အားလုံးကို အထပ်တစ်ရာ (ပလာတာ)နှင့် ကြက်သားဟင်းကို ကျွေးကြလေသည်။ အားရ ပါးရစားလိုက်ကြသည်မှာ အတော်ပင်ကုန်၏။ မြို့နှင့်အလွန်ဝေးသော တောထဲတွင် အထပ်တစ်ရာနှင့် ကြက်သားတို့ကို စားသောက်ကြရသည်မှာ ကုသိုလ်ထူး သည်ဟုဆိုရပေမည်။ အောက်အရပ်မှပြေးလာစဉ်က နောက်ဆုံးတောရွာကလေး များတွင် တိမ်းရှောင်နေရသောအခါ ထမင်းနှင့်ဆားကိုမှ မှန်မှန်စားရပါ့ မလားဟု တွေးတောစိုးရိမ်မိပေ၏။

ယခုကား ထမင်းနှင့် ဟင်းကောင်းကောင်းများကို စားသောက်ရရှိမှုမကသေး။

နေ့ခင်းနေ့လယ်တွင် ပလာတာနှင့် ကြက်သားဟင်းကိုပင် စားသောက်ရလေသည်။

ဂျပန်များမတက်လာမီ ဒရောသောပါး ပြေးကြလွှားကြစဉ်က ဂျပန်အိတ်များကို တင်လာသော မီးရထားတွဲတို့ကို ကန့်ဘလူတွင် ဖြုတ်ထားခဲ့လေသည်။ အုပ်ချုပ်ရေး ကလည်းပျက်ပြား၊ ဂျပန်တို့ကလည်း မရောက်သေးသော အခိုက်အတန့်ကလေးတွင် ကန့်ဘလူအနီးအနားများမှ ရွာသားတို့သည် ထိုဂျပန်အိတ်တို့ကို သွား၍ လှည်းများဖြင့် တိုက်ယူကြကုန်၏။ ထိုသူတို့ထံမှ ဂျပန်အိတ်တစ်အိတ်ကို ၆ ကျပ်ပေး၍ဝယ်ပြီးနောက် ဦးစန်း၏ထမင်းချက်အား ပလာတာအလုပ်ခိုင်းလေသည်။ ဦးစန်း၏ထမင်းချက် ကား ပရာတာအလုပ်ကောင်းသူဖြစ်၏။ ဦးဘသန်း၏တပည့် မောင်ဘကြိုင် ကလည်း ကြက်သားဟင်း အချက်ကောင်း၊ အလွန်နေရာကျလေသည်။ ရန်ကုန် မဂိုလမ်း(ယခု ရွှေဘုံသာလမ်း)၊ မန္တလေး ဝါဟစ်ဆိုင်တို့ကို မသွားပါဘဲလျက် မြို့နှင့်မနီးမဝေး တောရွာကလေးမှာပင် ပလာတာ ကြက်သားဟင်းကောင်းများကို စားသောက်ကြရသည်မှာ ကုသိုလ်ထူးသည်ဟုဆိုရမည်မဟုတ်ပါလော။

ယခုအခါ ကြောက်စိတ်တုန်လှုပ်စိတ်များ အတော်ကလေး ပျောက်စပြုလာ လေပြီ။ လူအများ၏ စိတ်ထဲတွင် မည်သို့သောအုပ်ချုပ်ရေးလာမည်နည်းဟူ၍ တောင့်တနေကြမည်မှာ ဓမ္မတာပင်တည်း။ ယခုကဲ့သို့ မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေသော အခါတွင် ငြိမ်သက်အေးချမ်းရေးမှာ လူတိုင်းတောင့်တနေမည်ကား မလွဲတည်း။ ငြိမ်သက် အေးချမ်းမှုကိုလည်း ကြံ့ခိုင်သော ဗဟိုအစိုးရလာမှသာ ရပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ကြံ့ခိုင်ကောင်းမွန်သော ဗဟိုအစိုးရ အမြန်လာပါစေဟု ဆုတောင်းနေကြလေသည်။^၁

၁။ ဤတွင် အဆုံးသတ်သည်။

ဦးစိန်တင် (သိပ္ပံမောင်ဝ)သည် ၆.၆.၄၂ တွင် ကွယ်လွန်သွားရှာသည်။

